XENOPHON'S CYROPAEDIA

GLEASON

34549
Xenophon

St. Procopius
College Library
LISLE, ILL.

All borrowers are expected to
acquaint themselves with the library
regulations printed on book marks,
which may be obtained at the cir-
culation desk.

Date Due

Feb. 22			

No. 293 DEMCO-MADISON-WIS

THE

CYROPAEDIA OF XENOPHON

ABRIDGED FOR SCHOOLS

BY

C. W. GLEASON
ROXBURY LATIN SCHOOL

WITHDRAWN

NEW YORK ·:· CINCINNATI ·:· CHICAGO
AMERICAN BOOK COMPANY

881
X2c

Copyright, 1897, by
AMERICAN BOOK COMPANY.

Copyright, 1925, by
C. W. GLEASON.

CYROPAEDIA.

W. P. 16

MADE IN U. S. A.

34549

PREFACE

After meeting in college entrance examinations passages taken from Xenophon's *Cyropaedia*, pupils often ask, "Why do we not read something from the *Cyropaedia*, as well as from the *Anabasis* and *Hellenica?*" The teacher's answer is that the book is too long, or that he knows of no edition suitable for school use. Aside from these there appears to be no reason, as the *Cyropaedia* is not more difficult than the books of Xenophon commonly read, and certainly is not inferior to them in interest or literary value.

The aim of this volume is to offer an abridged edition of the *Cyropaedia* of Xenophon, which may alternate with, or perhaps in many cases be substituted for, the *Anabasis*, — too frequently the only book read in second year work in Greek.

In preparing the book the *Cyropaedia* has been shortened nearly one half, by the omission of passages of minor interest and importance. It has seemed best, however, not to interfere with the construction of sentences, except when rendered necessary by an occasional omission for the sake of brevity. The original division

into books has been disregarded, and the text divided according to the subject matter into seven chapters. The first chapter of Book I. is retained as an introduction, to make the book complete; but if found too difficult, it may be omitted, or if desired may be taken after the other portions.

The text of Hug, with a few slight variations, has been followed.

BOSTON, June 1, 1897.

CONTENTS

		PAGE
Preface		3
Introduction		7
Part I.	The Early Life of Cyrus	10
II.	The Beginning of his Military Career	36
III.	The Campaign against the Armenians	61
IV.	The Campaign against the Assyrians	84
V.	The Episodes of Gobryas and Gadatas	110
VI.	The Campaign against Sardis and Babylon	141
VII.	The Government and Last Years of Cyrus	167
Notes		205
Vocabulary		235

THE CYROPAEDIA

INTRODUCTION

The instability of human governments — the government of man and the inferior animals.

Ἔννοιά ποθ' ἡμῖν ἐγένετο ὅσαι δημοκρατίαι κατελύθησαν ὑπὸ τῶν ἄλλως πως βουλομένων πολιτεύεσθαι μᾶλλον ἢ ἐν δημοκρατίᾳ, ὅσαι τ' αὖ μοναρχίαι, ὅσαι τε ὀλιγαρχίαι ἀνῄρηνται ἤδη ὑπὸ δήμων, καὶ ὅσοι τυραννεῖν ἐπιχειρήσαντες οἱ μὲν αὐτῶν καὶ ταχὺ πάμπαν κατελύθησαν, οἱ δὲ κἂν ὁποσονοῦν χρόνον ἄρχοντες διαγένωνται, θαυμάζονται ὡς σοφοί τε καὶ εὐτυχεῖς ἄνδρες γεγενημένοι. πολλοὺς δ' ἐδοκοῦμεν καταμεμαθηκέναι καὶ ἐν ἰδίοις οἴκοις τοὺς μὲν ἔχοντας καὶ πλείονας οἰκέτας, τοὺς δὲ καὶ πάνυ ὀλίγους, καὶ ὅμως οὐδὲ τοῖς ὀλίγοις τούτοις πάνυ τι δυναμένους χρῆσθαι πειθομένοις τοὺς δεσπότας. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἐνενοοῦμεν ὅτι ἄρχοντές εἰσι καὶ οἱ βουκόλοι τῶν βοῶν καὶ οἱ ἱπποφορβοὶ τῶν ἵππων, καὶ πάντες δὲ οἱ καλούμενοι νομεῖς ὧν ἂν ἐπιστατῶσι ζῴων εἰκότως ἂν ἄρχοντες τούτων νομίζοιντο· πάσας τοίνυν ταύτας τὰς ἀγέλας ἐδοκοῦμεν ὁρᾶν μᾶλλον

ἐθελούσας πείθεσθαι τοῖς νομεῦσιν ἢ τοὺς ἀνθρώπους τοῖς ἄρχουσι. πορεύονταί τε γὰρ αἱ ἀγέλαι ᾗ ἂν αὐτὰς εὐθύνωσιν οἱ νομεῖς, νέμονταί τε χωρία ἐφ᾽ ὁποῖα ἂν αὐτὰς ἐπάγωσιν, ἀπέχονταί τε ὧν ἂν αὐτὰς ἀπείργωσι· καὶ τοῖς καρποῖς τοίνυν τοῖς γιγνομένοις ἐξ αὐτῶν ἐῶσι τοὺς νομέας χρῆσθαι οὕτως ὅπως ἂν αὐτοὶ βούλωνται. ἔτι τοίνυν οὐδεμίαν πώποτε ἀγέλην ᾐσθήμεθα συστᾶσαν ἐπὶ τὸν νομέα οὔτε ὡς μὴ πείθεσθαι οὔτε ὡς μὴ ἐπιτρέπειν τῷ καρπῷ χρῆσθαι, ἀλλὰ καὶ χαλεπώτεραί εἰσιν αἱ ἀγέλαι πᾶσι τοῖς ἀλλοφύλοις ἢ τοῖς ἄρχουσί τε καὶ ὠφελουμένοις ἀπ᾽ αὐτῶν.

The difficulty of ruling men — Cyrus a notable exception.

Ἄνθρωποι δὲ ἐπ᾽ οὐδένας μᾶλλον συνίστανται ἢ ἐπὶ τούτους οὓς ἂν αἴσθωνται ἄρχειν ἑαυτῶν ἐπιχειροῦντας. ὅτε μὲν δὴ ταῦτα ἐνεθυμούμεθα, οὕτως ἐγιγνώσκομεν περὶ αὐτῶν, ὡς ἀνθρώπῳ πεφυκότι πάντων τῶν ἄλλων ῥᾷον εἴη ζῴων ἢ ἀνθρώπων ἄρχειν. ἐπειδὴ δὲ ἐνενοήσαμεν ὅτι Κῦρος ἐγένετο Πέρσης, ὃς παμπόλλους μὲν ἀνθρώπους ἐκτήσατο πειθομένους ἑαυτῷ, παμπόλλας δὲ πόλεις, πάμπολλα δὲ ἔθνη, ἐκ τούτου δὴ ἠναγκαζόμεθα μετανοεῖν μὴ οὔτε τῶν ἀδυνάτων οὔτε τῶν χαλεπῶν ἔργων ᾖ τὸ ἀνθρώπων ἄρχειν, ἤν τις ἐπισταμένως τοῦτο πράττῃ. Κύρῳ γοῦν ἴσμεν ἐθελήσαντας πείθεσθαι τοὺς μὲν ἀπέχοντας παμπόλλων ἡμερῶν ὁδόν, τοὺς δὲ καὶ μηνῶν, τοὺς δὲ οὐδ᾽ ἑωρακότας πώποτ᾽ αὐτόν, τοὺς δὲ καὶ εὖ εἰδότας ὅτι οὐδ᾽ ἂν ἴδοιεν, καὶ ὅμως ἤθελον αὐτῷ ὑπακούειν.

καὶ γάρ τοι τοσοῦτον διήνεγκε τῶν ἄλλων βασιλέων, καὶ τῶν πατρίους ἀρχὰς παρειληφότων καὶ τῶν δι' ἑαυτῶν κτησαμένων, ὥσθ' ὁ μὲν Σκύθης καίπερ παμπόλλων ὄντων Σκυθῶν ἄλλου μὲν οὐδενὸς δύναιτ' ἂν ἔθνους ἐπάρξαι, ἀγαπῴη δ' ἂν εἰ τοῦ ἑαυτοῦ ἔθνους ἄρχων διαγένοιτο, καὶ ὁ Θρᾷξ Θρᾳκῶν καὶ ὁ Ἰλλυριὸς Ἰλλυριῶν, καὶ τἆλλα δὲ ἔθνη ὡσαύτως ὅσα ἀκούομεν· τὰ γοῦν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἔτι καὶ νῦν αὐτόνομα εἶναι λέγεται καὶ λελύσθαι ἀπ' ἀλλήλων.

Extent of Cyrus' dominion and his power as a ruler.

Κῦρος δὲ παραλαβὼν ὡσαύτως οὕτω καὶ τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔθνη αὐτόνομα ὄντα ὁρμηθεὶς σὺν ὀλίγῃ Περσῶν στρατιᾷ ἑκόντων μὲν ἡγήσατο Μήδων, ἑκόντων δὲ Ὑρκανίων, κατεστρέψατο δὲ Σύρους, ἦρξε δὲ καὶ ἄλλων παμπόλλων ἐθνῶν, ὧν οὐδ' ἂν τὰ ὀνόματα ἔχοι τις εἰπεῖν, ἐπῆρξε δὲ καὶ Ἑλλήνων τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καταβὰς δ' ἐπὶ θάλατταν καὶ Κυπρίων καὶ Αἰγυπτίων. καὶ τοίνυν τούτων τῶν ἐθνῶν ἦρξεν οὔτε αὐτῷ ὁμογλώττων ὄντων οὔτε ἀλλήλοις, καὶ ὅμως ἐδυνάσθη ἐφικέσθαι μὲν ἐπὶ τοσαύτην γῆν τῷ ἀφ' ἑαυτοῦ φόβῳ, ὥστε καταπλῆξαι πάντας καὶ μηδένα ἐπιχειρεῖν αὐτῷ, ἐδυνάσθη δὲ ἐπιθυμίαν ἐμβαλεῖν τοσαύτην τοῦ πάντας αὐτῷ χαρίζεσθαι ὥστε ἀεὶ τῇ αὐτοῦ γνώμῃ ἀξιοῦν κυβερνᾶσθαι, ἀνηρτήσατο δὲ τοσαῦτα φῦλα ὅσα καὶ διελθεῖν ἔργον ἐστίν, ὅποι ἂν ἄρξηταί τις πορεύεσθαι ἀπὸ τῶν βασιλείων, ἤν τε πρὸς ἕω ἤν τε πρὸς ἑσπέραν ἤν τε πρὸς ἄρκτον ἤν τε πρὸς μεσημβρίαν.

PART I

THE EARLY LIFE OF CYRUS

Origin of Cyrus — his personal qualities and education according to Persian laws.

1. Πατρὸς μὲν δὴ ὁ Κῦρος λέγεται γενέσθαι Καμβύσου Περσῶν βασιλέως· ὁ δὲ Καμβύσης οὗτος τοῦ Περσειδῶν γένους ἦν· οἱ δὲ Περσεῖδαι ἀπὸ Περσέως κλῄζονται· μητρὸς δὲ ὁμολογεῖται Μανδάνης γενέσθαι· ἡ δὲ Μανδάνη αὕτη Ἀστυάγους ἦν θυγάτηρ τοῦ Μήδων γενομένου βασιλέως. φῦναι δὲ ὁ Κῦρος λέγεται καὶ ᾄδεται ἔτι καὶ νῦν ὑπὸ τῶν βαρβάρων εἶδος μὲν κάλλιστος, ψυχὴν δὲ φιλανθρωπότατος καὶ φιλομαθέστατος καὶ φιλοτιμότατος, ὥστε πάντα μὲν πόνον ἀνατλῆναι, πάντα δὲ κίνδυνον ὑπομεῖναι τοῦ ἐπαινεῖσθαι ἕνεκα. φύσιν μὲν δὴ τῆς μορφῆς καὶ τῆς ψυχῆς τοιαύτην ἔχων διαμνημονεύεται· ἐπαιδεύθη γε μὴν ἐν Περσῶν νόμοις· οὗτοι

Bas-relief of Cyrus.

δὲ δοκοῦσιν οἱ νόμοι ἄρχεσθαι τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ ἐπιμελόμενοι οὐκ ἔνθενπερ ἐν ταῖς πλείσταις πόλεσιν ἄρχονται.

The Persian Constitution.

2. Οἱ γὰρ Περσικοὶ νόμοι προλαβόντες ἐπιμέλονται ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται οἷοι πονηροῦ τινος ἢ αἰσχροῦ ἔργου ἐφίεσθαι. ἐπιμέλονται δὲ ὧδε. ἔστιν αὐτοῖς ἐλευθέρα ἀγορὰ καλουμένη, ἔνθα τά τε βασίλεια καὶ τἆλλα ἀρχεῖα πεποίηται. ἐντεῦθεν τὰ μὲν ὤνια καὶ οἱ ἀγοραῖοι καὶ αἱ τούτων φωναὶ καὶ ἀπειροκαλίαι ἀπελήλανται εἰς ἄλλον τόπον, ὡς μὴ μιγνύηται ἡ τούτων τύρβη τῇ τῶν πεπαιδευμένων εὐκοσμίᾳ. διῄρηται δὲ αὕτη ἡ ἀγορὰ ἡ περὶ τὰ ἀρχεῖα τέτταρα μέρη· τούτων δ' ἔστιν ἓν μὲν παισίν, ἓν δὲ ἐφήβοις, ἄλλο τελείοις ἀνδράσιν, ἄλλο τοῖς ὑπὲρ τὰ στρατεύσιμα ἔτη γεγονόσι. νόμῳ δ' εἰς τὰς ἑαυτῶν χώρας ἕκαστοι τούτων πάρεισιν, οἱ μὲν παῖδες ἅμα τῇ ἡμέρᾳ καὶ οἱ τέλειοι ἄνδρες, οἱ δὲ γεραίτεροι ἡνίκ' ἂν ἑκάστῳ προχωρῇ, πλὴν ἐν ταῖς τεταγμέναις ἡμέραις, ἐν αἷς αὐτοὺς δεῖ παρεῖναι. οἱ δὲ ἔφηβοι καὶ κοιμῶνται περὶ τὰ ἀρχεῖα σὺν τοῖς γυμνητικοῖς ὅπλοις πλὴν τῶν γεγαμηκότων· οὗτοι δὲ οὔτε ἐπιζητοῦνται, ἢν μὴ προρρηθῇ παρεῖναι, οὔτε πολλάκις ἀπεῖναι καλόν. ἄρχοντες δ' ἐφ' ἑκάστῳ τούτων τῶν μερῶν εἰσι δώδεκα· δώδεκα γὰρ καὶ Περσῶν φυλαὶ διῄρηνται. καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς παισὶν ἐκ τῶν γεραιτέρων ᾑρημένοι εἰσὶν οἳ ἂν δοκῶσι τοὺς παῖδας βελτίστους ἀποδεικνύναι· ἐπὶ δὲ τοῖς ἐφήβοις ἐκ τῶν τελείων ἀνδρῶν οἳ ἂν αὖ τοὺς ἐφήβους βελτίστους δοκῶσι παρέχειν· ἐπὶ δὲ τοῖς τελεί-

οις ἀνδράσιν οἳ ἂν δοκῶσι παρέχειν αὐτοὺς μάλιστα τὰ τεταγμένα ποιοῦντας καὶ τὰ παραγγελλόμενα ὑπὸ τῆς μεγίστης ἀρχῆς· εἰσὶ δὲ καὶ τῶν γεραιτέρων προστάται ᾑρημένοι, ὅπως καὶ οὗτοι τὰ καθήκοντα ἀποτελῶσιν. ἃ δὲ ἑκάστῃ ἡλικίᾳ προστέτακται ποιεῖν διηγησόμεθα, ὡς μᾶλλον δῆλον γένηται ᾗ ἐπιμέλονται ὡς βέλτιστοι εἶεν οἱ πολῖται.

The training of boys.

3. Οἱ μὲν δὴ παῖδες εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶντες διάγουσι μανθάνοντες δικαιοσύνην· καὶ λέγουσιν ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἔρχονται ὥσπερ παρ' ἡμῖν οἱ τὰ γράμματα μαθησόμενοι. οἱ δ' ἄρχοντες αὐτῶν διατελοῦσι τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας δικάζοντες αὐτοῖς. γίγνεται γὰρ δὴ καὶ παισὶ πρὸς ἀλλήλους ὥσπερ ἀνδράσιν ἐγκλήματα καὶ κλοπῆς καὶ ἁρπαγῆς καὶ βίας καὶ ἀπάτης καὶ κακολογίας καὶ ἄλλων οἵων δὴ εἰκός. οὓς δ' ἂν γνῶσι τούτων τι ἀδικοῦντας, τιμωροῦνται. κολάζουσι δὲ καὶ ὃν ἂν ἀδίκως ἐγκαλοῦντα εὑρίσκωσι. δικάζουσι δὲ καὶ ἐγκλήματος οὗ ἕνεκα ἄνθρωποι μισοῦσι μὲν ἀλλήλους μάλιστα, δικάζονται δὲ ἥκιστα, ἀχαριστίας, καὶ ὃν ἂν γνῶσι δυνάμενον μὲν χάριν ἀποδιδόναι, μὴ ἀποδιδόντα δέ, κολάζουσι καὶ τοῦτον ἰσχυρῶς. οἴονται γὰρ τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοὺς ἂν μάλιστα ἀμελῶς ἔχειν καὶ περὶ γονέας καὶ πατρίδα καὶ φίλους. ἕπεσθαι δὲ δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαριστίᾳ ἡ ἀναισχυντία· καὶ γὰρ αὕτη μεγίστη δοκεῖ εἶναι ἐπὶ πάντα τὰ αἰσχρὰ ἡγεμών. διδάσκουσι δὲ τοὺς παῖδας καὶ σωφροσύνην· μέγα δὲ συμβάλλεται εἰς τὸ μαν-

θάνειν σωφρονεῖν αὐτοὺς ὅτι καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὁρῶσιν ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν σωφρόνως διάγοντας. διδάσκουσι δὲ αὐτοὺς καὶ πείθεσθαι τοῖς ἄρχουσι· μέγα δὲ καὶ εἰς τοῦτο συμβάλλεται ὅτι ὁρῶσι τοὺς πρεσβυτέρους πειθομένους τοῖς ἄρχουσιν ἰσχυρῶς. διδάσκουσι δὲ καὶ ἐγκράτειαν γαστρὸς καὶ ποτοῦ· μέγα δὲ καὶ εἰς τοῦτο συμβάλλεται ὅτι ὁρῶσι τοὺς πρεσβυτέρους οὐ πρόσθεν ἀπιόντας γαστρὸς ἕνεκα πρὶν ἂν ἀφῶσιν οἱ ἄρχοντες, καὶ ὅτι οὐ παρὰ μητρὶ σιτοῦνται οἱ παῖδες, ἀλλὰ παρὰ τῷ διδασκάλῳ, ὅταν οἱ ἄρχοντες σημήνωσι. φέρονται δὲ οἴκοθεν σῖτον μὲν ἄρτον, ὄψον δὲ κάρδαμον, πιεῖν δέ, ἤν τις διψῇ, κώθωνα, ὡς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρύσασθαι. πρὸς δὲ τούτοις μανθάνουσι καὶ τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν. μέχρι μὲν δὴ ἓξ ἢ ἑπτακαίδεκα ἐτῶν ἀπὸ γενεᾶς οἱ παῖδες ταῦτα πράττουσιν, ἐκ τούτου δὲ εἰς τοὺς ἐφήβους ἐξέρχονται.

The employment of young men.

4. Οὗτοι δ' αὖ οἱ ἔφηβοι διάγουσιν ὧδε. δέκα ἔτη ἀφ' οὗ ἂν ἐκ παίδων ἐξέλθωσι κοιμῶνται μὲν περὶ τὰ ἀρχεῖα, ὥσπερ προειρήκαμεν, καὶ φυλακῆς ἕνεκα τῆς πόλεως καὶ σωφροσύνης· δοκεῖ γὰρ αὕτη ἡ ἡλικία μάλιστα ἐπιμελείας δεῖσθαι· παρέχουσι δὲ καὶ τὴν ἡμέραν ἑαυτοὺς τοῖς ἄρχουσι χρῆσθαι ἤν τι δέωνται ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ. καὶ ὅταν μὲν δέῃ, πάντες μένουσι περὶ τὰ ἀρχεῖα· ὅταν δὲ ἐξίῃ βασιλεὺς ἐπὶ θήραν, ἐξάγει τὴν ἡμίσειαν τῆς φυλακῆς· ποιεῖ δὲ τοῦτο πολλάκις τοῦ μηνός. ἔχειν δὲ δεῖ τοὺς ἐξιόντας τόξα καὶ παρὰ τὴν φαρέτραν ἐν κολεῷ κοπίδα ἢ σάγαριν, ἔτι

δὲ γέρρον καὶ παλτὰ δύο, ὥστε τὸ μὲν ἀφεῖναι, τῷ δ', ἐὰν δέῃ, ἐκ χειρὸς χρῆσθαι. διὰ τοῦτο δὲ δημοσίᾳ τοῦ θηρᾶν ἐπιμέλονται, καὶ βασιλεὺς ὥσπερ καὶ ἐν πολέμῳ ἡγεμών ἐστιν αὐτοῖς καὶ αὐτός τε θηρᾷ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιμέλεται ὅπως ἂν θηρῶσιν, ὅτι ἀληθεστάτη αὐτοῖς δοκεῖ εἶναι αὕτη ἡ μελέτη τῶν πρὸς τὸν πόλεμον. καὶ γὰρ πρῴ ἀνίστασθαι ἐθίζει καὶ ψύχη καὶ θάλπη ἀνέχεσθαι, γυμνάζει δὲ καὶ ὁδοιπορίαις καὶ δρόμοις, ἀνάγκη δὲ καὶ τοξεῦσαι θηρίον καὶ ἀκοντίσαι ὅπου ἂν παραπίπτῃ. καὶ τὴν ψυχὴν δὲ πολλάκις ἀνάγκη θήγεσθαι ὅταν τι τῶν ἀλκίμων θηρίων ἀνθιστῆται· παίειν μὲν γὰρ δήπου δεῖ τὸ ὁμόσε γιγνόμενον, φυλάξασθαι δὲ τὸ ἐπιφερόμενον· ὥστε οὐ ῥᾴδιον εὑρεῖν τί ἐν τῇ θήρᾳ ἄπεστι τῶν ἐν πολέμῳ παρόντων. ἐξέρχονται δὲ ἐπὶ τὴν θήραν ἄριστον ἔχοντες πλεῖον μέν, ὡς τὸ εἰκός, τῶν παίδων, τἄλλα δὲ ὅμοιον. καὶ θηρῶντες μὲν οὐκ ἂν ἀριστήσειαν, ἢν δέ τι δεήσῃ ἢ θηρίου ἕνεκα ἐπικαταμεῖναι ἢ ἄλλως ἐθελήσωσι διατρῖψαι περὶ τὴν θήραν, τὸ οὖν ἄριστον τοῦτο δειπνήσαντες τὴν ὑστεραίαν αὖ θηρῶσι μέχρι δείπνου, καὶ μίαν ἄμφω τούτω τὼ ἡμέρα λογίζονται, ὅτι μιᾶς ἡμέρας σῖτον δαπανῶσι. τοῦτο δὲ ποιοῦσι τοῦ ἐθίζεσθαι ἕνεκα, ἵν' ἐάν τι καὶ ἐν πολέμῳ δεήσῃ, δύνωνται τοῦτο ποιεῖν. καὶ ὄψον δὲ τοῦτο ἔχουσιν οἱ τηλικοῦτοι ὅ τι ἂν θηράσωσιν· εἰ δὲ μή, τὸ κάρδαμον. εἰ δέ τις αὐτοὺς οἴεται ἢ ἐσθίειν ἀηδῶς, ὅταν κάρδαμον μόνον ἔχωσιν ἐπὶ τῷ σίτῳ, ἢ πίνειν ἀηδῶς, ὅταν ὕδωρ πίνωσιν, ἀναμνησθήτω πῶς μὲν ἡδὺ μᾶζα καὶ ἄρτος πεινῶντι φαγεῖν, πῶς δὲ ἡδὺ ὕδωρ πιεῖν διψῶντι. αἱ

δ᾽ αὖ μένουσαι φυλαὶ διατρίβουσι μελετῶσαι τά τε ἄλλα ἃ παῖδες ὄντες ἔμαθον καὶ τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν, καὶ διαγωνιζόμενοι ταῦτα πρὸς ἀλλήλους διατελοῦσιν. εἰσὶ δὲ καὶ δημόσιοι τούτων ἀγῶνες καὶ ἆθλα προτίθεται· ἐν ᾗ δ᾽ ἂν τῶν φυλῶν πλεῖστοι ὦσι δαημονέστατοι καὶ ἀνδρικώτατοι καὶ εὐπιστότατοι, ἐπαινοῦσιν οἱ πολῖται καὶ τιμῶσιν οὐ μόνον τὸν νῦν ἄρχοντα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὅστις αὐτοὺς παῖδας ὄντας ἐπαίδευσε. χρῶνται δὲ τοῖς μένουσι τῶν ἐφήβων αἱ ἀρχαί, ἤν τι ἢ φρουρῆσαι δεήσῃ ἢ κακούργους ἐρευνῆσαι ἢ λῃστὰς ὑποδραμεῖν ἢ καὶ ἄλλο τι ὅσα ἰσχύος τε καὶ τάχους ἔργα ἐστί. ταῦτα μὲν δὴ οἱ ἔφηβοι πράττουσιν.

The employments of men — choice of magistrates.

5. Ἐπειδὰν δὲ τὰ δέκα ἔτη διατελέσωσιν, ἐξέρχονται εἰς τοὺς τελείους ἄνδρας. ἀφ᾽ οὗ δ᾽ ἂν ἐξέλθωσι χρόνου οὗτοι αὖ πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη διάγουσιν ὧδε. πρῶτον μὲν ὥσπερ οἱ ἔφηβοι παρέχουσιν ἑαυτοὺς ταῖς ἀρχαῖς χρῆσθαι, ἤν τι δέῃ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ, ὅσα φρονούντων τε ἤδη ἔργα ἐστὶ καὶ ἔτι δυναμένων. ἢν δέ ποι δέῃ στρατεύεσθαι, τόξα μὲν οἱ οὕτω πεπαιδευμένοι οὐκέτι ἔχοντες οὐδὲ παλτὰ στρατεύονται, τὰ δ᾽ ἀγχέμαχα ὅπλα καλούμενα, θώρακά τε περὶ τοῖς στέρνοις καὶ γέρρον ἐν τῇ ἀριστερᾷ, οἷόνπερ γράφονται οἱ Πέρσαι ἔχοντες, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ μάχαιραν ἢ κοπίδα. καὶ αἱ ἀρχαὶ δὲ πᾶσαι ἐκ τούτων καθίστανται πλὴν οἱ τῶν παίδων διδάσκαλοι. ἐπειδὰν δὲ τὰ πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη διατελέσωσιν, εἴησαν μὲν ἂν οὗτοι πλεῖόν τι γεγονότες ἢ τὰ πεντήκοντα ἔτη ἀπὸ γενεᾶς· ἐξέρχονται δὲ

τηνικαῦτα εἰς τοὺς γεραιτέρους ὄντας τε καὶ καλουμένους. οἱ δ᾽ αὖ γεραίτεροι οὗτοι στρατεύονται μὲν οὐκέτι ἔξω τῆς ἑαυτῶν, οἴκοι δὲ μένοντες δικάζουσι τά τε κοινὰ καὶ τὰ ἴδια πάντα. καὶ θανάτου δὲ οὗτοι κρίνουσι, καὶ τὰς ἀρχὰς οὗτοι πάσας αἱροῦνται· καὶ ἤν τις ἢ ἐν ἐφήβοις ἢ ἐν τελείοις ἀνδράσιν ἐλλίπῃ τι τῶν νομίμων, φαίνουσι μὲν οἱ φύλαρχοι ἕκαστοι καὶ τῶν ἄλλων ὁ βουλόμενος, οἱ δὲ γεραίτεροι ἀκούσαντες ἐκκρίνουσιν· ὁ δὲ ἐκκριθεὶς ἄτιμος διατελεῖ τὸν λοιπὸν βίον.

Promotion in the different classes.

6. Ἵνα δὲ σαφέστερον δηλωθῇ πᾶσα ἡ Περσῶν πολιτεία, μικρὸν ἐπάνειμι· νῦν γὰρ ἐν βραχυτάτῳ ἂν δηλωθείη διὰ τὰ προειρημένα. λέγονται μὲν γὰρ Πέρσαι ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας εἶναι· τούτων δ᾽ οὐδεὶς ἀπελήλαται νόμῳ τιμῶν καὶ ἀρχῶν, ἀλλ᾽ ἔξεστι πᾶσι Πέρσαις πέμπειν τοὺς ἑαυτῶν παῖδας εἰς τὰ κοινὰ τῆς δικαιοσύνης διδασκαλεῖα. ἀλλ᾽ οἱ μὲν δυνάμενοι τρέφειν τοὺς παῖδας ἀργοῦντας πέμπουσιν, οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι οὐ πέμπουσιν. οἳ δ᾽ ἂν παιδευθῶσι παρὰ τοῖς δημοσίοις διδασκάλοις, ἔξεστιν αὐτοῖς ἐν τοῖς ἐφήβοις νεανισκεύεσθαι, τοῖς δὲ μὴ διαπαιδευθεῖσιν οὕτως οὐκ ἔξεστιν. οἳ δ᾽ ἂν αὖ ἐν τοῖς ἐφήβοις διατελέσωσι τὰ νόμιμα ποιοῦντες, ἔξεστι τούτοις εἰς τοὺς τελείους ἄνδρας συναλίζεσθαι καὶ ἀρχῶν καὶ τιμῶν μετέχειν, οἳ δ᾽ ἂν μὴ διαγένωνται ἐν τοῖς ἐφήβοις, οὐκ εἰσέρχονται εἰς τοὺς τελείους. οἳ δ᾽ ἂν αὖ ἐν τοῖς τελείοις διαγένωνται ἀνεπίληπτοι, οὗτοι τῶν γεραιτέρων γίγνονται. οὕτω μὲν δὴ οἱ γεραίτεροι διὰ πάντων τῶν καλῶν

ἐληλυθότες καθίστανται· καὶ ἡ πολιτεία ἐστὶν ἡ Περσῶν καὶ ἡ ἐπιμέλεια αὕτη, ᾗ οἴονται χρώμενοι βέλτιστοι ἂν εἶναι.

Cyrus, at the age of twelve, goes to visit his grandfather Astyages.

7. Κῦρος γὰρ μέχρι μὲν δώδεκα ἐτῶν ἢ ὀλίγῳ πλεῖον ταύτῃ τῇ παιδείᾳ ἐπαιδεύθη, καὶ πάντων τῶν ἡλίκων διαφέρων ἐφαίνετο καὶ εἰς τὸ ταχὺ μανθάνειν ἃ δέοι καὶ εἰς τὸ καλῶς καὶ ἀνδρείως ἕκαστα ποιεῖν. ἐκ δὲ τούτου τοῦ χρόνου μετεπέμψατο Ἀστυάγης τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα καὶ τὸν παῖδα αὐτῆς· ἰδεῖν γὰρ ἐπεθύμει, ὅτι ἤκουεν αὐτὸν καλὸν κἀγαθὸν εἶναι. ἔρχεται δ' αὐτή τε ἡ Μανδάνη πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὸν Κῦρον τὸν υἱὸν ἔχουσα. ὡς δὲ ἀφίκετο τάχιστα καὶ ἔγνω ὁ Κῦρος τὸν Ἀστυάγην τῆς μητρὸς πατέρα ὄντα, εὐθὺς οἷα δὴ παῖς φύσει φιλόστοργος ὢν ἠσπάζετό τε αὐτὸν ὥσπερ ἂν εἴ τις πάλαι συντεθραμμένος καὶ πάλαι φιλῶν ἀσπάζοιτο, καὶ ὁρῶν δὴ αὐτὸν κεκοσμημένον καὶ ὀφθαλμῶν ὑπογραφῇ καὶ χρώματος ἐντρίψει καὶ κόμαις προσθέτοις, ἃ δὴ νόμιμα ἦν ἐν Μήδοις· ταῦτα γὰρ πάντα Μηδικά ἐστι, καὶ οἱ πορφυροῖ χιτῶνες καὶ οἱ κάνδυες καὶ οἱ στρεπτοὶ οἱ περὶ τῇ δέρῃ καὶ τὰ ψέλια τὰ περὶ ταῖς χερσίν, ἐν Πέρσαις δὲ τοῖς οἴκοι καὶ νῦν ἔτι πολὺ καὶ ἐσθῆτες φαυλότεραι καὶ δίαιται εὐτελέστεραι· ὁρῶν δὴ τὸν κόσμον τοῦ πάππου, ἐμβλέπων αὐτῷ ἔλεγεν, Ὦ μῆτερ, ὡς καλός μοι ὁ πάπ-

Ordinary Persian Costume.

πος. ἐρωτώσης δὲ αὐτὸν τῆς μητρὸς πότερος καλλίων αὐτῷ δοκεῖ εἶναι, ὁ πατὴρ ἢ οὗτος, ἀπεκρίνατο ἄρα ὁ Κῦρος, Ὦ μῆτερ, Περσῶν μὲν πολὺ κάλλιστος ὁ ἐμὸς πατήρ, Μήδων μέντοι ὅσων ἑώρακα ἐγὼ καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ἐπὶ ταῖς θύραις πολὺ οὗτος ὁ ἐμὸς πάππος κάλλιστος. ἀντασπαζόμενος δὲ ὁ πάππος αὐτὸν καὶ στολὴν καλὴν ἐνέδυσε καὶ στρεπτοῖς καὶ ψελίοις ἐτίμα καὶ ἐκόσμει, καὶ εἴ ποι ἐξελαύνοι, ἐφ' ἵππου χρυσοχαλίνου περιῆγεν, ὥσπερ καὶ αὐτὸς εἰώθει πορεύεσθαι. ὁ δὲ Κῦρος ἅτε παῖς ὢν καὶ φιλόκαλος καὶ φιλότιμος ἥδετο τῇ στολῇ, καὶ ἱππεύειν μανθάνων ὑπερέχαιρεν· ἐν Πέρσαις γὰρ διὰ τὸ χαλεπὸν εἶναι καὶ τρέφειν ἵππους καὶ ἱππεύειν ἐν ὀρεινῇ οὔσῃ τῇ χώρᾳ καὶ ἰδεῖν ἵππον πάνυ σπάνιον ἦν.

At table Cyrus compares the luxury of the Medes with the simple fare of the Persians.

8. Δειπνῶν δὲ δὴ ὁ Ἀστυάγης σὺν τῇ θυγατρὶ καὶ τῷ Κύρῳ, βουλόμενος τὸν παῖδα ὡς ἥδιστα δειπνεῖν, ἵνα ἧττον τὰ οἴκαδε ποθοίη, προσῆγεν αὐτῷ καὶ παροψίδας καὶ παντοδαπὰ ἐμβάμματα καὶ βρώματα. τὸν δὲ Κῦρον ἔφασαν λέγειν, Ὦ πάππε, ὅσα πράγματα ἔχεις ἐν τῷ δείπνῳ, εἰ ἀνάγκη σοι ἐπὶ πάντα τὰ λεκάρια ταῦτα διατείνειν τὰς χεῖρας καὶ ἀπογεύεσθαι τούτων τῶν παντοδαπῶν βρωμάτων. Τί δέ, φάναι τὸν Ἀστυάγην, οὐ γὰρ πολύ σοι δοκεῖ εἶναι κάλλιον τόδε τὸ δεῖπνον τοῦ ἐν Πέρσαις; τὸν δὲ Κῦρον πρὸς ταῦτα ἀποκρίνασθαι λέγεται, Οὔκ, ὦ πάππε, ἀλλὰ πολὺ ἁπλουστέρα καὶ εὐθυτέρα παρ' ἡμῖν ἡ ὁδός ἐστιν ἐπὶ

τὸ ἐμπλησθῆναι ἢ παρ' ὑμῖν· παρ' ἡμῖν μὲν γὰρ ἄρτος καὶ κρέα εἰς τοῦτο ἄγει, ὑμεῖς δὲ εἰς μὲν τὸ αὐτὸ ἡμῖν σπεύδετε, πολλοὺς δέ τινας ἑλιγμοὺς ἄνω καὶ κάτω πλανώμενοι μόλις ἀφικνεῖσθε ὅποι ἡμεῖς πάλαι ἥκομεν. Ἀλλ', ὦ παῖ, φάναι τὸν Ἀστυάγην, οὐκ ἀχθόμενοι ταῦτα περιπλανώμεθα· γευόμενος δὲ καὶ σύ, ἔφη, γνώσει ὅτι ἡδέα ἐστίν. Ἀλλὰ καὶ σέ, φάναι τὸν Κῦρον, ὁρῶ, ὦ πάππε, μυσαττόμενον ταῦτα τὰ βρώματα. καὶ τὸν Ἀστυάγην ἐπερέσθαι, Καὶ τίνι δὴ σὺ τεκμαιρόμενος, ὦ παῖ, λέγεις; Ὅτι σε, φάναι, ὁρῶ, ὅταν μὲν τοῦ ἄρτου ἅψῃ, εἰς οὐδὲν τὴν χεῖρα ἀποψώμενον, ὅταν δὲ τούτων τινὸς θίγῃς, εὐθὺς ἀποκαθαίρει τὴν χεῖρα εἰς τὰ χειρόμακτρα, ὡς πάνυ ἀχθόμενος ὅτι πλέα σοι ἀπ' αὐτῶν ἐγένετο. πρὸς ταῦτα δὲ τὸν Ἀστυάγην εἰπεῖν, Εἰ τοίνυν οὕτω γιγνώσκεις, ὦ παῖ, ἀλλὰ κρέα γε εὐωχοῦ, ἵνα νεανίας οἴκαδε ἀπέλθῃς. ἅμα δὲ ταῦτα λέγοντα πολλὰ αὐτῷ παραφέρειν καὶ θήρεια καὶ τῶν ἡμέρων.

Cyrus' generosity—the Sacian an exception.

9. Καὶ τὸν Κῦρον, ἐπεὶ ἑώρα πολλὰ τὰ κρέα, εἰπεῖν, Ἦ καὶ δίδως, φάναι, ὦ πάππε, πάντα ταῦτά μοι τὰ κρέα ὅ τι βούλομαι αὐτοῖς χρῆσθαι; Νὴ Δία, φάναι, ὦ παῖ, ἔγωγέ σοι. ἐνταῦθα δὴ τὸν Κῦρον λαβόντα τῶν κρεῶν διαδιδόναι τοῖς ἀμφὶ τὸν πάππον θεραπευταῖς, ἐπιλέγοντα ἑκάστῳ, Σοὶ μὲν τοῦτο ὅτι προθύμως με ἱππεύειν διδάσκεις, σοὶ δ' ὅτι μοι παλτὸν ἔδωκας· νῦν γὰρ τοῦτ' ἔχω· σοὶ δ' ὅτι τὸν πάππον καλῶς θεραπεύεις, σοὶ δ' ὅτι μου τὴν μητέρα τιμᾷς· τοιαῦτα ἐποίει,

ἕως διεδίδου πάντα ἃ ἔλαβε κρέα. Σάκᾳ δέ, φάναι τὸν Ἀστυάγην, τῷ οἰνοχόῳ, ὃν ἐγὼ μάλιστα τιμῶ, οὐδὲν δίδως; ὁ δὲ Σάκας ἄρα καλός τε ὢν ἐτύγχανε καὶ τιμὴν ἔχων προσάγειν τοὺς δεομένους Ἀστυάγους καὶ ἀποκωλύειν οὓς μὴ καιρὸς αὐτῷ δοκοίη εἶναι προσάγειν. καὶ τὸν Κῦρον ἐπερέσθαι προπετῶς ὡς ἂν παῖς μηδέπω ὑποπτήσσων, Διὰ τί δή, ὦ πάππε, τοῦτον οὕτω τιμᾷς; καὶ τὸν Ἀστυάγην σκώψαντα εἰπεῖν, Οὐχ ὁρᾷς, φάναι, ὡς καλῶς οἰνοχοεῖ καὶ εὐσχημόνως; οἱ δὲ τῶν βασιλέων τούτων οἰνοχόοι κομψῶς τε οἰνοχοοῦσι καὶ καθαρείως ἐγχέουσι καὶ διδόασι τοῖς τρισὶ δακτύλοις ὀχοῦντες τὴν φιάλην καὶ προσφέρουσιν ὡς ἂν ἐνδοῖεν τὸ ἔκπωμα εὐληπτότατα τῷ μέλλοντι πίνειν.

Cyrus his grandfather's cup bearer.

10. Κέλευσον δή, φάναι, ὦ πάππε, τὸν Σάκαν καὶ ἐμοὶ δοῦναι τὸ ἔκπωμα, ἵνα κἀγὼ καλῶς σοι πιεῖν ἐγχέας ἀνακτήσωμαί σε, ἢν δύνωμαι. καὶ τὸν κελεῦσαι δοῦναι. λαβόντα δὲ τὸν Κῦρον οὕτω μὲν δὴ εὖ κλύσαι τὸ ἔκπωμα ὥσπερ τὸν Σάκαν ἑώρα, οὕτω δὲ στήσαντα τὸ πρόσωπον σπουδαίως καὶ εὐσχημόνως πως προσενεγκεῖν καὶ ἐνδοῦναι τὴν φιάλην τῷ πάππῳ ὥστε τῇ μητρὶ καὶ τῷ Ἀστυάγει πολὺν γέλωτα παρασχεῖν. καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Κῦρον ἐκγελάσαντα ἀναπηδῆσαι πρὸς τὸν πάππον καὶ φιλοῦντα ἅμα εἰπεῖν, Ὦ Σάκα, ἀπόλωλας· ἐκβαλῶ σε ἐκ τῆς τιμῆς· τά τε γὰρ ἄλλα, φάναι, σοῦ κάλλιον οἰνοχοήσω καὶ οὐκ ἐκπίομαι αὐτὸς τὸν οἶνον. οἱ δ' ἄρα τῶν βασιλέων οἰνοχόοι, ἐπειδὰν διδῶσι τὴν φιάλην, ἀρύσαντες ἀπ' αὐτῆς τῷ

κυάθῳ εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐγχεάμενοι καταρροφοῦσι, τοῦ δὴ εἰ φάρμακα ἐγχέοιεν μὴ λυσιτελεῖν αὐτοῖς. ἐκ τούτου δὴ ὁ Ἀστυάγης ἐπισκώπτων, Καὶ τί δή, ἔφη, ὦ Κῦρε, τἆλλα μιμούμενος τὸν Σάκαν οὐκ ἀπερρόφησας τοῦ οἴνου;

A lesson in temperance — Cyrus and the Sacian.

11. Ὅτι, ἔφη, νὴ Δία ἐδεδοίκειν μὴ ἐν τῷ κρατῆρι φάρμακα μεμιγμένα εἴη. καὶ γὰρ ὅτε εἱστίασας σὺ τοὺς φίλους ἐν τοῖς γενεθλίοις, σαφῶς κατέμαθον φάρμακα ὑμῖν αὐτὸν ἐγχέαντα. Καὶ πῶς δὴ σὺ τοῦτο, ἔφη, ὦ παῖ, κατέγνως; Ὅτι νὴ Δί᾽ ὑμᾶς ἑώρων καὶ ταῖς γνώμαις καὶ τοῖς σώμασι σφαλλομένους. πρῶτον μὲν γὰρ ἃ οὐκ ἐᾶτε ἡμᾶς τοὺς παῖδας ποιεῖν, ταῦτα αὐτοὶ ἐποιεῖτε. πάντες μὲν γὰρ ἅμα ἐκεκράγετε, ἐμανθάνετε δὲ οὐδὲν ἀλλήλων, ᾔδετε δὲ καὶ μάλα γελοίως, οὐκ ἀκροώμενοι δὲ τοῦ ᾄδοντος ὤμνυτε ἄριστα ᾄδειν· λέγων δὲ ἕκαστος ὑμῶν τὴν ἑαυτοῦ ῥώμην, ἔπειτ᾽ εἰ ἀνασταίητε ὀρχησόμενοι, μὴ ὅπως ὀρχεῖσθαι ἐν ῥυθμῷ, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὀρθοῦσθαι ἐδύνασθε. ἐπελέλησθε δὲ παντάπασι σύ τε ὅτι βασιλεὺς ἦσθα, οἵ τε ἄλλοι ὅτι σὺ ἄρχων. τότε γὰρ δὴ ἔγωγε καὶ πρῶτον κατέμαθον ὅτι τοῦτ᾽ ἄρ᾽ ἦν ἡ ἰσηγορία ὃ ὑμεῖς τότ᾽ ἐποιεῖτε· οὐδέποτε γοῦν ἐσιωπᾶτε. καὶ ὁ Ἀστυάγης λέγει, Ὁ δὲ σὸς πατήρ, ἔφη, ὦ παῖ, πίνων οὐ μεθύσκεται; Οὐ μὰ Δί᾽, ἔφη. Ἀλλὰ πῶς ποιεῖ; Διψῶν παύεται, ἄλλο δὲ κακὸν οὐδὲν πάσχει· οὐ γὰρ οἶμαι, ὦ πάππε, Σάκας αὐτῷ οἰνοχοεῖ. καὶ ἡ μήτηρ εἶπεν, Ἀλλὰ τί ποτε σύ, ὦ παῖ, τῷ Σάκᾳ οὕτω πολεμεῖς;

τὸν δὲ Κῦρον εἰπεῖν, Ὅτι νὴ Δία, φάναι, μισῶ αὐτόν· πολλάκις γάρ με πρὸς τὸν πάππον ἐπιθυμοῦντα προσδραμεῖν οὗτος ὁ μιαρώτατος ἀποκωλύει. ἀλλ᾽ ἱκετεύω, φάναι, ὦ πάππε, δός μοι τρεῖς ἡμέρας ἄρξαι αὐτοῦ. καὶ τὸν Ἀστυάγην εἰπεῖν, Καὶ πῶς ἂν ἄρξαις αὐτοῦ; καὶ τὸν Κῦρον φάναι, Στὰς ἂν ὥσπερ οὗτος ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ, ἔπειτα ὁπότε βούλοιτο παριέναι ἐπ᾽ ἄριστον, λέγοιμ᾽ ἂν ὅτι οὔπω δυνατὸν τῷ ἀρίστῳ ἐντυχεῖν· σπουδάζει γὰρ πρός τινας· εἶθ᾽ ὁπότε ἥκοι ἐπὶ τὸ δεῖπνον, λέγοιμ᾽ ἂν ὅτι λοῦται· εἰ δὲ πάνυ σπουδάζοι φαγεῖν, εἴποιμ᾽ ἂν ὅτι παρὰ ταῖς γυναιξίν ἐστιν· ἕως παρατείναιμι τοῦτον ὥσπερ οὗτος ἐμὲ παρατείνει ἀπὸ σοῦ κωλύων.

Cyrus invited to remain at court — his reasons for accepting.

12. Ἐπεὶ δὲ ἡ Μανδάνη παρεσκευάζετο ὡς ἀπιοῦσα πάλιν πρὸς τὸν ἄνδρα, ἐδεῖτο αὐτῆς ὁ Ἀστυάγης καταλιπεῖν τὸν Κῦρον. ἡ δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι βούλοιτο μὲν ἅπαντα τῷ πατρὶ χαρίζεσθαι, ἄκοντα μέντοι τὸν παῖδα χαλεπὸν εἶναι νομίζειν καταλιπεῖν. Κῦρος δὲ ταχὺ εἶπεν ὅτι μένειν βούλοιτο. ἐπερωτηθεὶς δὲ πάλιν ὑπὸ τῆς μητρὸς διὰ τί εἰπεῖν λέγεται, Ὅτι οἴκοι μὲν τῶν ἡλίκων καὶ εἰμὶ καὶ δοκῶ κράτιστος εἶναι, ὦ μῆτερ, καὶ ἀκοντίζων καὶ τοξεύων, ἐνταῦθα δὲ οἶδ᾽ ὅτι ἱππεύων ἥττων εἰμὶ τῶν ἡλίκων· καὶ τοῦτο εὖ ἴσθι, ὦ μῆτερ, ἔφη, ὅτι ἐμὲ πάνυ ἀνιᾷ. ἢν δέ με καταλίπῃς ἐνθάδε καὶ μάθω ἱππεύειν, ὅταν μὲν ἐν Πέρσαις ὦ, οἶμαί σοι ἐκείνους τοὺς ἀγαθοὺς τὰ πεζικὰ ῥᾳδίως νικήσειν, ὅταν δ᾽ εἰς Μήδους ἔλθω, ἐνθάδε πειράσομαι τῷ

πάππῳ ἀγαθῶν ἱππέων κράτιστος ὢν ἱππεὺς συμμαχεῖν αὐτῷ. τὴν δὲ μητέρα εἰπεῖν, Τὴν δὲ δικαιοσύνην, ὦ παῖ, πῶς μαθήσει ἐνθάδε ἐκεῖ ὄντων σοι τῶν διδασκάλων; καὶ τὸν Κῦρον φάναι, Ἀλλ', ὦ μῆτερ, ἀκριβῶ ταῦτά γε ἤδη. Πῶς σὺ οἶσθα; τὴν Μανδάνην εἰπεῖν. Ὅτι, φάναι, ὁ διδάσκαλός με ὡς ἤδη ἀκριβοῦντα τὴν δικαιοσύνην καὶ ἄλλοις καθίστη δικάζειν. καὶ τοίνυν, φάναι, ἐπὶ μιᾷ ποτε δίκῃ πληγὰς ἔλαβον ὡς οὐκ ὀρθῶς δικάσας.

Cyrus tells of a bad decision which he made as judge.

13. Ἦν δὲ ἡ δίκη τοιαύτη. παῖς μέγας μικρὸν ἔχων χιτῶνα παῖδα μικρὸν μέγαν ἔχοντα χιτῶνα, ἐκδύσας αὐτὸν τὸν μὲν ἑαυτοῦ ἐκεῖνον ἠμφίεσε, τὸν δ' ἐκείνου αὐτὸς ἐνέδυ. ἐγὼ οὖν τούτοις δικάζων ἔγνων βέλτιον εἶναι ἀμφοτέροις τὸν ἁρμόττοντα ἑκάτερον χιτῶνα ἔχειν. ἐν τούτῳ αὖ με ἔπαισεν ὁ διδάσκαλος, λέξας ὅτι ὁπότε μὲν τοῦ ἁρμόττοντος εἴην κριτής, οὕτω δέοι ποιεῖν, ὁπότε δὲ κρῖναι δέοι ποτέρου ὁ χιτὼν εἴη, τοῦτ' ἔφη σκεπτέον εἶναι τίς κτῆσις δικαία ἐστί, πότερα τὸν βίᾳ ἀφελόμενον ἔχειν ἢ τὸν ποιησάμενον ἢ πριάμενον κεκτῆσθαι· ἐπεὶ δ', ἔφη, τὸ μὲν νόμιμον δίκαιον εἶναι, τὸ δὲ ἄνομον βίαιον,

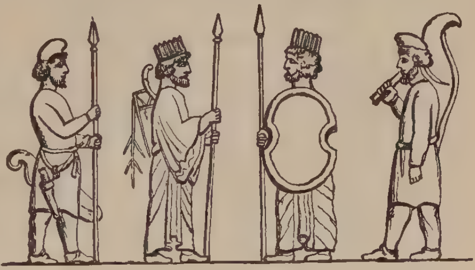

PERSIAN FOOT-SOLDIERS, WITH τόξα, φαρέτρα, ETC.

σὺν τῷ νόμῳ ἐκέλευεν ἀεὶ τὸν δικαστὴν τὴν ψῆφον τίθεσθαι. οὕτως ἐγώ σοι, ὦ μῆτερ, τά γε δίκαια παντάπασιν ἤδη ἀκριβῶ· ἢν δέ τι ἄρα προσδέωμαι, ὁ πάππος με, ἔφη, οὗτος ἐπιδιδάξει.

Cyrus becomes a general favorite at court.

14. Τοιαῦτα μὲν δὴ πολλὰ ἐλάλει ὁ Κῦρος· τέλος δὲ ἡ μὲν μήτηρ ἀπῆλθε, Κῦρος δὲ κατέμενε καὶ αὐτοῦ ἐτρέφετο. καὶ ταχὺ μὲν τοῖς ἡλικιώταις συνεκέκρατο ὥστε οἰκείως διακεῖσθαι, ταχὺ δὲ τοὺς πατέρας αὐτῶν ἀνήρτητο, προσιὼν καὶ ἔνδηλος ὢν ὅτι ἠσπάζετο αὐτῶν τοὺς υἱεῖς, ὥστε εἴ τι τοῦ βασιλέως δέοιντο, τοὺς παῖδας ἐκέλευον τοῦ Κύρου δεῖσθαι διαπράξασθαι σφίσιν. ὁ δὲ Κῦρος, εἰ δέοιντο αὐτοῦ οἱ παῖδες, διὰ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ φιλοτιμίαν περὶ παντὸς ἐποιεῖτο διαπράττεσθαι. καὶ ὁ Ἀστυάγης ὅ τι δέοιτο αὐτοῦ ὁ Κῦρος οὐδὲν ἐδύνατο ἀντέχειν μὴ οὐ χαρίζεσθαι. καὶ γὰρ ἀσθενήσαντος αὐτοῦ οὐδέποτε ἀπέλειπε τὸν πάππον οὐδὲ κλάων ποτὲ ἐπαύετο, ἀλλὰ δῆλος ἦν πᾶσιν ὅτι ὑπερεφοβεῖτο μή οἱ ὁ πάππος ἀποθάνῃ· καὶ γὰρ ἐκ νυκτὸς εἴ τινος δέοιτο Ἀστυάγης, πρῶτος ᾐσθάνετο Κῦρος καὶ πάντων ἀοκνότατα ἀνεπήδα ὑπηρετήσων ὅ τι οἴοιτο χαριεῖσθαι, ὥστε παντάπασιν ἀνεκτήσατο τὸν Ἀστυάγην.

Some traits of his character.

15. Καὶ ἦν μὲν ἴσως πολυλογώτερος, ἅμα μὲν διὰ τὴν παιδείαν, ὅτι ἠναγκάζετο ὑπὸ τοῦ διδασκάλου καὶ διδόναι λόγον ὧν ἐποίει καὶ λαμβάνειν παρ' ἄλλων, ὁπότε δικάζοι, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ φιλομαθὴς εἶναι πολλὰ

μὲν αὐτὸς ἀεὶ τοὺς παρόντας ἀνηρώτα πῶς ἔχοντα τυγχάνοι, καὶ ὅσα αὐτὸς ὑπ' ἄλλων ἐρωτῷτο, διὰ τὸ ἀγχίνους εἶναι ταχὺ ἀπεκρίνετο, ὥστ' ἐκ πάντων τούτων ἡ πολυλογία συνελέγετο αὐτῷ· ἀλλ' ὥσπερ γὰρ ἐν σώματι, ὅσοι νέοι ὄντες μέγεθος ἔλαβον, ὅμως ἐμφαίνεται τὸ νεαρὸν αὐτοῖς ὃ κατηγορεῖ τὴν ὀλιγοετίαν, οὕτω καὶ Κύρου ἐκ τῆς πολυλογίας οὐ θράσος διεφαίνετο, ἀλλ' ἁπλότης καὶ φιλοστοργία, ὥστ' ἐπεθύμει ἄν τις ἔτι πλείω αὐτοῦ ἀκούειν ἢ σιωπῶντι παρεῖναι.

Ὡς δὲ προῆγεν αὐτὸν ὁ χρόνος σὺν τῷ μεγέθει εἰς ὥραν τοῦ πρόσηβον γενέσθαι, ἐν τούτῳ δὴ τοῖς μὲν λόγοις μανοτέροις ἐχρῆτο καὶ τῇ φωνῇ ἡσυχαιτέρᾳ, αἰδοῦς δ' ἐνεπίμπλατο, ὥστε καὶ ἐρυθραίνεσθαι ὁπότε συντυγχάνοι τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ τὸ σκυλακῶδες τὸ πᾶσιν ὁμοίως προσπίπτειν οὐκέθ' ὁμοίως εἶχεν. οὕτω δὴ ἡσυχαίτερος μὲν ἦν, ἐν δὲ ταῖς συνουσίαις πάμπαν ἐπίχαρις. καὶ γὰρ ὅσα διαγωνίζονται πολλάκις ἥλικες πρὸς ἀλλήλους, οὐχ ἃ κρείττων ᾔδει ὤν, ταῦτα προυκαλεῖτο τοὺς συνόντας, ἀλλ' ἅπερ εὖ ᾔδει ἑαυτὸν ἥττονα ὄντα, ἐξῆρχε, φάσκων κάλλιον αὐτῶν ποιήσειν, καὶ κατῆρχεν ἤδη ἀναπηδῶν ἐπὶ τοὺς ἵππους ἢ διατοξευσόμενος ἢ διακοντιούμενος ἀπὸ τῶν ἵππων οὔπω πάνυ ἔποχος ὤν, ἡττώμενος δὲ αὐτὸς ἐφ' ἑαυτῷ μάλιστα ἐγέλα.

His generosity — by perseverance he becomes proficient in horsemanship — his love of hunting.

16. Ὡς δ' οὐκ ἀπεδίδρασκεν ἐκ τοῦ ἡττᾶσθαι εἰς τὸ μὴ ποιεῖν ὃ ἡττῷτο, ἀλλ' ἐκαλινδεῖτο ἐν τῷ πειρᾶσθαι αὖθις βέλτιον ποιεῖν, ταχὺ μὲν εἰς τὸ ἴσον ἀφίκετο τῇ

ἱππικῇ τοῖς ἥλιξι, ταχὺ δὲ παρῄει διὰ τὸ ἐρᾶν τοῦ ἔργου, ταχὺ δὲ τὰ ἐν τῷ παραδείσῳ θηρία ἀνηλώκει διώκων καὶ βάλλων καὶ κατακαίνων, ὥστε ὁ Ἀστυάγης οὐκέτ᾽ εἶχεν αὐτῷ συλλέγειν θηρία. καὶ ὁ Κῦρος αἰσθόμενος ὅτι βουλόμενος οὐ δύναιτό οἱ ζῶντα πολλὰ παρέχειν, ἔλεγε πρὸς αὐτόν, Ὦ πάππε, τί σε δεῖ θηρία ζητοῦντα πράγματ᾽ ἔχειν; ἀλλ᾽ ἐὰν ἐμὲ ἐκπέμπῃς ἐπὶ θήραν σὺν τῷ θείῳ, νομιῶ ὅσα ἂν ἴδω θηρία, ἐμοὶ ταῦτα τρέφεσθαι. ἐπιθυμῶν δὲ σφόδρα ἐξιέναι ἐπὶ τὴν θήραν οὐκέθ᾽ ὁμοίως λιπαρεῖν ἐδύνατο ὥσπερ παῖς ὤν, ἀλλ᾽ ὀκνηρότερον προσῄει. καὶ ἃ πρόσθεν τῷ Σάκᾳ ἐμέμφετο ὅτι οὐ παρίει αὐτὸν πρὸς τὸν πάππον, αὐτὸς ἤδη Σάκας ἑαυτῷ ἐγίγνετο· οὐ γὰρ προσῄει, εἰ μὴ ἴδοι εἰ καιρὸς εἴη, καὶ τοῦ Σάκα ἐδεῖτο πάντως σημαίνειν αὐτῷ ὁπότε ἐγχωροίη· ὥστε ὁ Σάκας ὑπερεφίλει ἤδη καὶ οἱ ἄλλοι πάντες.

His first hunt abroad — he is carried away by enthusiasm.

17. Ἐπεὶ δ᾽ οὖν ἔγνω ὁ Ἀστυάγης σφόδρα αὐτὸν ἐπιθυμοῦντα ἔξω θηρᾶν, ἐκπέμπει αὐτὸν σὺν τῷ θείῳ καὶ φύλακας συμπέμπει ἐφ᾽ ἵππων πρεσβυτέρους, ὅπως ἀπὸ τῶν δυσχωριῶν φυλάττοιεν αὐτὸν καὶ εἰ τῶν ἀγρίων τι φανείη θηρίων. ὁ οὖν Κῦρος τῶν ἑπομένων προθύμως ἐπυνθάνετο ποίοις οὐ χρὴ θηρίοις πελάζειν καὶ ποῖα χρὴ θαρροῦντα διώκειν. οἱ δ᾽ ἔλεγον ὅτι ἄρκτοι τε πολλοὺς ἤδη πλησιάσαντας διέφθειραν καὶ κάπροι καὶ λέοντες καὶ παρδάλεις, αἱ δὲ ἔλαφοι καὶ δορκάδες καὶ οἱ ἄγριοι οἶες καὶ οἱ ὄνοι οἱ ἄγριοι ἀσινεῖς εἰσιν. ἔλεγον δὲ καὶ τοῦτο, τὰς

δυσχωρίας ὅτι δέοι φυλάττεσθαι οὐδὲν ἧττον ἢ τὰ θηρία· πολλοὺς γὰρ ἤδη αὐτοῖς τοῖς ἵπποις κατακρημνισθῆναι. καὶ ὁ Κῦρος πάντα ταῦτα ἐμάνθανε προθύμως· ὡς δὲ εἶδεν ἔλαφον ἐκπηδήσασαν, πάντων ἐπιλαθόμενος ὧν ἤκουσεν ἐδίωκεν οὐδὲν ἄλλο ὁρῶν ἢ ὅπῃ ἔφευγε. καί πως διαπηδῶν αὐτῷ ὁ ἵππος πίπτει εἰς γόνατα, καὶ μικροῦ κἀκεῖνον ἐξετραχήλισεν. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπέμεινεν ὁ Κῦρος μόλις πως, καὶ ὁ ἵππος ἐξανέστη. ὡς δ' εἰς τὸ πεδίον ἦλθεν, ἀκοντίσας καταβάλλει τὴν ἔλαφον, καλόν τι χρῆμα καὶ μέγα. καὶ ὁ μὲν δὴ ὑπερέχαιρεν· οἱ δὲ φύλακες προσελάσαντες ἐλοιδόρουν αὐτὸν καὶ ἔλεγον εἰς οἷον κίνδυνον ἔλθοι, καὶ ἔφασαν κατερεῖν αὐτοῦ. ὁ οὖν Κῦρος εἱστήκει καταβεβηκώς, καὶ ἀκούων ταῦτα ἠνιᾶτο. ὡς δ' ᾔσθετο κραυγῆς, ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὸν ἵππον ὥσπερ ἐνθουσιῶν, καὶ ὡς εἶδεν ἐκ τοῦ ἀντίου κάπρον προσφερόμενον, ἀντίος ἐλαύνει καὶ διατεινάμενος εὐστόχως βάλλει εἰς τὸ μέτωπον καὶ κατέσχε τὸν κάπρον. ἐνταῦθα μέντοι ἤδη καὶ ὁ θεῖος αὐτῷ ἐλοιδορεῖτο, τὴν θρασύτητα ὁρῶν. ὁ δ' αὐτοῦ λοιδορουμένου ὅμως ἐδεῖτο ὅσα αὐτὸς ἔλαβε, ταῦτα ἐᾶσαι εἰσκομίσαντα δοῦναι τῷ πάππῳ. τὸν δὲ θεῖον εἰπεῖν φασιν, Ἀλλ' ἢν αἴσθηται ὅτι ἐδίωκες, οὐ σοὶ μόνον λοιδορήσεται, ἀλλὰ καὶ ἐμοί, ὅτι σε εἴων. Καὶ ἢν βούληται, φάναι αὐτόν, μαστιγωσάτω, ἐπειδάν γε ἐγὼ δῶ αὐτῷ. καὶ σύ γε, εἰ βούλει, ἔφη, ὦ θεῖε, τιμωρησάμενος ὅ τι βούλει ταῦτα ὅμως χάρισαί μοι. καὶ ὁ Κυαξάρης μέντοι τελευτῶν εἶπε, Ποίει ὅπως βούλει· σὺ γὰρ νῦν γε ἡμῶν ἔοικας βασιλεὺς εἶναι.

He presents his spoils to his grandfather, who allows him to give them to the boys.

18. Οὕτω δὴ ὁ Κῦρος εἰσκομίσας τὰ θηρία ἐδίδου τε τῷ πάππῳ καὶ ἔλεγεν ὅτι αὐτὸς ταῦτα θηράσειεν ἐκείνῳ. καὶ τὰ ἀκόντια ἐπεδείκνυ μὲν οὔ, κατέθηκε δὲ ᾑματωμένα ὅπου ᾤετο τὸν πάππον ὄψεσθαι. ὁ δὲ Ἀστυάγης ἄρα εἶπεν, Ἀλλ', ὦ παῖ, δέχομαι μὲν ἔγωγε ἡδέως ὅσα σὺ δίδως, οὐ μέντοι δέομαί γε τούτων οὐδενός, ὥστε σε κινδυνεύειν. καὶ ὁ Κῦρος ἔφη, Εἰ τοίνυν μὴ σὺ δέει, ἱκετεύω, ὦ πάππε, ἐμοὶ δὸς αὐτά, ὅπως τοῖς ἡλικιώταις ἐγὼ διαδῶ. Ἀλλ', ὦ παῖ, ἔφη ὁ Ἀστυάγης, καὶ ταῦτα λαβὼν διαδίδου ὅτῳ σὺ βούλει καὶ τῶν ἄλλων ὁπόσα ἐθέλεις.

καὶ ὁ Κῦρος λαβὼν ἐδίδου τε ἄρας τοῖς παισὶ καὶ ἅμα ἔλεγεν, Ὦ παῖδες, ὡς ἄρα ἐφλυαροῦμεν ὅτε τὰ ἐν τῷ παραδείσῳ θηρία ἐθηρῶμεν· ὅμοιον ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι οἷόνπερ εἴ τις δεδεμένα ζῷα θηρῴη. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν μικρῷ χωρίῳ ἦν, ἔπειτα λεπτὰ καὶ ψωραλέα, καὶ τὸ μὲν αὐτῶν χωλὸν ἦν, τὸ δὲ κολοβόν· τὰ δ' ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ λειμῶσι θηρία ὡς μὲν καλά, ὡς δὲ μεγάλα, ὡς δὲ λιπαρὰ ἐφαίνετο. καὶ αἱ μὲν ἔλαφοι ὥσπερ πτηναὶ ἥλλοντο πρὸς τὸν οὐρανόν, οἱ δὲ κάπροι ὥσπερ τοὺς ἄνδρας φασὶ τοὺς ἀνδρείους ὁμόσε ἐφέροντο· ὑπὸ δὲ τῆς πλατύτητος οὐδὲ ἁμαρτεῖν οἷόν τ' ἦν αὐτῶν· καλλίω δή, ἔφη, ἔμοιγε δοκεῖ καὶ τεθνηκότα εἶναι ταῦτα ἢ ζῶντα ἐκεῖνα τὰ περιῳκοδομημένα. ἀλλ' ἆρα ἄν, ἔφη, ἀφεῖεν καὶ ὑμᾶς οἱ πατέρες ἐπὶ θήραν; Καὶ ῥᾳδίως γ' ἄν, ἔφασαν, εἰ Ἀστυάγης κελεύοι.

Cyrus petitions to be allowed to take the other boys out to hunt—a refusal.

19. Καὶ ὁ Κῦρος εἶπε, Τίς οὖν ἂν ἡμῖν Ἀστυάγει μνησθείη; Τίς γὰρ ἄν, ἔφασαν, σοῦ γε ἱκανώτερος πεῖσαι; Ἀλλὰ μὰ τὸν Δία, ἔφη, ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδ᾽ ὅστις ἄνθρωπος γεγένημαι· οὐδὲ γὰρ οἷός τ᾽ εἰμὶ λέγειν ἔγωγε οὐδ᾽ ἀναβλέπειν πρὸς τὸν πάππον ἐκ τοῦ ἴσου ἔτι δύναμαι. ἢν δὲ τοσοῦτον ἐπιδιδῶ, δέδοικα, ἔφη, μὴ παντάπασι βλάξ τις καὶ ἠλίθιος γένωμαι. παιδάριον δ᾽ ὢν δεινότατος λαλεῖν ἐδόκουν εἶναι. καὶ οἱ παῖδες εἶπον, Πονηρὸν λέγεις τὸ πρᾶγμα, εἰ μηδ᾽ ὑπὲρ ἡμῶν ἄν τι δέῃ δυνήσει πράττειν, ἀλλ᾽ ἄλλου τινὸς τὸ ἐπὶ σὲ ἀνάγκη ἔσται δεῖσθαι ἡμᾶς. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Κῦρος ἐδήχθη, καὶ σιγῇ ἀπελθὼν διακελευσάμενος ἑαυτῷ τολμᾶν εἰσῆλθεν, ἐπιβουλεύσας ὅπως ἂν ἀλυπότατα εἴποι πρὸς τὸν πάππον καὶ διαπράξειεν αὐτῷ τε καὶ τοῖς παισὶν ὧν ἐδέοντο. ἤρξατο οὖν ὧδε. Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ πάππε, ἤν τις ἀποδρᾷ σε τῶν οἰκετῶν καὶ λάβῃς αὐτόν, τί αὐτῷ χρήσει; Τί ἄλλο, ἔφη, ἢ δήσας ἐργάζεσθαι ἀναγκάσω; Ἢν δὲ αὐτόματος πάλιν ἔλθῃ, πῶς ποιήσεις; Τί δέ, ἔφη, εἰ μὴ μαστιγώσας γε, ἵνα μὴ αὖθις τοῦτο ποιῇ, ἐξ ἀρχῆς χρήσομαι; Ὥρα ἄν, ἔφη ὁ Κῦρος, σοὶ παρασκευάζεσθαι εἴη ὅτῳ μαστιγώσεις με, ὡς βουλεύομαί γε ὅπως σε ἀποδρῶ λαβὼν τοὺς ἡλικιώτας ἐπὶ θήραν. καὶ ὁ Ἀστυάγης, Καλῶς, ἔφη, ἐποίησας προειπών· ἔνδοθεν γάρ, ἔφη, ἀπαγορεύω σοι μὴ κινεῖσθαι. χαρίεν γάρ, ἔφη, εἰ ἕνεκα κρεαδίων τῇ θυγατρὶ τὸν παῖδα ἀποβουκολήσαιμι.

A royal hunting party.

20. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κῦρος ἐπείθετο μὲν καὶ ἔμεινεν, ἀνιαρὸς δὲ καὶ σκυθρωπὸς ὢν σιωπῇ διῆγεν. ὁ μέντοι Ἀστυάγης ἐπεὶ ἔγνω αὐτὸν λυπούμενον ἰσχυρῶς, βουλόμενος αὐτῷ χαρίζεσθαι ἐξάγει ἐπὶ θήραν, καὶ πεζοὺς πολλοὺς καὶ ἱππέας συναλίσας καὶ τοὺς παῖδας καὶ συνελάσας εἰς τὰ ἱππάσιμα χωρία τὰ θηρία ἐποίησε μεγάλην θήραν. καὶ βασιλικῶς δὴ παρὼν αὐτὸς

Persian King hunting Lions.
(From an old sculpture.)

ἀπηγόρευε μηδένα βάλλειν, πρὶν Κῦρος ἐμπλησθείη θηρῶν. ὁ δὲ Κῦρος οὐκ εἴα κωλύειν, ἀλλ', Εἰ βούλει, ἔφη, ὦ πάππε, ἡδέως με θηρᾶν, ἄφες τοὺς κατ' ἐμὲ πάντας διώκειν καὶ διαγωνίζεσθαι ὅπως ἕκαστος κράτιστα δύναιτο. ἐνταῦθα δὴ ὁ Ἀστυάγης ἀφίησι, καὶ στὰς ἐθεᾶτο ἁμιλλωμένους ἐπὶ τὰ θηρία καὶ φιλονεικοῦντας καὶ διώκοντας καὶ ἀκοντίζοντας. καὶ Κύρῳ ἥδετο οὐ δυναμένῳ σιγᾶν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς, ἀλλ' ὥσπερ σκύλακι γενναίῳ ἀνακλάζοντι, ὁπότε πλησιάζοι θηρίῳ,

καὶ παρακαλοῦντι ὀνομαστὶ ἕκαστον. καὶ τοῦ μὲν καταγελῶντα αὐτὸν ὁρῶν ηὐφραίνετο, τὸν δέ τινα καὶ ἐπαινοῦντα οὐδ᾽ ὁπωστιοῦν φθονερῶς. τέλος δ᾽ οὖν πολλὰ θηρία ἔχων ὁ Ἀστυάγης ἀπῄει. καὶ τὸ λοιπὸν οὕτως ἥσθη τῇ τότε θήρᾳ ὥστε ἀεὶ ὁπότε οἷόν τ᾽ εἴη συνεξῄει τῷ Κύρῳ καὶ ἄλλους τε πολλοὺς παρελάμβανε καὶ τοὺς παῖδας, Κύρου ἕνεκα. τὸν μὲν δὴ πλεῖστον χρόνον οὕτω διῆγεν ὁ Κῦρος, πᾶσιν ἡδονῆς μὲν καὶ ἀγαθοῦ τινος συναίτιος ὤν, κακοῦ δὲ οὐδενός.

Cyrus assumes arms for the first time.

21. Ἀμφὶ δὲ τὰ πέντε ἢ ἑκκαίδεκα ἔτη γενομένου αὐτοῦ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀσσυρίων βασιλέως γαμεῖν μέλλων ἐπεθύμησεν αὐτὸς θηρᾶσαι εἰς τοῦτον τὸν χρόνον. ἐβουλεύσατο οὖν κράτιστον εἶναι λεηλατῆσαι ἐκ τῆς Μηδικῆς, καὶ λαμπρότερόν τ᾽ ἂν φανῆναι τὸ ἔργον τῆς θήρας καὶ ἱερείων ἂν πολλὴν ἀφθονίαν ἐνόμιζε γενέσθαι. οὕτω δὴ πρῴ ἀναστὰς ἦγε τὸ στράτευμα πρὸς τὰ τῶν Μήδων φρούρια. σημανθέντων δὲ τῷ Ἀστυάγει ὅτι πολέμιοί εἰσιν ἐν τῇ χώρᾳ, ἐξεβοήθει καὶ αὐτὸς πρὸς τὰ ὅρια σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὡσαύτως σὺν τοῖς παρατυχοῦσιν ἱππόταις, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ ἐσήμαινε πᾶσιν ἐκβοηθεῖν. ὡς δὲ εἶδον πολλοὺς ἀνθρώπους τῶν Ἀσσυρίων συντεταγμένους καὶ τοὺς ἱππέας ἡσυχίαν ἔχοντας, ἔστησαν καὶ οἱ Μῆδοι. ὁ δὲ Κῦρος ὁρῶν ἐκβοηθοῦντας καὶ τοὺς ἄλλους πασσυδί, ἐκβοηθεῖ καὶ αὐτὸς πρῶτον τότε ὅπλα ἐνδύς, οὔποτε οἰόμενος· οὕτως ἐπεθύμει αὐτοῖς ἐξοπλίσασθαι· μάλα δὲ καλὰ

ἦν καὶ ἁρμόττοντα αὐτῷ ἃ ὁ πάππος περὶ τὸ σῶμα ἐπεποίητο. οὕτω δὴ ἐξοπλισάμενος προσήλασε τῷ ἵππῳ. καὶ ὁ Ἀστυάγης ἐθαύμασε μὲν τίνος κελεύσαντος ἥκοι, ὅμως δὲ εἶπεν αὐτῷ μένειν παρ' ἑαυτόν.

Cyrus criticises the foe and makes a brilliant suggestion.

22. Ὁ δὲ Κῦρος ὡς εἶδε πολλοὺς ἱππέας ἀντίους, ἤρετο, Ἦ οὗτοι, ἔφη, ὦ πάππε, πολέμιοί εἰσιν, οἳ ἐφεστήκασι τοῖς ἵπποις ἠρέμα; Πολέμιοι μέντοι, ἔφη. Ἦ καὶ ἐκεῖνοι, ἔφη, οἱ ἐλαύνοντες; Κἀκεῖνοι μέντοι. Νὴ τὸν Δί', ἔφη, ὦ πάππε, ἀλλ' οὖν πονηροί γε φαινόμενοι καὶ ἐπὶ πονηρῶν ἱππαρίων ἄγουσιν ἡμῶν τὰ χρήματα· οὐκοῦν χρὴ ἐλαύνειν τινὰς ἡμῶν ἐπ' αὐτούς. Ἀλλ' οὐχ ὁρᾷς, ἔφη, ὦ παῖ, ὅσον τὸ στῖφος τῶν ἱππέων ἕστηκε συντεταγμένον; οἳ ἢν ἐπ' ἐκείνους ἡμεῖς ἐλαύνωμεν, ὑποτεμοῦνται ἡμᾶς πάλιν· ἡμῖν δὲ οὔπω ἡ ἰσχὺς πάρεστιν. Ἀλλ' ἢν σὺ μένῃς, ἔφη ὁ Κῦρος, καὶ ἀναλαμβάνῃς τοὺς προσβοηθοῦντας, φοβήσονται οὗτοι καὶ οὐ κινήσονται, οἱ δ' ἄγοντες εὐθὺς ἀφήσουσι τὴν λείαν, ἐπειδὰν ἴδωσί τινας ἐπ' αὐτοὺς ἐλαύνοντας.

Ταῦτ' εἰπόντος αὐτοῦ ἔδοξέ τι λέγειν τῷ Ἀστυάγει. καὶ ἅμα θαυμάζων ὡς καὶ ἐφρόνει καὶ ἐγρηγόρει κελεύει τὸν υἱὸν λαβόντα τάξιν ἱππέων ἐλαύνειν ἐπὶ τοὺς ἄγοντας τὴν λείαν. ἐγὼ δέ, ἔφη, ἐπὶ τούσδε, ἢν ἐπὶ σὲ κινῶνται, ἐλῶ, ὥστε ἀναγκασθήσονται ἡμῖν προσέχειν τὸν νοῦν. οὕτω δὴ ὁ Κυαξάρης λαβὼν τῶν ἐρρωμένων ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν προσελαύνει. καὶ ὁ Κῦρος ὡς εἶδεν ὁρμωμένους, ἐξορμᾷ, καὶ αὐτὸς πρῶ-

τος ἡγεῖτο ταχέως, καὶ ὁ Κυαξάρης μέντοι ἐφείπετο, καὶ οἱ ἄλλοι δὲ οὐκ ἀπελείποντο. ὡς δὲ εἶδον αὐτοὺς πελάζοντας οἱ λεηλατοῦντες, εὐθὺς ἀφέντες τὰ χρήματα ἔφευγον.

He strikes a blow and wins praise for his shrewdness and boldness.

23. Οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Κῦρον ὑπετέμνοντο, καὶ οὓς μὲν κατελάμβανον εὐθὺς ἔπαιον, πρῶτος δὲ ὁ Κῦρος, ὅσοι δὲ παραλλάξαντες αὐτῶν ἔφθασαν, κατόπιν τούτους ἐδίωκον, καὶ οὐκ ἀνίεσαν, ἀλλ' ᾕρουν τινὰς αὐτῶν. ὥσπερ δὲ κύων γενναῖος ἄπειρος ἀπρονοήτως φέρεται πρὸς κάπρον, οὕτω καὶ ὁ Κῦρος ἐφέρετο, μόνον ὁρῶν τὸ παίειν τὸν ἁλισκόμενον, ἄλλο δ' οὐδὲν προνοῶν. οἱ δὲ πολέμιοι ὡς ἑώρων πονοῦντας τοὺς σφετέρους, προυκίνησαν τὸ στῖφος, ὡς παυσομένους τοῦ διωγμοῦ, ἐπεὶ σφᾶς ἴδοιεν προορμήσαντας. ὁ δὲ Κῦρος οὐδὲν μᾶλλον ἀνίει, ἀλλ' ὑπὸ τῆς χαρμονῆς ἀνακαλῶν τὸν θεῖον ἐδίωκε καὶ ἰσχυρὰν τὴν φυγὴν τοῖς πολεμίοις κατέχων ἐποίει.

ἐν μὲν δὴ Μήδοις ταῦτα ἐγεγένητο, καὶ οἵ τε ἄλλοι πάντες τὸν Κῦρον διὰ στόματος εἶχον καὶ ἐν λόγῳ καὶ ἐν ᾠδαῖς, ὅ τε Ἀστυάγης καὶ πρόσθεν τιμῶν αὐτὸν τότε ὑπερεξεπέπληκτο ἐπ' αὐτῷ. Καμβύσης δὲ ὁ τοῦ Κύρου πατὴρ ἥδετο μὲν πυνθανόμενος ταῦτα, ἐπεὶ δ' ἤκουσεν ἔργα ἀνδρὸς ἤδη διαχειριζόμενον τὸν Κῦρον, ἀπεκάλει δή, ὅπως τὰ ἐν Πέρσαις ἐπιχώρια ἐπιτελοίη. καὶ ὁ Κῦρος δὲ ἐνταῦθα λέγεται εἰπεῖν ὅτι ἀπιέναι βούλοιτο, μὴ ὁ πατήρ τι ἄχθοιτο καὶ ἡ πόλις μέμφοιτο. καὶ τῷ Ἀστυάγει δὲ ἐδόκει

εἶναι ἀναγκαῖον ἀποπέμπειν αὐτόν. ἔνθα δὴ ἵππους τε αὐτῷ δοὺς οὓς αὐτὸς ἐπεθύμει λαβεῖν καὶ ἄλλα συσκευάσας πολλὰ ἔπεμπε διὰ τὸ φιλεῖν αὐτόν.

His departure — he presents his companions with parting gifts.

24. Ἀπιόντα δὲ τὸν Κῦρον προύπεμπον ἅπαντες καὶ παῖδες καὶ ἥλικες καὶ ἄνδρες καὶ γέροντες ἐφ' ἵππων καὶ Ἀστυάγης αὐτός, καὶ οὐδένα ἔφασαν ὅντιν' οὐ δακρύοντ' ἀποστρέφεσθαι. καὶ Κῦρον δὲ αὐτὸν λέγεται σὺν πολλοῖς δακρύοις ἀποχωρῆσαι. πολλὰ δὲ δῶρα διαδοῦναί φασιν αὐτὸν τοῖς ἡλικιώταις ὧν Ἀστυάγης αὐτῷ ἐδεδώκει, τέλος δὲ καὶ ἣν εἶχε στολὴν τὴν Μηδικὴν ἐκδύντα δοῦναί τινι, δηλῶν ὅτι τοῦτον μάλιστα ἠσπάζετο. τοὺς μέντοι λαβόντας καὶ δεξαμένους τὰ δῶρα λέγεται Ἀστυάγει ἀπενεγκεῖν, Ἀστυάγην δὲ δεξάμενον Κύρῳ ἀποπέμψαι, τὸν δὲ πάλιν τε ἀποπέμψαι εἰς Μήδους καὶ εἰπεῖν, Εἰ βούλει, ὦ πάππε, ἐμὲ καὶ αὖθις ἰέναι ὡς σὲ μὴ αἰσχυνόμενον, ἔα ἔχειν εἴ τῴ τι ἐγὼ δέδωκα· Ἀστυάγην δὲ ταῦτα ἀκούσαντα ποιῆσαι ὥσπερ Κῦρος ἐπέστειλεν.

An incident of his departure.

25. Εἰ δὲ δεῖ καὶ παιδικοῦ λόγου ἐπιμνησθῆναι, λέγεται, ὅτε Κῦρος ἀπῄει καὶ ἀπηλλάττοντο ἀπ' ἀλλήλων, τοὺς συγγενεῖς φιλοῦντας τῷ στόματι ἀποπέμπεσθαι αὐτὸν νόμῳ Περσικῷ· καὶ γὰρ νῦν ἔτι τοῦτο ποιοῦσι Πέρσαι· ἄνδρα δέ τινα τῶν Μήδων μάλα καλὸν κἀγαθὸν ὄντα ἐκπεπλῆχθαι πολύν τινα χρόνον ἐπὶ τῷ κάλλει τοῦ Κύρου, ἡνίκα δὲ ἑώρα τοὺς συγ

γενεῖς φιλοῦντας αὐτόν, ὑπολειφθῆναι· ἐπεὶ δ᾽ οἱ ἄλλοι ἀπῆλθον, προσελθεῖν τῷ Κύρῳ καὶ εἰπεῖν, Ἐμὲ μόνον οὐ γιγνώσκεις τῶν συγγενῶν, ὦ Κῦρε; Τί δέ, εἰπεῖν τὸν Κῦρον, ἦ καὶ σὺ συγγενὴς εἶ; Μάλιστα, φάναι. Ταῦτ᾽ ἄρα, εἰπεῖν τὸν Κῦρον, καὶ ἐνεώρας μοι· πολλάκις γὰρ δοκῶ σε γιγνώσκειν τοῦτο ποιοῦντα. Προσελθεῖν γάρ σοι, ἔφη, ἀεὶ βουλόμενος ναὶ μὰ τοὺς θεοὺς ᾐσχυνόμην. Ἀλλ᾽ οὐκ ἔδει, φάναι τὸν Κῦρον, συγγενῆ γε ὄντα· ἅμα δὲ προσελθόντα φιλῆσαι αὐτόν. καὶ τὸν Μῆδον φιληθέντα ἐρέσθαι, Ἦ καὶ ἐν Πέρσαις νόμος ἐστὶν οὗτος συγγενεῖς φιλεῖν; Μάλιστα, φάναι, ὅταν γε ἴδωσιν ἀλλήλους διὰ χρόνου ἢ ἀπίωσί ποι ἀπ᾽ ἀλλήλων. Ὥρα ἂν εἴη, ἔφη ὁ Μῆδος, μάλα πάλιν σε φιλεῖν ἐμέ· ἀπέρχομαι γάρ, ὡς ὁρᾷς, ἤδη.

οὕτω καὶ τὸν Κῦρον φιλήσαντα πάλιν ἀποπέμπειν καὶ ἀπιέναι. καὶ ὁδόν τε οὔπω πολλὴν διηνύσθαι αὐτοῖς καὶ τὸν Μῆδον ἥκειν πάλιν ἱδροῦντι τῷ ἵππῳ· καὶ τὸν Κῦρον ἰδόντα, Ἀλλ᾽ ἦ, φάναι, ἐπελάθου τι ὧν ἐβούλου εἰπεῖν; Μὰ Δία, φάναι, ἀλλ᾽ ἥκω διὰ χρόνου. καὶ τὸν Κῦρον εἰπεῖν, Νὴ Δί᾽, ὦ σύγγενες, δι᾽ ὀλίγου γε. Ποίου ὀλίγου; εἰπεῖν τὸν Μῆδον. οὐκ οἶσθα, φάναι, ὦ Κῦρε, ὅτι καὶ ὅσον σκαρδαμύττω χρόνον, πάνυ πολύς μοι δοκεῖ εἶναι, ὅτι οὐχ ὁρῶ σε τότε τοιοῦτον ὄντα; ἐνταῦθα δὴ τὸν Κῦρον γελάσαι τε ἐκ τῶν ἔμπροσθεν δακρύων καὶ εἰπεῖν αὐτῷ θαρρεῖν ἀπιόντι, ὅτι παρέσται αὐτοῖς ὀλίγου χρόνου, ὥστε ὁρᾶν ἐξέσται κἂν βούληται ἀσκαρδαμυκτί.

PART II

THE BEGINNING OF HIS MILITARY CAREER

On his return Cyrus remains a year in the class of boys — his record as a youth.

1. Ὁ μὲν δὴ Κῦρος οὕτως ἀπελθὼν ἐν Πέρσαις ἐνιαυτὸν λέγεται ἐν τοῖς παισὶν ἔτι γενέσθαι. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ παῖδες ἔσκωπτον αὐτὸν ὡς ἡδυπαθεῖν ἐν Μήδοις μεμαθηκὼς ἥκοι· ἐπεὶ δὲ καὶ ἐσθίοντα αὐτὸν ἑώρων ὥσπερ καὶ αὐτοὶ ἡδέως καὶ πίνοντα, καὶ εἴ ποτ᾽ ἐν ἑορτῇ εὐωχία γένοιτο, ἐπιδιδόντα μᾶλλον αὐτὸν τοῦ ἑαυτοῦ μέρους ᾐσθάνοντο ἢ προσδεόμενον, καὶ πρὸς τούτοις δὲ τἆλλα κρατιστεύοντα αὐτὸν ἑώρων ἑαυτῶν, ἐνταῦθα δὴ πάλιν ὑπέπτησσον αὐτῷ οἱ ἥλικες. ἐπεὶ δὲ διελθὼν τὴν παιδείαν ταύτην ἤδη εἰσῆλθεν εἰς τοὺς ἐφήβους, ἐν τούτοις αὖ ἐδόκει κρατιστεύειν καὶ μελετῶν ἃ χρῆν καὶ καρτερῶν καὶ αἰδούμενος τοὺς πρεσβυτέρους καὶ πειθόμενος τοῖς ἄρχουσι.

Symbol of Ormazd.

Cyaxares succeeds Astyages — a plot to overthrow the Medes.

2. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ὁ μὲν Ἀστυάγης ἐν τοῖς Μήδοις ἀποθνήσκει, ὁ δὲ Κυαξάρης ὁ τοῦ Ἀστυάγους παῖς, τῆς δὲ Κύρου μητρὸς ἀδελφός, τὴν βασιλείαν ἔσχε τὴν Μήδων. ὁ δὲ τῶν Ἀσσυρίων βασιλεὺς κατεστραμμένος μὲν πάντας Σύρους, καὶ ἄλλους πολλούς, ἐνόμιζεν, εἰ τοὺς Μήδους ἀσθενεῖς ποιήσειε, πάντων γε τῶν πέριξ ῥᾳδίως ἄρξειν· ἰσχυρότατον γὰρ τῶν ἐγγὺς φύλων τοῦτο ἐδόκει εἶναι. οὕτω δὴ διαπέμπει πρός τε τοὺς ὑπ' αὐτὸν πάντας καὶ πρὸς τοὺς συμμάχους, διαβάλλων τοὺς Μήδους καὶ Πέρσας, λέγων ὡς μεγάλα τ' εἴη ταῦτα ἔθνη καὶ ἰσχυρὰ καὶ συνεστηκότα εἰς ταὐτό, καὶ ἐπιγαμίας ἀλλήλοις πεποιημένοι εἶεν, καὶ κινδυνεύσοιεν, εἰ μή τις αὐτοὺς φθάσας ἀσθενώσοι, ἐπὶ ἓν ἕκαστον τῶν ἐθνῶν ἰόντες καταστρέψασθαι. οἱ μὲν δὴ καὶ τοῖς λόγοις τούτοις πειθόμενοι συμμαχίαν αὐτῷ ἐποιοῦντο, οἱ δὲ καὶ δώροις καὶ χρήμασιν ἀναπειθόμενοι· πολλὰ γὰρ καὶ τοιαῦτα ἦν αὐτῷ.

Cyaxares makes counter preparations and appoints Cyrus to command — how his army was chosen.

3. Κυαξάρης δὲ ὁ τοῦ Ἀστυάγους παῖς ἐπεὶ ᾐσθάνετο τήν τ' ἐπιβουλὴν καὶ τὴν παρασκευὴν τῶν συνισταμένων ἐφ' ἑαυτόν, αὐτός τε εὐθέως ὅσα ἐδύνατο ἀντιπαρεσκευάζετο καὶ εἰς Πέρσας ἔπεμπε πρός τε τὸ κοινὸν καὶ πρὸς Καμβύσην τὸν τὴν ἀδελφὴν ἔχοντα καὶ βασιλεύοντα ἐν Πέρσαις. ἔπεμπε δὲ καὶ πρὸς Κῦρον, δεόμενος αὐτοῦ πειρᾶσθαι ἄρχοντα ἐλθεῖν τῶν

ἀνδρῶν, εἴ τινας πέμποι στρατιώτας τὸ Περσῶν κοινόν. ἤδη γὰρ καὶ ὁ Κῦρος διατετελεκὼς τὰ ἐν τοῖς ἐφήβοις δέκα ἔτη ἐν τοῖς τελείοις ἀνδράσιν ἦν. οὕτω δὴ δεξαμένου τοῦ Κύρου οἱ βουλεύοντες γεραίτεροι αἱροῦνται αὐτὸν ἄρχοντα τῆς εἰς Μήδους στρατιᾶς. ἔδοσαν δὲ αὐτῷ καὶ προσελέσθαι διακοσίους τῶν ὁμοτίμων, τῶν δ' αὖ διακοσίων ἑκάστῳ τέτταρας ἔδωκαν προσελέσθαι καὶ τούτους ἐκ τῶν ὁμοτίμων· γίγνονται μὲν δὴ οὗτοι χίλιοι· τῶν δ' αὖ χιλίων τούτων ἑκάστῳ ἔταξαν ἐκ τοῦ δήμου τῶν Περσῶν δέκα μὲν πελταστὰς προσελέσθαι, δέκα δὲ σφενδονήτας, δέκα δὲ τοξότας· καὶ οὕτως ἐγένοντο μύριοι μὲν τοξόται, μύριοι δὲ πελτασταί, μύριοι δὲ σφενδονῆται· χωρὶς δὲ τούτων οἱ χίλιοι ὑπῆρχον. τοσαύτη μὲν δὴ στρατιὰ τῷ Κύρῳ ἐδόθη.

After worshiping the gods, he assembles his men and addresses them.

4. Ἐπεὶ δὲ ᾑρέθη τάχιστα, ἤρχετο πρῶτον ἀπὸ τῶν θεῶν· καλλιερησάμενος δὲ τότε προσῃρεῖτο τοὺς διακοσίους· ἐπεὶ δὲ προσείλοντο καὶ οὗτοι δὴ τοὺς τέτταρας ἕκαστοι, συνέλεξεν αὐτοὺς καὶ εἶπε τότε πρῶτον ἐν αὐτοῖς τάδε.

Ἄνδρες φίλοι, ἐγὼ προσειλόμην μὲν ὑμᾶς, οὐ νῦν πρῶτον δοκιμάσας, ἀλλ' ἐκ παίδων ὁρῶν ὑμᾶς ἃ μὲν καλὰ ἡ πόλις νομίζει, προθύμως ταῦτα ἐκπονοῦντας, ἃ δὲ αἰσχρὰ ἡγεῖται, παντελῶς τούτων ἀπεχομένους. ἀλλὰ θαρροῦντες ὁρμώμεθα, ἐπειδὴ καὶ ἐκποδὼν ἡμῖν γεγένηται τὸ δόξαι τῶν ἀλλοτρίων ἀδίκως ἐφίεσθαι. νῦν γὰρ ἔρχονται μὲν οἱ πολέμιοι ἄρχοντες ἀδίκων χειρῶν, καλοῦσι δὲ ἡμᾶς ἐπικούρους οἱ φίλοι· τί οὖν

ἐστιν ἢ τοῦ ἀλέξασθαι δικαιότερον ἢ τοῦ τοῖς φίλοις ἀρήγειν κάλλιον; ἀλλὰ μὴν κἀκεῖνο οἶμαι ὑμᾶς θαρρεῖν, τὸ μὴ παρημεληκότα με τῶν θεῶν τὴν ἔξοδον ποιεῖσθαι· πολλὰ γάρ μοι συνόντες ἐπίστασθε οὐ μόνον τὰ μεγάλα ἀλλὰ καὶ τὰ μικρὰ πειρώμενον ἀεὶ ἀπὸ θεῶν ὁρμᾶσθαι. τέλος εἶπε, Τί δεῖ ἔτι λέγειν; ἀλλ' ὑμεῖς μὲν τοὺς ἄνδρας ἑλόμενοι καὶ ἀναλαβόντες καὶ τἄλλα παρασκευασάμενοι ἴτε εἰς Μήδους· ἐγὼ δ' ἐπανελθὼν πρὸς τὸν πατέρα πρόειμι δή, ὅπως τὰ τῶν πολεμίων ὡς τάχιστα μαθὼν οἷά ἐστι παρασκευάζωμαι ὅ τι ἂν δέωμαι, ὅπως ὡς κάλλιστα σὺν θεῷ ἀγωνιζώμεθα. οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἔπραττον.

Cambyses accompanies Cyrus to the borders of Media — they converse on duty to the gods.

5. Κῦρος δὲ ἐλθὼν οἴκαδε καὶ προσευξάμενος Ἑστίᾳ πατρῴᾳ καὶ Διὶ πατρῴῳ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς ὡρμᾶτο ἐπὶ τὴν στρατείαν, συμπρούπεμπε δὲ αὐτὸν καὶ ὁ πατήρ. ἐπεὶ δὲ ἔξω τῆς οἰκίας ἐγένοντο, λέγονται ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ αὐτῷ αἴσιοι γενέσθαι. τούτων δὲ φανέντων οὐδὲν ἄλλο ἔτι οἰωνιζόμενοι ἐπορεύοντο, ὡς οὐδένα ἂν λύσαντα τὰ τοῦ μεγίστου θεοῦ σημεῖα. προϊόντες δὲ Κῦρος καὶ ὁ πατὴρ πολλὰ διελέγοντο πρὸς ἀλλήλους. Καὶ μὲν δή, ὦ πάτερ, ἔφη ὁ Κῦρος, ὡς ἂν ἵλεῳ οἱ θεοὶ ὄντες ἡμῖν συμβουλεύειν ἐθέλωσιν, ὅσον δύναμαι κατὰ τὸν σὸν λόγον διατελῶ ἐπιμελόμενος. μέμνημαι γάρ, ἔφη, ἀκούσας ποτέ σου ὅτι εἰκότως ἂν καὶ παρὰ θεῶν πρακτικώτερος εἴη ὥσπερ καὶ παρ' ἀνθρώπων ὅστις μὴ ὁπότε ἐν ἀπόροις εἴη,

τότε κολακεύοι, ἀλλ' ὅτε ἄριστα πράττοι, τότε μάλιστα τῶν θεῶν μεμνῆτο· καὶ τῶν φίλων δ' ἔφησθα χρῆναι ὡσαύτως οὕτως ἐπιμέλεσθαι. Οὐκοῦν νῦν, ἔφη, ὦ παῖ, διά γ' ἐκείνας τὰς ἐπιμελείας ἥδιον μὲν ἔρχει πρὸς τοὺς θεοὺς δεησόμενος, ἐλπίζεις δὲ μᾶλλον τεύξεσθαι ὧν ἂν δέῃ, ὅτι συνειδέναι σαυτῷ δοκεῖς οὐπώποτ' ἀμελήσας αὐτῶν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὦ πάτερ, ὡς πρὸς φίλους μοι ὄντας τοὺς θεοὺς οὕτω διάκειμαι.

How to receive blessings from the gods.

6. Τί γάρ, ἔφη ὁ πατήρ, μέμνησαι ἐκεῖνα ἅ ποτε ἐδόκει ἡμῖν ὡς ἅπερ δεδώκασιν οἱ θεοὶ μαθόντας ἀνθρώπους βέλτιον πράττειν ἢ ἀνεπιστήμονας αὐτῶν ὄντας καὶ ἐργαζομένους μᾶλλον ἀνύτειν ἢ ἀργοῦντας καὶ ἐπιμελομένους ἀσφαλέστερον διάγειν ἢ ἀφυλακτοῦντας τούτων, παρέχοντας οὖν τοιούτους ἑαυτοὺς οἵους δεῖ, οὕτως ἡμῖν ἐδόκει δεῖν καὶ αἰτεῖσθαι τἀγαθὰ παρὰ τῶν θεῶν; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Κῦρος, μέμνημαι μέντοι τοιαῦτα ἀκούσας σου· καὶ γὰρ ἀνάγκη ἦν με πείθεσθαι τῷ λόγῳ· καὶ γὰρ οἶδά σε λέγοντα ἀεὶ ὡς οὐδὲ θέμις εἴη αἰτεῖσθαι παρὰ τῶν θεῶν οὔτε ἱππεύειν μὴ μαθόντας ἱππομαχοῦντας νικᾶν, οὔτε μὴ ἐπισταμένους τοξεύειν τοξεύοντας κρατεῖν τῶν ἐπισταμένων, οὔτε μὴ ἐπισταμένους κυβερνᾶν σῴζειν εὔχεσθαι ναῦς κυβερνῶντας, οὐδὲ μὴ σπείροντάς γε σῖτον εὔχεσθαι καλὸν αὐτοῖς φύεσθαι, οὐδὲ μὴ φυλαττομένους γε ἐν πολέμῳ σωτηρίαν αἰτεῖσθαι· παρὰ γὰρ τοὺς τῶν θεῶν θεσμοὺς πάντα τὰ τοιαῦτα εἶναι· τοὺς δὲ ἀθέμιτα εὐχομένους ὁμοίως ἔφησθα εἰκὸς εἶναι παρὰ θεῶν

ἀτυχεῖν ὥσπερ καὶ παρὰ ἀνθρώπων ἀπρακτεῖν τοὺς παράνομα δεομένους.

Advice upon military matters and the duties of a leader.

7. Ἀλλά τοι, ἔφη, ὦ παῖ, ἔνιά ἐστιν ἃ οὐ πρὸς ἀνθρώπους ἀγωνιστέον, ἀλλὰ πρὸς αὐτὰ τὰ πράγματα, ὧν οὐ ῥᾴδιον εὐπόρως περιγενέσθαι. αὐτίκα δήπου οἶσθα ὅτι εἰ μὴ ἕξει τἀπιτήδεια ἡ στρατιά, καταλελύσεταί σου ἡ ἀρχή. Οὐκοῦν ταῦτα μέν, ἔφη, ὦ πάτερ, Κυαξάρης φησὶ παρέξειν τοῖς ἐντεῦθεν ἰοῦσι πᾶσιν ὁπόσοι ἂν ὦσι. Τούτοις δὴ σύ, ὦ παῖ, πιστεύων ἔρχει τοῖς παρὰ Κυαξάρῃ χρήμασιν; Ἔγωγ᾽, ἔφη ὁ Κῦρος. Τί δέ, ἔφη, οἶσθα ὁπόσα αὐτῷ ἔστι; Μὰ τὸν Δί᾽, ἔφη ὁ Κῦρος, οὐ μὲν δή. Ὅμως δὲ τούτοις πιστεύεις τοῖς ἀδήλοις; ὅτι δὲ πολλῶν μὲν δεήσει, πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα νῦν ἀνάγκη δαπανᾶν, ἐκεῖνο οὐ γιγνώσκεις; Γιγνώσκω, ἔφη ὁ Κῦρος. Ταῦτα οὖν χρή σε κοινῇ σὺν Κυαξάρῃ σκοπεῖσθαι μήποτε ἐπιλίπῃ τι ὑμᾶς ὧν δεῖ ὑπάρχειν, καὶ ἔθους δὲ ἕνεκα μηχανᾶσθαι προσόδου πόρον. τόδε δὲ πάντων μάλιστά μοι μέμνησο μηδέποτε ἀναμένειν τὸ πορίζεσθαι τἀπιτήδεια ἔστ᾽ ἂν ἡ χρεία σε ἀναγκάσῃ· ἀλλ᾽ ὅταν μάλιστα εὐπορῇς, τότε πρὸ τῆς ἀπορίας μηχανῶ. καὶ γὰρ τεύξει μᾶλλον παρ᾽ ὧν ἂν δέῃ μὴ ἄπορος δοκῶν εἶναι, καὶ ἔτι ἀναίτιος ἔσει παρὰ τοῖς σαυτοῦ στρατιώταις· ἐκ τούτου δὲ μᾶλλον καὶ ὑπ᾽ ἄλλων αἰδοῦς τεύξει, καὶ ἤν τινας βούλῃ ἢ εὖ ποιῆσαι τῇ δυνάμει ἢ κακῶς, μᾶλλον ἕως ἂν ἔχωσι τὰ δέοντα οἱ στρατιῶται ὑπηρετήσουσί σοι, καὶ πειστικωτέρους, σάφ᾽ ἴσθι, λόγους δυνήσει τότε

λέγειν ὅτανπερ καὶ ἐνδείκνυσθαι μάλιστα δύνῃ καὶ εὖ ποιεῖν ἱκανὸς ὢν καὶ κακῶς.

On strategy.

8. Ἔπειτα δὲ πολλὰ ἔλεξε περὶ τοῦ προθυμίαν ἐμβαλεῖν τοῖς στρατιώταις καὶ τοῦ πειθομένους παρέχειν τοὺς στρατιώτας καὶ τοῦ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχομένων. Πλεῖον δ' ἔχειν, ὦ πάτερ, πολεμίων πῶς ἂν τις δύναιτο μάλιστα; Οὐ μὰ Δί', ἔφη, οὐκέτι τοῦτο φαῦλον, ὦ παῖ, οὐδ' ἁπλοῦν ἔργον ἐρωτᾷς· ἀλλ' εὖ ἴσθι ὅτι δεῖ τὸν μέλλοντα τοῦτο ποιήσειν καὶ ἐπίβουλον εἶναι καὶ κλέπτην καὶ ἅρπαγα καὶ ἐν παντὶ πλεονέκτην τῶν πολεμίων. καὶ ὁ Κῦρος ἐπιγελάσας εἶπεν, Ὦ Ἡράκλεις, οἷον σὺ λέγεις, ὦ πάτερ, δεῖν ἄνδρα με γενέσθαι. Οἷος ἄν, ἔφη, ὦ παῖ, δικαιότατός τε καὶ νομιμώτατος ἀνὴρ εἴης. Πῶς μήν, ἔφη, παῖδας ὄντας ἡμᾶς καὶ ἐφήβους τἀναντία τούτων ἐδιδάσκετε; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, καὶ νῦν πρὸς τοὺς φίλους τε καὶ πολίτας· ὅπως δέ γε τοὺς πολεμίους δύναισθε κακῶς ποιεῖν οὐκ οἶσθα μανθάνοντας ὑμᾶς πολλὰς κακουργίας; Οὐ δῆτα, ἔφη, ἔγωγε, ὦ πάτερ. Τίνος μὴν ἕνεκα, ἔφη, ἐμανθάνετε τοξεύειν; τίνος δ' ἕνεκα ἀκοντίζειν; τίνος δ' ἕνεκα δολοῦν ὗς ἀγρίους καὶ πλέγμασι καὶ ὀρύγμασι; τί δ' ἐλάφους ποδάγραις καὶ ἁρπεδόναις; τί δὲ λέουσι καὶ ἄρκτοις καὶ παρδάλεσιν οὐκ εἰς τὸ ἴσον καθιστάμενοι ἐμάχεσθε, ἀλλὰ μετὰ πλεονεξίας τινὸς ἀεὶ ἐπειρᾶσθε ἀγωνίζεσθαι πρὸς αὐτά; ἢ οὐ πάντα γιγνώσκεις ταῦτα ὅτι κακουργίαι τέ εἰσι καὶ ἀπάται καὶ δολώσεις καὶ πλεονεξίαι; Ναὶ μὰ Δί',

ἔφη, θηρίων γε· ἀνθρώπων δὲ εἰ καὶ δόξαιμι βούλεσθαι ἐξαπατῆσαί τινα, πολλὰς πληγὰς οἶδα λαμβάνων. Οὐδὲ γὰρ τοξεύειν, οἶμαι, οὐδ' ἀκοντίζειν ἄνθρωπον ἐπετρέπομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἐπὶ σκοπὸν βάλλειν ἐδιδάσκομεν, ἵνα γε νῦν μὲν μὴ κακουργοίητε τοὺς φίλους, εἰ δέ ποτε πόλεμος γένοιτο, δύναισθε καὶ ἀνθρώπων στοχάζεσθαι· καὶ ἐξαπατᾶν δὲ καὶ πλεονεκτεῖν οὐκ ἐν ἀνθρώποις ἐπαιδεύομεν ὑμᾶς, ἀλλ' ἐν θηρίοις, ἵνα μηδ' ἐν τούτοις τοὺς φίλους βλάπτοιτε, εἰ δέ ποτε πόλεμος γένοιτο, μηδὲ τούτων ἀγύμναστοι εἴητε. Οὐκοῦν, ἔφη, ὦ πάτερ, εἴπερ χρήσιμά ἐστιν ἀμφότερα ἐπίστασθαι, εὖ τε ποιεῖν καὶ κακῶς ἀνθρώπους, καὶ διδάσκειν ἀμφότερα ταῦτα ἔδει ἐπ' ἀνθρώποις.

Final words of advice.

9. Μάθε δέ μου καὶ τάδε, ὦ παῖ, ἔφη, τὰ μέγιστα· παρὰ γὰρ ἱερὰ καὶ οἰωνοὺς μήτε σαυτῷ μηδέποτε μήτε στρατιᾷ κινδυνεύσῃς, κατανοῶν ὡς ἄνθρωποι μὲν αἱροῦνται πράξεις εἰκάζοντες, εἰδότες δὲ οὐδὲν ἀπὸ ποίας ἔσται αὐτῶν τἀγαθά. γνοίης δ' ἂν ἐξ αὐτῶν τῶν γιγνομένων· πολλοὶ μὲν γὰρ πόλεις ἔπεισαν καὶ ταῦτα οἱ δοκοῦντες σοφώτατοι εἶναι πόλεμον ἄρασθαι πρὸς τούτους ὑφ' ὧν οἱ πεισθέντες ἐπιθέσθαι ἀπώλοντο, πολλοὶ δὲ πολλοὺς ηὔξησαν καὶ ἰδιώτας καὶ πόλεις ὑφ' ὧν αὐξηθέντων τὰ μέγιστα κακὰ ἔπαθον, πολλοὶ δὲ οἷς ἐξῆν φίλοις χρῆσθαι καὶ εὖ ποιεῖν καὶ εὖ πάσχειν, τούτοις δούλοις μᾶλλον βουληθέντες ἢ φίλοις χρῆσθαι, ὑπ' αὐτῶν τούτων δίκην ἔδοσαν· πολλοῖς δ' οὐκ ἤρκεσεν αὐτοῖς τὸ μέρος ἔχουσι ζῆν

ἡδέως, ἐπιθυμήσαντες δὲ πάντων κύριοι εἶναι, διὰ ταῦτα καὶ ὧν εἶχον ἀπέτυχον· πολλοὶ δὲ τὸν πολύευκτον πλοῦτον κατακτησάμενοι, διὰ τοῦτον ἀπώλοντο. οὕτως ἡ ἀνθρωπίνη σοφία οὐδὲν μᾶλλον οἶδε τὸ ἄριστον αἱρεῖσθαι ἢ εἰ κληρούμενος ὅ τι λάχοι τοῦτό τις πράττοι. θεοὶ δέ, ὦ παῖ, ἀεὶ ὄντες πάντα ἴσασι τά τε γεγενημένα καὶ τὰ ὄντα καὶ ὅ τι ἐξ ἑκάστου αὐτῶν ἀποβήσεται, καὶ τῶν συμβουλευομένων ἀνθρώπων οἷς ἂν ἵλεῳ ὦσι, προσημαίνουσιν ἅ τε χρὴ ποιεῖν καὶ ἃ οὐ χρή. εἰ δὲ μὴ πᾶσιν ἐθέλουσι συμβουλεύειν, οὐδὲν θαυμαστόν· οὐ γὰρ ἀνάγκη αὐτοῖς ἐστιν ὧν ἂν μὴ ἐθέλωσιν ἐπιμέλεσθαι.

Cyrus arrives in Media — discussion with Cyaxares.

10. Τοιαῦτα μὲν δὴ ἀφίκοντο διαλεγόμενοι μέχρι τῶν ὁρίων τῆς Περσίδος· ἐπεὶ δ' αὐτοῖς ἀετὸς δεξιὸς φανεὶς προηγεῖτο, προσευξάμενοι θεοῖς καὶ ἥρωσι τοῖς Περσίδα γῆν κατέχουσιν ἵλεως καὶ εὐμενεῖς πέμπειν σφᾶς, οὕτω διέβαινον τὰ ὅρια. ἐπειδὴ δὲ διέβησαν, προσηύχοντο αὖθις θεοῖς τοῖς Μηδίαν γῆν κατέχουσιν ἵλεως καὶ εὐμενεῖς δέχεσθαι αὐτούς. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ἀσπασάμενοι ἀλλήλους ὥσπερ εἰκός, ὁ μὲν πατὴρ πάλιν εἰς Πέρσας ἀπῄει, Κῦρος δὲ εἰς Μήδους πρὸς Κυαξάρην ἐπορεύετο. ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο ὁ Κῦρος εἰς Μήδους πρὸς τὸν Κυαξάρην, πρῶτον μὲν ὥσπερ εἰκὸς ἠσπάσαντο ἀλλήλους, ἔπειτα δὲ ἤρετο τὸν Κῦρον ὁ Κυαξάρης πόσον τι ἄγοι τὸ στράτευμα. ὁ δὲ ἔφη, Τρισμυρίους μὲν οἷοι καὶ πρόσθεν ἐφοίτων πρὸς ὑμᾶς μισθοφόροι· ἄλλοι δὲ καὶ τῶν οὐδέποτε ἐξελ-

θόντων προσέρχονται τῶν ὁμοτίμων. Πόσοι τινές; ἔφη ὁ Κυαξάρης. Οὐκ ἂν ὁ ἀριθμός σε, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀκούσαντα εὐφράνειεν· ἀλλ' ἐκεῖνο ἐννόησον ὅτι ὀλίγοι ὄντες οὗτοι οἱ ὁμότιμοι καλούμενοι πολλῶν ὄντων τῶν ἄλλων Περσῶν ῥᾳδίως ἄρχουσιν. ἀτάρ, ἔφη, δέει τι αὐτῶν ἢ μάτην ἐφοβήθης, οἱ δὲ πολέμιοι οὐκ ἔρχονται; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, καὶ πολλοί γε. Πῶς τοῦτο σαφές; Ὅτι, ἔφη, πολλοὶ ἥκοντες αὐτόθεν ἄλλος ἄλλον τρόπον πάντες ταὐτὸ λέγουσιν. Ἀγωνιστέον μὲν ἄρα ἡμῖν πρὸς τοὺς ἄνδρας. Ἀνάγκη γάρ, ἔφη. Τί οὖν, ἔφη ὁ Κῦρος, οὐ καὶ τὴν δύναμιν ἔλεξάς μοι, εἰ οἶσθα, πόση ἡ προσιοῦσα, καὶ πάλιν τὴν ἡμετέραν, ὅπως εἰδότες ἀμφοτέρας πρὸς ταῦτα βουλευσόμεθα ὅπως ἂν ἄριστα ἀγωνιζοίμεθα.

Conversation concerning the two armies.

11. Πολέμιοι δή, ἔφη ὁ Κυαξάρης, ἱππεῖς μὲν ἑξακισμύριοί εἰσι, πελτασταὶ δὲ καὶ τοξόται πλεῖον ἢ εἴκοσι μυριάδες. Ἄγε δή, ἔφη ὁ Κῦρος, τῆς σῆς δυνάμεως τί φῂς πλῆθος εἶναι; Εἰσίν, ἔφη, Μήδων μὲν ἱππεῖς πλείους τῶν μυρίων· πελτασταὶ δὲ καὶ τοξόται γένοιντ' ἂν πως ἐκ τῆς ἡμετέρας κἂν ἑξακισμύριοι. Ἀρμενίων δ', ἔφη, τῶν ὁμόρων ἡμῖν παρέσονται ἱππεῖς μὲν τετρακισχίλιοι, πεζοὶ δὲ δισμύριοι. Λέγεις σύ, ἔφη ὁ Κῦρος, ἱππέας μὲν ἡμῖν εἶναι μεῖον ἢ τέταρτον μέρος τοῦ τῶν πολεμίων ἱππικοῦ, πεζοὺς δὲ ἀμφὶ τοὺς ἡμίσεις. Τί οὖν, ἔφη ὁ Κυαξάρης, οὐκ ὀλίγους νομίζεις Περσῶν εἶναι οὓς σὺ φῂς ἄγειν; Ἀλλ' εἰ μὲν ἀνδρῶν προσδεῖ ἡμῖν, ἔφη ὁ Κῦρος, εἴτε καὶ μή,

αὖθις συμβουλευσόμεθα· τὴν δὲ μάχην μοι, ἔφη, λέξον ἑκάστων ἥτις ἐστί. Σχεδόν, ἔφη ὁ Κυαξάρης, πάντων ἡ αὐτή· τοξόται γάρ εἰσι καὶ ἀκοντισταὶ οἵ τ' ἐκείνων καὶ οἱ ἡμέτεροι. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀκροβολίζεσθαι ἀνάγκη ἐστὶ τοιούτων γε τῶν ὅπλων ὄντων. Ἀνάγκη γὰρ οὖν, ἔφη ὁ Κυαξάρης· οὐκοῦν ἐν τούτῳ μὲν τῶν πλειόνων ἡ νίκη· πολὺ γὰρ ἂν θᾶττον οἱ ὀλίγοι ὑπὸ τῶν πολλῶν τιτρωσκόμενοι ἀναλωθείησαν ἢ οἱ πολλοὶ ὑπὸ τῶν ὀλίγων· εἰ οὖν οὕτως ἔχει, ὦ Κῦρε, τί ἂν ἄλλο τις κρεῖττον εὕροι ἢ πέμπειν εἰς Πέρσας, καὶ ἅμα μὲν διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι εἴ τι πείσονται Μῆδοι, εἰς Πέρσας τὸ δεινὸν ἥξει, ἅμα δὲ αἰτεῖν πλεῖον στράτευμα; Ἀλλὰ τοῦτο μέν, ἔφη ὁ Κῦρος, εὖ ἴσθι ὅτι, οὐδ' εἰ πάντες ἔλθοιεν Πέρσαι, πλήθει οὐχ ὑπερβαλοίμεθ' ἂν τοὺς πολεμίους.

Cyrus' plan — address to his men.

12. Τί μὴν ἄλλο ἐνορᾷς ἄμεινον τούτου; Ἐγὼ μὲν ἄν, ἔφη ὁ Κῦρος, εἰ σὺ εἴην, ὡς τάχιστα ὅπλα ποιοίμην πᾶσι Πέρσαις τοῖς προσιοῦσιν οἷάπερ ἔχοντες ἔρχονται παρ' ἡμῶν οἱ τῶν ὁμοτίμων καλούμενοι· ταῦτα δ' ἐστὶ θώραξ μὲν περὶ τὰ στέρνα, γέρρον δὲ εἰς τὴν ἀριστεράν, κοπὶς δὲ ἢ σάγαρις εἰς τὴν δεξιάν· κἂν ταῦτα παρασκευάσῃς, ἡμῖν μὲν ποιήσεις τὸ ὁμόσε τοῖς ἐναντίοις ἰέναι ἀσφαλέστατον, τοῖς πολεμίοις δὲ τὸ φεύγειν ἢ τὸ μένειν αἱρετώτερον. τάττομεν δέ, ἔφη, ἡμᾶς μὲν αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς μένοντας· οἳ γε μεντἂν αὐτῶν φεύγωσι, τούτους ὑμῖν καὶ τοῖς ἵπποις νέμομεν, ὡς μὴ σχολάζωσι μήτε μένειν μήτε ἀναστρέφεσθαι.

Κῦρος μὲν οὕτως ἔλεξε· τῷ δὲ Κυαξάρῃ ἔδοξέ τε εὖ λέγειν, καὶ τοῦ μὲν πλείους μεταπέμπεσθαι οὐκέτι ἐμέμνητο, παρεσκευάζετο δὲ ὅπλα τὰ προειρημένα. καὶ σχεδόν τε ἕτοιμα ἦν καὶ τῶν Περσῶν οἱ ὁμότιμοι παρῆσαν ἔχοντες τὸ ἀπὸ Περσῶν στράτευμα. ἐνταῦθα δὴ εἰπεῖν λέγεται ὁ Κῦρος συναγαγὼν αὐτούς, Ἄνδρες φίλοι, ἐγὼ ὑμᾶς ὁρῶν αὐτοὺς μὲν καθωπλισμένους οὕτω καὶ ταῖς ψυχαῖς παρεσκευασμένους ὡς εἰς χεῖρας συμμίξοντας τοῖς πολεμίοις, τοὺς δὲ ἑπομένους ὑμῖν Πέρσας γιγνώσκων ὅτι οὕτως ὡπλισμένοι εἰσὶν ὡς ὅτι προσωτάτω ταχθέντες μάχεσθαι, ἔδεισα μὴ ὀλίγοι καὶ ἔρημοι συμμάχων συμπίπτοντες πολεμίοις πολλοῖς πάθοιτέ τι. νῦν οὖν, ἔφη, σώματα μὲν ἔχοντες ἀνδρῶν ἥκετε οὐ μεμπτά· ὅπλα δὲ ἔσται αὐτοῖς ὅμοια τοῖς ἡμετέροις· τάς γε μέντοι ψυχὰς θήγειν αὐτῶν ἡμέτερον ἔργον. ἄρχοντος γάρ ἐστιν οὐχ ἑαυτὸν μόνον ἀγαθὸν παρέχειν, ἀλλὰ δεῖ καὶ τῶν ἀρχομένων ἐπιμέλεσθαι ὅπως ὡς βέλτιστοι ἔσονται. Ὁ μὲν οὕτως εἶπεν· οἱ δ᾽ ἥσθησαν μὲν πάντες, νομίζοντες μετὰ πλειόνων ἀγωνιεῖσθαι· καὶ ἑκόντες πάντες οἱ Περσῶν στρατιῶται ἀνέλαβον τὰ ὅπλα.

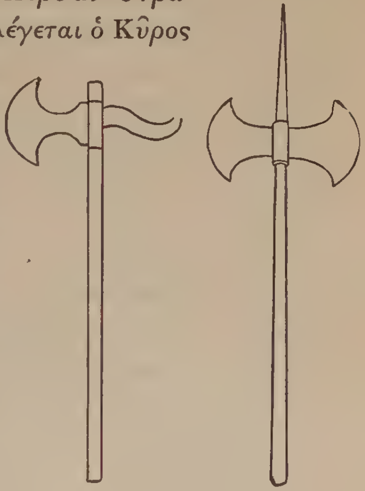

Battle Axes.

While waiting for the enemy to appear he drills his army.

13. Ἐν ᾧ δὲ οἱ πολέμιοι ἐλέγοντο μὲν προσιέναι, παρῆσαν δὲ οὐδέπω, ἐν τούτῳ ἐπειρᾶτο ὁ Κῦρος ἀσκεῖν μὲν τὰ σώματα τῶν μεθ' ἑαυτοῦ εἰς ἰσχύν, διδάσκειν δὲ τὰ τακτικά, θήγειν δὲ τὰς ψυχὰς εἰς τὰ πολεμικά. καὶ πρῶτον μὲν λαβὼν παρὰ Κυαξάρου ὑπηρέτας προσέταξεν ἑκάστοις τῶν στρατιωτῶν ἱκανῶς ὧν ἐδέοντο πάντα πεποιημένα παρασχεῖν· τοῦτο δὲ παρασκευάσας οὐδὲν αὐτοῖς ἐλελοίπει ἄλλο ἢ ἀσκεῖν τὰ ἀμφὶ τὸν πόλεμον, ἐκεῖνο δοκῶν καταμεμαθηκέναι ὅτι οὗτοι κράτιστοι ἕκαστα γίγνονται οἳ ἂν ἀφέμενοι τοῦ πολλοῖς προσέχειν τὸν νοῦν ἐπὶ ἓν ἔργον τράπωνται. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἐννοήσας ὅτι περὶ ὁπόσων ἂν γένωνται ἀνθρώποις φιλονικίαι, πολὺ μᾶλλον ἐθέλουσι ταῦτ' ἀσκεῖν, ἀγῶνάς τε αὐτοῖς προεῖπεν ἁπάντων ὁπόσα ἐγίγνωσκεν ἀσκεῖσθαι ἀγαθὸν εἶναι ὑπὸ στρατιωτῶν.

Cyrus provides tents for his men and sees that they have suitable exercise.

14. Σκηνὰς δ' αὐτοῖς κατεσκεύασε, πλῆθος μὲν ὅσοι ταξίαρχοι ἦσαν, μέγεθος δὲ ὥστε ἱκανὰς εἶναι τῇ τάξει ἑκάστῃ· ἡ δὲ τάξις ἦν ἑκατὸν ἄνδρες. ἐσκήνουν μὲν δὴ οὕτω κατὰ τάξεις· ἐν δὲ τῷ ὁμοῦ σκηνοῦν ἐδόκουν μὲν αὐτῷ ὠφελεῖσθαι πρὸς τὸν μέλλοντα ἀγῶνα τἄλλα καὶ ὁμοῦ τρεφόμενοι καὶ πρὸς τὸ ἧττον ἀλλήλους ἐθέλειν ἀπολείπειν, ὅτι ἑώρα καὶ τὰ θηρία τὰ συντρεφόμενα δεινὸν ἔχοντα πόθον, ἥν τις αὐτὰ διασπᾷ ἀπ' ἀλλήλων. ἐπεμέλετο δὲ καὶ τούτου ὁ Κῦρος ὅπως μήποτε ἀνίδρωτοι γενόμενοι ἐπὶ τὸ ἄριστον καὶ τὸ δεῖπνον εἰσίοιεν. ἢ

γὰρ ἐπὶ θήραν ἐξάγων ἱδρῶτα αὐτοῖς παρεῖχεν, ἢ παιδιὰς τοιαύτας ἐξηύρισκεν αἳ ἱδρῶτα ἔμελλον παρέχειν, ἢ καὶ πρᾶξαι εἴ τι δεόμενος τύχοι, οὕτως ἐξηγεῖτο τῆς πράξεως ὡς μὴ ἐπανίοιεν ἀνιδρωτί. τοῦτο γὰρ ἡγεῖτο καὶ πρὸς τὸ ἡδέως ἐσθίειν ἀγαθὸν εἶναι καὶ πρὸς τὸ ὑγιαίνειν καὶ πρὸς τὸ δύνασθαι πονεῖν, καὶ πρὸς τὸ ἀλλήλοις δὲ πρᾳοτέρους εἶναι ἀγαθὸν ἡγεῖτο τοὺς πόνους εἶναι, ὅτι καὶ οἱ ἵπποι συμπονοῦντες ἀλλήλοις πρᾳότεροι συνεστήκασι. πρός γε μὴν τοὺς πολεμίους μεγαλοφρονέστεροι γίγνονται οἳ ἂν συνειδῶσιν ἑαυτοῖς εὖ ἠσκηκότες.

He invites into his own tent those whom he wishes to reward.

15. Κῦρος δ' ἑαυτῷ σκηνὴν μὲν κατεσκευάσατο ὥστε ἱκανὴν ἔχειν οὓς καλοίη ἐπὶ δεῖπνον. ἐκάλει δὲ ὡς τὰ πολλὰ τῶν ταξιάρχων οὓς καιρὸς αὐτῷ δοκοίη εἶναι, ἔστι δ' ὅτε καὶ τῶν λοχαγῶν καὶ τῶν δεκαδάρχων τινὰς καὶ τῶν πεμπαδάρχων ἐκάλει, ἔστι δ' ὅτε καὶ τῶν στρατιωτῶν, ἔστι δ' ὅτε καὶ τὴν πεμπάδα ὅλην καὶ δεκάδα ὅλην καὶ λόχον ὅλον καὶ τάξιν ὅλην. ἐκάλει δὲ καὶ ἐτίμα ὁπότε τινὰς ἴδοι τοιοῦτόν τι ποιήσαντας ὃ αὐτὸς ἐβούλετο ποιεῖν. ἦν δὲ τὰ παρατιθέμενα ἀεὶ ἴσα αὐτῷ τε καὶ τοῖς καλουμένοις ἐπὶ δεῖπνον. καὶ τοὺς ἀμφὶ τὸ στράτευμα δὲ ὑπηρέτας ἰσομοίρους πάντων ἀεὶ ἐποιεῖτο· οὐδὲν γὰρ ἧττον τιμᾶν ἄξιον ἐδόκει αὐτῷ εἶναι τοὺς ἀμφὶ τὰ στρατιωτικὰ ὑπηρέτας οὔτε κηρύκων οὔτε πρέσβεων. καὶ γὰρ πιστοὺς ἡγεῖτο δεῖν εἶναι τούτους καὶ ἐπιστήμονας τῶν στρατιωτικῶν καὶ συνετούς, προσέτι δὲ καὶ σφοδροὺς καὶ ταχεῖς καὶ

ἀόκνους καὶ ἀταράκτους. πρὸς δ' ἔτι ἃ οἱ βέλτιστοι νομιζόμενοι ἔχουσιν ἐγίγνωσκεν ὁ Κῦρος δεῖν τοὺς ὑπηρέτας ἔχειν, καὶ τοῦτο ἀσκεῖν ὡς μηδὲν ἀναίνοιντο ἔργον, ἀλλὰ πάντα νομίζοιεν πρέπειν αὑτοῖς πράττειν ὅσα ὁ ἄρχων προστάττοι.

At one of Cyrus' entertainments Hystaspes describes the manners of some of the new recruits.

16. Ἀεὶ μὲν οὖν ἐπεμέλετο ὁ Κῦρος, ὁπότε συσκηνοῖεν, ὅπως εὐχαριστότατοί τε ἅμα λόγοι ἐμβληθήσονται καὶ παρορμῶντες εἰς τἀγαθόν. ἀφίκετο δὲ καὶ εἰς τόνδε ποτὲ τὸν λόγον. Ἆρά γε, ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἐνδεέστεροί τι ἡμῶν διὰ τοῦτο φαίνονται εἶναι οἱ ἑταῖροι ὅτι οὐ πεπαίδευνται τὸν αὐτὸν τρόπον ἡμῖν, ἢ οὐδὲν ἄρα διοίσειν ἡμῶν οὔτ' ἐν ταῖς συνουσίαις οὔτε ὅταν ἀγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους δέῃ; καὶ Ὑστάσπας ὑπολαβὼν εἶπεν, Ἀλλ' ὁποῖοι μέν τινες ἔσονται εἰς τοὺς πολεμίους οὔπω ἔγωγε ἐπίσταμαι· ἐν μέντοι τῇ συνουσίᾳ δύσκολοι ναὶ μὰ τοὺς θεοὺς ἔνιοι αὐτῶν φαίνονται. πρῴην μέν γε, ἔφη, Κυαξάρης ἔπεμψεν εἰς τὴν τάξιν ἑκάστην ἱερεῖα, καὶ ἐγένετο κρέα ἑκάστῳ ἡμῶν τρία ἢ καὶ πλείω τὰ περιφερόμενα. καὶ ἤρξατο μὲν ὁ μάγειρος ἀπ' ἐμοῦ τὴν πρώτην περίοδον περιφέρων· ὅτε δὲ τὸ δεύτερον εἰσῄει περιοίσων, ἐκέλευσα ἐγὼ ἀπὸ τοῦ τελευταίου ἄρχεσθαι καὶ ἀνάπαλιν φέρειν. ἀνακραγὼν οὖν τις τῶν κατὰ μέσον τὸν κύκλον κατακειμένων στρατιωτῶν Μὰ Δί', ἔφη, τῶνδε μὲν οὐδὲν ἴσον ἐστίν, εἴγε ἀφ' ἡμῶν γε τῶν ἐν μέσῳ οὐδεὶς οὐδέποτε ἄρξεται. καὶ ἐγὼ ἀκούσας ἠχθέσθην, εἴ τι

μεῖον δοκοῖεν ἔχειν, καὶ ἐκάλεσα εὐθὺς αὐτὸν πρὸς ἐμέ. ὁ δὲ μάλα γε τοῦτο εὐτάκτως ὑπήκουσεν. ὡς δὲ τὰ περιφερόμενα ἧκε πρὸς ἡμᾶς, ἅτε οἶμαι ὑστάτους λαμβάνοντας, τὰ μικρότατα λελειμμένα ἦν. ἐνταῦθα δὴ ἐκεῖνος πάνυ ἀνιαθεὶς δῆλος ἦν καὶ εἶπε πρὸς ἑαυτόν, Τῆς τύχης, τὸ ἐμὲ νῦν κληθέντα δεῦρο τυχεῖν. καὶ ἐγὼ εἶπον, Ἀλλὰ μὴ φρόντιζε· αὐτίκα γὰρ ἀφ' ἡμῶν αὖ ἄρξεται καὶ σὺ πρῶτος λήψει τὸ μέγιστον. καὶ ἐν τούτῳ περιέφερε τὸ τρίτον, ὅπερ δὴ λοιπὸν ἦν τῆς περιφορᾶς· κἀκεῖνος ἔλαβε, κᾆτ' ἔδοξεν αὐτῷ μεῖον λαβεῖν· κατέβαλεν οὖν ὃ ἔλαβεν ὡς ἕτερον ληψόμενος. καὶ ὁ ἄρταμος οἰόμενος αὐτὸν οὐδέν τι δεῖσθαι ὄψου, ᾤχετο παραφέρων πρὶν λαβεῖν αὐτὸν ἕτερον. ἐνταῦθα δὴ οὕτω βαρέως ἤνεγκε τὸ πάθος ὥστε ἀνήλωτο μὲν ὃ εἰλήφει ὄψον, ὃ δὲ ἔτι αὐτῷ λοιπὸν ἦν τοῦ ἐμβάπτεσθαι, τοῦτό πως ὑπὸ τοῦ ἐκπεπλῆχθαί τε καὶ τῇ τύχῃ ὀργίζεσθαι δυσθετούμενος ἀνέτρεψεν. ὁ μὲν δὴ λοχαγὸς ὁ ἐγγύτατα ἡμῶν ἰδὼν συνεκρότησε τὼ χεῖρε καὶ τῷ γέλωτι ηὐφραίνετο. ἐγὼ μέντοι, ἔφη, προσεποιούμην βήττειν· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ἐδυνάμην τὸν γέλωτα κατασχεῖν. τοιοῦτον μὲν δή σοι ἕνα, ὦ Κῦρε, τῶν ἑταίρων ἐπιδεικνύω, ἔφη. ἐπὶ μὲν δὴ τούτῳ ὥσπερ εἰκὸς ἐγέλασαν.

Another centurion tells an experience in his own company.

17. Ἄλλος δέ τις ἔλεξε τῶν ταξιάρχων, Οὗτος μὲν δή, ὦ Κῦρε, ὡς ἔοικεν, οὕτω δυσκόλῳ ἐπέτυχεν. ἐγὼ δέ, ὡς σὺ διδάξας ἡμᾶς τὰς τάξεις ἀπέπεμψας καὶ ἐκέλευσας διδάσκειν τὴν ἑαυτοῦ ἕκαστον τάξιν ἃ παρὰ

σοῦ ἐμάθομεν, οὕτω δὴ καὶ ἐγώ, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι ἐποίουν, ἐλθὼν ἐδίδασκον ἕνα λόχον. καὶ στήσας τὸν λοχαγὸν πρῶτον καὶ τάξας δὴ ἐπ' αὐτῷ ἄνδρα νεανίαν καὶ τοὺς ἄλλους ᾗ ᾤμην δεῖν, ἔπειτα στὰς ἐκ τοῦ ἔμπροσθεν βλέπων εἰς τὸν λόχον, ἡνίκα μοι ἐδόκει καιρὸς εἶναι, προϊέναι ἐκέλευσα. καὶ ἀνήρ σοι ὁ νεανίας ἐκεῖνος προελθὼν τοῦ λοχαγοῦ πρότερος ἐπορεύετο. κἀγὼ ἰδὼν εἶπον, Ἄνθρωπε, τί ποιεῖς; καὶ ὃς ἔφη, Προέρχομαι ὥσπερ σὺ κελεύεις. κἀγὼ εἶπον, Ἀλλ' οὐκ ἐγὼ σὲ μόνον ἐκέλευον ἀλλὰ πάντας προϊέναι. καὶ ὃς ἀκούσας τοῦτο μεταστραφεὶς πρὸς τοὺς λοχίτας εἶπεν, Οὐκ ἀκούετε, ἔφη, λοιδορουμένου; προϊέναι πάντας κελεύει. καὶ ἄνδρες πάντες παρελθόντες τὸν λοχαγὸν ᾖσαν πρὸς ἐμέ. ἐπεὶ δὲ ὁ λοχαγὸς αὐτοὺς ἀνεχώριζεν, ἐδυσφόρουν καὶ ἔλεγον, Ποτέρῳ δὴ πείθεσθαι χρή; νῦν γὰρ ὁ μὲν κελεύει προϊέναι, ὁ δ' οὐκ ἐᾷ. ἐγὼ μέντοι ἐνεγκὼν ταῦτα πρᾴως ἐξ ἀρχῆς αὖ καταχωρίσας εἶπον μηδένα τῶν ὄπισθεν κινεῖσθαι πρὶν ἂν ὁ πρόσθεν ἡγῆται, ἀλλὰ τοῦτο μόνον ὁρᾶν πάντας, τῷ πρόσθεν ἕπεσθαι. ὡς δ' εἰς Πέρσας τις ἀπιὼν ἦλθε πρὸς ἐμὲ καὶ ἐκέλευσέ με τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἔγραψα οἴκαδε δοῦναι, κἀγώ, ὁ γὰρ λοχαγὸς ᾔδει ὅπου ἔκειτο ἡ ἐπιστολή, ἐκέλευσα αὐτὸν δραμόντα ἐνεγκεῖν τὴν ἐπιστολήν, ὁ μὲν δὴ ἔτρεχεν, ὁ δὲ νεανίας ἐκεῖνος εἵπετο τῷ λοχαγῷ σὺν αὐτῷ τῷ θώρακι καὶ τῇ κοπίδι, καὶ ὁ ἄλλος δὲ πᾶς λόχος ἰδὼν ἐκεῖνον συνέτρεχον· καὶ ἧκον οἱ ἄνδρες φέροντες τὴν ἐπιστολήν. οὕτως, ἔφη, ὅ γ' ἐμὸς λόχος ἀκριβοῖ σοι πάντα τὰ παρὰ σοῦ. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι ὡς εἰκὸς ἐγέλων ἐπὶ τῇ

δορυφορίᾳ τῆς ἐπιστολῆς· ὁ δὲ Κῦρος εἶπεν, Ὦ Ζεῦ καὶ πάντες θεοί, οἵους ἄρα ἡμεῖς ἔχομεν ἄνδρας ἑταίρους, οἵ γε εὐθεράπευτοι μὲν οὕτως εἰσὶν ὥστ' εἶναι αὐτῶν καὶ μικρῷ ὄψῳ παμπόλλους φίλους ἀνακτήσασθαι, πιθανοὶ δ' οὕτως εἰσί τινες ὥστε πρὶν εἰδέναι τὸ ταττόμενον πρότερον πείθονται. ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα ποίους τινὰς χρὴ μᾶλλον εὔξασθαι ἢ τοιούτους στρατιώτας ἔχειν. ὁ μὲν δὴ Κῦρος ἅμα γελῶν οὕτως ἐπῄνεσε τοὺς στρατιώτας.

Cyrus jests with some of the men.

18. Ἐκ δὲ τούτου πάλιν αὐτοῖς σκώμματος ἤρχετο ὁ Κῦρος. κατανοήσας γάρ τινα τῶν λοχαγῶν σύνδειπνον καὶ παρακλίτην πεποιημένον ἄνδρα ὑπέρδασύν τε καὶ ὑπέραισχρον, ἀνακαλέσας τὸν λοχαγὸν ὀνομαστὶ εἶπεν ὧδε· Ὦ Σαμβαύλα, ἔφη, ἀλλ' ἦ καὶ σὺ κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν τρόπον, ὅτι καλόν ἐστι, περιάγει τοῦτο τὸ μειράκιον τὸ παρακατακείμενόν σοι; Νὴ τὸν Δί', ἔφη ὁ Σαμβαύλας, ἥδομαι γοῦν καὶ ἐγὼ συνών τε καὶ θεώμενος τοῦτον. ἀκούσαντες ταῦτα οἱ σύσκηνοι προσέβλεψαν· ὡς δὲ εἶδον τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνδρὸς ὑπερβάλλον αἴσχει, ἐγέλασαν πάντες. καί τις εἶπε, Πρὸς τῶν θεῶν, ὦ Σαμβαύλα, ποίῳ ποτέ σε ἔργῳ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἀνήρτηται; καὶ ὃς εἶπεν, Ἐγὼ ὑμῖν νὴ τὸν Δία, ὦ ἄνδρες, ἐρῶ. ὁποσάκις γὰρ αὐτὸν ἐκάλεσα εἴτε νυκτὸς εἴτε ἡμέρας, οὐπώποτέ μοι οὔτ' ἀσχολίαν προυφασίσατο οὔτε βάδην ὑπήκουσεν, ἀλλ' ἀεὶ τρέχων· ὁποσάκις τε αὐτῷ πρᾶξαί τι προσέταξα, οὐδὲν ἀνιδρωτί ποτε αὐτὸν εἶδον ποιοῦντα. πε-

ποίηκε δὲ καὶ τοὺς δεκαδέας πάντας τοιούτους, οὐ λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ ἀποδεικνὺς οἵους δεῖ εἶναι. καί τις εἶπε, Κἄπειτα τοιοῦτον ὄντα οὐ φιλεῖς αὐτὸν ὥσπερ τοὺς συγγενεῖς; καὶ ὁ αἰσχρὸς ἐκεῖνος πρὸς τοῦτο ἔφη· Μὰ Δία· οὐ γὰρ φιλόπονός ἐστιν· ἐπεὶ ἤρκει ἂν αὐτῷ, εἰ ἐμὲ ἤθελε φιλεῖν, τοῦτο ἀντὶ πάντων τῶν γυμνασίων.

He proposes a subject for debate.

19. Τοιαῦτα μὲν δὴ καὶ γελοῖα καὶ σπουδαῖα καὶ ἐλέγετο καὶ ἐπράττετο ἐν τῇ σκηνῇ. τέλος δὲ τὰς τρίτας σπονδὰς ποιήσαντες καὶ εὐξάμενοι τοῖς θεοῖς τἀγαθὰ τὴν σκηνὴν εἰς κοίτην διέλυον. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὁ Κῦρος συνέλεξε πάντας τοὺς στρατιώτας καὶ ἔλεξε τοιάδε.

Ἄνδρες φίλοι, ὁ μὲν ἀγὼν ἐγγὺς ἡμῖν· προσέρχονται γὰρ οἱ πολέμιοι. τὰ δ' ἆθλα τῆς νίκης, ἢν μὲν ἡμεῖς νικῶμεν, τοῦτο γάρ, ἔφη, δεῖ καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν, δῆλον ὅτι οἵ τε πολέμιοι ἡμέτεροι καὶ τὰ τῶν πολεμίων ἀγαθὰ πάντα· ἢν δὲ ἡμεῖς αὖ νικώμεθα, καὶ οὕτω τὰ τῶν νικωμένων πάντα τοῖς νικῶσιν ἀεὶ ἆθλα πρόκειται. οὕτω δή, ἔφη, δεῖ ὑμᾶς γιγνώσκειν ὡς ὅταν μὲν ἄνθρωποι κοινωνοὶ πολέμου γενόμενοι ἐν ἑαυτοῖς ἕκαστοι ἔχωσιν, εἰ μὴ αὐτός τις προθυμήσεται, ὡς οὐδὲν ἐσόμενον τῶν δεόντων, ταχὺ πολλὰ καὶ καλὰ διαπράττονται· οὐδὲν γὰρ αὐτοῖς ἀργεῖται τῶν πράττεσθαι δεομένων· ὅταν δ' ἕκαστος διανοηθῇ ὡς ἄλλος ἔσται ὁ πράττων καὶ μαχόμενος, κἂν αὐτὸς μαλακίζηται, τούτοις, ἔφη, εὖ ἴστε ὅτι πᾶσιν ἅμα πάντα ἥκει τὰ χαλεπὰ φερόμενα. καὶ ὁ θεὸς οὕτω πως ἐποίησε· τοὺς μὴ θέλον-

τας ἑαυτοῖς προστάττειν ἐκπονεῖν τἀγαθὰ ἄλλους αὐτοῖς ἐπιτακτῆρας δίδωσι. νῦν οὖν τις, ἔφη, λεγέτω ἐνθάδε ἀναστὰς περὶ αὐτοῦ τούτου ποτέρως ἂν τὴν ἀρετὴν μᾶλλον οἴεται ἀσκεῖσθαι παρ' ἡμῖν, εἰ μέλλοι ὁ πλεῖστα καὶ πονεῖν καὶ κινδυνεύειν ἐθέλων πλείστης καὶ τιμῆς τεύξεσθαι, ἢ ἂν εἰδῶμεν ὅτι οὐδὲν διαφέρει κακὸν εἶναι· ὁμοίως γὰρ πάντες τῶν ἴσων τευξόμεθα.

The discussion begins — opinions of Chrysantas and Pheraulas.

20. Ἐνταῦθα δὴ ἀναστὰς Χρυσάντας, εἷς τῶν ὁμοτίμων, ἀνὴρ οὔτε μέγας οὔτε ἰσχυρὸς ἰδεῖν, φρονήσει δὲ διαφέρων, Ἐγὼ δ', ἔφη, οὔτε ποσίν εἰμι ταχὺς οὔτε χερσὶν ἰσχυρός, γιγνώσκω τε ὅτι ἐξ ὧν ἂν ἐγὼ τῷ ἐμῷ σώματι ποιήσω, οὐ κριθείην οὔτε ἂν πρῶτος οὔτε ἂν δεύτερος, οἶμαι δ' οὐδ' ἂν χιλιοστός, ἴσως δ' οὐδ' ἂν μυριοστός· ἀλλ' ἐκεῖνο, ἔφη, σαφῶς ἐπίσταμαι ὅτι εἰ μὲν οἱ δυνατοὶ ἐρρωμένως ἀντιλήψονται τῶν πραγμάτων, ἀγαθοῦ τινός μοι μετέσται τοσοῦτον μέρος ὅσον ἂν δίκαιον ᾖ· εἰ δ' οἱ μὲν κακοὶ μηδὲν ποιήσουσιν, οἱ δ' ἀγαθοὶ καὶ δυνατοὶ ἀθύμως ἕξουσι, δέδοικα, ἔφη, μὴ ἄλλου τινὸς μᾶλλον ἢ τοῦ ἀγαθοῦ μεθέξω πλεῖον μέρος ἢ βούλομαι. Χρυσάντας μὲν δὴ οὕτως εἶπεν. ἀνέστη δ' ἐπ' αὐτῷ Φεραύλας Πέρσης τῶν δημοτῶν, Κύρῳ πως ἔτι οἴκοθεν συνήθης καὶ ἀρεστὸς ἀνήρ, καὶ τὸ σῶμα οὐκ ἀφυὴς καὶ τὴν ψυχὴν οὐκ ἀγεννεῖ ἀνδρὶ ἐοικώς, καὶ ἔλεξε τοιάδε.

Ἐγώ, ἔφη, ὦ Κῦρε καὶ πάντες οἱ παρόντες Πέρσαι, ἡγοῦμαι μὲν ἡμᾶς πάντας ἐκ τοῦ ἴσου νῦν ὁρμᾶσθαι

εἰς τὸ ἀγωνίζεσθαι περὶ ἀρετῆς· ὁρῶ γὰρ ὁμοίᾳ μὲν τροφῇ πάντας ἡμᾶς τὸ σῶμα ἀσκοῦντας, ὁμοίας δὲ συνουσίας πάντας ἀξιουμένους, ταὐτὰ δὲ πᾶσιν ἡμῖν πρόκειται. τὸ γὰρ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι πᾶσιν ἐν κοινῷ κεῖται, καὶ ὃς ἂν φανῇ τοῦτο ἀπροφασίστως ποιῶν, τοῦτον ὁρῶ παρὰ Κύρου τιμῆς τυγχάνοντα· τό τε πρὸς τοὺς πολεμίους ἄλκιμον εἶναι οὐ τῷ μὲν προσῆκον τῷ δ᾽ οὔ, ἀλλὰ πᾶσι καὶ τοῦτο προκέκριται κάλλιστον εἶναι.

Pheraulus on self-defense.

21. Νῦν δ᾽, ἔφη, ἡμῖν καὶ δείκνυται μάχη, ἣν ἐγὼ ὁρῶ πάντας ἀνθρώπους φύσει ἐπισταμένους. καὶ ἐγώ, ἔφη, ἐκ παιδίου εὐθὺς προβάλλεσθαι ἠπιστάμην πρὸ τούτων ὅ τι ᾤμην πληγήσεσθαι· εἰ δὲ μὴ ἄλλο μηδὲν ἔχοιμι, τὼ χεῖρε προέχων ἐνεπόδιζον ὅ τι ἐδυνάμην τὸν παίοντα· καὶ τοῦτο ἐποίουν οὐ διδασκόμενος, ἀλλὰ καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ τούτῳ παιόμενος, εἰ προβαλοίμην. μάχαιράν γε μὴν εὐθὺς παιδίον ὢν ἥρπαζον ὅπου ἴδοιμι, οὐδὲ παρ᾽ ἑνὸς οὐδὲ τοῦτο μαθὼν ὅπως δεῖ λαμβάνειν ἢ παρὰ τῆς φύσεως, ὡς ἐγώ φημι. καὶ ναὶ μὰ Δία ἔπαιόν γε τῇ μαχαίρᾳ πᾶν ὅ τι δυναίμην λανθάνειν· οὐ γὰρ μόνον φύσει ἦν, ὥσπερ τὸ βαδίζειν καὶ τρέχειν, ἀλλὰ καὶ ἡδὺ πρὸς τῷ πεφυκέναι τοῦτο ἐδόκει μοι εἶναι. ἐπεὶ δ᾽ οὖν αὕτη, ἔφη, ἡ μάχη καταλείπεται, ἐν ᾗ προθυμίας μᾶλλον ἢ τέχνης ἔργον ἐστί, πῶς ἡμῖν οὐχ ἡδέως πρὸς τούσδε τοὺς ὁμοτίμους ἀγωνιστέον; ὅπου γε τὰ μὲν ἆθλα τῆς ἀρετῆς ἴσα πρόκειται, παραβαλλόμενοι δὲ οὐκ ἴσα εἰς τὸν κίνδυνον

ἴμεν, ἀλλ' οὗτοι μὲν ἔντιμον, ὅσπερ μόνος ἥδιστος, βίον, ἡμεῖς δὲ ἐπίπονον μέν, ἄτιμον δέ, ὅσπερ οἶμαι χαλεπώτατος.

He praises Cyrus as judge — and proposes that the rewards be according to merit.

22. Μάλιστα δέ, ὦ ἄνδρες, τοῦτό με εὐθύμως εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν πρὸς τούσδε παρορμᾷ ὅτι Κῦρος ὁ κρίνων ἔσται, ὃς οὐ φθόνῳ κρίνει, ἀλλὰ σὺν θεῶν ὅρκῳ λέγω ἦ μὴν ἐμοὶ δοκεῖ Κῦρος οὕστινας ἂν ὁρᾷ ἀγαθοὺς φιλεῖν οὐδὲν ἧττον ἑαυτοῦ· τούτοις γοῦν ὁρῶ αὐτὸν ὅ τι ἂν ἔχῃ ἥδιον διδόντα μᾶλλον ἢ αὐτὸν ἔχοντα. καίτοι, ἔφη, οἶδα ὅτι οὗτοι μέγα φρονοῦσιν ὅτι πεπαίδευνται δὴ καὶ πρὸς λιμὸν καὶ δίψαν καὶ πρὸς ῥῖγος καρτερεῖν, κακῶς εἰδότες ὅτι καὶ ταῦτα ἡμεῖς ὑπὸ κρείττονος διδασκάλου πεπαιδεύμεθα ἢ οὗτοι. οὐ γὰρ ἔστι διδάσκαλος οὐδεὶς τούτων κρείττων τῆς ἀνάγκης, ἣ ἡμᾶς καὶ λίαν ταῦτ' ἀκριβοῦν ἐδίδαξε. καὶ πονεῖν οὗτοι μὲν τὰ ὅπλα φέροντες ἐμελέτων, ἅ ἐστιν ἅπασιν ἀνθρώποις ηὑρημένα ὡς ἂν εὐφορώτατα εἴη, ἡμεῖς δέ γ', ἔφη, ἐν μεγάλοις φορτίοις καὶ βαδίζειν καὶ τρέχειν ἠναγκαζόμεθα, ὥστε νῦν ἐμοὶ δοκεῖν τὸ τῶν ὅπλων φόρημα πτεροῖς μᾶλλον ἐοικέναι ἢ φορτίῳ. ὡς οὖν ἐμοῦ γε καὶ ἀγωνιουμένου καὶ ὁποῖος ἄν τις ὦ κατὰ τὴν ἀξίαν με τιμᾶν ἀξιώσοντος, οὕτως, ἔφη, ὦ Κῦρε, γίγνωσκε. καὶ ὑμῖν γ', ἔφη, ὦ ἄνδρες δημόται, παραινῶ εἰς ἔριν ὁρμᾶσθαι ταύτης τῆς μάχης πρὸς τοὺς πεπαιδευμένους τούσδε· νῦν γὰρ ἄνδρες εἰλημμένοι εἰσὶν ἐν δημοτικῇ ἀγωνίᾳ. Φεραύ-

λας μὲν δὴ οὕτως εἶπεν. ἀνίσταντο δὲ καὶ ἄλλοι πολλοὶ συναγορεύοντες. ἔδοξε κατὰ τὴν ἀξίαν τιμᾶσθαι ἕκαστον, Κῦρον δὲ τὸν κρίνοντα εἶναι. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω προυκεχωρήκει.

A novel exercise — clods versus sticks — Cyrus invites the combatants to dinner.

23. Ἐκάλεσε δ' ἐπὶ δεῖπνον καὶ ὅλην τάξιν σὺν τῷ ταξιάρχῳ, ἰδὼν αὐτὸν τοὺς μὲν ἡμίσεις τῶν ἀνδρῶν τῆς τάξεως ἀντιτάξαντα ἑκατέρωθεν εἰς ἐμβολήν, θώρακας μὲν ἀμφοτέρους ἔχοντας καὶ γέρρα ἐν ταῖς ἀριστεραῖς, εἰς δὲ τὰς δεξιὰς νάρθηκας παχεῖς τοῖς ἡμίσεσιν ἔδωκε, τοῖς δ' ἑτέροις εἶπεν ὅτι βάλλειν δεήσοι ἀναιρουμένους ταῖς βώλοις. ἐπεὶ δὲ παρεσκευασμένοι οὕτως ἔστησαν, ἐσήμηνεν αὐτοῖς μάχεσθαι. ἐνταῦθα δὴ οἱ μὲν ἔβαλλον ταῖς βώλοις καὶ ἔστιν οἳ ἐτύγχανον καὶ θωράκων καὶ γέρρων, οἱ δὲ καὶ μηροῦ καὶ κνημῖδος. ἐπεὶ δὲ ὁμοῦ ἐγένοντο, οἱ τοὺς νάρθηκας ἔχοντες ἔπαιον τῶν μὲν μηρούς, τῶν δὲ χεῖρας, τῶν δὲ κνήμας, τῶν δὲ καὶ ἐπικυπτόντων ἐπὶ βώλους ἔπαιον τοὺς τραχήλους καὶ τὰ νῶτα. τέλος δὲ τρεψάμενοι ἐδίωκον οἱ ναρθηκοφόροι παίοντες σὺν πολλῷ γέλωτι καὶ παιδιᾷ. ἐν μέρει γε μὴν οἱ ἕτεροι λαβόντες πάλιν τοὺς νάρθηκας ταὐτὰ ἐποίησαν τοὺς ταῖς βώλοις βάλλοντας. ταῦτα δ' ἀγασθεὶς ὁ Κῦρος, τοῦ μὲν ταξιάρχου τὴν ἐπίνοιαν, τῶν δὲ τὴν πειθώ, ὅτι ἅμα μὲν ἐγυμνάζοντο, ἅμα δὲ ηὐθυμοῦντο, ἅμα δὲ ἐνίκων οἱ εἰκασθέντες τῇ τῶν Περσῶν ὁπλίσει, τούτοις δὴ ἡσθεὶς ἐκάλεσέ τε ἐπὶ δεῖπνον αὐτοὺς καὶ ἐν τῇ σκηνῇ ἰδών

τινας αὐτῶν ἐπιδεδεμένους, τὸν μέν τινα ἀντικνήμιον, τὸν δὲ χεῖρα, ἠρώτα τί πάθοιεν. οἱ δ᾽ ἔλεγον ὅτι πληγεῖεν ταῖς βώλοις. ὁ δὲ πάλιν ἐπηρώτα πότερον ἐπεὶ ὁμοῦ ἐγένοντο ἢ ὅτε πρόσω ἦσαν. οἱ δ᾽ ἔλεγον ὅτε πρόσω ἦσαν. ἐπεὶ δὲ ὁμοῦ ἐγένοντο, παιδιὰν ἔφασαν εἶναι καλλίστην οἱ ναρθηκοφόροι· οἱ δὲ συγκεκομμένοι τοῖς νάρθηξιν ἀνέκραγον ὅτι οὐ σφίσι δοκοίη παιδιὰ εἶναι τὸ ὁμόθεν παίεσθαι· ἅμα δὲ ἐπεδείκνυσαν τῶν ναρθήκων τὰς πληγὰς καὶ ἐν χερσὶ καὶ ἐν τραχήλοις, ἔνιοι δὲ καὶ ἐν προσώποις. καὶ τότε μὲν ὥσπερ εἰκὸς ἐγέλων ἐπ᾽ ἀλλήλοις. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ μεστὸν ἦν τὸ πεδίον πᾶν τῶν τούτους μιμουμένων· καὶ εἰ μὴ ἄλλο τι σπουδαιότερον πράττοιεν, ταύτῃ τῇ παιδιᾷ ἐχρῶντο.

Another company earns a similar reward by a clever maneuver — a jealous captain.

24. Ἄλλον δέ ποτε ἰδὼν ταξίαρχον ἄγοντα τὴν τάξιν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τὸ ἀριστερὸν ἐφ᾽ ἑνός, καὶ ὁπότε δοκοίη αὐτῷ καιρὸς εἶναι, παραγγέλλοντα τὸν ὕστερον λόχον παράγειν, καὶ τὸν τρίτον καὶ τὸν τέταρτον, εἰς μέτωπον, ἐπεὶ δ᾽ ἐν μετώπῳ οἱ λοχαγοὶ ἐγένοντο, παρηγγύησεν εἰς δύο ἄγειν τὸν λόχον· ἐκ τούτου δὴ παρῆγον οἱ δεκάδαρχοι εἰς μέτωπον· ὁπότε δ᾽ αὖ ἐδόκει αὐτῷ καιρὸς εἶναι, παρήγγειλεν εἰς τέτταρας τὸν λόχον· οὕτω δὴ οἱ πεμπάδαρχοι αὖ παρῆγον εἰς τέτταρας· ἐπεὶ δὲ ἐπὶ θύραις τῆς σκηνῆς ἐγένοντο, παραγγείλας αὖ εἰς ἕνα οὕτως εἰσῆγε τὸν πρῶτον λόχον, καὶ τὸν δεύτερον τούτου κατ᾽ οὐρὰν ἐκέλευσεν ἕπεσθαι, καὶ τὸν τρίτον καὶ τὸν τέταρτον

ὡσαύτως παραγγείλας ἡγεῖτο εἴσω· οὕτω δ' εἰσαγαγὼν κατέκλινεν ἐπὶ τὸ δεῖπνον ὥσπερ εἰσεπορεύοντο· τοῦτον οὖν ὁ Κῦρος ἀγασθεὶς τῆς τε πρᾳότητος τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἐπιμελείας ἐκάλεσε ταύτην τὴν τάξιν ἐπὶ τὸ δεῖπνον σὺν τῷ ταξιάρχῳ. παρὼν δέ τις ἐπὶ τῷ δείπνῳ κεκλημένος ἄλλος ταξίαρχος, Τὴν δ' ἐμήν, ἔφη, τάξιν, ὦ Κῦρε, οὐ καλεῖς εἰς τὴν σκηνήν; καὶ μὴν ὅταν γε παρίῃ ἐπὶ τὸ δεῖπνον, πάντα ταὐτὰ ποιεῖ· καὶ ὅταν τέλος ἡ σκηνὴ ἔχῃ, ἐξάγει μὲν ὁ οὐραγός, ἔφη, ὁ τοῦ τελευταίου λόχου τὸν λόχον, ὑστάτους ἔχων τοὺς πρώτους τεταγμένους εἰς μάχην· ἔπειτα ὁ δεύτερος τοὺς τοῦ ἑτέρου λόχου ἐπὶ τούτοις, καὶ ὁ τρίτος καὶ ὁ τέταρτος ὡσαύτως, ὅπως, ἔφη, καὶ ὅταν ἀπάγειν δέῃ ἀπὸ πολεμίων, ἐπίστωνται ὡς δεῖ ἀπιέναι. ἐπειδὰν δέ, ἔφη, καταστῶμεν ἐπὶ τὸν δρόμον ἔνθα περιπατοῦμεν, ὅταν μὲν πρὸς ἕω ἴωμεν, ἐγὼ μὲν ἡγοῦμαι, καὶ ὁ πρῶτος λόχος πρῶτος, καὶ ὁ δεύτερος ὡς δεῖ, καὶ οἱ ἄλλοι, ἕως ἂν παραγγέλλω ἐγώ· ὅταν δ', ἔφη, πρὸς ἑσπέραν ἴωμεν, ὁ οὐραγός τε καὶ οἱ τελευταῖοι πρῶτοι ἀφηγοῦνται· ἐμοὶ μέντοι οὕτω πείθονται ὑστέρῳ ἰόντι, ἵνα ἐθίζωνται καὶ ἕπεσθαι καὶ ἡγεῖσθαι ὁμοίως πειθόμενοι. καὶ ὁ Κῦρος ἔφη, Ἦ καὶ ἀεὶ τοῦτο ποιεῖτε; Ὁποσάκις γε, ἔφη, καὶ δειπνοποιούμεθα νὴ Δία. Καλῶ τοίνυν, ἔφη, ὑμᾶς, ἅμα μὲν ὅτι τὰς τάξεις μελετᾶτε καὶ προσιόντες καὶ ἀπιόντες, ἅμα δ' ὅτι καὶ ἡμέρας καὶ νυκτός, ἅμα δ' ὅτι τά τε σώματα περιπατοῦντες ἀσκεῖτε καὶ τὰς ψυχὰς ὠφελεῖτε διδάσκοντες. ἐπεὶ οὖν πάντα διπλᾶ ποιεῖτε, διπλῆν ὑμῖν δίκαιον καὶ τὴν εὐωχίαν παρέχειν. Μὰ Δί', ἔφη ὁ

ταξίαρχος, μήτοι γ᾽ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, εἰ μὴ καὶ διπλᾶς ἡμῖν τὰς γαστέρας παρέξεις. καὶ τότε μὲν δὴ οὕτω τὸ τέλος τῆς σκηνῆς ἐποιήσαντο. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ὁ Κῦρος ἐκάλεσεν ἐκείνην τὴν τάξιν, ὥσπερ ἔφη, καὶ τῇ ἄλλῃ. αἰσθόμενοι δὲ ταῦτα καὶ οἱ ἄλλοι τὸ λοιπὸν πάντες αὐτοὺς ἐμιμοῦντο.

PART III

CAMPAIGN AGAINST THE ARMENIANS

The Indians send an embassy to Cyaxares — the prompt answer of Cyrus to a summons.

1. Ἐξέτασιν δέ ποτε πάντων τοῦ Κύρου ποιουμένου ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ σύνταξιν ἦλθε παρὰ Κυαξάρου ἄγγελος λέγων ὅτι Ἰνδῶν παρείη πρεσβεία· κελεύει οὖν σε ἐλθεῖν ὡς τάχιστα. φέρω δέ σοι, ἔφη ὁ ἄγγελος, καὶ στολὴν τὴν καλλίστην παρὰ Κυαξάρου· βούλεται γάρ σε ὡς λαμπρότατα καὶ εὐκοσμότατα προσάγειν, ὡς ὀψομένων τῶν Ἰνδῶν ὅπως ἂν προσίῃς. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Κῦρος παρήγγειλε τῷ πρώτῳ τεταγμένῳ ταξιάρχῳ εἰς μέτωπον στῆναι, ἐφ᾽ ἑνὸς ἄγοντα τὴν τάξιν, ἐν δεξιᾷ ἔχοντα ἑαυτόν, καὶ τῷ δευτέρῳ ἐκέλευσε ταὐτὸ τοῦτο παραγγεῖλαι, καὶ διὰ πάντων οὕτω παραδιδόναι ἐκέλευσεν. οἱ δὲ πειθόμενοι ταχὺ μὲν παρήγγελλον, ταχὺ δὲ τὰ παραγγελλόμενα ἐποίουν, ἐν ὀλίγῳ δὲ χρόνῳ ἐγένοντο τὸ μὲν μέτωπον ἐπὶ τριακοσίων, τοσοῦτοι γὰρ ἦσαν οἱ ταξίαρχοι, τὸ δὲ βάθος

ἐφ' ἑκατόν. ἐπεὶ δὲ κατέστησαν, ἕπεσθαι ἐκέλευσεν ὡς ἂν αὐτὸς ἡγῆται· καὶ εὐθὺς τροχάζων ἡγεῖτο. ἐπεὶ δὲ κατενόησε τὴν ἀγυιὰν τὴν πρὸς τὸ βασίλειον φέρουσαν στενωτέραν οὖσαν ἢ ὡς ἐπὶ μετώπου πάντας διιέναι, παραγγείλας τὴν πρώτην χιλιοστὺν ἕπεσθαι κατὰ χώραν, τὴν δὲ δευτέραν κατ' οὐρὰν ταύτης ἀκολουθεῖν, καὶ διὰ παντὸς οὕτως, αὐτὸς μὲν ἡγεῖτο οὐκ ἀναπαυόμενος, αἱ δ' ἄλλαι χιλιοστύες κατ' οὐρὰν ἑκάστη τῆς ἔμπροσθεν εἵποντο. ἔπεμψε δὲ καὶ ὑπηρέτας δύο ἐπὶ τὸ στόμα τῆς ἀγυιᾶς, ὅπως εἴ τις ἀγνοοίη, σημαίνοιεν τὸ δέον ποιεῖν. ὡς δ' ἀφίκοντο ἐπὶ τὰς Κυαξάρου θύρας, παρήγγειλε τῷ πρώτῳ ταξιάρχῳ τὴν τάξιν εἰς δώδεκα τάττειν βάθος, τοὺς δὲ δωδεκάρχους ἐν μετώπῳ καθιστάναι περὶ τὸ βασίλειον, καὶ τῷ δευτέρῳ ταὐτὰ ἐκέλευσε παραγγεῖλαι, καὶ διὰ παντὸς οὕτως. οἱ μὲν δὴ ταῦτ' ἐποίουν.

Cyaxares displeased at Cyrus' dress — reply of Cyrus.

2. Ὁ δ' εἰσῄει πρὸς τὸν Κυαξάρην ἐν τῇ Περσικῇ στολῇ οὐδέν τι ὑβρισμένῃ. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Κυαξάρης τῷ μὲν τάχει ἥσθη, τῇ δὲ φαυλότητι τῆς στολῆς ἠχθέσθη, καὶ εἶπε, Τί τοῦτο, ὦ Κῦρε; οἷον πεποίηκας οὕτω φανεὶς τοῖς Ἰνδοῖς; ἐγὼ δ', ἔφη, ἐβουλόμην σε ὡς λαμπρότατον φανῆναι· καὶ γὰρ ἐμοὶ ἂν κόσμος ἦν τοῦτο, ἐμῆς ὄντα ἀδελφῆς υἱὸν ὅτι μεγαλοπρεπέστατον φαίνεσθαι. καὶ ὁ Κῦρος πρὸς ταῦτα εἶπε, Καὶ ποτέρως ἄν, ὦ Κυαξάρη, μᾶλλόν σε ἐκόσμουν, εἴπερ πορφυρίδα ἐνδὺς καὶ ψέλια λαβὼν καὶ στρεπτὸν περιθέμενος σχολῇ κελεύοντι ὑπήκουόν σοι, ἢ νῦν ὅτε σὺν

τοιαύτῃ καὶ τοσαύτῃ δυνάμει οὕτω σοι ὀξέως ὑπακούω διὰ τὸ σὲ τιμᾶν ἱδρῶτι καὶ σπουδῇ καὶ αὐτὸς κεκοσμημένος καὶ τοὺς ἄλλους ἐπιδεικνύς σοι οὕτω πειθομένους; Κῦρος μὲν οὖν ταῦτα εἶπεν. ὁ δὲ Κυαξάρης νομίσας αὐτὸν ὀρθῶς λέγειν ἐκάλεσε τοὺς Ἰνδούς.

Mission of the Indians — Cyrus answers for Cyaxares.

3. Οἱ δὲ Ἰνδοὶ εἰσελθόντες ἔλεξαν ὅτι πέμψειε σφᾶς ὁ Ἰνδῶν βασιλεὺς κελεύων ἐρωτᾶν ἐξ οὗ ὁ πόλεμος εἴη Μήδοις τε καὶ τῷ Ἀσσυρίῳ· ἐπεὶ δὲ σοῦ ἀκούσαιμεν, ἐκέλευσεν ἐλθόντας αὖ πρὸς τὸν Ἀσσύριον κἀκείνου ταὐτὰ πυθέσθαι· τέλος δ᾽ ἀμφοτέροις εἰπεῖν ὑμῖν ὅτι ὁ Ἰνδῶν βασιλεύς, τὸ δίκαιον σκεψάμενος, φαίη μετὰ τοῦ ἠδικημένου ἔσεσθαι. πρὸς ταῦτα ὁ Κυαξάρης εἶπεν, Ἐμοῦ μὲν τοίνυν ἀκούετε ὅτι οὐκ ἀδικοῦμεν τὸν Ἀσσύριον οὐδέν· ἐκείνου δ᾽, εἰ δεῖσθε, ἐλθόντες νῦν πύθεσθε ὅ τι λέγει. παρὼν δὲ ὁ Κῦρος ἤρετο τὸν Κυαξάρην, Ἦ καὶ ἐγώ, ἔφη, εἴπω ὅ τι γιγνώσκω; καὶ ὁ Κυαξάρης ἐκέλευσεν. Ὑμεῖς τοίνυν, ἔφη, ἀπαγγείλατε τῷ Ἰνδῶν βασιλεῖ τάδε, εἰ μή τι ἄλλο Κυαξάρῃ δοκεῖ, ὅτι φαμὲν ἡμεῖς, εἴ τί φησιν ὑφ᾽ ἡμῶν ἀδικεῖσθαι ὁ Ἀσσύριος, αἱρεῖσθαι αὐτὸν τὸν Ἰνδῶν βασιλέα δικαστήν. οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἀκούσαντες ᾤχοντο.

A discussion on finance.

4. Ἐπεὶ δὲ ἐξῆλθον οἱ Ἰνδοί, ὁ Κῦρος πρὸς τὸν Κυαξάρην ἤρξατο λόγου τοιοῦδε.

Ὦ Κυαξάρη, ἐγὼ μὲν ἦλθον οὐδέν τι πολλὰ ἔχων ἴδια χρήματα οἴκοθεν· ὁπόσα δ᾽ ἦν, τούτων πάνυ

ὀλίγα λοιπὰ ἔχω· ἀνήλωκα δέ, ἔφη, εἰς τοὺς στρατιώτας· καὶ τοῦτο ἴσως, ἔφη, θαυμάζεις σὺ πῶς ἐγὼ ἀνήλωκα σοῦ αὐτοὺς τρέφοντος· εὖ δ' ἴσθι, ἔφη, ὅτι οὐδὲν ἄλλο ποιῶν ἢ τιμῶν καὶ χαριζόμενος, ὅταν τινὶ ἀγασθῶ τῶν στρατιωτῶν. πρὸς μὲν οὖν σὲ πάντα ὁρᾶν ὃν αἰσθάνομαι πολλὰ δαπανῶντα ἄτοπόν μοι δοκεῖ εἶναι· σκοπεῖν δ' ἀξιῶ κοινῇ καὶ σὲ καὶ ἐμὲ ὅπως σὲ μὴ ἐπιλείψει χρήματα. ἐὰν γὰρ σὺ ἄφθονα ἔχῃς, οἶδα ὅτι καὶ ἐμοὶ ἂν εἴη λαμβάνειν ὁπότε δεοίμην, ἄλλως τε καὶ εἰ εἰς τοιοῦτόν τι λαμβάνοιμι ὃ μέλλοι καὶ σοὶ δαπανηθὲν βέλτιον εἶναι. ἔναγχος οὖν μέμνημαί σου ἀκούσας ὡς ὁ Ἀρμένιος καταφρονοίη σου νῦν, ὅτι ἀκούει τοὺς πολεμίους προσιόντας ἡμῖν, καὶ οὔτε τὸ στράτευμα πέμποι οὔτε τὸν δασμὸν ὃν ἔδει ἀπάγοι. Ποιεῖ γὰρ ταῦτα, ἔφη, ὦ Κῦρε, ἐκεῖνος· ὥστε ἔγωγε ἀπορῶ πότερόν μοι κρεῖττον στρατεύεσθαι καὶ πειρᾶσθαι ἀνάγκην αὐτῷ προσθεῖναι ἢ νῦν ἐᾶσαι ἐν τῷ παρόντι, μὴ καὶ τοῦτον πολέμιον πρὸς τοῖς ἄλλοις προσθώμεθα.

Cyrus suggests a way to replenish the treasury.

5. Καὶ ὁ Κῦρος ἐπήρετο, Αἱ δ' οἰκήσεις αὐτῷ πότερον ἐν ἐχυροῖς χωρίοις εἰσὶν ἢ καί που ἐν εὐεφόδοις; καὶ ὁ Κυαξάρης εἶπεν, Αἱ μὲν οἰκήσεις οὐ πάνυ ἐν ἐχυροῖς· ἐγὼ γὰρ τούτου οὐκ ἠμέλουν· ὄρη μέντοι ἔστιν ἔνθα δύναιτ' ἂν ἀπελθὼν ἐν τῷ παραχρῆμα ἐν ἀσφαλεῖ εἶναι τοῦ μὴ αὐτός γε ὑποχείριος γενέσθαι, μηδὲ ὅσα ἐνταῦθα δύναιτο ὑπεκκομίσασθαι, εἰ μή τις πολιορκοίη προσκαθήμενος, ὥσπερ ὁ ἐμὸς πατὴρ τοῦτο

ἐποίησεν. ἐκ τούτου δὴ ὁ Κῦρος λέγει τάδε· Ἀλλ' εἰ θέλοις, ἔφη, ἐμὲ πέμψαι, ἱππέας μοι προσθεὶς ὁπόσοι δοκοῦσι μέτριοι εἶναι, οἶμαι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς ποιῆσαι αὐτὸν καὶ τὸ στράτευμα πέμψαι καὶ ἀποδοῦναι τὸν δασμόν σοι· ἔτι δ' ἐλπίζω καὶ φίλον αὐτὸν μᾶλλον ἡμῖν γενήσεσθαι ἢ νῦν ἐστι. καὶ ὁ Κυαξάρης εἶπε, Καὶ ἐγώ, ἔφη, ἐλπίζω ἐκείνους ἐλθεῖν ἂν πρὸς σὲ μᾶλλον ἢ πρὸς ἐμέ· ἀκούω γὰρ καὶ συνθηρευτάς τινας τῶν παίδων σοι γενέσθαι αὐτοῦ· ὥστ' ἴσως ἂν καὶ πάλιν ἔλθοιεν πρὸς σέ· ὑποχειρίων δὲ γενομένων αὐτῶν πάντα πραχθείη ἂν ᾗ ἡμεῖς βουλόμεθα. Οὐκοῦν σοι δοκεῖ, ἔφη ὁ Κῦρος, σύμφορον εἶναι τὸ λεληθέναι ἡμᾶς ταῦτα βουλεύοντας; Μᾶλλον γὰρ ἄν, ἔφη ὁ Κυαξάρης, καὶ ἔλθοι τις αὐτῶν εἰς χεῖρας, καὶ εἴ τις ὁρμῷτο ἐπ' αὐτούς, ἀπαράσκευοι ἂν λαμβάνοιντο.

He unfolds his plan to Cyaxares.

6. Ἄκουε τοίνυν, ἔφη ὁ Κῦρος, ἤν τί σοι δόξω λέγειν. ἐγὼ πολλάκις δὴ σὺν πᾶσι τοῖς μετ' ἐμοῦ τεθήρακα ἀμφὶ τὰ ὅρια τῆς τε σῆς χώρας καὶ τῆς τῶν Ἀρμενίων, καὶ ἱππέας τινὰς ἤδη προσλαβὼν τῶν ἐνθένδε ἑταίρων ἀφικόμην. Τὰ μὲν τοίνυν ὅμοια ποιῶν, ἔφη ὁ Κυαξάρης, οὐκ ἂν ὑποπτεύοιο· εἰ δὲ πολὺ πλείων ἡ δύναμις φαίνοιτο ἧς ἔχων εἴωθας θηρᾶν, τοῦτο ἤδη ὕποπτον ἂν γένοιτο. Ἀλλ' ἔστιν, ἔφη ὁ Κῦρος, καὶ πρόφασιν κατασκευάσαι καὶ ἐνθάδε οὐκ ἄπιστον, καὶ ἤν τις ἐκεῖσε ἐξαγγείλῃ, ὡς ἐγὼ βουλοίμην μεγάλην θήραν ποιῆσαι· καὶ ἱππέας, ἔφη, αἰτοίην ἄν σε ἐκ τοῦ φανεροῦ. Κάλλιστα λέγεις, ἔφη

ὁ Κυαξάρης· ἐγὼ δέ σοι οὐκ ἐθελήσω διδόναι πλὴν μετρίους τινάς, ὡς βουλόμενος πρὸς τὰ φρούρια ἐλθεῖν τὰ πρὸς τῇ Ἀσσυρίᾳ. καὶ γὰρ τῷ ὄντι, ἔφη, βούλομαι ἐλθὼν κατασκευάσαι αὐτὰ ὡς ἐχυρώτατα. ὁπότε δὲ σὺ προεληλυθοίης σὺν ᾗ ἔχοις δυνάμει καὶ θηρῴης καὶ δὴ δύο ἡμέρας, πέμψαιμι ἄν σοι ἱκανοὺς ἱππέας καὶ πεζοὺς τῶν παρ' ἐμοὶ ἠθροισμένων, οὓς σὺ λαβὼν εὐθὺς ἂν ἴοις, καὶ αὐτὸς δ' ἂν ἔχων τὴν ἄλλην δύναμιν πειρῴμην μὴ πρόσω ὑμῶν εἶναι, ἵνα, εἴ που καιρὸς εἴη, ἐπιφανείην.

The scheme put into execution.

7. Οὕτω δὴ ὁ μὲν Κυαξάρης εὐθέως πρὸς τὰ φρούρια ἤθροιζεν ἱππέας καὶ πεζούς, καὶ ἁμάξας δὲ σίτου προύπεμπε τὴν ἐπὶ τὰ φρούρια ὁδόν. ὁ δὲ Κῦρος ἐθύετο ἐπὶ τῇ πορείᾳ, καὶ ἅμα πέμπων ἐπὶ τὸν Κυαξάρην ᾔτει τῶν νεωτέρων ἱππέων. ὁ δὲ πάνυ πολλῶν βουλομένων ἕπεσθαι οὐ πολλοὺς ἔδωκεν αὐτῷ. προεληλυθότος δ' ἤδη τοῦ Κυαξάρου σὺν δυνάμει πεζῇ καὶ ἱππικῇ τὴν πρὸς τὰ φρούρια γίγνεται τῷ Κύρῳ τὰ ἱερὰ ἐπὶ τὸν Ἀρμένιον ἰέναι καλά· καὶ οὕτως ἐξάγει ὡς εἰς θήραν παρεσκευασμένος. πορευομένῳ δ' αὐτῷ εὐθὺς ἐν τῷ πρώτῳ χωρίῳ ὑπανίσταται λαγῶς· ἀετὸς δ' ἐπιπτόμενος αἴσιος, κατιδὼν τὸν λαγῶ φεύγοντα, ἐπιφερόμενος ἔπαισέ τε αὐτὸν καὶ συναρπάσας ἐξῆρε, κἀπενεγκὼν ἐπὶ λόφον τινὰ οὐ πρόσω ἐχρῆτο τῇ ἄγρᾳ ὅ τι ἤθελεν. ἰδὼν οὖν ὁ Κῦρος τὸ σημεῖον ἥσθη τε καὶ προσεκύνησε Δία βασιλέα, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς παρόντας, Ἡ μὲν θήρα καλὴ ἔσται, ὦ ἄνδρες, ἢν ὁ θεὸς θελήσῃ.

After spending several days in hunting, Cyrus tells the centurions his plan — he sends an envoy to the Armenian and arranges his forces.

8. Ὡς δὲ πρὸς τοῖς ὁρίοις ἐγένοντο, εὐθὺς ὥσπερ εἰώθει ἐθήρα· ἐπεὶ δ' ἔληξε τῆς θήρας, προσμίξας πρὸς τὰ ὅρια τῶν Ἀρμενίων ἐδειπνοποιήσατο· καὶ τῇ ὑστεραίᾳ αὖθις ἐθήρα προσελθὼν πρὸς τὰ ὄρη ὧν ὠρέγετο. ἐπεὶ δ' αὖ ἔληξεν, ἐδειπνοποιεῖτο. τὸ δὲ παρὰ Κυαξάρου στράτευμα ὡς ᾔσθετο προσιόν, ὑποπέμψας πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ἀπέχοντας αὐτοῦ δειπνοποιεῖσθαι ὡς δύο παρασάγγας, τοῦτο προϊδὼν ὡς συμβαλεῖται πρὸς τὸ λανθάνειν· ἐπεὶ δὲ δειπνήσειαν, εἶπε τῷ ἄρχοντι αὐτῶν παρεῖναι πρὸς αὐτόν. μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον τοὺς ταξιάρχους παρεκάλει· ἐπεὶ δὲ παρῆσαν, ἔλεξεν τὰ δόξαντα.

Χρυσάντας μὲν δὴ ταῦτα ἀκούσας καὶ ἐπιγαυρωθεὶς τῇ ἐντολῇ τοῦ Κύρου, λαβὼν τοὺς ἡγεμόνας, ἀπελθὼν καὶ παραγγείλας ἃ ἔδει τοῖς ἅμα αὐτῷ μέλλουσι πορεύεσθαι, ἀνεπαύετο. ἐπεὶ δὲ ἀπεκοιμήθησαν ὅσον ἐδόκει μέτριον εἶναι, ἐπορεύετο ἐπὶ τὰ ὄρη. Κῦρος δέ, ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο, ἄγγελον μὲν προύπεμπε πρὸς τὸν Ἀρμένιον, εἰπὼν αὐτῷ λέγειν ὧδε· Κῦρος, ὦ Ἀρμένιε, κελεύει οὕτω ποιεῖν σε ὅπως ὡς τάχιστα ἔχων ἀπίῃ καὶ τὸν δασμὸν καὶ τὸ στράτευμα. ἢν δ' ἐρωτᾷ ὅπου εἰμί, λέγε τἀληθῆ ὅτι ἐπὶ τοῖς ὁρίοις. ἢν δ' ἐρωτᾷ εἰ καὶ αὐτὸς ἔρχομαι, λέγε κἀνταῦθα τἀληθῆ ὅτι οὐκ οἶσθα. ἐὰν δ' ὁπόσοι ἐσμὲν πυνθάνηται, συμπέμπειν τινὰ κέλευε καὶ μαθεῖν. τὸν μὲν δὴ ἄγγελον ἐπιστείλας ταῦτα ἔπεμψε, νομίζων φιλικώτερον

οὕτως εἶναι ἢ μὴ προειπόντα πορεύεσθαι. αὐτὸς δὲ συνταξάμενος ᾗ ἄριστον καὶ πρὸς τὸ ἀνύτειν τὴν ὁδὸν καὶ πρὸς τὸ μάχεσθαι, εἴ τι δέοι, ἐπορεύετο. προεῖπε δὲ τοῖς στρατιώταις μηδένα ἀδικεῖν, καὶ εἴ τις Ἀρμενίων τῳ ἐντυγχάνοι, θαρρεῖν τε παραγγέλλειν καὶ ἀγορὰν τὸν θέλοντα ἄγειν ὅπου ἂν ὦσιν, εἴτε σῖτα εἴτε ποτὰ τυγχάνοι πωλεῖν βουλόμενος.

The Armenians are surprised,

9. Ὁ μὲν δὴ Κῦρος ἐν τούτοις ἦν· ὁ δὲ Ἀρμένιος ὡς ἤκουσε τοῦ ἀγγέλου τὰ παρὰ Κύρου, ἐξεπλάγη, ἐννοήσας ὅτι ἀδικοίη καὶ τὸν δασμὸν λιπὼν καὶ τὸ στράτευμα οὐ πέμπων, καὶ τὸ μέγιστον, ἐφοβεῖτο, ὅτι ὀφθήσεσθαι ἔμελλε τὰ βασίλεια οἰκοδομεῖν ἀρχόμενος ὡς ἂν ἱκανὰ ἀπομάχεσθαι εἴη. διὰ ταῦτα δὴ πάντα ὀκνῶν ἅμα μὲν διέπεμπεν ἀθροίζων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἅμα δ' ἔπεμπεν εἰς τὰ ὄρη τὸν νεώτερον υἱὸν Σάβαριν καὶ τὰς γυναῖκας, τήν τε ἑαυτοῦ καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ, καὶ τὰς θυγατέρας· καὶ κόσμον δὲ καὶ κατασκευὴν τὴν πλείστου ἀξίαν συναπέπεμπε προπομποὺς δοὺς αὐτοῖς. αὐτὸς δὲ ἅμα μὲν κατασκεψομένους ἔπεμπε τί πράττοι Κῦρος, ἅμα δὲ συνέταττε τοὺς παραγιγνομένους τῶν Ἀρμενίων· καὶ ταχὺ παρῆσαν ἄλλοι λέγοντες ὅτι καὶ δὴ αὐτὸς ὁμοῦ. ἐνταῦθα δὴ οὐκέτι ἔτλη εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, ἀλλ' ὑπεχώρει. ὡς δὲ τοῦτ' εἶδον ποιήσαντα αὐτὸν οἱ Ἀρμένιοι, διεδίδρασκον ἤδη ἕκαστος ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ, βουλόμενοι τὰ ὄντα ἐκποδὼν ποιεῖσθαι. ὁ δὲ Κῦρος ὡς ἑώρα διαθεόντων καὶ ἐλαυνόντων τὸ πεδίον μεστόν, ὑποπέμπων ἔλεγεν

ὅτι οὐδενὶ πόλεμος εἴη τῶν μενόντων. εἰ δέ τινα φεύγοντα λήψοιτο, προηγόρευεν ὅτι ὡς πολεμίῳ χρήσοιτο. οὕτω δὴ οἱ μὲν πολλοὶ κατέμενον, ἦσαν δ' οἳ ὑπεχώρουν σὺν τῷ βασιλεῖ.

And the king and his family made prisoner.

10. Ἐπεὶ δ' οἱ σὺν ταῖς γυναιξὶ προϊόντες ἐνέπεσον εἰς τοὺς ἐν τῷ ὄρει, εὐθὺς κραυγήν τε ἐποίουν καὶ φεύγοντες ἡλίσκοντο πολλοί γε αὐτῶν. τέλος δὲ καὶ ὁ παῖς καὶ αἱ γυναῖκες καὶ αἱ θυγατέρες ἑάλωσαν, καὶ χρήματα ὅσα σὺν αὐτοῖς ἀγόμενα ἔτυχεν. ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν ὡς ᾔσθετο τὰ γιγνόμενα, ἀπορῶν ποῖ τράποιτο ἐπὶ λόφον τινὰ καταφεύγει. ὁ δ' αὖ Κῦρος ταῦτα ἰδὼν περιίσταται τὸν λόφον τῷ παρόντι στρατεύματι, καὶ πρὸς Χρυσάνταν πέμψας ἐκέλευε φυλακὴν τοῦ ὄρους καταλιπόντα ἥκειν. τὸ μὲν δὴ στράτευμα ἠθροίζετο τῷ Κύρῳ· ὁ δὲ πέμψας πρὸς τὸν Ἀρμένιον κήρυκα ἤρετο ὧδε· Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Ἀρμένιε, πότερα βούλει αὐτοῦ μένων τῷ λιμῷ καὶ τῷ δίψει μάχεσθαι ἢ εἰς τὸ ἰσόπεδον καταβὰς ἡμῖν διαμάχεσθαι; ἀπεκρίνατο ὁ Ἀρμένιος ὅτι οὐδετέροις βούλοιτο μάχεσθαι. πάλιν ὁ Κῦρος πέμψας ἠρώτα, Τί οὖν κάθησαι ἐνταῦθα καὶ οὐ καταβαίνεις; Ἀπορῶν, ἔφη, ὅ τι χρὴ ποιεῖν. Ἀλλ' οὐδέν, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀπορεῖν σε δεῖ· ἔξεστι γάρ σοι ἐπὶ δίκην καταβαίνειν. Τίς δ', ἔφη, ἔσται ὁ δικάζων; Δῆλον ὅτι ᾧ ὁ θεὸς ἔδωκε καὶ ἄνευ δίκης χρῆσθαί σοι ὅ τι βούλοιτο. ἐνταῦθα δὴ ὁ Ἀρμένιος γιγνώσκων τὴν ἀνάγκην καταβαίνει· καὶ ὁ Κῦρος ἐστρατοπεδεύσατο, ὁμοῦ ἤδη πᾶσαν ἔχων τὴν δύναμιν.

Tigranes, the king's son, appears — Cyrus questions the king.

11. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ χρόνῳ ὁ πρεσβύτερος παῖς τοῦ Ἀρμενίου Τιγράνης ἐξ ἀποδημίας τινὸς προσῄει, ὃς καὶ σύνθηρός ποτε ἐγένετο τῷ Κύρῳ· καὶ ὡς ἤκουσε τὰ γεγενημένα, εὐθὺς πορεύεται ὥσπερ εἶχε πρὸς τὸν Κῦρον. ὡς δ' εἶδε πατέρα τε καὶ μητέρα καὶ ἀδελφοὺς καὶ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα αἰχμαλώτους γεγενημένους, ἐδάκρυσεν, ὥσπερ εἰκός. ὁ δὲ Κῦρος ἰδὼν αὐτὸν ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐφιλοφρονήσατο αὐτῷ, εἶπε δ' ὅτι Εἰς καιρὸν ἥκεις, ἔφη, ὅπως τῆς δίκης ἀκούσει παρὼν τῆς ἀμφὶ τοῦ πατρός. καὶ εὐθὺς συνεκάλει τοὺς ἡγεμόνας τούς τε τῶν Περσῶν καὶ τοὺς τῶν Μήδων· προσεκάλει δὲ καὶ εἴ τις Ἀρμενίων τῶν ἐντίμων παρῆν. καὶ τὰς γυναῖκας ἐν ταῖς ἁρμαμάξαις παρούσας οὐκ ἀπήλασεν, ἀλλ' εἴα ἀκούειν. ὁπότε δὲ καλῶς εἶχεν, ἤρχετο τοῦ λόγου, Ὦ Ἀρμένιε, ἔφη, πρῶτον μέν σοι συμβουλεύω ἐν τῇ δίκῃ τἀληθῆ λέγειν, ἵνα σοι ἕν γε ἀπῇ τὸ εὐμισητότατον· τὸ γὰρ ψευδόμενον φαίνεσθαι εὖ ἴσθι ὅτι καὶ τοῦ συγγνώμης τινὸς τυγχάνειν ἐμποδὼν μάλιστα ἀνθρώποις γίγνεται· ἔπειτα δ', ἔφη, συνίσασι μέν σοι καὶ οἱ παῖδες καὶ αἱ γυναῖκες αὗται πάντα ὅσα ἔπραξας, καὶ Ἀρμενίων οἱ παρόντες· ἢν δὲ αἰσθάνωνταί σε ἄλλα ἢ τὰ γενόμενα λέγοντα, νομιοῦσί σε καὶ αὐτὸν καταδικάζειν σεαυτοῦ πάντα τὰ ἔσχατα παθεῖν, ἢν ἐγὼ τἀληθῆ πύθωμαι. Ἀλλ' ἐρώτα, ἔφη, ὦ Κῦρε, ὅ τι βούλει, ὡς τἀληθῆ ἐροῦντος. τούτου ἕνεκα καὶ γενέσθω ὅ τι βούλεται. Λέγε δή μοι, ἔφη, ἐπολέμησάς ποτε Ἀστυάγει τῷ τῆς ἐμῆς μητρὸς πατρὶ καὶ τοῖς ἄλλοις Μήδοις; Ἔγωγ', ἔφη. Κρατηθεὶς δ'

ὑπ' αὐτοῦ συνωμολόγησας δασμὸν οἴσειν καὶ συστρατεύσεσθαι ὅποι ἐπαγγέλλοι, καὶ ἐρύματα μὴ ἕξειν; Ἦν ταῦτα. Νῦν οὖν διὰ τί οὔτε δασμὸν ἀπῆγες οὔτε τὸ στράτευμα ἔπεμπες, ἐτείχιζές τε τὰ ἐρύματα; Ἐλευθερίας ἐπεθύμουν· καλὸν γάρ μοι ἐδόκει εἶναι καὶ αὐτὸν ἐλεύθερον εἶναι καὶ παισὶν ἐλευθερίαν καταλιπεῖν. Καὶ γάρ ἐστιν, ἔφη ὁ Κῦρος, καλὸν μάχεσθαι, ὅπως μήποτέ τις δοῦλος μέλλοι γενήσεσθαι· ἢν δὲ δὴ πολέμῳ κρατηθεὶς ἢ καὶ ἄλλον τινὰ τρόπον δουλωθεὶς ἐπιχειρῶν τις φαίνηται τοὺς δεσπότας ἀποστερεῖν ἑαυτοῦ, τοῦτον σὺ πρῶτος πότερον ὡς ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ καλὰ πράττοντα τιμᾷς ἢ ὡς ἀδικοῦντα, ἢν λάβῃς, κολάζεις; Κολάζω, ἔφη· οὐ γὰρ ἐᾷς σὺ ψεύδεσθαι. Λέγε δὴ σαφῶς, ἔφη ὁ Κῦρος, καθ' ἓν ἕκαστον· ἢν ἄρχων τις τύχῃ σοι καὶ ἁμάρτῃ, πότερον ἐᾷς ἄρχειν ἢ ἄλλον καθίστῃς ἀντ' αὐτοῦ; Ἄλλον καθίστημι. Τί δέ, ἢν χρήματα πολλὰ ἔχῃ, ἐᾷς πλουτεῖν ἢ πένητα ποιεῖς; Ἀφαιροῦμαι, ἔφη, ἃν ἔχων τυγχάνῃ. Ἢν δὲ καὶ πρὸς πολεμίους γιγνώσκῃς αὐτὸν ἀφιστάμενον, τί ποιεῖς; Κατακαίνω, ἔφη· τί γὰρ δεῖ ἐλεγχθέντα ὅτι ψεύδομαι ἀποθανεῖν μᾶλλον ἢ τἀληθῆ λέγοντα;

Effect of the king's words — Tigranes attempts to defend his father.

12. Ἔνθα δὴ ὁ μὲν παῖς αὐτοῦ ὡς ἤκουσε ταῦτα, περιεσπάσατο τὴν τιάραν καὶ τοὺς πέπλους κατερρήξατο, αἱ δὲ γυναῖκες ἀναβοήσασαι ἐδρύπτοντο, ὡς οἰχομένου τοῦ πατρὸς καὶ ἀπολωλότων πάντων σφῶν ἤδη. καὶ ὁ Κῦρος σιωπῆσαι κελεύσας εἶπεν,

Εἶεν· τὰ μὲν δὴ σὰ δίκαια ταῦτα, ὦ Ἀρμένιε· ἡμῖν δὲ τί συμβουλεύεις ἐκ τούτων ποιεῖν; ὁ μὲν δὴ Ἀρμένιος ἀπορῶν ἐσιώπα πότερα συμβουλεύοι τῷ Κύρῳ κατακαίνειν αὑτὸν ἢ τἀναντία διδάσκοι ὧν αὐτὸς ἔφη ποιεῖν. ὁ δὲ παῖς αὐτοῦ Τιγράνης ἐπήρετο τὸν Κῦρον, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Κῦρε, ἐπεὶ ὁ πατὴρ ἀποροῦντι ἔοικεν, ἦ συμβουλεύσω περὶ αὐτοῦ ἃ οἶμαί σοι βέλτιστα εἶναι; καὶ ὁ Κῦρος, ᾐσθημένος, ὅτε συνεθήρα αὐτῷ ὁ Τιγράνης, σοφιστήν τινα αὐτῷ συνόντα καὶ θαυμαζόμενον ὑπὸ τοῦ Τιγράνου, πάνυ ἐπεθύμει αὐτοῦ ἀκοῦσαι ὅ τι ποτ᾽ ἐροίη καὶ προθύμως ἐκέλευσε λέγειν ὅ τι γιγνώσκοι. Ἐγὼ τοίνυν, ἔφη ὁ Τιγράνης, εἰ μὲν ἄγασαι τοῦ πατρὸς ἢ ὅσα βεβούλευται ἢ ὅσα πέπραχε, πάνυ σοι συμβουλεύω τοῦτον μιμεῖσθαι· εἰ μέντοι σοι δοκεῖ πάντα ἡμαρτηκέναι, συμβουλεύω τοῦτον μὴ μιμεῖσθαι. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Κῦρος, τὰ δίκαια ποιῶν ἥκιστ᾽ ἂν τὸν ἁμαρτάνοντα μιμοίμην. Ἔστιν, ἔφη, ταῦτα. Κολαστέον ἄρ᾽ ἂν εἴη κατά γε τὸν σὸν λόγον τὸν πατέρα, εἴπερ τὸν ἀδικοῦντα δίκαιον κολάζειν. Πότερα δ᾽ ἡγεῖ, ὦ Κῦρε, ἄμεινον εἶναι σὺν τῷ σῷ ἀγαθῷ τὰς τιμωρίας ποιεῖσθαι ἢ σὺν τῇ σῇ ζημίᾳ; Ἐμαυτὸν ἄρα, ἔφη, οὕτω γ᾽ ἂν τιμωροίμην. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη ὁ Τιγράνης, μεγάλα γ᾽ ἂν ζημιοῖο, εἰ τοὺς σεαυτοῦ κατακαίνοις τότε ὁπότε σοι πλείστου ἄξιοι εἶεν κεκτῆσθαι. Πῶς δ᾽ ἄν, ἔφη ὁ Κῦρος, τότε πλείστου ἄξιοι γίγνοιντο ἄνθρωποι ὁπότε ἀδικοῦντες ἁλί-

Τιάρα.

σκοιντο; Εἰ τότε, οἶμαι, σώφρονες γίγνοιντο. δοκεῖ γάρ μοι, ὦ Κῦρε, οὕτως ἔχειν, ἄνευ μὲν σωφροσύνης οὐδ᾽ ἄλλης ἀρετῆς οὐδὲν ὄφελος εἶναι· τί γὰρ ἄν, ἔφη, χρήσαιτ᾽ ἄν τις ἰσχυρῷ ἢ ἀνδρείῳ μὴ σώφρονι, τί δὲ πλουσίῳ, τί δὲ δυνάστῃ ἐν πόλει; σὺν δὲ σωφροσύνῃ καὶ φίλος πᾶς χρήσιμος καὶ θεράπων πᾶς ἀγαθός. Τοῦτ᾽ οὖν, ἔφη, λέγεις ὡς καὶ ὁ σὸς πατὴρ ἐν τῇδε τῇ μιᾷ ἡμέρᾳ ἐξ ἄφρονος σώφρων γεγένηται; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Πάθημα ἄρα τῆς ψυχῆς σὺ λέγεις εἶναι τὴν σωφροσύνην, ὥσπερ λύπην, οὐ μάθημα· οὐ γὰρ ἂν δήπου, εἴγε φρόνιμον δεῖ γενέσθαι τὸν μέλλοντα σώφρονα ἔσεσθαι, παραχρῆμα ἐξ ἄφρονος σώφρων ἄν τις γένοιτο. Τί δ᾽, ἔφη, ὦ Κῦρε, οὔπω ᾔσθου καὶ ἕνα ἄνδρα δι᾽ ἀφροσύνην μὲν ἐπιχειροῦντα κρείττονι ἑαυτοῦ μάχεσθαι, ἐπειδὰν δὲ ἡττηθῇ, εὐθὺς πεπαυμένον τῆς πρὸς τοῦτον ἀφροσύνης; πόλιν δ᾽, ἔφη, οὔπω ἑόρακας ἀντιταττομένην πρὸς πόλιν ἑτέραν, ἥτις ἐπειδὰν ἡττηθῇ παραχρῆμα ταύτῃ ἀντὶ τοῦ μάχεσθαι πείθεσθαι ἐθέλει; Ποίαν δ᾽, ἔφη ὁ Κῦρος, καὶ σὺ τοῦ πατρὸς ἧτταν λέγων οὕτως ἰσχυρίζει σεσωφρονίσθαι αὐτόν; Ἣν νὴ Δί᾽, ἔφη, σύνοιδεν ἑαυτῷ ἐλευθερίας μὲν ἐπιθυμήσας, δοῦλος δ᾽ ὡς οὐδεπώποτε γενόμενος, ἃ δὲ ᾠήθη χρῆναι λαθεῖν ἢ φθάσαι ἀποβιάσασθαι, οὐδὲν τούτων ἱκανὸς γενόμενος διαπράξασθαι. σὲ δὲ οἶδεν, ἐπεὶ ἐβουλήθης ἐξαπατῆσαι αὐτόν, οὕτως ἐξαπατήσαντα ὥσπερ ἄν τις τυφλοὺς καὶ κωφοὺς καὶ μηδ᾽ ὁτιοῦν φρονοῦντας ἐξαπατήσειεν· καὶ νῦν πρόσωθεν ἔφθασας ἐλθὼν σὺν πολλῷ στόλῳ πρὶν τοῦτον τὴν παρ᾽ ἑαυτῷ δύναμιν ἀθροίσασθαι.

He ends with a strong plea for his father's life.

13. Τοιαῦτα δὲ εἰπὼν πολλά, Φιλίαν δέ, ἔφη ὁ Τιγράνης, παρὰ τίνων ἂν ποτε λάβοις τοσαύτην ὅσην σοι παρ' ἡμῶν ἔξεστι κτήσασθαι νῦν; Παρ' ἐκείνων οἶμαι, ἔφη, παρὰ τῶν μηδέποτε πολεμίων γεγενημένων, εἰ ἐθέλοιμι εὐεργετεῖν αὐτοὺς ὥσπερ σὺ νῦν με κελεύεις εὐεργετεῖν ὑμᾶς. Ἦ καὶ δύναιο ἄν, ἔφη, ὦ Κῦρε, ἐν τῷ παρόντι νῦν εὑρεῖν ὅτῳ ἂν χαρίσαιο ὅσαπερ τῷ ἐμῷ πατρί; αὐτίκα, ἔφη, ἤν τινα ἐᾷς ζῆν τῶν σε μηδὲν ἠδικηκότων, τίνα σοι τούτου χάριν οἴει αὐτὸν εἴσεσθαι; τί δ', ἢν αὐτοῦ τέκνα καὶ γυναῖκα μὴ ἀφαιρῇ, τίς σε τούτου ἕνεκα φιλήσει μᾶλλον ἢ ὁ νομίζων προσήκειν αὑτῷ ἀφαιρεθῆναι; τὴν δ' Ἀρμενίων βασιλείαν εἰ μὴ ἕξει, οἶσθά τινα, ἔφη, ἄλλον μᾶλλον λυπούμενον ἢ ἡμᾶς; οὐκοῦν καὶ τοῦτ', ἔφη, δῆλον ὅτι ὁ μάλιστα λυπούμενος εἰ μὴ βασιλεὺς εἴη οὗτος καὶ λαβὼν τὴν ἀρχὴν μεγίστην ἄν σοι χάριν εἰδείη· εἰ δέ τί σοι, ἔφη, μέλει καὶ τοῦ ὡς ἥκιστα τεταραγμένα τάδε καταλιπεῖν, ὅταν ἀπίῃς, σκόπει, ἔφη, πότερον ἂν οἴει ἠρεμεστέρως ἔχειν τὰ ἐνθάδε καινῆς γενομένης ἀρχῆς ἢ τῆς εἰωθυίας καταμενούσης· εἰ δέ τί σοι μέλει καὶ τοῦ ὡς πλείστην στρατιὰν ἐξάγειν, τίν' ἂν οἴει μᾶλλον ἐξετάσαι ταύτην ὀρθῶς τοῦ πολλάκις αὐτῇ κεχρημένου; εἰ δὲ καὶ χρημάτων δεήσει, τίνα ἂν ταῦτα νομίζεις κρεῖττον ἐκπορίσαι τοῦ καὶ εἰδότος καὶ ἔχοντος πάντα τὰ ὄντα; ὦγαθέ, ἔφη, Κῦρε, φύλαξαι μὴ ἡμᾶς ἀποβαλὼν σαυτὸν ζημιώσῃς πλείω ἢ ὁ πατὴρ ἐδυνήθη σε βλάψαι. ὁ μὲν τοιαῦτα ἔλεγεν.

The king surrenders — Cyrus makes terms with him and restores his family to him.

14. Ὁ δὲ Κῦρος ἀκούων ὑπερήδετο, ὅτι ἐνόμιζε περαίνεσθαι πάντα αὐτῷ ὅσαπερ ὑπέσχετο τῷ Κυαξάρῃ πράξειν· ἐμέμνητο γὰρ εἰπὼν ὅτι καὶ φίλον οἴοιτο μᾶλλον ἢ πρόσθεν ποιήσειν. καὶ ἐκ τούτου δὴ τὸν Ἀρμένιον ἐρωτᾷ, Ἢν δὲ δὴ ταῦτα πείθωμαι ὑμῖν, λέγε μοι, ἔφη, σύ, ὦ Ἀρμένιε, πόσην μὲν στρατιάν μοι συμπέμψεις, πόσα δὲ χρήματα συμβαλεῖ εἰς τὸν πόλεμον; πρὸς ταῦτα δὴ λέγει ὁ Ἀρμένιος, Οὐδὲν ἔχω, ὦ Κῦρε, ἔφη, ἁπλούστερον εἰπεῖν οὐδὲ δικαιότερον ἢ δεῖξαι μὲν ἐμὲ πᾶσαν τὴν οὖσαν δύναμιν, σὲ δὲ ἰδόντα ὅσην μὲν ἄν σοι δοκῇ στρατιὰν ἄγειν, τὴν δὲ καταλιπεῖν τῆς χώρας φυλακήν. ὡς δ᾽ αὔτως περὶ χρημάτων δηλῶσαι μὲν ἐμὲ δίκαιόν σοι πάντα τὰ ὄντα, σὲ δὲ τούτων αὐτὸν γνόντα ὁπόσα ἂν βούλῃ φέρεσθαι καὶ ὁπόσα ἂν βούλῃ καταλιπεῖν. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Ἴθι δὴ λέξον μοι πόση σοι δύναμίς ἐστι, λέξον δὲ καὶ πόσα χρήματα. ἐνταῦθα δὴ λέγει ὁ Ἀρμένιος, Ἱππεῖς μὲν τοίνυν εἰσὶν Ἀρμενίων εἰς ὀκτακισχιλίους, πεζοὶ δὲ εἰς τέτταρας μυριάδας· χρήματα δ᾽, ἔφη, σὺν τοῖς θησαυροῖς οἷς ὁ πατὴρ κατέλιπεν ἔστιν εἰς ἀργύριον λογισθέντα τάλαντα πλείω τῶν τρισχιλίων. καὶ ὁ Κῦρος οὐκ ἐμέλλησεν, ἀλλ᾽ εἶπε, Τῆς μὲν τοίνυν στρατιᾶς, ἐπεί σοι, ἔφη, οἱ ὅμοροι Χαλδαῖοι πολεμοῦσι, τοὺς ἡμίσεις μοι σύμπεμπε· τῶν δὲ χρημάτων ἀντὶ μὲν τῶν πεντήκοντα ταλάντων ὧν ἔφερες δασμὸν διπλάσια Κυαξάρῃ ἀπόδος, ὅτι ἔλιπες τὴν φοράν· ἐμοὶ δ᾽, ἔφη, ἄλλα ἑκατὸν δάνεισον· ἐγὼ δέ σοι

ὑπισχνοῦμαι, ἤν ὁ θεὸς εὖ διδῷ, ἀνθ' ὧν ἂν ἐμοὶ δανείσῃς ἄλλα πλείονος ἄξια εὐεργετήσειν ἢ τὰ χρήματα ἀπαριθμήσειν, ἢν δύνωμαι· ἢν δὲ μὴ δύνωμαι, ἀδύνατος ἂν φαινοίμην, οἶμαι, ἄδικος δ' οὐκ ἂν δικαίως κρινοίμην. καὶ ὁ Ἀρμένιος, Πρὸς τῶν θεῶν, ἔφη, ὦ Κῦρε, μὴ οὕτω λέγε· εἰ δὲ μή, οὐ θαρροῦντά με ἕξεις· ἀλλὰ νόμιζε, ἔφη, ἃν καταλίπῃς μηδὲν ἧττον σὰ εἶναι ὧν ἂν ἔχων ἀπίῃς. Εἶεν, ἔφη ὁ Κῦρος· ὥστε δὲ τὴν γυναῖκα ἀπολαβεῖν, ἔφη, πόσα ἄν μοι χρήματα δοίης; Ὁπόσα ἂν δυναίμην, ἔφη. Τί δέ, ὥστε τοὺς παῖδας; Καὶ τούτων, ἔφη, ὁπόσα ἂν δυναίμην. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Κῦρος, ταῦτα μὲν ἤδη διπλάσια τῶν ὄντων. σὺ δέ, ἔφη, ὦ Τιγράνη, λέξον μοι πόσου ἂν πρίαιο ὥστε τὴν γυναῖκα ἀπολαβεῖν. ὁ δὲ ἐτύγχανε νεόγαμός τε ὢν καὶ ὑπερφιλῶν τὴν γυναῖκα. Ἐγὼ μέν, ἔφη, ὦ Κῦρε, κἂν τῆς ψυχῆς πριαίμην ὥστε μήποτε λατρεῦσαι ταύτην. Σὺ μὲν τοίνυν, ἔφη, ἀπάγου τὴν σήν· οὐδὲ γὰρ εἰλῆφθαι ἔγωγε αἰχμάλωτον ταύτην νομίζω σοῦ γε μηπώποτε φυγόντος ἡμᾶς. καὶ σὺ δέ, ὦ Ἀρμένιε, ἀπάγου τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας μηδὲν αὐτῶν καταθείς, ἵν' εἰδῶσιν ὅτι ἐλεύθεροι πρὸς σὲ ἀπέρχονται. καὶ νῦν μέν, ἔφη, δειπνεῖτε παρ' ἡμῖν· δειπνήσαντες δὲ ἀπελαύνετε ὅποι ὑμῖν θυμός. οὕτω δὴ κατέμειναν.

The Armenians praise the generosity of Cyrus — a proof of faithfulness.

15. Ἐπεὶ δ' ἦλθον οἴκαδε, ἔλεγον τοῦ Κύρου ὁ μέν τις τὴν σοφίαν, ὁ δὲ τὴν καρτερίαν, ὁ δὲ τὴν πρᾳότητα, ὁ δέ τις καὶ τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος. ἔνθα δὴ ὁ

Τιγράνης ἐπήρετο τὴν γυναῖκα, Ἦ καὶ σοί, ἔφη, ὦ Ἀρμενία, καλὸς ἐδόκει ὁ Κῦρος εἶναι; Ἀλλὰ μὰ Δί᾽, ἔφη, οὐκ ἐκεῖνον ἐθεώμην. Ἀλλὰ τίνα μήν; ἔφη ὁ Τιγράνης. Τὸν εἰπόντα νὴ Δία ὡς τῆς αὑτοῦ ψυχῆς ἂν πρίαιτο ὥστε μή με δουλεύειν. τότε μὲν δὴ ὥσπερ εἰκὸς ἐκ τοιούτων ἀνεπαύοντο σὺν ἀλλήλοις. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ὁ Ἀρμένιος Κύρῳ μὲν καὶ τῇ στρατιᾷ ἁπάσῃ ξένια ἔπεμπε, προεῖπε δὲ τοῖς ἑαυτοῦ, οὓς δεήσοι στρατεύεσθαι, εἰς τρίτην ἡμέραν παρεῖναι· τὰ δὲ χρήματα ὧν εἶπεν ὁ Κῦρος διπλάσια ἀπηρίθμησεν. ὁ δὲ Κῦρος ὅσα εἶπε λαβὼν τἄλλα ἀπέπεμψεν· ἤρετο δὲ πότερος ἔσται ὁ τὸ στράτευμα ἄγων, ὁ παῖς ἢ αὐτός. εἰπέτην δὲ ἅμα ὁ μὲν πατὴρ οὕτως, Ὁπότερον ἂν σὺ κελεύῃς· ὁ δὲ παῖς οὕτως, Ἐγὼ μὲν οὐκ ἀπολείψομαί σου, ὦ Κῦρε, οὐδ᾽ ἂν σκευοφόρον ἐμὲ δέῃ σοι συνακολουθεῖν. καὶ ὁ Κῦρος ἐπιγελάσας εἶπε, Καὶ ἐπὶ πόσῳ ἄν, ἔφη, ἐθέλοις τὴν γυναῖκά σου ἀκοῦσαι ὅτι σκευοφορεῖς; Ἀλλ᾽ οὐδέν, ἔφη, ἀκούειν δεήσει αὐτήν· ἄξω γάρ, ὥστε ὁρᾶν ἐξέσται ὅ τι ἂν ἐγὼ πράττω. Ὥρα ἄν, ἔφη, συσκευάζεσθαι ὑμῖν εἴη. Νόμιζε δ᾽, ἔφη, συνεσκευασμένους παρέσεσθαι ὅ τι ἂν ὁ πατὴρ δῷ. τότε μὲν δὴ ξενισθέντες οἱ στρατιῶται ἐκοιμήθησαν.

The Armenians join Cyrus — he surveys the country — an appeal to the soldiers.

16. Τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ἀναλαβὼν ὁ Κῦρος τὸν Τιγράνην καὶ τῶν Μήδων ἱππέων τοὺς κρατίστους καὶ τῶν ἑαυτοῦ φίλων ὁπόσους καιρὸς ἐδόκει εἶναι, περιελαύνων τὴν χώραν κατεθεᾶτο, σκοπῶν ποῦ τειχίσειε φρούριον.

καὶ ἐπ' ἄκρον τι ἐλθὼν ἐπηρώτα τὸν Τιγράνην ποῖα εἴη τῶν ὀρέων ὁπόθεν οἱ Χαλδαῖοι καταθέοντες λῄζονται. καὶ ὁ Τιγράνης ἐδείκνυ. ὁ δὲ πάλιν ἤρετο, Νῦν δὲ ταῦτα τὰ ὄρη ἔρημά ἐστιν; Οὐ μὰ Δί', ἔφη, ἀλλ' ἀεὶ σκοποὶ εἰσὶν ἐκείνων οἳ σημαίνουσι τοῖς ἄλλοις ὅ τι ἂν ὁρῶσι. Τί οὖν, ἔφη, ποιοῦσιν, ἐπὴν αἴσθωνται; Βοηθοῦσιν, ἔφη, ἐπὶ τὰ ἄκρα, ὡς ἂν ἕκαστος δύνηται. ταῦτα μὲν δὴ ὁ Κῦρος ἠκηκόει· σκοπῶν δὲ κατενόει πολλὴν τῆς χώρας τοῖς Ἀρμενίοις ἔρημον καὶ ἀργὸν οὖσαν διὰ τὸν πόλεμον. καὶ τότε μὲν ἀπῆλθον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον καὶ δειπνήσαντες ἐκοιμήθησαν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ αὐτός τε ὁ Τιγράνης παρῆν συνεσκευασμένος καὶ ἱππεῖς εἰς τοὺς τετρακισχιλίους συνελέγοντο αὐτῷ καὶ τοξόται εἰς τοὺς μυρίους, καὶ πελτασταὶ ἄλλοι τοσοῦτοι. ὁ δὲ Κῦρος ἐν ᾧ συνελέγοντο ἐθύετο· ἐπεὶ δὲ καλὰ τὰ ἱερὰ ἦν αὐτῷ, συνεκάλεσε τούς τε τῶν Περσῶν ἡγεμόνας καὶ τοὺς τῶν Μήδων. ἐπεὶ δ' ὁμοῦ ἦσαν, ἔλεξε τοιάδε.

Ἄνδρες φίλοι, ἔστι μὲν τὰ ὄρη ταῦτα ἃ ὁρῶμεν Χαλδαίων· εἰ δὲ ταῦτα καταλάβοιμεν καὶ ἐπ' ἄκρου γένοιτο ἡμέτερον φρούριον, σωφρονεῖν ἀνάγκη ἂν εἴη πρὸς ἡμᾶς ἀμφοτέροις, τοῖς τε Ἀρμενίοις καὶ τοῖς Χαλδαίοις. τὰ μὲν οὖν ἱερὰ καλὰ ἡμῖν· ἀνθρωπίνῃ δὲ προθυμίᾳ εἰς τὸ πραχθῆναι ταῦτα οὐδὲν οὕτω μέγα σύμμαχον ἂν γένοιτο ὡς τάχος. ἢν γὰρ φθάσωμεν πρὶν τοὺς πολεμίους συλλεγῆναι ἀναβάντες, ἢ παντάπασιν ἀμαχεὶ λάβοιμεν ἂν τὸ ἄκρον ἢ ὀλίγοις τε καὶ ἀσθενέσι χρησαίμεθ' ἂν πολεμίοις. τῶν οὖν πόνων οὐδεὶς ῥᾴων οὐδὲ ἀκινδυνότερος, ἔφη, ἐστὶ τοῦ νῦν

καρτερῆσαι σπεύδοντας. ἴτε οὖν ἐπὶ τὰ ὅπλα. καὶ ὑμεῖς μέν, ὦ Μῆδοι, ἐν ἀριστερᾷ ἡμῶν πορεύεσθε· ὑμεῖς δέ, ὦ Ἀρμένιοι, οἱ μὲν ἡμίσεις ἐν δεξιᾷ, οἱ δ' ἡμίσεις ἔμπροσθεν ἡμῶν ἡγεῖσθε· ὑμεῖς δ', ὦ ἱππεῖς, ὄπισθεν ἕπεσθε παρακελευόμενοι καὶ ὠθοῦντες ἄνω ἡμᾶς, ἢν δέ τις μαλακύνηται, μὴ ἐπιτρέπετε.

A last exhortation — the Chaldeans put to flight.

17. Ταῦτ' εἰπὼν ὁ Κῦρος ἡγεῖτο ὀρθίους ποιησάμενος τοὺς λόχους. οἱ δὲ Χαλδαῖοι ὡς ἔγνωσαν τὴν ὁρμὴν ἄνω οὖσαν, εὐθὺς ἐσήμαινόν τε τοῖς ἑαυτῶν καὶ συνεβόων ἀλλήλους καὶ ἠθροίζοντο. ὁ δὲ Κῦρος παρηγγύα, Ἄνδρες Πέρσαι, ἡμῖν σημαίνουσι σπεύδειν. ἢν γὰρ φθάσωμεν ἄνω γενόμενοι, οὐδὲν τὰ τῶν πολεμίων δυνήσεται. οὕτω δὴ ἡγοῦντο μὲν οἱ Ἀρμένιοι· τῶν δὲ Χαλδαίων οἱ παρόντες, ὡς ἐπλησίαζον οἱ Ἀρμένιοι, ἀλαλάξαντες ἔθεον, ὥσπερ εἰώθεσαν, εἰς αὐτούς· οἱ δὲ Ἀρμένιοι ὥσπερ εἰώθεσαν, οὐκ ἐδέχοντο. ὡς δὲ διώκοντες οἱ Χαλδαῖοι εἶδον ἐναντίους μαχαιροφόρους ἱεμένους ἄνω, οἱ μέν τινες αὐτοῖς πελάσαντες ταχὺ ἀπέθνησκον, οἱ δ' ἔφευγον, οἱ δέ τινες καὶ ἑάλωσαν αὐτῶν, ταχὺ δὲ εἴχετο τὰ ἄκρα. ἐπεὶ δὲ τὰ ἄκρα εἶχον οἱ ἀμφὶ τὸν Κῦρον, καθεώρων τε τῶν Χαλδαίων τὰς οἰκήσεις καὶ ᾐσθάνοντο φεύγοντας αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐγγὺς οἰκήσεων. ὁ δὲ Κῦρος, ὡς πάντες οἱ στρατιῶται ὁμοῦ ἐγένοντο, ἀριστοποιεῖσθαι παρήγγειλεν. ἐπεὶ δὲ ἠριστήκεσαν, καταμαθὼν ἔνθα αἱ σκοπαὶ ἦσαν αἱ τῶν Χαλδαίων ἐρυμνόν τε ὂν καὶ ἔνυδρον, εὐθὺς ἐτείχιζε φρούριον· καὶ τὸν Τιγράνην

ἐκέλευε πέμπειν ἐπὶ τὸν πατέρα καὶ κελεύειν παραγενέσθαι ἔχοντα ὁπόσοι εἶεν τέκτονές τε καὶ λιθοτόμοι. ἐπὶ μὲν δὴ τὸν Ἀρμένιον ᾤχετο ἄγγελος· ὁ δὲ Κῦρος τοῖς παροῦσιν ἐτείχιζεν.

Cyrus binds the Chaldeans to peace.

18. Ἐνταῦθα δὲ ἧκον ἄγγελοι τῶν Χαλδαίων δεόμενοι τοῦ Κύρου εἰρήνην σφίσι ποιῆσαι. καὶ ὁ Κῦρος ἐπήρετο αὐτούς, Ἄλλο τι, ἔφη, ὦ Χαλδαῖοι, ἢ τούτου ἕνεκα εἰρήνης νῦν ἐπιθυμεῖτε ὅτι νομίζετε ἀσφαλέστερον ἂν δύνασθαι ζῆν εἰρήνης γενομένης ἢ πολεμοῦντες, ἐπειδὴ ἡμεῖς τὰ ἄκρα ἔχομεν; ἔφασαν οἱ Χαλδαῖοι. καὶ ὃς Τί δ', ἔφη, εἰ καὶ ἄλλα ὑμῖν ἀγαθὰ προσγένοιτο διὰ τὴν εἰρήνην; Ἔτι ἄν, ἔφασαν, μᾶλλον εὐφραινοίμεθα. Ἄλλο τι οὖν, ἔφη, ἢ διὰ τὸ γῆς σπανίζειν ἀγαθῆς νῦν πένητες νομίζετ' εἶναι; συνέφασαν καὶ τοῦτο. Τί οὖν; ἔφη ὁ Κῦρος, βούλοισθ' ἂν ἀποτελοῦντες ὅσαπερ οἱ ἄλλοι Ἀρμένιοι ἐξεῖναι ὑμῖν τῆς Ἀρμενίας γῆς ἐργάζεσθαι ὁπόσην ἂν θέλητε; ἔφασαν οἱ Χαλδαῖοι, εἰ πιστεύοιμεν μὴ ἀδικήσεσθαι. Τί δέ, σύ, ἔφη, ὦ Ἀρμένιε, βούλοιο ἄν σοι τὴν νῦν ἀργὸν οὖσαν γῆν ἐνεργὸν γενέσθαι, εἰ μέλλοιεν τὰ νομιζόμενα παρὰ σοὶ ἀποτελεῖν οἱ ἐργαζόμενοι; ἔφη ὁ Ἀρμένιος πολλοῦ ἂν τοῦτο πρίασθαι· πολὺ γὰρ ἂν αὐξάνεσθαι τὴν πρόσοδον. Τί δ', ὑμεῖς, ἔφη, ὦ Χαλδαῖοι, ἐπεὶ ὄρη ἀγαθὰ ἔχετε, ἐθέλοιτ' ἂν ἐᾶν νέμειν ταῦτα τοὺς Ἀρμενίους, εἰ ὑμῖν μέλλοιεν οἱ νέμοντες τὰ δίκαια ἀποτελεῖν; ἔφασαν οἱ Χαλδαῖοι· πολλὰ γὰρ ἂν ὠφελεῖσθαι οὐδὲν πονοῦντες. Σὺ δέ, ἔφη,

ὦ Ἀρμένιε, ἐθέλοις ἂν ταῖς τούτων νομαῖς χρῆσθαι, εἰ μέλλοις μικρὰ ὠφελῶν Χαλδαίους πολὺ πλείω ὠφελήσεσθαι; Καὶ σφόδρα ἄν, ἔφη, εἴπερ οἰοίμην ἀσφαλῶς νέμειν. Οὐκοῦν, ἔφη, ἀσφαλῶς ἂν νέμοιτο, εἰ τὰ ἄκρα ἔχοιτε σύμμαχα; ἔφη ὁ Ἀρμένιος. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφασαν οἱ Χαλδαῖοι, οὐκ ἂν ἡμεῖς ἀσφαλῶς ἐργαζοίμεθα μὴ ὅτι τὴν τούτων, ἀλλ' οὐδ' ἂν τὴν ἡμετέραν, εἰ οὗτοι τὰ ἄκρα ἔχοιεν. Εἰ δ' ὑμῖν αὖ, ἔφη, τὰ ἄκρα σύμμαχα εἴη; Οὕτως ἄν, ἔφησαν, ἡμῖν καλῶς ἔχοι. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη ὁ Ἀρμένιος, οὐκ ἂν ἡμῖν αὖ καλῶς ἔχοι, εἰ οὗτοι παραλήψονται πάλιν τὰ ἄκρα ἄλλως τε καὶ τετειχισμένα. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Οὑτωσὶ τοίνυν, ἔφη, ἐγὼ ποιήσω· οὐδετέροις ὑμῶν τὰ ἄκρα παραδώσω, ἀλλ' ἡμεῖς φυλάξομεν αὐτά· κἂν ἀδικῶσιν ὑμῶν ὁπότεροι, σὺν τοῖς ἀδικουμένοις ἡμεῖς ἐσόμεθα.

Ὡς δ' ἤκουσαν ἀμφότεροι ταῦτα, ἐπῄνεσαν καὶ ἔλεγον ὅτι οὕτως ἂν μόνως ἡ εἰρήνη βεβαία γένοιτο. καὶ ἐπὶ τούτοις ἔλαβον καὶ ἔδοσαν πάντες τὰ πιστά.

Cyrus greatly honored by his new allies — he refuses the gifts of the Armenian queen.

19. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὅ τε Κῦρος ἔπεμπεν ἄγγελον πρὸς τὸν Ἰνδὸν ἐπιστείλας αὐτῷ ἐλθόντι ὧδε λέγειν· Ἔπεμψέ με Κῦρος, ὦ Ἰνδέ, πρὸς σέ· φησὶ δὲ προσδεῖσθαι χρημάτων, προσδεχόμενος ἄλλην στρατιὰν οἴκοθεν ἐκ Περσῶν· ἣν οὖν αὐτῷ πέμψῃς ὁπόσα σοι προχωρεῖ, φησίν, ἤν θεὸς ἀγαθὸν τέλος διδῷ αὐτῷ,

πειράσεσθαι ποιῆσαι ὥστε σε νομίζειν καλῶς βεβουλεῦσθαι χαρισάμενον αὐτῷ. καὶ ὁ Ἀρμένιος καὶ οἱ Χαλδαῖοι συνέπεμπον οὓς ἱκανωτάτους ἐνόμιζον εἶναι καὶ συμπρᾶξαι καὶ εἰπεῖν περὶ Κύρου τὰ προσήκοντα. ἐκ δὲ τούτου κατασκευάσας ὁ Κῦρος τὸ φρούριον καὶ φύλαξιν ἱκανοῖς καὶ τοῖς ἐπιτηδείοις πᾶσι καὶ ἄρχοντ' αὐτῶν καταλιπὼν Μῆδον ὃν ᾤετο Κυαξάρῃ ἂν μάλιστα χαρίσασθαι, ἀπῄει συλλαβὼν τὸ στράτευμα ὅσον τε ἦλθεν ἔχων καὶ ὃ παρ' Ἀρμενίων προσέλαβε, καὶ τοὺς παρὰ Χαλδαίων εἰς τετρακισχιλίους, οἳ ᾤοντο καὶ συμπάντων τῶν ἄλλων κρείττονες εἶναι. ὡς δὲ κατέβη εἰς τὴν οἰκουμένην, οὐδεὶς ἔμεινεν ἔνδον Ἀρμενίων οὔτ' ἀνὴρ οὔτε γυνή, ἀλλὰ πάντες ὑπήντων ἡδόμενοι τῇ εἰρήνῃ καὶ φέροντες καὶ ἄγοντες ὅ τι ἕκαστος ἄξιον εἶχε. καὶ ὁ Ἀρμένιος τούτοις οὐκ ἤχθετο, οὕτως ἂν νομίζων καὶ τὸν Κῦρον μᾶλλον ἥδεσθαι τῇ ὑπὸ πάντων τιμῇ. τέλος δὲ ὑπήντησε καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Ἀρμενίου, τὰς θυγατέρας ἔχουσα καὶ τὸν νεώτερον υἱόν, καὶ σὺν ἄλλοις δώροις τὸ χρυσίον ἐκόμιζεν ὃ πρότερον οὐκ ἤθελε λαβεῖν Κῦρος. καὶ ὁ Κῦρος ἰδὼν εἶπεν, Ὑμεῖς ἐμὲ οὐ ποιήσετε μισθοῦ περιιόντα εὐεργετεῖν, ἀλλὰ σύ, ὦ γύναι, ἔχουσα ταῦτα τὰ χρήματα ἃ φέρεις ἄπιθι, καὶ τῷ μὲν Ἀρμενίῳ μηκέτι δῷς αὐτὰ κατορύξαι, ἔκπεμψον δὲ τὸν υἱὸν ὡς κάλλιστα ἀπ' αὐτῶν κατασκευάσασα ἐπὶ τὴν στρατιάν· ἀπὸ δὲ τῶν λοιπῶν κτῶ καὶ σαυτῇ καὶ τῷ ἀνδρὶ καὶ ταῖς θυγατράσι καὶ τοῖς υἱοῖς ὅ τι κεκτημένοι καὶ κοσμήσεσθε κάλλιον καὶ ἥδιον τὸν αἰῶνα διάξετε· εἰς δὲ τὴν γῆν, ἔφη, ἀρκείτω τὰ σώματα, ὅταν ἕκαστος τελευτήσῃ,

κατακρύπτειν. ὁ μὲν ταῦτ᾽ εἰπὼν παρήλαυνεν· ὁ δ᾽ Ἀρμένιος συμπρούπεμπε καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι, ἀνακαλοῦντες τὸν εὐεργέτην, τὸν ἄνδρα τὸν ἀγαθόν· καὶ τοῦτ᾽ ἐποίουν, ἕως ἐκ τῆς χώρας ἀπῆν. συναπέστειλε δ᾽ αὐτῷ ὁ Ἀρμένιος καὶ στρατιὰν πλείονα, ὡς εἰρήνης οἴκοι οὔσης. οὕτω δ᾽ ὁ Κῦρος ἀπῄει κεχρηματισμένος οὐχ ἃ ἔλαβε μόνον χρήματα, ἀλλὰ πολὺ πλείονα τούτων ἡτοιμασμένος διὰ τὸν τρόπον, ὥστε λαμβάνειν ὁπότε δέοιτο.

He rewards the soldiers with presents, and exhorts them to noble conduct.

20. Ἐπεὶ δ᾽ ἀφίκετο εἰς Μήδους, τῶν χρημάτων ἔδωκε τοῖς αὑτοῦ ταξιάρχοις ὅσα ἐδόκει ἑκάστῳ ἱκανὰ εἶναι, ὅπως καὶ ἐκεῖνοι ἔχοιεν τιμᾶν, εἴ τινας ἄγαιντο τῶν ὑφ᾽ ἑαυτούς· ἐνόμιζε γάρ, εἰ ἕκαστος τὸ μέρος ἀξιέπαινον ποιήσειε, τὸ ὅλον αὐτῷ καλῶς ἔχειν. καὶ αὐτὸς δὲ ὅ τι που καλὸν ἴδοι εἰς στρατιάν, τοῦτο κτώμενος διεδωρεῖτο τοῖς ἀεὶ ἀξιωτάτοις, νομίζων ὅ τι καλὸν κἀγαθὸν ἔχοι τὸ στράτευμα, τούτοις ἅπασιν αὐτὸς κεκοσμῆσθαι. ἡνίκα δὲ αὐτοῖς διεδίδου ὧν ἔλαβεν, ἔλεξεν ὧδέ πως εἰς τὸ μέσον τῶν ταξιάρχων καὶ λοχαγῶν καὶ πάντων ὅσους ἐτίμα. Ἄνδρες φίλοι, δοκεῖ ἡμῖν εὐφροσύνη τις νῦν παρεῖναι, καὶ ὅτι εὐπορία τις προσγεγένηται καὶ ὅτι ἔχομεν ἀφ᾽ ὧν τιμᾶν ἕξομεν οὓς ἂν βουλώμεθα καὶ τιμᾶσθαι ὡς ἂν ἕκαστος ἄξιος ᾖ. πάντως δὴ ἀναμιμνησκώμεθα τὰ ποῖ᾽ ἄττ᾽ ἔργα τούτων τῶν ἀγαθῶν ἐστιν αἴτια· σκοπούμενοι γὰρ εὑρήσετε τό τε ἀγρυπνῆσαι ὅπου ἔδει καὶ τὸ πονῆσαι καὶ τὸ σπεῦσαι καὶ τὸ μὴ εἶξαι τοῖς πολεμίοις. οὕτως

οὖν χρὴ καὶ τὸ λοιπὸν ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι, γιγνώσκοντας ὅτι τὰς μεγάλας ἡδονὰς καὶ τἀγαθὰ τὰ μεγάλα ἡ πειθὼ καὶ ἡ καρτερία καὶ οἱ ἐν τῷ καιρῷ πόνοι καὶ κίνδυνοι παρέχονται.

Assyrian Heads.

PART IV

CAMPAIGN AGAINST THE ASSYRIANS

Cyrus proposes to carry the war into the enemy's country.

1. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ παρῆσαν οἱ ἐπικαίριοι ἐπὶ θύραις. σὺν τούτοις οὖν ὁ Κῦρος εἰσελθὼν πρὸς τὸν Κυαξάρην, Ἐμοί γε δοκεῖ, ἔφη, ὦ Κυαξάρη, καὶ ἡμῖν πᾶσιν, ἐπείπερ παρεσκευάσμεθα, μὴ ἐπειδὰν ἐμβάλωσιν οἱ πολέμιοι εἰς τὴν σὴν χώραν, τότε μάχεσθαι, μηδ' ἐν τῇ φιλίᾳ καθημένους ἡμᾶς ὑπομένειν, ἀλλ' ἰέναι ὡς τάχιστα εἰς τὴν πολεμίαν. νῦν μὲν γὰρ ἐν τῇ σῇ χώρᾳ ὄντες πολλὰ τῶν σῶν σινόμεθα ἄκοντες· ἢν δ' εἰς τὴν πολεμίαν ἴωμεν, τὰ ἐκεί-

νων κακῶς ποιήσομεν ἡδόμενοι. ὁ μὲν οὕτως εἶπε· Κυαξάρης δὲ ἀπεκρίνατο, Ἀλλʼ ὅπως μέν, ὦ Κῦρε καὶ οἱ ἄλλοι Πέρσαι, ἐγὼ ἄχθομαι ὑμᾶς τρέφων μηδʼ ὑπονοεῖτε· τό γε μέντοι ἰέναι εἰς τὴν πολεμίαν ἤδη καὶ ἐμοὶ δοκεῖ βέλτιον εἶναι πρὸς πάντα. Ἐπεὶ τοίνυν, ἔφη ὁ Κῦρος, ὁμογνωμονοῦμεν, συσκευαζώμεθα καὶ ἢν τὰ τῶν θεῶν ἡμῖν θᾶττον συγκαταινῇ, ἐξίωμεν ὡς τάχιστα.

Ἐκ τούτου τοῖς μὲν στρατιώταις εἶπον συσκευάζεσθαι· ὁ δὲ Κῦρος ἔθυε πρῶτον μὲν Διὶ βασιλεῖ, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, οὓς ᾐτεῖτο ἵλεως καὶ εὐμενεῖς ὄντας ἡγεμόνας γενέσθαι τῇ στρατιᾷ καὶ παραστάτας ἀγαθοὺς καὶ συμμάχους καὶ συμβούλους τῶν ἀγαθῶν. συμπαρεκάλει δὲ καὶ ἥρωας γῆς Μηδίας οἰκήτορας καὶ κηδεμόνας.

Sacrifice at the borders of the enemy's country — they advance boldly.

2. Ἐπεὶ δʼ ἐκαλλιέρησε καὶ ἀθρόον ἦν αὐτῷ τὸ στράτευμα πρὸς τοῖς ὁρίοις, τότε δὴ οἰωνοῖς χρησάμενος αἰσίοις ἐνέβαλεν εἰς τὴν πολεμίαν. ἐπεὶ δὲ τάχιστα διέβη τὰ ὅρια, ἐκεῖ αὖ καὶ Γῆν ἱλάσκετο χοαῖς καὶ θεοὺς θυσίαις καὶ ἥρωας Ἀσσυρίας οἰκήτορας ηὐμενίζετο. ταῦτα δὲ ποιήσας αὖθις Διὶ πατρῴῳ ἔθυε, καὶ εἴ τις ἄλλος θεῶν ἀνεφαίνετο, οὐδενὸς ἠμέλει. Ἐπεὶ δὲ καλῶς ταῦτα εἶχεν, εὐθὺς τοὺς μὲν πεζοὺς προαγαγόντες οὐ πολλὴν ὁδὸν ἐστρατοπεδεύοντο, τοῖς δʼ ἵπποις καταδρομὴν ποιησάμενοι περιεβάλοντο πολλὴν καὶ παντοίαν λείαν. καὶ τὸ λοιπὸν δὲ μεταστρατοπεδευόμενοι καὶ ἔχοντες ἄφθονα τἀπιτήδεια καὶ δῃοῦντες τὴν χώραν ἀνέμενον τοὺς πολεμίους.

ἡνίκα δὲ προσιόντες ἐλέγοντο οὐκέτι δέκα ἡμερῶν ὁδὸν ἀπέχειν, τότε δὴ ὁ Κῦρος λέγει, Ὦ Κυαξάρη, ὥρα δὴ ἀπαντᾶν καὶ μήτε τοῖς πολεμίοις δοκεῖν μήτε τοῖς ἡμετέροις φοβουμένους μὴ ἀντιπροσιέναι, ἀλλὰ δῆλοι ὦμεν ὅτι οὐκ ἄκοντες μαχούμεθα. ἐπεὶ δὲ ταῦτα συνέδοξε τῷ Κυαξάρῃ, οὕτω δὴ συντεταγμένοι προῇσαν τοσοῦτον καθ' ἡμέραν ὅσον ἐδόκει αὐτοῖς καλῶς ἔχειν. καὶ δεῖπνον μὲν ἀεὶ κατὰ φῶς ἐποιοῦντο, πυρὰ δὲ νύκτωρ οὐκ ἔκαον ἐν τῷ στρατοπέδῳ· ἔμπροσθεν μέντοι τοῦ στρατοπέδου ἔκαον, ὅπως ὁρῷεν μὲν εἴ τινες νυκτὸς προσίοιεν διὰ τὸ πῦρ, μὴ ὁρῷντο δ' ὑπὸ τῶν προσιόντων. πολλάκις δὲ καὶ ὄπισθεν τοῦ στρατοπέδου ἐπυρπόλουν ἀπάτης ἕνεκα τῶν πολεμίων. ὥστ' ἔστιν ὅτε καὶ κατάσκοποι ἐνέπιπτον εἰς τὰς προφυλακὰς αὐτῶν, διὰ τὸ ὄπισθεν τὰ πυρὰ εἶναι ἔτι πρόσω τοῦ στρατοπέδου οἰόμενοι εἶναι.

Cyrus addresses the officers before the battle.

3. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρῷ Κῦρος μὲν ἐστεφανωμένος ἔθυε, παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοτίμοις ἐστεφανωμένοις πρὸς τὰ ἱερὰ παρεῖναι. ἐπεὶ δὲ τέλος εἶχεν ἡ θυσία, συγκαλέσας αὐτοὺς ἔλεξεν, Ἄνδρες, οἱ μὲν θεοί, ὡς οἵ τε μάντεις φασὶ καὶ ἐμοὶ συνδοκεῖ, μάχην ἔσεσθαι προαγγέλλουσι καὶ νίκην διδόασι καὶ σωτηρίαν ὑπισχνοῦνται ἐν τοῖς ἱεροῖς. ἐγὼ δὲ ὑμῖν μὲν παραινῶν ποίους τινὰς χρὴ εἶναι ἐν τῷ τοιῷδε αἰσχυνοίμην ἄν· οἶδα γὰρ ὑμᾶς ταὐτὰ ἐπισταμένους καὶ μεμελετηκότας καὶ ἀκούοντας διὰ τέλους οἷάπερ ἐγώ, ὥστε κἂν ἄλλους εἰκότως ἂν διδάσκοιτε. τάδε

δὲ εἰ μὴ τυγχάνετε κατανενοηκότες, ἀκούσατε· οὓς γὰρ νεωστὶ συμμάχους τε ἔχομεν καὶ πειρώμεθα ἡμῖν αὐτοῖς ὁμοίους ποιεῖν, τούτους δὲ ἡμᾶς δεῖ ὑπομιμνήσκειν ἐφ' οἷς τε ἐτρεφόμεθα ὑπὸ Κυαξάρου, ἅ τε ἠσκοῦμεν, ἐφ' ἅ τε αὐτοὺς παρακεκλήκαμεν, ὧν τε ἄσμενοι ἀνταγωνισταὶ ἔφασαν ἡμῖν ἔσεσθαι. καὶ τοῦτο δ' αὐτοὺς ὑπομιμνήσκετε ὅτι ἥδε ἡ ἡμέρα δείξει ὧν ἕκαστός ἐστιν ἄξιος. ὧν γὰρ ἂν ὀψιμαθεῖς ἄνθρωποι γένωνται, οὐδὲν θαυμαστὸν εἴ τινες αὐτῶν καὶ τοῦ ὑπομιμνήσκοντος δέοιντο, ἀλλ' ἀγαπητὸν εἰ καὶ ἐξ ὑποβολῆς δύναιντο ἄνδρες ἀγαθοὶ εἶναι. καὶ ταῦτα μέντοι πράττοντες ἅμα καὶ ὑμῶν αὐτῶν πεῖραν λήψεσθε. ὁ μὲν γὰρ δυνάμενος ἐν τῷ τοιῷδε καὶ ἄλλους βελτίους ποιεῖν εἰκότως ἂν ἤδη καὶ ἑαυτῷ συνειδείη τελέως ἀγαθὸς ἀνὴρ ὤν, ὁ δὲ τὴν τούτων ὑπόμνησιν αὐτὸς μόνος ἔχων καὶ τοῦτ' ἀγαπῶν, εἰκότως ἂν ἡμιτελῆ αὑτὸν νομίζοι. τούτου δ' ἕνεκα οὐκ ἐγώ, ἔφη, αὐτοῖς λέγω, ἀλλ' ὑμᾶς κελεύω λέγειν, ἵνα καὶ ἀρέσκειν ὑμῖν πειρῶνται· ὑμεῖς γὰρ καὶ πλησιάζετε αὐτοῖς ἕκαστος τῷ ἑαυτοῦ μέρει. εὖ δ' ἐπίστασθε ὡς ἢν θαρροῦντας τούτοις ὑμᾶς αὐτοὺς ἐπιδεικνύητε, καὶ τούτους καὶ ἄλλους πολλοὺς οὐ λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ θαρρεῖν διδάξετε. τέλος εἶπεν ἀπιόντας ἀριστᾶν ἐστεφανωμένους καὶ σπονδὰς ποιησαμένους ἥκειν εἰς τὰς τάξεις αὐτοῖς στεφάνοις.

The Assyrian king does the same.

4. Οἱ δὲ Ἀσσύριοι καὶ δὴ ἠριστηκότες ἐξῇσάν τε θρασέως καὶ παρετάττοντο ἐρρωμένως. παρέταττε δὲ

αὐτοὺς αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἐφ᾽ ἅρματος παρελαύνων καὶ τοιάδε παρεκελεύετο.

Ἄνδρες Ἀσσύριοι, νῦν δεῖ ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι· νῦν γὰρ ὑπὲρ ψυχῶν τῶν ὑμετέρων ἀγὼν καὶ ὑπὲρ γῆς ἐν ᾗ ἔφυτε καὶ οἴκων ἐν οἷς ἐτράφητε, καὶ ὑπὲρ γυναικῶν τε καὶ τέκνων καὶ περὶ πάντων ὧν πέπασθε ἀγαθῶν. νικήσαντες μὲν γὰρ ἁπάντων τούτων ὑμεῖς ὥσπερ πρόσθεν κύριοι ἔσεσθε· εἰ δ᾽ ἡττηθήσεσθε, εὖ ἴστε ὅτι παραδώσετε ταῦτα πάντα τοῖς πολεμίοις. ἅτε οὖν νίκης ἐρῶντες μένοντες μάχεσθε. μῶρον γὰρ τὸ κρατεῖν βουλομένους τὰ τυφλὰ τοῦ σώματος καὶ ἄοπλα καὶ ἄχειρα ταῦτα ἐναντία τάττειν τοῖς πολεμίοις φεύγοντας· μῶρος δὲ καὶ εἴ τις ζῆν βουλόμενος φεύγειν ἐπιχειροίη, εἰδὼς ὅτι οἱ μὲν νικῶντες σώζονται, οἱ δὲ φεύγοντες ἀποθνήσκουσι μᾶλλον τῶν μενόντων· μῶρος δὲ καὶ εἴ τις χρημάτων ἐπιθυμῶν ἧτταν προσίεται. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὅτι οἱ μὲν νικῶντες τά τε ἑαυτῶν σώζουσι καὶ τὰ τῶν ἡττωμένων προσλαμβάνουσιν, οἱ δὲ ἡττώμενοι ἅμα ἑαυτούς τε καὶ τὰ ἑαυτῶν πάντα ἀποβάλλουσιν;

Assyrian King and Attendants.

Cyrus gives the watchword, and, sounding the pæan, leads into battle.

5. Ἔνθα δὴ προσευξάμενος τοῖς θεοῖς ἐξῆγε τὸ στράτευμα. ὡς δ᾽ ἤρξατο ἄγειν, θᾶττον ἡγεῖτο, οἱ δ᾽ εἵποντο εὐτάκτως μὲν διὰ τὸ ἐπίστασθαι καὶ μεμελετηκέναι ἐν τάξει πορεύεσθαι, ἐρρωμένως δὲ διὰ τὸ

φιλονίκως ἔχειν πρὸς ἀλλήλους καὶ διὰ τὸ τὰ σώματα ἐκπεπονῆσθαι καὶ διὰ τὸ πάντας ἄρχοντας τοὺς πρωτοστάτας εἶναι, ἡδέως δὲ διὰ τὸ φρονίμως ἔχειν· ἠπίσταντο γὰρ καὶ ἐκ πολλοῦ οὕτως ἐμεμαθήκεσαν ἀσφαλέστατον εἶναι καὶ ῥᾷστον τὸ ὁμόσε ἰέναι τοῖς πολεμίοις, ἄλλως τε καὶ τοξόταις καὶ ἀκοντισταῖς καὶ ἱππεῦσιν. ἕως δ᾽ ἔτι ἔξω βελῶν ἦσαν, παρηγγύα ὁ Κῦρος σύνθημα Ζεὺς σύμμαχος καὶ ἡγεμών. ἐπεὶ δὲ πάλιν ἧκε τὸ σύνθημα ἀνταποδιδόμενον, ἐξῆρχεν αὖ ὁ Κῦρος παιᾶνα τὸν νομιζόμενον· οἱ δὲ θεοσεβῶς πάντες συνεπήχησαν μεγάλῃ τῇ φωνῇ· ἐν τῷ τοιούτῳ γὰρ δὴ οἱ δεισιδαίμονες ἧττον τοὺς ἀνθρώπους φοβοῦνται. ἐπεὶ δ᾽ ὁ παιὰν ἐγένετο, ἅμα πορευόμενοι οἱ ὁμότιμοι φαιδροί, πεπαιδευμένοι, καὶ παρορῶντες εἰς ἀλλήλους, ὀνομάζοντες παραστάτας, ἐπιστάτας, λέγοντες πολὺ τὸ Ἄγετ᾽ ἄνδρες φίλοι, Ἄγετ᾽ ἄνδρες ἀγαθοί, παρεκάλουν ἀλλήλους ἕπεσθαι. οἱ δ᾽ ὄπισθεν αὐτῶν ἀκούσαντες ἀντιπαρεκελεύοντο τοῖς πρώτοις ἡγεῖσθαι ἐρρωμένως. ἦν δὲ μεστὸν τὸ στράτευμα τῷ Κύρῳ προθυμίας, φιλοτιμίας, ῥώμης, θάρρους, παρακελευσμοῦ, σωφροσύνης, πειθοῦς, ὅπερ οἶμαι δεινότατον τοῖς ὑπεναντίοις.

The Persians close with the enemy, who give way and flee.

6. Τῶν δ᾽ Ἀσσυρίων οἱ μὲν ἀπὸ τῶν ἁρμάτων προμαχοῦντες, ὡς ἐγγὺς ἤδη προσεμίγνυ τὸ Περσικὸν πλῆθος, ἀνέβαινόν τε ἐπὶ τὰ ἅρματα καὶ ὑπεξῆγον πρὸς τὸ ἑαυτῶν πλῆθος· οἱ δὲ τοξόται καὶ ἀκοντισταὶ καὶ σφενδονῆται αὐτῶν ἀφίεσαν τὰ βέλη πολὺ πρὶν

ἐξικνεῖσθαι. ὡς δ' ἐπιόντες οἱ Πέρσαι ἐπέβησαν τῶν ἀφειμένων βελῶν, ἐφθέγξατο δὴ ὁ Κῦρος, Ἄνδρες ἄριστοι, ἤδη θᾶττόν τις ἰὼν ἐπιδεικνύτω ἑαυτὸν καὶ παρεγγυάτω. οἱ μὲν δὴ παρεδίδοσαν· ὑπὸ δὲ προθυμίας καὶ μένους καὶ τοῦ σπεύδειν συμμῖξαι δρόμου τινὲς ἦρξαν, συνεφείπετο δὲ καὶ πᾶσα ἡ φάλαγξ δρόμῳ. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Κῦρος ἐπιλαθόμενος τοῦ βάδην δρόμῳ ἡγεῖτο, καὶ ἅμα ἐφθέγγετο Τίς ἕψεται; Τίς ἀγαθός; Τίς πρῶτος ἄνδρα καταβαλεῖ; οἱ δὲ ἀκούσαντες ταὐτὸ τοῦτο ἐφθέγγοντο, καὶ διὰ πάντων δὲ ὥσπερ παρηγγύα οὕτως ἐχώρει Τίς ἕψεται; Τίς ἀγαθός; οἱ μὲν δὴ Πέρσαι οὕτως ἔχοντες ὁμόσε ἐφέροντο. οἵ γε μὴν πολέμιοι οὐκέτι ἐδύναντο μένειν, ἀλλὰ στραφέντες ἔφευγον εἰς τὸ ἔρυμα. οἱ δ' αὖ Πέρσαι κατά τε τὰς εἰσόδους ἐφεπόμενοι ὠθουμένων αὐτῶν πολλοὺς κατεστρώννυσαν, τοὺς δ' εἰς τὰς τάφρους ἐμπίπτοντας ἐπεισπηδῶντες ἐφόνευον ἄνδρας ὁμοῦ καὶ ἵππους· ἔνια γὰρ τῶν ἁρμάτων εἰς τὰς τάφρους ἠναγκάσθη φεύγοντα ἐμπεσεῖν.

A cavalry charge — desperate resistance of the Assyrians — Cyrus gives orders to retire.

7. Καὶ οἱ τῶν Μήδων δ' ἱππεῖς ὁρῶντες ταῦτα ἤλαυνον εἰς τοὺς ἱππέας τοὺς τῶν πολεμίων· οἱ δ' ἐνέκλιναν καὶ αὐτοί. ἔνθα δὴ καὶ ἵππων διωγμὸς ἦν καὶ ἀνδρῶν καὶ φόνος δὲ ἀμφοτέρων. οἱ δ' ἐντὸς τοῦ ἐρύματος τῶν Ἀσσυρίων ἑστηκότες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς τάφρου τοξεύειν μὲν ἢ ἀκοντίζειν εἰς τοὺς κατακαίνοντας οὔτε ἐφρόνουν οὔτε ἐδύναντο διὰ τὰ

δεινὰ ὁράματα καὶ διὰ τὸν φόβον. τάχα δὲ καὶ καταμαθόντες τῶν Περσῶν τινας διακεκοφότας πρὸς τὰς εἰσόδους τοῦ ἐρύματος ἐτράποντο καὶ ἀπὸ τῶν κεφαλῶν τῶν ἔνδον. ἰδοῦσαι δ᾽ αἱ γυναῖκες τῶν Ἀσσυρίων καὶ τῶν συμμάχων ἤδη φυγὴν καὶ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀνέκραγον καὶ ἔθεον ἐκπεπληγμέναι, αἱ μὲν καὶ τέκνα ἔχουσαι, αἱ δὲ καὶ νεώτεραι, καταρρηγνύμεναί τε πέπλους καὶ δρυπτόμεναι, καὶ ἱκετεύουσαι πάντας ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν μὴ φεύγειν καταλιπόντας αὐτάς, ἀλλ᾽ ἀμῦναι καὶ τέκνοις καὶ ἑαυταῖς καὶ σφίσιν αὐτοῖς. ἔνθα δὴ καὶ αὐτοὶ οἱ βασιλεῖς σὺν τοῖς πιστοτάτοις στάντες ἐπὶ τὰς εἰσόδους καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τὰς κεφαλὰς καὶ αὐτοὶ ἐμάχοντο καὶ τοῖς ἄλλοις παρεκελεύοντο. ὡς δ᾽ ἔγνω ὁ Κῦρος τὰ γιγνόμενα, δείσας μὴ καὶ εἰ βιάσαιντο εἴσω, ὀλίγοι ὄντες ὑπὸ πολλῶν σφαλείέν τι, παρηγγύησεν ἐπὶ πόδ᾽ ἀνάγειν ἔξω βελῶν. ἔνθα δὴ ἔγνω τις ἂν τοὺς ὁμοτίμους πεπαιδευμένους ὡς δεῖ· ταχὺ μὲν γὰρ αὐτοὶ ἐπείθοντο, ταχὺ δὲ τοῖς ἄλλοις παρήγγελλον. ὡς δ᾽ ἔξω βελῶν ἐγένοντο, ἔστησαν κατὰ χώραν, πολὺ μᾶλλον χοροῦ ἀκριβῶς εἰδότες ὅπου ἔδει ἕκαστον αὐτῶν γενέσθαι.

Cyrus gives thanks to the gods, and rewards the men for their bravery.

8. Μείνας δὲ ὁ Κῦρος μέτριον χρόνον αὐτοῦ σὺν τῷ στρατεύματι καὶ δηλώσας ὅτι ἕτοιμοί εἰσι μάχεσθαι εἴ τις ἐξέρχοιτο, ὡς οὐδεὶς ἀντεξῄει, ἀπήγαγεν ὅσον ἐδόκει καλῶς ἔχειν καὶ ἐστρατοπεδεύσατο. φυλακὰς δὲ καταστησάμενος καὶ σκοποὺς προπέμψας, στὰς

εἰς τὸ μέσον συνεκάλεσε τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας καὶ ἔλεξε τοιάδε. Ἄνδρες Πέρσαι, πρῶτον μὲν τοὺς θεοὺς ἐγὼ ἐπαινῶ ὅσον δύναμαι, καὶ ὑμεῖς δὲ πάντες, οἶμαι· νίκης τε γὰρ τετυχήκαμεν καὶ σωτηρίας. τούτων μὲν οὖν χρὴ χαριστήρια ὧν ἂν ἀεὶ ἔχωμεν τοῖς θεοῖς ἀποτελεῖν. ἐγὼ δὲ σύμπαντας μὲν ὑμᾶς ἤδη ἐπαινῶ· τὸ γὰρ γεγενημένον ἔργον πᾶσιν ὑμῖν καλὸν ἀποτετέλεσται· ὧν δ᾽ ἕκαστος ἄξιος, ἐπειδὰν παρ᾽ ὧν προσήκει πύθωμαι, τότε τὴν ἀξίαν ἑκάστῳ καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ πειράσομαι ἀποδιδόναι. τὸν δ᾽ ἐμοῦ ἐγγύτατα ταξίαρχον Χρυσάνταν οὐδὲν ἄλλων δέομαι πυνθάνεσθαι, ἀλλ᾽ αὐτὸς οἶδα οἷος ἦν· τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ὅσαπερ οἶμαι καὶ πάντες ὑμεῖς ἐποιεῖτε· ἐπεὶ δ᾽ ἐγὼ παρηγγύησα ἐπανάγειν καλέσας αὐτὸν ὀνομαστί, ἀνατεταμένος οὗτος τὴν μάχαιραν, ὡς παίσων πολέμιον, ὑπήκουσέ τε ἐμοὶ εὐθὺς ἀφείς τε ὃ ἔμελλε ποιεῖν τὸ κελευόμενον ἔπραττεν· αὐτός τε γὰρ ἐπανῆγε καὶ τοῖς ἄλλοις μάλα ἐπισπερχῶς παρηγγύα· ἔστ᾽ ἔφθασεν ἔξω βελῶν τὴν τάξιν ποιήσας πρὶν τοὺς πολεμίους κατανοῆσαι ὅτι ἀνεχωροῦμεν καὶ τόξα ἐντείνασθαι καὶ τὰ παλτὰ ἐπαφεῖναι· ὥστε αὐτός τε ἀβλαβὴς καὶ τοὺς αὑτοῦ ἄνδρας ἀβλαβεῖς διὰ τὸ πείθεσθαι παρέχεται. ἄλλους δ᾽, ἔφη, ὁρῶ τετρωμένους, περὶ ὧν ἐγὼ σκεψάμενος ἐν ὁποίῳ χρόνῳ ἐτρώθησαν, τότε τὴν γνώμην περὶ αὐτῶν ἀποφανοῦμαι. Χρυσάνταν δὲ καὶ ὡς ἐργάτην τῶν ἐν πολέμῳ καὶ φρόνιμον καὶ ἄρχεσθαι ἱκανὸν καὶ ἄρχειν χιλιαρχίᾳ μὲν ἤδη τιμῶ· ὅταν δὲ καὶ ἄλλο τι ἀγαθὸν ὁ θεὸς δῷ, οὐδὲ τότε ἐπιλήσομαι αὐτοῦ.

The enemy leave their camp — Cyrus tells the advantages of the victory.

9. Οἱ δὲ Ἀσσύριοι, ἅτε καὶ τεθνηκότος τοῦ ἄρχοντος καὶ σχεδὸν σὺν αὐτῷ τῶν βελτίστων, ἠθύμουν μὲν πάντες, πολλοὶ δὲ καὶ ἀπεδίδρασκον αὐτῶν τῆς νυκτὸς ἐκ τοῦ στρατοπέδου. ὁρῶντες δὲ ταῦτα ὅ τε Κροῖσος καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι αὐτῶν πάντες ἠθύμουν· πάντα μὲν γὰρ ἦν χαλεπά· ἀθυμίαν δὲ πλείστην παρεῖχε πᾶσιν ὅτι τὸ ἡγούμενον τῆς στρατιᾶς φῦλον διεφθάρθαι ἐδόκει ταῖς γνώμαις. οὕτω δὴ ἐκλείπουσι τὸ στρατόπεδον καὶ ἀπέρχονται τῆς νυκτός. ὡς δ' ἡμέρα ἐγένετο καὶ ἔρημον ἀνδρῶν ἐφάνη τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον, εὐθὺς διαβιβάζει ὁ Κῦρος τοὺς Πέρσας πρώτους· κατελέλειπτο δὲ ὑπὸ τῶν πολεμίων πολλὰ μὲν πρόβατα, πολλοὶ δὲ βόες, πολλαὶ δὲ ἅμαξαι πολλῶν ἀγαθῶν μεσταί· ἐκ δὲ τούτου διέβαινον ἤδη καὶ οἱ ἀμφὶ Κυαξάρην Μῆδοι πάντες καὶ ἠριστοποιοῦντο ἐνταῦθα.

ἐπεὶ δὲ ἠρίστησαν, συνεκάλεσεν ὁ Κῦρος τοὺς αὑτοῦ ταξιάρχους καὶ ἔλεξε τοιάδε. Οἷά μοι δοκοῦμεν καὶ ὅσα, ὦ ἄνδρες, ἀγαθὰ ἀφεῖναι, θεῶν ἡμῖν αὐτὰ διδόντων. νῦν γὰρ ὅτι οἱ πολέμιοι ἡμᾶς ἀποδεδράκασιν αὐτοὶ ὁρᾶτε· οἵτινες δὲ ἐν ἐρύματι ὄντες ἐκλιπόντες τοῦτο φεύγουσι, πῶς ἄν τις τούτους οἴοιτ' ἂν μεῖναι ἰδόντας ἡμᾶς ἐν τῷ ἰσοπέδῳ; οἵτινες δὲ ἡμῶν ἄπειροι ὄντες οὐχ ὑπέμειναν, πῶς νῦν γ' ἂν ὑπομείνειαν, ἐπεὶ ἥττηνταί τε καὶ πολλὰ κακὰ ὑφ' ἡμῶν πεπόνθασιν; ὧν δὲ οἱ βέλτιστοι ἀπολώλασι, πῶς οἱ πονηρότεροι ἐκείνων μάχεσθαι ἂν ἡμῖν ἐθέλοιεν;

The men would follow up their advantage, but have no horses — they appeal to Cyaxares — his reluctance.

10. Καί τις εἶπε, Τί οὖν οὐ διώκομεν ὡς τάχιστα, καταδήλων γε οὕτω τῶν ἀγαθῶν ὄντων; καὶ ὃς εἶπεν, Ὅτι ἵππων προσδεόμεθα· οἱ μὲν γὰρ κράτιστοι τῶν πολεμίων, οὓς μάλιστα καιρὸς ἦν ἢ λαβεῖν ἢ κατακανεῖν, οὗτοι ἐφ' ἵππων ὀχοῦνται· οὓς ἡμεῖς τρέπεσθαι μὲν σὺν τοῖς θεοῖς ἱκανοί, διώκοντες δὲ αἱρεῖν οὐχ ἱκανοί. Τί οὖν, ἔφασαν, οὐκ ἐλθὼν Κυαξάρῃ λέγεις ταῦτα; καὶ ὃς εἶπε, Συνέπεσθέ τοίνυν μοι πάντες, ὡς εἰδῇ ὅτι πᾶσιν ἡμῖν ταῦτα δοκεῖ. ἐκ τούτου εἵποντό τε πάντες καὶ ἔλεγον οἷα ἐπιτήδεια ἐδόκουν εἶναι ὑπὲρ ὧν ἐδέοντο.

Καὶ ὁ Κυαξάρης ἅμα μὲν ὅτι ἐκεῖνοι ἦρχον τοῦ λόγου, ὥσπερ ὑπεφθόνει· ἅμα δ' ἴσως καλῶς ἔχειν ἐδόκει αὐτῷ μὴ πάλιν κινδυνεύειν· καὶ γὰρ αὐτός τε περὶ εὐθυμίαν ἐτύγχανεν ὢν καὶ τῶν ἄλλων Μήδων ἑώρα πολλοὺς τὸ αὐτὸ ποιοῦντας· προσέτι δὲ οὐδ' ἂν ἐθέλειν ἔφη ὁρῶν ἐκείνους εὐθυμουμένους, ἐξαναστήσας ἀναγκάζειν κινδυνεύσοντας ἰέναι.

Reply of Cyrus — a proof of his men's attachment.

11. Καὶ ὁ Κῦρος ὑπολαβὼν εἶπεν, Ἀλλὰ σύ γε μηδένα ἀναγκάσῃς, ἀλλὰ τοὺς ἐθέλοντάς μοι ἕπεσθαι δός· καὶ ἴσως ἂν σοι καὶ τῶν σῶν φίλων τούτων ἥκοιμεν ἑκάστῳ ἄγοντες ἐφ' οἷς ἅπαντες εὐθυμήσεσθε. τὸ μὲν γὰρ πλῆθος ἡμεῖς γε τῶν πολεμίων οὐδὲ διωξόμεθα· πῶς γὰρ ἂν καὶ καταλάβοιμεν; ἢν δέ τι ἀπεσχισμένον τοῦ στρατεύματος λάβωμεν ἤ τι

ὑπολειπόμενον, ἥξομεν πρὸς σὲ ἄγοντες. ἐννόει δ', ἔφη, ὅτι καὶ ἡμεῖς, ἐπεὶ σὺ ἐδέου, ἤλθομεν σοὶ χαριζόμενοι μακρὰν ὁδόν· καὶ σὺ οὖν ἡμῖν δίκαιος εἶ ἀντιχαρίζεσθαι, ἵνα καὶ ἔχοντές τι οἴκαδ' ἀφικώμεθα καὶ μὴ εἰς τὸν σὸν θησαυρὸν πάντες οἵδε ὁρῶμεν. ἐνταῦθα δὴ ἔλεξεν ὁ Κυαξάρης, Ἀλλ' εἴ γε μέντοι ἐθέλων τις ἕποιτο, καὶ χάριν ἔγωγέ σοι εἰδείην ἄν. Σύμπεμψον τοίνυν μοί τινα, ἔφη, τῶν ἀξιοπίστων τούτων, ὃς ἐρεῖ ἃν σὺ ἐπιστείλῃς. Λαβὼν δὴ ἴθι ὅντινα ἐθέλεις τούτων. ἔνθα δὴ ἔτυχε παρὼν ὁ φήσας ποτὲ συγγενὴς αὐτοῦ εἶναι καὶ φιληθείς. εὐθὺς οὖν ὁ Κῦρος εἶπεν, Ἀρκεῖ μοι, ἔφη, οὑτοσί. Οὗτος τοίνυν σοι ἑπέσθω. καὶ λέγε σύ, ἔφη, τὸν ἐθέλοντα ἰέναι μετὰ Κύρου. οὕτω δὴ λαβὼν τὸν ἄνδρα ἐξῄει. ἐπεὶ δ' ἐξῆλθεν, ὁ Κῦρος εἶπε, Νῦν δὴ σὺ δηλώσεις εἰ ἀληθῆ ἔλεγες, ὅτε ἔφης ἥδεσθαι θεώμενος ἐμέ. Οὔκουν ἀπολείψομαί γέ σου, ἔφη ὁ Μῆδος, εἰ τοῦτο λέγεις. Οὐκοῦν καὶ ἄλλους, ἔφη, προθύμως ἐξάξεις; ἐπομόσας οὖν ἐκεῖνος, Νὴ τὸν Δί', ἔφη, ἔστε γ' ἂν ποιήσω καὶ σὲ ἐμὲ ἡδέως θεᾶσθαι. τότε δὴ καὶ ἐκπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ Κυαξάρου τά τε ἄλλα προθύμως ἀπήγγελλε τοῖς Μήδοις καὶ προσετίθει ὅτι αὐτός γε οὐκ ἀπολείψοιτο ἀνδρὸς καλλίστου καὶ ἀρίστου, καὶ τὸ μέγιστον, ἀπὸ θεῶν γεγονότος.

Cyrus is annoyed because of his lack of cavalry.

12. Ὁ δὲ Κῦρος θεωρῶν τὰ τῶν Μήδων ἔργα καὶ Ὑρκανίων ὥσπερ κατεμέμφετο καὶ αὑτὸν καὶ τοὺς σὺν αὑτῷ, εἰ οἱ ἄλλοι τοῦτον τὸν χρόνον ἀκμάζειν τε μᾶλ-

λον ἑαυτῶν ἐδόκουν καὶ προσκτᾶσθαί τι, αὐτοὶ δ᾿ ἐν ἀργοτέρᾳ χώρᾳ ὑπομένειν. καὶ γὰρ δὴ οἱ ἀπάγοντες καὶ ἀποδεικνύντες Κύρῳ ἃ ἦγον πάλιν ἀπήλαυνον, μεταδιώκοντες τοὺς ἄλλους· ταῦτα γὰρ σφίσιν ἔφασαν προστετάχθαι ποιεῖν ὑπὸ τῶν ἀρχόντων. δακνόμενος δὴ ὁ Κῦρος ἐπὶ τούτοις ταῦτα μὲν ὅμως κατεχώριζε· συνεκάλει δὲ πάλιν τοὺς ταξιάρχους, καὶ στὰς ὅπου ἔμελλον πάντες ἀκούσεσθαι τὰ βουλευόμενα λέγει τάδε.

Ὅτι μέν, ὦ ἄνδρες φίλοι, εἰ κατάσχοιμεν τὰ νῦν προφαινόμενα, μεγάλα μὲν ἂν ἅπασι Πέρσαις ἀγαθὰ γένοιτο, μέγιστα δ᾿ ἂν εἰκότως ἡμῖν δι᾿ ὧν πράττεται, πάντες οἶμαι γιγνώσκομεν· ὅπως δ᾿ ἂν αὐτῶν ἡμεῖς κύριοι γιγνοίμεθα, μὴ αὐτάρκεις ὄντες κτήσασθαι αὐτά, εἰ μὴ ἔσται οἰκεῖον ἱππικὸν Πέρσαις τοῦτο ἐγὼ οὐκέτι ὁρῶ. ἐννοεῖτε γὰρ δή, ἔφη· ἔχομεν ἡμεῖς οἱ Πέρσαι ὅπλα οἷς δοκοῦμεν τρέπεσθαι τοὺς πολεμίους ὁμόσε ἰόντες· καὶ δὴ τρεπόμενοι πῶς ἢ ἱππέας ἢ τοξότας ἢ πελταστὰς ἄνευ ἵππων ὄντες δυναίμεθ᾿ ἂν φεύγοντας ἢ λαβεῖν ἢ κατακανεῖν; τίνες δ᾿ ἂν φοβοῖντο ἡμᾶς προσιόντες κακοῦν ἢ τοξόται ἢ ἀκοντισταὶ ἢ ἱππεῖς, εὖ εἰδότες ὅτι οὐδεὶς αὐτοῖς κίνδυνος ὑφ᾿ ἡμῶν κακόν τι παθεῖν μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν πεφυκότων δένδρων; εἰ δ᾿ οὕτω ταῦτ᾿ ἔχει, οὐκ ἔνδηλον ὅτι οἱ νῦν παρόντες ἡμῖν ἱππεῖς νομίζουσι πάντα τὰ ὑποχείρια γιγνόμενα ἑαυτῶν εἶναι οὐχ ἧττον ἢ ἡμέτερα, ἴσως δὲ νὴ Δία καὶ μᾶλλον; νῦν μὲν οὖν οὕτω ταῦτ᾿ ἔχει κατ᾿ ἀνάγκην. εἰ δ᾿ ἡμεῖς ἱππικὸν κτησαίμεθα μὴ χεῖρον τούτων, οὐ πᾶσιν ἡμῖν καταφανὲς ὅτι τούς τ᾿ ἂν πολε-

μίους δυναίμεθα καὶ ἄνευ τούτων ποιεῖν ὅσαπερ νῦν σὺν τούτοις, τούτους τε ἔχοιμεν ἂν τότε μετριώτερον πρὸς ἡμᾶς φρονοῦντας; ὁπότε γὰρ παρεῖναι ἢ ἀπεῖναι βούλοιντο, ἧττον ἂν ἡμῖν μέλοι, εἰ αὐτοὶ ἄνευ τούτων ἀρκοῖμεν ἡμῖν αὐτοῖς.

He proposes to establish a force.

13. Εἶεν· ταῦτα μὲν δὴ οἶμαι οὐδεὶς ἂν ἀντιγνωμονήσειε μὴ οὐχὶ τὸ πᾶν διαφέρειν Περσῶν γενέσθαι οἰκεῖον ἱππικόν· ἀλλ᾽ ἐκεῖνο ἴσως ἐννοεῖτε πῶς ἂν τοῦτο γένοιτο. ἆρ᾽ οὖν σκεψώμεθα, εἰ βουλοίμεθα καθιστάναι ἱππικόν, τί ἡμῖν ὑπάρχει καὶ τίνος ἐνδεῖ; οὐκοῦν ἵπποι μὲν οὗτοι πολλοὶ ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατειλημμένοι καὶ χαλινοὶ οἷς πείθονται καὶ τἆλλα ὅσα δεῖ ἵπποις ἔχουσι χρῆσθαι. ἀλλὰ μὴν καὶ οἷς γε δεῖ ἄνδρα ἱππέα χρῆσθαι ἔχομεν, θώρακας μὲν ἐρύματα τῶν σωμάτων, παλτὰ δὲ οἷς καὶ μεθιέντες καὶ ἔχοντες χρῴμεθ᾽ ἄν. τί δὴ τὸ λοιπόν; δῆλον ὅτι ἀνδρῶν δεῖ. οὐκοῦν τοῦτο μάλιστα ἔχομεν· οὐδὲν γὰρ οὕτως ἡμέτερόν ἐστιν ὡς ἡμεῖς ἡμῖν αὐτοῖς. ἀλλ᾽ ἐρεῖ τις ἴσως ὅτι οὐκ ἐπιστάμεθα. μὰ Δί᾽, οὐδὲ γὰρ τούτων τῶν ἐπισταμένων νῦν πρὶν μαθεῖν οὐδεὶς ἠπίστατο. ἀλλ᾽ εἴποι ἄν τις ὅτι παῖδες ὄντες ἐμάνθανον. καὶ πότερα παῖδές εἰσι φρονιμώτεροι ὥστε μαθεῖν τὰ φραζόμενα καὶ δεικνύμενα ἢ ἄνδρες; πότεροι δὲ ἂν μάθωσιν ἱκανώτεροι τῷ σώματι ἐκπονεῖν, οἱ παῖδες ἢ οἱ ἄνδρες; ἀλλὰ μὴν σχολή γε ἡμῖν μανθάνειν ὅση οὔτε παισὶν οὔτε ἄλλοις ἀνδράσιν· οὔτε γὰρ τοξεύειν ἡμῖν μαθητέον ὥσπερ τοῖς παισί· προεπι-

στάμεθα γὰρ τοῦτο· οὔτε μὴν ἀκοντίζειν· ἐπιστάμεθα γὰρ καὶ τοῦτο· ἀλλ' οὐδὲ μήν, ὥσπερ τοῖς ἄλλοις ἀνδράσι τοῖς μὲν γεωργίαι ἀσχολίαν παρέχουσι, τοῖς δὲ τέχναι, τοῖς δὲ ἄλλα οἰκεῖα· ἡμῖν δὲ στρατεύεσθαι οὐ μόνον σχολή, ἀλλὰ καὶ ἀνάγκη. ἀλλὰ μὴν οὐχ ὥσπερ ἄλλα πολλὰ τῶν πολεμικῶν χαλεπὰ μέν, χρήσιμα δέ· ἱππικὴ δὲ οὐκ ἐν ὁδῷ μὲν ἡδίων ἢ αὐτοῖν τοῖν ποδοῖν πορεύεσθαι; ἐν δὲ σπουδῇ οὐχ ἡδὺ ταχὺ μὲν φίλῳ παραγενέσθαι, εἰ δέοι, ταχὺ δέ, εἴτε ἄνδρα εἴτε θῆρα δέοι διώκεσθαι, καταλαβεῖν; ἐκεῖνο δὲ οὐχὶ εὐπετὲς τὸ ὅ τι ἂν δέῃ ὅπλον φέρειν τὸν ἵππον τοῦτο συμφέρειν; ὃ γε μὴν μάλιστ' ἄν τις φοβηθείη, μὴ εἰ δεήσει ἐφ' ἵππου κινδυνεύειν ἡμᾶς πρότερον πρὶν ἀκριβοῦν τὸ ἔργον τοῦτο, κἄπειτα μήτε πεζοὶ ἔτι ὦμεν μήτε πω ἱππεῖς ἱκανοί, ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἀμήχανον· ὅπου γὰρ ἂν βουλώμεθα, ἐξέσται ἡμῖν πεζοῖς εὐθὺς μάχεσθαι· οὐδὲν γὰρ τῶν πεζικῶν ἀπομαθησόμεθα ἱππεύειν μανθάνοντες.

Chrysantas favors this plan — the others follow.

14. Κῦρος μὲν οὕτως εἶπε· Χρυσάντας δὲ συναγορεύων αὐτῷ ὧδε ἔλεξεν.

Ἀλλ' ἐγὼ μέν, ἔφη, οὕτως ἐπιθυμῶ ἱππεύειν μαθεῖν ὡς νομίζω, ἢν ἱππεὺς γένωμαι, ἄνθρωπος πτηνὸς ἔσεσθαι. νῦν μὲν γὰρ ἔγωγε ἀγαπῶ ἤν γ' ἐξ ἴσου τῳ θεῖν ὁρμηθεὶς ἀνθρώπων μόνον τῇ κεφαλῇ πρόσχω, κἂν θηρίον παραθέον ἰδὼν δυνασθῶ διατεινάμενος φθάσαι ὥστε ἀκοντίσαι ἢ τοξεῦσαι πρὶν πάνυ πρόσω αὐτὸ γενέσθαι. ἢν δ' ἱππεὺς γένωμαι, δυνήσομαι

μὲν ἄνδρα ἐξ ὄψεως μήκους καθαιρεῖν· δυνήσομαι δὲ θηρία διώκων τὰ μὲν ἐκ χειρὸς παίειν καταλαμβάνων, τὰ δὲ ἀκοντίζειν ὥσπερ ἑστηκότα· ὃ δὲ δὴ μάλιστα δοκῶ ζῴων, ἔφη, ἐζηλωκέναι ἱπποκενταύρους, εἰ ἐγένοντο, ὥστε προβουλεύεσθαι μὲν ἀνθρώπου φρονήσει, ταῖς δὲ χερσὶ τὸ δέον παλαμᾶσθαι, ἵππου δὲ τάχος ἔχειν καὶ ἰσχύν, ὥστε τὸ μὲν φεῦγον αἱρεῖν, τὸ δ' ὑπομένον ἀνατρέπειν, οὐκοῦν πάντα κἀγὼ ταῦτα ἱππεὺς γενόμενος συγκομίζομαι πρὸς ἐμαυτόν. προνοεῖν μέν γε ἕξω πάντα τῇ ἀνθρωπίνῃ γνώμῃ, ταῖς δὲ χερσὶν ὁπλοφορήσω, διώξομαι δὲ τῷ ἵππῳ, τὸν δ' ἐναντίον ἀνατρέψω τῇ τοῦ ἵππου ῥύμῃ, ἀλλ' οὐ συμπεφυκὼς δεδήσομαι ὥσπερ οἱ ἱπποκένταυροι· οὐκοῦν τοῦτό γε κρεῖττον ἢ συμπεφυκέναι. τοὺς μὲν γὰρ ἱπποκενταύρους οἶμαι ἔγωγε πολλοῖς μὲν ἀπορεῖν τῶν ἀνθρώποις ηὑρημένων ἀγαθῶν ὅπως δεῖ χρῆσθαι, πολλοῖς δὲ τῶν ἵπποις πεφυκότων ἡδέων πῶς αὐτῶν χρὴ ἀπολαύειν. ἐγὼ δὲ ἢν ἱππεύειν μάθω, ὅταν μὲν ἐπὶ τοῦ ἵππου γένωμαι, τὰ τοῦ ἱπποκενταύρου δήπουθεν διαπράξομαι· ὅταν δὲ καταβῶ, δειπνήσω καὶ ἀμφιέσομαι καὶ καθευδήσω ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι· ὥστε τί ἄλλο ἢ διαιρετὸς ἱπποκένταυρος καὶ πάλιν σύνθετος γίγνομαι; ἔτι δ', ἔφη, καὶ τοῖσδε πλεονεκτήσω τοῦ ἱπποκενταύρου· ὁ μὲν γὰρ δυοῖν ὀφθαλμοῖν προεωρᾶτο καὶ δυοῖν ὤτοιν ἤκουεν· ἐγὼ δὲ τέτταρσι μὲν ὀφθαλμοῖς τεκμαροῦμαι, τέτταρσι δὲ ὠσὶν αἰσθήσομαι· πολλὰ γάρ φασι καὶ ἵππον ἀνθρώπου τοῖς ὀφθαλμοῖς προορῶντα δηλοῦν, πολλὰ δὲ τοῖς ὠσὶν ἀκούοντα σημαίνειν. ἐμὲ μὲν οὖν, ἔφη, γράφε τῶν

ἱππεύειν ὑπερεπιθυμούντων. Νὴ τὸν Δί', ἔφασαν οἱ ἄλλοι πάντες, καὶ ἡμᾶς γε. ἐκ τούτου δὴ ὁ Κῦρος λέγει, Τί οὖν, ἔφη, ἐπεὶ σφόδρα ἡμῖν δοκεῖ ταῦτα, εἰ καὶ νόμον ἡμῖν αὐτοῖς ποιησαίμεθα αἰσχρὸν εἶναι, οἷς ἂν ἵππους ἐγὼ πορίσω, ἤν τις φανῇ πεζῇ ἡμῶν πορευόμενος, ἤν τε πολλὴν ἤν τε ὀλίγην ὁδὸν δέῃ διελθεῖν; ἵνα καὶ παντάπασιν ἱπποκενταύρους ἡμᾶς οἴωνται ἄνθρωποι εἶναι. ὁ μὲν οὕτως ἐπήρετο, οἱ δὲ πάντες συνήνεσαν· ὥστ' ἔτι καὶ νῦν ἐξ ἐκείνου χρῶνται Πέρσαι οὕτω, καὶ οὐδεὶς ἂν τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἑκὼν ὀφθείη Περσῶν οὐδαμῇ πεζὸς ἰών.

The cavalry of the allies bring prisoners to Cyrus — he questions them about the country.

15. Ἡνίκα δ' ἔξω μέσου ἡμέρας ἐγένετο, προσήλαυνον μὲν οἱ Μῆδοι ἱππεῖς καὶ Ὑρκάνιοι, ἵππους τε ἄγοντες αἰχμαλώτους καὶ ἄνδρας· ὅσοι γὰρ τὰ ὅπλα παρεδίδοσαν, οὐ κατέκανον· ἐπεὶ δὲ προσήλασαν, πρῶτον μὲν αὐτῶν ἐπυνθάνετο ὁ Κῦρος εἰ σωθεῖεν πάντες αὐτῷ· ἐπεὶ δὲ τοῦτ' ἔφασαν, ἐκ τούτου ἠρώτα τί ἔπραξαν. οἱ δὲ διηγοῦντο ἅ τ' ἐποίησαν καὶ ὡς ἀνδρείως ἕκαστα ἐμεγαληγόρουν. ὁ δὲ διήκουέ τε ἡδέως πάντων ἃ ἐβούλοντο λέγειν· ἔπειτα δὲ καὶ ἐπῄνεσεν αὐτοὺς οὕτως· Ἀλλὰ καὶ δῆλοί τοι, ἔφη, ἐστὲ ὅτι ἄνδρες ἀγαθοὶ ἐγένεσθε· καὶ γὰρ μείζους φαίνεσθε καὶ καλλίους καὶ γοργότεροι ἢ πρόσθεν ἰδεῖν. ἐκ δὲ τούτου ἐπυνθάνετο ἤδη αὐτῶν καὶ ὁπόσην ὁδὸν διήλασαν καὶ εἰ οἰκοῖτο ἡ χώρα. οἱ δ' ἔλεγον ὅτι καὶ πολλὴν διελάσειαν καὶ πᾶσα οἰκοῖτο καὶ μεστὴ εἴη καὶ

οἰῶν καὶ αἰγῶν καὶ βοῶν καὶ ἵππων καὶ σίτου καὶ πάντων ἀγαθῶν. Δυοῖν ἄν, ἔφη, ἐπιμελητέον ἡμῖν εἴη, ὅπως τε κρείττους ἐσόμεθα τῶν ταῦτα ἐχόντων καὶ ὅπως αὐτοὶ μενοῦσιν· οἰκουμένη μὲν γὰρ χώρα πολλοῦ ἄξιον κτῆμα· ἐρήμη δ' ἀνθρώπων οὖσα ἐρήμη καὶ τῶν ἀγαθῶν γίγνεται.

He frees the prisoners and gains their friendship.

16. Ὕστερον δὲ Κῦρος καλέσας τοὺς αἰχμαλώτους λέγει τοιάδε· Ἄνδρες, ἔφη, νῦν τε ὅτι ἐπείθεσθε τὰς ψυχὰς περιεποιήσασθε, τοῦ τε λοιποῦ, ἢν οὕτω ποιῆτε, οὐδ' ὁτιοῦν καινὸν ἔσται ὑμῖν ἀλλ' ἢ οὐχ ὁ αὐτὸς ἄρξει ὑμῶν ὅσπερ καὶ πρότερον· οἰκήσετε δὲ τὰς αὐτὰς οἰκίας καὶ χώραν τὴν αὐτὴν ἐργάσεσθε καὶ γυναιξὶ ταῖς αὐταῖς συνοικήσετε καὶ παίδων τῶν ὑμετέρων ἄρξετε ὥσπερ νῦν· ἡμῖν μέντοι οὐ μαχεῖσθε οὐδὲ ἄλλῳ οὐδενί· ἡνίκα δ' ἄν τις ὑμᾶς ἀδικῇ, ἡμεῖς ὑπὲρ ὑμῶν μαχούμεθα. ὅπως δὲ μηδ' ἐπαγγέλλῃ μηδεὶς ὑμῖν στρατεύειν, τὰ ὅπλα πρὸς ἡμᾶς κομίσατε· καὶ τοῖς μὲν κομίζουσιν ἔσται εἰρήνη καὶ ἃ λέγομεν ἀδόλως· ὁπόσοι δ' ἂν τὰ πολεμικὰ μὴ ἀποφέρωσιν ὅπλα, ἐπὶ τούτους ἡμεῖς καὶ δὴ στρατευσόμεθα. ἐὰν δέ τις ὑμῶν καὶ ἰὼν ὡς ἡμᾶς εὐνοϊκῶς καὶ πράττων τι καὶ διδάσκων φαίνηται, τοῦτον ἡμεῖς ὡς εὐεργέτην καὶ φίλον, οὐχ ὡς δοῦλον περιέψομεν. ἢν δ' ἄρα, ἔφη, ὑμῶν βουλομένων ταῦτα μὴ πείθωνταί τινες, ἐπὶ τούτους ἡμᾶς ἄγετε, ὅπως ὑμεῖς ἐκείνων, μὴ ὑμεῖς ὑπ' ἐκείνων ἄρχησθε. ὁ μὲν δὴ ταῦτ' εἶπεν· οἱ δὲ προσεκύνουν τε καὶ ὑπισχνοῦντο ταῦτα ποιήσειν.

While Cyaxares sleeps, Cyrus and the Medes leave the camp — he sends an angry message to Cyrus.

17. Ὁ δὲ Κυαξάρης ὁ τῶν Μήδων βασιλεὺς τὴν μὲν νύκτα ᾗ ἐξῆλθεν ὁ Κῦρος αὐτός τε ἐμεθύσκετο μεθ᾽ ὧνπερ ἐσκήνου ὡς ἐπ᾽ εὐτυχίᾳ, καὶ τοὺς ἄλλους δὲ Μήδους ᾤετο παρεῖναι ἐν τῷ στρατοπέδῳ πλὴν ὀλίγων, ἀκούων θόρυβον πολύν· οἱ γὰρ οἰκέται τῶν Μήδων, ἅτε τῶν δεσποτῶν ἀπελθόντων, ἀνειμένως ἔπινον καὶ ἐθορύβουν, ἄλλως τε καὶ ἐκ τοῦ Ἀσσυρίου στρατεύματος καὶ οἶνον καὶ ἄλλα πολλὰ εἰληφότες. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, καὶ ἐπὶ θύρας οὐδεὶς ἧκε πλὴν οἵπερ καὶ συνεδείπνουν, καὶ τὸ στρατόπεδον ἤκουε κενὸν εἶναι τῶν Μήδων καὶ τῶν ἱππέων, καὶ ἑώρα, ἐπειδὴ ἐξῆλθεν, οὕτως ἔχοντα, ἐνταῦθα δὴ ἐβριμοῦτό τε τῷ Κύρῳ καὶ τοῖς Μήδοις τῷ καταλιπόντας αὐτὸν ἔρημον οἴχεσθαι, καὶ εὐθύς, ὥσπερ λέγεται ὠμὸς εἶναι καὶ ἀγνώμων, τῶν παρόντων κελεύει τινὰ λαβόντα τοὺς ἑαυτοῦ ἱππέας πορεύεσθαι ὡς τάχιστα ἐπὶ τὸ ἀμφὶ Κῦρον στράτευμα καὶ λέγειν τάδε. Ὤιμην μὲν ἔγωγε, οὐδ᾽ ἂν σέ, ὦ Κῦρε, περὶ ἐμοῦ οὕτως ἀπρονοήτως βουλεῦσαι, εἰ δὲ Κῦρος οὕτω γιγνώσκοι, οὐκ ἂν ὑμᾶς, ὦ Μῆδοι, ἐθελῆσαι οὕτως ἔρημον ἐμὲ καταλιπεῖν. καὶ νῦν, ἂν μὲν Κῦρος βούληται, εἰ δὲ μή, ὑμεῖς τὴν ταχίστην πάρεστε.

The messenger, losing his way, arrives in the night and is refused admittance.

18. Ταῦτα δὴ ἐπέστειλεν. ὁ δὲ ταττόμενος πορεύεσθαι ἔφη, Καὶ πῶς, ὦ δέσποτα, ἐγὼ εὑρήσω

ἐκείνους; Ὅπῃ δὲ Κῦρος, ἔφη, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐφ᾽ οὓς ἐπορεύοντο. Ὅτι νὴ Δί᾽, ἔφη, ἀκούω ἀφεστηκότας τῶν πολεμίων Ὑρκανίους τινὰς καὶ ἐλθόντας δεῦρο οἴχεσθαι ἡγουμένους αὐτῷ. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Κυαξάρης πολὺ μᾶλλον ἔτι τῷ Κύρῳ ὠργίζετο τῷ μηδ᾽ εἰπεῖν αὐτῷ ταῦτα, καὶ πολλῇ σπουδῇ μᾶλλον ἔπεμπεν ἐπὶ τοὺς Μήδους, ὡς ψιλώσων αὐτόν, καὶ ἰσχυρότερον ἔτι ἢ πρόσθεν τοῖς Μήδοις ἀπειλῶν ἀπεκάλει, καὶ τῷ πεμπομένῳ δὲ ἠπείλει, εἰ μὴ ἰσχυρῶς ταῦτα ἀπαγγέλλοι. ὁ μὲν δὴ πεμπόμενος ἐπορεύετο ἔχων τοὺς ἑαυτοῦ ἱππέας ὡς ἑκατόν, ἀνιώμενος ὅτι οὐ καὶ αὐτὸς τότε ἐπορεύθη μετὰ τοῦ Κύρου. ἐν δὲ τῇ ὁδῷ πορευόμενοι διασχισθέντες τρίβῳ τινὶ ἐπλανῶντο, καὶ οὐ πρόσθεν ἀφίκοντο ἐπὶ τὸ φίλιον στράτευμα πρὶν ἐντυχόντες ἀποχωροῦσί τισι τῶν Ἀσσυρίων ἠνάγκασαν αὐτοὺς ἡγεῖσθαι· καὶ οὕτως ἀφικνοῦνται τὰ πυρὰ κατιδόντες ἀμφὶ μέσας πως νύκτας. ἐπεὶ δ᾽ ἐγένοντο πρὸς τῷ στρατοπέδῳ, οἱ φύλακες, ὥσπερ εἰρημένον ἦν ὑπὸ Κύρου, οὐκ εἰσέφρηκαν αὐτοὺς πρὸ ἡμέρας.

Cyrus summons his chiefs and selects a messenger to Persia for reinforcements.

19. Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ὑπέφαινε, πρῶτον μὲν τοὺς μάγους καλέσας ὁ Κῦρος τὰ τοῖς θεοῖς νομιζόμενα ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἀγαθοῖς ἐξαιρεῖσθαι ἐκέλευε. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ ταῦτα εἶχον· ὁ δὲ συγκαλέσας τοὺς ὁμοτίμους εἶπεν, Ἄνδρες, ὁ μὲν θεὸς προφαίνει πολλὰ κἀγαθά· ἡμεῖς δὲ οἱ Πέρσαι ἐν τῷ παρόντι ὀλίγοι

ἐσμὲν ὡς ἐγκρατεῖς εἶναι αὐτῶν. εἴτε γὰρ ὁπόσα ἂν προσεργασώμεθα, μὴ φυλάξομεν, πάλιν ταῦτα ἀλλότρια ἔσται· εἴτε καταλείψομέν τινας ἡμῶν αὐτῶν φύλακας ἐπὶ τοῖς ἐφ' ἡμῖν γιγνομένοις, αὐτίκα οὐδεμίαν ἰσχὺν ἔχοντες ἀναφανούμεθα. δοκεῖ οὖν μοι ὡς τάχιστα ἰέναι τινὰ ὑμῶν εἰς Πέρσας καὶ διδάσκειν ἅπερ ἐγὼ λέγω, καὶ κελεύειν ὡς τάχιστα ἐπιπέμπειν στράτευμα, εἴπερ ἐπιθυμοῦσι Πέρσαι τὴν ἀρχὴν τῆς Ἀσίας αὐτοῖς καὶ τὴν κάρπωσιν γενέσθαι. ἴθι μὲν οὖν σύ, ἔφη, ὁ πρεσβύτατος, καὶ ἰὼν ταῦτα λέγε, καὶ ὅτι οὓς ἂν πέμπωσι στρατιώτας, ἐπειδὰν ἔλθωσι παρ' ἐμέ, ἐμοὶ μελήσει περὶ τροφῆς αὐτοῖς. ἃ δ' ἔχομεν ἡμεῖς, ὁρᾷς μὲν αὐτός, κρύπτε δὲ τούτων μηδέν, ὅ τι δὲ τούτων ἐγὼ πέμπων εἰς Πέρσας καλῶς καὶ νομίμως ποιοίην ἂν τὰ μὲν πρὸς τοὺς θεοὺς τὸν πατέρα ἐρώτα, τὰ δὲ πρὸς τὸ κοινὸν τὰς ἀρχάς. πεμψάντων δὲ καὶ ὀπτῆρας ὧν πράττομεν καὶ φραστῆρας ὧν ἐρωτῶμεν. καὶ σὺ μέν, ἔφη, συσκευάζου καὶ τὸν λόχον προπομπὸν ἄγε.

Cyrus hears the message of Cyaxares and bids the envoy rest.

20. Ἐκ τούτου δὲ καὶ τοὺς Μήδους ἐκάλει, καὶ ἅμα ὁ παρὰ τοῦ Κυαξάρου ἄγγελος παρίσταται, καὶ ἐν πᾶσι τήν τε πρὸς Κῦρον ὀργὴν καὶ τὰς πρὸς Μήδους ἀπειλὰς αὐτοῦ ἔλεγε· καὶ τέλος εἶπεν ὅτι ἀπιέναι Μήδους κελεύει, καὶ εἰ Κῦρος μένειν βούλεται. οἱ μὲν οὖν Μῆδοι ἀκούσαντες τοῦ ἀγγέλου ἐσίγησαν, ἀποροῦντες μὲν πῶς χρὴ καλοῦντος ἀπειθεῖν, φοβούμενοι δὲ πῶς χρὴ ἀπειλοῦντι ὑπακοῦσαι, ἄλλως τε καὶ

εἰδότες τὴν ὠμότητα αὐτοῦ. ὁ δὲ Κῦρος εἶπεν, Ἀλλ' ἐγώ, ὦ ἄγγελέ τε καὶ Μῆδοι, οὐδέν, ἔφη, θαυμάζω εἰ Κυαξάρης, πολλοὺς μὲν πολεμίους τότ' ἰδών, ἡμᾶς δὲ οὐκ εἰδὼς ὅ τι πράττομεν, ὀκνεῖ περὶ ἡμῶν καὶ περὶ αὑτοῦ· ἐπειδὰν δὲ αἴσθηται πολλοὺς μὲν τῶν πολεμίων ἀπολωλότας, πάντας δὲ ἀπεληλαμένους, πρῶτον μὲν παύσεται φοβούμενος, ἔπειτα γνώσεται, ὅτι οὐ νῦν ἔρημος γίγνεται, ἡνίκα οἱ φίλοι αὐτοῦ τοὺς ἐκείνου ἐχθροὺς ἀπολλύασιν. ἀλλὰ μὴν μέμψεώς γε πῶς ἐσμεν ἄξιοι, εὖ τε ποιοῦντες ἐκεῖνον καὶ οὐδὲ ταῦτα αὐτοματίσαντες; ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἐκεῖνον πείσας ἐᾶσαί με λαβόντα ὑμᾶς ἐξελθεῖν τάδε ποιῶ· ὑμεῖς δὲ οὐχ ὡς ἐπιθυμοῦντες τῆς ἐξόδου ἠρωτήσατε εἰ ἐξίοιτε καὶ νῦν δεῦρο ἥκετε, ἀλλ' ὑπ' ἐκείνου κελευσθέντες ἐξιέναι ὅτῳ ὑμῶν μὴ ἀχθομένῳ εἴη. καὶ ἡ ὀργὴ οὖν αὕτη σάφ' οἶδα ὑπό τε τῶν ἀγαθῶν πεπανθήσεται καὶ σὺν τῷ φόβῳ λήγοντι ἄπεισι. νῦν μὲν οὖν, ἔφη, σύ τε, ὦ ἄγγελε, ἀνάπαυσαι, ἐπεὶ καὶ πεπόνηκας, ἡμεῖς τε, ὦ Πέρσαι, ἐπεὶ προσδεχόμεθα πολεμίους ἤτοι μαχουμένους γε ἢ πεισομένους παρέσεσθαι, ταχθῶμεν ὡς κάλλιστα· οὕτω γὰρ ὁρωμένους εἰκὸς πλέον προανύτειν ὧν χρῄζομεν. σὺ δ', ἔφη, ὁ τῶν Ὑρκανίων ἄρχων, ὑπόμεινον προστάξας τοῖς ἡγεμόσι τῶν σῶν στρατιωτῶν ἐξοπλίζειν αὐτούς.

He charges the Hyrcanian to entertain the man.

21. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ποιήσας ὁ Ὑρκάνιος προσῆλθε, λέγει ὁ Κῦρος, Ἐγὼ δέ, ἔφη, ὦ Ὑρκάνιε, ἥδομαι αἰσθανόμενος ὅτι οὐ μόνον φιλίαν ἐπιδεικνύμενος

πάρει, ἀλλὰ καὶ σύνεσιν φαίνει μοι ἔχειν. καὶ νῦν ὅτι συμφέρει ἡμῖν ταὐτὰ δῆλον· ἐμοί τε γὰρ πολέμιοι Ἀσσύριοι, σοί τε νῦν ἐχθίονές εἰσιν ἢ ἐμοί· οὕτως οὖν ἡμῖν ἀμφοτέροις βουλευτέον ὅπως τῶν μὲν νῦν παρόντων μηδεὶς ἀποστατήσει ἡμῖν συμμάχων, ἄλλους δέ, ἐὰν δυνώμεθα, προσληψόμεθα. τοῦ δὲ Μήδου ἤκουες ἀποκαλοῦντος τοὺς ἱππέας· εἰ δ' οὗτοι ἀπίασιν, ἡμεῖς μόνοι οἱ πεζοὶ μενοῦμεν. οὕτως οὖν δεῖ ποιεῖν ἐμὲ καὶ σὲ ὅπως ὁ ἀποκαλῶν οὗτος καὶ αὐτὸς μένειν παρ' ἡμῖν βουλήσεται. σὺ μὲν οὖν εὑρὼν σκηνὴν δὸς αὐτῷ ὅπου κάλλιστα διάξει πάντα τὰ δέοντα ἔχων· ἐγὼ δ' αὖ πειράσομαι αὐτῷ ἔργον τι προστάξαι ὅπερ αὐτὸς ἥδιον πράξει ἢ ἄπεισι· καὶ διαλέγου δὲ αὐτῷ ὁπόσα ἐλπὶς γενέσθαι ἀγαθὰ πᾶσι τοῖς φίλοις, ἢν ταῦτ' εὖ γένηται· ποιήσας μέντοι αὐτὰ ἧκε πάλιν παρ' ἐμέ.

Meanwhile a messenger is sent to Persia with a letter to Cyaxares.

22. Ὁ μὲν δὴ Ὑρκάνιος τὸν Μῆδον ᾤχετο ἄγων ἐπὶ σκηνήν· ὁ δ' εἰς Πέρσας ἰὼν παρῆν συνεσκευασμένος· ὁ δὲ Κῦρος αὐτῷ ἐπέστελλε πρὸς μὲν Πέρσας λέγειν ἃ καὶ πρόσθεν ἐν τῷ λόγῳ δεδήλωται, Κυαξάρῃ δὲ ἀποδοῦναι τὰ γράμματα. ἀναγνῶναι δέ σοι καὶ τὰ ἐπιστελλόμενα, ἔφη, βούλομαι, ἵνα εἰδὼς αὐτὰ ὁμολογῇς, ἐάν τί σε πρὸς ταῦτα ἐρωτᾷ. ἐνῆν δὲ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τάδε.

Κῦρος Κυαξάρῃ χαίρειν. ἡμεῖς σε οὔτε ἔρημον κατελίπομεν· οὐδεὶς γάρ, ὅταν ἐχθρῶν κρατῇ, τότε φίλων ἔρημος γίγνεται· οὐδὲ μὴν ἀποχωροῦντές γέ

σε οἰόμεθα ἐν κινδύνῳ καθιστάναι· ἀλλὰ ὅσῳ πλέον ἀπέχομεν, τοσούτῳ πλείονά σοι τὴν ἀσφάλειαν ποιεῖν νομίζομεν· οὐ γὰρ οἱ ἐγγύτατα τῶν φίλων καθήμενοι μάλιστα τοῖς φίλοις τὴν ἀσφάλειαν παρέχουσιν, ἀλλ' οἱ τοὺς ἐχθροὺς μήκιστον ἀπελαύνοντες μᾶλλον τοὺς φίλους ἐν ἀκινδύνῳ καθιστᾶσι. σκέψαι δὲ οἵῳ ὄντι μοι περὶ σὲ οἷος ὢν περὶ ἐμὲ ἔπειτά μοι μέμφει. ἐγὼ μέν γέ σοι ἤγαγον συμμάχους, οὐχ ὅσους σὺ ἔπεισας, ἀλλ' ὁπόσους ἐγὼ πλείστους ἐδυνάμην· σὺ δέ μοι ἔδωκας μὲν ἐν τῇ φιλίᾳ ὄντι ὅσους πεῖσαι δυνασθείην· νῦν δ' ἐν τῇ πολεμίᾳ ὄντος οὐ τὸν θέλοντα ἀλλὰ πάντας ἀποκαλεῖς. καὶ γὰρ οὖν τότε μὲν ᾤμην ἀμφοτέροις ὑμῖν χάριν ὀφείλειν· νῦν δὲ σύ μ' ἀναγκάζεις σοῦ μὲν ἐπιλαθέσθαι, τοῖς δὲ ἀκολουθήσασι πειρᾶσθαι πᾶσαν τὴν χάριν ἀποδιδόναι. οὐ μέντοι ἔγωγε σοὶ ὅμοιος δύναμαι γενέσθαι, ἀλλὰ καὶ νῦν πέμπων ἐπὶ στράτευμα εἰς Πέρσας ἐπιστέλλω, ὁπόσοι ἂν ἴωσιν ὡς ἐμέ, ἤν τι σὺ αὐτῶν δέῃ πρὶν ἡμᾶς ἐλθεῖν, σοὶ ὑπάρχειν, οὐχ ὅπως ἂν ἐθέλωσιν, ἀλλ' ὅπως ἂν σὺ βούλῃ χρῆσθαι αὐτοῖς. συμβουλεύω δέ σοι καίπερ νεώτερος ὢν μὴ ἀφαιρεῖσθαι ἃν δῷς, ἵνα μή σοι ἀντὶ χαρίτων ἔχθραι ὀφείλωνται, μηδ' ὄντινα βούλει πρὸς σὲ ταχὺ ἐλθεῖν, ἀπειλοῦντα μεταπέμπεσθαι, μηδὲ φάσκοντα ἔρημον εἶναι ἅμα πολλοῖς ἀπειλεῖν, ἵνα μὴ διδάσκῃς αὐτοὺς σοῦ μὴ φροντίζειν. ἡμεῖς δὲ πειρασόμεθα παρεῖναι, ὅταν τάχιστα διαπραξώμεθα ἃ σοί τ' ἂν καὶ ἡμῖν νομίζομεν πραχθέντα κοινὰ γενέσθαι ἀγαθά. ἔρρωσο.

Ταύτην αὐτῷ ἀπόδος καὶ ὅ τι ἄν σε τούτων ἐρωτᾷ,

ᾗ γέγραπται σύμφαθι. καὶ γὰρ ἐγὼ ἐπιστέλλω σοι περὶ Περσῶν ᾗπερ γέγραπται. τούτῳ μὲν οὕτως εἶπε, καὶ δοὺς τὴν ἐπιστολὴν ἀπέπεμπε, προσεντειλάμενος οὕτω σπεύδειν ὥσπερ οἶδεν ὅτι συμφέρει ταχὺ παρεῖναι.

The arms of the enemy are collected and burned—distribution of the spoil among the allies.

23. Ἐκ τούτου δὲ ἑώρα μὲν ἐξωπλισμένους ἤδη πάντας καὶ τοὺς Μήδους καὶ τοὺς Ὑρκανίους καὶ τοὺς ἀμφὶ Τιγράνην· καὶ οἱ Πέρσαι δὲ ἐξωπλισμένοι ἦσαν· ἤδη δέ τινες τῶν προσχώρων καὶ ἵππους ἀπῆγον καὶ ὅπλα ἀπέφερον. ὁ δὲ τὰ μὲν παλτὰ ὅπουπερ τοὺς πρόσθεν καταβάλλειν ἐκέλευσε, καὶ ἔκαον οἷς τοῦτο ἔργον ἦν ὁπόσων μὴ αὐτοὶ ἐδέοντο· τοὺς δ᾽ ἵππους ἐκέλευε φυλάττειν μένοντας τοὺς ἀγαγόντας ἕως ἄν τι σημανθῇ αὐτοῖς· τοὺς δ᾽ ἄρχοντας τῶν ἱππέων καὶ Ὑρκανίων καλέσας τοιάδε ἔλεξεν.

Ἄνδρες φίλοι τε καὶ σύμμαχοι, μὴ θαυμάζετε ὅτι πολλάκις ὑμᾶς συγκαλῶ· καινὰ γὰρ ἡμῖν ὄντα τὰ παρόντα πολλὰ αὐτῶν ἐστιν ἀσύντακτα· ἃ δ᾽ ἂν ἀσύντακτα ᾖ, ἀνάγκη ταῦτα ἀεὶ πράγματα παρέχειν, ἕως ἂν χώραν λάβῃ. καὶ νῦν ἔστι μὲν ἡμῖν πολλὰ τὰ αἰχμάλωτα χρήματα, καὶ ἄνδρες ἐπ᾽ αὐτοῖς· διὰ δὲ τὸ μήτε ἡμᾶς εἰδέναι ποῖα τούτων ἑκάστου ἐστὶν ἡμῶν, μήτε τούτους εἰδέναι ὅττις ἑκάστῳ αὐτῶν δεσπότης, περαίνοντας μὲν δὴ τὰ δέοντα οὐ πάνυ ἔστιν ὁρᾶν αὐτῶν πολλούς, ἀποροῦντας δὲ ὅ τι χρὴ ποιεῖν σχεδὸν πάντας. ὡς οὖν μὴ οὕτως ἔχῃ, διορίσατε αὐτά·

καὶ ὅστις μὲν ἔλαβε σκηνὴν ἔχουσαν ἱκανὰ καὶ σῖτα καὶ ποτὰ καὶ τοὺς ὑπηρετήσοντας καὶ στρωμνὴν καὶ ἐσθῆτα καὶ τἆλλα οἷς οἰκεῖται σκηνὴ καλῶς στρατιωτική, ἐνταῦθα μὲν οὐδὲν ἄλλο δεῖ προσγενέσθαι ἢ τὸν λαβόντα εἰδέναι ὅτι τούτων ὡς οἰκείων ἐπιμέλεσθαι δεῖ· ὅστις δ' εἰς ἐνδεόμενά του κατεσκήνωσε, τούτοις ὑμεῖς σκεψάμενοι τὸ ἐλλεῖπον ἐκπληρώσατε, πολλὰ δὲ καὶ τὰ περιττὰ οἶδ' ὅτι ἔσται· πλείω γὰρ ἅπαντα ἢ κατὰ τὸ ἡμέτερον πλῆθος εἶχον οἱ πολέμιοι. ἦλθον δὲ πρὸς ἐμὲ καὶ χρημάτων ταμίαι, οἵ τε τοῦ Ἀσσυρίων βασιλέως καὶ ἄλλων δυναστῶν, οἳ ἔλεγον ὅτι χρυσίον εἴη παρὰ σφίσιν ἐπίσημον, δασμούς τινας λέγοντες. καὶ ταῦτα οὖν κηρύττετε πάντα ἀποφέρειν πρὸς ὑμᾶς ὅπου ἂν καθέζησθε· καὶ φόβον ἐπιτίθεσθε τῷ μὴ ποιοῦντι τὰ παραγγελλόμενα· ὑμεῖς δὲ διάδοτε λαβόντες ἱππεῖ μὲν τὸ διπλοῦν, πεζῷ δὲ τὸ ἁπλοῦν, ἵνα ἔχητε, ἤν τινος προσδέησθε, καὶ ὅτου ὠνήσεσθε.

The captured horses are turned to good use.

24. Ἐκ δὲ τούτου ἐκέλευσεν ὁ Κῦρος τοὺς Μήδους καὶ τοὺς Ὑρκανίους διανεῖμαι τὰ αἰχμάλωτα χρήματα, τοῖς μὲν συμμάχοις τὰ ἄλλα, τοῖς δὲ ἑαυτοῦ τοὺς ἵππους παραδιδόντας ὄντας πολλούς· ἐνόμισε γὰρ εἰ ἱππέας ἐπ' αὐτοὺς καταστήσειε μέγα τῷ στρατεύματι συνοίσειν. ταῦτα μὲν συνδοκεῖ· καὶ οἱ Μῆδοι καὶ οἱ Ὑρκάνιοι ἦσαν ἐπὶ τὴν διαίρεσιν· ὁ δὲ τοὺς ταξιάρχους καλέσας ἐκέλευσε τοὺς ἵππους λαμβάνειν καὶ τὰ τῶν ἵππων σκεύη καὶ τοὺς ἱπποκόμους ἀριθμήσαντας λαβεῖν, κληρωσαμένους εἰς τάξιν ἴσους ἑκάστοις. αὐ-

θις δὲ ὁ Κῦρος ἀνειπεῖν ἐκέλευσεν, εἴ τις εἴη ἐν τῷ στρατεύματι ἀνὴρ δοῦλος ἐκφαίνεσθαι. οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ κήρυκος ἄσμενοι πολλοὶ προυφάνησαν· ὁ δ' ἐκλεξάμενος αὐτῶν τοὺς τὰ εἴδη βελτίστους ἔλεγεν ὅτι ἐλευθέρους αὐτοὺς ὄντας δεήσει ὅπλα ὑποφέρειν ἃν αὐτοῖς διδῶσι· τὰ δ' ἐπιτήδεια ὅπως ἔχωσιν ἔφη αὐτῷ μελήσειν. καὶ εὐθὺς ἄγων πρὸς τοὺς ταξιάρχους συνέστησεν αὐτούς, καὶ ἐκέλευσε τά τε γέρρα καὶ τὰς ψιλὰς μαχαίρας τούτοις δοῦναι, ὅπως ἔχοντες τοῖς ἵπποις ἕπωνται, καὶ τἀπιτήδεια τούτοις ὥσπερ καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ Πέρσαις λαμβάνειν, αὐτοὺς δὲ τοὺς θώρακας καὶ τὰ ξυστὰ ἔχοντας ἀεὶ ἐπὶ τῶν ἵππων ὀχεῖσθαι, καὶ αὐτὸς οὕτω ποιῶν κατῆρχεν, ἐπὶ δὲ τοὺς πεζοὺς τῶν ὁμοτίμων ἀνθ' αὑτοῦ ἕκαστον καθιστάναι ἄλλον ἄρχοντα τῶν ὁμοτίμων.

PART V

THE EPISODES OF GOBRYAS AND GADATAS

An Assyrian, Gobryas, joins Cyrus — his story.

1. Οἱ μὲν δὴ ἀμφὶ ταῦτα εἶχον. Γωβρύας δ' ἐν τούτῳ παρῆν Ἀσσύριος πρεσβύτης ἀνὴρ ἐφ' ἵππου σὺν ἱππικῇ θεραπείᾳ· εἶχον δὲ πάντες τὰ ἐφίππων ὅπλα. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τῷ τὰ ὅπλα παραλαμβάνειν τεταγμένοι ἐκέλευον παραδιδόναι τὰ ξυστά, ὅπως κατακάοιεν ὥσπερ τἄλλα. ὁ δὲ Γωβρύας εἶπεν ὅτι Κῦρον πρῶτον βούλοιτο ἰδεῖν· καὶ οἱ ὑπηρέται τοὺς

μὲν ἄλλους ἱππέας αὐτοῦ κατέλιπον, τὸν δὲ Γωβρύαν ἄγουσι πρὸς τὸν Κῦρον. ὁ δ᾽ ὡς εἶδε τὸν Κῦρον, ἔλεξεν ὧδε, Ὦ δέσποτα, ἐγώ εἰμι τὸ μὲν γένος Ἀσσύριος· ἔχω δὲ καὶ τεῖχος ἰσχυρὸν καὶ χώρας ἐπάρχω πολλῆς· καὶ ἵππον ἔχω εἰς χιλίαν, ἣν τῷ τῶν Ἀσσυρίων βασιλεῖ παρειχόμην καὶ φίλος ἦν ἐκείνῳ ὡς μάλιστα· ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος τέθνηκεν ὑφ᾽ ὑμῶν ἀνὴρ ἀγαθὸς ὤν, ὁ δὲ παῖς ἐκείνου τὴν ἀρχὴν ἔχει ἔχθιστος ὢν ἐμοί, ἥκω πρὸς σὲ καὶ ἱκέτης προσπίπτω καὶ δίδωμί σοι ἐμαυτὸν δοῦλον καὶ σύμμαχον, σὲ δὲ τιμωρὸν αἰτοῦμαι ἐμοὶ γενέσθαι· καὶ παῖδα οὕτως ὡς δυνατόν σε ποιοῦμαι· ἄπαις δ᾽ εἰμὶ ἀρρένων παίδων. ὃς γὰρ ἦν μοι μόνος καὶ καλὸς κἀγαθός, ὦ δέσποτα, καὶ ἐμὲ φιλῶν καὶ τιμῶν ὥσπερ ἂν εὐδαίμονα πατέρα παῖς τιμῶν τιθείη, τοῦτον ὁ νῦν βασιλεὺς οὗτος καλέσαντος τοῦ τότε βασιλέως, πατρὸς δὲ τοῦ νῦν, ὡς δώσοντος τὴν θυγατέρα τῷ ἐμῷ παιδί, ἐγὼ μὲν ἀπεπεμψάμην μέγα φρονῶν ὅτι δῆθεν τῆς βασιλέως θυγατρὸς ὀψοίμην τὸν ἐμὸν υἱὸν γαμέτην· ὁ δὲ νῦν βασιλεὺς εἰς θήραν αὐτὸν παρακαλέσας καὶ ἀνεὶς αὐτῷ θηρᾶν ἀνὰ κράτος, ὡς πολὺ κρείττων αὐτοῦ ἱππεὺς ἡγούμενος εἶναι,

Old Babylonian King.
(Probably Nebuchadnezzar I. From a boundary stone.)

ὁ μὲν ὡς φίλῳ συνεθήρα, φανείσης δὲ ἄρκτου διώκοντες ἀμφότεροι, ὁ μὲν νῦν ἄρχων οὗτος ἀκοντίσας ἥμαρτεν, ὡς μήποτ᾽ ὤφελεν, ὁ δ᾽ ἐμὸς παῖς βαλών, οὐδὲν δέον, καταβάλλει τὴν ἄρκτον. καὶ τότε μὲν δὴ ἀνιαθεὶς ἄρ᾽ οὗτος κατέσχεν ὑπὸ σκότου τὸν φθόνον· ὡς δὲ πάλιν λέοντος παρατυχόντος ὁ μὲν αὖ ἥμαρτεν, οὐδὲν θαυμαστὸν οἶμαι παθών, ὁ δ᾽ αὖ ἐμὸς παῖς αὖθις τυχὼν κατειργάσατό τε τὸν λέοντα καὶ εἶπεν, Ἆρα βέβληκα δὶς ἐφεξῆς καὶ καταβέβληκα θῆρα ἑκατεράκις, ἐν τούτῳ δὴ οὐκέτι κατίσχει ὁ ἀνόσιος τὸν φθόνον, ἀλλ᾽ αἰχμὴν παρά τινος τῶν ἑπομένων ἁρπάσας, παίσας εἰς τὰ στέρνα τὸν μόνον μοι καὶ φίλον παῖδα ἀφείλετο τὴν ψυχήν. κἀγὼ μὲν ὁ τάλας νεκρὸν ἀντὶ νυμφίου ἐκομισάμην καὶ ἔθαψα τηλικοῦτος ὢν ἄρτι γενειάσκοντα τὸν ἄριστον παῖδα τὸν ἀγαπητόν· ὁ δὲ κατακανὼν ὥσπερ ἐχθρὸν ἀπολέσας οὔτε μεταμελόμενος πώποτε φανερὸς ἐγένετο οὔτε ἀντὶ τοῦ κακοῦ ἔργου τιμῆς τινος ἠξίωσε τὸν κατὰ γῆς. ὅ γε μὴν πατὴρ αὐτοῦ καὶ συνῴκτισέ με καὶ δῆλος ἦν συναχθόμενός μοι τῇ συμφορᾷ. ἐγὼ οὖν, εἰ μὲν ἔζη ἐκεῖνος, οὐκ ἄν ποτε ἦλθον πρὸς σὲ ἐπὶ τῷ ἐκείνου κακῷ· πολλὰ γὰρ φιλικὰ ἔπαθον ὑπ᾽ ἐκείνου καὶ ὑπηρέτησα ἐκείνῳ· ἐπεὶ δ᾽ εἰς τὸν τοῦ ἐμοῦ παιδὸς φονέα ἡ ἀρχὴ περιήκει, οὐκ ἄν ποτε τούτῳ ἐγὼ δυναίμην εὔνους γενέσθαι, οὐδὲ οὗτος ἐμὲ εὖ οἶδ᾽ ὅτι φίλον ἄν ποτε ἡγήσαιτο. οἶδε γὰρ ὡς ἐγὼ πρὸς αὐτὸν ἔχω καὶ ὡς πρόσθεν φαιδρῶς βιοτεύων νῦν διάκειμαι, ἔρημος ὢν καὶ διὰ πένθους τὸ γῆρας διάγων. εἰ οὖν σύ με δέχει καὶ ἐλπίδα τινὰ

λάβοιμι τῷ φίλῳ παιδὶ τιμωρίας ἄν τινος μετὰ σοῦ τυχεῖν, καὶ ἀνηβῆσαι ἂν πάλιν δοκῶ μοι καὶ οὔτε ζῶν ἂν ἔτι αἰσχυνοίμην οὔτε ἀποθνήσκων ἀνιώμενος ἂν τελευτᾶν δοκῶ.

Cyrus accepts his services — they interchange pledges.

2. Ὁ μὲν οὕτως εἶπε· Κῦρος δ᾽ ἀπεκρίνατο, Ἀλλ᾽ ἤνπερ, ὦ Γωβρύα, καὶ φρονῶν φαίνῃ ὅσαπερ λέγεις πρὸς ἡμᾶς, δέχομαί τε ἱκέτην σε καὶ τιμωρήσειν σοι τοῦ παιδὸς σὺν θεοῖς ὑπισχνοῦμαι. λέξον δέ μοι, ἔφη, ἐάν σοι ταῦτα ποιῶμεν καὶ τὰ τείχη σε ἔχειν ἐῶμεν καὶ τὴν χώραν καὶ τὰ ὅπλα καὶ τὴν δύναμιν ἥνπερ πρόσθεν εἶχες, σὺ ἡμῖν τί ἀντὶ τούτων ὑπηρετήσεις; ὁ δὲ εἶπε, Τὰ μὲν τείχη, ὅταν ἔλθῃς, οἶκόν σοι παρέξω· δασμὸν δὲ τῆς χώρας ὅνπερ ἔφερον ἐκείνῳ σοὶ ἀποίσω καὶ ὅποι ἂν στρατεύῃ, συστρατεύσομαι τὴν ἐκ τῆς χώρας δύναμιν ἔχων. ἔστι δέ μοι, ἔφη, καὶ θυγάτηρ παρθένος ἀγαπητὴ γάμου ἤδη ὡραία, ἣν ἐγὼ πρόσθεν μὲν ᾤμην τῷ νῦν βασιλεύοντι γυναῖκα τρέφειν· νῦν δὲ αὐτή τέ μοι ἡ θυγάτηρ πολλὰ γοωμένη ἱκέτευσε μὴ δοῦναι αὐτὴν τῷ τοῦ ἀδελφοῦ φονεῖ, ἐγώ τε ὡσαύτως γιγνώσκω. νῦν δέ σοι δίδωμι βουλεύσασθαι καὶ περὶ ταύτης οὕτως ὥσπερ ἂν καὶ ἐγὼ βουλεύων περὶ σὲ φαίνωμαι. οὕτω δὴ ὁ Κῦρος εἶπεν, Ἐπὶ τούτοις, ἔφη, ἐγὼ ἀληθευομένοις δίδωμί σοι τὴν ἐμὴν καὶ λαμβάνω τὴν σὴν δεξιάν· θεοὶ δ᾽ ἡμῖν μάρτυρες ἔστων. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐπράχθη, ἀπιέναι τε κελεύει τὸν Γωβρύαν ἔχοντα τὰ ὅπλα καὶ ἐπήρετο πόση τις

ὁδὸς ὡς αὐτὸν εἴη, ὡς ἥξων. ὁ δ᾽ ἔλεγεν, Ἢν αὔριον ἴῃς πρῴ, τῇ ἑτέρᾳ ἂν αὐλίζοιο παρ᾽ ἡμῖν.

Οὕτω δὴ οὗτος μὲν ᾤχετο ἡγεμόνα καταλιπών. οἱ δὲ Μῆδοι παρῆσαν, τοῖς μάγοις ἀποδόντες τὰ τῶν θεῶν, καὶ διέδωκαν πάντα τὰ ἄλλα.

Visit of Cyrus to Gobryas — what he found in the castle.

3. Δευτεραῖοι δὲ οὖν ἀμφὶ δείλην γίγνονται Κῦρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πρὸς τῷ Γωβρύου χωρίῳ, καὶ ὁρῶσιν ὑπερίσχυρόν τε τὸ ἔρυμα καὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν πάντα παρεσκευασμένα ὡς ἂν κράτιστα ἀπομάχοιτο· καὶ βοῦς δὲ πολλοὺς καὶ πάμπολλα πρόβατα ὑπὸ τὰ ἐρυμνὰ προσηγμένα ἑώρων. πέμψας δ᾽ ὁ Γωβρύας πρὸς τὸν Κῦρον ἐκέλευσε περιελάσαντα ἰδεῖν ᾗ ἡ πρόσοδος εὐπετεστάτη, εἴσω δὲ πέμψαι πρὸς ἑαυτὸν τῶν πιστῶν τινας, οἵτινες αὐτῷ τὰ ἔνδον ἰδόντες ἀπαγγελοῦσιν. οὕτω δὴ ὁ Κῦρος αὐτὸς μὲν τῷ ὄντι βουλόμενος ἰδεῖν εἴ που εἴη αἱρέσιμον τὸ τεῖχος, εἰ ψευδὴς φαίνοιτο ὁ Γωβρύας, περιήλαυνε πάντοθεν, ἑώρα τε ἰσχυρότερα πάντα ἢ προσελθεῖν· οὓς δ᾽ ἔπεμψε πρὸς Γωβρύαν, ἀπήγγελλον τῷ Κύρῳ ὅτι τοσαῦτα εἴη ἔνδον ἀγαθὰ ὅσα ἐπ᾽ ἀνθρώπων γενεάν, ὡς σφίσι δοκεῖν, μὴ ἂν ἐπιλιπεῖν τοὺς ἔνδον ὄντας. ὁ μὲν δὴ Κῦρος ἐν φροντίδι ἦν ὅ τι ποτ᾽ εἴη ταῦτα, ὁ δὲ Γωβρύας αὐτός τε ἐξῄει πρὸς αὐτὸν καὶ τοὺς ἔνδοθεν πάντας ἐξῆγε φέροντας οἶνον, ἄλφιτα, ἄλευρα, ἄλλους δὲ ἐλαύνοντας βοῦς, αἶγας, οἶς, σῦς, καὶ εἴ τι βρωτόν, πάντα ἱκανὰ προσῆγον ὡς δειπνῆσαι πᾶσαν τὴν σὺν Κύρῳ στρατιάν.

Gobryas surrenders himself and all his property to Cyrus.

4. Ὁ δὲ Γωβρύας, ἐπεὶ πάντες αὐτῷ οἱ ἄνδρες ἔξω ἦσαν, εἰσιέναι τὸν Κῦρον ἐκέλευσεν ὅπως νομίζοι ἀσφαλέστατον. προεισπέμψας οὖν ὁ Κῦρος προσκόπους καὶ δύναμιν αὐτὸς οὕτως εἰσῄει. ἐπεὶ δ᾽ εἰσῆλθεν ἀναπεπταμένας τὰς πύλας ἔχων, παρεκάλει τοὺς φίλους πάντας καὶ ἄρχοντας τῶν μεθ᾽ ἑαυτοῦ. ἐπειδὴ δὲ ἔνδον ἦσαν, ἐκφέρων ὁ Γωβρύας φιάλας χρυσᾶς καὶ πρόχους καὶ κάλπιδας καὶ κόσμον παντοῖον καὶ δαρεικοὺς ἀμέτρους τινὰς καὶ πάντα καλὰ πολλά, τέλος τὴν θυγατέρα, δεινόν τι κάλλος καὶ μέγεθος, πενθικῶς δ᾽ ἔχουσαν τοῦ ἀδελφοῦ τεθνηκότος, ἐξάγων ὧδε εἶπεν· Ἐγώ σοι, ὦ Κῦρε, τὰ μὲν χρήματα ταῦτα δωροῦμαι, τὴν δὲ θυγατέρα ταύτην ἐπιτρέπω διαθέσθαι ὅπως ἂν σὺ βούλῃ· ἱκετεύομεν δέ, ἐγὼ μὲν καὶ πρόσθεν τοῦ υἱοῦ, αὕτη δὲ νῦν τοῦ ἀδελφοῦ τιμωρὸν γενέσθαι σε. ὁ δὲ Κῦρος πρὸς ταῦτα εἶπεν, Ἀλλ᾽ ἐγὼ σοὶ μὲν καὶ τότε ὑπεσχόμην ἀψευδοῦντός σου τιμωρήσειν εἰς δύναμιν· νῦν δὲ ὅτε ἀληθεύοντά σε ὁρῶ, ἤδη ὀφείλω τὴν ὑπόσχεσιν, καὶ ταύτῃ ὑπισχνοῦμαι τὰ αὐτὰ ταῦτα σὺν θεοῖς ποιήσειν. καὶ τὰ μὲν χρήματα ταῦτα, ἔφη, ἐγὼ μὲν δέχομαι, δίδωμι δ᾽ αὐτὰ τῇ παιδὶ ταύτῃ κἀκείνῳ ὃς ἂν γήμῃ αὐτήν.

Πρόχους καὶ κάλπιδες.

Gobryas dines with Cyrus and remarks on Persian manners.

5. Τοσαῦτ' εἰπὼν δεξιάν τε λαβὼν τοῦ Γωβρύου καὶ ἀναστὰς ἐξῄει, καὶ τοὺς μεθ' αὑτοῦ ἐξῆγεν ἅπαντας· καὶ πολλὰ δεομένου τοῦ Γωβρύου ἔνδον δειπνεῖν οὐκ ἠθέλησεν, ἀλλ' ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐδείπνει καὶ τὸν Γωβρύαν σύνδειπνον παρέλαβεν. ἐπὶ στιβάδος δὲ κατακλινεὶς ἤρετο αὐτὸν ὧδε· Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Γωβρύα, πότερον οἴει σοὶ εἶναι πλείω ἢ ἑκάστῳ ἡμῶν στρώματα; καὶ ὃς εἶπεν, Ὑμῖν νὴ Δί' εὖ οἶδ' ὅτι, ἔφη, καὶ στρώματα πλείω ἐστὶ καὶ κλῖναι, καὶ οἰκία γε πολὺ μείζων ἡ ὑμετέρα τῆς ἐμῆς, οἵ γε οἰκίᾳ μὲν χρῆσθε γῇ τε καὶ οὐρανῷ, κλῖναι δ' ὑμῖν εἰσιν ὁπόσαι εὐναὶ γένοιντ' ἂν ἐπὶ γῆς· στρώματα δὲ νομίζετε οὐχ ὅσα πρόβατα φύει, ἀλλ' ὅσα ὄρη τε καὶ πεδία ἀνίησι. τὸ μὲν δὴ πρῶτον συνδειπνῶν αὐτοῖς ὁ Γωβρύας καὶ ὁρῶν τὴν φαυλότητα τῶν παρατιθεμένων βρωμάτων πολὺ σφᾶς ἐνόμιζεν ἐλευθεριωτέρους εἶναι αὐτῶν· ἐπεὶ δὲ κατενόησε τὴν μετριότητα τῶν συσσίτων· ἐπ' οὐδενὶ γὰρ βρώματι οὐδὲ πώματι Πέρσης ἀνὴρ τῶν πεπαιδευμένων οὔτ' ἂν ὄμμασιν ἐκπεπληγμένος καταφανὴς γένοιτο οὔτε ἁρπαγῇ οὔτε τῷ νῷ μὴ οὐχὶ προσκοπεῖν ἅπερ ἂν καὶ μὴ ἐπὶ σίτῳ ὤν· ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἱππικοὶ διὰ τὸ μὴ ταράττεσθαι ἐπὶ τῶν ἵππων δύνανται ἅμα ἱππεύοντες καὶ ὁρᾶν καὶ ἀκούειν καὶ λέγειν τὸ δέον, οὕτω κἀκεῖνοι ἐν τῷ σίτῳ οἴονται δεῖν φρόνιμοι καὶ μέτριοι φαίνεσθαι· τὸ δὲ κεκινῆσθαι ὑπὸ τῶν βρωμάτων καὶ τῆς πόσεως πάνυ αὐτοῖς ὑικὸν δοκεῖ εἶναι· ἐνενόησε δὲ αὐτῶν καὶ ὡς ἐπηρώτων ἀλλήλους τοιαῦτα οἷα ἐρωτηθῆναι ἥδιον ἢ μὴ καὶ ἔσκωπτον οἷα

σκωφθῆναι ἥδιον ἢ μή· ἅ τε ἔπαιζον ὡς πολὺ μὲν ὕβρεως ἀπῆν, πολὺ δὲ τοῦ αἰσχρόν τι ποιεῖν, πολὺ δὲ τοῦ χαλεπαίνεσθαι πρὸς ἀλλήλους. μέγιστον δ' αὐτῷ ἔδοξεν εἶναι τὸ ἐν στρατείᾳ ὄντας τῶν εἰς τὸν αὐτὸν κίνδυνον ἐμβαινόντων μηδενὸς οἴεσθαι δεῖν πλείω παρατίθεσθαι, ἀλλὰ τοῦτο νομίζειν ἡδίστην εὐωχίαν εἶναι τοὺς συμμάχεσθαι μέλλοντας ὅτι βελτίστους παρασκευάζειν. τότε μὲν δὴ ταῦτ' εἰπόντες ἀπῆλθον ἑκάτερος ἐπὶ τὰ προσήκοντα.

A second invasion of Assyria — Gobryas receives much of the booty.

6. Οὕτω μὲν δὴ πορευόμενοι τεταρταῖοι πρὸς τοῖς ὁρίοις τῆς Γωβρύου χώρας ἐγένοντο. ὡς δὲ ἐν τῇ πολεμίᾳ ἦν, κατέστησε λαβὼν ἐν τάξει μεθ' ἑαυτοῦ τούς τε πεζοὺς καὶ τῶν ἱππέων ὁπόσους ἐδόκει καλῶς αὐτῷ ἔχειν· τοὺς δ' ἄλλους ἱππέας ἀφῆκε καταθεῖν, καὶ ἐκέλευσε τοὺς μὲν ὅπλα ἔχοντας κατακαίνειν, τοὺς δ' ἄλλους καὶ πρόβατα ὅσα ἂν λάβωσι πρὸς αὐτὸν ἄγειν. ἐκέλευσε δὲ καὶ τοὺς Πέρσας συγκαταθεῖν· καὶ ἧκον πολλοὶ μὲν αὐτῶν κατακεκυλισμένοι ἀπὸ τῶν ἵππων, πολλοὶ δὲ καὶ λείαν πλείστην ἄγοντες. ὡς δὲ παρῆν ἡ λεία, συγκαλέσας τούς τε τῶν Μήδων ἄρχοντας καὶ τῶν Ὑρκανίων καὶ τοὺς ὁμοτίμους ἔλεξεν ὧδε. Ἄνδρες φίλοι, ἐξένισεν ἡμᾶς ἅπαντας πολλοῖς ἀγαθοῖς Γωβρύας. εἰ οὖν, ἔφη, τοῖς θεοῖς ἐξελόντες τὰ νομιζόμενα καὶ τῇ στρατιᾷ τὰ ἱκανὰ τὴν ἄλλην τούτῳ δοίημεν λείαν, ἆρ' ἄν, ἔφη, καλὸν ποιήσαιμεν τῷ εὐθὺς φανεροὶ εἶναι ὅτι καὶ τοὺς εὖ ποιοῦντας πειρώμεθα νικᾶν εὖ ποιοῦντες; ὡς δὲ τοῦτ' ἤκουσαν,

πάντες μὲν ἐπῄνουν, πάντες δ' ἐνεκωμίαζον· εἷς δὲ καὶ ἔλεξεν ὧδε· Πάνυ, ἔφη, ὦ Κῦρε, τοῦτο ποιήσομεν· καὶ γάρ μοι δοκεῖ, ἔφη, ὁ Γωβρύας πτωχούς τινας ἡμᾶς νομίζειν, ὅτι οὐ δαρεικῶν μεστοὶ ἥκομεν οὐδὲ ἐκ χρυσῶν πίνομεν φιαλῶν· εἰ δὲ τοῦτο ποιήσομεν, γνοίη ἄν, ἔφη, ὅτι ἔστιν ἐλευθερίους εἶναι καὶ ἄνευ χρυσοῦ. Ἄγε δή, ἔφη, τὰ τῶν θεῶν ἀποδόντες τοῖς μάγοις καὶ ὅσα τῇ στρατιᾷ ἱκανὰ ἐξελόντες τἄλλα καλέσαντες τὸν Γωβρύαν δότε αὐτῷ· οὕτω δὴ λαβόντες ἐκεῖνοι ὅσα ἔδει τἄλλα ἔδοσαν τῷ Γωβρύᾳ.

On to Babylon — a rejected challenge.

7. Ἐκ τούτου δὴ ᾔει πρὸς Βαβυλῶνα παραταξάμενος ὥσπερ ὅτε ἡ μάχη ἦν. ὡς δ' οὐκ ἀντεξῆσαν οἱ Ἀσσύριοι, ἐκέλευσεν ὁ Κῦρος τὸν Γωβρύαν προσελάσαντα εἰπεῖν ὅτι εἰ βούλεται ὁ βασιλεὺς ἐξιὼν ὑπὲρ τῆς χώρας μάχεσθαι, κἂν αὐτὸς σὺν ἐκείνῳ μάχοιτο· εἰ δὲ μὴ ἀμυνεῖ τῇ χώρᾳ, ὅτι ἀνάγκη τοῖς κρατοῦσι πείθεσθαι. ὁ μὲν δὴ Γωβρύας προσήλασεν ἔνθα ἀσφαλὲς ἦν ταῦτα εἰπεῖν, ὁ δ' αὐτῷ ἐξέπεμψεν ἀποκρινούμενον τοιάδε· Δεσπότης ὁ σὸς λέγει, ὦ Γωβρύα, Οὐχ ὅτι ἀπέκτεινά σου τὸν υἱὸν μεταμέλει μοι, ἀλλ' ὅτι οὐ καὶ σὲ προσαπέκτεινα. μάχεσθαι δὲ ἐὰν βούλησθε, ἥκετε εἰς τριακοστὴν ἡμέραν· νῦν δ' οὔπω ἡμῖν σχολή· ἔτι γὰρ παρασκευαζόμεθα. ὁ δὲ Γωβρύας εἶπεν, Ἀλλὰ μήποτέ σοι λήξειεν αὕτη ἡ μεταμέλεια· δῆλον γὰρ ὅτι ἀνιῶ σέ τι, ἐξ οὗ αὕτη σε ἡ μεταμέλεια ἔχει. ὁ δὲ δὴ Κῦρος ἀκούσας τὰ τοῦ Ἀσσυρίου ἀπήγαγε τὸ στράτευμα.

A traitor in the ranks — Cyrus rescues Gadatas.

8. Ἐκ δὲ τοῦ Γαδάτου ἱππικοῦ τῶν δυνατῶν τις ἀνδρῶν ἐπεὶ ἑώρα αὐτὸν ἀφεστηκότα ἀπὸ τοῦ Ἀσσυρίου, ἐνόμισεν, εἴ τι οὗτος πάθοι, αὐτὸς ἂν λαβεῖν παρὰ τοῦ Ἀσσυρίου πάντα τὰ Γαδάτου· οὕτω δὴ πέμπει τινὰ τῶν ἑαυτοῦ πιστῶν πρὸς τὸν Ἀσσύριον καὶ κελεύει τὸν ἰόντα, εἰ καταλάβοι ἤδη ἐν τῇ Γαδάτου χώρᾳ τὸ Ἀσσύριον στράτευμα, λέγειν τῷ Ἀσσυρίῳ ὅτι εἰ βούλοιτο ἐνεδρεῦσαι, λάβοι ἂν Γαδάταν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. δηλοῦν δὲ ἐνετέλλετο ὅσην τε εἶχεν ὁ Γαδάτας δύναμιν καὶ ὅτι Κῦρος οὐ συνείπετο αὐτῷ· καὶ τὴν ὁδὸν ἐδήλωσεν ᾗ προσιέναι μέλλοι. προσεπέστειλε δὲ τοῖς αὐτοῦ οἰκέταις, ὡς πιστεύοιτο μᾶλλον, καὶ τὸ τεῖχος ὃ ἐτύγχανεν αὐτὸς ἔχων ἐν τῇ Γαδάτου χώρᾳ παραδοῦναι τῷ Ἀσσυρίῳ καὶ τὰ ἐνόντα· ἥξειν δὲ καὶ αὐτὸς ἔφασκεν, εἰ μὲν δύναιτο, ἀποκτείνας Γαδάταν, εἰ δὲ μή, ὡς σὺν τῷ Ἀσσυρίῳ τὸ λοιπὸν ἐσόμενος. ἐπεὶ δὲ ὁ ἐπὶ ταῦτα ταχθεὶς ἐλαύνων ὡς δυνατὸν ἦν τάχιστα ἀφικνεῖται πρὸς τὸν Ἀσσύριον καὶ ἐδήλωσεν ἐφ᾽ ἃ ἥκοι, ἀκούσας ἐκεῖνος τό τε χωρίον εὐθὺς παρέλαβε καὶ πολλὴν ἵππον ἔχων καὶ ἅρματα ἐνήδρευεν ἐν κώμαις ἀθρόαις. ὁ δὲ Γαδάτας ὡς ἐγγὺς ἦν τούτων τῶν κωμῶν, πέμπει τινὰς προδιερευνησομένους. ὁ δὲ Ἀσσύριος ὡς ἔγνω προσιόντας τοὺς διερευνητάς, φεύγειν κελεύει ἅρματα ἐξαναστάντα δύο ἢ τρία καὶ ἵππους ὀλίγους, ὡς δὴ φοβηθέντας καὶ ὀλίγους ὄντας. οἱ δὲ διερευνηταὶ ὡς εἶδον ταῦτα, αὐτοί τε ἐδίωκον καὶ τῷ Γαδάτᾳ κατέσειον· καὶ ὃς ἐξαπατηθεὶς διώκει ἀνὰ κράτος. οἱ δὲ Ἀσσύριοι, ὡς ἐδόκει

ἁλώσιμος εἶναι ὁ Γαδάτας, ἀνίστανται ἐκ τῆς ἐνέδρας. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ Γαδάταν ἰδόντες ὥσπερ εἰκὸς ἔφευγον, οἱ δ' αὖ ὥσπερ εἰκὸς ἐδίωκον. καὶ ἐν τούτῳ ὁ ἐπιβουλεύων τῷ Γαδάτᾳ παίει αὐτόν, καὶ καιρίας μὲν πληγῆς ἁμαρτάνει, τύπτει δὲ αὐτὸν εἰς τὸν ὦμον καὶ τιτρώσκει. ποιήσας δὲ τοῦτο ἐξίσταται, ἕως σὺν τοῖς διώκουσιν ἐγένετο· ἐπεὶ δ' ἐγνώσθη ὃς ἦν, ὁμοῦ δὴ ὢν τοῖς Ἀσσυρίοις προθύμως ἐκτείνων τὸν ἵππον σὺν τῷ βασιλεῖ ἐδίωκεν. ἐνταῦθα δὴ ἡλίσκοντο μὲν δῆλον ὅτι οἱ βραδυτάτους ἔχοντες τοὺς ἵππους ὑπὸ τῶν ταχίστους· ἤδη δὲ μάλα πάντες πιεζόμενοι διὰ τὸ κατατετρῦσθαι ὑπὸ τῆς πορείας οἱ τοῦ Γαδάτου ἱππεῖς καθορῶσι τὸν Κῦρον προσιόντα σὺν τῷ στρατεύματι· δοκεῖν δὲ χρὴ ἀσμένους καὶ ὥσπερ εἰς λιμένα ἐκ χειμῶνος προσφέρεσθαι αὐτούς.

The enemy routed with great loss — meeting of Cyrus and Gadatas.

9. Ὁ δὲ Κῦρος τὸ μὲν πρῶτον ἐθαύμασεν· ὡς δ' ἔγνω τὸ πρᾶγμα, ἕως πάντες ἐναντίοι ἤλαυνον, ἐναντίος καὶ αὐτὸς ἐν τάξει ἦγε τὴν στρατιάν· ὡς δὲ γνόντες οἱ πολέμιοι τὸ ὂν ἐτράποντο εἰς φυγήν, ἐνταῦθα ὁ Κῦρος διώκειν ἐκέλευσε τοὺς πρὸς τοῦτο τεταγμένους, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς ἄλλοις εἵπετο ὡς ᾤετο συμφέρειν. ἐνταῦθα δὴ καὶ ἅρματα ἡλίσκετο, ἔνια μὲν καὶ ἐκπιπτόντων τῶν ἡνιόχων, τῶν μὲν ἐν τῇ ἀναστροφῇ, τῶν δὲ καὶ ἄλλως, ἔνια δὲ καὶ περιτεμνόμενα ὑπὸ τῶν ἱππέων ἡλίσκετο. καὶ ἀποκτείνουσι δὲ ἄλλους τε πολλοὺς καὶ τὸν παίσαντα Γαδάταν. τῶν μέντοι πεζῶν Ἀσσυρίων, οἳ ἔτυχον τὸ Γαδάτου χωρίον πολιορκοῦντες, οἱ μὲν εἰς

τὸ τεῖχος κατέφυγον τὸ ἀπὸ Γαδάτου ἀποστάν, οἱ δὲ φθάσαντες εἰς πόλιν τινὰ τοῦ Ἀσσυρίου μεγάλην, ἔνθα καὶ αὐτὸς σὺν τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ἅρμασι κατέφυγεν ὁ Ἀσσύριος. Κῦρος μὲν δὴ διαπραξάμενος ταῦτα ἐπαναχωρεῖ εἰς τὴν Γαδάτου χώραν· καὶ προστάξας οἷς ἔδει ἀμφὶ τὰ αἰχμάλωτα ἔχειν, εὐθὺς ἐπορεύετο, ὡς ἐπισκέψαιτο τὸν Γαδάταν πῶς ἔχοι ἐκ τοῦ τραύματος. πορευομένῳ δὲ αὐτῷ ὁ Γαδάτας ἐπιδεδεμένος ἤδη τὸ τραῦμα ἀπαντᾷ. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Κῦρος ἥσθη τε καὶ εἶπεν, Ἐγὼ δὲ πρὸς σὲ ᾖα ἐπισκεψόμενος ὅπως ἔχεις. Ἐγὼ δέ γ', ἔφη ὁ Γαδάτας, ναὶ μὰ τοὺς θεοὺς σὲ ἐπαναθεασόμενος ᾖα ὁποῖός τίς ποτε φαίνει ἰδεῖν ὁ τοιαύτην ψυχὴν ἔχων· ὅστις οὔτ' οἶδα ἔγωγε ὅ τι νῦν ἐμοῦ δεόμενος οὔτε μὴν ὑποσχόμενός γέ μοι ταῦτα πράξειν οὔτε εὖ πεπονθὼς ὑπ' ἐμοῦ εἴς γε τὸ ἴδιον οὐδ' ὁτιοῦν, ἀλλ' ὅτι τοὺς φίλους ἔδοξά σοί τι ὀνῆσαι, οὕτω μοι προθύμως ἐβοήθησας ὡς νῦν τὸ μὲν ἐπ' ἐμοὶ οἴχομαι, τὸ δ' ἐπὶ σοὶ σέσωσμαι. καὶ ὁ Κῦρος πρὸς ταῦτα εἶπεν ὧδε· Ὦ Γαδάτα, ἦ πολὺ μεῖζον παρεὶς θαῦμα ἐμὲ νῦν θαυμάζεις. Καὶ τί δὴ τοῦτ' ἔστιν; ἔφη ὁ Γαδάτας. Ὅτι τοσοῦτοι μέν, ἔφη, Περσῶν ἐσπούδασαν περὶ σέ, τοσοῦτοι δὲ Μήδων, τοσοῦτοι δὲ Ὑρκανίων, πάντες δὲ οἱ παρόντες Ἀρμενίων καὶ Σακῶν. καὶ ὁ Γαδάτας ἐπηύξατο, Ἀλλ', ὦ Ζεῦ, ἔφη, καὶ τούτοις πόλλ' ἀγαθὰ δοῖεν οἱ θεοί, καὶ πλεῖστα τῷ αἰτίῳ τοῦ καὶ τούτους τοιούτους εἶναι. ὅπως μέντοι οὓς ἐπαινεῖς τούτους, ὦ Κῦρε, ξενίσωμεν καλῶς, δέχου τάδε ξένια οἷα ἐγὼ δύναμαι. ἅμα δὲ προῆγε πάμπολλα, ὥστε

καὶ θύειν τὸν βουλόμενον καὶ ξενίζεσθαι πᾶν τὸ στράτευμα ἀξίως τῶν καλῶς πεποιημένων καὶ καλῶς συμβάντων.

Cyrus arranges with the Assyrians to leave unmolested those engaged in agriculture.

10. Ἐννοήσας δὲ ὅτι οἱ πρὸς αὐτὸν ἀφεστηκότες ὄντες πλησίον Βαβυλῶνος κακῶς πείσονται, ἢν μὴ αὐτὸς ἀεὶ παρῇ, οὕτως ὅσους τε τῶν πολεμίων ἀφίει, τούτους ἐκέλευε λέγειν τῷ Ἀσσυρίῳ, καὶ αὐτὸς κήρυκα ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ταὐτὰ λέγοντα, ὅτι ἕτοιμος εἴη τοὺς ἐργαζομένους τὴν γῆν ἐᾶν καὶ μὴ ἀδικεῖν, εἰ κἀκεῖνος βούλοιτο ἐᾶν ἐργάζεσθαι τοὺς τῶν πρὸς ἑαυτὸν ἀφεστηκότων ἐργάτας. καίτοι, ἔφη, σὺ μὲν ἢν καὶ δύνῃ κωλύειν, ὀλίγους τινὰς κωλύσεις· ὀλίγη γάρ ἐστι χώρα ἡ τῶν πρὸς ἐμὲ ἀφεστηκότων· ἐγὼ δὲ πολλὴν ἄν σοι χώραν ἐῴην ἐνεργὸν εἶναι. εἰς δὲ τὴν τοῦ καρποῦ κομιδήν, ἐὰν μὲν πόλεμος ᾖ, ὁ ἐπικρατῶν οἶμαι καρπώσεται· ἐὰν δὲ εἰρήνη, δῆλον, ἔφη, ὅτι σύ. ἐὰν μέντοι τις ἢ τῶν ἐμῶν ὅπλα ἀνταίρηται σοὶ ἢ τῶν σῶν ἐμοί, τούτους, ἔφη, ὡς ἂν δυνώμεθα ἑκάτεροι ἀμυνούμεθα. ταῦτα ἐπιστείλας τῷ κήρυκι ἔπεμψεν αὐτόν. οἱ δὲ Ἀσσύριοι ὡς ἤκουσαν ταῦτα, πάντα ἐποίουν πείθοντες τὸν βασιλέα συγχωρῆσαι ταῦτα καὶ ὅτι μικρότατον τοῦ πολέμου λιπεῖν. καὶ ὁ Ἀσσύριος μέντοι εἴτε καὶ ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων πεισθεὶς εἴτε καὶ αὐτὸς οὕτω βουληθεὶς συνήνεσε ταῦτα· καὶ ἐγένοντο συνθῆκαι τοῖς μὲν ἐργαζομένοις εἰρήνην εἶναι, τοῖς δ' ὁπλοφόροις πόλεμον. ταῦτα μὲν δὴ διεπέπρακτο περὶ

τῶν ἐργατῶν ὁ Κῦρος· τὰς μέντοι νομὰς τῶν κτηνῶν τοὺς μὲν ἑαυτοῦ φίλους ἐκέλευσε καταθέσθαι, εἰ βούλοιντο, ἐν τῇ ἑαυτῶν ἐπικρατείᾳ· τὴν δὲ τῶν πολεμίων λείαν ἦγον ὁπόθεν δύναιντο, ὅπως εἴη ἡ στρατεία ἡδίων τοῖς συμμάχοις. οἱ μὲν γὰρ κίνδυνοι οἱ αὐτοὶ καὶ ἄνευ τοῦ λαμβάνειν τἀπιτήδεια, ἡ δ᾽ ἐκ τῶν πολεμίων τροφὴ κουφοτέραν τὴν στρατείαν ἐδόκει παρέχειν.

Gobryas offers Cyrus many gifts — Cyrus accepts only some horses.

11. Ἐπεὶ δὲ παρεσκευάζετο ἤδη ὁ Κῦρος ὡς ἀπιών, παρῆν ὁ Γαδάτας ἄλλα τε δῶρα πολλὰ καὶ παντοῖα φέρων καὶ ἄγων ὡς ἂν ἐξ οἴκου μεγάλου, καὶ ἵππους δὲ ἦγε πολλοὺς ἀφελόμενος τῶν ἑαυτοῦ ἱππέων οἷς ἠπιστήκει διὰ τὴν ἐπιβουλήν. ὡς δ᾽ ἐπλησίασεν, ἔλεξε τοιάδε. Ὦ Κῦρε, νῦν μέν σοι ἐγὼ ταῦτα δίδωμι ἐν τῷ παρόντι, καὶ χρῶ αὐτοῖς, ἐὰν δέῃ τι· νόμιζε δ᾽, ἔφη, καὶ τἄλλα πάντα τἀμὰ σὰ εἶναι.

Καὶ ὁ Κῦρος ἀκούσας ἔλεξεν ὧδε. Ἀλλὰ τοὺς μὲν ἵππους δέχομαι, ἔφη· σέ τε γὰρ ὠφελήσω εὐνουστέροις δοὺς αὐτοὺς ἢ νῦν σοι εἶχον, ὡς ἔοικεν, ἐγώ τε οὗ δὴ πάλαι ἐπιθυμῶ, τὸ Περσῶν ἱππικὸν θᾶττον ἐκπληρώσω εἰς τοὺς μυρίους ἱππέας· τὰ δ᾽ ἄλλα χρήματα σὺ ἀπαγαγὼν φύλαττε, ἔστ᾽ ἂν ἐμὲ ἴδῃς ἔχοντα ὥστε σοῦ μὴ ἡττᾶσθαι ἀντιδωρούμενον· εἰ δὲ πλείω μοι διδοὺς ἀπίοις ἢ λαμβάνοις παρ᾽ ἐμοῦ, μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ οἶδ᾽ ὅπως ἂν δυναίμην μὴ αἰσχύνεσθαι. πρὸς ταῦτα ὁ Γαδάτας εἶπεν, Ἀλλὰ ταῦτα μέν, ἔφη, πιστεύω σοι· ὁρῶ γάρ σου τὸν τρόπον· φυλάττειν μέντοι ὅρα εἰ ἐπιτήδειός εἰμι. ἕως μὲν γὰρ φίλοι

ἦμεν τῷ Ἀσσυρίῳ, καλλίστη ἐδόκει εἶναι ἡ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς κτῆσις· τῆς γὰρ μεγίστης πόλεως Βαβυλῶνος ἐγγὺς οὖσα ὅσα μὲν ὠφελεῖσθαι ἔστιν ἀπὸ μεγάλης πόλεως, ταῦτα ἀπελαύομεν, ὅσα δὲ ἐνοχλεῖσθαι, οἴκαδε δεῦρ' ἀπιόντες τούτων ἐκποδὼν ἦμεν· νῦν δ' ἐπεὶ ἐχθροί ἐσμεν, δῆλον ὅτι ἐπειδὰν σὺ ἀπέλθῃς, καὶ αὐτοὶ ἐπιβουλευσόμεθα καὶ ὁ οἶκος ὅλος, καὶ οἶμαι λυπηρῶς βιωσόμεθα ὅλως τοὺς ἐχθροὺς καὶ πλησίον ἔχοντες καὶ κρείττους ἡμῶν αὐτῶν ὁρῶντες.

Gadatas invited to join Cyrus with his friends.

12. Ἀκούσαντι ταῦτα τῷ Κύρῳ ἔδοξεν ἄξια ἐπιμελείας λέγειν· καὶ εὐθὺς εἶπε, Τί οὖν, ἔφη, ὦ Γαδάτα, οὐχὶ τὰ μὲν τείχη φυλακῇ ἐχυρὰ ἐποιήσαμεν, ὅπως ἄν σοι σᾶ ᾖ χρῆσθαι ἀσφαλῶς, ὁπόταν εἰς αὐτὰ ἴῃς· αὐτὸς δὲ σὺν ἡμῖν στρατεύει, ἵνα ἢν οἱ θεοὶ ὥσπερ νῦν σὺν ἡμῖν ὦσιν, οὗτος σὲ φοβῆται, ἀλλὰ μὴ σὺ τοῦτον; ὅ τι δὲ ἡδύ σοι ὁρᾶν τῶν σῶν ἢ ὅτῳ συνὼν χαίρεις, ἔχων σὺν σαυτῷ πορεύου. καὶ σύ τ' ἂν ἐμοί, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, πάνυ χρήσιμος εἴης, ἐγώ τε σοὶ ὅσα ἂν δύνωμαι πειράσομαι. ἀκούσας ταῦτα ὁ Γαδάτας ἀνέπνευσέ τε καὶ εἶπεν, Ἆρ' οὖν, ἔφη, δυναίμην ἂν συσκευασάμενος φθάσαι πρίν σε ἐξιέναι; βούλομαι γάρ τοι, ἔφη, καὶ τὴν μητέρα ἄγειν μετ' ἐμαυτοῦ. Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, φθήσει μέντοι· ἐγὼ γὰρ ἐπισχήσω ἕως ἂν φῇς καλῶς ἔχειν. οὕτω δὴ ὁ Γαδάτας ἀπελθὼν φύλαξι μὲν τὰ τείχη σὺν Κύρῳ ὠχυρώσατο, συνεσκευάσατο δὲ πάντα ὁπόσοις ἂν οἶκος μέγας καλῶς οἰκοῖτο. ἤγετο δὲ καὶ τῶν ἑαυτοῦ τῶν τε πιστῶν οἷς

ἥδετο καὶ ὧν ἠπίστει πολλούς, ἀναγκάσας τοὺς μὲν καὶ γυναῖκας ἄγειν, τοὺς δὲ καὶ ἀδελφούς, ὡς δεδεμένους τούτοις κατέχοι αὐτούς. καὶ τὸν μὲν Γαδάταν εὐθὺς ὁ Κῦρος ἐν τοῖς περὶ αὐτὸν ᾔει ἔχων καὶ ὁδῶν φραστῆρα καὶ ὑδάτων καὶ χιλοῦ καὶ σίτου, ὡς εἴη ἐν ἀφθονωτάτοις στρατοπεδεύεσθαι.

A conference before Babylon — why Cyrus preferred to keep at a distance.

13. Ἐπεὶ δὲ πορευόμενος καθεώρα τὴν τῶν Βυβυλωνίων πόλιν καὶ ἔδοξεν αὐτῷ ἡ ὁδὸς ἣν ᾔει παρ' αὐτὸ τὸ τεῖχος φέρειν, καλέσας τὸν Γωβρύαν καὶ τὸν Γαδάταν ἠρώτα εἰ εἴη ἄλλη ὁδός, ὥστε μὴ πάνυ ἐγγὺς τοῦ τείχους ἄγειν. καὶ ὁ Γωβρύας εἶπεν, Εἰσὶ μέν, ὦ δέσποτα, καὶ πολλαὶ ὁδοί· ἀλλ' ἔγωγ', ἔφη, ᾤμην καὶ βούλεσθαι ἄν σε νῦν ὅτι ἐγγυτάτω τῆς πόλεως ἄγειν, ἵνα καὶ ἐπιδείξαις αὐτῷ ὅτι τὸ στράτευμά σου ἤδη πολύ τέ ἐστι καὶ καλόν· ἐπειδὴ καὶ ὅτε ἔλαττον εἶχες προσῆλθές τε πρὸς αὐτὸ τὸ τεῖχος καὶ ἐθεᾶτο ἡμᾶς οὐ πολλοὺς ὄντας· νῦν δὲ εἰ καὶ παρεσκευασμένος τί ἐστιν, ὥσπερ πρὸς σὲ εἶπεν ὅτι παρασκευάζοιτο ὡς μαχούμενός σοι, οἶδ' ὅτι ἰδόντι αὐτῷ τὴν σὴν δύναμιν πάλιν ἀπαρασκευότατα τὰ ἑαυτοῦ φανεῖται. καὶ ὁ Κῦρος πρὸς ταῦτα εἶπε, Δοκεῖς μοι, ὦ Γωβρύα, θαυμάζειν ὅτι ἐν ᾧ μὲν χρόνῳ πολὺ μείονα ἔχων στρατιὰν ἦλθον, πρὸς αὐτὸ τὸ τεῖχος προσῆγον· νῦν δ' ἐπεὶ πλείονα δύναμιν ἔχω, οὐκ ἐθέλω ὑπ' αὐτὰ τὰ τείχη ἄγειν. ἀλλὰ μὴ θαύμαζε· οὐ γὰρ τὸ αὐτό ἐστι προσάγειν καὶ παράγειν. προσάγουσι μὲν γὰρ πάν-

τες οὕτω ταξάμενοι ὡς ἂν ἄριστοι εἶεν μάχεσθαι, παριέναι δὲ ἀνάγκη ἐστὶν ἐκτεταμέναις μὲν ταῖς ἁμάξαις, ἀνειρμένοις δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις σκευοφόροις ἐπὶ πολύ· ταῦτα δὲ πάντα δεῖ προκεκαλύφθαι τοῖς ὁπλοφόροις καὶ μηδαμῇ τοῖς πολεμίοις γυμνὰ ὅπλων τὰ σκευοφόρα φαίνεσθαι. ἀνάγκη οὖν οὕτω πορευομένων ἐπὶ λεπτὸν καὶ ἀσθενὲς τὸ μάχιμον τετάχθαι· εἰ οὖν βούλοιντο ἀθρόοι ἐκ τοῦ τείχους προσπεσεῖν πῃ, ὅπῃ προσμίξειαν, πολὺ ἂν ἐρρωμενέστεροι συμμιγνύοιεν τῶν παριόντων· καὶ τοῖς μὲν ἐπὶ μακρὸν πορευομένοις μακραὶ καὶ αἱ ἐπιβοήθειαι, τοῖς δ' ἐκ τοῦ τείχους βραχὺ πρὸς τὸ ἐγγὺς καὶ προσδραμεῖν καὶ πάλιν ἀπελθεῖν. ἢν δὲ μὴ μεῖον ἀπέχοντες παρίωμεν ἢ ἐφ' ὅσον καὶ νῦν ἐκτεταμένοι πορευόμεθα, τὸ μὲν πλῆθος κατόψονται ἡμῶν· ὑπὸ δὲ τῶν παρυφασμένων ὅπλων πᾶς ὄχλος δεινὸς φαίνεται. ἢν δ' οὖν τῷ ὄντι ἐπεξίωσί πῃ, ἐκ πολλοῦ προορῶντες αὐτοὺς οὐκ ἂν ἀπαράσκευοι λαμβανοίμεθα. μᾶλλον δέ, ὦ ἄνδρες, ἔφη, οὐδ' ἐπιχειρήσουσιν, ὁπόταν πρόσω δέῃ ἀπὸ τοῦ τείχους ἀπιέναι, ἢν μὴ τῷ ὅλῳ ὑπολά-

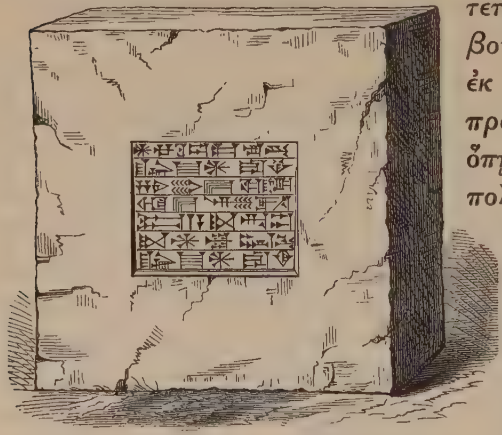
A Babylonian Brick, with Inscription.

βωσι τοῦ παντὸς κρείττους εἶναι· φοβερὰ γὰρ ἡ ἀποχώρησις. ἐπεὶ δὲ ταῦτ᾽ εἶπεν, ἔδοξέ τε ὀρθῶς τοῖς παροῦσι λέγειν καὶ ἦγεν ὁ Γωβρύας ὥσπερ ἐκέλευσε. παραμειβομένου δὲ τὴν πόλιν τοῦ στρατεύματος ἀεὶ τὸ ὑπολειπόμενον ἰσχυρότερον ποιούμενος ἀπεχώρει.

Cyrus sends to Cyaxares—their meeting.

14. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα διεπέπρακτο, πέμπει πρὸς Κυαξάρην καὶ ἐπέστελλεν αὐτῷ ἥκειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ὅπως περὶ τῶν φρουρίων ὧν εἰλήφεσαν βουλεύσαιντο ὅ τι χρήσαιντο, καὶ θεασάμενος τὸ στράτευμα καὶ περὶ τῶν ἄλλων σύμβουλος γίγνοιτο ὅ τι δοκοίη ἐκ τούτου πράττειν· ἐὰν δὲ κελεύῃ, εἰπέ, ἔφη, ὅτι ἐγὼ ἂν ὡς ἐκεῖνον ἰοίην συστρατοπεδευσόμενος. ὁ μὲν ἄγγελος ᾤχετο ταῦτ᾽ ἀπαγγελῶν. ὁ δὲ Κυαξάρης ἐπορεύετο τῇ ὑστεραίᾳ σὺν τοῖς παραμείνασιν ἱππεῦσι Μήδων· ὡς δ᾽ ᾔσθετο ὁ Κῦρος προσιόντα αὐτόν, λαβὼν τούς τε τῶν Περσῶν ἱππέας, πολλοὺς ἤδη ὄντας, καὶ τοὺς Μήδους πάντας καὶ τοὺς Ἀρμενίους καὶ τοὺς Ὑρκανίους καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων τοὺς εὐιπποτάτους τε καὶ εὐοπλοτάτους ἀπήντα, ἐπιδεικνὺς τῷ Κυαξάρῃ τὴν δύναμιν. ὁ δὲ Κυαξάρης ἐπεὶ εἶδε σὺν μὲν τῷ Κύρῳ πολλούς τε καὶ καλοὺς κἀγαθοὺς ἑπομένους, σὺν ἑαυτῷ δὲ ὀλίγην τε καὶ ὀλίγου ἀξίαν θεραπείαν, ἄτιμόν τι αὐτῷ ἔδοξεν εἶναι καὶ ἄχος αὐτὸν ἔλαβεν. ἐπεὶ δὲ καταβὰς ἀπὸ τοῦ ἵππου ὁ Κῦρος προσῆλθεν ὡς φιλήσων αὐτὸν κατὰ νόμον, ὁ Κυαξάρης κατέβη μὲν ἀπὸ τοῦ ἵππου, ἀπεστράφη δέ· καὶ ἐφίλησε μὲν οὔ, δακρύων δὲ φανερὸς ἦν. ἐκ τούτου δὴ ὁ Κῦρος τοὺς

μὲν ἄλλους πάντας ἀποστάντας ἐκέλευσεν ἀναπαύεσθαι· αὐτὸς δὲ λαβόμενος τῆς δεξιᾶς τοῦ Κυαξάρου καὶ ἀπαγαγὼν αὐτὸν τῆς ὁδοῦ ἔξω ὑπὸ φοίνικάς τινας, τῶν τε Μηδικῶν πίλων ὑποβαλεῖν ἐκέλευσεν αὐτῷ καὶ καθίσας αὐτὸν καὶ παρακαθισάμενος εἶπεν ὧδε.

Displeasure of Cyaxares — Cyrus conciliates his uncle.

15. Εἰπέ μοι, ἔφη, πρὸς τῶν θεῶν, ὦ θεῖε, τί μοι ὀργίζει καὶ τί χαλεπὸν ὁρῶν οὕτω χαλεπῶς φέρεις; ἐνταῦθα δὴ ὁ Κυαξάρης ἀπεκρίνατο, Ὅτι, ὦ Κῦρε, δοκῶν γε δὴ ἐφ᾽ ὅσον ἀνθρώπων μνήμη ἐφικνεῖται καὶ τῶν πάλαι προγόνων καὶ πατρὸς βασιλέως πεφυκέναι καὶ αὐτὸς βασιλεὺς νομιζόμενος εἶναι, ἐμαυτὸν μὲν ὁρῶ οὕτω ταπεινῶς καὶ ἀναξίως ἐλαύνοντα, σὲ δὲ τῇ ἐμῇ θεραπείᾳ καὶ τῇ ἄλλῃ δυνάμει μέγαν τε καὶ μεγαλοπρεπῆ παρόντα. καὶ ταῦτα χαλεπὸν μὲν οἶμαι καὶ ὑπὸ πολεμίων παθεῖν, πολὺ δ᾽, ὦ Ζεῦ, χαλεπώτερον ὑφ᾽ ὧν ἥκιστα ἐχρῆν ταῦτα πεπονθέναι. ἐγὼ μὲν γὰρ δοκῶ δεκάκις ἂν κατὰ τῆς γῆς καταδῦναι ἥδιον ἢ ὀφθῆναι οὕτω ταπεινὸς καὶ ἰδεῖν τοὺς ἐμοὺς ἐμοῦ ἀμελήσαντας καὶ ἐπεγγελῶντας ἐμοί. οὐ γὰρ ἀγνοῶ τοῦτο, ἔφη, ὅτι οὐ σύ μου μόνον μείζων εἶ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐμοὶ δοῦλοι ἰσχυρότεροι ἐμοῦ ὑπαντιάζουσί μοι καὶ κατεσκευασμένοι εἰσὶν ὥστε δύνασθαι ποιῆσαι μᾶλλον ἐμὲ κακῶς ἢ παθεῖν ὑπ᾽ ἐμοῦ. καὶ ἅμα ταῦτα λέγων πολὺ ἔτι μᾶλλον ἐκρατεῖτο ὑπὸ τῶν δακρύων, ὥστε καὶ τὸν Κῦρον ἐπεσπάσατο ἐμπλησθῆναι δακρύων τὰ ὄμματα. ἐπισχὼν δὲ μικρὸν ἔλεξε τοιάδε ὁ Κῦρος.

Ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὦ Κυαξάρη, οὔτε λέγεις ἀληθῆ

οὔτε ὀρθῶς γιγνώσκεις, εἰ οἴει τῇ ἐμῇ παρουσίᾳ Μήδους κατεσκευάσθαι ὥστε ἱκανοὺς εἶναι σὲ κακῶς ποιεῖν. τὸ μέντοι σε θυμοῦσθαι οὐ θαυμάζω· ἀλλ', ἔφη, ὦ θεῖε, πρὸς τῶν θεῶν, εἴ τι κἀγώ σοι πρότερον ἐχαρισάμην, καὶ σὺ νῦν ἐμοὶ χάρισαι ἂν δεηθῶ σου· παῦσαι, ἔφη, τὸ νῦν εἶναι μεμφόμενός μοι· ἐπειδὰν δὲ πεῖραν ἡμῶν λάβῃς πῶς ἔχομεν πρὸς σέ, ἐὰν μὲν δή σοι φαίνηται τὰ ὑπ' ἐμοῦ πεπραγμένα ἐπὶ τῷ σῷ ἀγαθῷ πεποιημένα, ἀσπαζομένου τέ μού σε ἀντασπάζου, εὐεργέτην τε νόμιζε, ἐὰν δ' ἐπὶ θάτερα, τότε μοι μέμφου. Ἀλλ' ἴσως μέντοι, ἔφη ὁ Κυαξάρης, καλῶς λέγεις· κἀγὼ οὕτω ποιήσω. Τί οὖν; ἔφη ὁ Κῦρος, ἦ καὶ φιλήσω σε; Εἰ σὺ βούλει, ἔφη. Καὶ οὐκ ἀποστρέψει με ὥσπερ ἄρτι; Οὐκ ἀποστρέψομαι, ἔφη. καὶ ὃς ἐφίλησεν αὐτόν.

Cyaxares receives great honor — he invites Cyrus to dine with him.

16. Ὡς δὲ εἶδον οἱ Μῆδοί τε καὶ οἱ Πέρσαι καὶ οἱ ἄλλοι, πᾶσι γὰρ ἔμελεν ὅ τι ἐκ τούτων ἔσοιτο, εὐθὺς ἥσθησάν τε καὶ ἐφαιδρύνθησαν. καὶ ὁ Κῦρος δὲ καὶ ὁ Κυαξάρης ἀναβάντες ἐπὶ τοὺς ἵππους ἡγοῦντο, καὶ ἐπὶ μὲν τῷ Κυαξάρῃ οἱ Μῆδοι εἵποντο, Κῦρος γὰρ αὐτοῖς οὕτως ἐπένευσεν, ἐπὶ δὲ τῷ Κύρῳ οἱ Πέρσαι, οἱ δ' ἄλλοι ἐπὶ τούτοις. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ τὸ στρατόπεδον καὶ κατέστησαν τὸν Κυαξάρην εἰς τὴν κατεσκευασμένην σκηνήν, οἷς μὲν ἐτέτακτο παρεσκεύαζον τἀπιτήδεια τῷ Κυαξάρῃ· οἱ δὲ Μῆδοι ὅσον χρόνον σχολὴν πρὸ δείπνου ἦγεν ὁ Κυαξάρης ἦσαν πρὸς αὐτόν, οἱ μὲν καὶ αὐτοὶ καθ' ἑαυτούς, οἱ δὲ

πλεῖστοι ὑπὸ Κύρου ἐγκέλευστοι, δῶρα ἄγοντες, ὁ μέν τις οἰνοχόον καλόν, ὁ δ' ὀψοποιὸν ἀγαθόν, ὁ δ' ἀρτοποιόν, ὁ δὲ μουσουργόν, οἱ δ' ἐκπώματα, οἱ δ' ἐσθῆτα καλήν· πᾶς δέ τις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἕν γέ τι ὧν εἰλήφει ἐδωρεῖτο αὐτῷ· ὥστε τὸν Κυαξάρην μεταγιγνώσκειν ὡς οὔτε ὁ Κῦρος ἀφίστη αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ οὔθ' οἱ Μῆδοι ἧττόν τι αὐτῷ προσεῖχον τὸν νοῦν ἢ καὶ πρόσθεν.

Ἐπεὶ δὲ δείπνου ὥρα ἦν, καλέσας ὁ Κυαξάρης ἠξίου τὸν Κῦρον διὰ χρόνου ἰδόντα αὐτὸν συνδειπνεῖν. ὁ δὲ Κῦρος ἔφη, Μὴ δὴ σὺ κέλευε, ὦ Κυαξάρη· ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅτι οὗτοι οἱ παρόντες ὑφ' ἡμῶν πάντες ἐπαιρόμενοι πάρεισιν; οὔκουν καλῶς ἂν πράττοιμι εἰ τούτων ἀμελῶν τὴν ἐμὴν ἡδονὴν θεραπεύειν δοκοίην. ἀμελεῖσθαι δὲ δοκοῦντες στρατιῶται οἱ μὲν ἀγαθοὶ πολὺ ἀθυμότεροι γίγνονται, οἱ δὲ πονηροὶ πολὺ ὑβριστότεροι. ἀλλὰ σὺ μέν, ἔφη, ἄλλως τε καὶ ὁδὸν μακρὰν ἥκων δείπνει ἤδη· καὶ εἴ τινές σε τιμῶσιν, ἀντασπάζου καὶ εὐώχει αὐτούς, ἵνα σε καὶ θαρρήσωσιν· ἐγὼ δ' ἀπιὼν ἐφ' ἅπερ λέγω τρέψομαι. αὔριον δ', ἔφη, πρῷ δεῦρ' ἐπὶ τὰς σὰς θύρας παρέσονται οἱ ἐπικαίριοι, ὅπως βουλευσώμεθα πάντες σὺν σοὶ ὅ τι χρὴ ποιεῖν τὸ ἐκ τοῦδε. σὺ δ' ἡμῖν ἔμβαλε παρὼν περὶ τούτου πότερον ἔτι δοκεῖ στρατεύεσθαι ἢ καιρὸς ἤδη διαλύειν τὴν στρατιάν.

The allies urge Cyrus not to disband the army.

17. Ταύτην μὲν δὴ τὴν ἡμέραν οὕτω διαγαγόντες καὶ δειπνήσαντες ἀνεπαύοντο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρῷ

ἧκον ἐπὶ τὰς Κυαξάρου θύρας πάντες οἱ σύμμαχοι. ἕως οὖν ὁ Κυαξάρης ἐκοσμεῖτο, ἀκούων ὅτι πολὺς ὄχλος ἐπὶ ταῖς θύραις εἴη, ἐν τούτῳ οἱ φίλοι τῷ Κύρῳ προσῆγον οἱ μὲν Καδουσίους δεομένους αὐτοῦ μένειν, οἱ δὲ Ὑρκανίους, ὁ δέ τις Σάκας, ὁ δέ τις καὶ Γωβρύαν· Ὑστάσπας δὲ Γαδάταν προσῆγε, δεόμενον τοῦ Κύρου μένειν. ἔνθα δὴ ὁ Κῦρος γιγνώσκων ὅτι Γαδάτας πάλαι ἀπωλώλει τῷ φόβῳ μὴ λυθείη ἡ στρατιά, ἐπιγελάσας εἶπεν, Ὦ Γαδάτα, δῆλος εἶ, ἔφη, ὑπὸ Ὑστάσπου τοῦδε πεπεισμένος ταῦτα γιγνώσκειν ἃ λέγεις. καὶ ὁ Γαδάτας ἀνατείνας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀπώμοσεν ἦ μὴν μὴ ὑπὸ τοῦ Ὑστάσπου πεισθεὶς ταῦτα γιγνώσκειν· ἀλλ' οἶδα, ἔφη, ὅτι ἢν ὑμεῖς ἀπέλθητε, ἔρρει τἀμὰ παντελῶς· διὰ ταῦτ', ἔφη, καὶ τούτῳ ἐγὼ αὐτὸς διελεγόμην, ἐρωτῶν εἰ εἰδείη τί ἐν νῷ ἔχεις ποιεῖν. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Ἀδίκως ἄρα ἐγὼ Ὑστάσπαν τόνδε καταιτιῶμαι. Ἀδίκως μέντοι νὴ Δί', ἔφη ὁ Ὑστάσπας, ὦ Κῦρε· ἐγὼ γὰρ ἔλεγον τῷ Γαδάτᾳ τῷδε τοσοῦτον μόνον ὡς οὐχ οἷόν τέ σοι εἴη στρατεύεσθαι, λέγων ὅτι ὁ πατήρ σε μεταπέμπεται. καὶ ὁ Κῦρος, Τί λέγεις; ἔφη· καὶ σὺ τοῦτο ἐτόλμησας ἐξενεγκεῖν, εἴτ' ἐγὼ ἐβουλόμην εἴτε μή; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη· ὁρῶ γάρ σε ὑπερεπιθυμοῦντα ἐν Πέρσαις περίβλεπτον περιελθεῖν καὶ τῷ πατρὶ ἐπιδείξασθαι ᾗ ἕκαστα διεπράξω. ὁ δὲ Κῦρος ἔφη, Σὺ δ' οὐκ ἐπιθυμεῖς οἴκαδε ἀπελθεῖν; Οὐ μὰ Δί', ἔφη, ὁ Ὑστάσπας, οὐδ' ἄπειμί γε, ἀλλὰ μένων στρατηγήσω, ἕως ἂν ποιήσω Γαδάταν τουτονὶ τοῦ Ἀσσυρίου δεσπότην.

Cyaxares appears, and a general discussion follows.

18. Οἱ μὲν δὴ τοιαῦτα ἔπαιζον σπουδῇ πρὸς ἀλλήλους. ἐν δὲ τούτῳ Κυαξάρης σεμνῶς κεκοσμημένος ἐξῆλθε καὶ ἐπὶ θρόνου Μηδικοῦ ἐκαθέζετο. ὡς δὲ πάντες συνῆλθον οὓς ἔδει καὶ σιωπὴ ἐγένετο, ὁ Κυαξάρης ἔλεξεν ὧδε. Ἄνδρες σύμμαχοι, ἴσως, ἐπειδὴ παρὼν τυγχάνω καὶ πρεσβύτερός εἰμι Κύρου, εἰκὸς ἄρχειν με λόγου. νῦν οὖν δοκεῖ μοι εἶναι καιρὸς περὶ τούτου πρῶτον διαλέγεσθαι πότερον στρατεύεσθαι ἔτι δοκεῖ ἢ διαλύειν ἤδη τὴν στρατιάν· λεγέτω οὖν τις, ἔφη, περὶ αὐτοῦ τούτου ᾗ γιγνώσκει. ἐκ τούτου πρῶτος μὲν εἶπεν ὁ Ὑρκάνιος, Ἄνδρες σύμμαχοι, οὐκ οἶδα μὲν ἔγωγε εἴ τι δεῖ λόγου ὅπου αὐτὰ τὰ ἔργα δείκνυσι τὸ κράτιστον. πάντες γὰρ ἐπιστάμεθα ὅτι ὁμοῦ μὲν ὄντες πλείω κακὰ τοὺς πολεμίους ποιοῦμεν ἢ πάσχομεν· ὅτε δὲ χωρὶς ἦμεν ἀλλήλων, ἐκεῖνοι ἡμῖν ἐχρῶντο ὡς ἐκείνοις ἦν ἥδιστον, ἡμῖν γε μὴν ὡς χαλεπώτατον. ἐπὶ τούτῳ ὁ Καδούσιος εἶπεν, Ἡμεῖς δὲ τί ἂν λέγοιμεν, ἔφη, περὶ τοῦ οἴκαδε ἀπελθόντες ἕκαστοι χωρὶς εἶναι, ὁπότε γε οὐδὲ στρατευομένοις, ὡς ἔοικε, χωρίζεσθαι συμφέρει; ἡμεῖς γοῦν οὐ πολὺν χρόνον δίχα τοῦ ὑμετέρου πλήθους στρατευσάμενοι δίκην ἔδομεν ὡς καὶ ὑμεῖς ἐπίστασθε. ἐπὶ τούτῳ Ἀρτάβαζος ὅ ποτε φήσας εἶναι Κύρου συγγενὴς ἔλεξε τοιάδε· Ἐγὼ δ', ἔφη, ὦ Κυαξάρη, τοσοῦτον διαφέρομαι τοῖς πρόσθεν λέγουσιν· οὗτοι μὲν γάρ φασιν ὅτι δεῖ μένοντας στρατεύεσθαι, ἐγὼ δὲ λέγω ὅτι ὅτε μὲν οἴκοι ἦν, ἐστρατευόμην· καὶ γὰρ ἐβοήθουν πολλάκις τῶν ἡμετέρων ἀγομένων καὶ περὶ τῶν

ἡμετέρων φρουρίων ὡς ἐπιβουλευσομένων πολλάκις πράγματα εἶχον φοβούμενός τε καὶ φρουρῶν· καὶ ταῦτ᾽ ἔπραττον τὰ οἰκεῖα δαπανῶν. νῦν δ᾽ ἔχω μὲν τὰ ἐκείνων φρούρια, οὐ φοβοῦμαι δὲ ἐκείνους, εὐωχοῦμαι δὲ τὰ ἐκείνων καὶ πίνω τὰ τῶν πολεμίων. ὡς οὖν τὰ μὲν οἴκοι στρατείαν οὖσαν, τάδε δὲ ἑορτήν, ἐμοὶ μὲν οὐ δοκεῖ, ἔφη, διαλύειν τήνδε τὴν πανήγυριν. ἐπὶ τούτῳ ὁ Γωβρύας εἶπεν, Ἐγὼ δ᾽, ὦ ἄνδρες σύμμαχοι, μέχρι μὲν τοῦδε ἐπαινῶ τὴν Κύρου δεξιάν· οὐδὲν γὰρ ψεύδεται ὧν ὑπέσχετο· εἰ δ᾽ ἄπεισιν ἐκ τῆς χώρας, δῆλον ὅτι ὁ μὲν Ἀσσύριος ἀναπνεύσεται, οὐ τίνων ποινὰς ὧν τε ὑμᾶς ἐπεχείρησεν ἀδικεῖν καὶ ὧν ἐμὲ ἐποίησεν· ἐγὼ δὲ ἐν τῷ μέρει ἐκείνῳ πάλιν δώσω δίκην ὅτι ὑμῖν φίλος ἐγενόμην.

Cyrus proposes a plan.

19. Ἐπὶ τούτοις πᾶσι Κῦρος εἶπεν, Ὦ ἄνδρες, οὐδ᾽ ἐμὲ λανθάνει ὅτι ἐὰν μὲν διαλύωμεν τὸ στράτευμα, τὰ μὲν ἡμέτερα ἀσθενέστερα γίγνοιτ᾽ ἄν, τὰ δὲ τῶν πολεμίων πάλιν αὐξήσεται. ὅσοι τε γὰρ αὐτῶν ὅπλα ἀφῄρηνται, ταχὺ ἄλλα ποιήσονται· ὅσοι τε ἵππους ἀπεστέρηνται, ταχὺ πάλιν ἄλλους ἵππους κτήσονται· ἀντὶ δὲ τῶν ἀποθανόντων ἕτεροι ἐφηβήσουσι· ὥστε οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ πάνυ ἐν τάχει πάλιν ἡμῖν πράγματα παρέχειν δυνήσονται. τί δῆτα ἐγὼ Κυαξάρην ἐκέλευσα λόγον ἐμβαλεῖν περὶ καταλύσεως τῆς στρατιᾶς; εὖ ἴστε ὅτι φοβούμενος τὸ μέλλον. ὁρῶ γὰρ ἡμῖν ἀντιπάλους προσιόντας οἷς ἡμεῖς, εἰ ὧδε στρατευσόμεθα, οὐ δυνησόμεθα μάχεσθαι. προσέρχεται

μὲν γὰρ δήπου χειμών, στέγαι δὲ εἰ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς εἰσιν, ἀλλὰ μὰ Δί᾽ οὐχ ἵπποις οὐδὲ θεράπουσιν οὐδὲ τῷ δήμῳ τῶν στρατιωτῶν, ὧν ἄνευ ἡμεῖς οὐκ ἂν δυναίμεθα στρατεύεσθαι· τὰ δ᾽ ἐπιτήδεια ὅπου μὲν ἡμεῖς ἐληλύθαμεν ὑφ᾽ ἡμῶν ἀνήλωται· ὅποι δὲ μὴ ἀφίγμεθα, διὰ τὸ ἡμᾶς φοβεῖσθαι ἀνακεκομισμένοι εἰσὶν εἰς ἐρύματα, ὥστε αὐτοὶ μὲν ἔχειν, ἡμᾶς δὲ ταῦτα μὴ δύνασθαι λαμβάνειν. τίς οὖν οὕτως ἀγαθὸς ἢ τίς οὕτως ἰσχυρὸς ὃς λιμῷ καὶ ῥίγει δύναιτ᾽ ἂν μαχόμενος στρατεύεσθαι; εἰ μὲν οὖν οὕτω στρατευσόμεθα, ἐγὼ μέν φημι χρῆναι ἑκόντας ἡμᾶς καταλῦσαι τὴν στρατιὰν μᾶλλον ἢ ἄκοντας ὑπ᾽ ἀμηχανίας ἐξελαθῆναι. εἰ δὲ βουλόμεθα ἔτι στρατεύεσθαι, τόδ᾽ ἐγώ φημι χρῆναι ποιεῖν, ὡς τάχιστα πειρᾶσθαι τῶν μὲν ἐκείνων ὀχυρῶν ὡς πλεῖστα παραιρεῖν, ἡμῖν δ᾽ αὐτοῖς ὡς πλεῖστα ὀχυρὰ ποιεῖσθαι· ἐὰν γὰρ ταῦτα γένηται, τὰ μὲν ἐπιτήδεια πλείω ἕξουσιν ὁπότεροι ἂν πλείω δύνωνται λαβόντες ἀποτίθεσθαι, πολιορκήσονται δὲ ὁπότεροι ἂν ἥττους ὦσι. νῦν δ᾽ οὐδὲν διαφέρομεν τῶν ἐν τῷ πελάγει πλεόντων· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι πλέουσι μὲν ἀεί, τὸ δὲ πεπλευσμένον οὐδὲν οἰκειότερον τοῦ ἀπλεύστου καταλείπουσιν. ἐὰν δὲ φρούρια ἡμῖν γένηται, ταῦτα δὴ τοῖς μὲν πολεμίοις ἀλλοτριώσει τὴν χώραν, ἡμῖν δ᾽ ὑπ᾽ εὐδίαν μᾶλλον πάντ᾽ ἔσται. ὃ δ᾽ ἴσως ἂν τινες ὑμῶν φοβηθεῖεν, εἰ δεήσει πόρρω τῆς ἑαυτῶν φρουρεῖν, μηδὲν τοῦτο ὀκνήσητε. ἡμεῖς μὲν γὰρ ἐπείπερ καὶ ὣς οἴκοθεν ἀποδημοῦμεν, φρουρήσειν ὑμῖν ἀναδεχόμεθα τὰ ἐγγύτατα χωρία τῶν πολεμίων, ὑμεῖς δὲ τὰ πρόσορα ὑμῖν αὐτοῖς τῆς Ἀσσυρίας ἐκεῖνα

κτᾶσθε καὶ ἐργάζεσθε. ἐὰν γὰρ ἡμεῖς τὰ πλησίον αὐτῶν φρουροῦντες δυνώμεθα σώζεσθαι, ἐν πολλῇ ὑμεῖς εἰρήνῃ ἔσεσθε οἱ τὰ πρόσω αὐτῶν ἔχοντες· οὐ γὰρ οἶμαι δυνήσονται τῶν ἐγγὺς ἑαυτῶν κακῶν ὄντων ἀμελοῦντες τοῖς πρόσω ὑμῖν ἐπιβουλεύειν.

His proposition unanimously accepted—the army got in readiness.

20. Ὡς δὲ ταῦτ᾽ ἐρρήθη, οἵ τε ἄλλοι πάντες ἀνιστάμενοι συμπροθυμήσεσθαι ταῦτ᾽ ἔφασαν καὶ Κυαξάρης. Γαδάτας δὲ καὶ Γωβρύας καὶ τεῖχος ἑκάτερος αὐτῶν, ἢν ἐπιτρέψωσιν οἱ σύμμαχοι, τειχιεῖσθαι ἔφασαν, ὥστε καὶ ταῦτα φίλια τοῖς συμμάχοις ὑπάρχειν. ὁ οὖν Κῦρος ἐπεὶ πάντας ἑώρα προθύμους ὄντας πράττειν ὅσα ἔλεξε, τέλος εἶπεν, Εἰ τοίνυν περαίνειν βουλόμεθα ὅσα φαμὲν χρῆναι ποιεῖν, ὡς τάχιστ᾽ ἂν δέοι γενέσθαι μηχανὰς μὲν εἰς τὸ καθαιρεῖν τὰ τῶν πολεμίων τείχη, τέκτονας δὲ εἰς τὸ ἡμῖν ὀχυρὰ πυργοῦσθαι. ἐκ τούτου ὑπέσχετο ὁ μὲν Κυαξάρης μηχανὴν αὐτὸς ποιησάμενος παρέξειν, ἄλλην δὲ Γαδάτας καὶ Γωβρύας, ἄλλην δὲ Τιγράνης· αὐτὸς δὲ Κῦρος ἔφη δύο πειράσεσθαι ποιήσασθαι. ἐπεὶ δὲ ταῦτ᾽ ἔδοξεν, ἐπορίζοντο μὲν μηχανοποιούς, παρεσκευάζοντο δ᾽ ἕκαστοι εἰς τὰς μηχανὰς ὧν ἔδει· ἄνδρας δ᾽ ἐπέστησαν οἳ ἐδόκουν ἐπιτηδειότατοι εἶναι ἀμφὶ ταῦτ᾽ ἔχειν. Κῦρος δ᾽ ἐπεὶ ἔγνω ὅτι διατριβὴ ἔσται ἀμφὶ ταῦτα, ἐκάθισε τὸ στράτευμα ἔνθα ᾤετο ὑγιεινότατον εἶναι καὶ εὐπροσοδώτατον ὅσα ἔδει προσκομίζεσθαι· ὅσα τε ἐρυμνότητος προσεδεῖτο, ἐποιήσατο, ὡς ἐν ἀσφαλεῖ οἱ ἀεὶ μένοντες εἶεν, εἴ ποτε καὶ πρόσω τῇ ἰσχύι ἀποστρατο-

πεδεύοιτο. πρὸς δὲ τούτοις ἐρωτῶν οὓς ᾤετο μάλιστα εἰδέναι τὴν χώραν ὁπόθεν ἂν ὡς πλεῖστα ὠφελοῖτο τὸ στράτευμα, ἐξῆγεν ἀεὶ εἰς προνομάς, ἅμα μὲν ὅπως ὅτι πλεῖστα λαμβάνοι τῇ στρατιᾷ τἀπιτήδεια, ἅμα δ᾽ ὅπως μᾶλλον ὑγιαίνοιεν καὶ ἰσχύοιεν διαπονούμενοι ταῖς πορείαις, ἅμα δ᾽ ὅπως ἐν ταῖς ἀγωγαῖς τὰς τάξεις ὑπομιμνήσκοιντο. ὁ μὲν δὴ Κῦρος ἐν τούτοις ἦν.

The ambassadors from the Indian king return—three of them are sent to gain information from the enemy.

21. Ἦλθον δ᾽ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ παρὰ τοῦ Ἰνδοῦ χρήματα ἄγοντες καὶ ἀπήγγελλον αὐτῷ ὅτι ὁ Ἰνδὸς ἐπιστέλλει τοιάδε. Ἐγώ, ὦ Κῦρε, ἥδομαι ὅτι μοι ἐπήγγειλας ὧν ἐδέου, καὶ βούλομαί σοι ξένος εἶναι καὶ πέμπω σοι χρήματα· κἂν ἄλλων δέῃ, μεταπέμπου. ἐπέσταλται δὲ τοῖς παρ᾽ ἐμοῦ ποιεῖν ὅ τι ἂν σὺ κελεύῃς. ἀκούσας δὲ ὁ Κῦρος εἶπε, Κελεύω τοίνυν ὑμᾶς τοὺς μὲν ἄλλους μένοντας ἔνθα κατεσκηνώκατε φυλάττειν τὰ χρήματα καὶ ζῆν ὅπως ὑμῖν ἥδιστον· τρεῖς δέ μοι ἐλθόντες ὑμῶν εἰς τοὺς πολεμίους ὡς παρὰ τοῦ Ἰνδοῦ περὶ συμμαχίας, καὶ τἀκεῖ μαθόντες ὅ τι ἂν λέγωσί τε καὶ ποιῶσιν, ὡς τάχιστα ἀπαγγείλατε ἐμοί τε καὶ τῷ Ἰνδῷ· κἂν ταῦτά μοι καλῶς ὑπηρετήσητε, ἔτι μᾶλλον ὑμῖν χάριν εἴσομαι τούτου ἢ ὅτι χρήματα πάρεστε ἄγοντες. καὶ γὰρ οἱ μὲν δούλοις ἐοικότες κατάσκοποι οὐδὲν ἄλλο δύνανται εἰδότες ἀπαγγέλλειν ἢ ὅσα πάντες ἴσασιν· οἱ δὲ οἷοίπερ ὑμεῖς ἄνδρες πολλάκις καὶ τὰ βουλευόμενα καταμανθάνουσιν. οἱ μὲν δὴ Ἰνδοὶ ἡδέως ἀκούσαντες

καὶ ξενισθέντες τότε παρὰ Κύρῳ, συσκευασάμενοι τῇ ὑστεραίᾳ ἐπορεύοντο, ὑποσχόμενοι ἦ μὴν μαθόντες ὅσα ἂν δύνωνται πλεῖστα ἐκ τῶν πολεμίων ἥξειν ὡς δυνατὸν τάχιστα.

Magnificent preparations of Cyrus.

22. Ὁ δὲ Κῦρος τά τε ἄλλα εἰς τὸν πόλεμον παρεσκευάζετο μεγαλοπρεπῶς, ὡς δὴ ἀνὴρ οὐδὲν μικρὸν ἐπινοῶν πράττειν, ἐπεμέλετο δὲ οὐ μόνον ὧν ἔδοξε τοῖς συμμάχοις, ἀλλὰ καὶ ἔριν ἐνέβαλλε πρὸς ἀλλήλους τοῖς φίλοις ὅπως αὐτοὶ ἕκαστοι φανοῦνται καὶ εὐοπλότατοι καὶ ἱππικώτατοι καὶ ἀκοντιστικώτατοι καὶ τοξικώτατοι καὶ φιλοπονώτατοι. ταῦτα δὲ ἐξειργάζετο ἐπὶ τὰς θήρας ἐξάγων καὶ τιμῶν τοὺς κρατίστους ἕκαστα· καὶ τοὺς ἄρχοντας δὲ οὓς ἑώρα ἐπιμελομένους τούτου ὅπως οἱ αὑτῶν κράτιστοι ἔσονται στρατιῶται, καὶ τούτους ἐπαινῶν τε παρώξυνε καὶ χαριζόμενος αὐτοῖς ὅ τι δύναιτο. εἰ δέ ποτε θυσίαν ποιοῖτο καὶ ἑορτὴν ἄγοι, καὶ ἐν ταύτῃ ὅσα πολέμου ἕνεκα μελετῶσιν ἄνθρωποι πάντων τούτων ἀγῶνας ἐποίει καὶ ἆθλα τοῖς νικῶσι μεγαλοπρεπῶς ἐδίδου, καὶ ἦν πολλὴ εὐθυμία ἐν τῷ στρατεύματι. τῷ δὲ Κύρῳ σχεδόν τι ἤδη ἀποτετελεσμένα ἦν ὅσα ἐβούλετο ἔχων στρατεύεσθαι πλὴν τῶν μηχανῶν. καὶ γὰρ οἱ Πέρσαι ἱππεῖς ἔκπλεῳ ἤδη ἦσαν εἰς τοὺς μυρίους, καὶ τὰ ἅρματα τὰ δρεπανηφόρα, ἅ τε αὐτὸς κατεσκεύαζεν, ἔκπλεω ἤδη ἦν εἰς τὰ ἑκατόν, ἅ τε Ἀβραδάτας ὁ Σούσιος ἐπεχείρησε κατασκευάζειν ὅμοια τοῖς Κύρου, καὶ ταῦτα ἔκπλεω ἦν εἰς ἄλλα ἑκατόν. καὶ τὰ Μηδικὰ δὲ ἅρματα

ἔκπλεω καὶ ταῦτα ἦν εἰς ἄλλα ἑκατόν. καὶ ἐπὶ τὰς καμήλους δὲ τεταγμένοι ἦσαν ἄνδρες δύο ἐφ᾽ ἑκάστην τοξόται. καὶ ὁ μὲν πλεῖστος στρατὸς οὕτως εἶχε τὴν γνώμην ὡς ἤδη παντελῶς κεκρατηκὼς καὶ οὐδὲν ὄντα τὰ τῶν πολεμίων.

The Indians return with tidings of the enemy.

23. Ἐπεὶ δὲ οὕτω διακειμένων ἦλθον οἱ Ἰνδοὶ ἐκ τῶν πολεμίων οὓς ἐπεπόμφει Κῦρος ἐπὶ κατασκοπήν, καὶ ἔλεγον ὅτι Κροῖσος μὲν ἡγεμὼν καὶ στρατηγὸς πάντων ᾑρημένος εἴη τῶν πολεμίων, δεδογμένον δ᾽ εἴη πᾶσι τοῖς συμμάχοις βασιλεῦσι πάσῃ τῇ δυνάμει ἕκαστον παρεῖναι, χρήματα δὲ εἰσφέρειν πάμπολλα, ταῦτα δὲ τελεῖν καὶ μισθουμένους οὓς δύναιντο καὶ δωρουμένους οἷς δέοι, ἤδη δὲ καὶ μεμισθωμένους εἶναι πολλοὺς μὲν Θρᾳκῶν μαχαιροφόρους, Αἰγυπτίους δὲ προσπλεῖν, καὶ ἀριθμὸν ἔλεγον εἰς δώδεκα μυριάδας σὺν ἀσπίσι ποδήρεσι καὶ δόρασι μεγάλοις, οἷάπερ καὶ νῦν ἔχουσι, καὶ κοπίσι· προσέτι δὲ καὶ παρεῖναι ἤδη Κίλικάς τε πάντας καὶ σὺν τῷ Βαβυλῶνος ἄρχοντι τοὺς Ἀσσυρίους, καὶ σχεδὸν πάντας τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐποικοῦντας σὺν Κροίσῳ ἠναγκάσθαι ἕπεσθαι, πεπομφέναι δὲ Κροῖσον καὶ εἰς Λακεδαίμονα περὶ συμμαχίας· συλλέγεσθαι δὲ τὸ στράτευμα ἀμφὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμόν, προϊέναι δὲ μέλλειν αὐτοὺς εἰς Θύμβραρα, ἔνθα καὶ νῦν ὁ σύλλογος τῶν ὑπὸ βασιλέα βαρβάρων τῶν κάτω, καὶ ἀγορὰν πᾶσι παρηγγέλθαι ἐνταῦθα κομίζειν· σχεδὸν δὲ τούτοις ταὐτὰ ἔλεγον καὶ οἱ αἰχμάλωτοι· ἐπεμέλετο γὰρ

καὶ τούτου ὁ Κῦρος ὅπως ἁλίσκοιντο παρ' ὧν ἔμελλε πεύσεσθαί τι· ἔπεμπε δὲ καὶ δούλοις ἐοικότας κατασκόπους ὡς αὐτομόλους.

Alarm in the army — Cyrus tries to dispel their fears.

24. Ὡς οὖν ταῦτα ἤκουσεν ὁ στρατὸς τοῦ Κύρου, ἐν φροντίδι τε ἐγένετο, ὥσπερ εἰκός, ἡσυχαίτεροί τε ἢ ὡς εἰώθεσαν διεφοίτων, ἐκυκλοῦντό τε καὶ μεστὰ ἦν πάντα ἀλλήλους ἐρωτώντων περὶ τούτων καὶ διαλεγομένων. ὡς δὲ ᾔσθετο ὁ Κῦρος φόβον διαθέοντα ἐν τῇ στρατιᾷ, συγκαλεῖ τούς τε ἄρχοντας τῶν στρατευμάτων καὶ πάντας ὁπόσων ἀθυμούντων ἐδόκει βλάβη τις γίγνεσθαι καὶ προθυμουμένων ὠφέλεια. προεῖπε δὲ τοῖς ὑπηρέταις, καὶ ἄλλος εἴ τις βούλοιτο τῶν ὁπλοφόρων προσίστασθαι ἀκουσόμενος τῶν λόγων, μὴ κωλύειν. ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἔλεξε τοιάδε.

Ἄνδρες σύμμαχοι, ἐγὼ τοίνυν ὑμᾶς συνεκάλεσα ἰδών τινας ὑμῶν, ἐπεὶ αἱ ἀγγελίαι ἦλθον ἐκ τῶν πολεμίων, πάνυ ἐοικότας πεφοβημένοις ἀνθρώποις. δοκεῖ γάρ μοι θαυμαστὸν εἶναι εἴ τις ὑμῶν ὅτι μὲν οἱ πολέμιοι συλλέγονται δέδοικεν, ὅτι δὲ ἡμεῖς πολὺ πλείους συνειλέγμεθα νῦν ἢ ὅτε ἐνικῶμεν ἐκείνους, πολὺ δὲ ἄμεινον σὺν θεοῖς παρεσκευάσμεθα νῦν ἢ πρόσθεν, ταῦτα δὲ ὁρῶντες οὐ θαρρεῖτε. ὦ πρὸς θεῶν, ἔφη, τί δῆτα ἂν ἐποιήσατε οἱ νῦν δεδοικότες, εἰ ἤγγελλόν τινες τὰ παρ' ἡμῖν νῦν ὄντα ταῦτα ἀντίπαλα ἡμῖν προσιόντα, καὶ πρῶτον μὲν ἠκούετε, ἔφη, ὅτι οἱ πρότερον νικήσαντες ἡμᾶς οὗτοι πάλιν ἔρχονται ἔχοντες ἐν ταῖς ψυχαῖς ἣν τότε νίκην ἐκτήσαντο·

ἔπειτα δὲ οἱ τότε ἐκκόψαντες τῶν τοξοτῶν καὶ ἀκοντιστῶν τὰς ἀκροβολίσεις νῦν οὗτοι ἔρχονται καὶ ἄλλοι ὅμοιοι τούτοις πολλαπλάσιοι.

And tells of their immense advantage over the enemy.

25. Ἔπειτα δὲ ὥσπερ οὗτοι ὁπλισάμενοι τοὺς πεζοὺς τότ᾽ ἐνίκων, νῦν οὕτω καὶ οἱ ἱππεῖς αὐτῶν παρεσκευασμένοι πρὸς τοὺς ἱππέας προσέρχονται, καὶ τὰ μὲν τόξα καὶ ἀκόντια ἀποδεδοκιμάκασι, παλτὸν δὲ ἓν ἰσχυρὸν ἕκαστος λαβὼν προσελαύνειν διανενόηται ὡς ἐκ χειρὸς τὴν μάχην ποιησόμενος· ἔτι δὲ ἅρματα ἔρχεται, ἃ οὐχ οὕτως ἑστήξει ὥσπερ πρόσθεν ἀπεστραμμένα ὥσπερ εἰς φυγήν, ἀλλ᾽ οἵ τε ἵπποι εἰσὶ κατατεθωρακισμένοι οἱ ἐν τοῖς ἅρμασιν, οἵ τε ἡνίοχοι ἐν πύργοις ἑστᾶσι ξυλίνοις τὰ ὑπερέχοντα ἅπαντα συνεστεγασμένοι θώραξι καὶ κράνεσι, δρέπανά τε σιδηρᾶ περὶ τοῖς ἄξοσι προσήρμοσται, ὡς ἐλῶντες καὶ οὗτοι εὐθὺς εἰς τὰς τάξεις τῶν ἐναντίων· πρὸς δ᾽ ἔτι κάμηλοι εἰσὶν αὐτοῖς ἐφ᾽ ὧν προσελῶσιν, ὧν μίαν ἑκάστην ἑκατὸν ἵπποι οὐκ ἂν ἀνάσχοιντο ἰδόντες· ἔτι δὲ πύργους προσίασιν ἔχοντες ἀφ᾽ ὧν τοῖς μὲν ἑαυτῶν ἀρήξουσιν, ἡμᾶς δὲ βάλλοντες κωλύσουσι τοῖς ἐν τῷ ἰσοπέδῳ μάχεσθαι· εἰ δὴ ταῦτα ἀπήγγελλέ τις ὑμῖν ἐν τοῖς πολεμίοις ὄντα, οἱ νῦν φοβούμενοι τί ἂν ἐποιήσατε; ὁπότε ἀπαγγελλομένων ὑμῖν ὅτι Κροῖσος μὲν ᾕρηται τῶν πολεμίων στρατηγός, ὃς τοσούτῳ Σύρων κακίων ἐγένετο ὅσῳ Σύροι μὲν μάχῃ ἡττηθέντες ἔφυγον, Κροῖσος δὲ ἰδὼν ἡττημένους ἀντὶ τοῦ ἀρήγειν τοῖς συμμάχοις φεύγων ᾤχετο· ἔπειτα δὲ διαγγέλλεται

δήπου ὅτι αὐτοὶ μὲν οἱ πολέμιοι οὐχ ἱκανοὶ ἡγοῦνται ὑμῖν εἶναι μάχεσθαι, ἄλλους δὲ μισθοῦνται, ὡς ἄμεινον μαχουμένους ὑπὲρ σφῶν ἢ αὐτοί. εἰ μέντοι τισὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα ὄντα δεινὰ δοκεῖ εἶναι, τὰ δὲ ἡμέτερα φαῦλα, τούτους ἐγώ φημι χρῆναι, ὦ ἄνδρες, ἀφεῖναι εἰς τοὺς ἐναντίους· πολὺ γὰρ ἐκεῖ ὄντες πλείω ἂν ἡμᾶς ἢ παρόντες ὠφελοῖεν.

Chief Domestic Animals in the Euphrates Region.
(From an Assyrian bas-relief.)

PART VI

CAMPAIGN AGAINST SARDIS AND BABYLON

Cyrus' order of march.

1. Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ μὲν συνεσκευάζοντο, ὁ δὲ Κῦρος ἐθύετο. ἐπεὶ δὲ καλὰ τὰ ἱερὰ ἦν, ὡρμᾶτο σὺν τῷ στρατεύματι· καὶ τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ ἐξεστρατοπεδεύσατο ὡς δυνατὸν ἐγγύτατα, ὅπως εἴ τίς

τι ἐπιλελησμένος εἴη, μετέλθοι, καὶ εἴ τίς τι ἐνδεόμενος γνοίη, τοῦτο ἐπιπαρασκευάσαιτο. Κυαξάρης μὲν οὖν τῶν Μήδων ἔχων τὸ τρίτον μέρος κατέμενεν, ὡς μηδὲ τὰ οἴκοι ἔρημα εἴη. ὁ δὲ Κῦρος ἐπορεύετο ὡς ἐδύνατο τάχιστα, τοὺς ἱππέας μὲν πρώτους ἔχων, καὶ πρὸ τούτων διερευνητὰς καὶ σκοποὺς ἀεὶ ἀναβιβάζων ἐπὶ τὰ πρόσθεν εὐσκοπώτατα· μετὰ δὲ τούτους ἦγε τὰ σκευοφόρα, ὅπου μὲν πεδινὸν εἴη, πολλοὺς ὁρμαθοὺς ποιούμενος τῶν ἁμαξῶν καὶ τῶν σκευοφόρων· ὄπισθεν δὲ ἡ φάλαγξ ἐφεπομένη, εἴ τι τῶν σκευοφόρων ὑπολείποιτο, οἱ προστυγχάνοντες τῶν ἀρχόντων ἐπεμέλοντο ὡς μὴ κωλύοιντο πορεύεσθαι. ὅπου δὲ στενοτέρα εἴη ἡ ὁδός, διὰ μέσου ποιούμενοι τὰ σκευοφόρα ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπορεύοντο οἱ ὁπλοφόροι· καὶ εἴ τι ἐμποδίζοι, οἱ κατὰ ταῦτα γιγνόμενοι τῶν στρατιωτῶν ἐπεμέλοντο. ἐπορεύοντο δὲ ὡς τὰ πολλὰ αἱ τάξεις παρ᾽ ἑαυταῖς ἔχουσαι τὰ σκευοφόρα· ἐπετέτακτο γὰρ πᾶσι τοῖς σκευοφόροις κατὰ τὴν ἑαυτῶν ἑκάστους τάξιν ἰέναι, εἰ μή τι ἀναγκαῖον ἀποκωλύοι. καὶ σημεῖον δὲ ἔχων ὁ τοῦ ταξιάρχου σκευοφόρος ἡγεῖτο γνωστὸν τοῖς τῆς ἑαυτοῦ τάξεως· ὥστ᾽ ἀθρόοι ἐπορεύοντο, ἐπεμέλοντό τε ἰσχυρῶς ἕκαστος τῶν ἑαυτοῦ ὡς μὴ ὑπολείποιντο. καὶ οὕτω ποιούντων οὔτε ζητεῖν ἔδει ἀλλήλους ἅμα τε παρόντα ἅπαντα καὶ σαώτερα ἦν καὶ θᾶττον τὰ δέοντα εἶχον οἱ στρατιῶται.

The troops arm themselves — Panthea's gift to her husband.

2. Τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ πρῲ Κῦρος μὲν ἐθύετο, ὁ δ᾽ ἄλλος στρατὸς ἀριστήσας καὶ σπονδὰς ποιησάμενος

ἐξωπλίζετο πολλοῖς μὲν καὶ καλοῖς χιτῶσι, πολλοῖς δὲ καὶ καλοῖς θώραξι καὶ κράνεσιν· ὥπλιζον δὲ καὶ ἵππους προμετωπιδίοις καὶ προστερνιδίοις· καὶ τοὺς μὲν μονίππους παραμηριδίοις, τοὺς δ᾽ ὑπὸ τοῖς ἅρμασιν ὄντας παραπλευριδίοις· ὥστε ἤστραπτε μὲν χαλκῷ, ἤνθει δὲ φοινικίσι πᾶσα ἡ στρατιά. καὶ Ἀβραδάτᾳ δὲ τὸ τετράρρυμον ἅρμα καὶ ἵππων ὀκτὼ παγκάλως ἐκεκόσμητο. ἐπεὶ δ᾽ ἔμελλε τὸν λινοῦν θώρακα, ὃς

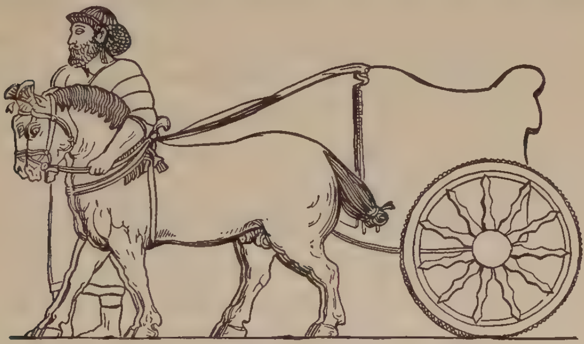

Persian War Chariot.

ἐπιχώριος ἦν αὐτοῖς, ἐνδύεσθαι, προσφέρει αὐτῷ Πάνθεια ἡ γυνὴ καὶ χρυσοῦν κράνος καὶ περιβραχιόνια καὶ ψέλια πλατέα περὶ τοὺς καρποὺς τῶν χειρῶν καὶ χιτῶνα πορφυροῦν ποδήρη καὶ λόφον ὑακινθινοβαφῆ. ταῦτα δ᾽ ἐποιήσατο λάθρᾳ τοῦ ἀνδρὸς ἐκμετρησαμένη τὰ ἐκείνου ὅπλα. ὁ δὲ ἰδὼν ἐθαύμασέ τε καὶ ἐπήρετο τὴν Πάνθειαν, Σὺ δήπου, ὦ γύναι, συγκόψασα τὸν σαυτῆς κόσμον τὰ ὅπλα μοι ἐποιήσω; Μὰ Δί᾽, ἔφη ἡ Πάνθεια, οὔκουν τόν γε πλείστου ἄξιον· σὺ γὰρ ἔμοιγε, ἢν καὶ τοῖς ἄλλοις φανῇς οἷόσπερ ἐμοὶ δοκεῖς

εἶναι, μέγιστος κόσμος ἔσει. ταῦτα δὲ λέγουσα ἅμα ἐνέδυε τὰ ὅπλα, καὶ λανθάνειν μὲν ἐπειρᾶτο, ἐλείβετο δὲ αὐτῇ τὰ δάκρυα κατὰ τῶν παρειῶν.

The parting of Abradatas and Panthea.

3. Ἐπεὶ δὲ καὶ πρόσθεν ὢν ἀξιοθέατος ὁ Ἀβραδάτας ὡπλίσθη τοῖς ὅπλοις τούτοις, ἐφάνη μὲν κάλλιστος καὶ ἐλευθεριώτατος, ἅτε καὶ τῆς φύσεως ὑπαρχούσης· λαβὼν δὲ παρὰ τοῦ ὑφηνιόχου τὰς ἡνίας παρεσκευάζετο ὡς ἀναβησόμενος ἤδη ἐπὶ τὸ ἅρμα. ἐν δὲ τούτῳ ἡ Πάνθεια ἀποχωρῆσαι κελεύσασα τοὺς παρόντας πάντας ἔλεξεν, Ἀλλʼ ὅτι μέν, ὦ Ἀβραδάτα, εἴ τις καὶ ἄλλη πώποτε γυνὴ τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα μεῖζον τῆς ἑαυτῆς ψυχῆς ἐτίμησεν, οἶμαί σε γιγνώσκειν ὅτι καὶ ἐγὼ μία τούτων εἰμί. τί οὖν ἐμὲ δεῖ καθʼ ἓν ἕκαστον λέγειν; τὰ γὰρ ἔργα οἶμαί σοι πιθανώτερα παρεσχῆσθαι τῶν νῦν λεχθέντων λόγων. ὅμως δὲ οὕτως ἔχουσα πρὸς σὲ ὥσπερ σὺ οἶσθα, ἐπομνύω σοι τὴν ἐμὴν καὶ σὴν φιλίαν ἦ μὴν ἐγὼ βούλεσθαι ἂν μετὰ σοῦ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ γενομένου κοινῇ γῆν ἐπιέσασθαι μᾶλλον ἢ ζῆν μετʼ αἰσχυνομένου αἰσχυνομένη· οὕτως ἐγὼ καὶ σὲ τῶν καλλίστων καὶ ἐμαυτὴν ἠξίωκα. καὶ Κύρῳ δὲ μεγάλην τινὰ δοκῶ ἡμᾶς χάριν ὀφείλειν, ὅτι με αἰχμάλωτον γενομένην καὶ ἐξαιρεθεῖσαν ἑαυτῷ οὔτε με ὡς δούλην ἠξίωσε κεκτῆσθαι οὔτε ὡς ἐλευθέραν ἐν ἀτίμῳ ὀνόματι, διεφύλαξε δὲ σοὶ ὥσπερ ἀδελφοῦ γυναῖκα λαβών. πρὸς δὲ καὶ ὅτε Ἀράσπας ἀπέστη αὐτοῦ ὁ ἐμὲ φυλάττων, ὑπεσχόμην αὐτῷ, εἴ με ἐάσειε πρὸς σὲ πέμψαι, ἥξειν αὐτῷ σὲ πολὺ Ἀράσπου ἄνδρα

καὶ πιστότερον καὶ ἀμείνονα. ἡ μὲν ταῦτα εἶπεν· ὁ δὲ Ἀβραδάτας ἀγασθεὶς τοῖς λόγοις καὶ θιγὼν αὐτῆς τῆς κεφαλῆς ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπηύξατο, Ἀλλ', ὦ Ζεῦ μέγιστε, δός μοι φανῆναι ἀξίῳ μὲν Πανθείας ἀνδρί, ἀξίῳ δὲ καὶ Κύρου φίλῳ τοῦ ἡμᾶς τιμήσαντος. ταῦτ' εἰπὼν κατὰ τὰς θύρας τοῦ ἁρματείου δίφρου ἀνέβαινεν ἐπὶ τὸ ἅρμα. ἐπεὶ δὲ ἀναβάντος αὐτοῦ κατέκλεισε τὸν δίφρον ὁ ὑφηνίοχος, οὐκ ἔχουσα ἡ Πάνθεια πῶς ἂν ἔτι ἄλλως ἀσπάσαιτο αὐτόν, κατεφίλησε τὸν δίφρον· καὶ τῷ μὲν προῄει ἤδη τὸ ἅρμα, ἡ δὲ λαθοῦσα αὐτὸν συνεφείπετο, ἕως ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Ἀβραδάτας εἶπε, Θάρρει, Πάνθεια, καὶ χαῖρε καὶ ἄπιθι ἤδη.

Cyrus advances against the enemy with favorable omens.

4. Οἱ μὲν δὴ εὐξάμενοι τοῖς θεοῖς ἀπῇσαν πρὸς τὰς τάξεις· τῷ δὲ Κύρῳ καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν προσήνεγκαν οἱ θεράποντες ἐμφαγεῖν καὶ πιεῖν ἔτι οὖσιν ἀμφὶ τὰ ἱερά. ὁ δὲ Κῦρος ὥσπερ εἶχεν ἑστηκὼς ἀπαρξάμενος ἠρίστα καὶ μετεδίδου ἀεὶ τῷ μάλιστα δεομένῳ· καὶ σπείσας καὶ εὐξάμενος ἔπιε, καὶ οἱ ἄλλοι δὲ οἱ περὶ αὐτὸν οὕτως ἐποίουν. μετὰ δὲ ταῦτα αἰτησάμενος Δία πατρῷον ἡγεμόνα εἶναι καὶ σύμμαχον ἀνέβαινεν ἐπὶ τὸν ἵππον καὶ τοὺς ἀμφ' αὑτὸν ἐκέλευεν. ὡπλισμένοι δὲ πάντες ἦσαν οἱ περὶ τὸν Κῦρον τοῖς αὐτοῖς Κύρῳ ὅπλοις, χιτῶσι φοινικοῖς, θώραξι χαλκοῖς, κράνεσι χαλκοῖς, λόφοις λευκοῖς, μαχαίραις, παλτῷ κρανεΐνῳ ἑνὶ ἕκαστος· οἱ δὲ ἵπποι προμετωπιδίοις καὶ προστερνιδίοις καὶ παραμηριδίοις χαλκοῖς· τὰ δ' αὐτὰ ταῦτα

παραμηρίδια ἦν καὶ τῷ ἀνδρί· τοσοῦτον μόνον διέφερε τὰ Κύρου ὅπλα ὅτι τὰ μὲν ἄλλα ἐκέχριτο τῷ χρυσοειδεῖ χρώματι, τὰ δὲ Κύρου ὅπλα ὥσπερ κάτοπτρον ἐξέλαμπεν. ἐπεὶ δὲ ἀνέβη καὶ ἔστη ἀποβλέπων ᾗπερ ἔμελλε πορεύεσθαι, βροντὴ δεξιὰ ἐφθέγξατο· ὁ δ' εἶπεν, Ἑψόμεθά σοι, ὦ Ζεῦ μέγιστε. καὶ ὡρμᾶτο ἐν μὲν δεξιᾷ ἔχων Χρυσάνταν τὸν ἵππαρχον καὶ τοὺς ἱππέας, ἐν ἀριστερᾷ δὲ Ἀρσάμαν καὶ τοὺς πεζούς. παρηγγύησε δὲ παρορᾶν πρὸς τὸ σημεῖον καὶ ἐν ἴσῳ ἕπεσθαι· ἦν δὲ αὐτῷ τὸ σημεῖον ἀετὸς χρυσοῦς ἐπὶ δόρατος μακροῦ ἀνατεταμένος. καὶ νῦν δ' ἔτι τοῦτο τὸ σημεῖον τῷ Περσῶν βασιλεῖ διαμένει. πρὶν δὲ ὁρᾶν τοὺς πολεμίους εἰς τρὶς ἀνέπαυσε τὸ στράτευμα.

The enemy's advance — Cyrus perceives their intention — his final orders.

5. Ἐπεὶ δὲ προεληλύθεσαν ὡς εἴκοσι σταδίους, ἤρχοντο ἤδη τὸ τῶν πολεμίων στράτευμα ἀντιπροσιὸν καθορᾶν. ὡς δ' ἐν τῷ καταφανεῖ πάντες ἀλλήλοις ἐγένοντο καὶ ἔγνωσαν οἱ πολέμιοι πολὺ ἑκατέρωθεν ὑπερφαλαγγοῦντες, στήσαντες τὴν αὑτῶν φάλαγγα, οὐ γὰρ ἔστιν ἄλλως κυκλοῦσθαι, ἐπέκαμπτον εἰς κύκλωσιν, ὥσπερ γάμμα ἑκατέρωθεν τὴν ἑαυτῶν τάξιν ποιήσαντες, ὡς πάντοθεν ἅμα μάχοιντο. ὁ δὲ Κῦρος ὁρῶν ταῦτα οὐδέν τι μᾶλλον ἀφίστατο, ἀλλ' ὡσαύτως ἡγεῖτο. κατανοῶν δὲ ὡς πρόσω τὸν καμπτῆρα ἑκατέρωθεν ἐποιήσαντο περὶ ὃν κάμπτοντες ἀνέτεινον τὰ κέρατα, Ἐννοεῖς, ἔφη, ὦ Χρυσάντα, ἔνθα τὴν ἐπικαμπὴν ποιοῦνται; Πάνυ γε, ἔφη ὁ Χρυσάντας, καὶ θαυμάζω γε· πολὺ γάρ μοι δοκοῦσιν ἀποσπᾶν

τὰ κέρατα ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν φάλαγγος. Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Κῦρος, καὶ ἀπό γε τῆς ἡμετέρας. Τί δὴ τοῦτο; Δῆλον ὅτι φοβούμενοι μὴ ἢν ἐγγὺς ἡμῶν γένηται τὰ κέρατα τῆς φάλαγγος ἔτι πρόσω οὔσης, ἐπιθώμεθα αὐτοῖς. Ἔπειτ', ἔφη ὁ Χρυσάντας, πῶς δυνήσονται ὠφελεῖν οἱ ἕτεροι τοὺς ἑτέρους οὕτω πολὺ ἀπέχοντες ἀλλήλων; Ἀλλὰ δῆλον, ἔφη ὁ Κῦρος, ὅτι ἡνίκα ἂν γένηται τὰ κέρατα ἀναβαίνοντα κατ' ἀντιπέρας τῶν πλαγίων τοῦ ἡμετέρου στρατεύματος, στραφέντες ὡς εἰς φάλαγγα ἅμα πάντοθεν ἡμῖν προσίασιν, ὡς ἅμα πάντοθεν μαχούμενοι. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Χρυσάντας, εὖ σοι δοκοῦσι βουλεύεσθαι; Πρός γε ἃ ὁρῶσι· πρὸς δὲ ἃ οὐχ ὁρῶσιν ἔτι κάκιον ἢ εἰ κατὰ κέρας προσῇσαν. ἀλλὰ σὺ μέν, ἔφη, ὦ Ἀρσάμα, ἡγοῦ τῷ πεζῷ ἠρέμα ὥσπερ ἐμὲ ὁρᾷς· καὶ σύ, ὦ Χρυσάντα, ἐν ἴσῳ τούτῳ τὸ ἱππικὸν ἔχων συμπαρέπου. ἐγὼ δὲ ἄπειμι ἐκεῖσε ὅθεν μοι δοκεῖ καιρὸς εἶναι ἄρχεσθαι τῆς μάχης· ἅμα δὲ παριὼν ἐπισκέψομαι ἕκαστα πῶς ἡμῖν ἔχει. ἐπειδὰν δ' ἐκεῖ γένωμαι, ὅταν ἤδη ὁμοῦ προσιόντες ἀλλήλοις γιγνώμεθα, παιᾶνα ἐξάρξω, ὑμεῖς δὲ ἐπείγεσθε. ἡνίκα δ' ἂν ἡμεῖς ἐγχειρῶμεν τοῖς πολεμίοις, αἰσθήσεσθε μέν, οὐ γὰρ οἶμαι ὀλίγος θόρυβος ἔσται, ὁρμήσεται δὲ τηνικαῦτα Ἀβραδάτας ἤδη σὺν τοῖς ἅρμασιν εἰς τοὺς ἐναντίους· οὕτω γὰρ αὐτῷ εἰρήσεται· ὑμᾶς δὲ χρὴ ἕπεσθαι ἐχομένους ὅτι μάλιστα τῶν ἁρμάτων. οὕτω γὰρ μάλιστα τοῖς πολεμίοις τεταραγμένοις ἐπιπεσούμεθα. παρέσομαι δὲ κἀγὼ ᾗ ἂν δύνωμαι τάχιστα διώκων τοὺς ἄνδρας, ἢν οἱ θεοὶ θέλωσι.

He cheers on his men in different parts of the line.

6. Ταῦτ᾽ εἰπὼν καὶ σύνθημα παρεγγυήσας Ζεὺς σωτὴρ καὶ ἡγεμὼν ἐπορεύετο. μεταξὺ δὲ τῶν ἁρμάτων καὶ τῶν θωρακοφόρων διαπορευόμενος ὁπότε προσβλέψειέ τινας τῶν ἐν ταῖς τάξεσι, τότε μὲν εἶπεν ἄν, Ὦ ἄνδρες, ὡς ἡδὺ ὑμῶν τὰ πρόσωπα θεάσασθαι. τοτὲ δ᾽ αὖ ἐν ἄλλοις ἂν ἔλεξεν, Ἆρα ἐννοεῖτε, ἄνδρες, ὅτι ὁ νῦν ἀγών ἐστιν οὐ μόνον περὶ τῆς τήμερον νίκης, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς πρόσθεν ἣν νενικήκατε καὶ περὶ πάσης εὐδαιμονίας; ἐν ἄλλοις δ᾽ ἂν προϊὼν εἶπεν, Ὦ ἄνδρες, τὸ ἀπὸ τοῦδε οὐδέν ποτε ἔτι θεοὺς αἰτιατέον ἔσται· παραδεδώκασι γὰρ ἡμῖν πολλά τε καὶ ἀγαθὰ κτήσασθαι. ἀλλ᾽ ἄνδρες ἀγαθοὶ γενώμεθα. κατ᾽ ἄλλους δ᾽ αὖ τοιάδε, Ὦ ἄνδρες, εἰς τίνα ποτ᾽ ἂν καλλίονα ἔρανον ἀλλήλους παρακαλέσαιμεν ἢ εἰς τόνδε; νῦν γὰρ ἔξεστιν ἀγαθοῖς ἀνδράσι γενομένοις πολλὰ κἀγαθὰ ἀλλήλοις εἰσενεγκεῖν. κατ᾽ ἄλλους δ᾽ αὖ, Ἐπίστασθε μέν, οἶμαι, ὦ ἄνδρες, ὅτι νῦν ἆθλα πρόκειται τοῖς νικῶσι μὲν διώκειν, παίειν, κατακαίνειν, ἀγαθὰ ἔχειν, καλὰ ἀκούειν, ἐλευθέροις εἶναι, ἄρχειν· τοῖς δὲ κακοῖς δῆλον ὅτι τἀναντία τούτων. ὅστις οὖν αὑτὸν φιλεῖ, μετ᾽ ἐμοῦ μαχέσθω· ἐγὼ γὰρ κακὸν οὐδὲν οὐδ᾽ αἰσχρὸν ἑκὼν εἶναι προσήσομαι. ὁπότε δ᾽ αὖ γένοιτο κατά τινας τῶν πρόσθεν συμμαχεσαμένων, εἶπεν ἄν, Πρὸς δὲ ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες, τί δεῖ λέγειν; ἐπίστασθε γὰρ οἵαν τε οἱ ἀγαθοὶ ἐν ταῖς μάχαις ἡμέραν ἄγουσι καὶ οἵαν οἱ κακοί. ὡς δὲ παριὼν κατὰ Ἀβραδάταν ἐγένετο, ἔστη· καὶ ὁ Ἀβραδάτας παραδοὺς τῷ ὑφηνιόχῳ τὰς ἡνίας προσῆλθεν

αὐτῷ· προσέδραμον δὲ καὶ ἄλλοι τῶν πλησίον τεταγμένων καὶ πεζῶν καὶ ἁρματηλατῶν. ὁ δ' αὖ Κῦρος ἐν τοῖς παραγεγενημένοις ἔλεξεν, Ὁ μὲν θεός, ὦ Ἀβραδάτα, ὥσπερ σὺ ἠξίους, συνηξίωσε σὲ καὶ τοὺς σὺν σοὶ πρωτοστάτας εἶναι τῶν συμμάχων· σὺ δὲ τοῦτο μέμνησο, ὅταν δέῃ σε ἤδη ἀγωνίζεσθαι, ὅτι Πέρσαι οἵ τε θεασόμενοι ὑμᾶς ἔσονται καὶ οἱ ἑψόμενοι ὑμῖν καὶ οὐκ ἐάσοντες ἐρήμους ὑμᾶς ἀγωνίζεσθαι.

Ὁ δ' αὖ Κῦρος παριὼν ὡς ἐγένετο πρὸς τῷ εὐωνύμῳ, ἔνθα ὁ Ὑστάσπας τοὺς ἡμίσεις ἔχων ἦν τῶν Περσῶν ἱππέων, ὀνομάσας αὐτὸν εἶπεν, Ὦ Ὑστάσπα, νῦν ὁρᾷς ἔργον τῆς σῆς ταχυεργίας· νῦν γὰρ ἢν φθάσωμεν τοὺς πολεμίους κατακανόντες, οὐδεὶς ἡμῶν ἀποθανεῖται. καὶ ὁ Ὑστάσπας ἐπιγελάσας εἶπεν, Ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἐξ ἐναντίας ἡμῖν μελήσει, τοὺς δ' ἐκ πλαγίου σὺ ἄλλοις πρόσταξον, ὅπως μηδ' οὗτοι σχολάζωσι. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Ἀλλ' ἐπί γε τούτους ἐγὼ αὐτὸς παρέρχομαι· ἀλλ', ὦ Ὑστάσπα, τόδε μέμνησο, ὅτῳ ἂν ἡμῶν ὁ θεὸς νίκην διδῷ, ἤν τί που μένῃ πολέμιον, πρὸς τὸ μαχόμενον ἀεὶ συμβάλλωμεν.

The two great armies meet — the wings of the enemy thrown into confusion.

7. Ὁ μὲν δὴ Κῦρος ταῦτα διαπραξάμενος ἐπὶ τὸ δεξιὸν παρῄει· ὁ δὲ Κροῖσος νομίσας ἤδη ἐγγύτερον εἶναι τῶν πολεμίων τὴν φάλαγγα σὺν ᾗ αὐτὸς ἐπορεύετο ἢ τὰ ἀνατεινόμενα κέρατα, ἦρε τοῖς κέρασι σημεῖον μηκέτι ἄνω πορεύεσθαι, ἀλλ' αὐτοῦ ἐν χώρᾳ

στραφῆναι. ὡς δ᾽ ἔστησαν ἀντία πρὸς τὸ τοῦ Κύρου στράτευμα ὁρῶντες, ἐσήμηνεν αὐτοῖς πορεύεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους. καὶ οὕτω δὴ προσῇσαν τρεῖς φάλαγγες ἐπὶ τὸ Κύρου στράτευμα, ἡ μὲν μία κατὰ πρόσωπον, τὼ δὲ δύο, ἡ μὲν κατὰ τὸ δεξιόν, ἡ δὲ κατὰ τὸ εὐώνυμον· ὥστε πολὺν φόβον παρεῖναι πάσῃ τῇ Κύρου στρατιᾷ. ὥσπερ γὰρ μικρὸν πλινθίον ἐν μεγάλῳ τεθέν, οὕτω καὶ τὸ Κύρου στάτευμα πάντοθεν περιείχετο ὑπὸ τῶν πολεμίων καὶ ἱππεῦσι καὶ ὁπλίταις καὶ πελτοφόροις καὶ τοξόταις καὶ ἅρμασι πλὴν ἐξόπισθεν. ὅμως δὲ ὡς ὁ Κῦρος παρήγγειλεν, ἐστράφησαν πάντες ἀντιπρόσωποι τοῖς πολεμίοις· καὶ ἦν μὲν πολλὴ πανταχόθεν σιγὴ ὑπὸ τοῦ τὸ μέλλον ὀκνεῖν· ἡνίκα δὲ ἔδοξε τῷ Κύρῳ καιρὸς εἶναι, ἐξῆρχε παιᾶνα, συνεπήχησε δὲ πᾶς ὁ στρατός. μετὰ δὲ τοῦτο τῷ Ἐνυαλίῳ τε ἅμα ἐπηλάλαξαν καὶ ἐξανίσταται ὁ Κῦρος, καὶ εὐθὺς μὲν μετὰ τῶν ἱππέων λαβὼν πλαγίους τοὺς πολεμίους ὁμόσε αὐτοῖς τὴν ταχίστην συνεμίγνυ· οἱ δὲ πεζοὶ αὐτῷ συντεταγμένοι ταχὺ ἐφείποντο, καὶ περιεπτύσσοντο ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ὥστε πολὺ ἐπλεονέκτει· φάλαγγι γὰρ κατὰ κέρας προσέβαλλεν· ὥστε ταχὺ ἰσχυρὰ φυγὴ ἐγένετο τοῖς πολεμίοις. ὡς δὲ ᾔσθετο Ἀρταγέρσης ἐν ἔργῳ ὄντα τὸν Κῦρον, ἐπιτίθεται καὶ αὐτὸς κατὰ τὰ εὐώνυμα, προεὶς τὰς καμήλους ὥσπερ Κῦρος ἐκέλευσεν. οἱ δὲ ἵπποι αὐτὰς ἐκ πάνυ πολλοῦ οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ᾽ οἱ μὲν ἔκφρονες γιγνόμενοι ἔφευγον, οἱ δ᾽ ἐξήλλοντο, οἱ δ᾽ ἐνέπιπτον ἀλλήλοις. τοιαῦτα γὰρ πάσχουσιν ἵπποι ὑπὸ καμήλων. ὁ δὲ Ἀρταγέρσης συντεταγμένους

ἔχων τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ ταραττομένοις ἐπέκειτο· καὶ τὰ ἅρματα δὲ κατὰ τὸ δεξιὸν καὶ τὸ εὐώνυμον ἅμα ἐνέβαλλε. καὶ πολλοὶ μὲν τὰ ἅρματα φεύγοντες ὑπὸ τῶν κατὰ κέρας ἑπομένων ἀπέθνησκον, πολλοὶ δὲ τούτους φεύγοντες ὑπὸ τῶν ἁρμάτων ἡλίσκοντο.

Abradatas charges the Egyptian chariots and is killed.

8. Καὶ ὁ Ἀβραδάτας δὲ οὐκέτι ἔμελλεν, ἀλλ' ἀναβοήσας, Ἄνδρες φίλοι, ἕπεσθε, ἐνίει οὐδὲν φειδόμενος τῶν ἵππων, ἀλλ' ἰσχυρῶς ἐξαιμάττων τῷ κέντρῳ· συνεξώρμησαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἁρματηλάται. καὶ τὰ μὲν ἅρματα ἔφευγεν αὐτοὺς εὐθύς, τὰ μὲν καὶ ἀναλαβόντα τοὺς παραβάτας, τὰ δὲ καὶ ἀπολιπόντα. ὁ δὲ Ἀβραδάτας ἀντικρὺ δι' αὐτῶν εἰς τὴν τῶν Αἰγυπτίων φάλαγγα ἐμβάλλει· συνεισέβαλον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ ἐγγύτατα τεταγμένοι. οἱ δὲ ἄλλοι ἡνίοχοι ὡς εἶδον ὑπομένοντας πολλῷ στίφει τοὺς Αἰγυπτίους, ἐξέκλιναν κατὰ τὰ φεύγοντα ἅρματα καὶ τούτοις ἐφείποντο. οἱ δὲ ἀμφὶ Ἀβραδάταν ᾗ μὲν ἐνέβαλλον, ἅτε οὐ δυναμένων διαχάσασθαι τῶν Αἰγυπτίων διὰ τὸ μένειν τοὺς ἔνθεν καὶ ἔνθεν αὐτῶν, τοὺς μὲν ὀρθοὺς τῇ ῥύμῃ τῶν ἵππων παίοντες ἀνέτρεπον, τοὺς δὲ πίπτοντας κατηλόων καὶ αὐτοὺς καὶ ὅπλα καὶ ἵπποις καὶ τροχοῖς. ὅτου δ' ἐπιλάβοιτο τὰ δρέπανα, πάντα βίᾳ διεκόπτετο καὶ ὅπλα καὶ σώματα. ἐν δὲ τῷ ἀδιηγήτῳ τούτῳ ταράχῳ ὑπὸ τῶν παντοδαπῶν σωρευμάτων ἐξαλλομένων τῶν τροχῶν ἐκπίπτει ὁ Ἀβραδάτας καὶ ἄλλοι δὲ τῶν συνεισβαλόντων, καὶ οὗτοι μὲν ἐνταῦθα ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι κατεκόπησαν καὶ ἀπέθανον.

The Persians beaten back by the Egyptians.

9. Οἱ δὲ Πέρσαι συνεπισπόμενοι, ᾗ μὲν ὁ Ἀβραδάτας ἐνέβαλε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ταύτῃ ἐπεισπεσόντες τεταραγμένους ἐφόνευον, ᾗ δὲ ἀπαθεῖς ἐγένοντο οἱ Αἰγύπτιοι, πολλοὶ δ' οὗτοι ἦσαν, ἐχώρουν ἐναντίοι τοῖς Πέρσαις. ἔνθα δὴ δεινὴ μάχη ἦν καὶ δοράτων καὶ ξυστῶν καὶ μαχαιρῶν· ἐπλεονέκτουν μέντοι οἱ Αἰγύπτιοι καὶ πλήθει καὶ τοῖς ὅπλοις. τά τε γὰρ δόρατα ἰσχυρὰ καὶ μακρὰ ἔτι καὶ νῦν ἔχουσιν, αἵ τε ἀσπίδες πολὺ μᾶλλον τῶν θωράκων καὶ τῶν γέρρων καὶ στεγάζουσι τὰ σώματα καὶ πρὸς τὸ ὠθεῖσθαι συνεργάζονται πρὸς τοῖς ὤμοις οὖσαι. συγκλείσαντες οὖν τὰς ἀσπίδας ἐχώρουν καὶ ἐώθουν. οἱ δὲ Πέρσαι οὐκ ἐδύναντο ἀντέχειν, ἅτε ἐν ἄκραις ταῖς χερσὶ τὰ γέρρα ἔχοντες, ἀλλ' ἐπὶ πόδα ἀνεχάζοντο παίοντες καὶ παιόμενοι, ἕως ὑπὸ ταῖς μηχαναῖς ἐγένοντο. ἐπεὶ μέντοι ἐνταῦθα ἦλθον, ἐπαίοντο αὖθις οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τῶν πύργων· καὶ οἱ ἐπὶ πᾶσι δὲ οὐκ εἴων φεύγειν οὔτε τοὺς τοξότας οὔτε τοὺς ἀκοντιστάς, ἀλλ' ἀνατεταμένοι τὰς μαχαίρας ἠνάγκαζον καὶ τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν. ἦν δὲ πολὺς μὲν ἀνδρῶν φόνος, πολὺς δὲ κτύπος ὅπλων καὶ βελῶν παντοδαπῶν, πολλὴ δὲ βοὴ τῶν μὲν ἀνακαλούντων ἀλλήλους, τῶν δὲ παρακελευομένων, τῶν δὲ θεοὺς ἐπικαλουμένων.

Cyrus to the rescue — he is thrown from his horse — the Egyptians surrounded.

10. Ἐν δὲ τούτῳ Κῦρος διώκων τοὺς καθ' αὑτὸν παραγίγνεται. ὡς δ' εἶδε τοὺς Πέρσας ἐκ τῆς χώρας

ἑωσμένους, ἤλγησέ τε καὶ γνοὺς ὅτι οὐδαμῶς ἂν θᾶττον σχοίη τοὺς πολεμίους τῆς εἰς τὸ πρόσθεν προόδου ἢ εἰ εἰς τὸ ὄπισθεν περιελάσειεν αὐτῶν, παραγγείλας ἕπεσθαι τοῖς μεθ᾽ αὑτοῦ περιήλαυνεν εἰς τὸ ὄπισθεν· καὶ εἰσπεσόντες παίουσιν ἀφορῶντας καὶ πολλοὺς κατακαίνουσιν. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ὡς ᾔσθοντο, ἐβόων τε ὅτι ὄπισθεν οἱ πολέμιοι καὶ ἐστρέφοντο ἐν ταῖς πληγαῖς. καὶ ἐνταῦθα δὴ φύρδην ἐμάχοντο καὶ πεζοὶ καὶ ἱππεῖς, πεπτωκὼς δέ τις ὑπὸ τῷ Κύρου ἵππῳ καὶ πατούμενος παίει εἰς τὴν γαστέρα τῇ μαχαίρᾳ τὸν ἵππον αὐτοῦ· ὁ δὲ ἵππος πληγεὶς σφαδᾴζων ἀποσείεται τὸν Κῦρον. ἔνθα δὴ ἔγνω ἄν τις ὅσου ἄξιον εἴη τὸ φιλεῖσθαι ἄρχοντα ὑπὸ τῶν περὶ αὐτόν. εὐθὺς γὰρ ἀνεβόησάν τε πάντες καὶ προσπεσόντες ἐμάχοντο, ἐώθουν, ἐωθοῦντο, ἔπαιον, ἐπαίοντο. καταπηδήσας δέ τις ἀπὸ τοῦ ἵππου τῶν τοῦ Κύρου ὑπηρετῶν ἀναβάλλει αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ ἵππον. ὡς δ᾽ ἀνέβη ὁ Κῦρος, κατεῖδε πάντοθεν ἤδη παιομένους τοὺς Αἰγυπτίους· καὶ γὰρ Ὑστάσπας ἤδη παρῆν σὺν τοῖς Περσῶν ἱππεῦσι καὶ Χρυσάντας. ἀλλὰ τούτους ἐμβάλλειν μὲν οὐκέτι εἴα εἰς τὴν φάλαγγα τῶν Αἰγυπτίων, ἔξωθεν δὲ τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν ἐκέλευεν. ὡς δ᾽ ἐγένετο περιελαύνων παρὰ τὰς μηχανάς, ἔδοξεν αὐτῷ ἀναβῆναι ἐπὶ τῶν πύργων τινὰ καὶ κατασκέψασθαι εἴ πῃ καὶ ἄλλο τι μένοι τῶν πολεμίων καὶ μάχοιτο. ἐπεὶ δὲ ἀνέβη, κατεῖδε μεστὸν τὸ πεδίον ἵππων, ἀνθρώπων, ἁρμάτων, φευγόντων, διωκόντων, κρατούντων, κρατουμένων· μένον δ᾽ οὐδαμοῦ οὐδὲν ἔτι ἐδύνατο κατιδεῖν πλὴν τὸ τῶν Αἰγυπτίων· οὗτοι δὲ ἐπειδὴ ἠποροῦντο,

πάντοθεν κύκλον ποιησάμενοι, ὥστε ὁρᾶσθαι τὰ ὅπλα, ὑπὸ ταῖς ἀσπίσιν ἐκάθηντο· καὶ ἐποίουν μὲν οὐδὲν ἔτι, ἔπασχον δὲ πολλὰ καὶ δεινά.

The Egyptians surrender and receive assurances of friendship.

11. Ἀγασθεὶς δὲ ὁ Κῦρος αὐτοὺς καὶ οἰκτείρων ὅτι ἀγαθοὶ ἄνδρες ὄντες ἀπώλλυντο, ἀνεχώρισε πάντας τοὺς περιμαχομένους καὶ μάχεσθαι οὐδένα ἔτι εἴα. πέμπει δὲ πρὸς αὐτοὺς κήρυκα ἐρωτῶν πότερα βούλονται ἀπολέσθαι πάντες ὑπὲρ τῶν προδεδωκότων αὐτοὺς ἢ σωθῆναι ἄνδρες ἀγαθοὶ δοκοῦντες εἶναι. οἱ δ᾽ ἀπεκρίναντο, Πῶς δ᾽ ἂν ἡμεῖς σωθείημεν ἄνδρες ἀγαθοὶ δοκοῦντες εἶναι; ὁ δὲ Κῦρος πάλιν ἔλεγεν, Ὅτι ἡμεῖς ὑμᾶς ὁρῶμεν μόνους καὶ μένοντας καὶ μάχεσθαι ἐθέλοντας. Ἀλλὰ τοὐντεῦθεν, ἔφασαν οἱ Αἰγύπτιοι, τί καὶ καλὸν ἂν ποιοῦντες σωθείημεν; καὶ ὁ Κῦρος αὖ πρὸς τοῦτο εἶπεν, Τά τε ὅπλα ἡμῖν παραδόντες, φίλοι τε γενόμενοι τοῖς αἱρουμένοις ὑμᾶς σῶσαι, ἐξὸν ἀπολέσαι. ἀκούσαντες ταῦτα ἐπήροντο, Ἢν δὲ γενώμεθά σοι φίλοι, τί ἡμῖν ἀξιώσεις χρῆσθαι; ἀπεκρίνατο ὁ Κῦρος Εὖ ποιεῖν καὶ εὖ πάσχειν. ἐπηρώτων πάλιν οἱ Αἰγύπτιοι Τίνα εὐεργεσίαν; πρὸς τοῦτο εἶπεν ὁ Κῦρος, Μισθὸν μὲν ὑμῖν δοίην ἂν πλείονα ἢ νῦν ἐλαμβάνετε ὅσον ἂν χρόνον πόλεμος ᾖ· εἰρήνης δὲ γενομένης τῷ βουλομένῳ ὑμῶν μένειν παρ᾽ ἐμοὶ χώραν τε δώσω καὶ πόλεις καὶ γυναῖκας καὶ οἰκέτας. ἀκούσαντες ταῦτα οἱ Αἰγύπτιοι τὸ μὲν ἐπὶ Κροῖσον συστρατεύειν ἀφελεῖν σφίσιν ἐδεήθησαν· τούτῳ γὰρ μόνῳ γιγνώσκεσθαι ἔφασαν· τὰ δ᾽ ἄλλα

συνομολογήσαντες ἔδοσαν πίστιν καὶ ἔλαβον. καὶ οἱ Αἰγύπτιοί τε οἱ καταμείναντες τότε ἔτι καὶ νῦν βασιλεῖ πιστοὶ διαμένουσι, Κῦρός τε πόλεις αὐτοῖς ἔδωκε, τὰς μὲν ἄνω, αἳ ἔτι καὶ νῦν πόλεις Αἰγυπτίων καλοῦνται, τὰς δὲ πλησίον θαλάττης, ἃς ἔτι καὶ νῦν οἱ ἀπ᾽ ἐκείνων ἔχουσι. ταῦτα δὲ διαπραξάμενος ὁ Κῦρος ἤδη σκοταῖος ἀναγαγὼν ἐστρατοπεδεύσατο ἐν Θυμβράροις.

Cyrus captures Sardis.

12. Καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Κῦρον δειπνοποιησάμενοι καὶ φυλακὰς καταστησάμενοι, ὥσπερ ἔδει, ἐκοιμήθησαν. Κροῖσος μέντοι εὐθὺς ἐπὶ Σάρδεων ἔφευγε σὺν τῷ στρατεύματι· τὰ δ᾽ ἄλλα φῦλα ὅποι ἐδύνατο προσωτάτω ἐν τῇ νυκτὶ τῆς ἐπ᾽ οἶκον ὁδοῦ ἕκαστος ἀπεχώρει. ἐπειδὴ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, εὐθὺς ἐπὶ Σάρδεις ἦγε Κῦρος. ὡς δ᾽ ἐγένετο πρὸς τῷ τείχει τῷ ἐν Σάρδεσι, τάς τε μηχανὰς ἀνίστη ὡς προσβαλῶν πρὸς τὸ τεῖχος καὶ κλίμακας παρεσκευάζετο. ταῦτα δὲ ποιῶν κατὰ τὰ ἀποτομώτατα δοκοῦντα εἶναι τοῦ Σαρδιανῶν ἐρύματος τῆς ἐπιούσης νυκτὸς ἀναβιβάζει Χαλδαίους τε καὶ Πέρσας. ἡγήσατο δ᾽ αὐτοῖς ἀνὴρ Πέρσης δοῦλος γεγενημένος τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει τινὸς φρουρῶν καὶ καταμεμαθηκὼς κατάβασιν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἀνάβασιν τὴν αὐτήν. ὡς δ᾽ ἐγένετο τοῦτο δῆλον ὅτι εἴχετο τὰ ἄκρα, πάντες δὴ ἔφευγον οἱ Λυδοὶ ἀπὸ τῶν τειχῶν ὅποι ἐδύνατο ἕκαστος τῆς πόλεως. Κῦρος δὲ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ εἰσῄει εἰς τὴν πόλιν καὶ παρήγγειλεν ἐκ τῆς τάξεως μηδένα κινεῖσθαι.

The greed of the Chaldeans for plunder.

13. Ὁ δὲ Κροῖσος κατακλεισάμενος ἐν τοῖς βασιλείοις Κῦρον ἐβόα· ὁ δὲ Κῦρος τοῦ μὲν Κροίσου φύλακας κατέλιπεν, αὐτὸς δὲ ἀπαγαγὼν πρὸς τὴν ἐχομένην ἄκραν ὡς εἶδε τοὺς μὲν Πέρσας φυλάττοντας τὴν ἄκραν, ὥσπερ ἔδει, τὰ δὲ τῶν Χαλδαίων ὅπλα ἔρημα, κατεδεδραμήκεσαν γὰρ ἁρπασόμενοι τὰ ἐκ τῶν οἰκιῶν, εὐθὺς συνεκάλεσεν αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἀπιέναι ἐκ τοῦ στρατεύματος ὡς τάχιστα. Οὐ γὰρ ἄν, ἔφη, ἀνασχοίμην πλεονεκτοῦντας ὁρῶν τοὺς ἀτακτοῦντας. καὶ εὖ μέν, ἔφη, ἐπίστασθε ὅτι παρεσκευαζόμην ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς ἐμοὶ συστρατευομένους πᾶσι Χαλδαίοις μακαριστοὺς ποιῆσαι· νῦν δ᾽, ἔφη, μὴ θαυμάζετε ἤν τις καὶ ἀπιοῦσιν ὑμῖν κρείττων ἐντύχῃ. ἀκούσαντες ταῦτα οἱ Χαλδαῖοι ἔδεισάν τε καὶ ἱκέτευον παύσασθαι ὀργιζόμενον καὶ τὰ χρήματα πάντα ἀποδώσειν ἔφασαν. ὁ δ᾽ εἶπεν ὅτι οὐδὲν αὐτῶν δέοιτο. Ἀλλ᾽ εἴ με, ἔφη, βούλεσθε παύσασθαι ἀχθόμενον, ἀπόδοτε πάντα ὅσα ἐλάβετε τοῖς διαφυλάξασι τὴν ἄκραν. ἢν γὰρ αἴσθωνται οἱ ἄλλοι στρατιῶται ὅτι πλεονεκτοῦσιν οἱ εὔτακτοι γενόμενοι, πάντα μοι καλῶς ἕξει.

Οἱ μὲν δὴ Χαλδαῖοι οὕτως ἐποίησαν ὡς ἐκέλευσεν ὁ Κῦρος· καὶ ἔλαβον οἱ πειθόμενοι πολλὰ καὶ παντοῖα χρήματα. ὁ δὲ Κῦρος καταστρατοπεδεύσας τοὺς ἑαυτοῦ ὅπου ἐδόκει ἐπιτηδειότατον εἶναι τῆς πόλεως μένειν ἐπὶ τοῖς ὅπλοις παρήγγειλε καὶ ἀριστοποιεῖσθαι.

Croesus before Cyrus — good advice.

14. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος ἀγαγεῖν ἐκέλευσεν αὐτῷ τὸν Κροῖσον. ὁ δὲ Κροῖσος ὡς εἶδε τὸν Κῦρον, Χαῖρε, ὦ δέσποτα, ἔφη· τοῦτο γὰρ ἡ τύχη καὶ ἔχειν τὸ ἀπὸ τοῦδε δίδωσι σοὶ καὶ ἐμοὶ προσαγορεύειν. Καὶ σύ γε, ἔφη, ὦ Κροῖσε, ἐπείπερ ἄνθρωποί γέ ἐσμεν ἀμφότεροι. ἀτάρ, ἔφη, ὦ Κροῖσε, ἆρ' ἄν τί μοι ἐθελήσαις συμβουλεῦσαι; Καὶ βουλοίμην γ' ἄν, ἔφη, ὦ Κῦρε, ἀγαθόν τί σοι εὑρεῖν· τοῦτο γὰρ ἂν οἶμαι ἀγαθὸν κἀμοὶ γενέσθαι. Ἄκουσον τοίνυν, ἔφη, ὦ Κροῖσε· ἐγὼ γὰρ ὁρῶν τοὺς στρατιώτας πολλὰ πεπονηκότας καὶ πολλὰ κεκινδυνευκότας καὶ νῦν νομίζοντας

Croesus on the Funeral Pyre.

πόλιν ἔχειν τὴν πλουσιωτάτην ἐν τῇ Ἀσίᾳ μετὰ Βαβυλῶνα, ἀξιῶ ὠφεληθῆναι τοὺς στρατιώτας. γιγνώσκω γάρ, ἔφη, ὅτι εἰ μή τινα καρπὸν λήψονται τῶν πόνων, οὐ δυνήσομαι αὐτοὺς πολὺν χρόνον πειθομένους ἔχειν. διαρπάσαι μὲν οὖν αὐτοῖς ἐφεῖναι τὴν πόλιν οὐ βούλομαι· τήν τε γὰρ πόλιν νομίζω ἂν διαφθαρῆναι, ἔν τε τῇ ἁρπαγῇ εὖ οἶδ' ὅτι οἱ πονηρότατοι πλεονεκτήσειαν ἄν. ἀκούσας ταῦτα ὁ Κροῖσος ἔλεξεν, Ἀλλ' ἐμέ, ἔφη, ἔασον λέξαι πρὸς οὓς ἂν ἐγὼ Λυδῶν ἐθέλω ὅτι διαπέπραγμαι παρὰ σοῦ μὴ ποιῆσαι ἁρπαγὴν μηδὲ ἐᾶσαι ἀφανισθῆναι παῖδας καὶ γυναῖκας· ὑπεσχόμην δέ σοι ἀντὶ τούτων ἦ μὴν παρ' ἑκόντων Λυδῶν ἔσεσθαι πᾶν ὅ τι καλὸν κἀγαθόν ἐστιν ἐν Σάρδεσιν. ἢν γὰρ ταῦτα ἀκούσωσιν, οἶδ' ὅτι ἥξει σοι πᾶν ὅ τι ἐστὶν ἐνθάδε καλὸν κτῆμα ἀνδρὶ καὶ γυναικί· καὶ ὁμοίως εἰς νέωτα πολλῶν καὶ καλῶν πάλιν σοι πλήρης ἡ πόλις ἔσται· ἢν δὲ διαρπάσῃς, καὶ αἱ τέχναι σοι, ἃς πηγάς φασι τῶν καλῶν εἶναι, διεφθαρμέναι ἔσονται. ἐξέσται δέ σοι ἰδόντι ταῦτα ἐλθόντα ἔτι καὶ περὶ τῆς ἁρπαγῆς βουλεύσασθαι. πρῶτον δ', ἔφη, ἐπὶ τοὺς ἐμοὺς θησαυροὺς πέμπε καὶ παραλαμβανόντων οἱ σοὶ φύλακες παρὰ τῶν ἐμῶν φυλάκων.

Croesus and the oracle — "Know thyself."

15. Ταῦτα μὲν δὴ ἅπαντα οὕτω συνῄνεσε ποιεῖν ὁ Κῦρος ὥσπερ ἔλεξεν ὁ Κροῖσος. Τάδε δέ μοι πάντως, ἔφη, ὦ Κροῖσε, λέξον πῶς σοι ἀποβέβηκε τὰ ἐκ τοῦ ἐν Δελφοῖς χρηστηρίου· σοὶ γὰρ δὴ λέγεται πάνυ γε τεθεραπεῦσθαι ὁ Ἀπόλλων καί σε πάντα

ἐκείνῳ πειθόμενον πράττειν. Ἐβουλόμην ἄν, ἔφη, ὦ Κῦρε, οὕτως ἔχειν· νῦν δὲ πάντα τἀναντία εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς πράττων προσηνέχθην τῷ Ἀπόλλωνι. Πῶς δέ; ἔφη ὁ Κῦρος· δίδασκε· πάνυ γὰρ παράδοξα λέγεις. Ὅτι πρῶτον μέν, ἔφη, ἀμελήσας ἐρωτᾶν τὸν θεόν, εἴ τι ἐδεόμην, ἀπεπειρώμην αὐτοῦ εἰ δύναιτο ἀληθεύειν. Τοῦτο δέ, ἔφη, μὴ ὅτι θεός, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωποι καλοὶ κἀγαθοὶ ἐπειδὰν γνῶσιν ἀπιστούμενοι, οὐ φιλοῦσι τοὺς ἀπιστοῦντας. ἐπεὶ μέντοι ἔγνω καὶ μάλ᾽ ἄτοπα ἐμοῦ ποιοῦντος καὶ πρόσω Δελφῶν ἀπέχοντος, οὕτω δὴ πέμπω περὶ παίδων. ὁ δέ μοι τὸ μὲν πρῶτον οὐδ᾽ ἀπεκρίνατο· ἐπεὶ δ᾽ ἐγὼ πολλὰ μὲν πέμπων ἀναθήματα χρυσᾶ, πολλὰ δ᾽ ἀργυρᾶ, πάμπολλα δὲ θύων ἐξιλασάμην ποτὲ αὐτόν, ὡς ἐδόκουν, τότε δή μοι ἀποκρίνεται ἐρωτῶντι τί ἄν μοι ποιήσαντι παῖδες γένοιντο· ὁ δὲ εἶπεν ὅτι ἔσοιντο. καὶ ἐγένοντο μέν, οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῦτο ἐψεύσατο, γενόμενοι δὲ οὐδὲν ὤνησαν. ὁ μὲν γὰρ κωφὸς ὢν διετέλει, ὁ δὲ ἄριστος γενόμενος ἐν ἀκμῇ τοῦ βίου ἀπώλετο. πιεζόμενος δὲ ταῖς περὶ τοὺς παῖδας συμφοραῖς πάλιν πέμπω καὶ ἐπερωτῶ τὸν θεὸν τί ἂν ποιῶν τὸν λοιπὸν βίον εὐδαιμονέστατα διατελέσαιμι· ὁ δέ μοι ἀπεκρίνατο,

Σαυτὸν γιγνώσκων εὐδαίμων, Κροῖσε, περάσεις.

ἐγὼ δ᾽ ἀκούσας τὴν μαντείαν ἥσθην· ἐνόμιζον γὰρ τὸ ῥᾷστόν μοι αὐτὸν προστάξαντα τὴν εὐδαιμονίαν διδόναι. ἄλλους μὲν γὰρ γιγνώσκειν τοὺς μὲν οἷόν τ᾽ εἶναι τοὺς δ᾽ οὔ· ἑαυτὸν δὲ ὅστις ἐστὶ πάντα τινὰ

ἐνόμιζον ἄνθρωπον εἰδέναι. καὶ τὸν μετὰ ταῦτα δὴ χρόνον, ἕως μὲν εἶχον ἡσυχίαν, οὐδὲν ἐνεκάλουν μετὰ τὸν τοῦ παιδὸς θάνατον ταῖς τύχαις· ἐπειδὴ δὲ ἀνεπείσθην ὑπὸ τοῦ Ἀσσυρίου ἐφ᾽ ὑμᾶς στρατεύεσθαι, εἰς πάντα κίνδυνον ἦλθον· ἐσώθην μέντοι οὐδὲν κακὸν λαβών. οὐκ αἰτιῶμαι δὲ οὐδὲ τάδε τὸν θεόν. ἐπεὶ γὰρ ἔγνων ἐμαυτὸν μὴ ἱκανὸν ὑμῖν μάχεσθαι, ἀσφαλῶς σὺν τῷ θεῷ ἀπῆλθον καὶ αὐτὸς καὶ οἱ σὺν ἐμοί. νῦν δ᾽ αὖ πάλιν ὑπό τε πλούτου τοῦ παρόντος διαθρυπτόμενος καὶ ὑπὸ τῶν δεομένων μου προστάτην γενέσθαι καὶ ὑπὸ τῶν δώρων ὧν ἐδίδοσάν μοι καὶ ὑπ᾽ ἀνθρώπων, οἵ με κολακεύοντες ἔλεγον ὡς εἰ ἐγὼ ἐθέλοιμι ἄρχειν, πάντες ἂν ἐμοὶ πείθοιντο καὶ μέγιστος ἂν εἴην ἀνθρώπων, ὑπὸ τοιούτων δὲ λόγων ἀναφυσώμενος, ὡς εἵλοντό με πάντες οἱ κύκλῳ βασιλεῖς προστάτην τοῦ πολέμου, ὑπεδεξάμην τὴν στρατηγίαν, ὡς ἱκανὸς ὢν μέγιστος γενέσθαι, ἀγνοῶν ἄρα ἐμαυτόν· σοὶ γὰρ ἀντιπολεμεῖν ἱκανὸς ᾤμην εἶναι, πρῶτον μὲν ἐκ θεῶν γεγονότι, ἔπειτα δὲ διὰ βασιλέων πεφυκότι, ἔπειτα δ᾽ ἐκ παιδὸς ἀρετὴν ἀσκοῦντι· τῶν δ᾽ ἐμῶν προγόνων ἀκούω τὸν πρῶτον βασιλεύσαντα ἅμα τε βασιλέα καὶ ἐλεύθερον γενέσθαι. ταῦτ᾽ οὖν ἀγνοήσας δικαίως ἔχω τὴν δίκην. ἀλλὰ νῦν δή, ἔφη, ὦ Κῦρε, γιγνώσκω μὲν ἐμαυτόν· σὺ δ᾽, ἔφη, ἔτι δοκεῖς ἀληθεύειν τὸν Ἀπόλλω ὡς εὐδαίμων ἔσομαι γιγνώσκων ἐμαυτόν; σὲ δὲ ἐρωτῶ διὰ τοῦτο ὅτι ἄριστ᾽ ἄν μοι δοκεῖς εἰκάσαι τοῦτο ἐν τῷ παρόντι· καὶ γὰρ δύνασαι ποιῆσαι. ὁ μὲν τοιαῦτα ἔλεγεν· ὁ δὲ Κῦρος ἀκούων ἥδετο.

Cyrus' generous conduct toward Croesus.

16. Καὶ ὁ Κῦρος εἶπε, Βουλήν μοι δὸς περὶ τούτου, ὦ Κροῖσε· ἐγὼ γάρ σου ἐννοῶν τὴν πρόσθεν εὐδαιμονίαν οἰκτείρω τέ σε καὶ ἀποδίδωμι ἤδη γυναῖκά τε ἔχειν ἣν εἶχες καὶ τὰς θυγατέρας, ἀκούω γάρ σοι εἶναι, καὶ τοὺς φίλους καὶ τοὺς θεράποντας καὶ τράπεζαν σὺν οἵαπερ ἐζῆτε· μάχας δέ σοι καὶ πολέμους ἀφαιρῶ. Μὰ Δία μηδὲν τοίνυν, ἔφη ὁ Κροῖσος, σὺ ἐμοὶ ἔτι βουλεύου ἀποκρίνασθαι περὶ τῆς ἐμῆς εὐδαιμονίας· ἐγὼ γὰρ ἤδη σοι λέγω, ἢν ταῦτά μοι ποιήσῃς ἃ λέγεις, ὅτι ἣν ἄλλοι τε μακαριωτάτην ἐνόμιζον εἶναι βιοτὴν καὶ ἐγὼ συνεγίγνωσκον αὐτοῖς, ταύτην καὶ ἐγὼ νῦν ἔχων διάξω. καὶ ὁ Κῦρος εἶπε, Τίς δὴ ὁ ἔχων ταύτην τὴν μακαρίαν βιοτήν; Ἡ ἐμὴ γυνή, εἶπεν, ὦ Κῦρε· ἐκείνη γὰρ τῶν μὲν ἀγαθῶν καὶ τῶν μαλακῶν καὶ εὐφροσυνῶν πασῶν ἐμοὶ τὸ ἴσον μετεῖχε, φροντίδων δὲ ὅπως ταῦτα ἔσται καὶ πολέμου καὶ μάχης οὐ μετῆν αὐτῇ. οὕτω δὴ καὶ σὺ δοκεῖς ἐμὲ κατασκευάζειν ὥσπερ ἐγὼ ἣν ἐφίλουν μάλιστα ἀνθρώπων, ὥστε τῷ Ἀπόλλωνι ἄλλα μοι δοκῶ χαριστήρια ὀφειλήσειν. ἀκούσας δ᾽ ὁ Κῦρος τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐθαύμασε μὲν τὴν εὐθυμίαν, ἦγε δὲ τὸ λοιπὸν ὅποι καὶ αὐτὸς πορεύοιτο, εἴτε ἄρα καὶ χρήσιμόν τι νομίζων αὐτὸν εἶναι εἴτε καὶ ἀσφαλέστερον οὕτως ἡγούμενος.

Cyrus draws up his army around Babylon, but retires after seeing the strength of the place.

17. Ἐπεὶ δὲ πρὸς Βαβυλῶνι ἦν ὁ Κῦρος, περιέστησε μὲν πᾶν τὸ στράτευμα περὶ τὴν πόλιν, ἔπειτα

αὐτὸς περιήλαυνε τὴν πόλιν σὺν τοῖς φίλοις τε καὶ ἐπικαιρίοις τῶν συμμάχων. ἐπεὶ δὲ κατεθεάσατο τὰ τείχη, ἀπάγειν παρεσκευάσατο τὴν στρατιὰν ἀπὸ τῆς πόλεως· ἐξελθὼν δέ τις αὐτόμολος εἶπεν ὅτι ἐπιτίθεσθαι μέλλοιεν αὐτῷ, ὁπότε ἀπάγοι τὸ στράτευμα· καταθεωμένοις γάρ, ἔφη, αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ τείχους ἀσθενὴς ἐδόκει εἶναι ἡ φάλαγξ· καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν ἦν οὕτως ἔχειν· περὶ γὰρ πολὺ τεῖχος κυκλουμένοις ἀνάγκη ἦν ἐπ᾽ ὀλίγων τὸ βάθος γενέσθαι τὴν φάλαγγα. ἀπῇσαν δ᾽ οὖν ἕως μὲν ἐξικνεῖτο τὰ βέλη ἀπὸ τοῦ τείχους, ἐπὶ πόδα· ἐπεὶ δὲ ἔξω βελῶν ἐγένοντο, στραφέντες, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὀλίγα βήματα προϊόντες μετεβάλοντο ἐπ᾽ ἀσπίδα καὶ ἵσταντο πρὸς τὸ τεῖχος βλέποντες· ὅσῳ δὲ προσωτέρω ἐγίγνοντο, τόσῳ δὲ μανότερον μετεβάλλοντο. ἐπεὶ δ᾽ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἐδόκουν εἶναι, συνεῖρον ἀπιόντες, ἔστ᾽ ἐπὶ ταῖς σκηναῖς ἐγένοντο. ἐπεὶ δὲ κατεστρατοπεδεύσαντο, συνεκάλεσεν ὁ Κῦρος τοὺς ἐπικαιρίους καὶ ἔλεξεν, Ἄνδρες σύμμαχοι, τεθεάμεθα μὲν κύκλῳ τὴν πόλιν· ἐγὼ δὲ ὅπως μὲν ἄν τις τείχη οὕτως ἰσχυρὰ καὶ ὑψηλὰ προσμαχόμενος ἕλοι οὐκ ἐνορᾶν μοι δοκῶ· ὅσῳ δὲ πλέονες ἄνθρωποι ἐν τῇ πόλει εἰσίν, ἐπείπερ οὐ μάχονται ἐξιόντες, τοσούτῳ ἂν θᾶττον λιμῷ αὐτοὺς ἡγοῦμαι ἁλῶναι. εἰ μή τιν᾽ οὖν ἄλλον τρόπον ἔχετε λέγειν, τούτῳ πολιορκητέους φημὶ εἶναι τοὺς ἄνδρας.

Cyrus prepares trenches as if for a siege.

18. Καὶ ὁ Χρυσάντας εἶπεν, Ὁ δὲ ποταμός, ἔφη, οὗτος οὐ διὰ μέσης τῆς πόλεως ῥεῖ πλάτος ἔχων

πλεῖον ἢ ἐπὶ δύο στάδια; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Γωβρύας, καὶ βάθος γ' ὡς οὐδ' ἂν δύο ἄνδρες ὁ ἕτερος ἐπὶ τοῦ ἑτέρου ἑστηκὼς τοῦ ὕδατος ὑπερέχοιεν· ὥστε τῷ ποταμῷ ἔτι ἰσχυροτέρα ἐστὶν ἡ πόλις ἢ τοῖς τείχεσι. καὶ ὁ Κῦρος, Ταῦτα μέν, ἔφη, ὦ Χρυσάντα, ἐῶμεν ὅσα κρείττω ἐστὶ τῆς ἡμετέρας δυνάμεως· διαμετρησαμένους δὲ χρὴ ὡς τάχιστα τὸ μέρος ἑκάστους ἡμῶν ὀρύττειν τάφρον ὡς πλατυτάτην καὶ βαθυτάτην, ὅπως ὅτι ἐλαχίστων ἡμῖν τῶν φυλάκων δέῃ. οὕτω δὴ κύκλῳ διαμετρήσας περὶ τὸ τεῖχος, ἀπολιπὼν ὅσον τύρσεσι μεγάλαις ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, ὤρυττεν ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ τείχους τάφρον ὑπερμεγέθη καὶ τὴν γῆν ἀνέβαλλον πρὸς ἑαυτούς. καὶ πρῶτον μὲν πύργους ἐπὶ τῷ ποταμῷ ᾠκοδόμει, φοίνιξι θεμελιώσας οὐ μεῖον ἢ πλεθριαίοις—εἰσὶ γὰρ καὶ μείζονες ἢ τοσοῦτοι τὸ μῆκος πεφυκότες—καὶ γὰρ δὴ πιεζόμενοι οἱ φοίνικες ὑπὸ βάρους ἄνω κυρτοῦνται, ὥσπερ οἱ ὄνοι οἱ κανθήλιοι· τούτους δ' ὑπετίθει τούτου ἕνεκα, ὡς εἰ καὶ διαφύγοι ὁ ποταμὸς εἰς τὴν τάφρον, μὴ ἀνέλοι τοὺς πύργους. ἀνίστη δὲ καὶ ἄλλους πολλοὺς πύργους ἐπὶ τῆς ἀμβολάδος γῆς, ὅπως ὅτι πλεῖστα φυλακτήρια εἴη. οἱ μὲν δὴ ταῦτ' ἐποίουν· οἱ δ' ἐν τῷ τείχει κατεγέλων τῆς πολιορκίας, ὡς ἔχοντες τἀπιτήδεια πλέον ἢ εἴκοσιν ἐτῶν. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Κῦρος τὸ στράτευμα κατένειμε δώδεκα μέρη, ὡς μῆνα τοῦ ἐνιαυτοῦ ἕκαστον τὸ μέρος φυλάξον. οἱ δὲ αὖ Βαβυλώνιοι ἀκούσαντες ταῦτα πολὺ ἔτι μᾶλλον κατεγέλων, ἐννοούμενοι εἰ οἱ σύμμαχοι σφᾶς φυλάξοιεν, οὓς σφίσιν ἐνόμιζον πάντας εὐμενεστέρους εἶναι ἢ Πέρσαις.

The real purpose of the trenches — Cyrus urges his men to action.

19. Καὶ αἱ μὲν τάφροι ἤδη ὀρωρυγμέναι ἦσαν. ὁ δὲ Κῦρος ἐπειδὴ ἑορτὴν τοιαύτην ἐν τῇ Βαβυλῶνι ἤκουσεν εἶναι, ἐν ᾗ πάντες Βαβυλώνιοι ὅλην τὴν νύκτα πίνουσι καὶ κωμάζουσιν, ἐν ταύτῃ, ἐπειδὴ τάχιστα συνεσκότασε, λαβὼν πολλοὺς ἀνθρώπους ἀνεστόμωσε τὰς τάφρους πρὸς τὸν ποταμόν. ὡς δὲ τοῦτο ἐγένετο, τὸ ὕδωρ κατὰ τὰς τάφρους ἐχώρει ἐν τῇ νυκτί, ἡ δὲ διὰ τῆς πόλεως τοῦ ποταμοῦ ὁδὸς πορεύσιμος ἀνθρώποις ἐγίγνετο. ὡς δὲ τὸ τοῦ ποταμοῦ οὕτως ἐπορσύνετο, παρηγγύησεν ὁ Κῦρος Πέρσαις χιλιάρχοις καὶ πεζῶν καὶ ἱππέων εἰς δύο ἄγοντας τὴν χιλιοστὺν παρεῖναι πρὸς αὐτόν, τοὺς δὲ ἄλλους συμμάχους κατ' οὐρὰν τούτων ἕπεσθαι ᾗπερ πρόσθεν τεταγμένους. οἱ μὲν δὴ παρῆσαν· ὁ δὲ καταβιβάσας εἰς τὸ ξηρὸν τοῦ ποταμοῦ τοὺς ὑπηρέτας καὶ πεζοὺς καὶ ἱππέας, ἐκέλευσε σκέψασθαι εἰ πορεύσιμον εἴη τὸ ἔδαφος τοῦ ποταμοῦ. ἐπεὶ δὲ ἀπήγγειλαν ὅτι πορεύσιμον εἴη, ἐνταῦθα δὴ συγκαλέσας τοὺς ἡγεμόνας τῶν πεζῶν καὶ ἱππέων ἔλεξε τοιάδε. Ἄνδρες, ἔφη, φίλοι, ὁ μὲν ποταμὸς ἡμῖν παρακεχώρηκε τῆς εἰς τὴν πόλιν ὁδοῦ. ἡμεῖς δὲ θαρροῦντες εἰσίωμεν μηδὲν φοβούμενοι εἴσω, ἐννοούμενοι ὅτι οὗτοι ἐφ' οὓς νῦν πορευσόμεθα ἐκεῖνοί εἰσιν οὓς ἡμεῖς καὶ συμμάχους πρὸς ἑαυτοῖς ἔχοντας καὶ ἐγρηγορότας ἅπαντας καὶ νήφοντας καὶ ἐξωπλισμένους καὶ συντεταγμένους ἐνικῶμεν· νῦν δ' ἐπ' αὐτοὺς ἴμεν ἐν ᾧ πολλοὶ μὲν αὐτῶν καθεύδουσι, πολλοὶ δ' αὐτῶν μεθύουσι, πάντες δ' ἀσύντακτοί εἰσιν· ὅταν δὲ αἴσθωνται ἡμᾶς ἔνδον ὄντας, πολὺ ἔτι μᾶλ-

λον ἢ νῦν ἀχρεῖοι ἔσονται ὑπὸ τοῦ ἐκπεπλῆχθαι. ἀλλ᾽ ἄγετε λαμβάνετε τὰ ὅπλα· ἡγήσομαι δὲ ἐγὼ σὺν τοῖς θεοῖς. ὑμεῖς δ᾽, ἔφη, ὦ Γαδάτα καὶ Γωβρύα, δείκνυτε τὰς ὁδούς· ἴστε γάρ· ὅταν δ᾽ ἐντὸς γενώμεθα, τὴν ταχίστην ἄγετε ἐπὶ τὰ βασίλεια. Καὶ μήν, ἔφασαν οἱ ἀμφὶ τὸν Γωβρύαν, οὐδὲν ἂν εἴη θαυμαστὸν εἰ καὶ ἄκλειστοι αἱ πύλαι αἱ τοῦ βασιλείου εἶεν ὡς ἐν κώμῳ· δειπνεῖ γὰρ ἡ πόλις πᾶσα τῇδε τῇ νυκτί. φυλακῇ μέντοι πρὸ τῶν πυλῶν ἐντευξόμεθα· ἔστι γὰρ ἀεὶ τεταγμένη. Οὐκ ἂν μέλλειν δέοι, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀλλ᾽ ἰέναι, ἵνα ἀπαρασκεύους ὡς μάλιστα λάβωμεν τοὺς ἄνδρας.

The city surprised and taken — the king killed.

20. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐρρήθη, ἐπορεύοντο· τῶν δὲ ἀπαντώντων οἱ μὲν ἀπέθνησκον παιόμενοι, οἱ δ᾽ ἔφευγον πάλιν εἴσω, οἱ δ᾽ ἐβόων· οἱ δ᾽ ἀμφὶ τὸν Γωβρύαν συνεβόων αὐτοῖς, ὡς κωμασταὶ ὄντες καὶ αὐτοί· καὶ ἰόντες ᾗ ἐδύναντο τάχιστα ἐπὶ τοῖς βασιλείοις ἐγένοντο. καὶ οἱ μὲν σὺν τῷ Γωβρύᾳ καὶ Γαδάτᾳ τεταγμένοι κεκλειμένας εὑρίσκουσι τὰς πύλας τοῦ βασιλείου· οἱ δ᾽ ἐπὶ τοὺς φύλακας ταχθέντες ἐπεισπίπτουσιν αὐτοῖς πίνουσι πρὸς φῶς πολύ, καὶ εὐθὺς ὡς πολεμίοις ἐχρῶντο αὐτοῖς. ὡς δὲ κραυγὴ καὶ κτύπος ἐγίγνετο, αἰσθόμενοι οἱ ἔνδον τοῦ θορύβου, κελεύσαντος τοῦ βασιλέως σκέψασθαι τί εἴη τὸ πρᾶγμα, ἐκθέουσί τινες ἀνοίξαντες τὰς πύλας. οἱ δ᾽ ἀμφὶ τὸν Γαδάταν ὡς εἶδον τὰς πύλας χαλώσας, εἰσπίπτουσι καὶ τοῖς πάλιν φεύγουσιν εἴσω ἐφεπό-

μενοι καὶ παίοντες ἀφικνοῦνται πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ ἤδη ἑστηκότα αὐτὸν καὶ ἐσπασμένον ὃν εἶχεν ἀκινάκην εὑρίσκουσι. καὶ τοῦτον μὲν οἱ σὺν Γαδάτᾳ καὶ Γωβρύᾳ ἐχειροῦντο· καὶ οἱ σὺν αὐτῷ δὲ ἀπέθνησκον, ὁ μὲν προβαλόμενός τι, ὁ δὲ φεύγων, ὁ δέ γε καὶ ἀμυνόμενος ὅτῳ ἐδύνατο. ὁ δὲ Κῦρος διέπεμπε τὰς τῶν ἱππέων τάξεις κατὰ τὰς ὁδοὺς καὶ προεῖπεν οὓς μὲν ἔξω λαμβάνοιεν κατακαίνειν, τοὺς δ᾽ ἐν ταῖς οἰκίαις κηρύττειν τοὺς Συριστὶ ἐπισταμένους ἔνδον μένειν· εἰ δέ τις ἔξω ληφθείη, ὅτι θανατώσοιτο. οἱ μὲν δὴ ταῦτ᾽ ἐποίουν. Γαδάτας δὲ καὶ Γωβρύας ἧκον· καὶ θεοὺς μὲν πρῶτον προσεκύνουν, ὅτι τετιμωρημένοι ἦσαν τὸν ἀνόσιον βασιλέα, ἔπειτα δὲ Κύρου κατεφίλουν καὶ χεῖρας καὶ πόδας, πολλὰ δακρύοντες ἅμα χαρᾷ.

Cyrus arranges matters in the city.

21. Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο καὶ ᾔσθοντο οἱ τὰς ἄκρας ἔχοντες ἑαλωκυῖάν τε τὴν πόλιν καὶ τὸν βασιλέα τεθνηκότα, παραδιδόασι καὶ τὰς ἄκρας. ὁ δὲ Κῦρος τὰς μὲν ἄκρας εὐθὺς παρελάμβανε καὶ φρουράρχους τε καὶ φρουροὺς εἰς ταύτας ἀνέπεμπε, τοὺς δὲ τεθνηκότας θάπτειν ἐφῆκε τοῖς προσήκουσι· τοὺς δὲ κήρυκας κηρύττειν ἐκέλευσεν ἀποφέρειν πάντας τὰ ὅπλα Βαβυλωνίους· ὅπου δὲ ληφθήσοιτο ὅπλα ἐν οἰκίᾳ, προηγόρευεν ὡς πάντες οἱ ἔνδον ἀποθανοῖντο. οἱ μὲν δὴ ἀπέφερον, ὁ δὲ Κῦρος ταῦτα μὲν εἰς τὰς ἄκρας κατέθετο, ὡς εἴη ἕτοιμα, εἴ τί ποτε δέοι χρῆσθαι. ἐπεὶ δὲ ταῦτ᾽ ἐπέπρακτο, πρῶτον μὲν τοὺς μάγους καλέσας, ὡς δοριαλώτου τῆς πόλεως οὔσης

ἀκροθίνια τοῖς θεοῖς καὶ τεμένη ἐκέλευσεν ἐξελεῖν· ἐκ τούτου δὲ καὶ οἰκίας διεδίδου καὶ ἀρχεῖα τούτοις οὕσπερ κοινῶνας ἐνόμιζε τῶν καταπεπραγμένων· οὕτω δὲ διένειμεν ὥσπερ ἐδέδοκτο τὰ κράτιστα τοῖς ἀρίστοις. εἰ δέ τις οἴοιτο μεῖον ἔχειν, διδάσκειν προσιόντας ἐκέλευε. προεῖπε δὲ Βαβυλωνίοις μὲν τὴν γῆν ἐργάζεσθαι καὶ τοὺς δασμοὺς ἀποφέρειν καὶ θεραπεύειν τούτους οἷς ἕκαστοι αὐτῶν ἐδόθησαν· Πέρσας δὲ τοὺς κοινῶνας καὶ τῶν συμμάχων ὅσοι μένειν ᾑροῦντο παρ' αὐτῷ ὡς δεσπότας ὧν ἔλαβοι προηγόρευε διαλέγεσθαι.

PART VII

THE GOVERNMENT AND LAST YEARS OF CYRUS

Various offices instituted by Cyrus.

1. Ἐνταῦθα δὴ ἔδοξε τοὺς ἐντίμους ἀεὶ παρεῖναι ἐπὶ θύρας καὶ παρέχειν αὑτοὺς χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούληται, ἕως ἀφείη Κῦρος. ὡς δὲ τότε ἔδοξεν, οὕτω καὶ νῦν ἔτι ποιοῦσιν οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν ὑπὸ βασιλεῖ ὄντες, θεραπεύουσι τὰς τῶν ἀρχόντων θύρας. ὡς δ' ἐν τῷ λόγῳ δεδήλωται Κῦρος καταστησάμενος εἰς τὸ διαφυλάττειν αὑτῷ τε καὶ Πέρσαις τὴν ἀρχήν, ταὐτὰ καὶ οἱ μετ' ἐκεῖνον βασιλεῖς νόμιμα ἔτι καὶ νῦν διατελοῦσι ποιοῦντες. οὕτω δ' ἔχει καὶ ταῦτα ὥσπερ καὶ τἆλλα· ὅταν μὲν ὁ ἐπιστάτης βελτίων γένηται,

καθαρώτερον τὰ νόμιμα πράττεται· ὅταν δὲ χείρων, φαυλότερον. ἐφοίτων μὲν οὖν ἐπὶ τὰς θύρας Κύρου οἱ ἔντιμοι σὺν τοῖς ἵπποις καὶ ταῖς αἰχμαῖς, συνδόξαν πᾶσι τοῖς ἀρίστοις τῶν συγκαταστρεψαμένων τὴν ἀρχήν. Κῦρος δ᾽ ἐπὶ μὲν τἆλλα καθίστη ἄλλους ἐπιμελητάς, καὶ ἦσαν αὐτῷ καὶ προσόδων ἀποδεκτῆρες καὶ δαπανημάτων δοτῆρες καὶ ἔργων ἐπιστάται καὶ κτημάτων φύλακες καὶ τῶν εἰς τὴν δίαιταν ἐπιτηδείων ἐπιμεληταί· καὶ ἵππων δὲ καὶ κυνῶν ἐπιμελητὰς καθίστη οὓς ἐνόμιζε καὶ ταῦτα τὰ βοσκήματα βέλτιστ᾽ ἂν παρέχειν αὐτῷ χρῆσθαι. οὓς δὲ συμφύλακας τῆς εὐδαιμονίας οἱ ᾤετο χρῆναι ἔχειν, τούτους ὅπως ὡς βέλτιστοι ἔσοιντο οὐκέτι τούτου τὴν ἐπιμέλειαν ἄλλοις προσέταττεν, ἀλλ᾽ αὑτοῦ ἐνόμιζε τοῦτο ἔργον εἶναι. ᾔδει γὰρ ὅτι, εἴ τι μάχης ποτὲ δεήσοι, ἐκ τούτων αὐτῷ καὶ παραστάτας καὶ ἐπιστάτας ληπτέον εἴη, σὺν οἷσπερ οἱ μέγιστοι κίνδυνοι· καὶ ταξιάρχους δὲ καὶ πεζῶν καὶ ἱππέων ἐγίγνωσκεν ἐκ τούτων καταστατέον εἶναι. εἰ δὲ δέοι καὶ στρατηγῶν που ἄνευ αὐτοῦ, ᾔδει ὅτι ἐκ τούτων πεμπτέον εἴη· καὶ πόλεων δὲ καὶ ὅλων ἐθνῶν φύλαξι καὶ σατράπαις ᾔδει ὅτι τούτων τισὶν εἴη χρηστέον καὶ πρέσβεις γε τούτων τινὰς πεμπτέον, ὅπερ ἐν τοῖς μεγίστοις ἡγεῖτο εἶναι εἰς τὸ ἄνευ πολέμου τυγχάνειν ὧν δέοιτο. μὴ ὄντων μὲν οὖν οἵων δεῖ δι᾽ ὧν αἱ μέγισται καὶ πλεῖσται πράξεις ἔμελλον εἶναι, κακῶς

Daric with Persian King.
(From Rawlinson.)

ἡγεῖτο τὰ αὑτοῦ ἕξειν. εἰ δ᾽ οὗτοι εἶεν οἵους δέοι, πάντα ἐνόμιζε καλῶς ἔσεσθαι.

Reflections on the management of his empire.

2. Ἐνέδυ μὲν οὖν οὕτω γνοὺς εἰς ταύτην τὴν ἐπιμέλειαν· ἐνόμιζε δὲ τὴν αὐτὴν καὶ αὑτῷ ἄσκησιν εἶναι τῆς ἀρετῆς. οὐ γὰρ ᾤετο οἷόν τε εἶναι μὴ αὐτόν τινα ὄντα οἷον δεῖ ἄλλους παρορμᾶν ἐπὶ τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ ἔργα. ὡς δὲ ταῦτα διενοήθη, ἡγήσατο σχολῆς πρῶτον δεῖν, εἰ μέλλοι δυνήσεσθαι τῶν κρατίστων ἐπιμέλεσθαι. τὸ μὲν οὖν προσόδων ἀμελεῖν οὐχ οἷόν τε ἐνόμιζεν εἶναι, προνοῶν ὅτι πολλὰ καὶ τελεῖν ἀνάγκη ἔσοιτο εἰς μεγάλην ἀρχήν· τὸ δ᾽ αὖ πολλῶν κτημάτων ὄντων ἀμφὶ ταῦτα αὐτὸν ἀεὶ ἔχειν ᾔδει ὅτι ἀσχολίαν παρέξοι τῆς τῶν ὅλων σωτηρίας ἐπιμέλεσθαι. οὕτω δὴ σκοπῶν, ὅπως ἂν τά τε οἰκονομικὰ καλῶς ἔχοι καὶ ἡ σχολὴ γένοιτο, κατενόησέ πως τὴν στρατιωτικὴν σύνταξιν. ὡς γὰρ τὰ πολλὰ δεκάδαρχοι μὲν δεκαδέων ἐπιμέλονται, λοχαγοὶ δὲ δεκαδάρχων, χιλίαρχοι δὲ λοχαγῶν, μυρίαρχοι δὲ χιλιάρχων, καὶ οὕτως οὐδεὶς ἀτημέλητος γίγνεται, οὐδ᾽ ἢν πάνυ πολλαὶ μυριάδες ἀνθρώπων ὦσι, καὶ ὅταν ὁ στρατηγὸς βούληται χρήσασθαί τι τῇ στρατιᾷ, ἀρκεῖ ἢν τοῖς μυριάρχοις παραγγείλῃ· ὥσπερ οὖν ταῦτ᾽ ἔχει, οὕτω καὶ ὁ Κῦρος συνεκεφαλαιώσατο τὰς οἰκονομικὰς πράξεις· ὥστε καὶ τῷ Κύρῳ ἐγένετο ὀλίγοις διαλεγομένῳ μηδὲν τῶν οἰκείων ἀτημελήτως ἔχειν· καὶ ἐκ τούτου ἤδη σχολὴν ἦγε πλείω ἢ ἄλλος μιᾶς οἰκίας καὶ μιᾶς νεὼς ἐπιμελόμενος. οὕτω δὴ καταστησάμενος τὸ

αὑτοῦ ἐδίδαξε καὶ τοὺς περὶ αὑτὸν ταύτῃ τῇ καταστάσει χρῆσθαι.

He insists upon constant attendance at court.

3. Τὴν μὲν δὴ σχολὴν οὕτω κατεσκευάσατο αὑτῷ τε καὶ τοῖς περὶ αὑτόν, ἤρχετο δ' ἐπιστατεῖν τοῦ εἶναι οἵους δεῖ τοὺς κοινῶνας. πρῶτον μὲν ὁπόσοι ὄντες ἱκανοὶ ἄλλων ἐργαζομένων τρέφεσθαι μὴ παρεῖεν ἐπὶ τὰς θύρας, τούτους ἐπεζήτει, νομίζων τοὺς μὲν παρόντας οὐκ ἂν ἐθέλειν οὔτε κακὸν οὔτε αἰσχρὸν οὐδὲν πράττειν καὶ διὰ τὸ παρ' ἄρχοντι εἶναι καὶ διὰ τὸ εἰδέναι ὅτι ὁρῷντ' ἂν ὅ τι πράττοιεν ὑπὸ τῶν βελτίστων· οἳ δὲ μὴ παρεῖεν, τούτους ἡγεῖτο ἢ ἀκρατείᾳ τινὶ ἢ ἀδικίᾳ ἢ ἀμελείᾳ ἀπεῖναι. τοῦτο οὖν πρῶτον διηγησόμεθα ὡς προσηνάγκαζε τοὺς τοιούτους παρεῖναι. τῶν παρ' ἑαυτῷ μάλιστα φίλων ἐκέλευσεν ἄν τινα λαβεῖν τὰ τοῦ μὴ φοιτῶντος, φάσκοντα λαμβάνειν τὰ ἑαυτοῦ. ἐπεὶ οὖν τοῦτο γένοιτο, ἧκον ἂν εὐθὺς οἱ στερόμενοι ὡς ἠδικημένοι. ὁ δὲ Κῦρος πολὺν μὲν χρόνον οὐκ ἐσχόλαζε τοῖς τοιούτοις ὑπακούειν· ἐπεὶ δὲ ἀκούσειεν αὐτῶν, πολὺν χρόνον ἀνεβάλλετο τὴν διαδικασίαν. ταῦτα δὲ ποιῶν ἡγεῖτο προσεθίζειν αὐτοὺς θεραπεύειν, ἧττον δὲ ἐχθρῶς ἢ εἰ αὐτὸς κολάζων ἠνάγκαζε παρεῖναι. εἷς μὲν τρόπος διδασκαλίας ἦν αὐτῷ οὗτος τοῦ παρεῖναι· ἄλλος δὲ τὸ τὰ ῥᾷστα καὶ κερδαλεώτατα τοῖς παροῦσι προστάττειν· ἄλλος δὲ τὸ μηδέν ποτε τοῖς ἀποῦσι νέμειν· ὁ δὲ δὴ μέγιστος τρόπος τῆς ἀνάγκης ἦν, εἰ τούτων μηδέν τις ὑπακούοι, ἀφελόμενος ἂν τοῦτον ἃ ἔχοι ἄλλῳ ἐδίδου ὃν

ᾤετο ἂν ἐν τῷ δέοντι παρεῖναι· καὶ οὕτως ἐγίγνετο αὐτῷ φίλος χρήσιμος ἀντὶ ἀχρήστου. ἐπιζητεῖ δὲ καὶ ὁ νῦν βασιλεύς, ἤν τις ἀπῇ οἷς παρεῖναι καθήκει.

His officers incited to virtue by a virtuous example.

4. Τοῖς μὲν δὴ μὴ παροῦσιν οὕτω προσεφέρετο. τοὺς δὲ παρέχοντας ἑαυτοὺς ἐνόμισε μάλιστ᾽ ἂν ἐπὶ τὰ καλὰ κἀγαθὰ ἐπαίρειν, ἐπείπερ ἄρχων ἦν αὐτῶν, εἰ αὐτὸς ἑαυτὸν ἐπιδεικνύειν πειρῷτο τοῖς ἀρχομένοις πάντων μάλιστα κεκοσμημένον τῇ ἀρετῇ. αἰσθάνεσθαι μὲν γὰρ ἐδόκει καὶ διὰ τοὺς γραφομένους νόμους βελτίους γιγνομένους ἀνθρώπους· τὸν δὲ ἀγαθὸν ἄρχοντα βλέποντα νόμον ἀνθρώποις ἐνόμισεν, ὅτι καὶ τάττειν ἱκανός ἐστι καὶ ὁρᾶν τὸν ἀτακτοῦντα καὶ κολάζειν. οὕτω δὴ γιγνώσκων πρῶτον μὲν τὰ περὶ τοὺς θεοὺς μᾶλλον ἐκπονοῦντα ἐπεδείκνυ ἑαυτὸν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἐπεὶ εὐδαιμονέστερος ἦν. καὶ τότε πρῶτον κατεστάθησαν οἱ μάγοι ὑμνεῖν τε ἀεὶ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ τοὺς θεοὺς καὶ θύειν ἀν᾽ ἑκάστην ἡμέραν. οὕτω δὴ τὰ τότε κατασταθέντα ἔτι καὶ νῦν διαμένει παρὰ τῷ ἀεὶ ὄντι βασιλεῖ. ταῦτ᾽ οὖν πρῶτον ἐμιμοῦντο αὐτὸν καὶ οἱ ἄλλοι Πέρσαι, νομίζοντες καὶ αὐτοὶ εὐδαιμονέστεροι ἔσεσθαι, ἢν θεραπεύωσι τοὺς θεούς, ὥσπερ ὁ εὐδαιμονέστατός τε ὢν καὶ ἄρχων· καὶ Κύρῳ δ᾽ ἂν ἡγοῦντο ταῦτα ποιοῦντες ἀρέσκειν.

He establishes good morals and manners among his men.

5. Τὸ δ᾽ αὖ πείθεσθαι οὕτω μάλιστ᾽ ἂν ᾤετο ἔμμονον εἶναι τοῖς περὶ αὐτόν, εἰ τοὺς ἀπροφασίστως

πειθομένους φανερὸς εἴη μᾶλλον τιμῶν τῶν τὰς μεγίστας ἀρετὰς καὶ ἐπιπονωτάτας δοκούντων παρέχεσθαι. γιγνώσκων δ' οὕτω καὶ ποιῶν διετέλει. καὶ σωφροσύνην δ' αὑτοῦ ἐπιδεικνὺς μᾶλλον ἐποίει καὶ ταύτην πάντας ἀσκεῖν. ὅταν γὰρ ὁρῶσιν, ᾧ μάλιστα ἔξεστιν ὑβρίζειν, τοῦτον σωφρονοῦντα, οὕτω μᾶλλον οἵ γε ἀσθενέστεροι ἐθέλουσιν οὐδὲν ὑβριστικὸν ποιοῦντες φανεροὶ εἶναι. καὶ ἐγκράτειαν δὲ οὕτω μάλιστ' ἂν ᾤετο ἀσκεῖσθαι, εἰ αὐτὸς ἐπιδεικνύοι ἑαυτὸν μὴ ὑπὸ τῶν παραυτίκα ἡδονῶν ἑλκόμενον ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ προπονεῖν ἐθέλοντα πρῶτον σὺν τῷ καλῷ τῶν εὐφροσυνῶν. τοιγαροῦν τοιοῦτος ὢν ἐποίησεν ἐπὶ ταῖς θύραις πολλὴν μὲν τῶν χειρόνων εὐταξίαν, ὑπεικόντων τοῖς ἀμείνοσι, πολλὴν δ' αἰδῶ καὶ εὐκοσμίαν πρὸς ἀλλήλους. ἐπέγνως δ' ἂν ἐκεῖ οὐδένα οὔτε ὀργιζόμενον κραυγῇ οὔτε χαίροντα ὑβριστικῷ γέλωτι, ἀλλὰ ἰδὼν ἂν αὐτοὺς ἡγήσω τῷ ὄντι εἰς κάλλος ζῆν.

Results of Cyrus' endeavors.

6. Τῇ μὲν δὴ ὅλῃ Περσῶν ἀρχῇ οὕτω τὴν ἀσφάλειαν κατεσκεύαζεν. ἑαυτῷ δὲ ὅτι μὲν οὐχ ὑπὸ τῶν καταστραφέντων κίνδυνος εἴη παθεῖν τι ἰσχυρῶς ἐθάρρει· καὶ γὰρ ἀνάλκιδας ἡγεῖτο εἶναι αὐτοὺς καὶ ἀσυντάκτους ὄντας ἑώρα, καὶ πρὸς τούτοις οὐδ' ἐπλησίαζε τούτων οὐδεὶς αὐτῷ οὔτε νυκτὸς οὔτε ἡμέρας. οὓς δὲ κρατίστους τε ἡγεῖτο καὶ ὡπλισμένους καὶ ἀθρόους ὄντας ἑώρα — καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν ᾔδει ἱππέων ἡγεμόνας ὄντας, τοὺς δὲ πεζῶν· πολλοὺς δὲ αὐτῶν καὶ φρονήματα ἔχοντας ᾐσθάνετο ὡς ἱκανοὺς ὄντας ἄρ-

χειν· καὶ τοῖς φύλαξι δὲ αὐτοῦ οὗτοι μάλιστα ἐπλησίαζον, καὶ αὐτῷ δὲ τῷ Κύρῳ τούτων πολλοὶ πολλάκις συνεμίγνυσαν· ἀνάγκη γὰρ ἦν, εἴ τι καὶ χρῆσθαι ἔμελλεν αὐτοῖς — ὑπὸ τούτων οὖν καὶ κίνδυνος ἦν αὐτὸν μάλιστα παθεῖν τι κατὰ πολλοὺς τρόπους. σκοπῶν οὖν ὅπως ἂν αὐτῷ καὶ τὰ ἀπὸ τούτων ἀκίνδυνα γένοιτο, τὸ μὲν περιελέσθαι αὐτῶν τὰ ὅπλα καὶ ἀπολέμους ποιῆσαι ἀπεδοκίμασε, καὶ ἄδικον ἡγούμενος καὶ κατάλυσιν τῆς ἀρχῆς ταύτην νομίζων· τὸ δ' αὖ μὴ προσίεσθαι αὐτοὺς καὶ τὸ ἀπιστοῦντα φανερὸν εἶναι ἀρχὴν ἡγήσατο πολέμου· ἓν δὲ ἀντὶ πάντων τούτων ἔγνω καὶ κράτιστον εἶναι πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ἀσφάλειαν καὶ κάλλιστον, εἰ δύναιτο ποιῆσαι τοὺς κρατίστους ἑαυτῷ μᾶλλον φίλους ἢ ἀλλήλοις. ὡς οὖν ἐπὶ τὸ φιλεῖσθαι δοκεῖ ἡμῖν ἐλθεῖν, τοῦτο πειρασόμεθα διηγήσασθαι.

His attention and generosity to his friends.

7. Πρῶτον μὲν γὰρ διὰ παντὸς ἀεὶ τοῦ χρόνου φιλανθρωπίαν τῆς ψυχῆς ὡς ἐδύνατο μάλιστα ἐνεφάνιζεν, ἡγούμενος, ὥσπερ οὐ ῥᾴδιόν ἐστι φιλεῖν τοὺς μισεῖν δοκοῦντας οὐδ' εὐνοεῖν τοῖς κακόνοις, οὕτω καὶ τοὺς γνωσθέντας ὡς φιλοῦσι καὶ εὐνοοῦσιν, οὐκ ἂν δύνασθαι μισεῖσθαι ὑπὸ τῶν φιλεῖσθαι ἡγουμένων. ἕως μὲν οὖν χρήμασιν ἀδυνατώτερος ἦν εὐεργετεῖν, τῷ τε προνοεῖν τῶν συνόντων καὶ τῷ προπονεῖν καὶ τῷ συνηδόμενος μὲν ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς φανερὸς εἶναι, συναχθόμενος δ' ἐπὶ τοῖς κακοῖς, τούτοις ἐπειρᾶτο τὴν φιλίαν θηρεύειν· ἐπειδὴ δὲ ἐγένετο αὐτῷ ὥστε χρή-

μασιν εὐεργετεῖν, δοκεῖ ἡμῖν γνῶναι πρῶτον μὲν ὡς εὐεργέτημα ἀνθρώποις πρὸς ἀλλήλους οὐδέν ἐστιν ἀπὸ τῆς αὐτῆς δαπάνης ἐπιχαριτώτερον ἢ σίτων καὶ ποτῶν μετάδοσις. τοῦτο δ' οὕτω νομίσας πρῶτον μὲν ἐπὶ τὴν αὑτοῦ τράπεζαν συνέταξεν ὅπως οἷς αὐτὸς σιτοῖτο σίτοις, τούτοις ὅμοια ἀεὶ παρατίθοιτο αὐτῷ ἱκανὰ παμπόλλοις ἀνθρώποις· ὅσα δὲ παρατεθείη, ταῦτα πάντα, πλὴν οἷς αὐτὸς καὶ οἱ σύνδειπνοι χρήσαιντο, διεδίδου οἷς βούλοιτο τῶν φίλων μνήμην ἐνδείκνυσθαι ἢ φιλοφροσύνην. διέπεμπε δὲ καὶ τούτοις οὓς ἀγασθείη ἢ ἐν φυλακαῖς ἢ ἐν θεραπείαις ἢ ἐν αἱστισινοῦν πράξεσιν, ἐνσημαινόμενος τοῦτο ὅτι οὐκ ἂν λανθάνοιεν χαρίζεσθαι βουλόμενοι. ἐτίμα δὲ καὶ τῶν οἰκετῶν ἀπὸ τῆς τραπέζης ὁπότε τινὰ ἐπαινέσειε· καὶ τὸν πάντα δὲ σῖτον τῶν οἰκετῶν ἐπὶ τὴν αὑτοῦ τράπεζαν ἐπετίθετο, οἰόμενος ὥσπερ καὶ τοῖς κυσὶν ἐμποιεῖν τινα καὶ τοῦτο εὔνοιαν. εἰ δὲ καὶ θεραπεύεσθαί τινα βούλοιτο τῶν φίλων ὑπὸ πολλῶν, καὶ τούτοις ἔπεμπεν ἀπὸ τραπέζης· καὶ νῦν γὰρ ἔτι οἷς ἂν ὁρῶσι πεμπόμενα ἀπὸ τῆς βασιλέως τραπέζης, τούτους πάντες θεραπεύουσι μᾶλλον, νομίζοντες αὐτοὺς ἐντίμους εἶναι καὶ ἱκανοὺς διαπράττειν, ἤν τι δέωνται. ἔτι δὲ καὶ οὐ τούτων μόνον ἕνεκα εὐφραίνει τὰ πεμπόμενα παρὰ βασιλέως, ἀλλὰ τῷ ὄντι καὶ ἡδονῇ πολὺ διαφέρει τὰ ἀπὸ τῆς βασιλέως τραπέζης. καὶ τοῦτο μέντοι οὐδέν τι θαυμαστόν· ὥσπερ γὰρ καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι διαφερόντως ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσιν ἐξειργασμέναι εἰσί, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὰ παρὰ βασιλεῖ σῖτα πολὺ διαφερόντως ἐκπεπόνηται.

His great liberality in bestowing presents.

8. Τῇ μὲν δὴ τῶν σίτων θεραπείᾳ τοιαῦτα ποιῶν πολὺ ὑπερεβάλλετο πάντας· ὡς δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι θεραπεύων πολὺ ἐκράτει, τοῦτο νῦν διηγήσομαι· πολὺ γὰρ διενεγκὼν ἀνθρώπων τῷ πλείστας προσόδους λαμβάνειν πολὺ ἔτι πλέον διήνεγκε τῷ πλεῖστα ἀνθρώπων δωρεῖσθαι. κατῆρξε μὲν οὖν τούτου Κῦρος, διαμένει δ᾽ ἔτι καὶ νῦν τοῖς βασιλεῦσιν ἡ πολυδωρία. τίνι μὲν γὰρ φίλοι πλουσιώτεροι ὄντες φανεροὶ ἢ Περσῶν βασιλεῖ; τίς δὲ κοσμῶν κάλλιον φαίνεται στολαῖς τοὺς περὶ αὑτὸν ἢ βασιλεύς; τίνος δὲ δῶρα γιγνώσκεται ὥσπερ ἔνια τῶν βασιλέως, ψέλια καὶ στρεπτοὶ καὶ ἵπποι χρυσοχάλινοι; οὐ γὰρ δὴ ἔξεστιν ἐκεῖ ταῦτα ἔχειν ᾧ ἂν μὴ βασιλεὺς δῷ. τίς δ᾽ ἄλλος λέγεται δώρων μεγέθει ποιεῖν αἱρεῖσθαι αὑτὸν καὶ ἀντ᾽ ἀδελφῶν καὶ ἀντὶ πατέρων καὶ ἀντὶ παίδων; τίς δ᾽ ἄλλος ἐδυνάσθη ἐχθροὺς ἀπέχοντας πολλῶν μηνῶν ὁδὸν τιμωρεῖσθαι ὡς Περσῶν βασιλεύς; τίς δ᾽ ἄλλος καταστρεψάμενος ἀρχὴν ὑπὸ τῶν ἀρχομένων πατὴρ καλούμενος ἀπέθανεν ἢ Κῦρος; τοῦτο δὲ τοὔνομα δῆλον ὅτι εὐεργετοῦντός ἐστι μᾶλλον ἢ ἀφαιρουμένου.

HEAD WITH στρεπτός.

The king's Eyes and Ears.

9. Κατεμάθομεν δὲ ὡς καὶ τοὺς βασιλέως καλουμένους ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ βασιλέως ὦτα οὐκ ἄλλως

ἐκτήσατο ἢ τῷ δωρεῖσθαί τε καὶ τιμᾶν· τοὺς γὰρ ἀπαγγείλαντας ὅσα καιρὸς αὐτῷ εἴη πεπύσθαι μεγάλως εὐεργετῶν πολλοὺς ἐποίησεν ἀνθρώπους καὶ ὠτακουστεῖν καὶ διοπτεύειν τί ἂν ἀγγείλαντες ὠφελήσειαν βασιλέα. ἐκ τούτου δὴ καὶ πολλοὶ ἐνομίσθησαν βασιλέως ὀφθαλμοὶ καὶ πολλὰ ὦτα. εἰ δέ τις οἴεται ἕνα αἱρετὸν εἶναι ὀφθαλμὸν βασιλεῖ, οὐκ ὀρθῶς οἴεται· ὀλίγα γὰρ εἷς γ' ἂν ἴδοι καὶ εἷς ἀκούσειε· καὶ τοῖς ἄλλοις ὥσπερ ἀμελεῖν ἂν παρηγγελμένον εἴη, εἰ ἑνὶ τοῦτο προστεταγμένον εἴη· πρὸς δὲ καὶ ὅντινα γιγνώσκοιεν ὀφθαλμὸν ὄντα, τοῦτον ἂν εἰδεῖεν ὅτι φυλάττεσθαι δεῖ. ἀλλ' οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλὰ τοῦ φάσκοντος ἀκοῦσαί τι ἢ ἰδεῖν ἄξιον ἐπιμελείας παντὸς βασιλεὺς ἀκούει. οὕτω δὴ πολλὰ μὲν βασιλέως ὦτα, πολλοὶ δ' ὀφθαλμοὶ νομίζονται· καὶ φοβοῦνται πανταχοῦ λέγειν τὰ μὴ σύμφορα βασιλεῖ, ὥσπερ αὐτοῦ ἀκούοντος, καὶ ποιεῖν ἃ μὴ σύμφορα, ὥσπερ αὐτοῦ παρόντος. οὔκουν ὅπως μνησθῆναι ἄν τις ἐτόλμησε πρός τινα περὶ Κύρου φλαῦρόν τι, ἀλλ' ὡς ἐν ὀφθαλμοῖς πᾶσι καὶ ὠσὶ βασιλέως τοῖς ἀεὶ παροῦσιν οὕτως ἕκαστος διέκειτο.

He shows Croesus what his treasures are.

10. Καλὸν δ' ἐπίδειγμα καὶ τοῦτο λέγεται Κῦρος ἐπιδεῖξαι Κροίσῳ, ὅτε ἐνουθέτει αὐτὸν ὡς διὰ τὸ πολλὰ διδόναι πένης ἔσοιτο, ἐξὸν αὐτῷ θησαυροὺς χρυσοῦ πλείστους ἑνί γε ἀνδρὶ ἐν τῷ οἴκῳ καταθέσθαι· καὶ τὸν Κῦρον λέγεται ἐρέσθαι, Καὶ πόσα ἂν ἤδη οἴει μοι χρήματα εἶναι, εἰ συνέλεγον χρυσίον

ὥσπερ σὺ κελεύεις ἐξ ὅτου ἐν τῇ ἀρχῇ εἰμι; καὶ τὸν Κροῖσον εἰπεῖν πολύν τινα ἀριθμόν. καὶ τὸν Κῦρον πρὸς ταῦτα, Ἄγε δή, φάναι, ὦ Κροῖσε, σύμπεμψον ἄνδρα σὺν Ὑστάσπᾳ τούτῳ ὅτῳ σὺ πιστεύεις μάλιστα. σὺ δέ, ὦ Ὑστάσπα, ἔφη, περιελθὼν πρὸς τοὺς φίλους λέγε αὐτοῖς ὅτι δέομαι χρυσίου πρὸς πρᾶξίν τινα· καὶ

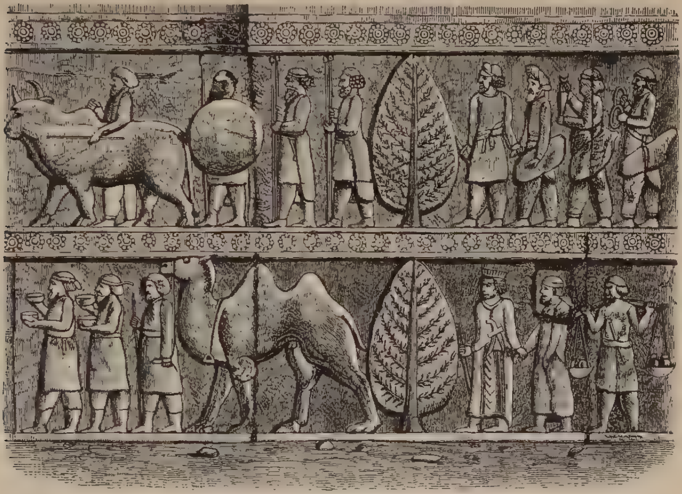

Persian Subjects bring Tribute to the King.
(Persepolis.)

γὰρ τῷ ὄντι προσδέομαι· καὶ κέλευε αὐτοὺς ὁπόσα ἂν ἕκαστος δύναιτο πορίσαι μοι χρήματα γράψαντας καὶ κατασημηναμένους δοῦναι τὴν ἐπιστολὴν τῷ Κροίσου θεράποντι φέρειν. ταῦτα δὲ ὅσα ἔλεγε καὶ γράψας καὶ σημηνάμενος ἐδίδου τῷ Ὑστάσπᾳ φέρειν πρὸς τοὺς φίλους· ἐνέγραψε δὲ πρὸς πάντας καὶ Ὑστάσπαν ὡς φίλον αὐτοῦ δέχεσθαι. ἐπεὶ δὲ πε-

ριῆλθε καὶ ἤνεγκεν ὁ Κροίσου θεράπων τὰς ἐπιστολάς, ὁ δὴ Ὑστάσπας εἶπεν, Ὦ Κῦρε βασιλεῦ, καὶ ἐμοὶ ἤδη χρὴ ὡς πλουσίῳ χρῆσθαι· πάμπολλα γὰρ ἔχων πάρειμι δῶρα διὰ τὰ σὰ γράμματα. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Εἷς μὲν τοίνυν καὶ οὗτος ἤδη θησαυρὸς ἡμῖν, ὦ Κροῖσε· τοὺς δ' ἄλλους καταθεῶ καὶ λόγισαι πόσα ἐστὶν ἕτοιμα χρήματα, ἤν τι δέωμαι χρῆσθαι. λέγεται δὴ λογιζόμενος ὁ Κροῖσος πολλαπλάσια εὑρεῖν ἢ ἔφη Κύρῳ ἂν εἶναι ἐν τοῖς θησαυροῖς ἤδη, εἰ συνέλεγεν. ἐπεὶ δὲ τοῦτο φανερὸν ἐγένετο, εἰπεῖν λέγεται ὁ Κῦρος, Ὁρᾷς, φάναι, ὦ Κροῖσε, ὡς εἰσὶ καὶ ἐμοὶ θησαυροί; ἀλλὰ σὺ μὲν κελεύεις με παρ' ἐμοὶ αὐτοὺς συλλέγοντα φθονεῖσθαί τε δι' αὐτοὺς καὶ μισεῖσθαι, καὶ φύλακας αὐτοῖς ἐφιστάντα μισθοφόρους τούτοις πιστεύειν· ἐγὼ δὲ τοὺς φίλους πλουσίους ποιῶν τούτους μοι νομίζω θησαυροὺς καὶ φύλακας ἅμα ἐμοῦ τε καὶ τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν πιστοτέρους εἶναι ἢ εἰ φρουροὺς μισθοφόρους ἐπεστησάμην. καὶ ἄλλο δέ σοι ἐρῶ· ἐγὼ γάρ, ὦ Κροῖσε, ὃ μὲν οἱ θεοὶ δόντες εἰς τὰς ψυχὰς τοῖς ἀνθρώποις ἐποίησαν ὁμοίως πάντας πένητας, τούτου μὲν οὐδ' αὐτὸς δύναμαι περιγενέσθαι, ἀλλ' εἰμὶ ἄπληστος κἀγὼ ὥσπερ οἱ ἄλλοι χρημάτων· τῇδέ γε μέντοι διαφέρειν μοι δοκῶ τῶν πλείστων ὅτι οἱ μὲν ἐπειδὰν τῶν ἀρκούντων περιττὰ κτήσωνται, τὰ μὲν αὐτῶν αὖ κατορύττουσι, τὰ δὲ κατασήπουσι, τὰ δὲ ἀριθμοῦντες καὶ μετροῦντες καὶ ἱστάντες καὶ διαψύχοντες καὶ φυλάττοντες πράγματα ἔχουσι, καὶ ὅμως ἔνδον ἔχοντες τοσαῦτα οὔτε ἐσθίουσι πλείω ἢ δύνανται φέρειν, διαρραγεῖεν γὰρ ἄν, οὔτ' ἀμφιέννυνται πλείω

ἢ δύνανται φέρειν, ἀποπνιγεῖεν γὰρ ἄν, ἀλλὰ τὰ περιττὰ χρήματα πράγματα ἔχουσιν· ἐγὼ δ' ὑπηρετῶ μὲν τοῖς θεοῖς καὶ ὀρέγομαι ἀεὶ πλειόνων· ἐπειδὰν δὲ κτήσωμαι, ἃν ἴδω περιττὰ ὄντα τῶν ἐμοὶ ἀρκούντων, τούτοις τάς τ' ἐνδείας τῶν φίλων ἐξακοῦμαι καὶ πλουτίζων καὶ εὐεργετῶν ἀνθρώπους εὔνοιαν ἐξ αὐτῶν κτῶμαι καὶ φιλίαν, καὶ ἐκ τούτων καρποῦμαι ἀσφάλειαν καὶ εὔκλειαν· ἃ οὔτε κατασήπεται οὔτε ὑπερπληροῦντα λυμαίνεται, ἀλλὰ ἡ εὔκλεια ὅσῳ ἂν πλείων ᾖ, τοσούτῳ καὶ μείζων καὶ καλλίων καὶ κουφοτέρα φέρειν γίγνεται, πολλάκις δὲ καὶ τοὺς φέροντας αὐτὴν κουφοτέρους παρέχεται. ὅπως δὲ καὶ τοῦτο εἰδῇς, ἔφη, ὦ Κροῖσε, ἐγὼ οὐ τοὺς πλεῖστα ἔχοντας καὶ φυλάττοντας πλεῖστα εὐδαιμονεστάτους ἡγοῦμαι· οἱ γὰρ τὰ τείχη φυλάττοντες οὕτως ἂν εὐδαιμονέστατοι εἴησαν· πάντα γὰρ τὰ ἐν ταῖς πόλεσι φυλάττουσιν· ἀλλ' ὃς ἂν κτᾶσθαί τε πλεῖστα δύνηται σὺν τῷ δικαίῳ καὶ χρῆσθαι δὲ πλείστοις σὺν τῷ καλῷ, τοῦτον ἐγὼ εὐδαιμονέστατον νομίζω. καὶ ταῦτα μὲν δὴ φανερὸς ἦν ὥσπερ ἔλεγε καὶ πράττων.

Cyrus resolves to hold a public procession from the palace.

11. Νῦν δὲ ἤδη διηγησόμεθα ὡς τὸ πρῶτον ἐξήλασε Κῦρος ἐκ τῶν βασιλείων· καὶ γὰρ αὐτῆς τῆς ἐξελάσεως ἡ σεμνότης ἡμῖν δοκεῖ μία τῶν τεχνῶν εἶναι τῶν μεμηχανημένων τὴν ἀρχὴν μὴ εὐκαταφρόνητον εἶναι. πρῶτον μὲν οὖν πρὸ τῆς ἐξελάσεως εἰσκαλέσας πρὸς αὑτὸν τοὺς τὰς ἀρχὰς ἔχοντας Περσῶν τε καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων διέδωκεν αὐτοῖς τὰς Μηδικὰς στο-

λάς· καὶ τότε πρῶτον Πέρσαι Μηδικὴν στολὴν ἐνέδυσαν· διαδιδούς τε ἅμα τάδε ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ἐλάσαι βούλοιτο εἰς τὰ τεμένη τὰ τοῖς θεοῖς ἐξῃρημένα καὶ θῦσαι μετ' ἐκείνων. Πάρεστε οὖν, ἔφη, ἐπὶ τὰς θύρας κοσμηθέντες ταῖς στολαῖς ταύταις πρὶν ἥλιον ἀνατέλλειν, καὶ καθίστασθε ὡς ἂν ὑμῖν Φεραύλας ὁ Πέρσης ἐξαγγείλῃ παρ' ἐμοῦ· καὶ ἐπειδάν, ἔφη, ἐγὼ ἡγῶμαι, ἕπεσθε ἐν τῇ ῥηθείσῃ χώρᾳ. ἢν δ' ἄρα τινὶ δοκῇ ὑμῶν ἄλλῃ κάλλιον εἶναι ἢ ὡς ἂν νῦν ἐλαύνωμεν, ἐπειδὰν πάλιν ἔλθωμεν, διδασκέτω με· ὅπῃ γὰρ ἂν κάλλιστον καὶ ἄριστον ὑμῖν δοκῇ εἶναι, ταύτῃ ἕκαστα δεῖ καταστήσασθαι. ἐπεὶ δὲ τοῖς κρατίστοις διέδωκε τὰς καλλίστας στολάς, ἐξέφερε δὴ καὶ ἄλλας Μηδικὰς στολάς, παμπόλλας γὰρ παρεσκευάσατο, οὐδὲν φειδόμενος οὔτε πορφυρίδων οὔτε ὀρφνίνων οὔτε φοινικίδων οὔτε καρυκίνων ἱματίων· νείμας δὲ τούτων τὸ μέρος ἑκάστῳ τῶν ἡγεμόνων ἐκέλευσεν αὐτοὺς τούτοις κοσμεῖν τοὺς αὑτῶν φίλους, ὥσπερ, ἔφη, ἐγὼ ὑμᾶς κοσμῶ. καί τις τῶν παρόντων ἐπήρετο αὐτόν, Σὺ δέ, ὦ Κῦρε, ἔφη, πότε κοσμήσει; ὁ δ' ἀπεκρίνατο, Οὐ γὰρ νῦν, ἔφη, δοκῶ ὑμῖν αὐτὸς κοσμεῖσθαι ὑμᾶς κοσμῶν; ἀμέλει, ἔφη, ἢν δύνωμαι ὑμᾶς τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν ὁποίαν ἂν ἔχων στολὴν τυγχάνω, ἐν ταύτῃ καλὸς φανοῦμαι. οὕτω δὴ οἱ μὲν ἀπελθόντες μεταπεμπόμενοι τοὺς φίλους ἐκόσμουν ταῖς στολαῖς.

He consults with Pheraulas.

12. Ὁ δὲ Κῦρος νομίζων Φεραύλαν τὸν ἐκ τῶν δημοτῶν καὶ συνετὸν εἶναι καὶ φιλόκαλον καὶ εὔτα-

κτον καὶ τοῦ χαρίζεσθαι αὐτῷ οὐκ ἀμελῆ, ὅς ποτε καὶ περὶ τοῦ τιμᾶσθαι ἕκαστον κατὰ τὴν ἀξίαν συνεῖπε, τοῦτον δὴ καλέσας συνεβουλεύετο αὐτῷ πῶς ἂν τοῖς μὲν εὔνοις κάλλιστα ἰδεῖν ποιοῖτο τὴν ἐξέλασιν, τοῖς δὲ δυσμενέσι φοβερώτατα. ἐπεὶ δὲ σκοπούντοιν ταὐτὰ συνέδοξεν, ἐκέλευσε τὸν Φεραύλαν ἐπιμεληθῆναι ὅπως ἂν οὕτω γένηται αὔριον ἡ ἐξέλασις ὥσπερ ἔδοξε καλῶς ἔχειν. Εἴρηκα δέ, ἔφη, ἐγὼ πάντας πείθεσθαί σοι περὶ τῆς ἐν τῇ ἐξελάσει τάξεως· ὅπως δ᾽ ἂν ἥδιον παραγγέλλοντός σου ἀκούωσι, φέρε λαβών, ἔφη, χιτῶνας μὲν τουτουσὶ τοῖς τῶν δορυφόρων ἡγεμόσι, κασᾶς δὲ τούσδε τοὺς ἐφιππίους τοῖς τῶν ἱππέων ἡγεμόσι, δὸς δὲ καὶ τῶν ἁρμάτων τοῖς ἡγεμόσιν ἄλλους τούσδε χιτῶνας. ὁ μὲν δὴ ἔφερε λαβών· οἱ δὲ ἡγεμόνες ἐπεὶ ἴδοιεν αὐτόν, ἔλεγον, Μέγας δὴ σύγε, ὦ Φεραύλα, ὁπότε γε καὶ ἡμῖν προστάξεις ἃν δέῃ ποιεῖν. Οὐ μὰ Δί᾽, ἔφη ὁ Φεραύλας, οὐ μόνον γε, ὡς ἔοικεν, ἀλλὰ καὶ σκευοφορήσω· νῦν γοῦν φέρω τώδε δύο κασᾶ, τὸν μὲν σοί, τὸν δὲ ἄλλῳ· σὺ μέντοι τούτων λαβὲ ὁπότερον βούλει. ἐκ τούτου δὴ ὁ μὲν λαμβάνων τὸν κασᾶν τοῦ μὲν φθόνου ἐπελέληστο, εὐθὺς δὲ συνεβουλεύετο αὐτῷ ὁπότερον λαμβάνοι· ὁ δὲ συμβουλεύσας ἂν ὁπότερος βελτίων εἴη εἶπεν, Ἤν μου κατηγορήσῃς ὅτι αἵρεσίν σοι ἔδωκα, εἰς αὖθις ὅταν διακονῶ, ἑτέρῳ μοι χρήσει διακόνῳ.

Οὕτω διαδοὺς ᾗ ἐτάχθη ὁ μὲν δὴ Φεραύλας εὐθὺς ἐπεμέλετο τῶν εἰς τὴν ἐξέλασιν ὅπως ὡς κάλλιστα ἕκαστα ἔξοι.

The procession.

13. Ἡνίκα δ᾽ ἡ ὑστεραία ἧκε, καθαρὰ μὲν ἦν πάντα πρὸ ἡμέρας, στοῖχοι δὲ εἱστήκεσαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς ὁδοῦ, ὥσπερ καὶ νῦν ἔτι ἵστανται ᾗ ἂν βασιλεὺς μέλλῃ ἐλαύνειν· ὧν ἐντὸς οὐδενὶ ἔστιν εἰσιέναι τῶν μὴ τετιμημένων· μαστιγοφόροι δὲ καθέστασαν οἳ ἔπαιον, εἴ τις ἐνοχλοίη. ἔστασαν δὲ πρῶτον μὲν τῶν δορυφόρων εἰς τετρακισχιλίους ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν εἰς τέτταρας, δισχίλιοι δ᾽ ἑκατέρωθεν τῶν πυλῶν. καὶ οἱ ἱππεῖς δὲ πάντες παρῆσαν καταβεβηκότες ἀπὸ τῶν ἵππων, καὶ διειρκότες τὰς χεῖρας διὰ τῶν κανδύων, ὥσπερ καὶ νῦν ἔτι διείρουσιν, ὅταν ὁρᾷ βασιλεύς. ἔστασαν δὲ Πέρσαι μὲν ἐκ δεξιᾶς, οἱ δὲ ἄλλοι σύμμαχοι ἐξ ἀριστερᾶς τῆς ὁδοῦ, καὶ τὰ ἅρματα ὡσαύτως τὰ ἡμίσεα ἑκατέρωθεν. ἐπεὶ δ᾽ ἀνεπετάννυντο αἱ τοῦ βασιλείου πύλαι, πρῶτον μὲν ἤγοντο τῷ Διὶ ταῦροι πάγκαλοι εἰς τέτταρας καὶ οἷς τῶν ἄλλων θεῶν οἱ μάγοι ἐξηγοῦντο· πολὺ γὰρ οἴονται Πέρσαι χρῆναι τοῖς περὶ τοὺς θεοὺς μᾶλλον τεχνίταις χρῆσθαι ἢ περὶ τἆλλα. μετὰ δὲ τοὺς βοῦς ἵπποι ἤγοντο θῦμα τῷ Ἡλίῳ· μετὰ δὲ τούτους ἐξήγετο ἅρμα λευκὸν χρυσόζυγον ἐστεμμένον Διὸς ἱερόν· μετὰ δὲ τοῦτο Ἡλίου ἅρμα λευκόν, καὶ τοῦτο ἐστεμμένον ὥσπερ τὸ πρόσθεν· μετὰ δὲ τοῦτο ἄλλο τρίτον ἅρμα ἐξήγετο, φοινικίσι καταπεπταμένοι οἱ ἵπποι, καὶ πῦρ ὄπισθεν αὐτοῦ ἐπ᾽ ἐσχάρας μεγάλης ἄνδρες εἵποντο φέροντες. ἐπὶ δὲ τούτοις ἤδη αὐτὸς ἐκ τῶν πυλῶν προυφαίνετο ὁ Κῦρος ἐφ᾽ ἅρματος ὀρθὴν ἔχων τὴν τιάραν καὶ χιτῶνα πορφυροῦν μεσόλευκον, ἄλλῳ δ᾽ οὐκ ἔξεστι

μεσόλευκον ἔχειν, καὶ περὶ τοῖς σκέλεσιν ἀναξυρίδας ὑσγινοβαφεῖς, καὶ κάνδυν ὁλοπόρφυρον. εἶχε δὲ καὶ διάδημα περὶ τῇ τιάρᾳ· καὶ οἱ συγγενεῖς δὲ αὐτοῦ τὸ αὐτὸ τοῦτο σημεῖον εἶχον, καὶ νῦν τὸ αὐτὸ τοῦτο ἔχουσι. τὰς δὲ χεῖρας ἔξω τῶν χειρίδων εἶχε. παρωχεῖτο δὲ αὐτῷ ἡνίοχος μέγας μέν, μείων δ' ἐκείνου εἴτε καὶ τῷ ὄντι εἴτε καὶ ὁπωσοῦν· μείζων δ' ἐφάνη πολὺ Κῦρος. ἰδόντες δὲ πάντες προσεκύνησαν, εἴτε καὶ ἄρξαι τινὲς κεκελευσμένοι εἴτε καὶ ἐκπλαγέντες τῇ παρασκευῇ καὶ τῷ δόξαι μέγαν τε καὶ καλὸν φανῆναι τὸν Κῦρον. πρόσθεν δὲ Περσῶν οὐδεὶς Κῦρον προσεκύνει.

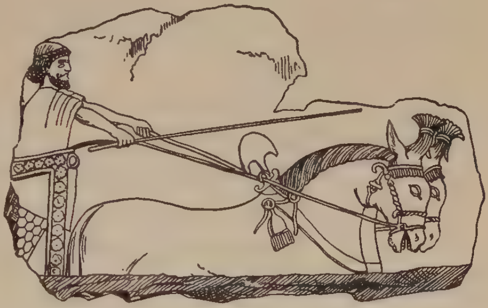

Fragment of a Two-horse Chariot.
(Persepolis.)

ἐπεὶ δὲ προῄει τὸ τοῦ Κύρου ἅρμα, προηγοῦντο μὲν οἱ τετρακισχίλιοι δορυφόροι, παρείποντο δὲ οἱ δισχίλιοι ἑκατέρωθεν τοῦ ἅρματος· ἐφείποντο δὲ οἱ περὶ αὐτὸν σκηπτοῦχοι ἐφ' ἵππων κεκοσμημένοι σὺν τοῖς παλτοῖς ἀμφὶ τοὺς τριακοσίους. οἱ δ' αὖ τῷ Κύρῳ τρεφόμενοι ἵπποι παρήγοντο χρυσοχάλινοι, ῥαβδωτοῖς ἱματίοις καταπεπταμένοι, ἀμφὶ τοὺς διακοσίους· ἐπὶ δὲ τούτοις δισχίλιοι ξυστοφόροι· ἐπὶ δὲ τούτοις ἱππεῖς οἱ πρῶτοι γενόμενοι μύριοι, εἰς ἑκατὸν πανταχῇ τεταγμένοι· ἡγεῖτο δ' αὐτῶν

Χρυσάντας. ἐπὶ δὲ τούτοις μυριάδες ἄλλοι ἱππεῖς τεταγμένοι ὡσαύτως, Πέρσαι, Μῆδοι, Ἀρμένιοι, Ὑρκάνιοι, Καδούσιοι, Σάκαι· μετὰ δὲ τοὺς ἱππέας ἅρματα ἐπὶ τεττάρων τεταγμένα.

After the sacrifice Cyrus holds games — a bit of by-play.

14. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πρὸς τὰ τεμένη, ἔθυσαν τῷ Διὶ καὶ ὡλοκαύτησαν τοὺς ταύρους· ἔπειτα τῷ Ἡλίῳ καὶ ὡλοκαύτησαν τοὺς ἵππους· ἔπειτα Γῇ σφάξαντες ὡς ἐξηγήσαντο οἱ μάγοι ἐποίησαν· ἔπειτα δὲ ἥρωσι τοῖς Συρίαν ἔχουσι. μετὰ δὲ ταῦτα καλοῦ ὄντος τοῦ χωρίου ἔδειξε τέρμα ὡς ἐπὶ πέντε σταδίων χωρίου, καὶ εἶπε κατὰ φῦλα ἀνὰ κράτος ἐνταῦθα ἀφεῖναι τοὺς ἵππους. σὺν μὲν οὖν τοῖς Πέρσαις αὐτὸς ἤλασε καὶ ἐνίκα πολύ· μάλιστα γὰρ ἐμεμελήκει αὐτῷ ἱππικῆς· Μήδων δὲ Ἀρτάβαζος ἐνίκα· Κῦρος γὰρ αὐτῷ τὸν ἵππον ἐδεδώκει· Σύρων δὲ ὁ προστατῶν· Ἀρμενίων δὲ Τιγράνης· Ὑρκανίων δὲ ὁ υἱὸς τοῦ ἱππάρχου· Σακῶν δὲ ἰδιώτης ἀνὴρ ἀπέλιπεν ἄρα τῷ ἵππῳ τοὺς ἄλλους ἵππους ἐγγὺς τῷ ἡμίσει τοῦ δρόμου. ἔνθα δὴ λέγεται ὁ Κῦρος ἐρέσθαι τὸν νεανίσκον εἰ δέξαιτ' ἂν βασιλείαν ἀντὶ τοῦ ἵππου. τὸν δ' ἀποκρίνασθαι ὅτι Βασιλείαν μὲν οὐκ ἂν δεξαίμην, χάριν δὲ ἀνδρὶ ἀγαθῷ καταθέσθαι δεξαίμην ἄν. καὶ ὁ Κῦρος εἶπε, Καὶ μὴν ἐγὼ δεῖξαί σοι ἐθέλω ἔνθα κἂν μύων βάλῃς, οὐκ ἂν ἁμάρτοις ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. Πάντως τοίνυν, ὁ Σάκας ἔφη, δεῖξόν μοι· ὡς βαλῶ γε ταύτῃ τῇ βώλῳ, ἔφη ἀνελόμενος. καὶ ὁ μὲν Κῦρος δείκνυσιν αὐτῷ ὅπου ἦσαν πλεῖστοι τῶν φίλων· ὁ δὲ καταμύων ἵησι

τῇ βώλῳ καὶ παρελαύνοντος Φεραύλα τυγχάνει· ἔτυχε γὰρ ὁ Φεραύλας παραγγέλλων τι τακτὸς παρὰ τοῦ Κύρου· βληθεὶς δὲ οὐδὲ μετεστράφη, ἀλλ' ᾤχετο ἐφ' ὅπερ ἐτάχθη. ἀναβλέψας δὲ ὁ Σάκας ἐρωτᾷ τίνος ἔτυχεν. Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐδενὸς τῶν παρόντων. Ἀλλ' οὐ μέντοι, ἔφη ὁ νεανίσκος, τῶν γε ἀπόντων. Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Κῦρος, σύγε ἐκείνου τοῦ παρὰ τὰ ἅρματα ταχὺ ἐλαύνοντος τὸν ἵππον. Καὶ πῶς, ἔφη, οὐ μεταστρέφεται; καὶ ὁ Κῦρος ἔφη, Μαινόμενος γάρ τίς ἐστιν, ὡς ἔοικεν. ἀκούσας ὁ νεανίσκος ᾤχετο σκεψόμενος τίς εἴη· καὶ εὑρίσκει τὸν Φεραύλαν γῆς τε κατάπλεων τὸ γένειον καὶ αἵματος· ἐρρύη γὰρ αὐτῷ ἐκ τῆς ῥινὸς βληθέντι. ἐπεὶ δὲ προσῆλθεν, ἤρετο αὐτὸν εἰ βληθείη. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, Ὡς ὁρᾷς. Δίδωμι τοίνυν σοι, ἔφη, τοῦτον τὸν ἵππον. ὁ δ' ἐπήρετο, Ἀντὶ τοῦ; ἐκ τούτου δὴ διηγεῖτο ὁ Σάκας τὸ πρᾶγμα, καὶ τέλος εἶπε, Καὶ οἶμαί γε οὐχ ἡμαρτηκέναι ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. καὶ ὁ Φεραύλας εἶπεν, Ἀλλὰ πλουσιωτέρῳ μὲν ἄν, εἰ ἐσωφρόνεις, ἢ ἐμοὶ ἐδίδους· νῦν δὲ κἀγὼ δέξομαι. ἐπεύχομαι δέ, ἔφη, τοῖς θεοῖς, οἵπερ με ἐποίησαν βληθῆναι ὑπὸ σοῦ, δοῦναί μοι ποιῆσαι μὴ μεταμέλειν σοι τῆς ἐμῆς δωρεᾶς. καὶ νῦν μέν, ἔφη, ἄπελα, ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἐμὸν ἵππον· αὖθις δ' ἐγὼ παρέσομαι πρὸς σέ. οἱ μὲν δὴ οὕτω διηλλάξαντο. ἀφίει δὲ καὶ τὰ ἅρματα καθ' ἕκαστον· τοῖς δὲ νικῶσι πᾶσιν ἐδίδου βοῦς τε, ὅπως ἂν θύσαντες ἑστιῷντο, καὶ ἐκπώματα. τὸν μὲν οὖν βοῦν ἔλαβε καὶ αὐτὸς τὸ νικητήριον· τῶν δ' ἐκπωμάτων τὸ αὑτοῦ μέρος Φεραύλᾳ ἔδωκεν, ὅτι καλῶς ἔδοξεν αὐτῷ τὴν ἐκ

τοῦ βασιλείου ἔλασιν διατάξαι. οὕτω δὴ τότε ὑπὸ Κύρου κατασταθεῖσα ἡ βασιλέως ἔλασις οὕτως ἔτι καὶ νῦν διαμένει, πλὴν τὰ ἱερὰ ἄπεστιν, ὅταν μὴ θύῃ. ὡς δὲ ταῦτα τέλος εἶχεν, ἀφικνοῦνται πάλιν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἐσκήνησαν, οἷς μὲν ἐδόθησαν οἰκίαι, κατ' οἰκίας, οἷς δὲ μή, ἐν τάξει.

Cyrus entertains his friends.

15. Θύσας δὲ καὶ ὁ Κῦρος νικητήρια ἑστιῶν ἐκάλεσε τῶν φίλων οἳ μάλιστ' αὐτὸν αὔξειν τε βουλόμενοι φανεροὶ ἦσαν καὶ τιμῶντες εὐνοϊκώτατα. συνεκάλεσε δὲ αὐτοῖς καὶ Ἀρτάβαζον τὸν Μῆδον καὶ Τιγράνην τὸν Ἀρμένιον καὶ τὸν Ὑρκάνιον ἵππαρχον καὶ Γωβρύαν. Γαδάτας δὲ τῶν σκηπτούχων ἦρχεν αὐτῷ, καὶ ᾗ ἐκεῖνος διεκόσμησεν ἡ πᾶσα ἔνδον δίαιτα καθειστήκει· καὶ ὁπότε μὲν συνδειπνοῖέν τινες, οὐδ' ἐκάθιζε Γαδάτας, ἀλλ' ἐπεμέλετο· ὁπότε δὲ αὐτοὶ εἶεν, καὶ συνεδείπνει· ἥδετο γὰρ αὐτῷ συνών· ἀντὶ δὲ τούτων πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἐτιμᾶτο ὑπὸ τοῦ Κύρου, διὰ δὲ Κῦρον καὶ ὑπ' ἄλλων. ὡς δ' ἦλθον οἱ κληθέντες ἐπὶ τὸ δεῖπνον, οὐχ ὅπου ἔτυχεν ἕκαστον ἐκάθιζεν, ἀλλ' ὃν μὲν μάλιστα ἐτίμα, παρὰ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα, ὡς εὐεπιβουλευοτέρας ταύτης οὔσης ἢ τῆς δεξιᾶς, τὸν δὲ δεύτερον παρὰ τὴν δεξιάν, τὸν δὲ τρίτον πάλιν παρὰ τὴν ἀριστεράν, τὸν δὲ τέταρτον παρὰ τὴν δεξιάν· καὶ ἢν πλείονες ὦσιν, ὡσαύτως. σαφηνίζεσθαι δὲ ὡς ἕκαστον ἐτίμα τοῦτο ἐδόκει αὐτῷ ἀγαθὸν εἶναι, ὅτι ὅπου μὲν οἴονται ἄνθρωποι τὸν κρατιστεύοντα μήτε κηρυχθήσεσθαι μήτε ἆθλα λήψεσθαι, δῆλοί

εἰσιν ἐνταῦθα οὐ φιλονίκως πρὸς ἀλλήλους ἔχοντες· ὅπου δὲ μάλιστα πλεονεκτῶν ὁ κράτιστος φαίνεται, ἐνταῦθα προθυμότατα φανεροί εἰσιν ἀγωνιζόμενοι πάντες. καὶ ὁ Κῦρος δὲ οὕτως ἐσαφήνιζε μὲν τοὺς κρατιστεύοντας παρ᾽ ἑαυτῷ, εὐθὺς ἀρξάμενος ἐξ ἕδρας καὶ παραστάσεως. οὐ μέντοι ἀθάνατον τὴν ταχθεῖσαν ἕδραν κατεστήσατο, ἀλλὰ νόμιμον ἐποιήσατο καὶ ἀγαθοῖς ἔργοις προβῆναι εἰς τὴν τιμιωτέραν ἕδραν, καὶ εἴ τις ῥᾳδιουργοίη, ἀναχωρῆσαι εἰς τὴν ἀτιμοτέραν. τὸν δὲ πρωτεύοντα ἐν ἕδρᾳ ᾐσχύνετο μὴ οὐ πλεῖστα καὶ ἀγαθὰ ἔχοντα παρ᾽ αὐτοῦ φαίνεσθαι. καὶ ταῦτα δὲ ἐπὶ Κύρου γενόμενα οὕτως ἔτι καὶ νῦν διαμένοντα αἰσθανόμεθα.

Conversation at the banquet.

16. Ἐπεὶ δὲ ἐδείπνουν, ἐδόκει τῷ Γωβρύᾳ τὸ μὲν πολλὰ ἕκαστα εἶναι οὐδέν τι θαυμαστὸν παρ᾽ ἀνδρὶ πολλῶν ἄρχοντι· τὸ δὲ τὸν Κῦρον οὕτω μεγάλα πράττοντα, εἴ τι ἡδὺ δόξειε λαβεῖν, μηδὲν τούτων μόνον καταδαπανᾶν, ἀλλ᾽ ἔργον ἔχειν τὸν ἡδόμενον τούτου κοινωνεῖν, πολλάκις δὲ καὶ τῶν ἀπόντων φίλων ἔστιν οἷς ἑώρα πέμποντα ταῦτα αὐτὸν οἷς ἡσθεὶς τύχοι· ὥστε ἐπεὶ ἐδεδειπνήκεσαν καὶ πάντα τὰ πολλὰ ὄντα διεπεπόμφει ὁ Κῦρος ἀπὸ τῆς τραπέζης, εἶπεν ἄρα ὁ Γωβρύας, Ἀλλ᾽ ἐγώ, ὦ Κῦρε, πρόσθεν μὲν ἡγούμην τούτῳ σε πλεῖστον διαφέρειν ἀνθρώπων τῷ στρατηγικώτατον εἶναι· νῦν δὲ θεοὺς ὄμνυμι ἦ μὴν ἐμοὶ δοκεῖν πλέον σε διαφέρειν φιλανθρωπίᾳ ἢ στρατηγίᾳ. Νὴ Δί᾽, ἔφη ὁ Κῦρος· καὶ μὲν δὴ καὶ ἐπιδείκνυμαι τὰ ἔργα πολὺ ἥδιον φιλανθρωπίας ἢ στρατηγίας. Πῶς

δή; ἔφη ὁ Γωβρύας. Ὅτι, ἔφη, τὰ μὲν κακῶς ποιοῦντα ἀνθρώπους δεῖ ἐπιδείκνυσθαι, τὰ δὲ εὖ. ἐκ τούτου δὴ ἐπεὶ ὑπέπινον, ἤρετο ὁ Ὑστάσπας τὸν Κῦρον, Ἆρ' ἄν, ἔφη, ὦ Κῦρε, ἀχθεσθείης μοι, εἴ σε ἐροίμην ὃ βούλομαί σου πυθέσθαι; Ἀλλὰ ναὶ μὰ τοὺς θεούς, ἔφη, τοὐναντίον τούτου ἀχθοίμην ἄν σοι, εἰ αἰσθοίμην σιωπῶντα ἃ βούλοιο ἐρέσθαι. Λέγε δή μοι, ἔφη, ἤδη πώποτε καλέσαντός σου οὐκ ἦλθον; Εὐφήμει, ἔφη ὁ Κῦρος. Ἀλλ' ὑπακούων σχολῇ ὑπήκουσα; Οὐδὲ τοῦτο. Προσταχθὲν δέ τι ἤδη σοι οὐκ ἔπραξα; Οὐκ αἰτιῶμαι, ἔφη. Ὃ δὲ πράττοιμι, ἔστιν ὅ τι πώποτε οὐ προθύμως ἢ οὐχ ἡδομένως πράττοντά με κατέγνως; Τοῦτο δὴ πάντων ἥκιστα, ἔφη ὁ Κῦρος. Τίνος μὴν ἕνεκα, ἔφη, πρὸς τῶν θεῶν, ὦ Κῦρε, Χρυσάνταν ἔγραψας ὥστε εἰς τὴν τιμιωτέραν ἐμοῦ χώραν ἱδρυθῆναι; Ἦ λέγω; ἔφη ὁ Κῦρος. Πάντως, ἔφη ὁ Ὑστάσπας. Καὶ σὺ αὖ οὐκ ἀχθέσει μοι ἀκούων τἀληθῆ; Ἡσθήσομαι μὲν οὖν, ἔφη, ἢν εἰδῶ ὅτι οὐκ ἀδικοῦμαι. Χρυσάντας τοίνυν, ἔφη, οὑτοσὶ πρῶτον μὲν οὐ κλῆσιν ἀνέμενεν, ἀλλὰ πρὶν καλεῖσθαι παρῆν τῶν ἡμετέρων ἕνεκα· ἔπειτα δὲ οὐ τὸ κελευόμενον μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅ τι αὐτὸς γνοίη ἄμεινον εἶναι πεπραγμένον ἡμῖν τοῦτο ἔπραττεν. ὁπότε δὲ εἰπεῖν τι δέοι εἰς τοὺς συμμάχους, ἃ μὲν ἐμὲ ᾤετο πρέπειν λέγειν ἐμοὶ συνεβούλευεν· ἃ δὲ ἐμὲ αἴσθοιτο βουλόμενον μὲν εἰδέναι τοὺς συμμάχους, αὐτὸν δέ με αἰσχυνόμενον περὶ ἐμαυτοῦ λέγειν, ταῦτα οὗτος λέγων ὡς ἑαυτοῦ γνώμην ἀπεφαίνετο· ὥστ' ἔν γε τούτοις τί κωλύει αὐτὸν καὶ ἐμοῦ ἐμοὶ κρείττονα εἶναι; καὶ ἑαυτῷ μὲν

ἀεί φησι πάντα τὰ παρόντα ἀρκεῖν, ἐμοὶ δὲ ἀεὶ φανερός ἐστι σκοπῶν τί ἂν προσγενόμενον ὀνήσειεν, ἐπί τε τοῖς ἐμοῖς καλοῖς πολὺ μᾶλλον ἐμοῦ ἀγάλλεται καὶ ἥδεται. πρὸς ταῦτα ὁ Ὑστάσπας εἶπε, Νὴ τὴν Ἥραν, ὦ Κῦρε, ἥδομαί γε ταῦτά σε ἐρωτήσας. Τί μάλιστα; ἔφη ὁ Κῦρος. Ὅτι κἀγὼ πειράσομαι ταῦτα ποιεῖν· ἓν μόνον, ἔφη, ἀγνοῶ, πῶς ἂν εἴην δῆλος χαίρων ἐπὶ τοῖς σοῖς ἀγαθοῖς· πότερον κροτεῖν δεῖ τὼ χεῖρε ἢ γελᾶν ἢ τί ποιεῖν. καὶ ὁ Ἀρτάβαζος εἶπεν, Ὀρχεῖσθαι δεῖ τὸ Περσικόν. ἐπὶ τούτοις μὲν δὴ γέλως ἐγένετο.

Cyrus a matchmaker.

17. Προϊόντος δὲ τοῦ συμποσίου ὁ Κῦρος τὸν Γωβρύαν ἐπήρετο, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Γωβρύα, νῦν ἂν δοκεῖς ἥδιον τῳνδέ τῳ τὴν θυγατέρα δοῦναι ἢ ὅτε τὸ πρῶτον ἡμῖν συνεγένου; Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Γωβρύας, κἀγὼ τἀληθῆ λέγω; Νὴ Δί', ἔφη ὁ Κῦρος, ὡς ψεύδους γε οὐδεμία ἐρώτησις δεῖται. Εὖ τοίνυν, ἔφη, ἴσθι ὅτι νῦν ἂν πολὺ ἥδιον. Ἦ καὶ ἔχοις ἄν, ἔφη ὁ Κῦρος, εἰπεῖν διότι; Ἔγωγε. Λέγε δή. Ὅτι τότε μὲν ἑώρων τοὺς πόνους καὶ τοὺς κινδύνους εὐθύμως αὐτοὺς φέροντας, νῦν δὲ ὁρῶ αὐτοὺς τἀγαθὰ σωφρόνως φέροντας. δοκεῖ δέ μοι, ὦ Κῦρε, χαλεπώτερον εἶναι εὑρεῖν ἄνδρα τἀγαθὰ καλῶς φέροντα ἢ τὰ κακά· τὰ μὲν γὰρ ὕβριν τοῖς πολλοῖς, τὰ δὲ σωφροσύνην τοῖς πᾶσιν ἐμποιεῖ. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Ἤκουσας, ὦ Ὑστάσπα, Γωβρύου τὸ ῥῆμα; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη· καὶ ἐὰν πολλὰ τοιαῦτά γε λέγῃ, πολὺ μᾶλλόν με τῆς θυγατρὸς μνηστῆρα λήψεται ἢ ἐὰν ἐκπώματα πολλά

μοι ἐπιδεικνύῃ. Ἦ μήν, ἔφη ὁ Γωβρύας, πολλά γέ μοί ἐστι τοιαῦτα συγγεγραμμένα, ὧν ἐγώ σοι οὐ φθονήσω, ἢν τὴν θυγατέρα μου γυναῖκα λαμβάνῃς· τὰ δ' ἐκπώματα, ἔφη, ἐπειδὴ οὐκ ἀνέχεσθαί μοι φαίνει, οὐκ οἶδ' εἰ Χρυσάντᾳ τουτῳῒ δῶ, ἐπεὶ καὶ τὴν ἕδραν σου ὑφήρπασε. Καὶ μὲν δή, ἔφη ὁ Κῦρος, ὦ Ὑστάσπα, καὶ οἱ ἄλλοι δὲ οἱ παρόντες, ἢν ἐμοὶ λέγητε, ὅταν τις ὑμῶν γαμεῖν ἐπιχειρήσῃ, γνώσεσθε ὁποῖός τις κἀγὼ συνεργὸς ὑμῖν ἔσομαι. καὶ ὁ Γωβρύας εἶπεν, Ἢν δέ τις ἐκδοῦναι βούλεται θυγατέρα, πρὸς τίνα δεῖ λέγειν; Πρὸς ἐμέ, ἔφη ὁ Κῦρος, καὶ τοῦτο· πάνυ γάρ, ἔφη, δεινός εἰμι ταύτην τὴν τέχνην. Ποίαν; ἔφη ὁ Χρυσάντας. Τὸ γνῶναι ὁποῖος ἂν γάμος ἑκάστῳ συναρμόσειε. καὶ ὁ Χρυσάντας ἔφη, Λέγε δὴ πρὸς τῶν θεῶν ποίαν τινά μοι γυναῖκα οἴει συναρμόσειν κάλλιστα. Πρῶτον μέν, ἔφη, μικράν· μικρὸς γὰρ καὶ αὐτὸς εἶ· εἰ δὲ μεγάλην γαμεῖς, ἤν ποτε βούλῃ αὐτὴν ὀρθὴν φιλῆσαι, προσάλλεσθαί σε δεήσει ὥσπερ τὰ κυνάρια. Τοῦτο μὲν δή, ἔφη, ὀρθῶς προνοεῖς· καὶ γὰρ οὐδ' ὁπωστιοῦν ἁλτικός εἰμι. Ἔπειτα δ', ἔφη, σιμὴ ἄν σοι ἰσχυρῶς συμφέροι. Πρὸς τί δὴ αὖ τοῦτο; Ὅτι, ἔφη, σὺ γρυπὸς εἶ· πρὸς οὖν τὴν σιμότητα σάφ' ἴσθι ὅτι ἡ γρυπότης ἄριστ' ἂν προσαρμόσειε. Λέγεις σύ, ἔφη, ὡς καὶ τῷ εὖ δεδειπνηκότι ὥσπερ καὶ ἐγὼ νῦν ἄδειπνος ἂν συναρμόττοι. Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Κῦρος· τῶν μὲν γὰρ μεστῶν γρυπὴ ἡ γαστὴρ γίγνεται, τῶν δὲ ἀδείπνων σιμή. καὶ ὁ Χρυσάντας ἔφη, Ψυχρῷ δ' ἂν βασιλεῖ πρὸς τῶν θεῶν ἔχοις ἂν εἰπεῖν ποία τις συνοίσει; ἐνταῦθα

μὲν δὴ ὅ τε Κῦρος ἐξεγέλασε καὶ οἱ ἄλλοι ὁμοίως. γελώντων δὲ ἅμα εἶπεν ὁ Ὑστάσπας, Πολύ γ', ἔφη, μάλιστα τούτου σε, ὦ Κῦρε, ζηλῶ ἐν τῇ βασιλείᾳ. Τίνος; ἔφη ὁ Κῦρος. Ὅτι δύνασαι καὶ ψυχρὸς ὢν γέλωτα παρέχειν. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Ἔπειτα οὐκ ἂν πρίαιό γε παμπόλλου ὥστε σοὶ ταῦτ' εἰρῆσθαι, καὶ ἀπαγγελθῆναι παρ' ᾗ εὐδοκιμεῖν βούλει ὅτι ἀστεῖος εἶ; καὶ ταῦτα μὲν δὴ οὕτω διεσκώπτετο.

He provides presents for his friends — for Hystaspes a wife.

18. Μετὰ δὲ ταῦτα Τιγράνῃ μὲν ἐξήνεγκε γυναικεῖον κόσμον, καὶ ἐκέλευσε τῇ γυναικὶ δοῦναι, ὅτι ἀνδρείως συνεστρατεύετο τῷ ἀνδρί, Ἀρταβάζῳ δὲ χρυσοῦν ἔκπωμα, τῷ δ' Ὑρκανίῳ ἵππον καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ καλὰ ἐδωρήσατο. Σοὶ δέ, ἔφη, ὦ Γωβρύα, δώσω ἄνδρα τῇ θυγατρί. Οὐκοῦν ἐμέ, ἔφη ὁ Ὑστάσπας, δώσεις, ἵνα καὶ τὰ συγγράμματα λάβω. Ἦ καὶ ἔστι σοι, ἔφη ὁ Κῦρος, οὐσία ἀξία τῶν τῆς παιδός; Νὴ Δί', ἔφη, πολλαπλασίων μὲν οὖν χρημάτων. Καὶ ποῦ, ἔφη ὁ Κῦρος, ἔστι σοι αὕτη ἡ οὐσία; Ἐνταῦθα, ἔφη, ὅπουπερ καὶ σὺ κάθησαι φίλος ὢν ἐμοί. Ἀρκεῖ μοι, ἔφη ὁ Γωβρύας· καὶ εὐθὺς ἐκτείνας τὴν δεξιὰν Δίδου, ἔφη, ὦ Κῦρε· δέχομαι γάρ. καὶ ὁ Κῦρος λαβὼν τὴν τοῦ Ὑστάσπου δεξιὰν ἔδωκε τῷ Γωβρύᾳ, ὁ δ' ἐδέξατο. ἐκ δὲ τούτου πολλὰ καὶ καλὰ ἔδωκε δῶρα τῷ Ὑστά-

Old Persian Silver Coin.

σπᾳ, ὅπως τῇ παιδὶ πέμψειε· Χρυσάνταν δ' ἐφίλησε προσαγαγόμενος. καὶ ὁ Ἀρτάβαζος εἶπε, Μὰ Δί', ἔφη, ὦ Κῦρε, οὐχ ὁμοίου γε χρυσοῦ ἐμοί τε τὸ ἔκπωμα δέδωκας καὶ Χρυσάντᾳ τὸ δῶρον. Ἀλλὰ καὶ σοί, ἔφη, δώσω. ἐπήρετο ἐκεῖνος Πότε; Εἰς τριακοστόν, ἔφη, ἔτος. Ὡς ἀναμενοῦντος, ἔφη, καὶ οὐκ ἀποθανουμένου οὕτω παρασκευάζου. καὶ τότε μὲν δὴ οὕτως ἔληξεν ἡ σκηνή· ἐξανισταμένων δ' αὐτῶν ἐξανεστη καὶ ὁ Κῦρος καὶ συμπρούπεμψεν αὐτοὺς ἐπὶ τὰς θύρας.

Cyrus determines to go to Persia — Cyaxares gives him his daughter in marriage.

19. Ἡνίκα δὲ ἤδη αὐτῷ ἐδόκει καλῶς ἔχειν τὰ ἐν Βαβυλῶνι ὡς καὶ ἀποδημεῖν, συνεσκευάζετο τὴν εἰς Πέρσας πορείαν καὶ τοῖς ἄλλοις παρήγγειλεν· ἐπεὶ δ' ἐνόμισεν ἱκανὰ ἔχειν ὧν ᾤετο δεήσεσθαι, οὕτω δὴ ἀνεζεύγνυ. ἐπεὶ δὲ πορευόμενοι γίγνονται κατὰ τὴν Μηδικήν, τρέπεται ὁ Κῦρος πρὸς Κυαξάρην. ἐπεὶ δὲ ἠσπάσαντο ἀλλήλους, πρῶτον μὲν δὴ ὁ Κῦρος εἶπε τῷ Κυαξάρῃ ὅτι οἶκος αὐτῷ ἐξῃρημένος εἴη ἐν Βαβυλῶνι καὶ ἀρχεῖα, ὅπως ἔχῃ καὶ ὅταν ἐκεῖσε ἔλθῃ εἰς οἰκεῖα κατάγεσθαι· ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλα δῶρα ἔδωκεν αὐτῷ πολλὰ καὶ καλά. ὁ δὲ Κυαξάρης ταῦτα μὲν ἐδέχετο, προσέπεμψε δὲ αὐτῷ τὴν θυγατέρα στέφανόν τε χρυσοῦν καὶ ψέλια φέρουσαν καὶ στρεπτὸν καὶ στολὴν Μηδικὴν ὡς δυνατὸν καλλίστην. καὶ ἡ μὲν δὴ παῖς ἐστεφάνου τὸν Κῦρον, ὁ δὲ Κυαξάρης εἶπε, Δίδωμι δέ σοι, ἔφη, ὦ Κῦρε, καὶ αὐτὴν ταύτην γυναῖκα, ἐμὴν

οὖσαν θυγατέρα· καὶ ὁ σὸς δὲ πατὴρ ἔγημε τὴν τοῦ ἐμοῦ πατρὸς θυγατέρα, ἐξ ἧς σὺ ἐγένου· αὕτη δ' ἐστὶν ἣν σὺ πολλάκις παῖς ὢν ὅτε παρ' ἡμῖν ἦσθα ἐτιθηνήσω· καὶ ὁπότε τις ἐρωτῴη αὐτὴν τίνι γαμοῖτο, ἔλεγεν ὅτι Κύρῳ· ἐπιδίδωμι δὲ αὐτῇ ἐγὼ καὶ φερνὴν Μηδίαν τὴν πᾶσαν· οὐδὲ γάρ ἐστι μοι ἄρρην παῖς. ὁ μὲν οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Κῦρος ἀπεκρίνατο, Ἀλλ', ὦ Κυαξάρη, τό τε γένος ἐπαινῶ καὶ τὴν παῖδα καὶ τὰ δῶρα· βούλομαι δέ, ἔφη, σὺν τῇ τοῦ πατρὸς γνώμῃ καὶ τῇ τῆς μητρὸς ταῦτά σοι συναινέσαι. εἶπε μὲν οὖν οὕτως ὁ Κῦρος, ὅμως δὲ τῇ παιδὶ πάντα ἐδωρήσατο ὁπόσα ᾤετο καὶ τῷ Κυαξάρῃ χαριεῖσθαι. ταῦτα δὲ ποιήσας εἰς Πέρσας ἐπορεύετο.

His reception at Persia — he returns to Media and marries.

20. Ἐπεὶ δ' ἐπὶ τοῖς Περσῶν ὁρίοις ἐγένετο πορευόμενος, τὸ μὲν ἄλλο στράτευμα αὐτοῦ κατέλιπεν, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς φίλοις εἰς τὴν πόλιν ἐπορεύετο, ἱερεῖα μὲν ἄγων ὡς πᾶσι Πέρσαις ἱκανὰ θύειν τε καὶ ἑστιᾶσθαι· δῶρα δ' ἦγεν οἷα μὲν ἔπρεπε τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ τοῖς ἄλλοις φίλοις, οἷα δ' ἔπρεπεν ἀρχαῖς καὶ γεραιτέροις καὶ τοῖς ὁμοτίμοις πᾶσιν· ἔδωκε δὲ καὶ πᾶσι Πέρσαις καὶ Περσίσιν ὅσαπερ καὶ νῦν ἔτι δίδωσιν ὅτανπερ ἀφίκηται βασιλεὺς εἰς Πέρσας. ἐκ δὲ τούτου συνέλεξε Καμβύσης τοὺς γεραιτέρους Περσῶν καὶ τὰς ἀρχάς, οἵπερ τῶν μεγίστων κύριοί εἰσι· παρεκάλεσε δὲ καὶ Κῦρον, καὶ ἔλεξε τοιάδε.

Ἄνδρες Πέρσαι καὶ σύ, ὦ Κῦρε, ἐγὼ ἀμφοτέροις ὑμῖν εἰκότως εὔνους εἰμί· ὑμῶν μὲν γὰρ βασιλεύω,

σὺ δέ, ὦ Κῦρε, παῖς ἐμὸς εἶ. δίκαιος οὖν εἰμι, ὅσα γιγνώσκειν δοκῶ ἀγαθὰ ἀμφοτέροις, ταῦτα εἰς τὸ μέσον λέγειν. τὰ μὲν γὰρ παρελθόντα ὑμεῖς μὲν Κῦρον ηὐξήσατε στράτευμα δόντες καὶ ἄρχοντα τούτου αὐτὸν καταστήσαντες, Κῦρος δὲ ἡγούμενος τούτου σὺν θεοῖς εὐκλεεῖς μὲν ὑμᾶς, ὦ Πέρσαι, ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις ἐποίησεν, ἐντίμους δ᾽ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πάσῃ· τῶν δὲ συστρατευσαμένων αὐτῷ τοὺς μὲν ἀρίστους καὶ πεπλούτικε, τοῖς δὲ πολλοῖς μισθὸν καὶ τροφὴν παρεσκεύακεν· ἱππικὸν δὲ καταστήσας Περσῶν πεποίηκε Πέρσαις καὶ πεδίων εἶναι μετουσίαν. ἢν μὲν οὖν καὶ τὸ λοιπὸν οὕτω γιγνώσκητε, πολλῶν καὶ ἀγαθῶν αἴτιοι ἀλλήλοις ἔσεσθε· εἰ δὲ ἢ σύ, ὦ Κῦρε, ἐπαρθεὶς ταῖς παρούσαις τύχαις ἐπιχειρήσεις καὶ Περσῶν ἄρχειν ἐπὶ πλεονεξίᾳ ὥσπερ τῶν ἄλλων, ἢ ὑμεῖς, ὦ πολῖται, φθονήσαντες τούτῳ τῆς δυνάμεως καταλύειν πειράσεσθε τοῦτον τῆς ἀρχῆς, εὖ ἴστε ὅτι ἐμποδὼν ἀλλήλοις πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ἔσεσθε. ὡς οὖν μὴ ταῦτα γίγνηται, ἀλλὰ τἀγαθά, ἐμοὶ δοκεῖ, ἔφη, θύσαντας ὑμᾶς κοινῇ καὶ θεοὺς ἐπιμαρτυραμένους συνθέσθαι, σὲ μέν, ὦ Κῦρε, ἤν τις ἐπιστρατεύηται χώρᾳ Περσίδι ἢ Περσῶν νόμους διασπᾶν πειρᾶται, βοηθήσειν παντὶ σθένει, ὑμᾶς δέ, ὦ Πέρσαι, ἤν τις ἢ ἀρχῆς Κῦρον ἐπιχειρῇ καταπαύειν ἢ ἀφίστασθαί τις τῶν ὑποχειρίων, βοηθήσειν καὶ ὑμῖν αὐτοῖς καὶ Κύρῳ καθ᾽ ὅ τι ἂν ἐπαγγέλλῃ. καὶ ἕως μὲν ἂν ἐγὼ ζῶ, ἐμὴ γίγνεται ἡ ἐν Πέρσαις βασιλεία· ὅταν δ᾽ ἐγὼ τελευτήσω, δῆλον ὅτι Κύρου, ἐὰν ζῇ. καὶ ὅταν μὲν οὗτος ἀφίκηται εἰς Πέρσας, ὁσίως ἂν ὑμῖν ἔχοι τοῦτον

θύειν τὰ ἱερὰ ὑπὲρ ὑμῶν ἅπερ νῦν ἐγὼ θύω· ὅταν δ' οὗτος ἔκδημος ᾖ, καλῶς ἂν οἶμαι ὑμῖν ἔχειν εἰ ἐκ τοῦ γένους ὃς ἂν δοκῇ ὑμῖν ἄριστος εἶναι, οὗτος τὰ τῶν θεῶν ἀποτελοίη. ταῦτα εἰπόντος Καμβύσου συνέδοξε Κύρῳ τε καὶ τοῖς Περσῶν τέλεσι· καὶ συνθέμενοι ταῦτα τότε καὶ θεοὺς ἐπιμαρτυράμενοι οὕτω καὶ νῦν ἔτι διαμένουσι ποιοῦντες πρὸς ἀλλήλους Πέρσαι τε καὶ βασιλεύς. τούτων δὲ πραχθέντων ἀπῄει ὁ Κῦρος.

Ὡς δ' ἀπιὼν ἐγένετο ἐν Μήδοις, συνδόξαν τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ γαμεῖ τὴν Κυαξάρου θυγατέρα, ἧς ἔτι καὶ νῦν λόγος ὡς παγκάλης γενομένης. γήμας δ' εὐθὺς ἔχων ἀνεζεύγνυ.

He institutes the custom of an annual progress through the kingdom —a scheme for quick communication.

21. Κατενοήσαμεν δὲ καὶ τοῦτο ὅτι Κύρου κατάρξαντος, ὥς φασι, καὶ νῦν ἔτι διαμένει· ἐφοδεύει γὰρ ἀνὴρ κατ' ἐνιαυτὸν ἀεὶ στράτευμα ἔχων, ὡς ἤν μέν τις τῶν σατραπῶν ἐπικουρίας δέηται, ἐπικουρῇ, ἤν δέ τις ὑβρίζῃ, σωφρονίζῃ, ἤν δέ τις ἢ δασμῶν φορᾶς ἀμελῇ ἢ τῶν ἐνοίκων φυλακῆς ἢ ὅπως ἡ χώρα ἐνεργὸς ᾖ ἢ ἄλλο τι τῶν τεταγμένων παραλίπῃ, ταῦτα πάντα κατευτρεπίζῃ· ἢν δὲ μὴ δύνηται, βασιλεῖ ἀπαγγέλλῃ· ὁ δὲ ἀκούων βουλεύεται περὶ τοῦ ἀτακτοῦντος. καὶ οἱ πολλάκις λεγόμενοι ὅτι βασιλέως υἱὸς καταβαίνει, βασιλέως ἀδελφός, βασιλέως ὀφθαλμός, καὶ ἐνίοτε οὐκ ἐκφαινόμενοι, οὗτοι τῶν ἐφόδων εἰσίν· ἀποτρέπεται γὰρ ἕκαστος αὐτῶν ὁπόθεν ἂν βασιλεὺς κελεύῃ.

Κατεμάθομεν δὲ αὐτοῦ καὶ ἄλλο μηχάνημα πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἀρχῆς, ἐξ οὗ ταχέως ᾐσθάνετο καὶ τὰ πάμπολυ ἀπέχοντα ὅπως ἔχοι. σκεψάμενος γὰρ πόσην ἂν ὁδὸν ἵππος κατανύτοι τῆς ἡμέρας ἐλαυνόμενος ὥστε διαρκεῖν, ἐποιήσατο ἱππῶνας τοσοῦτον διαλείποντας καὶ ἵππους ἐν αὐτοῖς κατέστησε καὶ τοὺς ἐπιμελομένους τούτων, καὶ ἄνδρα ἐφ᾽ ἑκάστῳ τῶν τόπων ἔταξε τὸν ἐπιτήδειον παραδέχεσθαι τὰ φερόμενα γράμματα καὶ παραδιδόναι καὶ παραλαμβάνειν τοὺς ἀπειρηκότας ἵππους καὶ ἀνθρώπους καὶ ἄλλους πέμπειν νεαλεῖς· ἔστι δ᾽ ὅτε οὐδὲ τὰς νύκτας φασὶν ἵστασθαι ταύτην τὴν πορείαν, ἀλλὰ τῷ ἡμερινῷ ἀγγέλῳ τὸν νυκτερινὸν διαδέχεσθαι. τούτων δὲ οὕτω γιγνομένων φασί τινες θᾶττον τῶν γεράνων ταύτην τὴν πορείαν ἀνύτειν· εἰ δὲ τοῦτο ψεύδονται, ἀλλ᾽ ὅτι γε τῶν ἀνθρωπίνων πεζῇ πορειῶν αὕτη ταχίστη, τοῦτο εὔδηλον. ἀγαθὸν δὲ ὡς τάχιστα ἕκαστον αἰσθανόμενον ὡς τάχιστα ἐπιμέλεσθαι.

Cyrus assembles his army at Babylon — extent of his kingdom.

22. Ἐπεὶ δὲ περιῆλθεν ὁ ἐνιαυτός, συνήγειρε στρατιὰν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ λέγεται αὐτῷ γενέσθαι εἰς δώδεκα μὲν ἱππέων μυριάδας, εἰς δισχίλια δὲ ἅρματα δρεπανηφόρα, πεζῶν δὲ εἰς μυριάδας ἑξήκοντα. ἐπεὶ δὲ ταῦτα συνεσκεύαστο αὐτῷ, ὥρμα δὴ ταύτην τὴν στρατείαν ἐν ᾗ λέγεται καταστρέψασθαι πάντα τὰ ἔθνη ὅσα Συρίαν ἐκβάντι οἰκεῖ μέχρι Ἐρυθρᾶς θαλάττης. μετὰ δὲ ταῦτα ἡ εἰς Αἴγυπτον στρατεία λέγεται γενέσθαι καὶ καταστρέψασθαι Αἴγυπτον. καὶ

ἐκ τούτου τὴν ἀρχὴν ὥριζεν αὐτῷ πρὸς ἕω μὲν ἡ Ἐρυθρὰ θάλαττα, πρὸς ἄρκτον δὲ ὁ Εὔξεινος πόντος, πρὸς ἑσπέραν δὲ Κύπρος καὶ Αἴγυπτος, πρὸς μεσημβρίαν δὲ Αἰθιοπία. τούτων δὲ τὰ πέρατα τὰ μὲν διὰ θάλπος, τὰ δὲ διὰ ψῦχος, τὰ δὲ διὰ ὕδωρ, τὰ δὲ δι' ἀνυδρίαν δυσοίκητα. αὐτὸς δ' ἐν μέσῳ τούτων τὴν δίαιταν ποιησάμενος, τὸν μὲν ἀμφὶ τὸν χειμῶνα χρόνον διῆγεν ἐν Βαβυλῶνι ἑπτὰ μῆνας· αὕτη γὰρ ἀλεεινὴ ἡ χώρα· τὸν δὲ ἀμφὶ τὸ ἔαρ τρεῖς μῆνας ἐν Σούσοις· τὴν δὲ ἀκμὴν τοῦ θέρους δύο μῆνας ἐν Ἐκβατάνοις· οὕτω δὴ ποιοῦντ' αὐτὸν λέγουσιν ἐν ἐαρινῷ θάλπει καὶ ψύχει διάγειν ἀεί.

Cyrus is warned in a dream that his end is near—he prepares for death.

23. Οὕτω δὲ τοῦ αἰῶνος προκεχωρηκότος, μάλα δὴ πρεσβύτης ὢν ὁ Κῦρος ἀφικνεῖται εἰς Πέρσας τὸ ἕβδομον ἐπὶ τῆς αὑτοῦ ἀρχῆς. καὶ ὁ μὲν πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ πάλαι δὴ ὥσπερ εἰκὸς ἐτετελευτήκεσαν αὐτῷ· ὁ δὲ Κῦρος ἔθυσε τὰ νομιζόμενα ἱερὰ καὶ τοῦ χοροῦ ἡγήσατο Πέρσαις κατὰ τὰ πάτρια καὶ τὰ δῶρα πᾶσι διέδωκεν ὥσπερ εἰώθει. κοιμηθεὶς δ' ἐν τῷ βασιλείῳ ὄναρ εἶδε τοιόνδε. ἔδοξεν αὐτῷ προσελθὼν κρείττων τις ἢ κατὰ ἄνθρωπον εἰπεῖν, Συσκευάζου, ὦ Κῦρε· ἤδη γὰρ εἰς θεοὺς ἄπει. τοῦτο δὲ ἰδὼν τὸ ὄναρ ἐξηγέρθη καὶ σχεδὸν ἐδόκει εἰδέναι ὅτι τοῦ βίου ἡ τελευτὴ παρείη. εὐθὺς οὖν λαβὼν ἱερεῖα ἔθυε Διί τε πατρῴῳ καὶ Ἡλίῳ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς ἐπὶ τῶν ἄκρων, ὡς Πέρσαι θύουσιν, ὧδε ἐπευχόμενος, Ζεῦ πατρῷε καὶ

Ἥλιε καὶ πάντες θεοί, δέχεσθε τάδε καὶ τελεστήρια πολλῶν καὶ καλῶν πράξεων καὶ χαριστήρια ὅτι ἐσημήνατέ μοι καὶ ἐν ἱεροῖς καὶ ἐν οὐρανίοις σημείοις καὶ ἐν οἰωνοῖς καὶ ἐν φήμαις ἅ τ' ἐχρῆν ποιεῖν καὶ ἃ οὐκ ἐχρῆν. πολλὴ δ' ὑμῖν χάρις ὅτι κἀγὼ ἐγίγνωσκον τὴν ὑμετέραν ἐπιμέλειαν καὶ οὐδεπώποτε ἐπὶ ταῖς εὐτυχίαις ὑπὲρ ἄνθρωπον ἐφρόνησα. αἰτοῦμαι δ' ὑμᾶς δοῦναι καὶ νῦν παισὶ μὲν καὶ γυναικὶ καὶ φίλοις καὶ πατρίδι εὐδαιμονίαν, ἐμοὶ δὲ οἷόνπερ αἰῶνα δεδώκατε, τοιαύτην καὶ τελευτὴν δοῦναι. ὁ μὲν δὴ τοιαῦτα ποιήσας καὶ οἴκαδε ἐλθὼν ἔδοξεν ἡδέως ἀναπαύσεσθαι καὶ κατεκλίνη. ἐπεὶ δὲ ὥρα ἦν, οἱ τεταγμένοι προσιόντες λούσασθαι αὐτὸν ἐκέλευον. ὁ δ' ἔλεγεν ὅτι ἡδέως ἀναπαύοιτο. οἱ δ' αὖ τεταγμένοι, ἐπεὶ ὥρα ἦν, δεῖπνον παρετίθεσαν· τῷ δὲ ἡ ψυχὴ σῖτον μὲν οὐ προσίετο, διψῆν δ' ἐδόκει, καὶ ἔπιεν ἡδέως. ὡς δὲ καὶ τῇ ὑστεραίᾳ συνέβαινεν αὐτῷ ταὐτὰ καὶ τῇ τρίτῃ, ἐκάλεσε τοὺς παῖδας· οἱ δ' ἔτυχον συνηκολουθηκότες αὐτῷ καὶ ὄντες ἐν Πέρσαις· ἐκάλεσε δὲ καὶ τοὺς φίλους καὶ τὰς Περσῶν ἀρχάς· παρόντων δὲ πάντων ἤρχετο τοιοῦδε λόγου.

His address to his family and friends.

24. Παῖδες ἐμοὶ καὶ πάντες οἱ παρόντες φίλοι, ἐμοὶ μὲν τοῦ βίου τὸ τέλος ἤδη πάρεστιν· ἐκ πολλῶν τοῦτο σαφῶς γιγνώσκω· ὑμᾶς δὲ χρή, ὅταν τελευτήσω, ὡς περὶ εὐδαίμονος ἐμοῦ καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν πάντα. ἐγὼ γὰρ παῖς τε ὢν τὰ ἐν παισὶ νομιζόμενα καλὰ δοκῶ κεκαρπῶσθαι, ἐπεί τε ἥβησα, τὰ ἐν νεανίσκοις,

τέλειός τε ἀνὴρ γενόμενος τὰ ἐν ἀνδράσι· σὺν τῷ χρόνῳ τε προϊόντι ἀεὶ συναυξανομένην ἐπιγιγνώσκειν ἐδόκουν καὶ τὴν ἐμὴν δύναμιν, ὥστε καὶ τοὐμὸν γῆρας οὐδεπώποτε ᾐσθόμην τῆς ἐμῆς νεότητος ἀσθενέστερον γιγνόμενον, καὶ οὔτ᾽ ἐπιχειρήσας οὔτ᾽ ἐπιθυμήσας οἶδα ὅτου ἠτύχησα. καὶ τοὺς μὲν φίλους ἐπεῖδον δι᾽ ἐμοῦ εὐδαίμονας γενομένους, τοὺς δὲ πολεμίους ὑπ᾽ ἐμοῦ δουλωθέντας· καὶ τὴν πατρίδα πρόσθεν ἰδιωτεύουσαν ἐν τῇ Ἀσίᾳ νῦν προτετιμημένην καταλείπω· ὧν τ᾽ ἐκτησάμην οὐδὲν ὅ τι οὐ διεσωσάμην. καὶ τὸν μὲν παρελθόντα χρόνον ἔπραττον οὕτως ὥσπερ ηὐχόμην· φόβος δέ μοι συμπαρομαρτῶν μή τι ἐν τῷ ἐπιόντι χρόνῳ ἢ ἴδοιμι ἢ ἀκούσαιμι ἢ πάθοιμι χαλεπόν, οὐκ εἴα τελέως με μέγα φρονεῖν οὐδ᾽ εὐφραίνεσθαι ἐκπεπταμένως. νῦν δ᾽ ἢν τελευτήσω, καταλείπω μὲν ὑμᾶς, ὦ παῖδες, ζῶντας οὕσπερ ἔδοσάν μοι οἱ θεοὶ γενέσθαι· καταλείπω δὲ πατρίδα καὶ φίλους εὐδαιμονοῦντας· ὥστε πῶς οὐκ ἂν ἐγὼ δικαίως μακαριζόμενος τὸν ἀεὶ χρόνον μνήμης τυγχάνοιμι; δεῖ δὲ καὶ τὴν βασιλείαν με ἤδη σαφηνίσαντα καταλιπεῖν ὡς ἂν μὴ ἀμφίλογος γενομένη πράγματα ὑμῖν παράσχῃ. ἐγὼ δ᾽ οὖν φιλῶ μὲν ἀμφοτέρους ὑμᾶς ὁμοίως, ὦ παῖδες· τὸ δὲ προβουλεύειν καὶ τὸ ἡγεῖσθαι ἐφ᾽ ὅ τι ἂν καιρὸς δοκῇ εἶναι, τοῦτο προστάττω τῷ προτέρῳ γενομένῳ καὶ πλειόνων κατὰ τὸ εἰκὸς ἐμπείρῳ. ἐπαιδεύθην δὲ καὶ αὐτὸς οὕτως ὑπὸ τῆσδε τῆς ἐμῆς τε καὶ ὑμετέρας πατρίδος, τοῖς πρεσβυτέροις οὐ μόνον ἀδελφοῖς ἀλλὰ καὶ πολίταις καὶ ὁδῶν καὶ θάκων καὶ λόγων ὑπείκειν, καὶ ὑμᾶς δέ, ὦ παῖδες, οὕτως ἐξ ἀρχῆς

ἐπαίδευον, τοὺς μὲν γεραιτέρους προτιμᾶν, τῶν δὲ νεωτέρων προτετιμῆσθαι· ὡς οὖν παλαιὰ καὶ εἰθισμένα καὶ ἔννομα λέγοντος ἐμοῦ οὕτως ἀποδέχεσθε. καὶ σὺ μέν, ὦ Καμβύση, τὴν βασιλείαν ἔχε, θεῶν τε διδόντων καὶ ἐμοῦ ὅσον ἐν ἐμοί· σοὶ δ', ὦ Ταναοξάρη, σατράπην εἶναι δίδωμι Μήδων τε καὶ Ἀρμενίων καὶ τρίτων Καδουσίων· ταῦτα δέ σοι διδοὺς νομίζω ἀρχὴν μὲν μείζω καὶ τοὔνομα τῆς βασιλείας τῷ πρεσβυτέρῳ καταλιπεῖν, εὐδαιμονίαν δὲ σοὶ ἀλυποτέραν. ὁποίας μὲν γὰρ ἀνθρωπίνης εὐφροσύνης ἐπιδεὴς ἔσει οὐχ ὁρῶ· ἀλλὰ πάντα σοι τὰ δοκοῦντα ἀνθρώπους εὐφραίνειν παρέσται. τὸ δὲ δυσκαταπρακτοτέρων τε ἐρᾶν καὶ τὸ πολλὰ μεριμνᾶν καὶ τὸ μὴ δύνασθαι ἡσυχίαν ἔχειν κεντριζόμενον ὑπὸ τῆς πρὸς τἀμὰ ἔργα φιλονικίας καὶ τὸ ἐπιβουλεύειν καὶ τὸ ἐπιβουλεύεσθαι, ταῦτα τῷ βασιλεύοντι ἀνάγκη σοῦ μᾶλλον συμπαρομαρτεῖν, ἃ σάφ' ἴσθι τοῦ εὐφραίνεσθαι πολλὰς ἀσχολίας παρέχει.

He urges upon the brothers the importance of union and concord.

25. Οἶσθα μὲν οὖν καὶ σύ, ὦ Καμβύση, ὅτι οὐ τόδε τὸ χρυσοῦν σκῆπτρον τὸ τὴν βασιλείαν διασῷζόν ἐστιν, ἀλλ' οἱ πιστοὶ φίλοι σκῆπτρον βασιλεῦσιν ἀληθέστατον καὶ ἀσφαλέστατον. πιστοὺς δὲ μὴ νόμιζε φύεσθαι ἀνθρώπους· πᾶσι γὰρ ἂν οἱ αὐτοὶ πιστοὶ φαίνοιντο, ὥσπερ καὶ τἆλλα τὰ πεφυκότα πᾶσι τὰ αὐτὰ φαίνεται· ἀλλὰ τοὺς πιστοὺς τίθεσθαι δεῖ ἕκαστον ἑαυτῷ· ἡ δὲ κτῆσις αὐτῶν ἔστιν οὐδαμῶς σὺν τῇ βίᾳ, ἀλλὰ μᾶλλον σὺν τῇ εὐεργεσίᾳ. εἰ οὖν

καὶ ἄλλους τινὰς πειράσει συμφύλακας τῆς βασιλείας ποιεῖσθαι μηδαμόθεν πρότερον ἄρχου ἢ ἀπὸ τοῦ ὁμόθεν γενομένου. καὶ πολῖταί τοι ἄνθρωποι ἀλλοδαπῶν οἰκειότεροι καὶ σύσσιτοι ἀποσκήνων· οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σπέρματος φύντες καὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς μητρὸς τραφέντες καὶ ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ αὐξηθέντες καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν γονέων ἀγαπώμενοι καὶ τὴν αὐτὴν μητέρα καὶ τὸν αὐτὸν πατέρα προσαγορεύοντες, πῶς οὐ πάντων οὗτοι οἰκειότατοι; μὴ οὖν ἃ οἱ θεοὶ ὑφήγηνται ἀγαθὰ εἰς οἰκειότητα ἀδελφοῖς μάταιά ποτε ποιήσητε, ἀλλ' ἐπὶ ταῦτα εὐθὺς οἰκοδομεῖτε ἄλλα φιλικὰ ἔργα· καὶ οὕτως ἀεὶ ἀνυπέρβλητος ἄλλοις ἔσται ἡ ὑμετέρα φιλία. ἑαυτοῦ τοι κήδεται ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ· τίνι γὰρ ἄλλῳ ἀδελφὸς μέγας ὢν οὕτω καλὸν ὡς ἀδελφῷ; τίς δ' ἄλλος τιμήσεται δι' ἄνδρα μέγα δυνάμενον οὕτως ὡς ἀδελφός; τίνα δὲ φοβήσεταί τις ἀδικεῖν ἀδελφοῦ μεγάλου ὄντος οὕτως ὡς τὸν ἀδελφόν; μήτε οὖν θᾶττον μηδεὶς σοῦ τούτῳ ὑπακουέτω μήτε προθυμότερον παρέστω· οὐδενὶ γὰρ οἰκειότερα τὰ τούτου οὔτε ἀγαθὰ οὔτε δεινὰ ἢ σοί. ἐννόει δὲ καὶ τάδε· τίνι χαρισάμενος ἐλπίσαις ἂν μειζόνων τυχεῖν ἢ τούτῳ; τίνι δ' ἂν βοηθήσας ἰσχυρότερον σύμμαχον ἀντιλάβοις; τίνα δ' αἴσχιον μὴ φιλεῖν ἢ τὸν ἀδελφόν; τίνα δὲ ἁπάντων κάλλιον προτιμᾶν ἢ τὸν ἀδελφόν; μόνου τοι, ὦ Καμβύση, πρωτεύοντος ἀδελφοῦ παρ' ἀδελφῷ οὐδὲ φθόνος παρὰ τῶν ἄλλων ἐφικνεῖται. ἀλλὰ πρὸς θεῶν πατρῴων, ὦ παῖδες, τιμᾶτε ἀλλήλους, εἴ τι καὶ τοῦ ἐμοὶ χαρίζεσθαι μέλει ὑμῖν· οὕτως γὰρ ποιοῦντες καὶ ἐμὲ πολὺ δὴ τιμήσετε

His last wishes — he bids them farewell and dies.

26. Μετὰ μέντοι θεοὺς καὶ ἀνθρώπων τὸ πᾶν γένος τὸ ἀεὶ ἐπιγιγνόμενον αἰδεῖσθε· οὐ γὰρ ἐν σκότῳ ὑμᾶς οἱ θεοὶ ἀποκρύπτονται, ἀλλ' ἐμφανῆ πᾶσιν ἀνάγκη ἀεὶ ζῆν τὰ ὑμέτερα ἔργα· ἃ ἢν μὲν καθαρὰ καὶ ἔξω τῶν ἀδίκων φαίνηται, δυνατοὺς ὑμᾶς ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις ἀναδείξει· εἰ δὲ εἰς ἀλλήλους ἄδικόν τι φρονήσετε, ἐκ πάντων ἀνθρώπων τὸ ἀξιόπιστοι εἶναι ἀποβαλεῖτε. οὐδεὶς γὰρ ἂν ἔτι πιστεῦσαι δύναιτο ὑμῖν, οὐδ' εἰ πάνυ προθυμοῖτο, ἰδὼν ἀδικούμενον τὸν μάλιστα φιλίᾳ προσήκοντα. εἰ μὲν οὖν ἐγὼ ὑμᾶς ἱκανῶς διδάσκω οἵους χρὴ πρὸς ἀλλήλους εἶναι· εἰ δὲ μή, καὶ παρὰ τῶν προγεγενημένων μανθάνετε· αὕτη γὰρ ἀρίστη διδασκαλία. οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ διαγεγένηνται φίλοι μὲν γονεῖς παισί, φίλοι δὲ ἀδελφοὶ ἀδελφοῖς· ἤδη δέ τινες τούτων καὶ ἐναντία ἀλλήλοις ἔπραξαν· ὁποτέροις ἂν οὖν αἰσθάνησθε τὰ πραχθέντα συνενεγκόντα, ταῦτα δὴ αἱρούμενοι ὀρθῶς ἂν βουλεύοισθε. καὶ τούτων μὲν ἴσως ἤδη ἅλις. τὸ δ' ἐμὸν σῶμα, ὦ παῖδες, ὅταν τελευτήσω, μήτε ἐν χρυσῷ θῆτε μήτε ἐν ἀργύρῳ μήτε ἐν ἄλλῳ μηδενί, ἀλλὰ τῇ γῇ ὡς τάχιστα ἀπόδοτε. τί γὰρ τούτου μακαριώτερον τοῦ γῇ μιχθῆναι, ἣ πάντα μὲν τὰ καλά, πάντα δὲ τἀγαθὰ φύει τε καὶ τρέφει; ἐγὼ δὲ καὶ ἄλλως φιλάνθρωπος ἐγενόμην καὶ νῦν ἡδέως ἄν μοι δοκῶ κοινωνῆσαι τοῦ εὐεργετοῦντος ἀνθρώπους. ἀλλὰ γὰρ ἤδη, ἔφη, ἐκλείπειν μοι φαίνεται ἡ ψυχὴ ὅθενπερ, ὡς ἔοικε, πᾶσιν ἄρχεται ἀπολείπουσα. εἴ τις οὖν ὑμῶν ἢ δεξιᾶς βούλεται τῆς ἐμῆς ἅψασθαι ἢ ὄμμα τοὐμὸν ζῶντος ἔτι προσιδεῖν

ἐθέλει, προσίτω· ὅταν δ᾽ ἐγὼ ἐγκαλύψωμαι, αἰτοῦμαι ὑμᾶς, ὦ παῖδες, μηδεὶς ἔτ᾽ ἀνθρώπων τοὐμὸν σῶμα ἰδέτω, μηδ᾽ αὐτοὶ ὑμεῖς. Πέρσας μέντοι πάντας καὶ τοὺς συμμάχους ἐπὶ τὸ μνῆμα τοὐμὸν παρακαλεῖτε συνησθησομένους ἐμοὶ ὅτι ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἤδη ἔσομαι, ὡς μηδὲν ἂν ἔτι κακὸν παθεῖν, μήτε ἢν μετὰ τοῦ θείου γένωμαι μήτε ἢν μηδὲν ἔτι ὦ· ὁπόσοι δ᾽ ἂν ἔλθωσι, τούτους εὖ ποιήσαντες ὁπόσα ἐπ᾽ ἀνδρὶ εὐδαίμονι νομίζεται ἀποπέμπετε. καὶ τοῦτο, ἔφη, μέμνησθέ μου τελευταῖον, τοὺς φίλους εὐεργετοῦντες καὶ τοὺς ἐχθροὺς δυνήσεσθε κολάζειν. καὶ χαίρετε, ὦ φίλοι παῖδες, καὶ τῇ μητρὶ ἀπαγγέλλετε ὡς παρ᾽ ἐμοῦ· καὶ πάντες δὲ οἱ παρόντες καὶ οἱ ἀπόντες φίλοι χαίρετε. ταῦτ᾽ εἰπὼν καὶ πάντας δεξιωσάμενος ἐνεκαλύψατο καὶ οὕτως ἐτελεύτησεν.

Tomb of Cyrus.

BLACK OBELISK FROM NIMROUD.

NOTES

The *Cyropaedia* differs from the *Anabasis* and *Hellenica* in being rather an historical romance than a real history. In relating the life of Cyrus and the founding of his empire, Xenophon has added to the true account much that is purely imaginary. In particular, the elaborate scheme for education and government with which the *Cyropaedia* opens, and from which perhaps it takes its name, resembles more the Spartan system than any Persian institution. On the whole, the book may be regarded not as an attempt to recount as history the life and times of the elder Cyrus, but rather as the ideal story of a good and wise king, whose bravery, prudence, and high sense of justice brought together many strong nations into one vast empire.

The pupil is advised, after finishing the *Cyropaedia*, to read the chapters on Media and Persia in Rawlinson's *The Five Great Monarchies of the Ancient Eastern World.*

The references are to the grammars of Hadley and Allen (H.), Goodwin (G.), Babbitt (B.), and Goodell (Go.).

Page 7, line 1. **ἡμῖν**: *ἐμοί.* — **κατελύθησαν**, *have been dissolved.* H. 840; G. 1293; B. 530; Go. 465.

2. **ἄλλως πως . . . πολιτεύεσθαι**, *to live under some other form of government.* What is a literal translation?

4. **ἀνῄρηνται**: from *ἀν-αιρέω.*

5, 6. **οἱ μέν . . . οἱ δέ**, *some . . . others.*

7. **ἄρχοντες διαγένωνται**, *have continued to reign.* H. 981; G. 1580; B. 660; Go. 585.

8. **πολλούς**: with *δεσπότας* in 12.

9, 10. **τοὺς μέν . . . τοὺς δέ**: cf. *οἱ μέν . . . οἱ δέ*, above.

13. **ἄρχοντες**: predicate.

15. **ὧν**: H. 741; G. 1109; B. 356; Go. 510. *c.* — **ἐπιστατῶσι**: H. 913, 914. B; G. 1428, 1431; B. 620, 625; Go. 616. *a.*

16. **ἄν . . . νομίζοιντο**: H. 901; G. 1421. 2; B. 612. 1.

Page 8, line 2. **ᾗ**: not *ἦ.*

3. **εὐθύνωσιν**: H. 914. B; G. 1431; B. 625; Go. 616. *a.* So also *ἐπάγωσιν, ἀπείργωσι, βούλωνται.*

4. **ὧν**: H. 748; G. 1117; B. 362. 1; Go. 509. *a.*

5. **καρποῖς**: i.e. the milk, cheese, wool, etc., obtained from them. Dative after *χρῆσθαι.*

8. **ᾐσθήμεθα**: from *αἰσθάνομαι.*

9. **ὡς**: *ὥστε, so as not to obey.*

11. **τοῖς ἄρχουσι**, *those who tend the herds;* **τοῖς ὠφελουμένοις**, *those who enjoy the profits, the owners.*

14. **ἑαυτῶν**: H. 741; G. 1109; B. 356; Go. 510. *c.*

16. **ἀνθρώπῳ πεφυκότι**, *to man as he is by nature.* What literally?

20, 21. **ἐκ τούτου**: sc. *χρόνου.*

21. **μετανοεῖν μὴ οὔτε . . .**, *to change my opinion (and think) that*, etc.

23. **τοῦτο**: *τὸ ἀνθρώπων ἄρχειν.*

24. **ἴσμεν**: from *οἶδα.* — **ἐθελήσαντας**: *ἑκόντας, paid a ready obedience.* But translate also literally.

25. **ἡμερῶν ὁδόν**: H. 729. *d*, 720; G. 1085. 5, 1062; B. 352, 338; Go. 506. *a*, 538. — **καὶ γάρ τοι**, *for truly.*

Page 9, line 1. **διήνεγκε**: from *δια-φέρω.* — **βασιλέων**: H. 749; G. 1120; B. 364; Go. 509. *b.*

2. **παρειληφότων**: from *παρα-λαμβάνω, those who have received their rule from their forefathers.*

3. **καίπερ . . . ὄντων**: concessive.

6. **διαγένοιτο**: cf. page 7, line 7, note.

12. **ἑκόντων μὲν ἡγήσατο Μήδων**: i.e. the Medes chose him of their own free will to be their king.

14. **ἔχοι**: *δύναιτο.* For the mood, see H. 872; G. 1327, 1328; B. 563; Go. 479.

19. **ἐφικέσθαι . . . φόβῳ**, *to reach so great a part of the earth with the fear inspired by his name* (lit. *of himself*).

22. **τοῦ**: with *χαρίζεσθαι.* H. 959; G. 1547; B. 639; Go. 575.

24. **ὅσα**: obj. of *διελθεῖν* (from *διέρχομαι*). Render *as.*

25. **ἤν**, *whether.*

Page 10, line 1. **πατρός**: in apposition with *Καμβύσου.* H. 732. *a*, 750; G. 1094. 6, 1130. 2; B. 348. 1; Go. 508. So *γένους* and *μητρός*, below.

4. **Περσέως**: son of Jupiter and Danaë. See classical dictionary.

7. **ἡ δὲ Μανδάνη . . . θυγάτηρ**: although Herodotus (I. 107) agrees with Xenophon, it is more probable that Cyrus was not at all related to Astyages, but lived at the Median court as a dependent prince, whose presence in Media was required as a pledge of his own state's good faith.

10. **φῦναι**, *to have been by nature.* Cf. *πεφυκότι*, page 8, line 16.

13. **εἶδος**: H. 718; G. 1058; B. 337; Go. 537. So *ψυχήν.*

21. **ἔχων διαμνημονεύεται**, *he is recorded as having.* H. 981; G. 1580; B. 660; Go. 585.

Page 11, line 2. **ἔνθενπερ**, *at that point from which.*

4. **προλαβόντες**, *by anticipation.* The idea is that it is better to prevent crime by educating the citizens than to depend upon the laws alone.

5. **τοιοῦτοι . . . οἷοι**, *such as.*

7. **ἐλευθέρα**, *free* (from the noise and bustle of trade).

10. **ἀπελήλανται**: from *ἀπ-ελαύνω.*

12. **διῄρηται**, *is divided into.* The perfect for present. H. 849; B. 535; Go. 456. *b.* So also *πεποίηται*, above.

14, 15. **τοῖς . . . γεγονόσι**, *those*

who have passed the age of military service.

15. **χώρας**, *quarters.*

20. **γυμνητικοῖς ὅπλοις**: *ὅπλοις τῶν γυμνητῶν.*

22. **προρρηθῇ**: from *προ-εῖπον.* — **ἀπεῖναι**: complementary, depending upon *καλόν*, *honorable, proper.*

26. **ἀποδεικνύναι**: *παρέχειν.*

Page 12, line 2. **τὰ τεταγμένα**, *the duties assigned to them.*

6. **ᾗ**, *in what way, how.*

9. **διάγουσι μανθάνοντες**, *pass the time in learning.* H. 981; G. 1580; B. 660; Go. 585.

11. **μαθησόμενοι**: notice the tense.

15. **οἵων δὴ εἰκός**, *such as naturally occur.*

18. **ἐγκλήματος**: H. 745; G. 1121; B. 367; Go. 514.

22, 23. **ἂν . . . ἔχειν**: indir. disc. for **ἂν ἔχοιντο.** H. 872; G. 1327, 1328; B. 563; Go. 479.

26, 27. **παῖδας . . . σωφροσύνην**: H. 724; G. 1069; B. 340; Go. 535.

27. **μέγα δὲ συμβάλλεται**, etc., *and it contributes greatly to their learning self-control, that,* etc.

Page 13, line 6. **ἐγκράτειαν γαστρὸς καὶ ποτοῦ**, *temperance in eating and drinking.* What is a literal translation?

8. **ἀφῶσιν**: from *ἀφ-ίημι.*

11. **ἄρτον**: in apposition with *σῖτον.*

12. **ὄψον**: strictly speaking, *boiled meat*, but frequently, as here, anything to eat as a relish with bread. *κάρδαμον* was a kind of cress, which, with its seeds, was eaten like mustard.

17, 18. **δέκα ἔτη ἀφ᾽ οὗ . . . ἐξέλθωσι**, *for ten years after they go* (i.e. graduate) *from the class of boys.*

21. **ἐπιμελείας**: gen. w. *δεῖσθαι.* H. 743; G. 1112; B. 356; Go. 512.

21, 22. **τὴν ἡμέραν**, *in the daytime.* H. 720; G. 1062; B. 338; Go. 538.

26. **τοῦ μηνός**: H. 759; G. 1136; B. 359; Go. 515.

27. **παρά**, *besides, as well.*

Page 14, line 1. **τὸ μέν**, *the one*: obj. of *ἀφεῖναι* (from *ἀφ-ίημι*). — **τῷ δέ**, *the other.* Elsewhere (*De re equestri*, xii. 12) Xenophon says: *δύο παλτὰ μᾶλλον ἐπαινοῦμεν. καὶ γὰρ ἐξαφεῖναι τὸ ἕτερον δυνατὸν τῷ ἐπισταμένῳ, καὶ τῷ λειπομένῳ οἷόν τε χρῆσθαι καὶ εἰς τὸ ἀντίον καὶ εἰς τὰ πλάγια καὶ εἰς τοὔμπροσθεν.*

5. **ἀληθεστάτη**, *truest*, i.e. most useful.

13. **φυλάξασθαι δὲ τὸ ἐπιφερόμενον**, *to guard themselves against the* (beast) *rushing upon them.* Cf. *Anab.* I. ix. 6, *καὶ ἄρκτον ποτὲ ἐπιφερομένην οὐκ ἔτρεσεν.*

16. **τἆλλα**: for *τὰ ἄλλα*, *in other respects.* H. 719; G. 1060; B. 336; Go. 540.

17. **ἄν** simply adds vagueness.

21. **καὶ ἄμφω . . .**, *and both these days they consider as but one, because*, etc.

24, 25. **ὅ τι ἂν θηράσωσιν**, *whatever they catch.*

25. **εἰ δὲ μή**: sc. *θηράσουσί τι.*

27. **ἐπί**, *with.*

28. **ἡδύ**; neuter; *how sweet a thing*. Cf. *Anab.* II. v. 9, *πᾶς δὲ ὄχλος φοβερός, φοβερώτατον δ' ἐρημία.*

Page 15, line 1. **διατρίβουσι**: *διάγουσι*, page 12, line 9.

3. **διαγωνιζόμενοι**: notice that this participle is masculine, while the subject of the sentence is feminine. Why is it?

5. **ὦσι**: with *ἐν ᾗ ἄν*, equivalent to *ἐάν ἔν τινι.*

7. **νῦν**: as adj., *the now leader*, i.e. the leader at the time.

9. **μένουσι**: not indicative.

11. **ἄλλο τι ὅσα**, *anything else that* (lit. *anything else as many as*).

17, 18. **ὅσα φρονούντων . . . ἐστί**, *in whatever* (such things as are) *is the duty of those who have discretion.*

18. **δυναμένων**: cf. *Anab.* IV. v. 12, *τὰ μὴ δυνάμενα τῶν ὑποζυγίων.*

22. **γράφονται ἔχοντες**, *painted as having.* H. 981; G. 1580; B. 660; Go. 585.

26. **εἴησαν ἄν**, *would be, probably are.* H. 872; G. 1327; B. 563; Go. 479.

Page 16, line 3. **ἔξω τῆς ἑαυτῶν**: sc. *χώρας*, *abroad.*

4. **θανάτου**: H. 746. *b*; G. 1133; B. 367, note; Go. 514.

6. **ἐλλίπῃ τι**, *fail in anything.* H. 719; G. 1060; B. 336; Go. 540.

7. **οἱ φύλαρχοι**: *οἱ ἄρχοντες*, page 11, line 22.

12. **βραχυτάτῳ**: sc. *λόγῳ.*

15. **ἀπελήλαται**: cf. *ἀπελήλανται*, page 11, line 10. — **τιμῶν καὶ ἀρχῶν**: H. 748; G. 1117: B. 362; Go. 509. *a.*

24. **ἀρχῶν καὶ τιμῶν**: H. 737; G. 1097. 2; B. 356; Go. 510. *a.*

27. **γίγνονται**, *reckoned, enrolled.*

Page 17, line 2. **ᾗ**: dat. fem. of *ὅς*, after *χρώμενοι* (= *εἰ χρῷντο*).

6. **ἡλίκων**: H. 749; G. 1120; B. 364; Go. 509. *b.* — **διαφέρων ἐφαίνετο**, *evidently excelled.* Cf. *διαφέρειν ἐφαίνετο*, *seemed to excel.* — **εἰς τὸ ταχὺ μανθάνειν**, *in quickly learning.*

8. **μετεπέμψατο . . . αὐτῆς**: see note to page 10, line 7.

12. **ὡς δὲ ἀφίκετο**: probably at Ecbatana, where Astyages spent the greater part of the year.

13. **ὄντα**: with *ἔγνω.* H. 982; G. 1588; B. 661; Go. 586.

14. **οἷα δή**, *in as much as.*

15. **ἄν**: take with *ἀσπάζοιτο.* — **συντεθραμμένος**: from *συν-τρέφω.*

18. **ὀφθαλμῶν ὑπογραφῇ . . .**: it is said that the women of the Medes blackened the lower part of the eyelids with powdered antimony, which caused the eyes to appear larger and — to their minds — more beautiful.

19. **προσθέτοις**, *put on*, i.e. false.

20-26. Parenthetic; **ὁρῶν δή** takes up again the thread of the story, repeating *ὁρῶν δή* in line 17.

Page 18, line 4. **ὅσων**: *τοσούτων ὅσους.* H. 994; G. 1031; B. 484; Go. 613. *b.*

8. **ἵππου χρυσοχαλίνου**: cf. *Anab.* I. ii. 27, *δῶρα ἃ νομίζεται παρὰ βασιλεῖ τίμια, ἵππον χρυσοχάλινον καὶ στρεπτὸν χρυσοῦν καὶ ψέλια.*

9. **εἰώθει**: from *ἔθω.*

11. **ὑπερ-έχαιρεν**: = *ὑπερ-ήδετο.* Cf. Eng. *was overjoyed.*

19. **ὅσα πράγματα,** *how much trouble.*

22. **βρωμάτων**: H. 742; G. 1102; B. 356; Go. 511. *c.* — Supply *φασί* or *ἔφασαν* with **φάναι**; so, too, with *φάναι, ἐπερέσθαι,* etc., on page 19.

Page 19, line 2. **τὸ αὐτό,** *the same end.*

11. **ἄρτου**: cf. note to line 22; so *τινός,* below.

12. **θίγῃς**: from *θιγγάνω.*

14. **ὅτι πλέα . . . ἐγένετο,** lit. *that it was full to you from them,* i.e. that they had soiled it. *πλέα* is the neuter plural of *πλέως.*

16. **ἀλλά**: do not render *but.*

18. **ἡμέρων**: not from *ἡμέρα.* Supply *κρέα.*

22. **λαβόντα τῶν κρεῶν**: H. 736; G. 1097; B. 356; Go. 507. *a.*

24. **τοῦτο**: sc. *δίδωμι.*

Page 20, line 4. **προσάγειν**: depends upon *τιμήν*; *the honor to introduce.* Cf. *προσάγειν,* below. — **Ἀστυάγους**: not acc. H. 743; G. 1112; B. 356; Go. 512.

11. **καθαρείως**: i.e. without spilling any of the wine.

15. **πιεῖν**: from *πίνω.*

16. **τόν**: = *τοῦτον,* Astyages.

24. **ἀπόλωλας,** *you are lost.* See *ἀπ-όλλυμι.*

25. **ἐκπίομαι**: *ἐκ-πίνω.*

Page 21, line 2. **τοῦ**: take with *λυσιτελεῖν.* H. 960; G. 1548; B. 352. 1, note; Go. 576.

5. **ἀπερρόφησας**: from *ἀπορ-ροφέω.*

13. **ἐκεκράγετε**: 2 pl. pf. of *κράζω,* used as impf.

15. **οὐκ ἀκροώμενοι . . .,** *and without hearing the singer you swore that he sang finely.*

17. **μὴ ὅπως**: sc. *οὐκ ἐδύνασθε.* H. 1035. *a;* G. 1504; cf. B. 442, note.

19. **ἐπελέλησθε**: from *ἐπι-λανθάνω.*

21. **ὅ**: refers to *τοῦτο.*

Page 22, line 2. **προσδραμεῖν**: from *προσ-τρέχω.*

4. **δός μοι . . .,** *allow me to be his master.* H. 741; G. 1109; B. 356; Go. 510. *c.*

8. **ἐντυχεῖν**: *happen on, meet with,* so *have, get.* — **τῷ ἀρίστῳ**: H. 775; G. 1179; B. 394.

26. **τὰ πεζικά**: accus. H. 718; G. 1058; B. 337; Go. 537.

Page 23, line 12. **ἠμφίεσε**: from *ἀμφι-έννυμι.*

15. **ἀμφοτέροις**: limits *βέλτιον.*

27. **δίκαιον**: predicate after *εἶναι.*

Page 24, line 7. **συνεκέκρατο**: from *συγ-κεράννυμι.*

9. **ἔνδηλος ὢν ὅτι,** *showing that.* Translate literally.

10. **τι**: H. 718; G. 1058; B. 337; Go. 537.

13. **περὶ παντὸς ἐποιεῖτο,** *made it above everything, considered of highest importance.* Cf. *Anab.* I. ix. 16; II. iv. 3.

14. **ὅ τι**: accus.; cf. *τι* above.

15. **ἀντέχειν μὴ οὐ χαρίζεσθαι,** *hold out against,* i.e. refuse, *to*

gratify. For μὴ οὐ, see H. 1034. *a;* G. 1615, 1616; B. 435; Go. 572.

17. **δῆλος ἦν ὅτι**: a personal construction where the English prefers an impersonal; *it was evident that.*

18. **μή οἱ**: what light does the accent of *μή* throw on *οἱ*? — **ἐκ νυκτός**: = *νυκτός.*

23–26. **ἅμα μὲν . . . ἔτι δέ,** *partly . . . partly.*

25. **ὤν**: H. 994; G. 1031; B. 484; Go. 613. *b.*

26. **πολλά, τοὺς παρόντας**: H. 724; G. 1069; B. 340; Go. 535.

Page 25, line 1. **ἀνηρώτα**: from *ἀνερωτάω.*

9. **ἔτι πλείω** (= *πλείονα*) **αὐτοῦ ἀκούειν,** *to hear still more from him.* H. 742. *c;* G. 1103; cf. B. 324; Go. 511. *a.* Cf. *Anab.* I. ii. 5, *ἐπεὶ ἤκουσε Τισσαφέρνους τὸν Κύρου στόλον.*

14, 15. **τὸ . . . προσπίπτειν**: in apposition with *τὸ σκυλακῶδες*; *the nature of puppies,* i.e. that of running after everybody alike, *he no longer in the same manner retained.*

18. **ᾔδει** (from *οἶδα*) **ὤν,** *knew himself to be.* What case would *ὤν* be, if a different person from the subject?

25. **ὅ,** *that in which.* H. 718; G. 1058; B. 337; Go. 537. — **ἐκαλινδεῖτο ἐν τῷ πειρᾶσθαι,** *was continually busied in trying, kept continually trying.* Look up the literal meaning of *ἐκαλινδεῖτο.*

Page 26, line 2. **ἀνηλώκει**: from *ἀν-αλίσκω.*

4. **εἶχεν**: = *ἐδύνατο.*

5. **οἱ**: what shows that this is not the article?

18. **ἐπιθυμοῦντα**: H. 982; G. 1588; B. 661; Go. 586.

21. **τῶν ἑπομένων . . . ἐπυνθάνετο,** *inquired of those who attended him.* H. 742. *c;* G. 1103; B. 324; Go. 511. *a.*

Page 27, line 2. **αὐτοῖς τοῖς ἵπποις,** *horses and all.*

7. **μικροῦ** (sc. *δεῖν*), *wanted but little, very nearly.* H. 743. *b;* G. 1116, (*b*); B. 642, note; Go. 569. — **οὐ μὴν ἀλλ',** *nevertheless.*

13. **κατερεῖν**: see *κατεῖπον.* — **αὐτοῦ**: H. 752; G. 1121, 1123; B. 370; Go. 514. *a.* — **καταβεβηκώς**; from *κατα-βαίνω.*

27. **τελευτῶν**: = *τέλος, at last.*

Page 28, line 12. **ἄρας**: from *αἴρω.*

14. **ὅμοιον . . . οἷόνπερ εἰ,** *just as if.*

23. **οἷον**: = *δυνατόν.*

25. **ἀφεῖεν**: from *ἀφ-ίημι.*

Page 29, line 1. **ἡμῖν**: dat. of advantage.

5, 6. **ἐκ τοῦ ἴσου,** *in the same manner as formerly.*

11. **τὸ ἐπὶ σέ,** *the thing which belongs to you.* Another reading is *τὸ ἐπὶ σοί, that which is in your power.*

12. **ἐδήχθη**: from *δάκνω.*

15. **ὤν**: H. 996; G. 1026, 1027; B. 486; Go. 614.

17. **τί αὐτῷ χρήσει,** *how* (*in what respect*) *will you treat him?*

20. **ἐξ ἀρχῆς**, *from the beginning*, i.e. as at first.

22. **ὅτῳ**: = *ᾧτινι.*

25. **ἀπαγορεύω σοι μὴ κινεῖσθαι**, *I forbid you to stir.* *μή* is added to the infinitive to strengthen the negation in *ἀπ-αγορεύω.* H. 1029; G. 1615; B. 434; Go. 572.—**χαρίεν**: sc. *ἂν εἴη.* Notice the position of *ἕνεκα.*

Page 30, line 2. **ὧν . . . διῆγεν**: H. 981; G. 1580; B. 660; Go. 585.

6. **συνελάσας**: from *συν-ελαύνω.*

10. **ἄφες**: 2 aor. act. imper. of *ἀφ-ίημι.*

Page 31, line 1. **καί**, *even.*

3. **οὐδ' ὁπωστιοῦν**, *not even in the least.*

11. **τοῦ Ἀσσυρίων βασιλέως**: the Nebuchadnezzar of the Bible. The son mentioned here was Evilmerodach, who reigned B.C. 562–561.

14. **ἂν φανῆναι**: indir. disc. for *ἂν φανείη.*

17. **σημανθέντων**: gen. absolute, the clause **ὅτι . . . χώρᾳ** taking the place of a second genitive.

26. **οὔποτε οἰόμενος**, *thinking that the time would never come* for doing so.

Page 32, line 2. **ἐπεποίητο**, *had had made.*

4. **εἶπεν**: *ἐκέλευσεν.*

7. **ἐφεστήκασι**: with force of present.

17. **οὗτοι**: the reserve force of the enemy.

18. **ἀφήσουσι**: from *ἀφ-ίημι.*

20. **ταῦτ' εἰπόντος αὐτοῦ ἔδοξε**, *in saying this he seemed;* a genitive absolute for emphasis, where *ταῦτ' εἰπών* would be more common.

21. **ἐγρηγόρει**: from *ἐγείρω.*

25, 26. **τῶν . . . ἀνδρῶν**: partitive genitive with *λαβών.*

Page 33, line 3. **ἀφέντες**: from *ἀφ-ίημι.*

6. **ὅσοι . . . ἔφθασαν**, *as many of them as had got a start and gone beyond them*, i.e. escaped.

8. **ἀνίεσαν** : from *ἀν-ίημι.*

13. **ὡς παυσομένους**, *thinking that they* (Cyrus and his men) *would cease.* For the case, see H. 974; G. 1570; B. 658, note; Go. 591. *a.*

17. **κατέχων** (*αὐτούς*), *pressing them hard.*

23. **διαχειριζόμενον**: cf. *ἐπιθυμοῦντα*, page 26, line 18.

26. **βούλοιτο**: opt. after *εἰπεῖν*, not *λέγεται.*

Page 34, line 6. **ὅντινα . . . ἀποστρέφεσθαι**: by attraction for *ὅστις . . . ἀποστρέφοιτο*, on account of the close relation between *οὐδένα* and *ὅντιν' οὐ.*

7. Read the very different version of Cyrus' departure in Rawlinson (*The Third Monarchy*), who follows the account of Nicolaüs Damascenus.

9. **ὧν**: (*τῶν δώρων*) *ἅ.* H. 996. *a;* G. 1032; B. 486; Go. 614.

13. **ἀπενεγκεῖν**: from *ἀπο-φέρω.*

17. **τῴ**: for *τινί.*

19. **λόγου**: H. 742; G. 1102; B. 356; Go. 511. *c.*

21. **φιλοῦντες τῷ στόματι**, *kissing.*

Page 35, line 5. **ταῦτ' ἄρα . . . ἐνεώρας μοι**, *this is the reason that you used to stare at me.* — **ἐνεώρας**: from *ἐν-οράω*.

10. **αὐτόν**: the Mede.

12. **διὰ χρόνου**, *through* (a period of) *time*, i.e. after some time.

18. **ἱδροῦντι τῷ ἵππῳ**, *with his horse in a sweat.* Dat. of accompaniment, with participle of attendant circumstance. H. 774; G. 1189, 1190; B. 392; Go. 525. Cf. *Anab.* I. viii. 1, *προφαίνεται ἐλαύνων ἀνὰ κράτος ἱδροῦντι τῷ ἵππῳ.*

24. **ὅτι**, *because.*

Page 36, line 8. **τἆλλα**: for *τὰ ἄλλα*; *in other respects.*

9. **ἑαυτῶν**: H. 749; G. 1120; B. 364; Go. 509. *b.*

10. According to Nicolaüs Damascenus, to whom reference has been made above, Cyrus completely defeated Astyages after a number of great battles, in one of which his father Cambyses was killed. So the people of both nations looked to Cyrus as the most natural successor to both thrones.

Page 37, line 5. **κατεστραμμένος**: from *κατα-στρέφω*. This king was Neriglissar, who assassinated Evil-merodach (B.C. 561). Cf. note to page 31, line 11.

12. **ἐπιγαμίας**: mentioned because not common in ancient times.

13. **πεποιημένοι**: masc., though the subject *ἔθνη* is really neuter.

Page 38, line 3. **οὕτω . . . τοῦ Κύρου**, *accordingly as Cyrus accepted the charge.*

5. **ἔδοσαν**, *gave him power.*

6. **ὁμοτίμων**, *those of equal honor*, i.e. the higher class, as opposed to *ὁ δῆμος τῶν Περσῶν*, below. Cf. the *ὅμοιοι* of the Spartans, which Xenophon apparently has in mind here.

15. **ἐπεὶ . . . τάχιστα**, *cum primum.*

20. **προσειλόμην**: from *προσ-αιρέω*.

25. **τὸ δόξαι**: subject of *γεγένηται*; *to seem to desire unjustly the property of others is far from us.*

26. **ἄρχοντες**: i.e. being the aggressors.

Page 39, line 5. **πειρώμενον**: sc. *με*; *that I try* (*to begin*, etc.).

13. **Ἑστίᾳ**: notice that Xenophon here calls the divinities by their Greek names. *Διὶ πατρῴῳ* is without doubt Ahura-mazda or Ormazd.

18. **ὡς οὐδένα ἂν λύσαντα**: *ὡς οὐδεὶς ἂν ἔλυσε*; (*thinking*) *that nobody could have undone.*

24. **μέμνημαι γὰρ ἀκούσας ποτέ σου**, *I remember that I once heard you say.* What is a literal translation?

Page 40, line 2. **τῶν φίλων**: H. 742; G. 1102; B. 356; Go. 511. *c.* So also *αὐτῶν*, below.

6. **ὧν ἂν δέῃ**, *what you ask.* H. 739, 996. *a*; G. 1031, 1099; B. 356, 486; Go. 512, 614.

9. **τί γάρ**, *yes.*

10. **ὡς . . . πράττειν . . . ἀνύτειν**,

etc.: in apposition with ἐκεῖνα. — ἅπερ δεδώκασιν, etc., *as regards the things which the gods have bestowed on us, men who have learned (them) do better.*

13. **ἀφυλακτοῦντας τούτων**: cf. ἀμελήσας αὐτῶν in line 7.

15. **ἐδόκει**: repeats ἐδόκει of line 10. — **καί**, *even.*

18. **οἶδά σε λέγοντα ἀεί**, *I know that you always used to say.*

19. **ἱππεύειν**: belongs with μαθόντας, while νικᾶν depends upon αἰτεῖσθαι.

25. **παρά**, *contrary to.*

27. **ὁμοίως**: correlative with ὥσπερ; *in the same way as.*

Page 41, line 3. **ἅ**: H. 718: G. 1058; B. 337; Go. 537.

5. **ὧν**: after περι-γενέσθαι. H. 749; G. 1120; B. 364; Go. 509. *b.*

9. **τούτοις**: τοῖς ἐπιτηδείοις. H. 766, 767; G. 1165; B. 374, 378; Go. 523. Take τοῖς χρήμασιν with πιστεύων. H. 764. 2; G. 1160; B. 376; Go. 520. *a.* It may, however, be taken with τούτοις, *trusting in these, the funds of Cyaxares.*

14. **ἐκεῖνο**: ὅτι . . . δαπανᾶν.

16. The omitted antecedent of ὧν is partitive genitive with τι.

17. **μηχανᾶσθαι**: depends on χρή.

21. **μηχανῶ**: imperative.

22. **ὧν ἄν . . . δοκῶν**, *those whom you ask when you do not seem to be in want.*

24. **αἰδοῦς**: gen. H. 742; G. 1102; B. 356; Go. 510. *d.*

25. **ἕως ἂν ἔχωσι**, *as long as they have (the necessary supplies).*

Page 42, line 4. **πειθομένους**: pred. w. παρέχειν.

6. **πολεμίων**: gen. after πλεῖον ἔχειν = περι-γενέσθαι, page 41, line 5.

15. **ἡμᾶς, τἀναντία**: H. 724; G. 1069; B. 340; Go. 535.

23. **εἰς τὸ ἴσον καθιστάμενοι**, *putting yourselves on an equal footing.*

Page 43, line 2. **οἶδα λαμβάνων** (like οἶδά σε λέγοντα, page 40, line 18), *I know that I used to receive.*

6. **ἀνθρώπων**: H. 739; G. 1099; B. 356; Go. 510. *d.*

10. **τούτων ἀγύμναστοι**: H. 753; G. 1139, 1140; B. 357; Go. 516. *b.* Cf. Lat. *imperitus rei.*

14. **μάθε δέ μου τάδε**: H. 750; G. 1130; B. 365; Go. 509. *a.*

17. **εἰκάζοντες**, *on conjecture.*

22. **ἀπώλοντο**: from ἀπ-όλλυμι.

24. **οἷς . . . πάσχειν**, *whom they might have treated as friends, both giving and receiving benefits.* Give a careful literal translation.

26. **ὑπ' αὐτῶν τούτων**, *at the hands of these very men.*

Page 44, line 2. **ὧν**: H. 996. *a*; G. 1032; B. 486; Go. 614.

8. **ἀποβήσεται**: from ἀπο-βαίνω.

26. **ἐφοίτων**: from φοιτάω.

Page 45, line 4. **ὀλίγοι ὄντες**: concessive.

6. **δέει**: middle voice.

8. **αὐτόθεν**: i.e. from Assyria.

20. **κἂν (καὶ ἄν)**, *just about.*

Page 46, line 1. **μάχην**, *manner of fighting.*

8. **ἀναλωθείησαν**: from ἀναλίσκω.

15. **πλήθει**: H. 780; G. 1182; B. 390; Go. 527. *b.*

18. **τοῖς προσιοῦσιν**, *those who are coming.*

25. **μεντἂν**: for *μέντοι ἄν.*

Page 47, line 12. **εἰς χεῖρας συμμίξοντας**: *ὁμόσε ἰόντας.*

24. **ἔργον**, *duty.*

Page 48, line 1. **ἐν ᾧ**: sc. *χρόνῳ*, = *while;* correl. w. *ἐν τούτῳ*, below.

3. **εἰς**, *for, in order to give.*

7. **πεποιημένα**, *ready for use.*

10. **ἀφέμενοι** (from *ἀφ-ίημι*) **τοῦ . . . νοῦν**, *refraining from giving their attention to many things.*

13. **ἀνθρώποις**: H. 768; G. 1173; B. 379; Go. 524. *a.*

17. **πλῆθος**, *in number.* H. 718. *b;* G. 1058; B. 337; Go. 537.

20. **σκηνοῦν**: infin. used where in Latin a gerund would be employed.

Page 49, line 2. **ἔμελλον**, *were likely (to), would.*

3. **πρᾶξαι εἴ τι δεόμενος τύχοι**, *if he happened to wish anything done.*

5, 7. **ἀγαθόν**: pred.; *a good thing.* H. 617; G. 925; B. 423; cf. Go. 544.

10. **οἱ ἂν . . . ἠσκηκότες**, *who are conscious of having duly exercised.*

13. **ὥστε ἱκανὴν ἔχειν**, *large enough to contain.*

14. **ὡς τὰ πολλά**, *for the most part.*

17. **ἔστι δ' ὅτε**: *ἐνίοτε δέ.*

25. **κηρύκων, πρέσβεων**: gen. after *ἧττον.* H. 755, 756; G. 1153; B. 363; Go. 517.

Page 50, line 7. **λόγοι**: *topics for conversation.* — **ἐμβληθήσονται**: from *ἐμ-βάλλω.*

11. **τὸν αὐτὸν τρόπον**: H. 719; G. 1060; B. 336; Go. 540. — **ἢ οὐδὲν ἄρα διοίσειν**, *or is it likely that they will differ.* *οὐδέν*, H. 718; G. 1059; B. 337; Go. 537.

12. **διοίσειν**: from *δια-φέρω.* — **ἡμῶν**: H. 748; G. 1117; B. 362. 1; Go. 509. *a.*

Page 51, line 1. **μεῖον ἔχειν**, *to be at a disadvantage.*

6. **τῆς τύχης**: H. 761; G. 1129; B. 366, note; Go. 509. *c.*

7. **μὴ φρόντιζε**, *never mind!*

14. **ἤνεγκε**: from *φέρω.* — **ἀνήλωτο**: from *ἀναλίσκω.*

15. **εἰλήφει**: from *λαμβάνω.*

16. **τῇ τύχῃ**; dat. of cause.

27. **ἕκαστον**: in apposition with *ἡμᾶς.* The unexpressed antecedent of *ἅ* is the object of *διδάσκειν.*

Page 52, line 3. **ἐπ' αὐτῷ**, *behind him.*

4. **ᾤμην**: from *οἶμαι, οἴομαι.* How does *στάς* differ from *στήσας*?

6. **σοι**: H. 770; G. 1171; B. 381; Go. 523. *a.*

11. **ὅς**: *οὗτος.* Cf. *Anab.* I. viii. 16, *καὶ ὃς ἐθαύμασε τίς παραγγέλλει.*

12. **λοιδορουμένου**: sc. *αὐτοῦ* (*τοῦ ταξιάρχου*).

17. **ἐνεγκών**: from *φέρω.*

19. **τοῦτο μόνον**: *τῷ πρόσθεν ἕπεσθαι*; *to follow the man in front.*

23. **δραμόντα**: from *τρέχω.*

Page 53, line 3. **ὥστε εἶναι . . .**

ἀνακτήσασθαι, *so that it is possible to gain as friends very many of them even by a bit of meat.*

20. **αἴσχει**: H. 780; G. 1182; B. 390; Go. 527. *b*.

Page 54, line 3. **φιλεῖς**, *kiss.*

5. **ἤρκει ἂν . . . τοῦτο**, *this* (i.e. kissing him) *would suffice instead of*, i.e. *be equivalent to.*

9. **τὰς τρίτας σπονδάς**: Xenophon again introduces a Greek custom. The third libation was offered, at the close of a banquet, to Jupiter Stator, or to Mercury as giver of sleep. The first libation was made to Olympian Jupiter at the beginning of the feast; the second, to the heroes.

17. **οἵ τε πολέμιοι**, etc.: pred. after *ἐστί* or *εἰσί*, omitted.

19. **ἆθλα**: pred. after *πρό-κειται.*

21. **κοινωνοὶ πολέμου**, *companions in war.*

22. **ὡς . . . δεόντων**: obj. of *ἔχωσιν*; *have this* (*in his mind*), viz. *that nothing will be as it ought to be.*

Page 55, line 5. **τιμῆς**: depends upon *τεύξεσθαι.* H. 739; G. 1099; B. 356; Go. 510. *d*.

9. **φρονήσει**: cf. *αἴσχει*, page 53, line 20.

16. **ἀγαθοῦ τινός μοι μετέσται**, *I shall have a share in some good thing.* H. 737; G. 1097, 1161; B. 356; Go. 510. *a*.

23. **τὸ σῶμα, τὴν ψυχήν**: H. 718; G. 1058; B. 335; Go. 537.

Page 56, line 2. **ὁμοίας συνουσίας**: gen., depending on *ἀξιουμένους.*

10. **μάχη**, *method of fighting.*

13. **τούτων**: i.e. that part of the body.

15. **ἀλλὰ καί**, etc., *but even though beaten for this very thing.*

22. **πρὸς τῷ πεφυκέναι**: *πρὸς τῇ φύσει.*

Page 57, line 17. **ἅπασιν ἀνθρώποις**: = *ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων.*

22. **ὡς οὖν ἐμοῦ . . . ἀξιώσοντος**: used instead of *ὅτι* and a finite verb, depending on *γίγνωσκε*; *be assured that I shall*, etc. Cf. *Anab.* I. iii. 6, *ὡς ἐμοῦ οὖν ἰόντος ὅπῃ ἂν καὶ ὑμεῖς, οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε*, and note the similarity between the two sentences.

24. **ταύτης τῆς μάχης**: take with *ἔριν.*

Page 58, line 13. **ἔστιν οἵ**: = *ἔνιοι.*

14. **θωράκων, γέρρων**: H. 739; G. 1099; B. 356; Go. 510. *d*.

21. **ταὐτά, τοὺς . . . βάλλοντας**: H. 725. *a*; G. 1073; B. 340; Go. 536. *c*.

24, 25. **οἱ . . . ὁπλίσει**: i.e. those who were armed with sticks. The others resembled more the Assyrians, who fought without complete armor.

Page 59, lines 1, 2. **ἀντικνήμιον, χεῖρα**: H. 718. *a*; G. 1058; B. 336; Go. 537.

8. **τὸ ὁμόθεν παίεσθαι**: subj. of *δοκοίη.*

17. **παράγειν εἰς μέτωπον**, *advance to the front.*

25. **τούτου κατ᾽ οὐράν**, *in its rear.*

Page 60, line 3. **πρᾳότητος**: H. 744; G. 1126; B. 366; Go. 509. *c*.

18. **ἕως ἂν παραγγέλλω**, *until I give the word.*

28. **διπλῆν . . . εὐωχίαν παρέχειν**, *it is just that I give you also double entertainment.*

Page 61, line 9. **κελεύει**: i.e. Cyaxares.

13. **ὡς ὀψομένων τῶν Ἰνδῶν**, *since the Indians are likely to see.*

20. **ἐγένοντο τὸ μὲν μέτωπον**, *were in the front, formed a front.* H. 718; G. 1058; B. 337; Go. 537.

Page 62, line 4. **στενωτέραν οὖσαν ἢ ὡς**, *was too narrow for.*

19. **τάχει, φαυλότητι**: H. 778; G. 1181; B. 391; Go. 526. *a*.

23. **ἐμῆς . . . φαίνεσθαι**: in apposition w. *τοῦτο*.

27. **σχολῇ**: modifies *ὑπήκουον*.

Page 63, line 7. **ἐξ οὗ**, *from what cause.*

Page 64, line 1. **ἀνήλωκα**: from *ἀναλίσκω*.

5. **πρὸς μὲν . . . δοκεῖ εἶναι**, *yet in all respects* (i.e. *for everything*) *to look to you whom I see incurring many expenses, seems to me to be unreasonable.*

7. **σὲ καὶ ἐμέ**: subj. of *σκοπεῖν*.

11. **μέλλοι καὶ σοὶ δαπανηθὲν βέλτιον εἶναι**, *is likely when spent to be for your good as well* (*καί*).

23. **τούτου**: gen. w. *ἠμέλουν*. H. 742; G. 1102; B. 356; Go. 511. *c*.

24, 25. **ἐν ἀσφαλεῖ εἶναι τοῦ**, *in safety from*, i.e. *so that neither he nor whatever he may carry off there may get into our hands.* For *τοῦ μὴ γενέσθαι*, see H. 963; G. 1549; B. 643; Go. 572. *c*.

Page 65, line 3. **ἂν ποιῆσαι**: for *ἂν ποιήσαιμι*, potential.

12. **τὸ λεληθέναι** (from *λανθάνω*) **ἡμᾶς ταῦτα βουλεύοντας**, *for us to keep it a secret that we are making this plan.* Translate literally.

20. **ἐνθένδε**: i.e. from Media.

22. **εἴωθας**: from *ἔθω*.

24. **καὶ ἐνθάδε**, *even here* (in Media).

Page 66, line 1. **οὐκ ἐθελήσω διδόναι**, *I shall not give.*

5. **σὺν ᾗ ἔχοις δυνάμει**: *σὺν δυνάμει ἣν ἔχοις.* H. 995. *a*; G. 1031, 1037; B. 485; Go. 613. *d*. — **προεληλυθοίης**: from *προέρχομαι*.

8. **ἂν ἴοις**: i.e. into Armenia.

15. **τῶν νεωτέρων ἱππέων**: part. gen. H. 736; G. 1097. 1; B. 356; Go. 507. *a*.

18, 19. **τὰ ἱερὰ ἐπὶ τὸν Ἀρμένιον ἰέναι**, *the omens for proceeding against the Armenian.*

20. **πορευομένῳ δ' αὐτῷ**: dative with *ὑπ-ανίσταται*. Translate as if it were a genitive absolute.

23. **ἐξῆρε**: from *ἐξ-αίρω*.

24. **κἀπενεγκών**: by crasis for *καὶ ἀπ-ενεγκών*. See *ἀπο-φέρω*. — **ἐχρῆτο τῇ ἄγρᾳ ὅ τι ἤθελεν**, *used its prey as* (lit. *in whatever respect*) *it pleased.* H. 718; G. 1058; B. 337; Go. 537.

Page 67, line 4. **ὧν**: H. 742; G. 1102; B. 356; Go. 511. *c*.

7. **εἶπεν**: *ἐκέλευσεν*.

Page 68, line 5. **τῳ**: *τινί.* H. 775; G. 1179; B. 394. — **θαρρεῖν**: depends upon *παρ-αγγέλλειν.*

7. Take **βουλόμενος** with *τυγχάνοι*; *whether he chanced to wish to sell.* H. 984; G. 1586; B. 660, note; Go. 585. *a.*

9. **ἐξεπλάγη**: from *ἐκ-πλήττω.*

12. **ὀφθήσεσθαι** (see *ὁράω*) **ἔμελλε . . . ἀρχόμενος**, *was about to be seen to have begun*, etc.

19. Notice the tense of **κατασκεψομένους**, and supply *τινάς.*

22. **αὐτός**: *Κῦρος.*

24. **αὐτόν**: *τὸν Ἀρμένιον.*

26. **διαθεόντων**: depends on *μεστόν.* H. 753. *c*; G. 1139, 1140; B. 362. 2; Go. 512.

Page 69, line 2. **λήψοιτο**: from *λαμβάνω.*

3. **ἦσαν δ' οἵ**, *but there were who*, i.e. *but some.*

8. **ἑάλωσαν**: from *ἁλίσκομαι.*

11. **ἐπὶ λόφον τινά**: cf. the flight of the eagle (see page 66), which seemed to point to the king's flight.

15. **τῷ Κύρῳ**: dat. of advantage. H. 767; G. 1165; B. 378; Go. 523.

20. **καὶ οὐ**: i.e. *instead of.*

24. **χρῆσθαί σοι ὅ τι βούλοιτο**: see note to page 66, line 24.

Page 70, line 4. **ὥσπερ εἶχε**, *just as he was*, showing his great distress.

7. **ἄλλο μὲν οὐδέν**, *in no other respect.* H. 718; G. 1058; B. 337; Go. 537.

9. **ἀκούσει παρών**, *that you may be present and hear, hear in person.*

12. **εἴ τις . . . παρῆν**: obj. of *προσ-εκάλει.*

16. **ἵνα . . . ἀπῇ**, *that one fault at least may be wanting to you.*

17. **τὸ γὰρ ψευδόμενον φαίνεσθαι**: subj. of *γίγνεται.*

18. **συγγνώμης τινός**: depends on *τοῦ τυγχάνειν* (H. 739; G. 1099; B. 356; Go. 510. *d*), which in turn is governed by *ἐκποδών.* H. 753. *g*; G. 1117; B. 362. 2; Go. 518. *b.*

26. **γενέσθω ὅ τι βούλεται**, *let whatever will happen.*

Page 71, line 9. **ἄλλον τινὰ τρόπον**: H. 719; G. 1060; B. 336; Go. 540.

21. **ἐλεγχθέντα ὅτι ψεύδομαι**, *convicted of falsehood.* — **ἀποθανεῖν**: depends upon *δεῖ.*

26. **οἰχομένου**: *τεθνηκότος.* Cf. *Anab.* III. i. 32, *τὸν στρατηγὸν παρεκάλουν, ὁπόθεν δὲ οἴχοιτο τὸν ὑποστράτηγον.*

Page 72, line 4. **ὧν**: cf. *ὧν*, page 7, line 15; page 24, line 25.

12. **ἐροίη**: from *εἶπον.*

14. **τοῦ πατρός**: gen. of the person, while the thing admired (*ὅσα . . . πέπραχε*) is placed in the acc.

23. **σὺν τῷ σῷ ἀγαθῷ**, *for your advantage.*

Page 73, line 3. **οὐδ' ἄλλης . . . εἶναι**, *there is no profit even in another virtue.*

11. **τὸν μέλλοντα σώφρονα ἔσεσθαι**: is the subject of *γενέσθαι.* — **φρόνιμον**: is predicate.

13. **ᾔσθου**: from *αἰσθάνομαι.*

14. **κρείττονι**: with *μάχεσθαι*. H. 772; G. 1177; B. 392. 1; Go. 525.

16. **τῆς ἀφροσύνης**: what Latin construction corresponds to this?

18. **ταύτῃ**: depends upon *πείθεσθαι*.

21. **ἥν**, *(victory) by which.*

23. **ἃ δὲ ᾠήθη**, etc., *and the things which he thought he should have accomplished by concealment, by surprise, or by force.*

Page 74, line 7. **ἐν τῷ παρόντι**: sc. *χρόνῳ*.

10. **εἴσεσθαι**: from *οἶδα*.

17. **τοῦ**: taken with *κατα-λιπεῖν*, after *μέλει*.

Page 75, line 23. **σοί**: depends on *πολεμοῦσι*.

25. **δασμόν**: in apposition with *ὧν*, which is the direct object of *ἔφερες*, but attracted into the case of *ταλάντων*. H. 994; G. 1031; B. 484; Go. 613. *b*.

26. **ἔλιπες**, *failed to pay.*

Page 76, line 7. **ἂν καταλίπῃς . . . ἀπίῃς**, *that what you leave behind is no less yours than what you take away with you.* How does *ὧν* differ in construction from *ὧν* in line 1?

11. **τούτων**: *ἀντὶ τούτων*.

13. **πόσου**: H. 746; G. 1133; B. 353; Go. 513. So *ψυχῆς*, line 16, and *αὐτῶν*, 20.

18. **εἰλῆφθαι**: from *λαμβάνω*.— **σοῦ . . . φυγόντος**: expresses cause.

Page 77, line 10. **ὧν**: cf. *ὧν*, page 76, line 8.

12. **εἰπέτην**: dual.

15. **σκευοφόρον**: predicate.

16. **ἐπὶ πόσῳ**: *πόσου*, of price.

20. **συνεσκευασμένους**: pred. in agreement w. *ἡμᾶς*, the omitted subject of *παρ-έσεσθαι*.

Page 78, line 8. **ἠκηκόει**: from *ἀκούω*.

9. **πολλήν**: *πολύ* would be more common.

15. **ἐν ᾧ** (sc. *χρόνῳ*), *while.*

21. **σωφρονεῖν ἀνάγκη . . . ἀμφοτέροις**: *ἀνάγκη ἂν εἴη ἀμφοτέροις πρὸς ἡμᾶς σωφρονεῖν*.

24. **προθυμίᾳ**: dat. after *σύμμαχον*; *helpful.*

28. **χρησαίμεθ'**, *have to deal with, find.*

Page 79, line 7. **ὀρθίους**, *in columns.* Cf. *Anab.* IV. ii. 11, iii. 17, etc.

20. **ἑάλωσαν**: from *ἁλίσκομαι*.

26. **ὄν**: partic. of indir. disc. (H. 982; G. 1588; B. 661; Go. 586), neuter to agree with its subject, *ἔνθα αἱ σκοπαὶ ἦσαν*, *the place where the scouts were posted.*

Page 80, line 8. **εἰρήνης**: take with *ἐπι-θυμεῖτε*.

10. **ἔφασαν**, *said that it was so.*

11. **ὅς**: *οὗτος*.

16. **ἐξεῖναι ὑμῖν**: obj. of *βούλοισθ'*.

Page 81, line 7. **μὴ ὅτι**, *non modo non.*

23, 24. **προσδεῖσθαι, προσδεχόμενος**: what is the force of *πρός* here?

Page 82, line 1. **ποιῆσαι ὥστε σε νομίζειν**, *to make you think.*

8. **τὸ στράτευμα ὅσον τε ἦλθεν ἔχων**: translate first literally, and render, *the army with which he had come.*

11. The subject of **εἶναι** is the same person as that of **ᾤοντο.**

12. **κατέβη εἰς τὴν οἰκουμένην** (sc. *χώραν*): went down from the Chaldean mountains, where he was, into the cultivated plains of Armenia.

13. **ὑπήντων**: from *ὑπ-αντάω.*

16. **ἄν**: take with *ἥδεσθαι*, for *ἥδοιτο ἄν.*

17. **τιμῇ**: like *τούτοις*, above. H. 776; G. 1181; B. 391; Go. 526. *a.*

21. **οὐ ποιήσετε . . . εὐεργετεῖν**, *you shall not make me go about doing services for a reward* (lit. *going about to do*, etc.).

24. **αὐτῶν**: *ταῦτα τὰ χρήματα ἃ φέρεις.*

27. **ὅ τι**: does duty both as object of *κεκτημένοι* and dative of means with *κοσμήσεσθε* and *διάξετε*; *with which you will be adorned*, etc.

29. **τὰ σώματα**: but not the treasure.

Page 83, line 7. **χρήματα**: accusative of specification; *enriched by the money.*

12. **ἔχοιεν**: *δύναιντο.*

19. **ὧν**: the omitted antecedent of *ὧν* is gen. w. *δι-εδίδου.* H. 737; G. 1097. 2; B. 356; Go. 510. *a.*

22. **ἔχομεν**: sc. *χρήματα.* — **ἕξομεν**: *δυνησόμεθα.*

24. **τὰ ποῖ' ἄττ' ἔργα**, *what sort of deeds.*

Page 85, lines 6, 7. **ἦν θᾶττον**: *ἐπειδὰν τάχιστα*; *cum primum.*

9. **Διί**: notice again the use of Greek names of divinities.

26. **μεταστρατοπεδευόμενοι**, *changing* their camp. This is a common meaning of *μετά* in composition.

Page 86, line 1. **ὁδόν**: H. 720. *b*; G. 1062; B. 338; Go. 538.

2. **ὥρα**: supply *ἐστί.*

4. **μὴ ἀντιπροσιέναι**: *μή* here is added to the infinitive to strengthen the negative idea already contained in *φοβουμένους*, but cannot be rendered into English. H. 1029; G. 1615; B. 434; Go. 572. — **δῆλοι ὦμεν**, *δηλῶμεν.*

13. **ἀπάτης ἕνεκα τῶν πολεμίων**, *in order to deceive the enemy* (objective gen.).

14. **ἔστιν ὅτε**: *ἐνίοτε.*

15. **εἶναι**: used as a noun with the article, in the acc., obj. of *διά.* The subject of *εἶναι* is *τὰ πυρά.*

17. **ἐστεφανωμένος**: with myrtle, according to Herodotus: *ἐς χῶρον καθαρὸν ἀγαγὼν τὸ κτῆνος καλέει τὸν θεόν, ἐστεφανωμένος τὸν τιάραν, μυρσίνῃ μάλιστα* (I. 132).

24. **παραινῶν . . . αἰσχυνοίμην ἄν**, *I should be ashamed to remind you what men*, etc.

Page 87, line 7. **τοῦτο, αὐτούς**: accusatives. H. 724; G. 1069; B. 340; Go. 535.

8. **ὧν**: H. 754. *a*; G. 1139, 1140; B. 351; Go. 516.

Page 88, line 7. **νικήσαντες**: conditional.

11. **μένοντες**, *standing your*

ground. — **μῶρον**: pred. adj., in agreement with τό and the words following, used as a noun; *it is foolish for those who*, etc., *to turn their defenseless parts to the foe*, i.e. to turn the back in battle.

12. **τὰ τυφλὰ τοῦ σώματος**: i.e. the back.

15. Compare the next few lines with the strong appeal in *Anab.* III. ii. 39: *ὅστις τε ὑμῶν τοὺς οἰκείους ἐπιθυμεῖ ἰδεῖν, μεμνήσθω ἀνὴρ ἀγαθὸς εἶναι· οὐ γὰρ ἔστιν ἄλλως τούτου τυχεῖν· ὅστις τε ζῆν ἐπιθυμεῖ, πειράσθω νικᾶν· τῶν μὲν γὰρ νικώντων τὸ κατακαίνειν, τῶν δὲ ἡττωμένων τὸ ἀποθνήσκειν ἐστί· καὶ εἴ τις δὲ χρημάτων ἐπιθυμεῖ, κρατεῖν πειράσθω· τῶν γὰρ νικώντων ἐστὶ καὶ τὰ ἑαυτῶν σῴζειν καὶ τὰ τῶν ἡττωμένων λαμβάνειν.*

Page 89, line 4. **ἐκ πολλοῦ**: sc. *χρόνου.*

5. **τὸ ὁμόσε ἰέναι**: subj. of *εἶναι.*

7. **ἔξω βελῶν**, *out of range.*

8. **Ζεὺς σύμμαχος καὶ ἡγεμών**: Xenophon is again describing the Greek usage to which he was accustomed.

9. **πάλιν ἧκε**: the countersign was given orally by the general to the lower officers, and by them to the men in their several commands. Then it was passed back, in the same way, to the general. Cf. *Anab.* I. viii. 16, where the watchword was *Ζεὺς σωτὴρ καὶ νίκη.*

10. **παιᾶνα**: to the god of war.

16. **πολύ**: *πολλάκις.*

21. **ὅπερ**: i.e. this state of things.

27. **πολὺ πρίν**, *long before.*

Page 90, line 2. **ἀφειμένων**: by the enemy.

7. **τοῦ βάδην**: with *ἐπι-λαθόμενος.* H. 742; G. 1102; B. 356; Go. 511. *b.*

10. **διὰ πάντων**: *διὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος.*

11. **Τίς ἕψεται**: subj. of *ἐχώρει.*

15. **τὰς εἰσόδους**: i.e. to the camp.

24. **κεφαλῆς τῆς τάφρου**: probably the mound, or *agger*, beside the trench. So below, *ἀπὸ τῶν κεφαλῶν τῶν ἔνδον*, *from the inner parts of the mound.*

Page 91, line 2. **διακεκοφότας**: from *δια-κόπτω.*

10. **τέκνοις, ἑαυταῖς, σφίσιν αὐτοῖς**: H. 767. *a*; G. 1168; B. 377, note 1; Go. 520. *a.*

13. **κεφαλάς**: see note on page 90, line 24.

15. **ὄντες**: causal.

21. **χοροῦ**: after *μᾶλλον.* H. 756; G. 1153; B. 363; Go. 517.

24. **ἕτοιμοί εἰσι μάχεσθαι εἴ τις ἐξέρχοιτο**, *they were ready to fight in case anybody should come out.* The optative expresses the improbability of the fulfillment of the supposition.

25. **ὡς**: *ἐπεί.*

Page 92, lines 4, 5. **τούτων . . . ὧν**: *τούτων . . . ἅ.*

8. **παρ' ὧν προσήκει**, *from those of whom it is fitting (to inquire)*, i.e. *from the proper persons.*

11. **ἄλλων**: H. 750; G. 1103; B. 365; Go. 509. *a.*

12. **τὰ μὲν γὰρ ἄλλα**: supply *ἐποίει* from *ἐποιεῖτε.*

16. **ἀφείς**: from *ἀφ-ίημι.*

18. **ἔφθασεν . . . ποιήσας πρίν,** *he placed his company out of range before the enemy,* etc. Translate literally.

26. **καὶ ἄρχεσθαι ἱκανὸν καὶ ἄρχειν:** the first *καὶ* connects *ἱκανὸν* with *φρόνιμον*, the second joins *ἄρχειν* and *ἄρχεσθαι*.

Page 93, line 1. **τοῦ ἄρχοντος:** this was probably Neriglissar, son of Nebuchodonoser, or Nebuchadnezzar.

6. The subject of *παρεῖχε* is the clause with *ὅτι* following.

19. **ἀφεῖναι:** from *ἀφ-ίημι*.

Page 94, line 2. **τῶν ἀγαθῶν,** *the good, the advantages.*

10. **ἐπιτήδεια . . . ὑπὲρ ὧν ἐδέοντο,** *suitable for obtaining,* i.e. *likely to secure, the things which they desired.*

13. **ὥσπερ,** *as it were.*

22. **ἐφ' οἷς,** *that with which.* The omitted antecedent of *οἷς* is the object of *ἄγοντες*.

25. **ἀπεσχισμένον:** in the hurry of flight, detachments, especially of infantry or of supplies, might easily fall behind or become separated from the main army.

Page 95, line 3. **δίκαιος εἶ ἀντιχαρίζεσθαι:** *δικαίως ἂν ἀντιχαρίζοιο.*

9. **ἐρεῖ:** from *εἶπον.* — **ἄν:** *ἃ ἄν.*

13. **σύ:** Artabazus.

20. **ἐμέ:** object of *θεᾶσθαι.* — **καί:** is adverbial.

25. **τὰ ἔργα:** i.e. the capture of large amounts of booty and many prisoners.

26. **ὥσπερ,** *as it were.*

Page 96, line 10. **ὅτι μέν,** etc.: take after *γιγνώσκομεν.* — **τὰ νῦν προφαινόμενα:** the plunder gained by the Medes and Hyrcanians, probably deposited in sight of the council.

13. **ὅπως,** *quo modo,* introducing an indirect question after *οὐκέτι ὁρῶ.*

16–24. Compare *Anab.* II. iv. 6 for a similar speech; and III. iii. 15–20, where the same difficulty was met by the formation of a body of cavalry and slingers.

26. **ἑαυτῶν:** pred. gen. equivalent to a poss. adj. like *ἡμέτερα.*

Page 97, line 1. **ὅσαπερ,** i.e. *κακά,* with *πολεμίους,* double acc. after *ποιεῖν.*

2. **μετριώτερον φρονοῦντας:** cf. *μέγα φρονεῖν.*

4. **εἰ αὐτοὶ . . . ἡμῖν αὐτοῖς:** i.e *we could do without their aid.*

6. **ταῦτα:** acc. with *ἀντιγνωμονήσειε* (H. 718; G. 1058; B. 337; Go. 537), *in this respect,* namely, *that for the Persians to possess a body of cavalry of their own will be entirely for their advantage.* Here *γενέσθαι* is the subj. of *διαφέρειν.* *Περσῶν* is pred. For *μὴ οὐχί,* see H. 1034. *a*; G. 1615, 1616; B. 435; Go. 572.

12. **κατειλημμένοι:** from *κατα-λαμβάνω.*

13. **ὅσα:** is obj. of *ἔχουσι,* which agrees with *ἵπποις.*

21. **εἴποι ἄν τις:** potential. H. 872; G. 1327; B. 563; Go. 479.

Page 98, lines 11, 12. **τὸ . . . συμφέρειν:** in apposition with *ἐκεῖνο.*

13. **κινδυνεύειν**: *μάχεσθαι.*

15. **τοῦτο**: *ὅ γε . . . φοβηθείη.*

23. **τῳ**: *τινί* (not *τῷ*), depending upon *ἐξ ἴσου.*

Page 99, line 1. **ἐξ ὄψεως μήκους**: that is, *as far off as I can see.*

3. **ὥσπερ**, *as if.* — **ὅ**: *δι' ὅ*; *wherefore.*

5. **εἰ ἐγένοντο**, *if there ever were any.*

10. **ἕξω**: *δυνήσομαι.*

15. **πολλοῖς**: take with *χρῆσθαι.*

16. **πολλοῖς τῶν . . . ἡδέων**, *many of the pleasures natural to horses.* *πολλοῖς* is dat. as if depending on *χρῆσθαι*, instead of gen. after *ἀπολαύειν.*

29. **γράφε τῶν**, etc., *put me down as one of those who.*

Page 100, line 9. **ἐξ ἐκείνου**: sc. *χρόνου.*

11. **ὀφθείη**: from *ὁράω.*

17. **αὐτῷ**: H. 767; G. 1165; B. 378; Go. 523.

18. **διηγοῦντο**: what is the force of *διὰ* here? Cf. *διήκουε*, below.

21. **δῆλοί τοι ἐστὲ ὅτι**: translate literally, and notice the difference between this and the English idiom. H. 944; B. 634; Go. 574. *a.*

23. **ἰδεῖν**, *visu.*

24. **ὁπόσην ὁδόν**: into the Assyrian territory. — **διήλασαν**, **διελάσειαν**: from *δι-ελαύνω.*

Page 101, line 2. **δυοῖν**: gen. after *ἐπιμελητέον.*

16. **μηδείς**: with especial reference to the king of the Assyrians, who had compelled them to fight for him.

18. **καὶ ἃ λέγομεν ἀδόλως**: i.e. assurance that we will keep our promises.

25. **ἐκείνων**: sc. *ἄρχητε.* H. 741; G. 1109; B. 356; Go. 510. *c.*

Page 102, line 3. **ὡς ἐπ' εὐτυχίᾳ**, *as after a success.*

5. **ἀκούων**: causal.

8. **εἰληφότες**: from *λαμβάνω.*

12. **ἑώρα οὕτως ἔχοντα**, *saw that this was so.*

13. **τῷ καταλιπόντας**: with *οἴχεσθαι*, dative of cause.

18. **ἄν**: take with *βουλεῦσαι*; *I did not think that you would have taken measures.*

21. **βούληται**: sc. *μένειν.*

Page 103, line 1. **οἱ σὺν αὐτῷ**: sc. *εὕρισκον ἐκείνους.*

5, 6. **τῷ μηδ' εἰπεῖν**: like *τῷ οἴχεσθαι*, above.

14. **φίλιον**: *τῶν φίλων.*

15. **ἀποχωροῦσι**: i.e. from the camp which Cyrus now held.

19. **εἰρημένον** (from *εἶπον*): *τεταγμένον.*

26. **ὀλίγοι**, *too few.*

Page 104, line 13. **ἃ δ' ἔχομεν ἡμεῖς**: refers to the plunder already taken from the enemy.

14. **ὅ τι**: object of *πέμπων*; *by sending what (portion).*

16. **τὰς ἀρχάς**: sc. *ἐρώτα* from the preceding clause. The second accusatives, in each case, are *τὰ μὲν πρὸς τοὺς θεούς* and *τὰ δὲ πρὸς τὸ κοινόν.* H. 724; G. 1069; B. 340; Go. 535.

24. **καί**, *even.*

Page 105, line 3. **ἡμᾶς**: omit in translation.

6. **ἀπεληλαμένους**: from *ἀπελαύνω*.

15. **ὅτῳ ὑμῶν μὴ ἀχθομένῳ εἴη**: *ὅστις ὑμῶν μὴ ἄχθοιτο.*

19. **μαχουμένους**: notice the tense.

Page 106, line 1. **φαίνει**: not active.

2. **ταὐτὰ**: nominative, subject of *συμφέρει*.

6. **τοῦ δὲ Μήδου**: the messenger of Cyaxares.

14. **ὁπόσα ἐλπίς**: sc. *ἐστι.*

Page 107, line 6. **σκέψαι δέ**, etc.: i.e. *consider how you are treating me to blame me after such conduct on my part towards you.* But translate also literally.

8. **οὐχ ὅσους**, *not merely as many.*

12. **ἀμφοτέροις**: i.e. both Cyaxares and those whom Cyrus persuaded to follow him.

17. **ἐπί**, *for.*

18. **τι**: acc., but translate with *δέῃ*; *if you have any need of them.*

19. **σοὶ ὑπάρχειν**, *it is possible for you, you are at liberty.* Depends upon *ἐπιστέλλω.*

26. **ὅταν τάχιστα**, *as soon as.*

26–28. The clause **ἅ . . . ἀγαθά** is the object of *διαπραξώμεθα.*

Page 108, line 4. **συμφέρει**, *it was for his* (the messenger's) *advantage.*

10. **τοὺς πρόσθεν**: sc. *καταβάλλειν ἐκέλευσεν.*

12. **ὁπόσων**: the omitted antecedent is the object of *ἔκαον.*

17. **καινὰ . . . παρόντα**: nom., in apposition with *πολλά*, where a gen. absol. would be expected.

20. **χώραν**: i.e. their proper places.

21. **ἐπ᾽**, *in addition to.*

26. **ὡς**: *ἵνα.*

Page 109, line 6. **εἰς ἐνδεόμενά του** (= *τινός*), *in quarters lacking in anything* (of the things mentioned).

17. **προσδέησθε**: what is the force of *πρός* here? — **καί**, *also.* — **ὅτου** is gen. of price. H. 746; G. 1133; B. 353; Go. 513.

23. **συνοίσειν**: from *συμ-φέρω.*

24. **ᾖσαν** (not *ἦσαν*): from *εἶμι.*

27. **κληρωσαμένους . . . ἑκάστοις**, *and to assign by lot an equal number to each company.* Translate also literally.

Page 110, line 4. **τὰ εἴδη**: not nominative.

9. **τούτοις**: refers to the newly freed slaves, while **αὐτούς** refers to the taxiarchs.

14. After his promotion to the cavalry, each of the taxiarchs was to choose a successor in the command of the infantry forces.

Page 111, line 3. **τὸ μὲν γένος**: acc. H. 718. *b*; G. 1058; B. 337; Go. 537.

5. **ἵππον**: *ἱππέας.*

9. **ὑφ᾽ ὑμῶν**, *at your hands.*

16. **ἄπαις δ᾽ εἰμὶ ἀρρένων παίδων**, *I am childless of male children*, i.e. *I have no sons.* — **ὃς γὰρ ἦν μοι**, etc.:

this sentence admirably shows, by its lack of coherence, the agitation in Gobryas' mind as he tries to describe his son's death.

21. **τιθείη**: ποιοῖτο; *as a son could make his father happy by honoring him*, i.e. *honored as much as a son could do to make his father happy.*

22. **ὁ νῦν βασιλεύς**: Laborosoarchod [B.C. 557]; **τοῦ τότε βασιλέως**: Neriglissar [B.C. 561–557], who followed Evilmerodach, the son-in-law and successor of the Nebuchadnezzar of the Bible. Laborosoarchod ruled only nine months, being put to death on account of his great cruelty and tyranny.

28. **ἀνείς**: from ἀν-ίημι.

29. **κρείττων**: pred.; *thinking himself to be a better horseman than he.*

Page 112, line 3. **ὡς μήποτ' ὤφελεν**: sc. ἁμαρτεῖν. H. 871. *a*; G. 1512; B. 588; Go. 470. *b*.

4. **οὐδὲν δέον**, *it being not at all necessary*, i.e. *as he should not have done.* Accusative. H. 973; G. 1569; B. 658; Go. 591.

5. **ὑπὸ σκότου**, *under darkness, concealed.*

13. **παῖδα, ψυχήν**: H. 724; G. 1069; B. 340; Go. 535.

18. **τιμῆς**: i.e. the usual rites of burial.

20. **δῆλος ἦν συναχθόμενος**: what is the English idiom?

21. **εἰ μὲν ἔζη, οὐκ ἄν ποτε ἦλθον**: notice the difference in tense, and be careful to show it in translation.

22, 23. **ὑπ' ἐκείνου**, *at his hands.*

27, 28. **καὶ ὡς πρόσθεν . . . διάκειμαι**, *and how I now am situated who formerly lived in happiness.*

Page 113, line 1. **τιμωρίας**: gen. after τυχεῖν.

2. **ἀνηβῆσαι ἂν πάλιν δοκῶ**: what is force of ἄν here?

3. **ἀποθνήσκων**: conditional.

6. **φρονῶν φαίνῃ**, *are proved to be sincere.*

10. **ἥνπερ**: do not confuse with ἥνπερ above.

11. **τί**: acc.

14. **ἀποίσω**: from ἀπο-φέρω.

16. **γάμου ἤδη ὡραία**, *just of an age for marriage.*

23. **ἐπὶ τούτοις**, *on these conditions.*

Page 114, line 6. **δευτεραῖοι**: adj. for adv.

16. **αἱρέσιμον**: cf. χρήσιμος, ὠφέλιμος.

20. **ἐπ'**, *for, during.*

21. **ἂν ἐπιλιπεῖν**: with ὅσα. G. 1534.

22. **ὅ τι ποτ' εἴη ταῦτα**, *as to what this (preparation) meant.*

Page 115, line 13. **δεινόν τι**: for gender, cf. *Anab.* II. v. 9, φοβερώτατον δ' (ἐστὶν) ἐρημία. — **κάλλος** and **μέγεθος** are acc.

Page 116, line 3. **δεομένου**: concessive.

5. **στιβάδος**: probably a mattress filled with leaves and twigs.

16. **σφᾶς**: Γωβρύαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ.

19. **ὄμμασιν, ἁρπαγῇ, τῷ νῷ**: are all in the same construction, with *καταφανὴς γένοιτο.* Translate, *would neither by looks, nor by attempting to help himself, nor by abstraction of mind, appear to be struck with any (sort of) food or drink, so as not to notice the things which he would notice if he were not at his meal.*

Page 117, line 4. **τό** take with *οἴεσθαι*, as the subj. of *ἔδοξεν.* — **ὄντας**: temporal, *when they were in the field.* — **τῶν . . . ἐμβαινόντων**: part. gen. after *μηδενός*, which is gen. after *πλείω.* H. 755; G. 1153; B. 363; Go. 517.

15. **τοὺς δ' ἄλλους**: obj. of *ἄγειν.*

17. **τοὺς Πέρσας**: the Persian infantry who had recently been enrolled as cavalry, and not as yet acquired a great degree of proficiency; hence their experience of the following sentence.

26. **τῷ εὐθὺς φανεροὶ εἶναι**: *τῷ εὐθὺς φαίνειν*; dat. of means.

Page 118, line 15. **κἂν αὐτός**, *even he*, Gobryas.

24. **μήποτέ σοι λήξειεν**: H. 870; G. 1507; B. 587; Go. 476.

Page 119, line 3. **εἴ τι οὗτος πάθοι**, i.e. *if he should be killed.*

12. **ὡς**: *ἵνα*; *in order to be the better trusted.*

22. **προδιερευνησομένους**: what is the force of *πρό* and *διά* in this word?

Page 120, line 4. **πληγῆς**: H. 739; G. 1099; B. 356; Go. 510. *d.*

14. **δοκεῖν χρή**, *we may suppose.* — **ἐκ**, *after.*

22. **ἐκπιπτόντων**: causal.

23. **τῶν μέν, τῶν δέ**: in apposition with *τῶν ἡνιόχων.*

Page 121, line 1. **ἀποστάν**: 2 a. act. partic. neuter of *ἀφ-ίστημι.*

3. **ἔνθα**: relative.

6. **ἀμφὶ ἔχειν**, *be about, attend to.*

7. **ἐπισκέψαιτο τὸν Γ. πῶς ἔχοι**: *ἐπισκέψαιτο πῶς ἔχοι ὁ Γαδάτας.*

9. **τὸ τραῦμα**: acc.; why?

12. **ὁποῖός τίς ποτε φαίνει ἰδεῖν**, *what sort of a person you are to look upon*, i.e. *what sort of a looking person you are.*

13. **ὅστις . . . δεόμενος**, *who, not having any need of me that I know of.* Translate also literally.

18. **ὡς . . . οἴχομαι**, *that now, as far as my own efforts were concerned, I had perished.*

20. **παρείς**: from *παρ-ίημι.*

26. **δοῖεν**: H. 870; G. 1507; B. 587; Go. 476.

Page 122, line 8. **ἕτοιμος ἐᾶν**, *ready to let alone.*

14. **ἐῴην**: from *ἐάω.*

20. **πάντα ἐποίουν πείθοντες**, *they made every effort, did all they could to persuade.*

Page 123, line 5. **καί**, *even.*

6. **ἡ δ' ἐκ τῶν πολεμίων τροφή**: cf. *Hell.* V. i. 17: . . . *τὰ ἐπιτήδεια πορίζεσθαι, καὶ ταῦτα ὅθενπερ κάλλιστα· ἡ γάρ τοι ἐν πολέμῳ ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀφθονία εὖ ἴστε ὅτι ἅμα τροφήν τε καὶ εὔκλειαν ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις παρέχεται.*

11. **τῶν ἑαυτοῦ ἱππέων**: what construction is often found with *ἀφαιρέω* and words of similar meaning, instead of the genitive?

14. **χρῶ**: from *χράομαι*; not indicative.

17. **εὐνουστέροις . . . εἶχον**, *men better disposed to you than those who had them before.*

22. **σοῦ**: after *ἡττᾶσθαι*. H. 749; G. 1120; B. 364; Go. 509. *b*.

26. **φυλάττειν**: take with *ἐπιτήδειος*.

27. **ὅρα**: from *ὁράω*; imperative, *consider* (*whether*).

Page 124, line 7. **ἐπιβουλευσόμεθα**, *shall be plotted against.*

13. **σᾶ**: predicate.

Page 125, line 3. **τούτοις**, *by means of these persons.*

15. **ἐπειδή**, *since.*

17. **εἰ καί**, *even if.*

22. **ἐν ᾧ μὲν χρόνῳ**, *when.*

Page 126, line 2. **ἐκτεταμέναις**: from *ἐκ-τείνω*.

5. **γυμνὰ ὅπλων**, *unprotected by troops.*

7. **ἐπὶ λεπτόν**, *in a thin line.*

8. **τετάχθαι**: depends upon *ἀνάγκη* (*ἐστί*).

19. **μακραί**, *at a distance.*

21. **πρὸς τὸ ἐγγύς**, *to the nearest point* (of the enemy).

24. **κατόψονται**: from *καθοράω*.

29. **τῷ ὅλῳ**, *with their whole force.*

Page 127, line 8. **ὧν** (by attraction for *ἅ*) **εἰλήφεσαν**, *which they had captured* (*λαμβάνω*).

Page 128, line 7. **ὀργίζει**, middle.

9. **δοκῶν**: *νομιζόμενος*.

15. **καί**, *even.*

18. **ὀφθῆναι**: from *ὁράω*.

25. **ἐπεσπάσατο . . . τὰ ὄμματα**, *drew tears also from the eyes of Cyrus.* What is a literal rendering? *ὄμματα*, acc. H. 718. *a*; G. 1058; B. 335; Go. 537.

26. **ἐπισχών**: from *ἐπ-έχω*.

Page 129, line 6. **τὸ νῦν εἶναι**, *for the present.*

10. **θάτερα**: *τὰ ἕτερα*; *otherwise.*

25, 26. **ὅσον χρόνον . . . ἦγεν**, *while . . . was disengaged.*

Page 130, line 5. **μεταγιγνώσκειν**: notice the force of *μετά* here.

10. **διὰ χρόνου ἰδόντα**: i.e. since he had not seen him for a long time.

Page 131, lines 4, 5. **οἱ μέν, οἱ δέ**: in apposition with *οἱ φίλοι*.

8. **ἀπωλώλει τῷ φόβῳ**, *had* (*almost*) *perished from the fear.*

9. **δῆλος εἶ**: *δῆλόν ἐστιν ὅτι*, etc.

14. **τἀμά**: *τὰ ἐμά*; *my affairs.*

22. **ἐξενεγκεῖν**: from *ἐκ-φέρω*.

23. **περίβλεπτον**: pred.

25. **διεπράξω**: not active.

Page 132, line 18. To what does **τοῦ** belong?

19. **στρατευομένοις**: dat. in agreement with *ἡμῖν*, to be supplied after *συμφέρει*.

21. **τοῦ πλήθους**, *the main body.*

28. **τῶν ἡμετέρων ἀγομένων**: gen. absol., expressing time; *when our property was carried off.*

Page 133, line 5. **ἐκείνων**: *τῶν πολεμίων*. — **ὡς . . . ἑορτήν**, *since, then, there is war at home and a feast here*. Supply *νομίζοντι* after *οὖν* in agreement with *ἐμοί*, and translate literally.

11. **τίνων ποινάς**: cf. *δίκην διδόναι*, and notice the idea of giving or paying something owed to another, instead of the more familiar idea of receiving one's deserts from another or the punishment due one's self.

12. **ὧν**, *for the things in respect to which*, i.e. *for the wrongs which*.

13. **ἐν τῷ μέρει**, *in my turn*.

17. **γίγνοιτ᾽ ἄν**: notice the change to the vivid or *probable* future in *αὐξήσεται*.

18. **ὅπλα ἀφῄρηνται**, *have had their arms taken away*. What construction does the active, *ἀφαιρέω*, take?

25. **τὸ μέλλον**, *the future*.

Page 134, line 3. Notice the position of **ἄνευ**.

5. **ἐληλύθαμεν**: from *ἔρχομαι*. — **ἀνήλωται**: from *ἀναλίσκω*.

12. **ἐξελαθῆναι**: from *ἐξ-ελαύνω*.

19. **ἥττους**: not acc. — **τῶν πλεόντων**: H. 749; G. 1120; B. 364; Go. 509. *b*.

27. **ὥς**: *οὕτως*.

Page 135, line 5. **τοῖς πρόσω ὑμῖν**, *you who are far away*.

6. **ἐρρήθη**: from *εἶπον*.

27. **τῇ ἰσχύι**: *τῷ πλήθει*.

Page 136, line 11. **ὧν**: why genitive? Cf. *ὧν* in line 7 of the following page.

17. **τοὺς πολεμίους**: Croesus and the Lydians.

19. **τἀκεῖ** (*τὰ ἐκεῖ*), *matters there*.

21. **εἴσομαι**: from *οἶδα*.

24. **εἰδότες ἀπαγγέλλειν**: *εἰδέναι καὶ ἀπαγγέλλειν*.

Page 137, line 7. **ὧν** is the subject of *ἔδοξε*, attracted into the case of its omitted antecedent, which is governed by *ἐπεμέλετο*. H. 742, 996. *a*; G. 1102, 1032, 1033; B. 356, 486; Go. 511. *c*, 614.

12. **ἕκαστα**: acc.

20. **σχεδόν τι**, *almost*.

21. **ὅσα ἔχων**, *with which*.

23. **εἰς τοὺς μυρίους**, *to the number of ten thousand*.

Page 138, line 4. **οὐδέν**: pred. after *ὄντα*.

12. **μισθουμένους**: modifies *τελεῖν*; *to spend in hiring*, etc.

16. **ποδήρεσι**: cf. *Anab*. I. viii. 9, *ἐχόμενοι δὲ ὁπλῖται σὺν ποδήρεσι ξυλίναις ἀσπίσιν*.

25. **τῶν κάτω**, *dwelling near the sea*.

26. **σχεδὸν δὲ τούτοις ταὐτά**, *almost the same as these (spies)*.

Page 139, line 2. **πεύσεσθαι**: from *πυνθάνομαι*.

6. **εἰώθεσαν**: from *ἔθω*.

7. **πάντα**: i.e. *all places*.

25. **ἠκούετε**: sc. *ἄν*.

27. **ἣν τότε νίκην**: *τὴν νίκην ἣν τότε ἐκτήσαντο*.

Page 140, line 10. **οὐχ οὕτως ἑστήξει ὥσπερ πρόσθεν**, *will not stand still just as formerly*.

13. **ἑστᾶσι**: *ἵστανται*. — **τὰ ὑπερέχοντα πάντα**: acc.

15. **ἐλῶντες**: fut. partic. of *ἐλαύνω*.

23. **ὁπότε**, *since* (sc. *οὕτως φοβεῖσθε*).

25. **μάχῃ ἡττηθέντες ἔφυγον**: i.e. they were beaten before they fled.

Page 141, line 5. **ἀφεῖναι**: from *ἀφ-ίημι*; *send off*.

Page 142, line 1. **ἐπιλελησμένος εἴη**: from *ἐπι-λανθάνω*. — **μετέλθοι**: for the meaning of *μετά* in composition, cf. *μεταπέμπομαι*.

13. **ποιούμενοι**: *καθιστάντες*.

15. **κατὰ ταῦτα**, *near that part, at hand*.

16. **ὡς τὰ πολλά**: *ὡς ἐπὶ πολύ*.

18. **κατά**: cf. *κατὰ ταῦτα*.

20. **τοῦ ταξιάρχου**: i.e. each taxiarch.

24. **παρόντα**: predicate.

Page 143, line 3. **προμετωπιδίοις καὶ προστερνιδίοις**: cf. *Anab*. I. viii. 7, where the Persian horses are similarly equipped: *οἱ δ' ἵπποι πάντες οἱ μετὰ Κύρου εἶχον καὶ προμετωπίδια καὶ προστερνίδια*.

Page 144, line 6. **ἅτε καὶ τῆς φύσεως ὑπαρχούσης**, *since he was so by nature*.

15. **τῶν νῦν λεχθέντων**, i.e. *that can now be spoken*.

16. **τὴν ἐμὴν . . . φιλίαν**: H. 712; G. 1049; B. 329. 1; Go. 530. *a*.

18. **ἐπιέσασθαι**: from *ἐπι-έννυμι*. Render *be put under ground* (lit. *dress myself in earth*).

25. **πρὸς δὲ καί**: *προσέτι δέ*.

Page 145, line 4. **ἀξίῳ**: pred. after *φανῆναι*, but dat. in agreement with *μοι*.

6. **κατά**, *by*.

9. **ἔχουσα**: *δυναμένη*.

11. **λαθοῦσα αὐτόν**, *unperceived by him*.

15. **προσήνεγκαν**: from *προσφέρω*.

16. **ἐμφαγεῖν**, *something to eat*.

18. **ἀεί**, *from time to time*.

Page 146, line 10. **ἀετὸς χρυσοῦς**: cf. *Anab*. I. x. 12, *καὶ τὸ βασίλειον σημεῖον ὁρᾶν ἔφασαν, ἀετόν τινα χρυσοῦν ἐπὶ πέλτῃ ἐπὶ ξύλου ἀνατεταμένον*.

19. **ἐπέκαμπτον**: so the king, in the battle of Cunaxa (*Anab*. I. viii. 23), *ἐπέκαμπτεν ὡς εἰς κύκλωσιν*. The form of the line here would be, then, ⌊_⌋, *ὥσπερ γάμμα ἑκατέρωθεν*.

23. **ὡς πρόσω**, *how far*.

Page 147, line 8. **ἀναβαίνοντα**, *going on farther*.

13. **κατὰ κέρας**, *by column*.

17. **ἐκεῖσε**: probably at one of the wings.

22. **οὐ**: modifies *ὀλίγος*.

25. **εἰρήσεται**: from *εἶπον*. — **ἐχομένους ὅτι μάλιστα**, *as near as possible*.

Page 148, line 5. **εἶπεν ἄν**: H. 835. *a*; G. 1296; B. 568; Go. 467. *a*.

10. **τὸ ἀπὸ τοῦδε**, *for the future*. H. 719. *b*; G. 1060; B. 336; Go. 540.

11. **θεούς**: obj. of *αἰτιατέον*.

16. **εἰσενεγκεῖν**: from *εἰσ-φέρω*.

18. **πρόκειται**: *ἐν μέσῳ κεῖται* (*Anab*. III. i. 21). In the present

instance the ἆθλα are διώκειν, παίειν, etc.

20. **τοῖς δὲ κακοῖς**: as opposed to *τοῖς νικῶσι μέν*.

22. **προσήσομαι**: from *προσ-ίημι*.

24. **εἶπεν ἄν**: cf. *εἶπεν ἄν*, in line 5.

Page 149, line 3. **ὁ μὲν θεὸς . . . συνηξίωσε**: Abradatas had obtained his position in the line by lot.

13. **ἢν φθάσωμεν . . . κατακανόντες**, i.e. *if we kill them before they kill us.*

19. **παρέρχομαι**: w. fut. force; *I am going.*

20. **ἤν τί που μένῃ πολέμιον**, *if the enemy make a stand anywhere.* Note carefully the accents of *ἤν τί που*, and render the sentence literally.

23. **ἐγγύτερον . . . τῶν πολεμίων**, *nearer the enemy.*

25. **ἦρε**: from *αἴρω*.

Page 150, line 8. **τεθέν**: from *τίθημι*. Write a complete synopsis of *ἐτέθην*, if the form of *τεθέν* does not suggest itself.

14. Compare with this the opening of the battle of Cunaxa in *Anab.* I. viii.

21. **φάλαγγι** (i.e. *τῶν πολεμίων*): obj. of *προσ-έβαλλεν*.

24. **προείς**: from *προ-ίημι*.

29. **ἐκ πάνυ πολλοῦ**, *when they were still at a great distance.*

Page 151, line 3. **φεύγοντες** (w. acc.), *fleeing from, seeking to escape.* So also *ἔφευγεν*, below.

7. **ἐνίει**: *ἐνίετο*.

8. **ἵππων**: with *φειδόμενος*. H. 742; G. 1102; B. 356; Go. 511. *c.* — **οὐδέν**: is adverbial.

18, 19. **τοὺς ἔνθεν καὶ ἔνθεν**: subj. acc. of *μένειν*. This prevented the Egyptians from doing as the Greeks under Cyrus the Younger: *οἱ δ' ἐπεὶ προΐδοιεν, διίσταντο* (*Anab.* I. viii. 20).

21. **ὅτου**: from *ὅστις*.

Page 152, line 1. **ᾗ, ταύτῃ**: adverbs.

4. **πολλοί**: at the beginning of the battle the Egyptians numbered 120,000, in a solid mass, with a depth of 100 men. Most of these were still in line, as so many of the Persians had gone off in pursuit of the fleeing chariots, instead of supporting Abradatas.

11. **πρὸς τοῖς ὤμοις οὖσαι**, *resting against their shoulders.*

13. **ἐν ἄκραις ταῖς χερσί**, *at arm's length.*

17. **ἐπί**, *behind, in the rear of.*

Page 153, line 1. **ἐωσμένους**: from *ὠθέω*. — **ἂν . . . σχοίη**: potential.

5. **ἀφορῶντας**, *looking away;* so *with their backs turned, in the rear.* Cf. Caes. *D. B. G.* II. 26, neque timerent ne *aversi* ab hoste circumvenirentur.

14. **προσπεσόντες . . . ἐπαίοντο**: Compare this most graphic sentence with *Hell.* IV. iii. 19, *καὶ συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐωθοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον.*

24. **εἴ πῃ . . . μάχοιτο**: cf. note on page 149, line 20.

Page 154, line 1. **ὁρᾶσθαι**, i.e. *were toward the enemy.*

2. **ὑπὸ ταῖς ἀσπίσιν ἐκάθηντο**: the Egyptians were described, it will be remembered, *σὺν ἀσπίσι ποδήρεσι καὶ δόρασι μεγάλοις* (page 138, line 16). These formed a sort of rampart, behind which the Egyptians sat grimly waiting for death to come to them.

14. **ποιοῦντες**, **παραδόντες** (15), **γενόμενοι** (16): all express means.

17. **ἐξόν**: H. 973; G. 1569; B. 658; Go. 591.

18. **τί ἡμῖν ἀξιώσεις χρῆσθαι**, *how will you think fit to treat us?* *τί* is acc. of respect.

26. **σφίσιν**: dat. of advantage. H. 767; G. 1165; B. 378; Go. 523.

27. **τούτῳ . . . γιγνώσκεσθαι**, *to him alone they were known.*

Page 155, line 12. **ὅποι . . . ὁδοῦ**, *as far as he could, on the way home.* *ὁδοῦ* depends on *προσωτάτω*. H. 757; G. 1149; B. 360; Go. 507. *d.*

16. **ὡς προσβαλῶν** (fut.), *as if intending to make an attack.*

21. **τινός**: take with *δοῦλος*.

23. **τὴν αὐτήν**, *the only.* H. 681.

25. **τῆς πόλεως**: gen. after *ὅποι*: *to whatever part of the city.*

Page 156, line 6. **ὅπλα**: *στρατόπεδον.*

15. **παύσασθαι ὀργιζόμενον**, *cease being angry.* H. 980, 981; G. 1578; B. 659, 660; Go. 584, 585.

26. **τῆς πόλεως**: cf. *πόλεως* above.

Page 157, line 4. **τὸ ἀπὸ τοῦδε**: see note on page 148, line 10. — **δίδωσι**, *allows.*

Page 158, line 5. **ἐφεῖναι**: from *ἐφ-ίημι.*

10. **μὴ ποιῆσαι**: obj. of *διαπέπραγμαι.*

13. **ἔσεσθαι**: sc. *σοί.*

16. **εἰς νέωτα**, *in a year's time.*

27. **πάντα**: neuter plur., obj. of *πράττειν.*

Page 159, line 1. **ἐβουλόμην ἄν**: what effect does *ἄν* have here?

7. **τοῦτο**: acc. — **μὴ ὅτι**: H. 1035. *a*; G. 1504; B. 442, note.

10. **μάλ' ἄτοπα**: Herodotus (I. 48) relates that after cutting into small pieces a tortoise and a lamb Croesus boiled them together in a brazen caldron, then sent to the several oracles to ask them what he was doing. The response from Delphi and one other were correct. — Read the account of Croesus in Rawlinson's *Herodotus.*

25. **προστάξαντα**: denotes the means of *διδόναι*. It agrees with *αὐτόν*, and governs *τὸ ῥᾷστον.*

26. **τοὺς μέν, τοὺς δέ**: in apposition with *ἄλλους.*

27. **ἑαυτόν**: obj. of *εἰδέναι* (from *οἶδα*), but not to be rendered in English.

Page 160, line 17. **ὡς ἱκανὸς ὤν**, *as though I were able.*

21. **τὸν πρῶτον βασιλεύσαντα**: Gyges, B.C. 716–678.

28. **καὶ γὰρ δύνασαι ποιῆσαι**, *since I am now your prisoner of war.*

Page 161, line 15. **ἐμοὶ τὸ ἴσον**, *equally with me.*

18. **ἥν**: *ἐκείνην ἥν.*

23. **ἀσφαλέστερον**: the presence of Croesus would be a safeguard against any attempt to regain his kingdom.

Page 162, line 9. **τὸ βάθος**: acc. of specification.—**τὴν φάλαγγα**: is subject of *γενέσθαι.*

24. **ἁλῶναι**: from *ἁλίσκομαι.*

Page 163, line 6. **ἐῶμεν**, *let us leave*, i.e. *think no more of.*

10. **ὅσον**, i.e. *a place large enough.*

17. **ἄνω κυρτοῦνται**: this quality of palm trees under stress is mentioned by a number of ancient writers.

20. **ἀνέλοι**: from *ἀν-αιρέω.*

Page 164, line 2. **ἑορτήν**: Herodotus (I. 191) says, *τυχεῖν γάρ σφι ἐοῦσαν ἑορτήν.*

4. **ἐπειδὴ τάχιστα**, *cum primum.*

19, 20. **ὁ μὲν ποταμὸς . . . ὁδοῦ**, i.e. *the river has given us a passage into the city.* But translate also literally.

Page 165, line 5. **τὴν ταχίστην**: H. 719; G. 1060; B. 336; Go. 540.

13. **ἐρρήθη**: from *εἶπον.*

16. **ὡς . . . καὶ αὐτοί**, *as if they, too, were revelers.*

20. **ἐπί**, i.e. *to attack.*

21. **ἐπεισπίπτουσιν αὐτοῖς πίνουσι**: read the account of this in the book of Daniel, chap. v.; for the king mentioned here is the Belshazzar of the Bible.

26. **χαλῶσας**: contr. from *χαλαούσας.*

Page 166, line 6. **ὅτῳ**, *in whatever way.*

8. **τοὺς δ' ἐν ταῖς οἰκίαις** is object, and **τοὺς . . . ἐπισταμένους** subject of *κηρύττειν.*

17. **ἑαλωκυῖάν**: from *ἁλίσκομαι.* H. 980, 982; G. 1588; B. 659, 661; Go. 584, 586.

21. **ἐφῆκε**: from *ἐφ-ίημι.*

23. **ληφθήσοιτο**: from *λαμβάνω.*

Page 167, line 1. **ἐξελεῖν**: from *ἐξ-αιρέω.*

10. **ὧν ἔλαβον**: take with *δεσπότας.*

14. **ἀφείη**: from *ἀφ-ίημι.*

Page 168, line 3. **συνδόξαν**: participle. H. 973; G. 1569; B. 658; Go. 591.

7. **ἔργων**, *public works*, government buildings, palaces, etc.

12. **συμφύλακας**: in apposition with *οὕς.*

23. **ἄνευ αὐτοῦ**, *without his presence.*

24. **φύλαξι**: in appos. with *τισίν* (dat. after *χρηστέον*).

26. **ἐν τοῖς μεγίστοις**: of the highest importance.

28. **μὴ ὄντων**: conditional; *if those by whom*, etc.

Page 169, lines 5, 6. **οὐ γὰρ . . . δεῖ**, *for he thought that it was not possible for a man who was not himself what he should be.*

11. **τό**: belongs with *ἔχειν*; *to be himself engaged.*

24. **τῷ Κύρῳ ἐγένετο**, *it happened to Cyrus*, i.e. *Cyrus was able.* The subject of *ἐγένετο* is *μηδὲν . . . ἔχειν*,

Page 170, line 14. **ἐκέλευσεν ἄν, ἦκον ἄν**: H. 835, *a*; G. 1296; B. 568; Go. 467. *a*.

27. **τοῦτον**: secondary acc. with ἀφελόμενος.

Page 171, line 1. **τῷ δέοντι**: sc. χρόνῳ.

11. **βλέποντα νόμον**, i.e. *a living law*.

23. **ἄν**: take with ἀρέσκειν.

Page 172, lines 1, 2. **τῶν . . . δοκούντων**: gen. after μᾶλλον.

5. **ᾧ**: goes with τοῦτον.

11. **τῶν εὐφροσυνῶν**: depends on προπονεῖν.

17. **τῷ ὄντι**, *really*, *in reality*. With the general idea of this paragraph compare *Anab.* I. ix. 3, ἔνθα (at the Persian court) πολλὴν μὲν σωφροσύνην καταμάθοι ἄν τις, αἰσχρὸν δ' οὐδὲν οὔτ' ἀκοῦσαι οὔτ' ἰδεῖν ἔστι.

27. **ὡς**: ὥστε.

Page 173, line 7. **τὸ μὲν περιελέσθαι** (from περι-αιρέω): obj. of ἀπεδοκίμασε.

14, 15. **ὡς . . . ἐλθεῖν**, *how it seems to us* (i.e. *to me*) *that he came to be loved*; lit. *how he seems*, etc.

24. **τῷ προπονεῖν, τῷ εἶναι**: in appos. w. τούτοις, which denotes *means*.

27. **ἐγένετο αὐτῷ**: like ἐγένετο on page 169, line 24.

Page 174, line 12. **αἱστισινοῦν**: from ὁστισοῦν.

17. **τοῦτο**: subj. of ἐμποιεῖν.

24, 25. **πολὺ διαφέρει**, *are greatly superior*.

Page 175, line 4. **διενεγκών** (from δια-φέρω): governs ἀνθρώπων. H. 749; G. 1120; B. 364; Go. 509. *b*.

Page 176, line 18. **οὔκουν ὅπως**, *not only not*.

25. **ἑνί γε ἀνδρί**: in appos. w. αὐτῷ; *for himself as an individual*.

Page 177, line 1. **ἐξ ὅτου**: sc. χρόνου.

3. **φάναι**: supply some verb of speaking, as on page 18.

Page 178, line 6. **καταθεῶ**: not indic.

21. **τούτου**: with περιγενέσθαι. H. 749; G. 1120; B. 364; Go. 509. *b*.

Page 179, line 3. **πλειόνων**: H. 739; G. 1099; B. 356; Go. 510. *d*.

24. **μεμηχανημένων**: mid., = πεποιημένων.

Page 180, line 8. **ῥηθείσῃ**; from εἶπον.

Page 182, line 17. **πολύ**: take with μᾶλλον.

27. **ὀρθὴν ἔχων τὴν τιάραν**: the king alone was allowed to wear the tiara in this way, those of subjects being made of soft material, hence falling to one side. In *Anab.* II. v. 23, τὴν τιάραν ὀρθὴν ἔχειν is used of aspiration to royal power. See cut on page 72.

Page 183, line 29. **εἰς ἑκατὸν πανταχῇ**, *a hundred each way*, i.e. 10.000.

Page 184, line 11. **ἀνὰ κράτος . . . ἀφεῖναι**, *put the horses to their speed.*

21, 22. **χάριν . . . καταθέσθαι**, *gain the favor of a good man.*

Page 185, line 7. **ἐκείνου**: gen. after *ἔτυχες*, to be supplied.

12. **τὸ γένειον**: acc. — **ἐρρύη**: from *ῥέω.*

25. **ἀφίει**: sc. *Κῦρος.* Cf. page 184, line 11.

Page 186, line 7. Cyrus was celebrating his victory in the races.

15. **ὁπότε δὲ αὐτοὶ εἶεν**, *but when they were alone.*

Page 187, lines 19, 20. **ἔστιν οἷς**: *ἐνίοις.*

20. **αὐτόν**: *Κῦρον*, obj. of *ἑώρα.*

28. **φιλανθρωπίας**: gen. with *ἔργα.*

Page 188, line 1. **τὰ μέν**: obj. of *ἐπιδείκνυσθαι.* — **ποιοῦντα**: denotes means; *by doing harm to men.*

15. **τὴν τιμιωτέραν ἐμοῦ χώραν**: probably the first seat at Cyrus's left, while Hystaspes sat at his right hand.

21. **τῶν ἡμετέρων ἕνεκα**, *for my service.*

Page 189, line 10. **τὸ Περσικόν**: this allusion will be better understood by *Anab.* VI. i. 10: *τέλος δὲ τὸ Περσικὸν ὠρχεῖτο· κρούων* (*clashing together*) *τὰς πέλτας καὶ ὤκλαζε* (*fell on his knees*) *καὶ ἐξανίστατο· καὶ ταῦτα πάντα ἐν ῥυθμῷ ἐποίει πρὸς τὸν αὐλόν.*

Page 191, lines 5, 6. **οὐκ ἂν . . . εἰρῆσθαι**, *would you not pay a good price that this had been said by you?*

Page 192, line 1. **ἐφίλησε**: as a sign that Chrysantas was his dearest friend.

12. **ὡς καὶ ἀποδημεῖν**, *for him to* (i.e. *so that he could*) *go away from home.*

Page 193, line 1. **ἔγημε τὴν . . . θυγατέρα**: note below the difference in construction in speaking of a woman.

24. **οἵπερ . . . κύριοι εἰσι**, *those who held the highest offices.*

Page 194, line 1. **δίκαιος οὖν εἰμι**: used like *φάνερός εἰμι.* H. 944; G. 1527; B. 634.

3. **τὰ . . . παρελθόντα**, *in the past.*

11. **μετουσίαν**, *share in the command.*

Page 195, line 2. **εἰ**: with *ἀποτελοίη.*

10. **τὴν Κυαξάρου θυγατέρα**: Ctesias says that Cyrus married Amytis, daughter of Astyages, while Herodotus marries him to Cassandané, daughter of Pharnaspes.

22. **οἱ λεγόμενοι**: i.e. those meant when it is said, etc.

Page 196, line 11. **ἔστι δ' ὅτε**: *ἐνίοτε δέ.*

25. **ἐκβάντι**, *to one leaving.*

Page 197, line 10. **Σούσοις**: a celebrated city of Persia, lying east of the Tigris, and sheltered by moun-

tains from the severe northeast storms and winds. Many fine ruins, including those of the palaces of Darius and Xerxes, are still to be seen.

11. **Ἐκβατάνοις**: the former capital of Media, a magnificent city in the time of Cyrus and the later kings. No important ruins, however, are left.

13. Xenophon's account of the peaceful end of Cyrus differs in a marked degree from the story of Herodotus. According to his version (I. 201), Cyrus formed a plan to attack the Massagetae, a northern people. He defeated them in a fierce battle, but was himself slain and his body mutilated by the enemy (I. 214). Ctesias states that Cyrus made an invasion of the Derbices, — a nation on the border of India, — who defeated him in a battle in which he received a wound from the effects of which he died in three days.

Page 199, line 10. **οὐδέν**: sc. *ἐστιν*.

Page 200, line 4. In disposing the power as he did, Cyrus brought on the very evils which he hoped to prevent. For Cambyses, soon after attaining the throne, grew jealous of his brother, and had him secretly put to death. Several years later, while Cambyses was subjugating Egypt, an impostor calling himself by the name of the murdered prince, whom he greatly resembled, raised a formidable conspiracy. Though returning at the head of a victorious army, Cambyses believed himself unable to regain his lost scepter, and committed suicide rather than meet the disgrace of seeing another upon the throne.

Page 201, line 2. **ἄρχου**: from *ἄρχομαι*.

18. **σοῦ**: *Ταναοξάρους*.

Page 202, line 10. **εἰ μέν**: supply an apodosis, as *καλῶς ἔχει*.

12. **αὕτη**: for *τοῦτο*, by attraction.

26. **ὅθενπερ**: *whence*, i.e. *in the same manner*.

Page 203, line 10. **εὐεργετοῦντες**: conditional.

VOCABULARY

A

ἀβλαβής, ές, adj., *without harm; unharmed, unhurt.*

Ἀβραδάτας, ου, *Abradates*, king of Susa and husband of Panthea.

ἀγαθός, ή, όν, adj., *good, noble, brave, excellent*; καλὸς κἀγαθός, *good and true, honorable and worthy*; as noun, οἱ, *the good*; καλὰ τἀγαθά, *blessings, prosperity; good conduct.* Comp. ἀμείνων, superl. ἄριστος.

ἀγάλλω, αλῶ, ἤγηλα, *make glorious*; pass., *take delight, glory.*

ἄγαμαι, ἠγασάμην, ἠγάσθην, *wonder, be astonished; be pleased; admire; deem worthy.*

ἀγαπάω, ήσω, ἠγάπηκα, *treat with affection; love; be pleased* or *satisfied, rest contented.*

ἀγαπητός, ή, όν, verbal adj. of ἀγαπάω, *beloved*; ἀγαπητόν ἐστι, *one should be content.*

ἀγγελίā, ἡ, *message, tidings.*

ἀγγέλλω, ελῶ, ἤγγειλα, ἤγγελκα, ἤγγελμαι, ἠγγέλθην, *announce.*

ἄγγελος, ὁ, *messenger, envoy.*

ἀγέλη, ἡ (ἄγω), *herd.*

ἀγεννής, ές, adj. (γέννα, *birth*), *of no family, lowborn, humble.*

ἀγνοέω, ήσω, ἠγνόησα, etc., *not to perceive* or *know, be ignorant; go wrong, make a false step*; pass., *be unknown.*

ἀγνώμων, ον, adj. (γνώμη), *ill-judging; senseless, rash.*

ἀγορά, ἡ (ἀγείρω, *assemble*), *assembly of the people; market place, forum, agora; things sold in the market, provisions.*

ἀγοραῖος, ον, adj., *of* or *belonging to the* ἀγορά; *lounger in the market place.*

ἄγρā, ἡ (ἄγω), *catching; game, prey, prize.*

ἄγριος, (ᾱ), ον, adj. (ἀγρός, *field*), *living in the fields, wild.*

ἀγρυπνέω, ήσω (ἄγρυπνος, *sleepless*), *lie awake, be wakeful.*

ἀγυιά, ἡ, *street, avenue.*

ἀγύμναστος, ον, adj. (γυμνάζω), *unexercised; untrained, unpracticed.*

ἀγχέμαχος, ον, adj. (ἄγχι, *near*; μάχομαι), *fighting hand to hand; for close fight.*

ἀγχίνοος, ον, contr. νους, νουν, adj., *ready of wit, quick of apprehension.*

ἄγω, ἄξω, ἦξα (rare), ἤγαγον, ἦχα, ἦγμαι, ἤχθην, *lead, conduct, bring up, drive; lead out; carry, con-*

vey; carry off, make way with; σχολήν, *be free from business, be disengaged;* ἑορτήν, *hold, celebrate; pass, spend;* ἄγε, ἄγετε, as interj., *come! well!*

ἀγωγή, ἡ (ἄγω), *leading; march.*

ἀγών, ῶνος, ὁ (ἄγομαι), number of people *brought together; contest, struggle, trial, battle.*

ὁγών, by crasis for ὁ ἀγών.

ἀγωνίᾱ, ἡ (ἀγών), *contest, dispute.*

ἀγωνίζομαι, ιοῦμαι, ἠγωνισάμην, ἠγώνισμαι, ἠγωνίσθην (ἀγών), *contend for a prize;* of war, hunting, or rivalry, *contend, struggle, fight.*

ἀγωνιστέον, verbal adj. of ἀγωνίζομαι, *one must contend,* etc.

ἄδειπνος, ον, adj. (δεῖπνον), *supperless.*

ἀδελφή, ἡ, *sister.*

ἀδελφός, ὁ, *brother.*

ἄδηλος, ον, adj., *not seen* or *known; unknown, doubtful, obscure.*

ἀδιήγητος, ον, adj. (διηγέομαι), *not to be described; indescribable.*

ἀδικέω, ήσω, etc. (ἄδικος), *do wrong; act unjustly; wrong, injure;* pass., *be wronged.*

ἀδικίᾱ, ἡ, *wrongdoing; wrong, injury, injustice.*

ἄδικος, ον, adj. (δίκη), *wrongdoing, unrighteous, wicked, unjust;* τά, *injustice.*

ἀδίκως, adv. (ἄδικος), *wrongly, unjustly, falsely.*

ἀδόλως, adv. (ἄδολος, *without fraud*), *without willful wrong* (Lat. sine dolō malō).

ἀδύνατος, ον, adj., *unable, powerless; disabled, helpless; impossible.*

ᾄδω (for ἀείδω), ᾄσομαι, ᾖσα, ᾔσθην, *sing, praise, celebrate.*

ἀεί, adv., *always, ever;* ἀεὶ ὄντες, *immortal.*

ἀετός, ὁ, *eagle; golden eagle* as a standard.

ἀηδῶς, adv. (ἀηδής, *unpleasant*), *without pleasure, unwillingly.*

ἀθάνατος, ον, adj., *undying; everlasting, perpetual, for life.*

ἀθέμιτος, ον, adj., *lawless; unlawful, godless, impious.*

ἆθλον, τό, *prize of contest; reward, prize.*

ἀθροίζω, σω, ἤθροισα, ἤθροισμαι, ἠθροίσθην (ἀθρόος), *gather, collect, muster.*

ἀθρόος, ᾱ, ον, adj., *in crowds* or *masses, close together, in close order.*

ἀθῡμέω, ήσω (ἄθῡμος), *be despondent* or *discouraged, lose heart.*

ἀθῡμίᾱ, ἡ, *want of heart, faint-heartedness.*

ἄθῡμος, ον, adj. (θῡμός), *without heart, disheartened; faint-hearted.*

ἀθύμως, adv. (ἄθῡμος), *without heart;* ἔχειν, *be faint-hearted.*

Αἰγύπτιοι, οἱ, *the Egyptians.*

Αἴγυπτος, ἡ, *Egypt.*

αἰδέομαι, έσομαι, ᾔδεσμαι, ᾐδέσθην, *be ashamed to do a thing; respect, regard.*

αἰδώς, όος (οῦς), ἡ (αἰδέομαι), *sense of shame* or *propriety, modesty, bashfulness.*

Αἰθιοπίᾱ, ἡ, *Ethiopia,* the southern boundary of Cyrus' kingdom.

αἷμα, ατος, τό, *blood.*

αἱματόω, ώσω (αἷμα), *make bloody, stain* or *cover with blood.*

αἴξ, *αἰγός, ὁ, ἡ, goat.*

αἱρέσιμος, *ον*, adj. (*αἱρέω*), *that can be taken.*

αἵρεσις, *εως, ἡ* (*αἱρέω*), *a taking; choice, option.*

αἱρετός, *ή, όν*, verbal adj. of *αἱρέω*, *to be chosen, preferable.*

αἱρέω, *ήσω, εἷλον, ᾕρηκα, ᾕρημαι, ἡρέθην, take; capture; overtake, run down, catch;* mid., *choose, elect; elect, prefer; undertake* (business), *engage in.*

αἴρω, *ἀρῶ, ἦρα, ἦρκα, ἦρμαι, ἤρθην, take up; take away, carry off; raise, give* (a signal); mid., *undertake, begin.*

αἰσθάνομαι, *αἰσθήσομαι, ᾐσθόμην, ᾔσθημαι, learn by the senses; perceive, see, notice, hear; perceive by the mind, understand, learn;* pf., *have found out, know.*

αἴσιος, (ā), *ον*, adj. (*αἶσα, fate*), *boding well, lucky, propitious.*

αἶσχος, *ους, τό, shame; deformity, ugliness.*

αἰσχρός, *ά, όν*, adj. (*αἶσχος*), *causing shame; ugly, ill-favored; disgraceful, unbecoming, improper; base, mean, dishonorable; τό, that which is dishonorable.*

αἰσχῡ́νομαι, *οῦμαι, ᾐσχύνθην, be ashamed, feel shame, be ashamed before, stand in awe of; be dishonored* or *disgraced; τὸ αἰσχύνεσθαι, modesty, self-respect.*

αἰτέω, *ήσω, ᾔτησα*, etc., *ask, beg, demand, request;* mid., *ask for oneself, beg, pray for, implore.*

αἰτιάομαι, *άσομαι, ᾐτιᾱσάμην, ᾐτίᾱμαι* (*αἰτίᾱ, charge*), *charge, accuse, censure.*

αἰτιατέον, verbal of *αἰτιάομαι, one must charge.*

αἴτιος, *ᾱ, ον*, adj. (*αἰτέω*), *being the cause; responsible, to blame, blameworthy, culpable.*

αἰχμάλωτος, *ον*, adj., *taken by the spear, captured in war, taken prisoner; τά, booty.*

αἰχμή, *ἡ, point of a spear; spear, lance, dart.*

αἰών, *ῶνος, ὁ, period of existence; life, lifetime; time.*

ἀκῑνάκης, *ου* [Persian], *short sword.*

ἀκίνδῡνος, *ον*, adj., *without danger, safe; ἐν ἀκινδύνῳ, out of danger.*

ἄκλειστος, *ον*, adj. (*κλείω, close*), *not closed* or *fastened, open.*

ἀκμάζω, *άσω* (*ἀκμή*), *be at one's prime; μᾶλλον, surpass, outshine.*

ἀκμή, *ἡ, point; highest point, bloom, prime; θέρους, midsummer.*

ἀκολουθέω, *ήσω* (*ἀκόλουθος, following*), *follow* (a leader), *go with one, take part in an expedition.*

ἀκοντίζω, *ιῶ* (*ἄκων, javelin*), *hurl a javelin, wound with a javelin.*

ἀκόντιον, *τό*, dim. of *ἄκων, javelin, dart.*

ἀκοντιστής, *οῦ* (*ἀκοντίζω*), *darter, javelin man.*

ἀκοντιστικός, *ή, όν*, adj. (*ἀκοντίζω*), *skilled in throwing the javelin.*

ἀκούω, *σομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, ἠκούσθην, hear, hear of, listen to, heed.*

ἄκρᾱ, *ἡ* (*ἄκρος*), *headland; citadel.*

ἀκράτεια, *ἡ* (*ἀκρατής, powerless*), *incontinence, lack of self-control, license.*

ἀκρῑβόω, *ώσω* (*ἀκρῑβής, exact*), *make exact; understand thoroughly; perform exactly, be exact in.*

ἀκρῑβῶς, adv. (ἀκρῑβής, *exact*), *to a nicety; precisely, exactly.*

ἀκροάομαι, ᾱ́σομαι, ἠκροᾱσάμην, ἠκρόᾱμαι, *listen to, attend to.*

ἀκροβολίζομαι, ἀκροβολισάμην (ἀκρόβολος, *struck from afar; slinger*), *throw from afar; skirmish.*

ἀκροβόλισις, εως, ἡ, *skirmishing, skirmish.*

ἀκροθίνιον, τό (ἄκρος, θῑ́ς, *heap*), *topmost part of a heap;* plur., *choice parts, first fruits.*

ἀκρόπολις, εως, ἡ, *the upper city; citadel.*

ἄκρος, ᾱ, ον, adj. (ἀκή, *point*), *at the furthest point; ends of;* ταῖς χερσί, *at arm's length;* τό, *height, summit.*

ἄκων, ἄκουσα, ἆκον, adj. (ἑκών), *against one's will, unwilling, reluctant.*

ἀλαλάζω, άξομαι, ἠλάλαξα, *raise the war cry* (ἀλαλαί), *shout aloud.*

ἀλγέω, ήσω (ἄλγος, *pain*), *feel pain; be grieved, troubled,* or *distressed.*

ἀλεεινός, ή, όν, adj. (ἀλέᾱ, *heat*), *open to the sun; warm, hot.*

ἀλέξω, ξομαι, ἠλέξησα, ἠλεξάμην, *ward off; assist;* mid., *defend oneself.*

ἄλευρα, τά (ἀλέω, *grind*), *wheat flour.*

ἀληθεύω, σω (ἀληθής), *speak truth.*

ἀληθής, ές, adj. (λήθω = λανθάνω), *unconcealed; true, real;* τὰ ἀληθῆ (τἀληθῆ), *the truth.*

ἅλις, adv. (ἀλής, *assembled*), *in heaps; sufficiently, enough.*

ἁλίσκομαι, ἁλώσομαι, ἥλων (ἑάλων), ἥλωκα (ἑάλωκα), *be taken, captured, caught* or *seized.*

ἄλκιμος, (η), ον, adj., *strong, stout, vigorous; strong, brave, bold.*

ἀλλά, conj. (ἄλλος), *otherwise; but,* stronger than δέ; *well, certainly, then, yes.*

ἀλλήλων, gen. plur., reciprocal pron., *of one another.*

ἀλλοδαπός, ή, όν, adj. (ἄλλος), *belonging to another people* or *land, strange, foreign.*

ἄλλοθεν, adv., *from another place.*

ἅλλομαι, ἁλοῦμαι, ἡλάμην, ἡλόμην (rare), *spring, leap, bound.*

ἄλλος, η, ο, adj., *another, other, one besides;* sing., *rest of; besides, further, else;* ἤ, *other than, contrary to;* τἆλλα or τὰ ἄλλα, *in other respects;* τῇ ἄλλῃ, *on the next (day).*

ἀλλότριος, ᾱ, ον, adj. (ἄλλος), *of* or *belonging to another; another's.*

ἀλλοτριόω, ώσω (ἀλλότριος), *estrange from, alienate.*

ἀλλόφῡλος, ον, adj. (φῡλή), *of another tribe; strange, foreign.*

ἄλλως, adv. (ἄλλος), *in another way, otherwise; for a different cause; in other times, formerly, hitherto;* ἄλλως τε καί, *chiefly, especially.*

ἁλτικός, ή, όν, adj. (ἅλλομαι), *good at leaping.*

ἄλῡπος, ον, adj. (λύπη), *without pain; free from care* or *trouble.*

ἀλύπως, adv. (ἄλῡπος), *without pain;* superl., *with the least offense.*

ἄλφιτα, τά (ἀλφός, *whiteness*), *peeled barley; barley meal, groats.*

ἁλώσιμος, ον, adj. (ἁλίσκομαι), *easy to take, near enough to take.*

ἅμα, adv., *at once; at the same time;* w. participles, *while;* ἅμα . . . ἔτι, *partly . . . and also;* as

prep. w. dat., *at the same time with, together with, at.*

ἅμαξα, ἡ (ἅμα, ἄγω), *wagon, cart.*

ἁμαρτάνω, τήσομαι, ἥμαρτον, ἡμάρτηκα, ἡμάρτημαι, ἡμαρτήθην, *miss, miss the mark, fail to hit; fail in one's object, be negligent* or *deficient; commit a fault, transgress, err.*

ἀμαχεί, adv. (ἄμαχος, *without battle*), *without resistance.*

ἀμβολάς, άδος, ἡ (for ἀναβολάς), *thrown up* (γῆ).

ἀμέλει, imper. of ἀμελέω, *never mind; by all means, surely.*

ἀμέλεια, ἡ (ἀμελής), *indifference, negligence, neglect.*

ἀμελέω, ήσω, ἠμέλησα, ἠμέληκα (ἀμελής), *have no care for, be careless, neglect, disregard.*

ἀμελής, ές, adj. (μέλει), *careless, heedless, negligent.*

ἀμελῶς, adv. (ἀμελής), *carelessly;* ἔχειν, *be careless.*

ἄμετρος, ον, adj. (μέτρον, *measure*), *without measure; immense, boundless.*

ἀμηχανίᾱ, ἡ, *want of means; difficulties, hardships, troubles.*

ἀμήχανος, ον, adj. (μηχανή), *without means; without resource* or *remedy.*

ἁμιλλάομαι, ήσομαι, ἡμίλλημαι, ἡμιλλήθην (ἅμιλλα, *contest*), *compete, struggle, strive.*

ἀμῡ́νω, ἀμυνῶ, ἤμυνα, *keep off; aid, assist, defend;* mid., *resist, defend oneself; avenge oneself on; have revenge on, punish.*

ἀμφί, prep. w. GEN., *about, in regard to;* w. ACC., of place, *near;* of time, *near to, about; almost, nearly, about; pertaining to;* οἱ ἀμφί τινα, *one's attendants;* οἱ ἀμφὶ Κῦρον, *Cyrus and his companions;* ἔχειν ἀμφί τι, *be employed* or *engaged in something.*

ἀμφιέννῡμι or ύω, έσω, ἠμφίεσα, ἠμφίεσμαι, *put round* or *on;* mid., *put on oneself, dress oneself.*

ἀμφίλογος, ον, adj., *disputed, doubtful.*

ἀμφότερος, ᾱ, ον, adj. (ἄμφω), *each, both.*

ἄμφω, τώ (ἀμφί), *both.*

ἄν, conditional particle, used with (1) the subjunctive in protases of the vivid future form, in combination with conjunctions, as ἐάν (for εἰ ἄν). See also ἐπήν, ἐπειδάν, ὅταν, ὁπόταν, etc.; with relatives, as ὃς ἄν, ᾗ ἄν, ὅπως ἄν, ὁποῖος ἄν, ὅποι ἄν, ὡς ἄν, ἡνίκ' ἄν, πρὶν ἄν, etc.; (2) with the optative in apodoses of the vague future form, in potential optatives, and with the secondary tenses of the indicative in contrary-to-fact apodoses; ἄν may be used also with the infinitive or participle, when the form of the sentence requires these moods.

ᾱ̓ν, conj., for ἐάν.

ᾶ̔ν, by crasis for ἃ ἄν.

ἀνά, prep. w. ACC., *up, along;* of time, *through, throughout;* distributive, *by;* ἀνὰ κράτος, *up to one's full strength, with all one's might.*

ἀναβαίνω [see βαίνω], *go up, ascend, mount.*

ἀναβάλλω [see βάλλω], *throw up;* of

earth; *mount, assist in mounting;* mid., *put off, defer.*

ἀνάβασις, εως, ἡ (ἀναβαίνω), *going up; way up, ascent.*

ἀναβιβάζω, ῶμαι, εβίβασα, causal of ἀναβαίνω, *make to go up; cause to ascend* or *mount.*

ἀναβλέπω [see βλέπω], *look up, look up at, look in the face; open one's eyes.*

ἀναβοάω [see βοάω], *shout aloud, cry out.*

ἀναγιγνώσκω [see γιγνώσκω], *know well; know again*, hence *read.*

ἀναγκάζω, άσω, ἠνάγκακα, ἠναγκάσθην (ἀνάγκη), *force, compel.*

ἀναγκαῖος, ᾱ, ον, adj. (ἀνάγκη), *with* or *by force; necessary.*

ἀνάγκη, ἡ (ἄγχω, *compress*), *force, constraint, necessity;* ἀνάγκη ἐστί = δεῖ.

ἀνάγω [see ἄγω], *lead up; lead back, withdraw, retreat.*

ἀναδείκνῡμι [see δείκνῡμι], *lift up and show; show, prove, render.*

ἀναδέχομαι [see δέχομαι], *take up; take upon oneself, promise.*

ἀναζεύγνῡμι [see ζεύγνῡμι], *yoke up; take departure, set out, leave.*

ἀνάθημα, ατος, τό (ἀνατίθημι, *set up*), *votive offering set up* in a temple.

ἀναίνομαι, ἠνηνάμην (αἶνος, *praise*), *refuse with contempt; refuse, decline to do.*

ἀναιρέω [see αἱρέω], *take up, pick up; make way with, abolish, overthrow;* of a river, *carry off, bear away.*

ἀναισχυντίᾱ, ἡ (ἀναίσχυντος, *shameless*), *shamelessness.*

ἀναίτιος, (ᾱ), ον, adj., *not being the cause of a thing; not chargeable, guiltless.*

ἀνακαλέω [see καλέω], *call up; invoke, call upon; call* (aloud).

ἀνακλάζω, άγξω, ἔκλαγον, *cry aloud, scream out.*

ἀνακομίζω, κομιῶ, *carry up; carry off, take away.*

ἀνακράζω, ἔκραγον, *lift up the voice; cry out, shout aloud.*

ἀνακτάομαι, ήσομαι, ἔκτημαι, *get back again; win over, get the favor of.*

ἀναλαμβάνω [see λαμβάνω], *take up; pick up, receive into one's care; take care of, adopt; take with one, take along.*

ἀνᾱλίσκω (ἀνᾱλόω), ᾱλώσω, ἤλωσα (ἄλωσα), ἤλωκα (ἄλωκα), ἤλωμαι (ἄλωμαι), ηλώθην (ᾱλώθην), *use up, spend, exhaust; send, consume; disable, destroy; lose.*

ἄναλκις, ιδος, ὁ, ἡ (ἀλκή, *strength*), *without strength, feeble, spiritless.*

ἀναμένω, μενῶ, *wait for, await; wait, put off, delay.*

ἀναμιμνήσκω [see μιμνήσκω], *remind;* pass., *remember, recollect.*

ἀναξίως, adv. (ἀνάξιος, *unworthy*), *unbecomingly, unworthily.*

ἀναξυρίδες, ων, αἱ, *trousers* worn by Eastern nations.

ἀνάπαλιν, adv., *back again; reversely, in inverse order, the contrary way.*

ἀναπαύω, σω, *make to cease; bring to a halt, halt;* mid., *take rest; wait, stop, halt for rest.*

ἀναπείθω, πείσω, *bring over to an opinion; persuade, influence, prevail upon; mislead, corrupt.*

ἀναπέμπω [see πέμπω], *send up* from below.

ἀναπετάννῡμι (ύω), πετῶ [but see καταπετάννῡμι], *spread out; throw wide open, open.*

ἀναπηδάω, ήσομαι, *leap up, jump forward; vault, spring.*

ἀναπνέω, πνεύσομαι, ἔπνευσα, *breathe again, recover oneself.*

ἀναρτάομαι, ήσομαι, ήρτημαι, *hang upon; add to one's realm, make dependent upon, attach to oneself.*

ἀναστομόω, ώσω, *furnish with a mouth; clear out, open up.*

ἀναστρέφω [see στρέφω], *turn up;* mid., *turn back* or *again, face about.*

ἀναστροφή, ἡ (ἀναστρέφω), *turning up; turning back, wheeling round.*

ἀνατείνω [see τείνω], *stretch up, hold up, lift up; spread out, extend;* ἀετὸς ἀνατεταμένος, *spread eagle.*

ἀνατέλλω, έτειλα, *make to rise; rise.*

ἀνατλῆναι, infin. of ἀνέτλην, τλήσομαι, *bear up against, endure, undergo.*

ἀνατρέπω [see τρέπω], *turn up* or *over; overturn, upset; overwhelm, overthrow.*

ἀναφαίνω [see φαίνω], *make to give light;* mid., *appear, be seen* or *found.*

ἀναφῡσάομαι, ήσομαι, *be blown up; be puffed up.*

ἀναχάζομαι, *draw back; retire, retreat.*

ἀναχωρέω, ήσω, *go back, retreat; fall back, sink.*

ἀναχωρίζω, σω, *make go back; order to retire, lead back.*

ἀνδρεῖος, ᾱ, ον, adj. (ἀνήρ), *manly, brave.*

ἀνδρείως, adv. (ἀνδρεῖος), *like a man, in a manly way; bravely.*

ἀνδρικός, ή, όν, adj. (ἀνήρ), *of a man; manly, courageous, strong.*

ἀνειμένως, adv. (ἀνειμένος, ἀνῑ́ημι), *without restraint, at one's ease.*

ἀνεῖπον [see εἶπον], ἀναγορεύω used as pres., but aor. pass. ἀναρρήθην, as from ἀναρρέω, *say aloud; announce, proclaim.*

ἀνείρω, ἄνειρα, *fasten on, string;* pf. part., *in loose order, strung out.*

ἀνεπίληπτος, ον, adj., *not open to attack; blameless, free from censure.*

ἀνεπιστήμων, adj. (ἐπίσταμαι), *not knowing, ignorant.*

ἀνερωτάω, ήσω, *put the question, ask, interrogate.*

ἄνευ, prep. w. GEN., *without.*

ἀνέχω [see ἔχω], *hold up;* mid., *bear, endure, sustain.*

ἀνηβάω, ήσω, *grow young again.*

ἀνήρ, ἀνδρός, ὁ, *man; husband;* voc. ἄνδρες φίλοι, *my friends.*

ἁνήρ, by crasis for ὁ ἀνήρ.

ἀνήσω, see ἀνῑ́ημι.

ἀνθ', for ἀντί.

ἀνθέω, ήσω (ἄνθος, *blossom*), *be bright, glitter, shine.*

ἀνθίσταμαι [see ἵστημι], *set oneself against; oppose, make a stand against.*

ἀνθρώπινος, (η), ον, adj. (ἄνθρωπος), *of, from,* or *belonging to, man; human.*

ἄνθρωπος, ὁ (ἀνήρ, ὤψ, *face*), *human being, man.*

ἀνιᾱρός, ᾱ́, όν, adj. (ἀνιάω), *grievous; grieved, distressed.*

ἀνιάω, *άσω*, *ἠνίᾱσα*, etc. (*ἀνίᾱ*, *grief*), *trouble*, *annoy*; *grieve*, *distress*, *afflict*; pass., *be grieved*, *annoyed*, *vexed*, *enraged*.

ἀνῑδρωτί, adv. (*ἱδρόω*, *sweat*), *without sweat* or *toil*, *without exercise*; *lazily*, *slowly*.

ἀνίδρωτος, *ον*, adj. (*ἱδρόω*, *sweat*), *without having sweated* or *exercised oneself*.

ἀνίημι [see *ἵημι*], *send up*; *produce*, *bear*; *slacken*, *relax*, *pause*; *permit*, *allow*.

ἀνίστημι [see *ἵστημι*], *make to get up*; *rouse*, *start up*; *raise*, *erect*, *build*; mid. w. 2 aor. act., *rise*, *stand*, *get up*; *start up* from ambush.

ἀνοίγνῡμι (*οἴγω*), *οἴξω*, *ἐῴξα* (*ἤνοιξα*), *ἐῴχα*, *ἔῳγμαι*, *ἐῴχθην*, *open*, *unfasten*.

ἄνομος, *ον*, adj., *without law*; *contrary to law*.

ἀνόσιος, (*ᾱ*), *ον*, adj., *unholy*, *impious*.

ἀνταγωνιστής, *οῦ* (*ἀνταγωνίζομαι*, *oppose*), *rival*, *opponent*.

ἀνταίρομαι [see *αἴρω*], *raise oneself against*; *raise* or *take* (arms) *against*.

ἀνταποδίδωμι [see *δίδωμι*], *give back*, *deliver in turn*.

ἀντασπάζομαι, *άσομαι*, *embrace* or *kiss in return*.

ἀντέξειμι (*εἶμι*), *go out to meet* the enemy.

ἀντέχω, *ἀνθέξω*, *ἀντέσχον*, *hold against*; *resist*, *refuse*; *hold out against*, *sustain* an attack, *withstand*.

ἀντί, prep. w. GEN., *in return* or *exchange for*; *in one's place*, *instead of*.

ἀντιγνωμονέω, *ήσω* [*γνώμων*, *judge*], *be of a contrary opinion*, *disagree*.

ἀντιδωρέομαι, *ήσομαι*, *present in return*, *present*.

ἀντικνήμιον, *τό*, part of the leg opposite to the shin (*κνήμη*), *shin*.

ἀντῑκρύ, adv., *over against*, *right opposite*; *διά*, *right through*.

ἀντιλαμβάνω [see *λαμβάνω*], *receive in turn*; *gain*, *secure*; mid., *take hold of*, *undertake*.

ἀντίος, *ᾱ*, *ον*, adj. (*ἀντί*), *set against*; *face to face*, *facing*, *opposite*, *opposing*; *ἐκ τοῦ ἀντίου*, *before one*; *to meet one* (Lat. *obvius*).

ἀντίπαλος, *ον*, adj. (*πάλη*, *wrestling*), *wrestling against*; *against one*; hence as noun, *ὁ*, *rival*, *adversary*, *opponent*.

ἀντιπαρακελεύομαι, *σομαι*, *exhort in turn*.

ἀντιπαρασκευάζομαι, *prepare oneself in turn*, *make counter preparations*.

ἀντιπέρᾱς, adv., *over against*, *on the other side*.

ἀντιπολεμέω, *ήσω*, *wage war against*.

ἀντιπρόσειμι (*εἶμι*), *advance against*, *go to meet*.

ἀντιπρόσωπος, *ον*, adj. (*πρόσωπον*), *with the face towards*, *facing*.

ἀντιτάττω [see *τάττω*], *set opposite to*, *form against*, *oppose*; mid., *set oneself against*, *engage in war against*.

ἀντιχαρίζομαι, *ιοῦμαι*, *show kindness in turn*.

ἀνυδρίᾱ, *ἡ* (*ὕδωρ*), *scarcity of water*; *dryness*.

ἀνυπέρβλητος, ον, adj. (ὑπερβάλλω), *not to be surpassed, invincible, impregnable.*

ἀνύτω (ἀνύω), ύσω, ἤνυσα, ἤνυκα, ἤνυσμαι, ἠνύσθην, *effect; accomplish, finish; accomplish* one's *purpose, succeed.*

ἄνω, adv. (ἀνά), *up, upwards; inland, from the coast; on;* καὶ κάτω, *hither and thither, to and fro.*

ἀξίᾱ, ἡ (ἄξιος), *worth, value, deserts, due.*

ἀξιέπαινος, ον, adj., *praiseworthy.*

ἀξιοθέᾱτος, ον, adj., *well worth seeing, of fine appearance.*

ἀξιόπιστος, ον, adj., *trustworthy.*

ἄξιος, ᾱ, ον, adj. (ἄγω, *weigh*), *weighing as much, of like value; worthy, worth, befitting;* with gen. of value, as πολλοῦ, πλειστοῦ, *of greatest value;* ἄξιόν ἐστι, *it is fitting* or *proper.*

ἀξιόω, ώσω, ἠξίωκα, ἠξίωμαι, ἠξιώθην (ἄξιος), *deem worthy; think worthy* of an honor, *invite; think right* or *best; ask, desire, wish, require.*

ἀξίως, adv. (ἄξιος), *worthily; properly.*

ἄξων, ονος, ὁ (ἄγω), *axle-tree, axle.*

ἄοκνος, ον, adj., *without hesitation; untiring, diligent, ever-ready.*

ἀόκνως, adv. (ἄοκνος), superl. ἀοκνότατα, *most nimbly, promptly.*

ἄοπλος, ον, adj. (ὅπλα), *without armor; unarmored.*

ἀπαγγέλλω [see ἀγγέλλω], *take back word, bring tidings, announce, report.*

ἀπαγορεύω, only pres. and imperf. (ἀπερῶ used as fut., ἀπεῖπον, εἴρηκα, εἴρημαι, ἐρρήθην), *forbid;* ἀπειρηκότες, *tired, exhausted.*

ἀπάγω [see ἄγω], *lead off* or *away, lead back, withdraw; bring in; return, render, pay;* mid., *bear away, lead home.*

ἀπαθής, ές, adj. (πάθος), *not suffering* or *having suffered, intact, unbroken.*

ἄπαις, ἄπαιδος, ὁ, ἡ, *childless;* παίδων, *bereft of, without.*

ἀπαλλάττω, ξω, ἤλλαξα, ἤλλαχα, ἤλλαγμαι, ηλλάχθην, ηλλάγην, *set free;* mid. and pass., *depart from, separate* or *be separated from.*

ἀπαντάω, ήσομαι, ἤντησα, ἤντηκα, *go off to meet; meet, encounter.*

ἀπαράσκευος, ον, adj., (παρασκευή, *preparation*), *without preparation, unprepared;* superl., *very insufficient.*

ἀπαριθμέω, ήσω, *count over; pay back, repay.*

ἀπάρχομαι, ξομαι, *make a beginning, offer a part* as sacrifice.

ἅπᾱς, ᾱσα, αν, adj. (πᾶς), *quite all, the whole;* plur., *all together.*

ἀπάτη, ἡ, *trickery, deceit, fraud.*

ἀπειθέω, ήσω, etc., *disobey.*

ἀπειλέω, ήσω (ἀπειλή), *hold out* as promise or threat; *threaten.*

ἀπειλή, ἡ, *boastful promise; threat, menace.*

ἄπειμι (εἰμί), ἔσομαι, *be away, be lacking* or *wanting; be far from; be absent, be out of the way.*

ἄπειμι (εἶμι), *go away, depart, withdraw, leave one's post; go back, return; go; go down, cease.*

ἀπείργω, ξω, εἶρξα, *keep away* or *debar from, shut off from, prevent.*

ἀπειρηκότες, see ἀπαγορεύω.

ἀπειροκαλία, ἡ, *ignorance of the beautiful; coarseness, vulgarity.*

ἄπειρος, ον, adj. (πεῖρα), *without trial* or *experience.*

ἀπελαύνω [see ἐλαύνω], *drive away, banish; keep away, exclude; ride off* or *away; depart, go off.*

ἀπέρχομαι [see ἔρχομαι], *go away, depart, retire, retreat; go back, return.*

ἀπέχω [see ἔχω], *keep off, be distant;* mid., *keep oneself from, abstain, desist* or *refrain from, avoid.*

ἀπιστέω, ήσω, ἠπίστηκα, *be* ἄπιστος; *disbelieve, distrust, mistrust.*

ἄπιστος, ον, adj., *not to be trusted; suspicious, incredible, improbable.*

ἄπλευστος, ον, adj. (πλέω), *not navigated;* τό, a part of the sea *not yet navigated.*

ἄπληστος, ον, adj. (πίμπλημι, *fill*), *not to be filled; insatiate (of).*

ἁπλόος, η, ον (ἁπλοῦς, ῆ, οῦν), adj. (ἅμα), *single;* τό, *a single share; simple, plain; frank, sincere, straightforward,* comp.

ἁπλότης, ότητος, ἡ (ἁπλόος), *singleness; simplicity, frankness.*

ἀπό, prep. w. GEN., *from, of, away from, starting from, from off;* ἀφ' οὗ, *after;* ἀπὸ τῶν ἵππων, *on horseback.*

ἀποβαίνω [see βαίνω], *step off; turn out, prove, result, happen.*

ἀποβάλλω [see βάλλω], *throw off; throw away, lose; cast off, reject.*

ἀποβιάζομαι, άσομαι, *force away; effect by force.*

ἀποβλέπω, ψομαι, *look away from* all other objects at one; *look steadfastly, consider.*

ἀποβουκολέω, ήσω, *let cattle stray; lose, let stray off to be lost.*

ἀπογεύω, σω, *give one a taste;* mid. w. gen., *(take a) taste (of).*

ἀποδείκνῡμι [see δείκνῡμι], *point away from* other objects at one; *show, make known; produce, make, render.*

ἀποδεκτήρ, ῆρος, ὁ (ἀποδέχομαι), *receiver.*

ἀποδέχομαι [see δέχομαι], *accept from* another; *accept, receive.*

ἀποδημέω, ήσω, (ἀπόδημος, *from home*), *be away from home, be* or *go abroad.*

ἀποδημία, ἡ, *being from home, journey abroad.*

ἀποδιδράσκω, δρᾱ́σομαι, ἔδρᾱν, *run from; avoid, shrink from; run away, escape.*

ἀποδίδωμι [see δίδωμι], *give back; give* (what is due), *pay; restore, return; deliver; return, requite.*

ἀποδοκιμάζω, άσω, *reject on scrutiny; reject* as unfit, *lay aside; be unwilling, fail to approve.*

ἀποθνήσκω [see θνῄσκω], *die, be killed, be put to death.*

ἀποκαθαίρω, αρῶ, *cleanse, wipe off.*

ἀποκαλέω [see καλέω], *call back, recall.*

ἀποκοιμάομαι, ήσομαι, *sleep away; get a little sleep.*

ἀποκρῑ́νομαι, οῦμαι, κέκριμαι, ἐκρῑνάμην, *give answer to, reply.*

ἀποκρύπτω [see κρύπτω], *hide away; conceal, obscure, veil.*

ἀποκτείνω, κτενῶ, ἔκτανον, ἔκτονα, *put to death, kill, slay.*

ἀποκωλύω, ύσω, *hinder* or *prevent from* a thing; *prevent, exclude.*

ἀπολαμβάνω [see λαμβάνω], *take back; get back, receive again.*

ἀπολαύω, σομαι, ἐλαυσα, λέλαυκα, *have enjoyment of; enjoy, have the benefit* or *reap the profit of*, w. gen.

ἀπολείπω [see λείπω], *leave behind, desert; leave, quit; leave an interval, stand apart;* mid. and pass., *stay behind, be left.*

ἀπόλεμος, ον, adj., *unwarlike, unfit for war.*

ἀπόλλῡμι, ολῶ, ὤλεσα, ολώλεκα, ὄλωλα, ωλόμην, *destroy utterly, ruin;* mid. and 2 pf. act., *be undone, be lost, be put to death, die.*

Ἀπόλλων, ωνος, ὁ, *Apollo*, son of Zeus and Latona, brother to Artemis.

ἀπομανθάνω, μαθήσομαι, *unlearn.*

ἀπομάχομαι, οῦμαι, *fight from* (walls), *defend.*

ἀπόμνῡμι [see ὄμνῡμι], *take an oath away* (from a thing); *deny an oath, swear* (*that not*).

ἀποπειράομαι, άσομαι, επειράθην, *make trial.*

ἀποπέμπω [see πέμπω], *send back, return; send away, send home, dismiss;* mid., *take leave of; let go.*

ἀποπνίγω, ξομαι, ἔπνῑξα, *choke; suffocate.*

ἀπορέω, ήσω, etc. (ἄπορος), *be without means; be perplexed, be at a loss; be in doubt, doubt; lose, be without, want;* mid., *be embarrassed, be at a loss.*

ἀπορίᾱ, ἡ (ἄπορος), *difficulty of passing; want.*

ἄπορος, ον, adj., *without passage; in want, needy;* τά, *difficulties, straits.*

ἀπορροφέω, ήσω, *swallow* (some of).

ἀποσείω, σω, *shake off;* mid., *throw* (one's rider).

ἀπόσκηνος, ον, adj. (σκηνή), *encamping apart; living aloof, messing alone.*

ἀποσπάω, άσω, *tear* or *drag away from; separate, detach.*

ἀποστατέω, ήσω (ἀφίστημι), *stand aloof from; fall away from* (one's friends).

ἀποστερέω, ήσω, etc., *rob of; deprive of, take away* or *withdraw from.*

ἀποστρατοπεδεύομαι, σομαι, *encamp away from; encamp at a distance.*

ἀποστρέφω [see στρέφω], *turn back;* mid. and 2 aor. pass., *turn aside* or *away; return home.*

ἀποσχίζω, σω, *split off, detach;* τὸ ἀπεσχισμένον, *stragglers.*

ἀποτελέω, έσω, ῶ, *bring quite to an end; finish, complete; perform, accomplish; fulfill, pay.*

ἀποτίθημι [see τίθημι], *put away;* mid., *put away* for future use.

ἀπότομος, ον, adj. (ἀποτέμνω, *cut off*), *cut off; steep, abrupt, precipitous.*

ἀποτρέπω [see τρέπω], *turn back;* mid., *go back, return.*

ἀποτυγχάνω [see τυγχάνω], *fail in hitting; lose.*

ἀποφαίνω [see φαίνω], *show forth;* mid., *express, declare.*

ἀποφέρω [see φέρω], *bear* or *take back, return; bear* or *carry off* or *away; bring in, pay; take, bring.*

ἀποχωρέω, ήσω and ήσομαι, *go from;*

depart, withdraw, leave; go back, return.

ἀποχώρησις, εως, ἡ, *going off; retreat.*

ἀποψάω, ήσω, έψησα, *wipe off;* mid., *wipe* or *rub off from oneself.*

ἀπρᾱκτέω, ήσω, *do nothing; gain nothing, fail.*

ἀπρονοήτως, adv. (ἀπρονόητος, *improvident*), *without foresight* or *caution.*

ἀπροφασίστως, adv., *without disguise; honestly, sincerely; without hesitation.*

ἅπτω, ἅψω, ἧψα, ἧμμαι, ἥφθην, *fasten;* mid., *touch, lay hold of.*

ἄρα, inferential particle, *then, therefore, now.*

ἆρα, interrogative particle, expecting a negative answer.

Ἀράβιος, ᾱ, ον, adj., οἱ Ἀράβιοι, *the Arabians.*

Ἀράσπας, ου, *Araspes*, a Mede, an early friend of Cyrus.

ἀργέω, ήσω (ἀργός), *be idle, lie fallow; be neglected, be unemployed;* οἱ ἀργοῦντες, *the idle.*

ἀργός, όν, adj. (ἔργον), *not working; inactive, uncultivated.*

ἀργύρεος, ᾱ, ον, contr. ἀργυροῦς, ᾶ, οῦν, adj. (ἄργυρος), *of silver, silver.*

ἀργύριον, τό, *piece of silver; money.*

ἄργυρος, ὁ (ἀργός, *white*), *white metal; silver.*

ἀρέσκω, έσω, ἤρεσα, ἠρέσθην, *make good; please.*

ἀρεστός, ή, όν, adj., verbal of ἀρέσκω, *acceptable, pleasing, in favor.*

ἀρετή, ή, *excellence, goodness, virtue, bravery.*

ἀρήγω, ξω, *help, aid, assist, defend.*

ἀριθμέω, ήσω, etc. (ἀριθμός), *count, reckon up.*

ἀριθμός, ὁ, *number; sum, amount.*

ἄριστα, adv., superl., *best, most nobly, excellently,* etc.

ἀριστάω, ήσω, ἠρίστησα, ἠρίστηκα, ἠρίστημαι, *take breakfast* or *luncheon.*

ἀριστερός, ά, όν, adj., *left;* as noun, τό, *the left;* ἡ (sc. χείρ), *left hand* or *arm.*

ἄριστον, τό, *morning meal, breakfast.*

ἀριστοποιέομαι, ήσομαι, *prepare one's breakfast.*

ἄριστος, η, ον, adj., superl. of ἀγαθός.

ἀρκέω, έσω, ἤρκεσα, *keep off; be enough, suffice.*

ἄρκτος, ή, *bear; north star, north.*

ἅρμα, ατος, τό, *chariot, two-wheeled war chariot.*

ἁρμάμαξα, ή, *covered carriage.*

ἁρμάτειος, ον, adj. (ἅρμα), *of* or *belonging to a chariot.*

ἁρματηλάτης, ου (ἐλαύνω), *charioteer, one who fights from a chariot.*

Ἀρμενίᾱ, ή, *Armenia*, a country of Asia Minor.

Ἀρμένιος, ᾱ, ον, adj., *Armenian;* ὁ, *king of the Armenians.*

ἁρμόττω, όσω, ἥρμοσα, ἥρμοκα, ἥρμοσμαι, ἡρμόσθην, *fit, fit well.*

ἁρπαγή, ή (ἁρπάζω), *plundering, robbery; greediness, rapacity.*

ἁρπάζω, σω, ἥρπασα, ἥρπακα, ἥρπασμαι, ἡρπάσθην, *snatch away; snatch up, grasp.*

ἅρπαξ, αγος, adj. (ἁρπάζω), *robbing;* ὁ, *robber, plunderer.*

ἀρπεδόνη, ἡ, *rope* or *cord* (for ensnaring game), *snare.*

ἄρρην, εν, adj., *male.*

Ἀρσάμᾶς, ου, *Arsamas*, a Persian, friend of Cyrus.

Ἀρτάβαζος, ὁ, *Artabazus*, a kinsman of Cyrus.

Ἀρταγέρσᾶς, ου, *Artagerses*, a χιλίαρχος of Cyrus.

ἄρταμος, ὁ, *cook.*

ἄρτι, adv., *just, exactly; just now, recently.*

ἀρτοποιός, ὁ (ποιέω), *breadmaker, baker.*

ἄρτος, ὁ, *cake* or *loaf of wheat bread.*

ἀρύω, σω, ἤρυσα, ἠρύθην, *draw* or *dip water* (or other liquids).

ἀρχεῖον, τό (ἀρχή), *senate-house; residence of the chief magistrates; palace.*

ἀρχή, ἡ (ἄρχω), *beginning;* ἐξ ἀρχῆς, *as at first, formerly; rule, power, command; office; government; magistrate, officer.*

ἄρχω, ξω, ἦρξα, ἦρχα, ἦργμαι, ἤρχθην, *begin; rule, command, control, govern; take the lead, be aggressive;* mid., *begin.*

ἄρχων, οντος, ὁ (ἄρχω), *leader, ruler, commander, chief.*

ἀσθενέω, ήσω, *be sickly, weak,* or *feeble, fall ill.*

ἀσθενής, ές, adj. (σθένος, *strength*), *without strength, weak, impotent.*

ἀσθενόω, ώσω, *weaken, crush.*

Ἀσίᾶ, ἡ, *Asia, Asia Minor.*

ἀσινής, ές, adj. (σίνομαι), *unhurt; harmless.*

ἀσκαρδαμυκτί, adv., *without winking, with unchanged look.*

ἀσκέω, ήσω, etc., *practise, drill.*

ἄσκησις, εως, ἡ (ἀσκέω, *practise*), *exercise, practice, training.*

ἄσμενος, η, ον, adj. (ἥδομαι), *well pleased, gladly, eagerly.*

ἀσπάζομαι, άσομαι, *welcome kindly; embrace, kiss; love, cherish.*

ἀσπίς, ίδος, ἡ, *round shield* of hide, overlaid with metal; ἐπ' ἀσπίδα, *to the left.*

Ἀσσυρίᾶ, ἡ, *Assyria.*

Ἀσσύριος, ᾱ, ον, adj., *Assyrian;* οἱ, *the Assyrians;* ὁ, *the Assyrian king.*

ἀστεῖος, ᾱ, ον, adj. (ἄστυ, *town*), *of the town, polite; facetious, witty.*

ἀστραπή, ἡ, *flash of lightning, lightning.*

ἀστράπτω, ἤστραψα, *lighten; flash, gleam.*

Ἀστυάγης, ους, *Astyages*, king of Media, and Cyrus' grandfather.

ἀσύντακτος, ον, adj., *not ranged in order; in disorder, not united, disorganized.*

ἀσφάλεια, ἡ (ἀσφαλής), *safety, security.*

ἀσφαλής, ές, adj. (σφάλλομαι), *not liable to fall; safe, free from danger, secure;* ἐν ἀσφαλεῖ (sc. χωρίῳ or τόπῳ), *in safety.*

ἀσφαλῶς, adv. (ἀσφαλής), *safely, securely, without danger.*

ἀσχολίᾶ, ἡ, *want of leisure; occupation, business; interruption* (to pleasure), *bother, trouble.*

ἀτακτέω, ήσω, *be undisciplined* or *disorderly, break from discipline.*

ἀτάρ, conj. (poetic), *but, yet.* Cf. Lat. *at.*

ἀτάρακτος, ον, adj. (ταράττω), *not disturbed; steady, orderly.*

ἅτε, adv. (ὥστε, *who*), *just as; inasmuch as, seeing that*, w. partic.

ἀτημέλητος, ον, adj. (τημελέω, *care for*), *unheeded, neglected, uncared for.*

ἀτημελήτως, adv. (ἀτημέλητος), *heedlessly*; ἔχειν, *neglect.*

ἄτῑμος, ον, adj. (τιμή), *in dishonor, disgraced, ignoble; disgraceful, dishonorable; without honor, less esteemed.*

ἄτοπος, ον, adj., *out of place; strange, unreasonable, absurd.*

ἄττα = τινά.

ἀτυχέω, ήσω, ἠτύχησα, ἠτύχηκα (ἀτυχής, *unlucky*), *be unlucky; be disappointed, fail in getting* or *having* one's desire.

αὖ, adv., *again, on the other hand, moreover, also, besides.*

αὖθις, adv., lengthened form of αὖ, *again, anew, afterward, later, then.*

αὐλίζομαι, ηὐλισάμην, ηὐλίσθην (αὐλή, *courtyard*), *lie in the courtyard; pass the night, lodge, encamp.*

αὐξάνω, ήσω, ηὔξησα, ηὔξηκα, ηὔξημαι, ηὐξήθην, *increase, strengthen, foster; exalt, raise to honor*; pass., *grow up.*

αὔριον, adv., *to-morrow.*

αὐτάρκης, ες, adj. (ἀρκέω, *suffice*), *sufficient in oneself; able of oneself.*

αὐτίκα, adv. (αὐτός), *forthwith, immediately, at once, soon; for example.*

αὐτόθεν, adv. (αὐτοῦ), *from the very spot, from that quarter.*

αὐτοματίζω, ίσω, *act of oneself, act unadvisedly.*

αὐτόματος, (η), ον, adj., *acting of one's own will, spontaneous.*

αὐτόμολος, ον, adj. (μολεῖν, *go*), *going of oneself*; ὁ, *deserter.*

αὐτόνομος, ον, adj. (νέμομαι), *living under one's own laws, self-governed, independent.*

αὐτός, ή, όν, intens. pron., *self, myself, himself*, etc.; *of one's own accord, of oneself; of* or *by oneself, alone*; ὁ αὐτός, *the same, very*; in oblique cases only, as simple personal pronoun, *he, she*, etc.

αὐτοῦ, adv. (gen. of αὐτός), *at the very place; here, there.*

αὕτως, adv. (αὐτός), *in this very manner, in the same way.*

ἀφαιρέω [see αἱρέω], *take away, remove; exempt*; mid., *take away (from), deprive (of).*

ἀφανίζω, ιῶ, ἠφάνικα (ἀφανής, *unseen*), *make unseen; carry off, make way with.*

ἀφηγέομαι, ήσομαι, *lead from; lead the way, go first.*

ἀφθονίᾱ, ἡ, *freedom from grudging; plenty, abundance.*

ἄφθονος, ον, adj., *without envy; plentiful, in abundance*; τό, *abundance, plenty.*

ἀφίημι [see ἵημι], *send forth, let go, dismiss; let go, hurl; let go, relinquish; permit, allow, let, leave; desist from; let slip, throw away*; mid., *abstain from.*

ἀφικνέομαι, ίξομαι, ῑκόμην, ῖγμαι, *come to* one place *from* another; *reach, arrive, come, attain.*

ἀφίστημι, ἀποστήσω, etc. [see ἵστημι], *put away, remove; draw away, alienate, go off, retire;* mid. w. 2 aor. and pf. act., *fall away (from), revolt.*

ἀφοράω [see ὁράω], *look off* or *forward; look away, turn one's back.*

ἀφροσύνη, ἡ (ἄφρων), *folly, thoughtlessness.*

ἄφρων, ον, gen. ονος, adj. (φρήν), *without sense; rash, indiscreet.*

ἀφυής, ές, adj. (φυή), *without natural talent; ugly, plain.*

ἀφυλακτέω, ήσω, *be off one's guard; be careless about, neglect.*

ἀχαριστίᾱ, ἡ, *thanklessness, ingratitude.*

ἀχάριστος, ον, adj. (χαρίζομαι), *ungracious; ungrateful, thankless.*

ἄχειρος, ον, adj. (χείρ), *without hands.*

ἄχθομαι, ἀχθεσθήσομαι and ἀχθέσομαι, ἠχθέσθην, *be loaded; be vexed, grieved,* or *troubled; be dissatisfied, vexed, displeased* or *angry.*

ἄχος, ους, τό (poetic), *pain, distress, grief.*

ἀχρεῖος, ᾱ, ον, adj., *useless, unfit for war, unserviceable.*

ἄχρηστος, ον, adj. (χράομαι), *useless, unserviceable.*

ἀψευδέω, ήσω, *not to lie; speak the truth.*

B

Βαβυλών, ῶνος, ἡ, *Babylon,* capital of the Assyrian kingdom in the time of Cyrus, one of the oldest and richest cities in the world.

Βαβυλώνιοι, οἱ, *the Babylonians.*

βάδην, adv. (βαίνω), *step by step, in a walk, slowly.*

βαδίζω, ιοῦμαι, ἐβάδισα, βεβάδικα (βαίνω), *go slowly, walk.*

βάθος, ους, τό (βαθύς), *depth.*

βαθύς, εῖα, ύ, adj., *deep.*

βαίνω, βήσομαι, ἔβην, βέβηκα, βέβαμαι, ἐβάθην, *go.*

βάλλω, βαλῶ, ἔβαλον, βέβληκα, βέβλημαι, ἐβλήθην, *throw, hurl; throw at, strike.*

βάρβαρος, ον, adj., *barbarous* (i.e. *not Greek*); *foreign, Persian.*

βαρέως, adv. (βαρύς, *heavy*), *heavily;* φέρω, *take it ill, take to heart.*

βάρος, ους, τό (βαρύς, *heavy*), *weight, burden, load.*

βασιλείᾱ, ἡ, *throne, kingdom, royal power.*

βασίλειον, τό (βασιλεύς), *kingly dwelling, palace;* usually plur.

βασιλεύς, έως, ὁ, *king, prince, chief.*

βασιλεύω, σω (βασιλεύς), *be king, rule, reign.*

βασιλικῶς, adv. (βασιλικός, *royal*), *as a king, with royal dignity.*

βέβαιος, (ᾱ), ον, adj. (βαίνω), *firm; constant, assured, stable.*

βέλος, ους, τό (βάλλω), *that thrown; missile.*

βέλτῑον, βέλτιστα, adv., used as comp. and superl. of ἀγαθῶς, *better, best.*

βελτίων, βέλτιστος, adj., used as comp. and superl. of ἀγαθός, *good, noble, brave, courageous.*

βῆμα, ατος, τό (βαίνω), *step, stride, pace.*

βήττω, ξω, ἔβηξα, *cough.*

βίᾱ, ἡ, *bodily strength; power, force; violence;* dat. as adv., *by force, violently.*

βιάζομαι, *σομαι, ἐβιασάμην, βεβίασμαι, overpower by force; force one's way.*

βίαιος, (ᾱ), *ον*, adj. (*βία*), *violent, contrary to law; τό, violent act.*

βίος, *ὁ, life, course of life, manner of living.*

βιοτεύω, *σω* (*βιοτή*), *get food; live, keep alive.*

βιοτή, *ἡ* (*βίος*), *living, way of life.*

βιόω, *ώσομαι, ἐβίωσα, βεβίωκα, βεβίωμαι, ἐβίων* (*βίος*), *live, pass one's life.*

βλάβη, *ἡ* (*βλάπτω*), *hurt, harm, damage.*

βλάξ, *βλᾱκός*, adj. (*μαλακός*), *slack* in body and mind; *ὁ, dolt, stupid.*

βλάπτω, *ψω, ἔβλαψα, βέβλαφα, βέβλαμμαι, ἐβλάφθην, ἐβλάβην, injure, harm, disable, weaken.*

βλέπω, *ψομαι, ἔβλεψα, see, look, face; βλέπων, seeing,* i.e. *living.*

βοάω, *ήσω, ἐβόησα* (*βοή*), *cry aloud, shout; call out for, shout for.*

βοή, *ἡ, loud cry; shout, shouting.*

βοηθέω, *ήσω* (*βοηθός, assisting*), *run up with shouts; run up, go to the rescue, aid, assist.*

βόσκημα, *ατος, τό* (*βόσκω, feed*), *that fed* or *fatted;* plur., *fatted beasts, cattle.*

βουκόλος, *ὁ* (*βοῦς*), *cowherd, herdsman.*

βουλεύω, *σω, ἐβούλευσα, βεβούλευκα* (*βουλή*), *take counsel, deliberate; determine, plan, devise;* mid., *counsel with oneself, deliberate, plan; resolve, decide, think.*

βουλευτέον, verbal of *βουλεύω*, (we) *must deliberate.*

βουλή, *ἡ, will; opinion, advice.*

βούλομαι, *ήσομαι, βεβούλημαι, ἐβουλήθην, will, wish, desire, choose, prefer* (*μᾶλλον*).

βοῦς, *βοός, ὁ, ἡ, bull, ox, cow.*

βραδύς, *εῖα, ύ*, adj., *slow;* superl. *βραδύτατος.*

βραχύς, *εῖα, ύ*, adj., *short; ἐν βραχυτάτῳ, in very few words.*

βρῑμόομαι, *snort with anger; be indignant.*

βροντή, *ἡ, thunder.*

βρῶμα, *ατος, τό* (*βιβρώσκω, eat*), *that eaten; food, meat.*

βρωτός, *ή, όν*, adj., verbal of *βιβρώσκω, eat; to be eaten; τό, eatable, meat.*

βῶλος, *ἡ, lump of earth, clod.*

Γ

Γαδάτᾱς, *ου, Gadatas*, an Assyrian officer.

γαμέτης, *ου* (*γαμέω*), *husband.*

γαμέω, *μῶ, ἔγημα, γεγάμηκα, γεγάμημαι* (*γάμος*), *marry, wed, take to wife.*

γάμμα, indecl., *letter Gamma.*

γάμος, *ὁ, marriage, wedding.*

γάρ, conj., postpositive; introducing a reason, *for, since, as;* at the beginning of a promised narration, *now;* in questions, *why, what.*

γαστήρ, *τρός, ἡ, belly, stomach; appetite, food.*

γε, enclitic particle, calling attention to the word or words before it by limiting the sense. It may be translated *at least, at any rate,* but is best rendered by emphasizing the words modified.

γελάω, άσομαι, ἐγέλασα, ἐγελάσθην, *laugh.*

γελοῖος, ᾱ, ον, adj. (γελάω), *laughable; merry.*

γελοίως, adv. (γελοῖος), *laughably, ridiculously.*

γέλως, ωτος, ὁ (γελάω), *laughing, laughter.*

γενεά, ἡ (γίγνομαι), *birth, race, family; generation.*

γενέθλιος, ον, adj., *of one's birth*; τά, *birthday feast.*

γενειάσκω (γένειον), *begin to grow a beard.*

γένειον, τό (γένυς, *jaw*), *chin.*

γενναῖος, (ᾱ), ον, adj. (γέννα, *birth*), *suited to one's birth; noble, well-bred, clever.*

γένος, ους, τό (γίγνομαι), *birth; race, family.*

γεραίτερος, ᾱ, ον, adj., comp. of γεραιός, *old.*

γέρανος, ὁ, ἡ, *crane.*

γέρρον, τό, *wicker shield*, usually oblong and covered with oxhide.

γέρων, οντος, ὁ, *old man.*

γεύω, σω, ἔγευσα, γέγευμαι, *give a taste*; mid., *taste.*

γεωργίᾱ, ἡ, *tillage, agriculture*; plur., *farms, tilled land.*

γῆ, γῆς, ἡ, *earth, land, ground; land, region, country*; personified, *Earth.*

γῆρας, αος (ως), τό (γέρων), *old age.*

γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, γεγένημαι, *be born, spring, arise; come, occur, take place; be, become; be done; amount to, make.*

γιγνώσκω, γνώσομαι, ἔγνων, ἔγνωκα, ἔγνωσμαι, ἐγνώσθην, *learn to know; know; find out, convict; find, see; form an opinion, judge, think.*

γνώμη, ἡ (γιγνώσκω), *means of knowing; mind, understanding; thought, judgment, opinion; prudence, foresight; consent, agreement, concurrence.*

γνωστός, ή, όν, adj., verbal of γιγνώσκω, *to be known; known.*

γοάομαι, ήσομαι, (γόος, *weeping*), *wail, groan, weep.*

γονεύς, έως, ὁ (γείνομαι, *beget*), *father*; οἱ, *parents.*

γόνυ, ατος, τό, *knee.*

γοργός, ή, όν, adj., *grim, fierce, terrible*, comp.

γοῦν, adv. (γε, οὖν), stronger than γε, *at any rate, at least, anyway.*

γράμμα, ατος, τό (γράφω), *that drawn* or *written*; μανθάνειν, *read*; τά, *letter, epistle.*

γράφω, ψω, ἔγραψα, γέγραφα, γέγραμμαι, ἐγράφην, *scratch; write; write down, enroll; paint.*

γρηγορέω, pres. formed from ἐγρήγορα (ἐγείρω), *be awake, watchful*, or *vigilant.*

γρῡπός, ή, όν, adj., *hook-nosed; curved, rounded, prominent.*

γρῡπότης, τητος, ἡ (γρῡπός), *hookedness.*

γυμνάζω, άσω, ἐγύμνασα, γεγύμνακα, γεγύμνασμαι, ἐγυμνάσθην (γυμνός), *train naked; exercise, accustom*; mid., *practice oneself, exercise.*

γυμνάσιον, τό (γυμνάζω), *bodily exercise.*

γυμνητικός, ή, όν, adj. (γυμνής, *light-armed soldier*), *of* or *for light-armed troops.*

γυμνός, ή, όν, adj., *naked; unprotected, uncovered.*

γυναικεῖος, (ᾱ), ον, adj. (γυνή), *of* or *belonging to women; women's.*

γυνή, γυναικός, ἡ, *woman, wife.*

Γωβρύᾱς, ου, *Gobryas*, an Assyrian noble, who sought Cyrus' friendship.

Δ

δαήμων, ον, adj. (δάω, *know*), *knowing; skillful, experienced;* superl. δαημονέστατος.

δάκνω, δήξομαι, ἔδακον, δέδηγμαι, ἐδήχθην, *bite;* pass., *be stung* or *vexed.*

δάκρυον, τό, *tear.*

δακρύω, ύσω, ἐδάκρῡσα, δεδάκρῡκα, δεδάκρῡμαι, *weep, shed tears, lament.*

δάκτυλος, ὁ, *finger.*

δανείζω, σω, ἐδάνεισα, δεδάνεικα, δεδάνεισμαι, ἐδανείσθην (δάνος, *loan*), *put out money at usury; lend, loan.*

δαπανάω, ήσω, etc. (δαπάνη), *expend, consume, use up.*

δαπάνη, ἡ (δάπτω, *devour*), *cost, expense, money spent.*

δαπάνημα, ατος, τό (δαπανάω), *money spent;* plur., *costs, expenses.*

δᾱρεικός, ὁ, *daric* or *gold stater*, a Persian coin worth about $5.40, said to have been first coined by Darius Hystaspes.

δασμός, ὁ (δατέομαι, *divide*), *division; tribute, impost.*

δέ, adversative conj., postpositive, *but, on the other hand, while,* often with little adversative force, and better rendered *and, then,* etc.

δέδοικα, ἔδεισα, δέδια, *fear, be alarmed.*

δεῖ, δεήσει, ἐδέησε, impersonal (from δέω, *bind*), *it is necessary, one must* or *ought; there is need* (of), w. gen.; τὸ δέον, *that necessary* or *proper, one's duty;* τὰ δέοντα, *necessaries, provisions.*

δείκνῡμι, δείξω, ἔδειξα, δέδειχα, δέδειγμαι, ἐδείχθην, *bring to light; show, point out; show, tell, teach; mark out.*

δείλη, ἡ, *afternoon, early evening.*

δεινός, ή, όν, adj. (δέος, *fear*), *fearful, terrible, formidable; dangerous,* so τά (sc. πράγματα), *dangers;* τά, *ill fortune; able, clever, skilled; great, strong; strange, remarkable.*

δειπνέω, ήσω, ἐδείπνησα, δεδείπνηκα, *make a meal; dine, sup,* etc.; trans., *make serve as dinner.*

δεῖπνον, τό (δάπτω, *devour*), *dinner, supper.*

δειπνοποιέω, ήσω, *give a dinner; prepare dinner, dine.*

δεισιδαίμων, ον, adj. (δειδ-, δέδοικα), *fearing the gods, pious.*

δέκα, adj., indecl., *ten.*

δεκάδαρχος, ὁ, *commander of ten men.*

δεκαδεύς, έως, ὁ (δεκάς, *body of ten*), *member of a decury.*

δεκάκις, adv. (δέκα), *ten times.*

Δελφοί, οἱ, *Delphi*, a famous oracle in Phocis, at the foot of Mt. Parnassus.

δένδρον, τό, *tree.*

δεξιόομαι, ώσομαι, ἐδεξιωσάμην (δεξιᾱ́), *greet with the right hand; hold out one's hand, take by the hand.*

δεξιός, *ά*, *όν*, adj. (*δέχομαι*), *on the right hand* or *side*; *τό* (sc. *κέρας*), *right wing*; *ἡ* (sc. *χείρ*), *right hand*, often used as pledge of good faith, so *faith* itself.

δέομαι, *δεήσομαι*, *ἐδεήθην* (*δέω*, *lack*), *lack*, *want*, *need*, *require*; *want*, *wish*, *desire*.

δέρη, *ἡ*, *neck*, *throat*.

δεσπότης, *ου*, *master* (*of a house*); *lord*, *master*.

δεῦρο, adv., *to this place*, *hither*.

δευτεραῖος, *ᾱ*, *ον*, adj. (*δεύτερος*), *on the second day*.

δεύτερος, *ᾱ*, *ον*, adj. (*δύο*), *second*; *τό*, *for a second time*, *again*, *secondly*.

δέχομαι, *ξομαι*, *ἐδεξάμην*, *δέδεγμαι*, *ἐδέχθην*, *receive*, *take*, *accept*; *accept* (proposal), *consent to*; *receive hospitably*, *entertain*; *receive* (an attack).

δέω, *δήσω*, *ἔδησα*, *δέδεκα*, *δέδεμαι*, *ἐδέθην*, *bind*, *chain* or *tie up*; pass., *be in chains*, *be bound*.

δή, postpositive particle, used to give greater exactness to the word which it influences (probably a shortened form of *ἤδη*), *now*, *in truth*, *indeed*, *surely*, *really*, *I assure you*, *you know*, *of course*, etc., but in many cases it is best rendered by merely emphasizing the word modified.

δῆθεν, adv., strengthened form of *δή*, *really*, *in very truth*.

δῆλος, (*η*), *ον*, adj., *visible*; *clear*, *manifest*, *evident*.

δηλόω, *ώσω*, etc., *make visible* or *manifest*; *make known*, *show*, *declare*.

δημοκρατίᾱ, *ἡ*, *democracy*, *popular government*.

δῆμος, *ὁ*, *country district*; *people*, *nation*; *common people*, *plebs*, hence *common soldiers*, *privates*.

δημόσιος, *ᾱ*, *ον*, adj. (*δῆμος*), *belonging to the people* or *state*; *public*, *state*; *δημοσίᾳ* as adv., *at public expense*.

δημότης, *ου* (*δῆμος*), *one of the people*.

δημοτικός, *ή*, *όν*, adj. (*δῆμος*), *of the people*, *popular*.

δῃόω, *ώσω*, *ἐδῄωσα*, *δεδῄωμαι*, *ἐδῃώθην* (*δῄιος*, *hostile*), *lay waste*, *ravage*.

δήπου, adv., *perhaps*, *it may be*; *doubtless*, *of course*, *indeed*.

δήπουθεν, adv., = *δήπου*.

δῆτα, adv., more emphatic form of *δή*, *certainly*, *to be sure*, *of course*.

διά, prep., *through*; W. GEN., *through*, *by*; *in*; *after*; *through*, *from*, *all through*, *over*; W. ACC., *on account of*.

διαβαίνω [see *βαίνω*], *step across*; *pass through*, *cross*, *march over*.

διαβάλλω [see *βάλλω*], *throw over*; *slander*, *calumniate*, *reproach*.

διαβιβάζω, *βιβῶ*, causal of *διαβαίνω*, *carry over*, *have go over*, *lead over*.

διαγγέλλω [see *ἀγγέλλω*], *give notice by a messenger*; *communicate*, *tell*, *announce*.

διαγίγνομαι [see *γίγνομαι*], *be through*; *continue*, *remain*, *complete one's course*; w. partic., *continue*.

διάγω [see *ἄγω*], *lead through*; w. acc., *χρόνον*, *τὰ ἔτη*, *γῆρας*, etc., *spend*, *pass*; w. partic., *continue*, *do continually* or *habitually*.

διαγωνίζομαι [see ἀγωνίζομαι], *contend, vie earnestly.*

διαδέχομαι [see δέχομαι], *receive from another, succeed to.*

διάδημα, ατος, τό (διαδέω, *bind round*), *band, fillet* about the tiara.

διαδιδρά́σκω, δρά́σομαι, ἔδρᾶν, δέδρᾶκα, *run off, escape by flight, get away.*

διαδίδωμι [see δίδωμι], *give from hand to hand; give about, distribute, divide.*

διαδικασίᾱ, ἡ (διαδικάζω, *give judgment*), *suit to decide* a case; *decision.*

διαδωρέομαι, *distribute in presents.*

διαθέω, θεύσομαι, *run about, run hither and thither; spread.*

διαθρύπτω, ψω, ετρύφην, *break in sunder; weaken, corrupt.*

διαίρεσις, εως, ἡ (διαιρέω), *division, distribution.*

διαιρετός, ή, όν, verbal adj. (διαιρέω), *divided, separated.*

διαιρέω [see αἱρέω], *take apart, divide, separate; distribute.*

δίαιτα, ἡ, *way of living, means of life, diet; life, residence, stay.*

διάκειμαι, σομαι, used as passive of διατίθημι, *be disposed* or *affected;* οἰκείως, *be on familiar terms; be situated.*

διακελεύομαι, *exhort, urge; encourage.*

διᾱκονέω, ήσω, etc., but ἐδιᾱκονήθην (διά́κονος), *officiate, serve.*

διά́κονος, ὁ, *servant, minister, manager.*

διακοντίζομαι, *contend with others at throwing the javelin.*

διακόπτω [see κόπτω], *cut through, cut in two; hew a way through, break through.*

διᾱκόσιοι, αι, α, num. adj. (δίς, *twice;* ἑκατόν), *two hundred.*

διακοσμέω, ήσω, *divide and marshal; set in order, regulate, arrange.*

διακούω [see ἀκούω], *hear through; listen to* (all), *hear.*

διαλέγομαι, ξομαι and λεχθήσομαι, ελεξάμην, εἴλεγμαι, ελέχθην, *converse with* (dat.), *talk with; discuss, expound; deliberate.*

διαλείπω [see λείπω], *leave an interval between;* partic., *distant, apart.*

διαλλάττω, ξω, ήλλαχα, ήλλαγμαι, ηλλάχθην and ηλλάγην, *make an exchange;* mid., *change with one another, exchange.*

διαλῡ́ω [see λῡ́ω], *loose from one another; disband, break up.*

διαμάχομαι [see μάχομαι], *fight to a finish, fight it out.*

διαμένω [see μένω], *remain through; remain, continue, persevere, hold out, stand firm.*

διαμετρέω, ήσω, *measure off, measure out in portions.*

διαμνημονεύω, σω, *call to mind; remember, record, mention.*

διανέμω [see νέμω], *distribute, apportion.*

διανοέομαι, ήσομαι, νενόημαι, ενοήθην, *be minded; be resolved, intend; imagine, suppose, think; keep in mind, consider, reflect.*

διανύω, ανύσω, *bring quite to an end; finish, accomplish.*

διαπαιδεύομαι, *be trained, go through a course of training.*

διαπέμπω [see πέμπω], *send off in different directions, send hither and thither; send off, send away, dispatch.*

διαπηδάω, ήσομαι, *leap across; take a leap.*

διαπολεμέω, ήσω, *carry the war through, fight it out.*

διαπονέω, ήσω, *work out with labor; exercise, harden by exercise.*

διαπορεύομαι, σομαι, επορεύθην, *be carried over, pass between.*

διαπράττω [see πρᾱ́ττω], *pass over; bring about, accomplish, effect;* mid., *carry out, perform, effect.*

διαρκέω, έσω, *be quite sufficient; last, hold out.*

διαρπάζω [see ἁρπάζω], *tear in pieces; spoil, plunder.*

διαρρήγνῡμι, ρήξω, ερράγην, *break through, burst.*

διασκώπτομαι, ψομαι, *jest with one another, joke together.*

διασπάω, άσω, έσπασα, έσπασμαι, εσπάσθην, *tear asunder; draw off, separate; break through; overthrow.*

διασχίζω, σω, *split* or *cleave asunder; be separated.*

διασῴζω, σώσω, *keep safe* or *preserve through, maintain, keep.*

διατάττω [see τάττω], *appoint severally; arrange, manage.*

διατείνω [see τείνω], *stretch out, extend;* mid., *poise one's weapon, take aim; exert oneself.*

διατελέω, έσω, *bring quite to an end, accomplish;* w. partic., *continue doing* or *being, do habitually, hence spend time, live; spend, pass.*

διατίθημι [see τίθημι], *place separately, dispose;* mid., *treat, use.*

διατοξεύω, σω, *shoot through; shoot with others.*

διατρῑβή, ἡ, *way of spending time; waste of time, delay.*

διατρῑ́βω, ψω, έτρῑψα, τέτριμμαι, ετρίβην, *rub through; spend* or *waste time, delay.*

διαφαίνω [see φαίνω], *show through;* pass., *be seen, show oneself.*

διαφερόντως, adv. (διαφέρων, p. of διαφέρω), *differently; very highly, excellently.*

διαφέρω [see φέρω], *carry over; differ from;* intr., *make a difference; excel, surpass, be superior; be advantageous, be better.*

διαφεύγω [see φεύγω], *flee through; force a way through.*

διαφθείρω, φθερῶ, έφθαρκα and έφθορα, έφθαρμαι, εφθάρην, *destroy utterly, ruin; kill, slay; corrupt; weaken, confuse, unsettle.*

διαφοιτάω, ήσω, *wander; go hither and thither, go about.*

διαφυλάττω [see φυλάττω], *watch closely, guard closely; watch, defend, keep; maintain, preserve with care.*

διαχάζομαι, *separate oneself, withdraw.*

διαχειρίζω, ιῶ, *have in hand; conduct, manage.*

διαψῡ́χω, ξω, *cool, refresh; dry and clean, air.*

διδασκαλεῖον, τό (διδάσκαλος), *teaching place, school.*

διδασκαλίᾱ, ἡ (διδάσκαλος), *teaching; instruction, training, discipline; way of learning, practice.*

διδάσκαλος, ὁ (διδάσκω), *teacher, master.*

διδάσκω, ξω, ἐδίδαξα, δεδίδαχα, δεδίδαγμαι, ἐδιδάχθην, *show, teach, instruct; show, warn; advise, persuade; tell, declare.*

δίδωμι, δώσω, ἔδωκα, 2 aor. ἔδοτον, δέδωκα, δέδομαι, ἐδόθην, *give, give over, present, offer; grant, allow, give power; appoint;* δίκην, *be punished, receive one's deserts.*

δίειμι (εἶμι), *go through, pass through.*

διείρω, εἶρκα, *draw* or *pass through.*

διελαύνω [see ἐλαύνω], *drive through; ride through, pass.*

διερευνητής, ὁ, *one sent to search; scout.*

διέρχομαι [see ἔρχομαι], *go through, pass through, finish; go, make; go through, tell all, enumerate.*

διηγέομαι [see ἡγέομαι], *relate in detail, describe in full.*

διΐημι [see ἵημι], *let pass* or *go through.*

δικάζω, σω, ἐδίκασα, δεδίκασμαι, ἐδικάσθην (δίκη), *judge, give judgment; decide* (by law), *settle; act as judge; go to law.*

δίκαιος, (ᾱ), ον, adj. (δίκη), *right, proper; just, fair.*

δικαιοσύνη, ἡ, *justice, uprightness.*

δικαστής, ὁ (δικάζω), *judge, arbitrator.*

δίκη, ἡ, *custom, right; judgment, case; trial;* δίκην δίδωμι, *receive punishment, pay the penalty.*

διοπτεύω, σω, *watch carefully, spy about, spy.*

διορίζω, οριῶ, *divide by limits; divide, distribute.*

διότι, conj., for δι' ὅ τι, *for what reason, wherefore.*

διπλάσιος, ᾱ, ον, adj. (δίς), *twofold, twice as much, double.*

διπλόος, η, ον, or διπλοῦς, ῆ, οῦν, adj. (δίς), *twofold, double.*

δίς, adv. (δύο), *twice.*

δισμύριοι, αι, α, num. adj., *twenty thousand.*

δισχίλιοι, αι, α, num. adj., *two thousand.*

δίφρος, ὁ (for δίφορος), *chariot board,* on which two could stand; *chariot seat.*

δίχα, adv. (δίς), *in two;* as prep. w. gen., *apart from.*

δίψα, ἡ, *thirst.*

διψάω, ήσω, ἐδίψησα, δεδίψηκα, contracting αε into η, as in πεινάω (δίψα), *thirsty, be thirsty.*

δίψος, ους, τό, *thirst.*

διωγμός, ὁ (διώκω), *chase, pursuit.*

διώκω, ξω, ἐδίωξα, δεδίωγμαι, ἐδιώχθην, *chase, pursue; hunt.*

δοκέω, δόξω, ἔδοξα, δέδογμαι, ἐδόχθην, *seem, appear; seem, think; be thought.*

δοκιμάζω, άσω (δόκιμος, *tested*), *put to the test, examine, prove.*

δολόω, ώσω (δόλος, *trick*), *deceive, beguile, ensnare.*

δόλωσις, εως, ἡ (δολόω), *tricking, ensnaring, deception.*

δοριάλωτος, ον, adj. (ἁλίσκομαι), *captive of the spear, taken in war, captured.*

δορκάς, άδος, ἡ, *roe-deer, gazelle.*

δόρυ, δόρατος, τό, *spear shaft, spear, pike.*

δορυφορίᾱ, ἡ, *guard over something; armed bodyguard.*

δορυφόρος, *ον*, adj. (*φέρω*), *spear-bearing*; *ὁ*, *spearman, body-guard.*

δοτήρ, *ῆρος*, *ὁ* (*δίδωμι*), *giver, dispenser.*

δουλεύω, *σω* (*δοῦλος*), *be a slave.*

δούλη, *ἡ* (*δοῦλος*), *bondwoman, slave.*

δοῦλος, *ὁ*, *born bondman, slave.*

δουλόω, *ώσω* (*δοῦλος*), *enslave; hold subject to one.*

δρεπανηφόρος, *ον*, adj. (*φέρω*), *bearing a scythe, scythed.*

δρέπανον, *τό* (*δρέπω*, *pluck*), *scythe, sickle, hook.*

δρόμος, *ὁ* (*ἔδραμον*), *running, run; course, place for running* or *walking.*

δρύπτω, *ψω*, *ἔδρυψα*, *ἐδρύφθην*, *tear;* mid., *tear one's flesh.*

δύναμαι, *ήσομαι*, *δεδύνημαι*, *ἐδυνήθην* and *ἐδυνάσθην*, *be strong* or *vigorous, be able, can; be powerful, have power, avail, be effective.*

δύναμις, *εως*, *ἡ*, *power, ability, force, army.*

δυνάστης, *ου* (*δύναμαι*), *man of power; mighty man, lord, ruler.*

δυνατός, *ή*, *όν*, adj. (*δύναμαι*), *strong, vigorous, able; powerful, strong, able, rich; able, possible.*

δύο, *δυοῖν*, num. adj., *two;* **εἰς δύο**, *two by two.*

δυσθετέομαι, *be greatly vexed.*

δυσκατάπρᾱκτος, *ον*, adj. (*καταπράττω*), *hard to effect, difficult of execution.*

δύσκολος, *ον*, adj., *hard to please; unpleasant, peevish, ill-tempered.*

δυσμενής, *ές*, adj. (*μένος*), *full of ill will, hostile.*

δυσοίκητος, *ον*, adj., *bad to dwell in, uninhabitable.*

δυσφορέω, *ήσω* (*φέρω*), *bear ill; be impatient, vexed* or *angry.*

δυσχωρίᾱ, *ἡ* (*χώρᾱ*), *difficult, rough ground, rough places.*

δώδεκα, num. adj., indecl., *twelve.*

δωδέκαρχος, *ὁ*, *leader of twelve men.*

δωρεά, *ἡ*, *gift, present.*

δωρέω, *ήσω* (*δῶρον*), *give;* mid., *present (to), bestow (upon), reward.*

δῶρον, *τό* (*δίδωμι*), *gift, present, reward.*

E

ἐάν, conj. (*εἰ ἄν*) *if, if haply; whether . . . or;* *ἐὰν μή*, *unless.*

ἔαρ, *ἔαρος*, *τό*, *spring.*

ἐαρινός, *ή*, *όν*, adj. (*ἔαρ*), *of springtime.*

ἑαυτοῦ, *ῆς*, *οῦ*, contr. **αὑτοῦ**, *ῆς*, *οῦ*, reflex. pron., *of himself, herself, itself,* etc.; *ἐν ἑαυτῷ ἔχειν*, *have in one's mind, think.*

ἐάω, *ἐάσω*, *εἴᾱσα*, *εἴᾱκα*, *εἴᾱμαι*, *εἰάθην*, *allow, permit; leave untouched; let alone.*

ἕβδομος, *η*, *ον*, adj. (*ἑπτά*), *seventh; τό, for the seventh time.*

ἐγγίγνομαι [see *γίγνομαι*], *be born in; happen, come, arise.*

ἐγγράφω [see *γράφω*], *mark in; write in* (a letter).

ἐγγύς, adv., *hard by, near;* *τὸ ἐγγύς*, *the nearest part; nearly, almost.*

ἐγείρω, *ερῶ*, *ἤγειρα*, *ἐγρήγορα*, *ἐγήγερμαι*, *ἠγέρθην*, *ἠγρόμην*, *awaken, rouse.*

ἐγκαλέω [see *καλέω*], *call in; bring a charge* or *complaint against, accuse,* w. dat. and acc.

ἐγκαλύπτω, ψω, *veil in* a thing; mid., *cover, veil one's face.*

ἐγκέλευστος, ον, adj., *urged on; bidden, commanded.*

ἔγκλημα, ατος, τό (ἐγκαλέω), *accusation, complaint, charge.*

ἐγκλίνω, κλινῶ, κέκλιμαι, *bend in; give way, flee.*

ἐγκράτεια, ἡ, *mastery* over anything, *control; self-control, abstinence.*

ἐγκρατής, ές, adj. (κράτος), *in possession of power; in control, having the mastery* of anything, w. gen.

ἐγκωμιάζω, άσω and άσομαι, ἐγκεκωμίακα (ἐγκώμιον, *song in honor of a victor*), *praise, commend, extol.*

ἐγρηγορώς, υῖα, ός, partic. of ἐγρήγορα, 2 pf. of ἐγείρω, *awaken, awake.*

ἐγχειρέω, ήσω (χείρ), *put one's hand to; attack, engage*, w. dat.

ἐγχέω, χεῶ, ἔχεα, κέχυμαι, *pour in* wine; *fill by pouring in.*

ἐγχωρέω, ήσω, *give room for doing* a thing; impers., *be possible* or *convenient.*

ἐγώ, ἐμοῦ, etc., pron. of first person, *I*; strengthened ἔγωγε, *I for my part, I at least.*

ἔδαφος, ους, τό, *bottom, bed, channel.*

ἕδρᾱ, ἡ (ἕδος, *sitting place*), *seat; chief seat, place of honor.*

ἐθέλω, ἐθελήσω, ἠθέλησα, ἠθέληκα, *wish, will, be willing, care*; partic. as pred., *willingly.*

ἐθίζω, ἐθιῶ, εἴθισα, εἴθικα, εἴθισμαι, εἰθίσθην (ἔθος), *accustom, use*; pass., *be* or *become accustomed* or *used* to do.

ἔθνος, ους, τό (ἔθω), *number accustomed to live together; tribe, nation.*

ἔθος, ους, τό (ἔθω), *custom, habit.*

ἔθω, pres. only as partic.; otherwise, pf. εἴωθα used as pres., εἰώθειν as impf., *be wont* or *accustomed*, partic., *customary, usual.*

εἰ, conditional conj., with indic. and opt., *if*; εἰ μή, *unless*; in indir. questions, *if, whether*; correl. w. εἴτε, *whether . . . or*; εἴγε or εἴ γε, intensive, *if indeed.*

εἰδέναι, εἰδώς, see οἶδα.

εἶδος, ους, τό, *that seen; appearance, form, person.*

εἶεν, opt. pres. of εἰμί.

εἴθ', by elision for εἴτε.

εἰκάζω, άσω, ᾔκασα, ᾔκασμαι, ᾐκάσθην, *make like to*; pass., *be made like, resemble; form a conjecture, guess, judge.*

εἰκός, ότος, τό, neut. partic. of ἔοικα, *like the truth; likely, natural, reasonable; just, right, proper; usual, customary.*

εἴκοσι, num. adj., indecl., *twenty.*

εἰκότως, adv. (εἰκώς, partic. of ἔοικα), *in all likelihood; naturally, reasonably; rightly, properly, deservedly.*

εἴκω, ξω, εἶξα, *yield, give way, submit.*

εἴληφα, see λαμβάνω.

εἰμί, ἔσομαι, impf. ἦν, *be, exist; live, be alive; happen, come to pass; be permitted* or *possible* (ἔστι); *be employed* or *engaged in something*; ἔστιν ὅς (εἰσὶν οἵ), *some one, some*; ἔστιν ὅτε, *sometimes*; τὸ ὄν, *real state of things, fact, truth*; τῷ ὄντι, *in reality, in fact*;

surely, without any doubt; τὰ ὄντα, *belongings, property.*

εἶμι, *go*, used as fut. of ἔρχομαι; *go, proceed, come; go forth to attack, rush.*

εἴπερ, εἴ περ, strengthened for εἰ, *if indeed, if really,* implying doubt.

εἶπον, 2 aor. (no pres., φημί, ἀγορεύω, λέγω, etc., being used), ἐρῶ, 1 aor. εἶπα, εἴρηκα, εἴρημαι, ἐρρήθην, *speak, say; tell, recount; demand, stipulate; tell, order, command.*

εἴρηκα, εἴρημαι, see εἶπον.

εἰρήνη, ἡ, *peace, time of peace.*

εἰς, prep. w. ACC., *into, to, towards; against; according to; for; in regard to, as to; in;* in expressions of time, *at, about, in;* with numerals, *about;* εἰς καιρόν, *in the nick of time, seasonably;* εἰς δύναμιν, *as far as in one lies;* distributively, εἰς ἕνα, δύο, τέτταρας, etc., *one by one, by twos,* etc.; εἰς αὖθις, *hereafter, again.*

εἷς, μία, ἕν, gen. ἑνός, μιᾶς, ἑνός, num. adj., *one;* εἰς ἕνα, *one by one, singly;* ἐπὶ ἓν ἕκαστον, *one after another;* καθ' ἓν ἕκαστον, *each separately;* ἐφ' ἑνός, *in single file.*

εἰσάγω [see ἄγω], *lead in, introduce.*

εἴσειμι (εἶμι), *go into, enter, invade.*

εἰσέρχομαι [see ἔρχομαι], *go in* or *into, enter.*

εἰσκαλέω [see καλέω], *call in, summon within.*

εἰσκομίζω [see κομίζω], *carry into, bring in.*

εἴσοδος, ἡ, *way in; approach, entrance, door*

εἰσπίπτω [see πίπτω], *fall into; rush* or *burst into.*

εἰσπορεύομαι [see πορεύομαι], *go into, enter.*

εἰσφέρω [see φέρω], *bear* or *carry into; bring in, contribute; confer.*

εἰσφρέω, ήσω and ήσομαι, *let in, admit.*

εἴσω, adv., *inside, within.*

εἶτα, adv., *then, next.*

εἴτε (εἰ, τε), generally doubled, *whether . . . or.*

εἴωθα, see ἔθω.

ἐκ or (before a vowel) **ἐξ**, prep. w. GEN., *from, out of; even from; after;* ἐκ τούτου or τούτων, *in consequence of this, after that, thereupon;* of time, *in, by; by, according to;* ἐξ ἀρχῆς, *as at first.*

ἕκαστος, η, ον, adj., *each, every, severally, the several;* τά, *everything.*

ἑκατεράκις, adv. (ἑκάτερος), *twice, at each time.*

ἑκάτερος, ᾱ, ον, adj., *each of two, either;* in plur., *both.*

ἑκατέρωθεν, adv., *on each hand, on either side.*

ἑκατόν, num. adj., indecl., *a hundred.*

ἐκβαίνω [see βαίνω], *go out; leave.*

ἐκβάλλω [see βάλλω], *throw out; turn out, depose.*

Ἐκβάτανα, ων, *Ecbatana,* chief city of Media.

ἐκβοηθέω, ήσω, *march out to aid; make a sally, rush out.*

ἐκγελάω, άσομαι, *laugh out, laugh loudly.*

ἔκδημος, ον, adj., *from home, abroad.*

ἐκδίδωμι [see δίδωμι], *give up, surrender; dispose of* (in marriage).

ἐκδύω, σω, ἐδῦσα, *take off, strip off.*

ἐκεῖ, adv., *there, in that place;* of time, *then.*

ἐκεῖνος, η, ον, demons. pron. (ἐκεῖ), *the person there, that person* or *thing, he, she,* etc.

ἐκεῖσε, adv., *thither, to that place.*

ἐκθέω, θεύσομαι, *run out, rush out.*

ἑκκαίδεκα, num. adj., indecl., *sixteen.*

ἐκκόπτω [see κόπτω], *cut out; beat off, repel.*

ἐκκρίνω, ινῶ, *choose* or *pick out* (for disgrace), *expel.*

ἐκλάμπω, ψω, *shine* or *beam forth.*

ἐκλέγω [see λέγω], *pick out;* mid., *choose, select.*

ἐκλείπω [see λείπω], *leave out; forsake, abandon; leave, depart from.*

ἐκμετρέω, ήσω, *measure out;* mid., *measure for oneself, take measure of.*

ἐκπέμπω, ψω, *send out* or *forth* from a place (to the field or as messenger).

ἐκπεπταμένως, adv. (ἐκπετάννῡμι, *spread out*), *extravagantly.*

ἐκπηδάω, ήσομαι, *leap out, start up.*

ἐκπίνω [see πίνω], *drink out* or *off, quaff.*

ἐκπίπτω [see πίπτω], *fall out* or *off, be thrown out.*

ἔκπλεως, ων, adj., *quite full; in abundance, in large quantities.*

ἐκπληρόω, ώσω, *fill quite up; make up, complete, supply.*

ἐκπλήττω [see πλήττω], *strike out of; amaze, astonish, overwhelm; overwhelm, overcome* with fear; pass., *be agitated* or *impatient; be struck (with)* or *moved (by).*

ἐκποδών, adv. (ἐκ ποδῶν), *away from the feet; out of the way, far from one's sight;* εἶναι, *be away, escape;* ποιεῖσθαι, *remove, take away.*

ἐκπονέω, ήσω, *work out, finish off, perform carefully; acquire by labor; exercise, harden; discharge, fulfill; dress, prepare.*

ἐκπορίζω, ιῶ, *invent; provide, supply, furnish.*

ἔκπωμα, ατος, τό (ἐκπίνω), *drinking cup, beaker.*

ἐκστρατοπεδεύομαι, σομαι, εστρατοπέδευμαι, *encamp outside.*

ἐκτείνω, τενῶ, τέτακα, τέταμαι, *stretch out, extend; draw;* pf. partic., *extended, in a line; put to full speed.*

ἐκτραχηλίζω, ιῶ, *throw one's rider over one's head.*

ἐκφαίνω [see φαίνω], *show forth;* mid., *appear, report; declare oneself.*

ἐκφέρω [see φέρω], *carry out of; bring forward, produce; spread abroad.*

ἔκφρων, ον, adj. (φρήν, *mind*), *out of one's mind; frenzied, maddened.*

ἑκών, οῦσά, όν, adj., *willing, of one's own accord;* often best rendered as an adverb, *willingly, purposely.*

ἔλασις, εως, ἡ (ἐλαύνω), *driving away, march; procession.*

ἐλαύνω, ἐλῶ (ἐλάσω), ἤλασα, ἐλήλακα, ἐλήλαμαι, ἠλάθην, *drive, drive on; ride, march, charge, ride to the attack; march* or *ride in procession.*

ἔλαφος, ὁ, ἡ, *deer.*

ἐλάχιστος, η, ον, adj., superl. of ἐλάττων, *smaller; very small;* plur. with ὅτι, *as few as possible.*

ἐλέγχω, γξω, ἤλεγξα, ἐλήλεγμαι, ἠλέγχθην, *cross-examine; convict.*

ἐλευθερίᾱ, ἡ (ἐλεύθερος), *liberty, freedom.*

ἐλευθέριος, (ᾱ), ον, adj. (ἐλεύθερος), *acting like a free man; generous, liberal; free, honorable, noble.*

ἐλεύθερος, (ᾱ), ον, adj., *free, independent.*

ἑλιγμός, ὁ (ἑλίσσω, *turn round*), *winding.*

ἕλκω, ξω, εἵλκυσα, εἵλκυκα, εἵλκυσμαι, εἱλκύσθην, *draw; draw away, allure.*

ἐλλείπω [see λείπω], *leave behind; be wanting, lacking,* or *deficient; fall short, fail.*

Ἕλλην, ηνος, ὁ, *Greek.*

Ἑλληνικός, ή, όν, adj. (Ἕλλην), *Hellenic, Greek.*

ἐλπίζω, ἤλπισα, ἠλπίσθην (ἔλπω, *make to hope*), *hope for, look for, expect.*

ἐλπίς, ίδος, ἡ (ἔλπω, *make to hope*), *hope, expectation.*

ἐμαυτοῦ, ῆς, reflex. pron. of first person, only gen., dat., and acc. sing., *of me, of myself.*

ἐμβαίνω [see βαίνω], *go in; engage in, enter upon.*

ἐμβάλλω [see βάλλω], *throw in* or *upon; cause, inspire,* w. dat.; *bring forward* or *propose for discussion, introduce; burst* or *rush (into);* w. εἰς, *invade; charge, attack; break through.*

ἔμβαμμα, ατος, τό (ἐμβάπτω), *sauce.*

ἐμβάπτω, ψω, *dip in;* τὸ ἐμβάπτεσθαι = ἔμβαμμα.

ἐμβλέπω, ψω, *look in the face, look at.*

ἐμβολή, ἡ (ἐμβάλλω), *breaking in; attack, assault, charge.*

ἔμμονος, ον, adj. (ἐμμένω, *remain in*), *abiding by; permanent, lasting, firmly established.*

ἐμός, ή, όν, poss. adj. (ἐγώ, ἐμοῦ), *my, mine;* τὰ ἐμά, *my affairs.*

ἔμπειρος, ον, adj. (πεῖρα), *experienced in, acquainted with.*

ἐμπίμπλημι, πλήσω, ἔπλησα, πέπληκα, ἐπλήσθην, *fill quite full;* pass., *be satisfied, have enough.*

ἐμπίπτω [see πίπτω], *fall in; fall in with, chance upon,* w. dat. or εἰς; *fall upon, charge,* w. εἰς.

ἐμποδίζω, ιῶ, etc. (πούς), *put the feet in bonds; hinder, impede.*

ἐμποδών, adv. formed like ἐκποδών (πούς), *at the feet; in one's way, a hindrance;* γίγνεσθαι, w. gen., *be an obstacle to, be in the way of.*

ἐμποιέω, ήσω, *make in; bring to, inspire in, cause, give.*

ἔμπροσθεν, adv. of place, *before, in front;* ἐκ τοῦ ἔμπροσθεν, *in front, opposite;* οἱ, *those in front* or *preceding;* of time, *previously, before, beforehand.*

ἐμφαγεῖν, infin. of 2 aor. ἐνέφαγον, used with ἐνεσθίω, *eat hastily.*

ἐμφαίνω [see φαίνω], *let* a thing *be seen;* mid., *appear, be seen.*

ἐμφανής, ές, adj., *showing in* itself; *visible, manifest.*

ἐμφανίζω, ιῶ (ἐμφανής), *make manifest, put in evidence.*

ἐν, prep. w. DAT., *in, on; on ac-*

count of; in the presence of, with, among; at, near; in accordance with, under; within, in, during; ἐν ᾧ (sc. χρόνῳ), *while;* ἐν τούτῳ, *meanwhile, thereupon, then.*

ἔναγχος, adv. (ἄγχι, *near*), *just now, lately, recently.*

ἐναντίος, ᾱ, ον, adj., *opposite, over against; toward, to meet;* οἱ, *the foe, adversaries;* τά (τἀναντία), *the opposite, contrary, reverse;* ἐξ ἐναντίας, *in front;* τοὐναντίον τούτου, *on the contrary.*

ἐνδεέστερος, ᾱ, ον, adj., comp. of ἐνδεής, *lacking; inferior.*

ἔνδεια, ἡ (ἐνδεής), *want, need.*

ἐνδείκνῡμι [see δείκνῡμι], *mark out;* mid., *declare, show; testify, exhibit, show, prove.*

ἐνδέω, δεήσω, *be in want of* a thing; *be wanting* or *lacking;* impers., *there is need* or *lack;* mid., *be without, lack, need, want,* w. gen.

ἔνδηλος, ος, adj., *manifest, visible;* εἶναι, *give evidence, show.*

ἐνδίδωμι [see δίδωμι], *give in; give into one's hands, give.*

ἔνδοθεν, adv. (ἔνδον), *from within; from home;* οἱ, *those within.*

ἔνδον, adv. (ἐν), *in, within, inside; within doors, at home.*

ἐνδύω, δύσω, ἔδῡσα, 2 aor. ἔδῡν, *go into; put on oneself;* causal, *put on* another; mid., *put on, dress oneself in.*

ἐνέδρᾱ, ἡ, *sitting in; ambush, place of an ambush.*

ἐνεδρεύω, σω, ἐνήδρευσα, *lie in wait for; make an ambush.*

ἔνειμι (εἰμί), *be in* a thing or place.

ἕνεκα (ἕνεκεν), prep. w. gen., usually after its case, *on account of, for the sake of, because of.*

ἐνεργός, όν, adj. (ἔργον), *at work; cultivated, worked.*

ἐνέφαγον, 2 aor., ἐνεσθίω used as pres., *eat hastily.*

ἔνθα, adv. (ἐν), rel. of place, *where, whither;* of time, demons. w. δή, *then, thereupon; accordingly.*

ἐνθάδε, adv., *hither, here; in this matter, herein; immediately.*

ἔνθεν, adv. (ἐν), *whence;* ἔνθεν καὶ ἔνθεν, *on both* or *all sides.*

ἐνθένδε, adv., *hence; here.*

ἔνθενπερ, adv. (ἔνθεν περ), *just whence, where.*

ἐνθουσιάω (ἔνθεος, *full of the god*), *be inspired; be seized with enthusiasm, be beside oneself.*

ἐνθῡμέομαι, ήσομαι, τεθύμημαι, ἐθυμήθην, *lay to heart; consider, reflect, ponder.*

ἐνιαυτός, ὁ, *year.*

ἐνίημι [see ἵημι], *send upon; make an attack, rush.*

ἔνιοι, αι, α, adj. (= ἔστιν οἵ), *some.*

ἐνίοτε, adv. (for ἔνι ὅτε = ἔστιν ὅτε), *sometimes.*

ἐννοέω, ήσω, etc., *have in one's thoughts; consider, reflect; be conscious, know, notice, see; be at a loss, be in doubt;* mid., *consider, reflect.*

ἔννοια, ἡ, *thought in the mind; reflection, notion, idea.*

ἔννομος, ον, adj., *within the law; legal.*

ἔνοικος, ον, adj., *indwelling;* ὁ, *inhabitant.*

ἐνοράω [see ὁράω], *look at, gaze upon; see, know.*

ἐνοχλέω, ήσω, ἠνώχλησα, ἠνώχληκα, *trouble, give disturbance;* pass., *suffer annoyance.*

ἐνσημαίνομαι, ανοῦμαι, *intimate, signify.*

ἐνταῦθα, adv. (ἔνθα), of place, *here, there, in that place; hither, thither;* of time, *at that time, then.*

ἐντείνω [see τείνω], *stretch tight;* mid., *bend one's bow.*

ἐντέλλω, usu. mid., τελοῦμαι, ετειλάμην, *enjoin, command.*

ἐντεῦθεν, adv. (ἔνθεν), *from here, hence, thence.*

ἔντῑμος, ον, adj., *in honor, honored; οἱ, the nobles, men of rank.*

ἐντολή, ἡ (ἐντέλλω), *injunction, order, command.*

ἐντός, adv. (ἐν), *within, inside;* as prep. w. gen., *within.*

ἔντρῑψις, εως, ἡ (ἐντρῑ́βω, *rub in*), *rubbing in.*

ἐντυγχάνω [see τυγχάνω], *happen on, meet, find, get.*

Ἐνυάλιος, ὁ, *Enyalius*, an epithet of Ares.

ἔνυδρος, ον, adj. (ὕδωρ), *with water in it, provided with water.*

ἐξ, see ἐκ.

ἕξ, num. adj., indecl., *six.*

ἐξαγγέλλω [see ἀγγέλλω], *send out tidings, report; take orders.*

ἐξάγω [see ἄγω], *lead out, take out; lead forth in procession; lead off, set out.*

ἐξαιμάττω, ξω, *make quite bloody.*

ἐξαιρέω [see αἱρέω], *take out; take apart, select, choose;* mid., *choose; set apart for the gods, consecrate, devote.*

ἐξαίρω, αρῶ, *lift up off* the earth, *raise into the air.*

ἐξακέομαι, έσομαι, *heal completely; make up for, satisfy.*

ἐξακισμύριοι, αι, α, num. adj., *sixty thousand.*

ἐξάλλομαι, αλοῦμαι, *leap out* of the ranks; of wheels, *jolt*, or perhaps *start from the axle.*

ἐξανίστημι [see ἵστημι], *raise up out; start, rouse;* mid., *get up again, rise; leave one's position; start forward, move to the attack.*

ἐξαπατάω, ήσω, etc., *deceive* or *beguile thoroughly.*

ἐξάρχω [see ἄρχω], *begin with; be the first in, take the lead.*

ἐξεγείρω, ερῶ, εγρήγορα, ηγρόμην, *awaken, arouse from slumber.*

ἔξειμι (εἶμι), *go forth, go away, leave.*

ἐξέλασις, εως, ἡ (ἐξελαύνω), *driving* or *marching out, procession.*

ἐξελαύνω [see ἐλαύνω], *drive out from; disperse;* intrans., *drive* or *ride out, march in procession.*

ἐξεργάζομαι [see ἐργάζομαι], *work out; bring about, accomplish, effect, do; work out, bring.*

ἐξέρχομαι [see ἔρχομαι], *go* or *come out of, leave; go out, take the field; pass from* one condition or class *into* another, *enter.*

ἔξεστι, έσται, impf. ἦν, impers., *it is allowed, it is in one's power* or *possible.*

ἐξετάζω, άσω, ήτασα, ήτακα, ήτασμαι, ητάσθην, *examine; inspect, review, muster.*

ἐξέτασις, εως, ἡ (εξετάζω), *examination; review, inspection.*

ἐξευρίσκω [see εὑρίσκω], *find out; invent, contrive, devise.*

ἐξηγέομαι, ήσομαι, *lead out; conduct, manage.*

ἐξήκοντα, num. adj., indecl. (ἕξ), *sixty.*

ἐξήνεγκε, see ἐκφέρω.

ἐξικνέομαι, ἵξομαι, ἱκόμην, *reach, arrive at* an object; *reach.*

ἐξῑλάσκομαι, άσομαι, *propitiate, appease.*

ἐξίστημι [see ἵστημι], *put out of place;* mid., *depart, go away, make off.*

ἔξοδος, ἡ, *going out; departure* for war, *expedition.*

ἐξόν, see ἔξεστι.

ἐξόπισθεν, adv., *behind, in the rear.*

ἐξοπλίζω, σω, *arm completely; accouter;* mid., *arm oneself, put on one's armor.*

ἐξορμάω, ήσω, *send forth;* mid., *set out, start.*

ἔξω, adv. (ἐξ), *outside, without;* w. gen., *outside, beyond;* βελῶν, *out of range;* τῆς ἑαυτῶν (χώρας), *abroad; after, past; free from, apart* or *removed from.*

ἔξωθεν, adv. (ἔξω), *from without; from a distance.*

ἔοικα, pf. w. pres. force, *be like, resemble;* partic., *like; seem.*

ἑορτή, ἡ, *feast, festival.*

ἐπαγγέλλω [see ἀγγέλλω], *send word to; give orders, command, require; tell, state.*

ἐπάγω [see ἄγω], *drive* or *lead to;* mid., *take, receive.*

ἐπαινέω, έσω, or έσομαι, ἤνεσα, ᾔνεκα, ᾔνημαι, ῃνέθην, *approve, commend, praise.*

ἐπαίρω [see αἴρω], *lift up; elate; rouse, excite, induce, encourage.*

ἐπαλαλάζω, ξω, *raise the war cry.*

ἐπανάγω [see ἄγω], *lead up to;* intrans., *lead back, withdraw, retreat.*

ἐπαναθεάομαι, *gaze at, contemplate again.*

ἐπαναχωρέω, ήσω, *go back, retreat, return.*

ἐπάνειμι (εἶμι), *go back, return.*

ἐπανέρχομαι [see ἔρχομαι], *go back again, return.*

ἐπάρχω [see ἄρχω], *rule in addition; add to one's kingdom; rule, command.*

ἐπαφίημι [see ἵημι], *discharge at.*

ἐπεγγελάω, άσομαι, *laugh at, exult over, deride;* w. dat.

ἐπεί, conj., *after that; after* (postquam), *when* (cum), *since,* of time or cause; strengthened, ἐπείπερ; τάχιστα, *as soon as* (cum primum). See also ἐπήν.

ἐπείγω, ξομαι, ἤπειξα, ἤπειγμαι, ἠπείχθην, *press down;* mid., *press forward, make haste.*

ἐπειδάν, conj., for ἐπειδὴ ἄν, w. subj., *when, whenever;* τάχιστα (cum primum), *as soon as.*

ἐπειδή, conj., stronger form of ἐπεί (ἐπεὶ δή), *when, whenever, after, since.*

ἔπειμι (εἶμι), *come after; come upon; follow, come after,* as partic., *following, subsequent;* partic., *to come, future.*

ἐπεισπηδάω, ήσομαι, *leap in upon.*

ἐπεισπίπτω [see πίπτω], *fall in upon; rush* or *burst in upon,* w. dat.

ἔπειτα, adv. (ἐπί, εἶτα), *then, next, besides;* **κᾆπειτα**, by crasis with καί.

ἐπέξειμι (εἶμι), used as fut. to ἐπεξέρχομαι, *rush out to attack.*

ἐπερωτάω, ήσω, *inquire of; ask again, question.*

ἐπεύχομαι, ξομαι, *add prayers* or *vows; pray besides, pray.*

ἐπέχω [see ἔχω], *hold upon; stop, pause, wait* (or with δακρύων, *hold in, check, repress*).

ἐπήν, conj., for ἐπεὶ ἄν, *when, whenever*, w. subjunctive.

ἐπηρόμην, 2 aor., ερήσομαι, possibly from pres. ἔρομαι, but used as from ἐρωτάω, *ask, question besides* or *again.*

ἐπί, prep. w. gen., dat., and acc., *on, upon;* W. GEN., *on, upon; into, to, towards; in the time of; under the command of, under;* ἐφ᾽ ἑνός, *one by one, in single file; with a depth of;* W. DAT., *in, upon, on; by the aid of; with, near, by, at; with, together with; in addition to, besides; with reference to, for; after, behind; in one's power; over, in charge of; on account of, for; on (the terms);* W. ACC., *upon, up to, to, against; at, near; for, through;* of extent, *for, over; over* (to place); *for, to;* ἐπὶ πόδα, *on the foot, facing the enemy;* ἐπ᾽ ἀσπίδα, *on the shield, to the left.*

ἐπιβαίνω [see βαίνω], *walk upon; set foot on, tread on*, w. gen.

ἐπιβοήθεια, ἡ, *coming to aid; aid, succor.*

ἐπιβουλεύω, σω, etc., *plan* or *contrive against, form designs* or *plot against*, w. dat.; *plan secretly, consider, scheme.*

ἐπιβουλή, ἡ, *plan against* another; *plot, design.*

ἐπίβουλος, ον, adj. (βουλή), *plotting against; tricky, treacherous.*

ἐπιγαμίᾱ, ἡ, *intermarriage; right of intermarriage.*

ἐπιγαυρόομαι, *exult in* anything; *be proud*, w. dat.

ἐπιγελάω, άσομαι, *laugh to* or *with* anybody; *laugh approvingly, laugh.*

ἐπιγίγνομαι [see γίγνομαι], *be upon; come on, rise up.*

ἐπιγιγνώσκω [see γιγνώσκω], *look upon, see, perceive, notice.*

ἐπιδεής, ές, adj. (ἐπιδέω), *wanting, lacking.*

ἐπίδειγμα, ατος, τό (ἐπιδείκνῡμι), *specimen, pattern*, w. ἐπιδείκνῡμι, *lesson.*

ἐπιδείκνῡμι [see δείκνῡμι], *point out, show, display; set forth, declare, tell;* mid. *distinguish oneself.*

ἐπιδέω, ήσω, *bind on; bind up.*

ἐπιδιδάσκω, ξω, *teach in addition* or *besides.*

ἐπιδίδωμι [see δίδωμι], *give in addition* or *besides; give a share, give up, increase, grow.*

ἐπιέννῡμι, εσσα, ειμαι, *put on besides;* pass. γῆν, *be put under ground, be buried.*

ἐπιζητέω, ήσω, *seek after, desire, require.*

ἐπιθῡμέω, ήσω (θῡμός), *set one's heart upon* an object; *desire, wish*, w. gen. or infin.

ἐπιθῡμίᾱ, ἡ (ἐπιθῡμέω), *desire, longing.*

ἐπικαίριος, ον, adj. (καιρός, *fit time*), *in fit time* or *place; excellent, noble;* **οἱ**, *leaders, officers, important men.*

ἐπικαλέω [see καλέω], *call upon, invoke.*

ἐπικαμπή, ἡ (ἐπικάμπτω), *bend; bending, flank movement, circuit.*

ἐπικάμπτω, ψω, *bend into an angle; move forward, wheel.*

ἐπικαταμένω [see μένω], *wait longer, stay on the ground* (after hunting).

ἐπίκειμαι, κείσομαι, *lie upon; rush against, fall upon, attack.*

ἐπικουρέω, ήσω (ἐπίκουρος), *act as an ally; help, bear aid.*

ἐπικουρίᾱ, ἡ (ἐπικουρέω), *aid, assistance, reinforcements.*

ἐπίκουρος, ὁ, *helping; aid, ally, support.*

ἐπικράτεια, ἡ (ἐπικρατής, *master of* a thing), *mastery, power, rule.*

ἐπικρατέω, ήσω, *rule over;* ὁ ἐπικρατῶν, *victor, conqueror.*

ἐπικύπτω, ψω, *bend* or *stoop over.*

ἐπιλαμβάνω [see λαμβάνω], *lay hold of; overtake, catch.*

ἐπιλανθάνομαι, λήσομαι, ελαθόμην, λέλησμαι, *forget, disregard, neglect.*

ἐπιλέγω [see λέγω], *say in addition.*

ἐπιλείπω [see λείπω], *leave behind; fail, be wanting.*

ἐπιμαρτῡ́ρομαι, υρόῡμαι, *call to witness, appeal to.*

ἐπιμέλεια, ἡ (ἐπιμελής, *careful*), *care, attention, regard; diligence, carefulness.*

ἐπιμελητέον, verbal of ἐπιμέλομαι, *one must take care.*

ἐπιμελητής, οῦ (ἐπιμέλομαι), *one who has charge of a thing; governor, superintendent.*

ἐπιμέλομαι and ἐπιμελέομαι, ήσομαι, μεμέλημαι, εμελήθην, *take care of, look out for, attend to,* w. gen.; *be in charge, command.*

ἐπιμένω [see μένω], *stay on, remain* (on horseback).

ἐπιμιμνήσκομαι, μνήσομαι (μνησθήσομαι), μέμνημαι, εμνήσθην, *bethink oneself of; relate, mention.*

ἐπινεύω, σω, *nod to; give the signal, make a sign.*

ἐπινοέω, ήσω, *think on; have in one's mind, intend.*

ἐπίνοια, ἡ, *thought; inventiveness, invention, idea, ingenuity.*

ἐπιοῦσα, see ἔπειμι.

ἐπιπαρασκευάζομαι, *provide oneself with besides.*

ἐπιπέμπω [see πέμπω], *send in addition.*

ἐπιπέτομαι, πτήσομαι, επτάμην and επτόμην, *fly to* or *towards.*

ἐπιπίπτω [see πίπτω], *fall upon, attack, assail.*

ἐπίπονος, ον, adj., *painful, toilsome, laborious, difficult.*

ἐπίσημος, ον, adj. (σῆμα), *having a mark on it; stamped, coined.*

ἐπισκέπτομαι, pres., furnishing its tenses to ἐπισκοπέω, σκέψομαι, εσκεψάμην, έσκεμμαι, *consider, see, examine.*

ἐπισκώπτω, ψω, *laugh at, quiz, make fun.*

ἐπισπάω, άσω, *draw after;* mid., *draw on, persuade, cause.*

ἐπισπερχῶς, adv. (ἐπισπερχής, *hasty*), *hastily, hurriedly.*

ἐπίσταμαι, στήσομαι, ἠπιστήθην, *know, understand, know how.*

ἐπισταμένως, adv. (ἐπίσταμαι), *with understanding, skillfully.*

ἐπιστατέω, ήσω (ἐπιστάτης), *be in charge of, have care of; take care, see to it.*

ἐπιστάτης, ου (ἐφίσταμαι), *one who stands over; officer, commander, governor, overseer; one who stands behind.*

ἐπιστέλλω, στελῶ, ἔστειλα, ἔσταλκα, ἔσταλμαι, εστάλην, *send to; write* in a letter, *request* by letter; *enjoin, bid, command,* by message; *give orders, charge.*

ἐπιστήμων, ον, gen. ονος, adj. (ἐπίσταμαι), *knowing; acquainted with, skillful in,* w. gen.

ἐπιστολή, ἡ (ἐπιστέλλω), *message; missive, letter.*

ἐπιστρατεύομαι, σομαι, *take the field, wage war against* somebody, w. dat.

ἐπιστρέφω [see στρέφω], *turn back;* 2 aor. pass., *turn round, turn about.*

ἐπισχών, see ἐπέχω.

ἐπιτακτήρ, ῆρος, ὁ (ἐπιτάττω), *commander, taskmaster, overseer.*

ἐπιτάττω [see τάττω], *set over; enjoin, prescribe, order.*

ἐπιτελέω, έσω, *complete, finish, accomplish.*

ἐπιτήδειος, ᾱ, ον, adj. (ἐπιτηδές, *for a special purpose*), *made for a purpose; fit, suitable, adapted; convenient, useful, serviceable;* τά, *necessities of life, provisions, supplies.*

ἐπιτίθημι [see τίθημι], *set, place* or *lay on, have placed on;* mid., *attack, assail, strike, cause, inspire.*

ἐπιτρέπω [see τρέπω], *turn to; turn over to, intrust to,* w. dat.; *allow, permit.*

ἐπιτυγχάνω [see τυγχάνω], *happen upon, fall in with, find, meet.*

ἐπιφαίνω [see φαίνω], *show forth;* 2 aor. pass., *present oneself, appear.*

ἐπιφέρω [see φέρω], *bear against;* mid., *bear down upon, rush against.*

ἐπίχαρις, χαρι, adj., *pleasing, agreeable, charming.*

ἐπιχειρέω, ήσω (χείρ), *put one's hands to* a thing; *undertake, attempt;* w. dat., *make an attempt on, attempt something against, attack.*

ἐπιχώριος, (ᾱ), ον, adj. (χώρᾱ), *of one's country* or *countrymen;* τά, *institutions of one's country.*

ἐποικέω, ήσω (ἔποικος, *settler*), *go as a colonist; settle in* a place, *dwell.*

ἕπομαι, ἕψομαι, ἑσπόμην, *follow; obey.*

ἐπόμνῡμι and ομνύω [see ὄμνῡμι], *swear upon* a thing, *take oath.*

ἔποχος, ον, adj. (ἔχω), *mounted; having a good seat, able to ride.*

ἑπτά, num. adj., indecl., *seven.*

ἑπτακαίδεκα, num. adj., indecl., *seventeen.*

ἔρανος, ὁ, *meal to which each contributes his share, picnic; association.*

ἐράω, only pres., and impf. ἤρων, *love, like, be in love; desire, be eager for.*

ἐργάζομαι, *άσομαι, εἰργασάμην, εἴργασμαι, work, labor; work, till, cultivate.*

ἐργάτης, *ου, workman; husbandman, farmer;* as adj., *hard-working, diligent.*

ἔργον, *τό, work, labor; act, action, deed; fact; practice, exercise; duty, task; business, undertaking; ἐστί, there is need* (opus est).

ἐρευνάω, *ήσω, seek* or *search for, track.*

ἔρημος, (*η*), *ον*, adj., *desolate, lonely, alone, deserted; destitute of, wanting*, w. gen.; *free from; stripped of defenders, unprotected.*

ἔρις, *ιδος, ἡ, strife, contention.*

ἔρομαι, *ήσομαι, ἠρόμην, ask, inquire.*

ἐρρήθην, see *εἶπον.*

ἔρρω, *ἐρρήσω, ἤρρησα, ἤρρηκα, go slowly, limp, come to harm,* so *be clean gone, be lost* or *utterly ruined.*

ἐρρωμένος, *η, ον*, adj. (pf. partic. of *ῥώννῡμι, be strong*), *in good health, stout, vigorous, brave.*

ἐρρωμένως, adv. (*ἐρρωμένος*), *stoutly, vigorously, bravely.*

ἔρρωσο, pf. pass. imper. of *ῥώννῡμι, be strong; farewell.*

ἐρυθραίνομαι, *become red, blush.*

Ἐρυθρᾶ, *ἡ, the Red Sea* (sc. *θάλαττα*).

ἔρυμα, *ατος, τό* (*ἐρύομαι, defend*), *fence; fortification, intrenchment; defense, protection.*

ἐρυμνός, *ή, όν*, adj. (*ἐρύομαι, defend*), *fenced; strong, secure; τά, fortifications.*

ἐρυμνότης, *ητος, ἡ, strength, security.*

ἔρχομαι, *ἦλθον, ἐλήλυθα, go, come, proceed, march.*

ἐρῶ, see *εἶπον.*

ἐρωτάω, *ήσω* (*ἔρομαι*), *ask, interrogate, question.*

ἐρώτησις, *εως, ἡ* (*ἐρωτάω*), *asking, question.*

ἐσθής, *ῆτος, ἡ, clothes, dress, apparel.*

ἐσθίω, *ἔδομαι, ἐδήδοκα, ἐδήδεσμαι, ἠδέσθην, ἔφαγον* used as aor., *devour, eat.*

ἑσπέρᾱ, *ἡ, evening, eventide;* (sc. *χώρᾱ*), *the west.*

ἔστε, conj., *up to the time that, until.*

ἑστήκειν, see *ἵστημι.*

Ἑστίᾱ, *ἡ, Vesta*, daughter of Kronos and Rhea, guardian of the hearth.

ἑστιάω, *άσω, εἱστίᾱσα, εἱστίᾱκα* (*ἑστίᾱ, hearth*), *receive at one's home; entertain, feast;* mid., *dine, feast.*

ἐσχάρᾱ, *ἡ, hearth, fireplace; altar.*

ἔσχατος, *η, ον*, adj. (*ἐκ*), *outermost;* of punishment, *extreme, most severe, worst.*

ἑταῖρος, *ὁ* (*ἔτης, clansman*), *companion, fellow, friend.*

ἕτερος, *ᾱ, ον*, adj., *one* of two, *the other, a second; τῇ ἑτέρᾳ, on the next day; ἕτερος . . . ἕτερος, one . . . another; another, other, different.*

ἔτι, adv., *yet, as yet, still; besides, furthermore; partly; longer, more.*

ἑτοιμάζω, *άσω*, etc. (*ἕτοιμος*), *make ready;* mid., *provide for oneself, lay up.*

ἕτοιμος, (*η*), *ον*, adj., *prepared, ready, at hand.*

ἔτος, *ους, τό, year.*

εὖ, adv., *well.*

εὐδαιμονέω, ήσω (εὐδαίμων), *be prosperous, well-off, happy.*

εὐδαιμονίᾱ, ἡ (εὐδαίμων), *prosperity, good fortune, happiness.*

εὐδαιμόνως, adv. (εὐδαίμων), *happily;* superl. εὐδαιμονέστατα.

εὐδαίμων, ον, gen. ονος, adj. (εὖ, δαίμων), *blessed with a good genius; happy, fortunate; rich, wealthy.*

εὔδηλος, ον, adj., *quite clear, manifest.*

εὐδίᾱ, ἡ (εὔδιος, *fair*), *calm, tranquillity.*

εὐδοκιμέω, ήσω, ηὐδοκίμησα, ηὐδοκίμηκα (εὐδόκιμος, *of good repute*), *be of good repute, be in esteem.*

εὐεπιβούλευτος, ον, adj. (ἐπιβουλεύω), *exposed to treachery.*

εὐεργεσίᾱ, ἡ, *well doing; good service, kindly office.*

εὐεργετέω, ήσω, εὐεργέτησα, etc. (εὐεργέτης), *do well; do a service, show kindness, bestow benefits.*

εὐεργέτημα, ατος, τό (εὐεργετέω), *service done, benefit.*

εὐεργέτης, ου, *well doer, benefactor,* used often as a title of honor of those who have done the state some service.

εὐέφοδος, ον, adj., *easy to come to; available, accessible.*

εὐθεράπευτος, ον, adj. (θεραπεύω), *easily won by kindness, easily pleased.*

εὐθέως, adv. (εὐθύς), *immediately, at once.*

εὐθῡμέω, ήσω (εὔθῡμος), *be of good cheer;* mid. and pass., *indulge in pleasure, enjoy oneself; be cheered* or *amused; be pleased* or *glad.*

εὐθῡμίᾱ, ἡ, *cheerfulness, mirth, amusement; alacrity; cheerfulness, calmness.*

εὐθύμως, adv. (εὔθῡμος, *of good courage*), *cheerfully, zealously, with alacrity; bravely, courageously.*

εὐθῡ́νω, υνῶ (εὐθύς), *guide straight; direct, guide.*

εὐθύς, εῖα, ύ, adj., *straight, direct;* comp. εὐθύτερος; as adv., *straightway, immediately, at once.*

εὔιππος, ον, adj., *well horsed, well mounted.*

εὐκαταφρόνητος, ον, adj. (καταφρονέω), *easily despised, contemptible, despicable.*

εὔκλεια, ἡ, *good repute, glory.*

εὐκλεής, ές, adj. (κλέος, *fame*), *of good report; honorable, glorious, famous.*

εὐκοσμίᾱ, ἡ, *orderly behavior, good conduct, regularity.*

εὐκόσμως, adv. (εὔκοσμος, *orderly*); superl. w. ὡς, *in finest dress, dressed as splendidly as possible.*

εὐλήπτως, adv. (εὔληπτος, *easily grasped*), *so as to be easily grasped; conveniently.*

εὐμενής, ές, adj. (μένος), *well disposed, favorable, propitious.*

εὐμενίζομαι (εὐμενής), *render propitious, propitiate.*

εὐμίσητος, ον, adj., *exposed to hatred; worthy of hate, hateful.*

εὐνή, ἡ, *bed, couch.*

εὐνοέω, ήσω (εὔνους), *be well disposed, bear good will.*

εὔνοια, ἡ (εὔνους), *good will, favor, kindness.*

εὐνοϊκῶς, adv. (εὐνοϊκός, εὔνους), *in a kindly manner, like a friend;* superl. εὐνοϊκώτατα.

εὔνοος, *ον*, contr. *εὔνους*, *ουν*, adj. (*εὖ*, *νοῦς*), *well minded*, *kindly disposed*, *kindly*, *friendly*.

Εὔξεινος, *ὁ* (*εὔξενος*, *hospitable*), *Euxine Pontus*, now the *Black Sea*.

εὔοπλος, *ον*, adj. (*ὅπλον*), *well armed* or *equipped*.

εὐπετής, *ές*, adj. (*πίπτω*), *falling well*; *easy*; *convenient*.

εὔπιστος, *ον*, adj., *trustworthy*, *trusty*, *obedient*.

εὐπορέω, *ήσω*, *εὐπόρησα*, *εὐπόρηκα* (*εὔπορος*, *easy*), *be well off*, *be provided*, *have a plenty*.

εὐπορίᾱ, *ἡ* (*εὔπορος*, *easy*), *easy way* to do a thing; *plenty*, *abundance of supplies*.

εὐπόρως, adv. (*εὔπορος*, *easy*), *easily*, *readily*, *without difficulty* or *confusion*.

εὐπρόσοδος, *ον*, adj., *easy of access*, *readily accessible*.

εὑρίσκω, *εὑρήσω*, *εὗρον*, *εὕρηκα*, *εὕρημαι*, *εὑρέθην*, or *ηὗρον*, *ηὕρηκα*, etc., *discover*, *find*, *find out*; *discover*, *devise*, *invent*.

Εὐρώπη, *ἡ*, *Europe*.

εὔσκοπος, *ον*, adj. (*σκοπέω*), *far-seeing*; *far seen*, *commanding a wide view*.

εὐστόχως, adv. (*εὔστοχος*, *well-aimed*), *with good aim*, *accurately*.

εὐσχημόνως, adv. (*εὐσχήμων*, *elegant*), *with grace and dignity*, *like a gentleman*.

εὔτακτος, *ον*, adj., *well-ordered*; *orderly*, *well-disciplined*.

εὐτάκτως, adv. (*εὔτακτος*), *in an orderly manner*, *in order*; *obediently*.

εὐταξίᾱ, *ἡ*, *good arrangement*; *good order*.

εὐτελής, *ές*, adj. (*τέλος*), *easily paid for*; *cheap*, *frugal*, *simple*.

εὐτυχής, *ές*, adj. (*τυγχάνω*), *well-off*, *successful*, *lucky*, *fortunate*.

εὐτυχίᾱ, *ἡ* (*εὐτυχής*), *good fortune*, *success*.

εὐφημέω, *ήσω* (*εὔφημος*, *uttering sounds of good omen*), *use words of good omen*, *avoid unlucky words*; *hush*, *be still*.

εὔφορος, *ον*, adj. (*φέρω*), *easy to bear*; *easy to wear*, *manageable*.

εὐφραίνω, *ανῶ*, *εὔφρᾱνα* (*ηὔφ-*), *εὐφράνθην* (*ηὐφ-*), (*εὔφρων*, *cheerful*), *cheer*; *delight*, *gladden*, *please*; pass., *make merry*, *enjoy oneself*, *be pleased* or *happy*.

εὐφροσύνη, *ἡ* (*εὔφρων*, *cheerful*), *good cheer*; *cheerfulness*, *pleasure*, *delight*.

εὐχάριστος, *ον*, adj. (*χαρίζομαι*), *agreeable*, *pleasant*.

εὔχομαι, *ξομαι*, *ηὐξάμην* (*εὐ-*), *εὖγμαι*, *pray*, *offer prayers*; *wish*, *hope*.

εὐώνυμος, *ον*, adj. (*ὄνομα*), *of good name*, euphemistic for *ἀριστερός*, *left*, *on the left*; *τά* (sc. *μέρη*), *the left part* or *side*.

εὐωχέω, *ήσω*, *εὐωχησάμην*, *εὐωχήθην* (*εὖ*, *ἔχω*), *treat well*; *entertain*; mid., *feast upon*, *enjoy*.

εὐωχίᾱ, *ἡ*, *good cheer*; *feasting*, *entertainment*; *viands*, *feast*.

ἐφ', by elision for *ἐπί*, before a rough vowel.

ἐφεξῆς, adv., *in a row*; *in succession*, *one after another*.

ἐφέπομαι [see *ἕπομαι*], *follow after*, *follow*.

ἐφηβάω, ήσω, *come to manhood, grow up.*

ἔφηβος, ὁ (ἥβη, *youth*), *youth, young man.*

ἐφίημι [see ἵημι], *send to; give up to, allow, permit,* w. dat. and infin.; mid., *give oneself up to, be inclined to, desire,* w. gen.

ἐφικνέομαι, ἵξομαι, ἱκόμην, ἷγμαι, *reach, extend, come (to).*

ἐφίππιος, ον, adj. (ἵππος), *for putting on a horse, riding-.*

ἔφιππος, ον, adj. (ἐφ' ἵππων), *on horseback; cavalry-.*

ἐφίστημι, ἐπιστήσω, etc. [see ἵστημι], *set upon; set over, appoint;* intrans. w. dat., *stand near.*

ἐφοδεύω, σω (ἔφοδος, *visit*), *go the rounds, make a journey of inspection.*

ἔφοδος, ὁ (ἔφοδος, *visit*), *one who makes a progress* or *goes the rounds.*

ἐφοράω [see ὁράω], *look on, see, keep in sight.*

ἔχθρā, ἡ (ἐχθρός), *hatred, hate, ill will.*

ἐχθρός, ά, όν, adj. (ἔχθος, *hatred*), *hated, hateful, hostile* (comp. ἐχθίων, superl. ἔχθιστος); ὁ, *enemy, foe.*

ἐχθρῶς, adv. (ἐχθρός), *with ill will.*

ἐχυρός, ά, όν, adj. (ἔχω), *firm, strong, fortified; secure, safe.*

ἔχω, ἕξω and σχήσω, ἔσχον, ἔσχηκα, ἔσχημαι, (ἐσχέθην), *have, possess, hold, keep; have in marriage; have with one,* partic. often best rendered *with; wear; take, seize; be able;* with adv. or adv. phrases equivalent to εἰμί and adj.; similarly ᾗπερ (ὥσπερ) εἶχεν, *just as he was; know;* ἐχόμενος w. gen., *near, close to.*

ἕως, ἕω, ἡ, *dawn, east.*

ἕως, conj., *until, till; as long as, while.*

Z

ζάω, ήσω, ἔζησα (contr. into η, not ᾱ,), *live, be alive.*

ζεύγνῡμι, ζεύξω, ἔζευξα, ἔζευγμαι, ἐζεύχθην, ἐζύγην, *yoke.*

Ζεύς, Διός, *Zeus,* used instead of the chief god of the Persians.

ζηλόω, ώσω (ζῆλος, *rivalry*), *rival; admire, envy.*

ζημίᾱ, ἡ, *loss, damage.*

ζημιόω, ώσω, ἐζημίωσα, ἐζημίωκα, etc., *cause loss* or *damage; hurt, injure; punish.*

ζητέω, ήσω, ἐζήτησα, ἐζήτηκα, *inquire for, seek after, search out.*

ζῷον, τό (ζάω), *living being; animal.*

H

ἤ, conj., *than; or;* ἤ . . . ἤ, *either . . . or.*

ἦ, adv., interrog., *pray, can it be?* (Lat. num), affirm., often strengthened by μήν, *in truth, surely.*

ᾗ, adv. (dat. fem. of ὅς, sc. ὁδῷ), *which way, where, whither; how; as.*

ἡβάω, ήσω, ἥβησα, ἥβηκα (ἥβη, *youth*), *be in the prime of youth; be a youth.*

ἡγεμών, όνος, ὁ (ἡ), *leader; guide, conductor; leader, commander.*

ἡγέομαι, ήσομαι, ἥγημαι, ἡγησάμην

(ἄγω), *lead, be the leader, command*, w. gen. or dat.; *be a guide, conduct, lead the way; lead on, go ahead, proceed; think, regard.*

ἡδέως, adv. (ἡδύς), *sweetly; with pleasure, gladly, cheerfully.*

ἤδη, adv., *already, before now, now, at length; even; besides.*

ἥδῑον, ἥδιστα, comp. and superl. of ἡδέως.

ἥδομαι, ἡσθήσομαι, ἥσθην, *enjoy oneself, take delight, be glad;* w. partic., *do gladly, be glad to do* a thing; partic. like ἄσμενοι, *willingly, gladly.*

ἡδομένως, adv. (ἡδόμενος), *with joy, gladly.*

ἡδονή, ἡ (ἥδομαι), *joy, pleasure, delight; flavor.*

ἡδυπαθέω, ήσω (ἡδυπαθής, *living pleasantly*), *enjoy oneself, be luxurious.*

ἡδύς, εῖα, ύ, adj. (ἁνδάνω, *please*), *sweet, pleasant, grateful;* superl. ἥδιστος.

ἥκιστα, adv., superl. used w. κακῶς, *least of all, never.*

ἥκω, ἥξω, pres. w. force of pf., *be come, have come, come, arrive; come back, return.*

ἠλίθιος, ᾱ, ον, adj., *idle; foolish, stupid, silly.*

ἡλικίᾱ, ἡ (ἧλιξ), *time of life, age.*

ἡλικιώτης, ου (ἧλιξ), *equal in age, comrade.*

ἧλιξ, ικος, ὁ, ἡ, *of the same age; equal, fellow, comrade.*

ἥλιος, ὁ, *sun*, worshiped by the Persians.

ἡμεῖς, ῶν, pron., *we*, used as plur. of ἐγώ.

ἡμέρᾱ, ἡ, *day.*

ἡμερινός, ή, όν, adj. (ἡμέρα), *of the day, by day, day-.*

ἥμερος, ᾱ, ον, adj., *tame, tamed, domestic.*

ἡμέτερος, ᾱ, ον, adj. (ἡμεῖς), *of us, our, ours.*

ἥμισυς, εια, υ, adj. (prefix ἡμι-, *half*), *half;* as noun, ἡ, τό, *one half, the half.*

ἡμιτελής, ές, adj. (τέλος), *half finished, incomplete, half perfect.*

ἤν, contracted form of ἐάν, *if; whether, if;* ἤν τε . . . ἤν τε, *whether . . . or.*

ἡνίᾱ, ἡ, *bridle;* plur., *reins.*

ἡνίκα, adv., *at which time, when, whenever, as often as; when, since, seeing that.*

ἡνίοχος, ὁ (ἡνίᾱ, ἔχω), *one who holds the reins; driver, charioteer.*

ἤνπερ, conj., strengthened from ἤν, *if; if indeed.*

ᾗπερ, adv. (dat. fem. of ὅσπερ), *in the way in which; in the same way as, just as.*

Ἥρᾱ, ἡ, *Hera*, queen of the gods, daughter of Kronos and Rhea, sister and wife of Zeus.

Ἡρακλέης, contr. Ἡρακλῆς, οῦς, *Heracles*, son of Zeus and Alcmena.

ἠρέμα, adv., *stilly, quietly.*

ἠρεμεστέρως, adv., comp. of ἠρεμαίως, ἠρεμαῖος, *quiet; more quietly;* ἔχω, *be more quiet* or *gentle, less inclined to disorder.*

ἥρως, ωος, ὁ, *hero, demigod.*

ἡσυχαίτερος, ᾱ, ον, adj., comp. of ἥσυχος, *still; quiet, gentle, serious.*

ἡσυχίᾱ, ἡ, *stillness; ἔχω, stand still, remain quiet.*

ἤτοι, conj., for ἤ τοι, followed by ἤ, *either in truth . . . or.*

ἧττα, ἡ (ἥττων), *defeat, discomfiture.*

ἡττάομαι, ἡσομαι or ηθήσομαι, ἥττημαι, ἡττήθην, *be less* than another; *be inferior, be outdone, be beaten; be overcome* or *vanquished* in war.

ἧττον, adv., used as comp. of κακῶς, *less.*

ἥττων, ον, gen. ονος, adj., used as comp. of κακός, *worse* or *weaker, inferior.*

ηὐ-, see αὐ- or εὐ-.

Θ

θᾶκος, ὁ (θάττω, *sit*), *seat, chair.*

θάλαττα, ἡ, *the sea.*

θάλπος, ους, τό (θάλπω, *heat*), *warmth, heat.*

θάνατος, ὁ, *death.*

θανατόω, ώσω, etc. (θάνατος), *put to death, condemn to death.*

θάπτω, ψω, ἔθαψα, τέθαμμαι, ἐτάφην, *bury, inter.*

θαρρέω, ήσω (θάρρος), *be of good courage, take heart, have no fear; trust, have confidence in; be brave and full of courage,* partic., often best rendered as an adv., *bravely, boldly, confidently; cheer up.*

θάρρος, ους, τό (θρασύς, *bold*), *courage, boldness.*

θἄτερα, by crasis for τὰ ἕτερα, *on the contrary, otherwise.*

θᾶττον, adv., comp. of ταχέως, *more quickly, sooner.*

θαῦμα, ατος, τό (θάομαι, *wonder at*), *object of wonder and admiration.*

θαυμάζω, σομαι, ἐθαύμασα, τεθαύμακα, ἐθαυμάσθην, *wonder at, be astonished, marvel; wonder,* w. indir. quest.; *admire, honor.*

θαυμαστός, ή, όν, adj. (θαυμάζω), *to be wondered at; wondrous, wonderful, marvelous; strange, unusual.*

θεάομαι, άσομαι, ἐθεᾱσάμην, τεθέᾱμαι, *look on; gaze at* with admiration or pleasure; *look at, see; examine, reconnoiter; inspect, review.*

θεῖος, ᾱ, ον, adj. (θεός), *of* or *from the gods, divine; τό, divine manifestation, divinity.*

θεῖος, ὁ, *uncle.*

θέλω, θελήσω, shorter form of ἐθέλω, *wish, desire, be willing.*

θεμελιόω, ώσω, *lay the foundations.*

θέμις, (ιστος), ἡ, *that laid down by custom; law, right.*

θεός, ὁ, ἡ, *god; ὁ θεός, Apollo.*

θεοσεβῶς, adv., *devoutly, religiously.*

θεραπείᾱ, ἡ (θεραπεύω), *service, attendance; suite, retinue.*

θεραπευτής, οῦ, *one who serves* a great man; *courtier, attendant.*

θεραπεύω, σω (θεράπων), *minister to, serve, care for, attend upon; obey; honor, reverence.*

θεράπων, οντος, ὁ, *waiting man, attendant, servant; companion in arms,* of lower rank.

θέρος, ους, τό, *summer.*

θεσμός, ὁ (τίθημι), *that established; (divine) law; decree, ordinance.*

θέω, θεύσομαι, *run.*

θεωρέω, ήσω (θεωρός, *spectator*), *look at, view, behold, inspect.*

θήγω, ξω, ἔθηξα, τέθηγμαι, *whet, sharpen, raise, excite.*

θήρ, θηρός, ὁ, *wild beast, beast of prey.*

θήρᾱ, ἡ, *hunting of wild beasts; hunt.*

θηράω, ᾱ́σω, ἐθήρᾱσα, τεθήρᾱκα, ἐθηρά-θην (θήρᾱ), *hunt; catch* in hunting.

θήρειος, ᾱ, ον, adj. (θήρ), *of wild beasts;* τά, *game.*

θηρεύω, σω, etc., *hunt, go hunting; obtain, gain, get, secure.*

θηρίον, τό (θήρ), *wild animal, beast.*

θησαυρός, ὁ, *store laid up; treasure.*

θιγγάνω, θίξομαι, ἔθιγον, *touch, handle,* w. gen.

θνήσκω, θανοῦμαι, ἔθανον, τέθνηκα, *die; be slain, fall in battle;* partic. as adj., *dead.*

θορυβέω, ήσω (θόρυβος), *make a noise* or *uproar, be disorderly.*

θόρυβος, ὁ (θροῦς, *noise*), *noise, din, uproar, confusion.*

Θρᾷξ, κός, *king of the Thracians;* οἱ, *the Thracians.*

θρασέως, adv. (θρασύς, *bold*), *boldly, confidently.*

θράσος, ους, τό (= θάρρος), *boldness, confidence, forwardness.*

θρασύτης, ητος, ἡ (θρασύς, *bold*), *overboldness, rashness.*

θρόνος, ὁ, *seat, throne.*

θυγάτηρ, τρός, ἡ, *daughter.*

θῦμα, ατος, τό (θύω), *sacrifice, victim.*

Θύμβραρα, ἡ, *Thymbrara,* a town in Asia Minor, possibly the Thymbrium of the *Anabasis.*

θῡμός, ὁ (θύω, *rush*), *soul; desire, wish.*

θῡμόω, ώσω, etc. (θῡμός), *make angry;* mid., *be angry.*

θύρᾱ, ἡ, *door, entrance, gate; the king's palace, court.*

θυσίᾱ, ἡ (θύω), *offering, sacrifice.*

θύω, θύσω, ἔθῡσα, τέθυκα, τέθυμαι, ἐτύθην, *sacrifice, slaughter for sacrifice;* mid., *sacrifice, cause to be offered.*

θωρᾱκοφόρος, ον, adj. (φέρω), *wearing a breastplate, a cuirassier.*

θώρᾱξ, ᾱκος, ὁ (θωρήσσω, *arm with a breastplate*), *breastplate, corselet.*

I

ἴδιος, (ᾱ), ον, adj., *one's own, pertaining to oneself; private;* εἰς τό, *personally, for oneself;* ἰδίᾳ as adv., *by oneself, privately, separately.*

ἰδιωτεύω, σω, *be a private person, be undistinguished.*

ἰδιώτης, ου (ἴδιος), *private person, private man; common soldier, private.*

ἱδρόω, ώσω, ἵδρωσα, ἵδρωκα (ἶδος, *sweat*), *sweat, perspire.*

ἱδρύω, ύσω, ἵδρυσα, etc. (ἵζω, *seat*), *make sit down, seat.*

ἱδρώς, ῶτος, ὁ (ἶδος, *sweat*), *sweat, exertion, exercise.*

ἱερεῖον, τό, *animal for sacrifice, victim; animal, cattle.*

ἱερός, (ᾱ́), όν, adj., *superhuman, of the gods, holy, sacred;* τά, *victims, offerings, sacrifice; omens, auspices.*

ἵημι, ἥσω, ἧκα, εἷκα, εἷμαι, εἵθην, 2 aor. εἷτον, *hurl, throw, send;* mid., *rush, charge, press.*

ἱκανός, ή, όν, adj., *enough, sufficient; able, powerful.*

ἱκανῶς, adv. (ἱκανός), *sufficiently, enough.*

ἱκετεύω, *σω*, *ἱκέτευσα* (*ἱκέτης*), *approach as a suppliant; beg, implore, pray.*

ἱκέτης, *ου*, *one who comes to seek protection; suppliant.*

ἱλάσκομαι, *άσομαι*, *ἱλασάμην* (*ἵλαος* = *ἵλεως*), *make propitious; appease, propitiate.*

ἵλεως, *ων*, adj., *propitious, favorable.*

Ἰλλυριός, *ὁ*, *the king of the Illyrians.*

ἱμάτιον, *τό* (*εἶμα, garment*), *outer garment, cloak; τά, clothes, garments.*

ἵνα, conj., introducing final clauses, *that, in order that, to.*

Ἰνδός, *ὁ*, *the king of the Indians; οἱ, the Indians*, a people near Armenia and Chaldaea.

ἱππάριον, *τό*, dim. of *ἵππος*, *little horse, pony.*

ἵππαρχος, *ου*, *general of cavalry, master of horse.*

ἱππάσιμος, *η*, *ον*, adj. (*ἱππάζομαι, drive horses*), *fit for horses, fit for riding.*

ἱππεύς, *έως*, *ὁ* (*ἵππος*), *horseman, rider*, plur., *cavalry.*

ἱππεύω, *σω*, *ἵππευσα* (*ἱππεύς*), *be a horseman, ride.*

ἱππικός, *ή*, *όν*, adj. (*ἵππος*), *of a horse, horse's; of cavalry, cavalry-; skilled in cavalry tactics* or *horsemanship; ἡ, horsemanship, riding; τό, cavalry.*

ἱπποκένταυρος, *ὁ*, *centaur*, half horse, half man.

ἱπποκόμος, *ὁ* (*κομέω, care for*), *groom, esquire.*

ἱππομαχέω, *ήσω*, *fight on horseback.*

ἵππος, *ὁ*, *ἡ*, *horse, mare; horse, cavalry.*

ἱππότης, *ου* (*ἵππος*), *driver* or *rider of horses, horseman, knight.*

ἱπποφορβός, *ὁ* (*φέρβω, feed*), *horse keeper.*

ἱππών, *ῶνος*, *ὁ*, *place for horses; posting house, station.*

ἴσᾱσι, *ἴσμεν*, *ἴστε*, *ἴστω*, see *οἶδα.*

ἰσηγορίᾱ, *ἡ* (*ἀγορεύω, speak*), *equal freedom of speech, equality.*

ἴσθι, see *εἰμί*, *οἶδα.*

ἰσόμοιρος, *ον*, adj. (*μοῖρα, share*), *sharing equally* or *alike*, w. gen.

ἰσόπεδον, *τό*, *level ground, plain; (on) even ground, even terms* or *equality.*

ἴσος, *η*, *ον*, adj., *equal to* (w. dat.), *equal* in size, quantity, etc.; *alike, the same as; τό, equal share* or *rights; εἰς τό, on an equality; ἐκ τοῦ, in the same manner, just as before; ἐξ ἴσου, fair* (start); *ἐν ἴσῳ* (sc. *βήματι*), *at an even pace.*

ἵστημι, *στήσω*, *ἔστησα* and *ἔστην*, *ἕστηκα*, *ἕσταμαι*, *ἐστάθην*, *make stand, place, set; settle, compose; weigh;* 2 aor., pf., plpf., act. intrans., *stand, take* or *make a stand, halt;* mid., *cease, stop.*

ἰσχῡρίζομαι, *ιοῦμαι*, *ἰσχῡρισάμην* (*ἰσχῡρός*), *make oneself strong; contend stoutly, maintain obstinately.*

ἰσχῡρός, *ά*, *όν*, adj. (*ἰσχῡ́ς*), *stout, strong; headlong, precipitate; strong, powerful.*

ἰσχῡρῶς, adv. (*ἰσχῡρός*), *strongly, extremely, very; scrupulously, carefully, strictly; severely.*

ἰσχῡ́ς, *ύος*, *ἡ* (*ἴσχω*, *ἔχω*), *strength* of body, *vigor; force, troops, army; full strength, main body* of an army.

ἰσχύω, ύσω, ἴσχῡσα, ἴσχῡκα (ἰσχύς), *be strong* or *vigorous.*

ἴσως, adv. (ἴσος), *equally; perhaps, probably.*

K

Καδούσιοι, ων, *Cadusians*, a people on the southern coast of the Caspian Sea.

καθαιρέω [see αἱρέω], *take down, demolish; overtake, kill.*

καθαρείως, adv. (καθάρειος, *cleanly*), *daintily, neatly, without spilling.*

καθαρός, ά, όν, adj., *clean; pure, clear; ordered, arranged.*

καθαρῶς, adv. (καθαρός), *cleanly; strictly, exactly.*

καθέζομαι, εδοῦμαι, *sit down, be seated; be quartered, encamp.*

καθεύδω, δήσω, *lie down to sleep; sleep, slumber.*

καθήκω, ξω, *have come down; come* or *belong to one, befit, beseem;* τὰ καθήκοντα, *one's duty.*

κάθημαι, *sit, be seated.*

καθίζω, ιῶ, ἐκάθισα, *cause to sit down, seat, place; encamp;* intrans., *sit down.*

καθίστημι, καταστήσω, etc. [see ἵστημι], *set down; station, place in line of battle, draw up, form; appoint, choose; create, establish; order, arrange, settle; lead, conduct;* mid. (and 2 aor. and pf. act.), *place oneself, take one's place, stand; arrange, order, appoint; come up, succeed.*

καθοπλίζω, ιῶ, *equip* or *arm fully.*

καθοράω, ὄψομαι, etc. [see ὁράω], *look down on; come in sight of, espy from a distance; see, observe.*

καί, conj., copulative, *and;* with single words or clauses, *even, also, too, besides;* τε καί, or καὶ . . . καί, *both . . . and, not only . . . but also; so, accordingly, then;* καὶ γάρ, *for truly.*

καινός, ή, όν, adj., *new, fresh, strange, unaccustomed.*

καίπερ, conj. (καί περ), *although, albeit,* w. partic.

καίριος, (ᾱ), ον, adj. (καιρός), *in the right place, effective.*

καιρός, ὁ, *due measure, proportion; proper time, suitable time; advantage, convenience, profit, service;* εἰς τὸ καιρόν, *in the nick of time, seasonably.*

καίτοι, conj. (καί τοι), *and yet, still.*

κᾀκεῖ, κᾀκεῖνος, by crasis for καὶ ἐκεῖ, καὶ ἐκεῖνος.

κακολογίᾱ, ἡ (λέγω), *evil speaking, reviling.*

κακόνοος, ον, contr. κακόνους, ουν, adj., *ill-disposed, disaffected.*

κακός, ή, όν, adj., *bad; cowardly, timid;* τό, *bad, evil, harm, misfortune.*

κακουργέω, ήσω (κακοῦργος), *do evil to, harm, hurt.*

κακουργίᾱ, ἡ, *character of a* κακοῦργος; *wickedness, villany.*

κακοῦργος, ον, adj. (ἔργω, *work*), *doing ill;* ὁ, *malefactor, criminal,* espec. *thief.*

κακόω, ώσω (κακός), *treat ill; harass, annoy.*

κακῶς, adv. (κακός), *badly, ill;* ποιέω, *do ill (to), harm;* πάσχω, *suffer ill, receive harm;* ἔχω, *turn out badly;* = οὐ, *not* (page 57, line 12).

καλέω, καλῶ, ἐκάλεσα, κέκληκα, κέκλημαι, ἐκλήθην, *call, summon; call in, invite; call, name;* partic., *so-called.*

καλινδέομαι, *lie rolling about; be constantly engaged in, be diligently employed.*

καλλιερέω, ήσω (ἱερόν), *sacrifice with good omens, obtain good omens.*

κάλλῑον, κάλλιστα, comp. and superl. of καλῶς.

καλλίων, κάλλιστος, comp. and superl. of καλός.

κάλλος, ους, τό (καλός), *beauty, pleasure.*

καλός, ή, όν, adj., *beautiful, fair, handsome; good, honorable, excellent; glorious, noble; suitable, proper, fit, becoming; favorable, fair;* καλὸς κἀγαθός (καλός τε κἀγαθός), *noble and good, good and true, honorable, a "gentleman"; valuable.*

κάλπις, ιδος, ἡ, *vessel for drawing water; pitcher, ewer, urn.*

καλῶς, adv. (καλός), *beautifully; well, rightly, fitly, excellently;* ἔχειν, *be suitable* or *convenient.*

Καμβύσης, ου, *Cambyses*, king of the Persians, father of Cyrus; also, the elder son of Cyrus.

κάμηλος, ὁ, ἡ, *camel.*

κἀμοί, by crasis for καὶ ἐμοί.

καμπτήρ, ῆρος, ὁ (κάμπτω), *bend, angle; turning point.*

κάμπτω, ψω, ἔκαμψα, ἐκάμφθην, *bend; wheel.*

κἄν, by crasis for καὶ ἐάν.

κάνδυς, υος, ὁ, Median *cloak* with sleeves.

κανθήλιος, ὁ = κάνθων, a large sort of *ass*, used for carrying burdens, *pack ass.*

Καππαδόκαι, οἱ, the people of Cappadocia, in Asia Minor.

κάπρος, ὁ, *boar, wild boar.*

κάρδαμον, τό, a kind of *cress.*

καρπός, ὁ, *fruit, produce; profit, reward.*

καρπός, ὁ, *wrist.*

καρπόω, ώσω (καρπός), *bear fruit;* mid., *gather fruit, reap the crops; reap, enjoy.*

κάρπωσις, εως, ἡ (καρπόω), *use; profit, income.*

καρτερέω, ήσω (καρτερός, *strong*), *be steadfast, be patient, persevere.*

καρτερίᾱ, ἡ (καρτερός, *strong*), *patience, temperance, endurance.*

καρύκινος, η, ον, adj. (καρύκη, *a rich red sauce*), *dark red.*

κασᾶς, οῦ, ὁ (Persian word), *saddle-cloth, cloak.*

κᾆτ', by crasis and elision for καὶ εἶτα.

κατά, prep. w. gen. and acc., *down, downwards;* w. gen., *down over, down; under;* w. acc., *according to;* distributive, *by, in;* καθ' ἡμέραν, *every day, daily;* καθ' ἕν, *one by one, singly;* κατ' ἐνιαυτόν, *every year, annually; along, in, into; with; to; by, near, in the presence of, among; down upon, against; after;* κατὰ χώραν, *in position;* κατὰ κέρας, *in column;* κατὰ πρόσωπον, *in front.*

καταβαίνω [see βαίνω], *go* or *come down, descend; alight, dismount.*

καταβάλλω [see βάλλω], *throw* or *cast down; strike down* with a weapon, *slay.*

κατάβασις, εως, ἡ (καταβαίνω), *going down, way down, descent.*

καταβιβάζω, βιβῶ, causal of καταβαίνω, *make* or *order to go down* or *descend.*

καταγελάω, άσομαι, *laugh at, mock* or *jeer at*, w. gen.

καταγιγνώσκω [see γιγνώσκω], *remark, discover, note*, espec. something to one's prejudice.

κατάγω [see ἄγω], *lead down;* mid., *turn in and lodge, take up one's abode.*

καταδαπανάω, ήσω, *spend, consume, squander.*

κατάδηλος, ον, adj., *quite manifest, plain, evident.*

καταδικάζω, άσω, etc., *give judgment against, condemn*, w. gen.

καταδρομή, ἡ (καταδραμεῖν, κατατρέχω), *raid, inroad.*

καταδύω, δύσομαι, ἔδυν, *go down, sink.*

καταθεάομαι, άσομαι, *look down upon* from above; *observe, survey, examine; look over, examine.*

καταθέω, θεύσομαι, *run down* for booty, *make incursions, overrun the country, raid.*

καταθωρᾱκίζομαι, *be armed at all points.*

καταιτιάομαι, άσομαι, *accuse, charge, reproach.*

κατακαίνω, ἔκανον, *kill, slay.*

κατακάω [see κάω], *burn down; burn completely, burn up.*

κατάκειμαι, κείσομαι, *lie down; recline at table, sit.*

κατακλείω [see κλείω], *shut in; inclose;* mid., *shut oneself up.*

κατακλῑ́νω, κλινῶ, ἔκλῑνα, κέκλικα, ἐκλίθην, ἐκλίνην, *make lie down; bid recline* or *sit down* at table; mid. and 2 aor. pass., *lie down, recline* at table.

κατακόπτω [see κόπτω], *cut down, cut in pieces.*

κατακρημνίζω, σω, *throw down a precipice, hurl headlong.*

κατακρύπτω [see κρύπτω], *cover over; lay away, consign.*

κατακτάομαι, κτήσομαι, *get for oneself entirely, gain possession of.*

κατακυλίνδω, κυλῑ́σω, ἐκύλῑσα, κεκύλισμαι, ἐκυλίσθην, *roll down;* pass., *be thrown off.*

καταλαμβάνω [see λαμβάνω], *seize upon, lay hold of, secure, occupy; catch, overtake; surprise, come upon, find.*

καταλείπω [see λείπω], *leave behind; leave, bequeath;* pass., *be left, remain* (to be fought).

καταλοάω, ήσω, *crush in pieces, make an end of.*

κατάλυσις, εως, ἡ (καταλύω), *disbanding, dismissal; dissolution, end.*

καταλύω [see λύω], *put down, dissolve; dismiss, disband; deprive*, w. acc. and gen.

καταμανθάνω [see μανθάνω], *observe well, perceive, see; learn, find out.*

καταμέμφομαι, ψομαι, ἐμεμψάμην or ἐμέμφθην, *find fault with, blame greatly.*

καταμένω [see μένω], *stay behind, remain, stay, halt, stop; continue, endure, last.*

καταμύω, σω, ἐκάμμυσα, *shut the eyes.*

κατανέμω, νεμῶ, *divide, separate.*

κατανοέω, ήσω, *observe well, remark, notice; consider, reflect; see, find out by seeing.*

κατανύτω, ύσω, *bring quite to an end; make, accomplish* (a distance).

καταπαύω, σω, *put an end to;* w. gen., *deprive of, depose from.*

καταπετάννῡμι, άσω, *spread out over; spread* or *cover* (with).

καταπηδάω, ήσομαι, *leap down.*

κατάπλεως, ων, gen. ω, *quite full;* w. gen., *covered* or *stained* (with).

καταπλήττω [see πλήττω], *strike down; strike with consternation, astonish, amaze, frighten.*

καταπράττω [see πράττω], *accomplish, achieve* in war.

καταρρήγνῡμι, ρήξω, *break down;* mid., *tear in pieces, rend.*

καταρροφέω, ήσω, *gulp* or *swallow down.*

κατάρχω [see ἄρχω], *make a beginning of; begin, be the first* to do; w. partic., *begin doing.*

κατασείω, σω, *shake down; shake* or *motion with the hand, beckon, signal.*

κατασημαίνομαι [see σημαίνω], *seal up.*

κατασήπω, ψω, σέσηπα, εσάπην, *make rotten, let decay;* mid., *decay.*

κατασκέπτομαι, σκέψομαι, εσκεψάμην, *view closely, spy out; see, notice.*

κατασκευάζω, άσω, etc., *equip* or *furnish fully; effect, secure; construct, frame* (a pretext); mid., *prepare oneself.*

κατασκευή, ἡ, *preparation; fixtures, furniture.*

κατασκηνόω, ώσω, *pitch one's camp, take up one's quarters, lodge.*

κατασκοπή, ἡ, *viewing closely, spying.*

κατάσκοπος, ὁ, *one who keeps a lookout, scout.*

κατάστασις, εως, ἡ (καθίστημι), *institution, constitution.*

καταστατέον, verbal of καθίστημι, *one must appoint* or *choose.*

καταστρατοπεδεύω, σω, *encamp, order to encamp;* mid., *encamp.*

καταστρέφω [see στρέφω], *turn down; overthrow, subdue, conquer;* mid., *bring into one's power, subjugate, subdue.*

καταστρώννῡμι, στρώσω, ἔστρωσα, ἔστρωμαι, εστρώθην, *spread down; lay low, strike down.*

κατατίθημι [see τίθημι], *put, place* or *lay down; pay down, pay;* mid., *have placed, deposit, lay up, put away; arrange, settle; lay up a store* (of gratitude or favor).

κατατρέχω [see τρέχω], *run down; rush out, make a sortie.*

κατατρύω, σω, τέτρῡμαι, *wear out, exhaust.*

καταφανής, ές, adj., *clearly seen, in sight;* ἐν τῷ καταφανεῖ, *in plain sight; clear, evident.*

καταφεύγω [see φεύγω], *flee for refuge.*

καταφιλέω, ήσω, *kiss tenderly, press kisses on.*

καταφρονέω, ήσω, *think down on; despise, scorn, disdain.*

καταχωρίζω, ιῶ, *set in a place; place, arrange; have replaced, order to be restored.*

κατεῖδον, see καθοράω.

κατεῖπον [see εἶπον], *speak against; report, complain of.*

κατεργάζομαι [see ἐργάζομαι], *accomplish by labor; make an end of, bring down* (game), *kill.*

κατευτρεπίζω, ιῶ, *put in order again; correct, rectify.*

κατέχω [see ἔχω], *keep under one's control, preside over; hold, keep; occupy, get possession of; restrain, check, keep back; force, press upon; bring down.*

κατηγορέω, ήσω (ἀγορεύω), *speak against;* w. gen., *charge, accuse; show, prove, betray.*

κατιδεῖν, see καθοράω.

κατίσχω, collateral form of κατέχω, *keep back, check, restrain.*

κατόπιν, adv. (ὄπις, *consequence*), *by consequence; behind, in the rear.*

κάτοπτρον, τό (ὄψομαι, ὁράω), *mirror.*

κατορύττω [see ὀρύττω], *bury in the earth.*

κάτω, adv., *below, beneath; toward the sea; lower* (Syria); τὰ κάτω, *the bottom;* ἄνω καὶ κάτω, *up and down(wards).*

κᾱ́ω, καύσω, ἔκαυσα, etc., ἐκάην, *light, kindle; burn, burn up.*

κεῖμαι, κείσομαι, *be laid; be in one's power, belong to one; be placed, lie.*

κελεύω, σω, ἐκέλευσα, κεκέλευκα, κεκέλευσμαι, ἐκελεύσθην, *urge* or *drive on; bid, command, order.*

κενός, ή, όν, adj., *empty, vacant, free,* w. gen.

κεντρίζω, ίσω, *prick; goad* or *spur on, excite.*

κέντρον, τό (κεντρέω, *prick*), *any sharp point; goad, spur.*

κέρας, ᾱτος or ως, τό, *horn* of an animal; *wing* of an army; κατὰ κέρας, *in column, on the flank.*

κερδαλέος, ᾱ, ον, adj. (κέρδος, *gain*), *having an eye to gain; gainful, useful, profitable.*

κεφαλή, ἡ, *head; highest part.*

κηδεμών, όνος, ὁ (κηδέω, *care for*), *one who is in charge; protector, guardian.*

κήδομαι, δήσομαι, ἐκηδεσάμην, *be troubled* or *concerned; care for,* w. gen.

κῆρυξ, ῡκος, ὁ, *herald, messenger, ambassador.*

κηρύττω, ξω, ἐκήρυξα, κεκήρυγμαι, ἐκηρύχθην, *be a* κῆρυξ, *give notice, proclaim.*

κινδῡνεύω, σω, etc., *be daring, dare; be in peril, risk one's life; be in danger of happening.*

κίνδῡνος, ὁ, *danger, peril, hazard, risk.*

κῑνέω, ήσω, ἐκῑ́νησα, κεκῑ́νημαι, ἐκῑνήθην, *set in motion;* pass., *be moved, move, stir.*

κλᾱ́ω, κλαύσομαι, ἔκλαυσα, κέκλαυμαι, ἐκλαύθην, *weep, bemourn, bewail, lament.*

κλείω, σω, ἔκλεισα, κέκλει(σ)μαι, ἐκλείσθην, *shut, close, bar.*

κλέπτης, ου (κλέπτω, *steal*), *thief, robber.*

κλῄζω, σω, ἔκλησα, κέκλησμαι (κλέω, *celebrate*), *make famous, name, call.*

κληρόω, ώσω (κλῆρος, *lot*), *appoint by lot;* mid., *cast lots, assign by lot.*

κλῆσις, εως, ἡ (καλέω), *calling; summons, call.*

κλῖμαξ, ακος, ἡ (κλῑ́νω, *lean*), *ladder.*

κλίνη, ἡ (κλίνω, *lean*), *couch, bed.*

κλοπή, ἡ (κλέπτω, *steal*), *theft.*

κλύζω, σω, ἔκλυσα, κέκλυσμαι, ἐκλύσθην, *dash over; wash* or *rinse out.*

κνήμη, ἡ, *leg* (between the knee and the ankle).

κνημίς, ῖδος, ἡ (κνήμη), *leg armor, greave; leg.*

κοιμάω, ήσω, etc. (κεῖμαι), *put to sleep;* mid. and pass., *pass the night, sleep; go to rest, lie down to rest.*

κοινῇ, adj. (dat. fem. of κοινός), *in common, in concert, jointly.*

κοινός, ή, όν, adj. (ξύν = σύν), *shared in common, common, general; belonging to the state;* τό, *public services, public good; public council;* ἐν κοινῷ = κοινῇ, *in common, together.*

κοινών, ῶνος, ὁ (κοινός), *companion, fellow.*

κοινωνέω, ήσω, κεκοινώνηκα (κοινωνός), *share, have a part of* or *in, enjoy; become a part of.*

κοινωνός, ὁ, ἡ (κοινός), *sharer, partner, fellow, companion.*

κοίτη, ἡ (κεῖμαι), *bed; going to bed, rest.*

κολάζω, άσω, ἐκόλασα, etc., *punish, chastise, correct; injure, harm.*

κολακεύω, σω (κόλαξ, *flatterer*), *flatter, fawn upon.*

κολαστέον, verbal of κολάζω.

κολεόν, τό, *sheath, scabbard.*

κολοβός, όν, adj. (κόλος, *docked*), *maimed, mutilated.*

κόμη, ἡ, *hair;* κόμαι πρόσθετοι, *false hair, a wig.*

κομιδή, ἡ (κομίζω, *care*), *gathering in, harvesting.*

κομίζω, ιῶ, ἐκόμισα, etc., *take care of; bear, bring;* mid., *carry away, take* or *bear home.*

κομψῶς, adv. (κομψός, *well dressed*), *daintily, elegantly.*

κοπίς, ίδος, ἡ (κόπτω), *broad, curved knife, cleaver.*

κόπτω, ψω, ἔκοψα, κέκοφα, κέκομμαι, ἐκόπην, *strike, cut.*

κοσμέω, ήσω (κόσμος), *order, arrange; deck, adorn, dress; adorn, honor;* mid., *dress oneself, have oneself dressed.*

κόσμος, ὁ, *order; decoration, ornament; dress, attire; honor.*

κοῦφος, η, ον, adj., *light, nimble; easy to bear, pleasant.*

κράζω, ξω, ἔκραξα, ἔκραγον, κέκρᾱγα, *cry out, bawl aloud.*

κρανέϊνος, η, ον, adj. (κράνον, *cornel tree*), *made of cornel wood.*

κράνος, ους, τό (κάρα, *head*), *headpiece, helmet.*

κρατέω, ήσω (κράτος), *be strong; be superior, prevail; be master, be in power; overpower, overcome, conquer, master; excel.*

κρᾱτήρ, ῆρος, ὁ (κεράννῡμι, *mix*), *mixing bowl.*

κρατιστεύω, σω, *be best; be superior, outdo.*

κράτιστος, η, ον, adj., superl. of κρείττων (κράτος), *best, strongest, bravest; noble, excellent.*

κράτος, ους, τό, *strength, might, superiority;* ἀνὰ κράτος, *with all one's might, with might and main* (= κατὰ κράτος); *at full speed.*

κραυγή, ἡ (κράζω), *crying, shouting, clamor.*

κρεάδιον, *τό*, dim. of *κρέας*, *a bit* or *morsel of meat.*

κρέας, *ως*, *τό*, plur. *κρέā*, *meat, flesh; pieces of flesh.*

κρείττων, *ον*, gen. *ονος*, adj., used as comp. of *ἀγαθός* (*κράτος*), *better, stronger; more powerful, superior* (to), w. gen.; *more skillful; greater, stronger.*

κρΐνω, *κρινῶ*, *ἔκρῑνα*, *κέκρικα*, *κέκριμαι*, *ἐκρίθην*, *separate; judge; θανάτου, pronounce a sentence of death; pass judgment; judge, consider; ὁ κρῑνων, judge, referee.*

κριτής, *οῦ* (*κρΐνω*), *judge, umpire.*

Κροῖσος, *ὁ*, *Croesus*, king of the Lydians.

κροτέω, *ήσω* (*κρότος, striking*), *clap the hands, applaud.*

κρύπτω, *ψω*, *ἔκρυψα*, *κέκρυμμαι*, *ἐκρύφθην*, *conceal, hide, keep secret.*

κτάομαι, *κτήσομαι*, *ἐκτησάμην*, *κέκτημαι* and *ἔκτημαι*, *procure for oneself, get, obtain, acquire;* mid., *possess, have; render, make; treat, use; gain, win.*

κτῆμα, *ατος*, *τό* (*κτάομαι*), *possession, property.*

κτῆνος, *ους*, *τό* (*κτάομαι*), *beast;* plur., *flocks and herds.*

κτῆσις, *εως*, *ἡ* (*κτάομαι*), *acquisition; possession, property.*

κτύπος, *ὁ*, any *loud noise; crash, clash, din.*

κύαθος, *ὁ*, *small cup* for drawing wine from the *κρατήρ*.

Κυαξάρης, *ου*, *Cyaxares*, son and successor of Astyages.

κυβερνάω, *ήσω*, *steer; guide, govern.*

κύκλος, *ὁ*, *ring, circle; κύκλῳ, in a circle, round about.*

κυκλόω, *ώσω*, etc. (*κύκλος*), *encircle;* mid., *form a circle about; surround, encircle; form bands and go about, collect in groups.*

κύκλωσις, *εως*, *ἡ* (*κυκλόω*), *surrounding, outflanking.*

κυνάριον, *τό*, dim. of *κύων*, *little dog, whelp.*

Κύπριοι, *ων*, *the people of Cyprus, Cyprians.*

Κύπρος, *ἡ*, *Cyprus*, an island off the southern coast of Asia Minor.

κύριος, *ā*, *ον*, adj. (*κῦρος, supreme power*), *having power over*, w. gen.; *ὁ, lord, master.*

Κῦρος, *ὁ*, *Cyrus* the elder, founder of the Persian Empire.

κυρτόω, *ώσω*, *curve into an arch;* pass., *curve* or *bend, be bent.*

κύων, *κυνός*, *ὁ*, *ἡ*, *dog, hound.*

κώθων, *ωνος*, *ὁ*, Lacedaemonian *drinking cup.*

κωλΰω, *σω*, *ἐκώλῡσα*, etc., *hinder, prevent, keep; refuse admission, keep* from one.

κωμάζω, *άσω* and *άσομαι*, *ἐκώμασα*, *κεκώμακα* (*κῶμος*), *go about with a party of revelers, revel, make merry.*

κωμαστής, *οῦ* (*κωμάζω*), *reveler.*

κώμη, *ἡ*, *village, country town.*

κῶμος, *ὁ* (*κώμη*), *village festival; revel, carousal.*

κωφός, *ή*, *όν*, adj. (*κόπτω*), *blunt; deaf, dumb.*

Λ

λαγχάνω, *λήξομαι*, *ἔλαχον*, *εἴληχα*, *εἴληγμαι*, *ἐλήχθην*, *obtain by lot; fall by lot.*

λαγῶς, *ῶ* or *ώ*, *ὁ*, *hare.*

λάθρᾳ, adv. (ἔλαθον, λανθάνω), *secretly*; w. gen., *without the knowledge* (of).

Λακεδαίμων, ονος, ἡ, *Lacedaemon*, capital of Laconia, *Laconia*, *Sparta*.

λαλέω, ήσω (λάλος, *talkative*), *talk*, *prattle*.

λαμβάνω, λήψομαι, ἔλαβον, εἴληφα, εἴλημμαι, ἐλήφθην, *take*; *take*, *receive*; *take*, *seize*, *carry off* as booty; *take possession of*, *seize upon*; *gain*, *attain*; *take*, *take up*; *receive*, *incur*; *demand*, *require*; *overtake*, *come upon*, *find*; mid., *grasp*, *seize*.

λαμπρός, ά, όν, adj. (λάμπω, *shine*), *bright*, *brilliant*, *splendid*; *noble*, *glorious*.

λαμπρῶς, adv. (λαμπρός), *brilliantly*, *splendidly*.

λανθάνω, λήσω, ἔλαθον, λέληθα, λέλησμαι, *escape notice*, *be unseen* or *concealed*; *remain concealed*; w. partic. often best rendered as an adverb, *secretly*, *unawares*, *unseen*, etc., the partic. being translated as a verb.

λατρεύω, σω (λάτρις, *hired servant*), *work for hire*; *be in servitude*.

λέγω, ξω, ἔλεξα, εἴλοχα, εἴλεγμαι or λέλεγμαι, ἐλέχθην, ἐλέγην, *gather*.

λέγω, ξω, ἔλεξα, λέλεγμαι (δι-είλεγμαι), ἐλέγχθην, *say*, *speak*, *tell*, *declare*; *tell of*, *relate*; *tell*, *order*; τι, *say something to the point*, *speak to the purpose*.

λεηλατέω, ήσω (λείᾱ, ἐλαύνω), *drive away as booty*; *make booty*, *plunder*.

λείᾱ, ἡ, *booty*, *plunder*, *spoils*.

λείβω, ἔλειψα, *pour*; pass., *be shed*, *pour*.

λειμών, ῶνος, ὁ (λείβω), *moist grassy place*; *meadow*.

λείπω, ψω, ἔλιπον, λέλοιπα, λέλειμμαι, ἐλείφθην, *leave*, *quit*, *forsake*, *abandon*; *neglect*, *fail to pay*.

λεκάριον, τό, dim. of λέκος, *dish*, *plate*.

λεπτός, ή, όν, adj. (λέπω, *peel*), *peeled*; *thin*, *lean*; ἐπὶ λεπτόν, *in a thin line*.

λευκός, ή, όν, adj., *white*.

λέων, οντος, ὁ, *lion*.

λήγω, ξω, *stay*, *abate*; intrans., *leave off*, *cease*, w. gen.; *come to an end*, *finish*.

λῄζομαι, contr. for ληΐζομαι, λῄσομαι, ἐλησάμην, λέλησμαι (ληΐς, *booty*), *seize as booty*; *plunder*, *despoil*.

ληπτέον, verbal for λαμβάνω, *one must take* or *choose*.

λῃστής, οῦ (λῄζομαι), *robber*, *pirate*.

ληφθείς, ληφθῆναι, see λαμβάνω.

λίαν, adv., *very*; *exceedingly*, *very much*, *fully*.

λιθοτόμος, ὁ (λίθος, *stone*; τέμνω, *cut*), *stone cutter*.

λιμήν, ένος, ὁ, *harbor*, *haven*.

λῑμός, ὁ, *hunger*.

λίνεος, ᾱ, ον, adj., contr. λινοῦς, ῆ, οῦν (λίνον, *anything made of flax*), *flaxen*, *linen*.

λῑπαρέω, ήσω, *persist*; *keep asking*, *be importunate*.

λιπαρός, ά, όν, adj. (λίπος, *fat*), *oily*; *sleek*, *fat*.

λογίζομαι, ιοῦμαι, ἐλογισάμην, λελόγισμαι, ἐλογίσθην (λόγος), *reckon*, *compute*, *count up*; *consider*.

λόγος, ὁ (λέγω), *word*, *words*, *speech*, *conversation*; *teaching*, *instructions*; *argument*, *reasoning*; *story*, *account*, *narrative*; *report*, *rumor*; *discussion*, *subject for discussion*; *affair*, *occurrence*.

λοιδορέω, ήσω, etc. (λοίδορος, *abusive*), *abuse*, *rebuke*, *reprove*; mid., *find fault* (*with*), *reproach*, w. dat.

λοιπός, ή, όν, adj. (λείπω), *remaining*, *left*, *rest* (*of*); τοῦ λοιποῦ, *for the future*, *henceforth*; τό, *thereafter*; *for the future*, *henceforth*.

λούω, σω, ἔλουσα, λέλουμαι, *wash*; mid., *bathe oneself*, *bathe*.

λόφος, ὁ, *hill*, *mound*, *rising*; *crest* of a helmet.

λοχᾱγός, ὁ (λόχος, ἡγέομαι), *captain* commanding 24 men.

λοχίτης, ου (λόχος), *one of the company*; *fellow*, *comrade*.

λόχος, ὁ (λέγω, *lay* an ambush), *men in ambush*, hence any *armed body*; *company* of 24 soldiers.

Λῡ́διος, ᾱ, ον, adj., *of Lydia* in Asia Minor, *Lydian*.

Λῡδός, ὁ, *a Lydian*.

λῡμαίνομαι, ανοῦμαι, ἐλῡμηνάμην, λελῡ́μασμαι, ἐλῡμάνθην (λῡ́μη, *outrage*), *maltreat*; *harm*, *injure*.

λῡπέω, ήσω (λῡ́πη), *give pain to*; pass., *be grieved* or *distressed*.

λῡ́πη, ἡ, *pain* of body; *distress*, *grief*, *care*.

λῡπηρῶς, adv. (λῡπηρός, *painful*), *painfully*; *in trouble*, *in distress*.

λῡσιτελέω, ήσω (λῡ́ω, τέλη), *pay what is due*; *profit*, *avail*.

λῡ́ω, σω, ἔλῡσα, λέλυκα, λέλυμαι, ἐλύθην, *dissolve*, *break up*, *disband*; *free*, *separate*.

M

μά, particle used in strong protestations and oaths, followed by acc. of person or thing appealed to, in itself neither affirmative nor negative, but usually preceded by ναί or οὐ.

μάγειρος, ὁ, *cook*.

μάγος, ὁ, *one of the Magi*, wise men of Persia, who interpreted dreams.

μᾶζα, ἡ (μάττω, *knead*), *barley cake*.

μάθημα, ατος, τό (μανθάνω), *that learned*; *learning*, *acquirement*.

μαίνομαι, μανοῦμαι, ἐμηνάμην, μεμάνημαι, *rage*; *be mad*, *be frenzied*.

μακαρίζω, ιῶ (μάκαρ, *blessed*), *deem* or *pronounce happy*.

μακάριος, ᾱ, ον, adj. (μάκαρ, *blessed*), *blessed*, *happy*, *fortunate*.

μακαριστός, ή, όν, verbal adj. (μακαρίζω), *deemed* or *to be deemed happy*.

μακρός, ά, όν, adj., *long*; *distant*, *to be brought from a distance*; ἐπὶ μακρόν, *in a long train*.

μάλα, adv., *very*, *much*, *exceedingly*, *greatly*; comp. μᾶλλον, *more*, *rather*, *better*; superl. μάλιστα, *most*, *most of all*, *especially*; *for the most part*, *generally*; *certainly*, *yes*.

μαλακίζομαι, ισθήσομαι, ἐμαλακίσθην (μαλακός), *be softened*; *show weakness*, *weaken*, *be remiss*.

μαλακός, ή, όν, adj., *soft*; *appealing to the senses*, *agreeable*, *restful*.

μαλακύνομαι, *weaken, give out, flag.*

μάλιστα, *μᾶλλον*, see *μάλα*.

Μανδάνη, ἡ, *Mandanē*, Cyrus' mother, daughter of Astyages.

μανθάνω, *μαθήσομαι*, *ἔμαθον*, *μεμάθηκα*, *learn*, especially by inquiry; *know, understand.*

μανός, ή, όν, adj., *loose* in texture; *few, scanty.*

μαντείᾱ, ἡ (*μαντεύομαι*, *divine*), *prophetic power; response* of an oracle.

μάντις, εως, ὁ (*μαίνομαι*), *diviner, soothsayer, seer.*

μανῶς, adv. (*μανός*), *scantily;* comp. *μανότερον*, *less frequently.*

μάρτυς, υρος, ὁ, ἡ, *witness.*

μαστῑγοφόρος (*φέρω*), *scourge bearer*, a sort of *policeman.*

μαστῑγόω, ώσω, ἐμαστῑ́γωσα, *whip, flog.*

μάταιος, (ᾱ), ον, adj. (*μάτη*, *folly*), *vain, void, useless.*

μάτην, adv. (*μάτη*, *folly*), *in vain, without reason.*

μάχαιρα, ἡ (*μάχομαι*), *saber* or *bent sword.*

μαχαιροφόρος, ον, adj. (*φέρω*), *bearing a saber, armed with swords.*

μάχη, ἡ, *battle, fight, combat; style* or *manner of fighting.*

μάχιμος, (η), ον, adj. (*μάχομαι*), *fit for battle;* τό, *the effective force, strength of the army.*

μάχομαι, οῦμαι, ἐμαχεσάμην, μεμάχημαι, *fight, contend with* (w. dat.); *resist.*

μεγάλα, adv. (*μέγας*), *greatly; severely.*

μεγαληγορέω, ήσω, "*talk big*," *boast.*

μεγαλοπρεπής, ές, adj. (*πρέπω*), *befitting greatness; magnificent.*

μεγαλοπρεπῶς, adv., *magnificently.*

μεγαλόφρων, ον, gen. ονος, adj. (*φρήν*, *mind*), *high-minded; confident, courageous.*

μεγάλως, adv. (*μέγας*), *greatly, especially.*

μέγας, μεγάλη, μέγα, gen. μεγάλου, ης, ου, adj., *large, great; big, grown up, tall; of great weight, important; powerful,* (superl.) *highest, chief; influential; loud;* μέγα as adv. for μεγάλως, *greatly, much;* τὸ μέγιστον, *most of all, especially,* comp. μείζων, superl. μέγιστος.

μέγεθος, ους, τό (*μέγας*), *greatness, size; height, stature.*

μεθίημι [see ἵημι], *let go, hurl, throw.*

μεθύσκω, ύσω, ἐμέθυσα, ἐμεθύσθην, causal of μεθύω, *be drunken; make drunk;* mid., *be intoxicated, get drunk.*

μεθύω (*μέθυ*, *wine*), *be drunken with wine; be intoxicated.*

μείζων, ον, gen. ονος, adj., comp. of μέγας.

μειράκιον, τό (*μεῖραξ*, *young girl*), *boy, lad, youth.*

μείων, ον, gen. ονος, adj., used as comp. of μῑκρός, *small; smaller, less, fewer;* τό, *less;* ἔχειν, *be worse off, be at a disadvantage;* ἀπέχων, *at a less distance.*

μέλει, impers., see μέλω.

μελετάω, ήσω and ήσομαι, *care for; practice something* or *doing something.*

μελέτη, ἡ (*μέλω*), *care, attention; mode of practice, exercise.*

μέλλω, ήσω, ἐμέλλησα, *think of doing;*

be about to or *going to* do a thing; *be (expected* or *ordered) to* do a thing; *be likely* to do; *hesitate, delay;* partic., *coming on, impending.*

μέλω, *be an object of care;* usually impers., μέλει, μελήσει, ἐμέλησε, μεμέληκε, *be a care, care for,* w. dat. and gen.; *wish, desire; be concerned* or *anxious.*

μεμπτός, ή, όν, adj., verbal of μέμφομαι, *to be blamed* or *despised.*

μέμφομαι, ψομαι, ἐμεμψάμην, ἐμέμφθην, *blame, censure, find fault with.*

μέμψις, εως, ἡ (μέμφομαι), *blame, censure, reproof.*

μέν, particle used to show that the word or clause with which it stands answers to a following word or clause, which is introduced by δέ. Often μέν and δέ may be rendered, *on the one hand . . . on the other, as well . . . as, not only . . . but also,* but usually μέν is best left untranslated; οἱ μέν . . . οἱ δέ, *some . . . others.*

μένος, ους, τό, *might; courage, spirit, zeal, ardor.*

μεντἄν, by crasis for μέντοι ἄν.

μέντοι, for μέν τοι, conj., *yet, but, however, nevertheless; indeed, to be sure.*

μένω, μενῶ, ἔμεινα, μεμένηκα, *stay, stand fast, abide; stay* (at home or where one is), *not stir, tarry, linger.*

μεριμνάω, ήσω, *care for, be anxious* or *concerned about.*

μέρος, ους, τό, *part, division, share; part assigned, duty;* ἐν μέρει, *in turn, in order.*

μεσημβρίᾱ, ἡ (for μεσ-ημερίᾱ), *midday, south.*

μεσόλευκος, ον, adj., *middling white; shot with white, half mixed with white.*

μέσος, η, ον, adj., *middle;* τό, *midst, middle; middle of;* εἰς τό, *in the assembly, in public, before all.*

μεστός, ή, όν, adj., *full, filled; laden* or *loaded with; full, satisfied.*

μετά, prep. w. GEN., *with, together with; by means of; near;* w. ACC., *after,* of time; *after, next to* (in order).

μεταβάλλω [see βάλλω], *throw into a different position;* mid., *change, march, wheel* or *turn about.*

μεταγιγνώσκω [see γιγνώσκω], *change one's mind* or *opinion.*

μεταδίδωμι [see δίδωμι], *give a share, distribute, share.*

μεταδιώκω [see διώκω], *follow closely after.*

μετάδοσις, εως, ἡ (μεταδίδωμι), *giving a share, sharing.*

μεταμέλει, μελήσει, εμέλησε (μέλω), impers., *it repents* one, w. gen. of thing and dat. of person.

μεταμέλεια, ἡ, *change of purpose; regret, repentance.*

μεταμέλομαι, ήσομαι, εμελήθην (μεταμέλει), *feel repentance, regret.*

μετανοέω, ήσω, *change one's mind* or *purpose, alter one's opinion.*

μεταξύ, adv. (μετά, ξύν = σύν), as prep. w. gen., *between.*

μεταπέμπομαι, ψομαι, *send for, summon.*

μεταστρατοπεδεύομαι, σομαι, *change* or *move one's camp.*

μεταστρέφω [see στρέφω], *turn about;* mid., *turn oneself about, turn round.*

μέτειμι (εἰμί), *be among;* impers., *fall to one's share,* w. dat., *have a share in a thing.*

μετέρχομαι [see ἔρχομαι], *go after, go to seek.*

μετέχω [see ἔχω], *have with others; have a share in, partake of.*

μετουσίᾱ, ἡ (μέτειμι), *participation, partnership, share.*

μετρέω, ήσω (μέτρον, *measure*), *measure.*

μέτριος, (ᾱ), ον, adj. (μέτρον, *measure*), *within measure; moderate, middling, not too great; just enough, sufficient; few, considerable; moderate, temperate.*

μετριότης, ητος, ἡ (μέτριος), *moderation, temperance.*

μετρίως, adv. (μέτριος), *moderately;* ἔχειν, *be enough* or *sufficient; modestly, submissively.*

μέτωπον, τό (μετά, ὤψ, *eye*), *space between the eyes; forehead; front* of an army; ἐπί, *in a broad* or *extended line.*

μέχρι, adv., *to a given point;* of time, w. gen., *until, up to, till;* of place, *up to, at.*

μή, neg. adv., in independent clauses w. subj. or imper., in dependent clauses w. subj., opt., and infin., *not, lest.*

μηδαμῇ, adv. (dat. fem. of μηδαμός, *none*), *in nowise, not at all.*

μηδαμόθεν, adv. (μηδαμός, *none*), *from no* (other) *place.*

μηδέ (neg. particle), *but not, and not, not; not even, nor even.*

μηδείς, δεμιᾱ, δέν, adj. (μηδέ, εἷς), *and not one;* ὁ, *none, no one;* τό, *nothing.*

μηδέποτε, adv., *never.*

μηδέπω, adv., *not as yet, nor as yet.*

Μηδίᾱ, ἡ, *Media,* a region of Asia south of the Caspian Sea.

Μηδικός, ή, όν, adj. (Μῆδος), *Median.*

Μῆδος, ὁ (Μηδίᾱ), *Mede, Median.*

μηκέτι, adv. (μή, ἔτι), *no more, no longer.*

μήκιστος, η, ον, adj. (μῆκος), used as superl. of μακρός, *long;* τό, as adv., *farthest, as far off as possible.*

μῆκος, ους, τό (μακρός), *length; distance.*

μήν, particle used to strengthen statements, *verily, truly; nevertheless, however.*

μήν, μηνός, ὁ, *month.*

μήποτε, adv. (μή ποτε), *never, on no account; lest ever, that never.*

μηπώποτε, adv., *never yet.*

μηρός, ὁ, *thigh.*

μήτε, conj. (μή τε), *and not,* usually doubled, μήτε . . . μήτε, *neither . . . nor.*

μήτηρ, τρός, ἡ, *mother.*

μήτοι, adv. (μή τοι), stronger form of μή.

μηχανάομαι, ήσομαι, ἐμηχανησάμην, μεμηχάνημαι (μηχανή), *make by art; contrive, devise.*

μηχανή, ἡ (μῆχος, *means*), *instrument, machine, engine of war.*

μηχάνημα, ατος, τό (μηχανάομαι), *contrivance, trick, art.*

μηχανοποιός, ὁ (ποιέω), *engineer, maker of engines of war.*

μιᾱ, see εἷς.

μιαρός, *ά*, *όν*, adj. (*μιαίνω*, *stain*), *stained; brutal, coarse, disagreeable.*

μίγνῡμι, *μῑξω*, *ἔμῑξα*, *μέμῑγμαι*, *ἐμίχθην*, *ἐμίγην*, *mingle, mix;* pass., *interfere with, confuse.*

μῑκρός, *ά*, *όν*, adj., *small, little;* neuter as adv., *a little, a bit;* *μῑκροῦ*, *within a little, almost.*

μῑμέομαι, *ήσομαι*, *ἐμῑμησάμην*, *μεμίμημαι* (*μῖμος*, *imitator*), *imitate, follow.*

μιμνήσκω, *μνήσω*, *ἔμνησα*, *μέμνημαι*, *ἐμνήσθην*, *remind*, pass., *mention, say;* pf. *μέμνημαι* (like Lat. memini), *call to mind, recall, remember; think, think of, mention.*

μῑσέω, *ήσω*, etc. (*μῖσος*, *hatred*), *hate.*

μισθός, *ὁ*, *reward, wages, pay.*

μισθοφόρος, *ον*, adj. (*φέρω*), *receiving wages, serving for hire; mercenary, hired soldier.*

μισθόω, *ώσω*, etc. (*μισθός*), *let out for hire;* mid., *hire.*

μνῆμα, *ατος*, *τό* (*μνάομαι*, *be mindful*), *memorial; monument, tomb.*

μνήμη, *ἡ* (*μνάομαι*, *be mindful*), *remembrance, memory;* *τυγχάνω*, *be remembered.*

μνηστήρ, *ῆρος*, *ὁ* (*μνάομαι*, *be mindful, woo*), *suitor, wooer.*

μόλις, adv., *hardly, with difficulty; scarcely.*

μοναρχίᾱ, *ἡ*, *rule of one, monarchy.*

μόνιππος, *ον*, adj., *using a single horse;* *ὁ*, *single horse.*

μόνος, *η*, *ον*, adj., *alone, only;* *τό*, as adv., *only, alone.*

μόνως, adv. (*μόνος*), *only.*

μορφή, *ἡ*, *shape; figure, form.*

μουσουργός, *όν*, adj. (*ἔργω*, *work*), *cultivating music;* *ἡ*, *singing or dancing girl.* [*men.*

μῡρίαρχος, *ὁ*, *commander of* 10,000

μῡριάς, *άδος*, *ἡ*, *a number of* 10,000, *myriad.*

μῡ́ριοι, *αι*, *α*, num. adj., *ten thousand.*

μῡριοστός, *ή*, *όν*, adj. (*μῡ́ριοι*), *ten thousandth.*

μυσάττομαι, *αχθήσομαι*, *ἐμυσάχθην* (*μύσος*, *uncleanness*), *feel disgust, show aversion.*

μύω, *σω*, *ἔμυσα*, *μέμῡκα*, *close, be shut;* intrans., *close* (the eyes); partic. *μύων*, *with one's eyes shut.*

μῶρος, *ᾱ*, *ον*, adj., *dull;* *ὁ*, *fool, stupid;* *τό*, *folly.*

N

ναί, adv. of strong affirmation, *yea, verily, surely, I suppose,* usually with *μά*, *yea, by* ——.

ναρθηκοφόρος, *ον*, adj. (*φέρω*), *bearing a νάρθηξ; wand bearer.*

νάρθηξ, *ηκος*, *ἡ*, a tall plant with a hollow, pithy stalk, used for wands, etc.; *wand, staff.*

ναῦς, *νεώς*, *ἡ*, *ship, vessel.*

νεᾱλής, *ές*, adj. (*νέος*), *young; fresh.*

νεᾱνίᾱς, *ου* (*νέος*), *youth, young (man),* w. *ἀνήρ*; *stout, strong youth.*

νεᾱνισκεύομαι, *pass one's youth.*

νεᾱνίσκος, *ὁ* (*νέος*), *youth; man, warrior.*

νεαρός, *ά*, *όν*, adj. (*νέος*), *young;* *τό*, *youthful spirit, childishness.*

νεκρός, *ὁ*, *dead body, corpse.*

νέμω, *νεμῶ*, *ἔνειμα*, *νενέμηκα*, *νενέμημαι*, *ἐνεμήθην*, *deal out, distribute;*

assign, give; mid., *feed on, feed, go to pasture, graze.*

νεόγαμος, *ον*, adj., *newly married.*

νέος, (ᾱ), *ον*, adj., *young, youthful.*

νεότης, *ητος*, *ἡ* (*νέος*), *youth.*

νεωστί, adv. (*νέος*), *lately, just now.*

νέωτα, adv. (*νέος, ἔτος*), *εἰς*, *for next year, in another year.*

νή, particle of strong affirmation (Attic for the Epic *ναί*), *by.*

νήφω, *ἔνηψα*, *drink no wine;* partic. *νήφων*, *sober.*

νῑκάω, *ήσω*, etc. (*νίκη*), *conquer, prevail.*

νίκη, *ἡ*, *victory.*

νῑκητήριος, *ᾱ, ον*, adj. (*νῑκάω*), *belonging to a conqueror;* *τό* (sc. *ἆθλον*), *prize of victory.*

νομεύς, *έως*, *ὁ* (*νέμω*), *shepherd, herdsman.*

νομή, *ἡ* (*νέμω*), *pasturage, pasture.*

νομίζω, *ιῶ*, *ἐνόμισα*, etc. (*νόμος*), *hold as a custom; consider, regard, believe, think;* pass., *be customary; νομιζόμενος, customary, regular.*

νόμιμος, *η, ον*, adj. (*νόμος*), *conformable to custom; prescribed by law; right, legitimate; sanctioned by law; customary, usual;* *τά*, *institutions.*

νομίμως, adv. (*νόμιμος*), *according to law, legally, legitimately.*

νόμος, *ὁ* (*νέμω*), *anything assigned; law, custom, usage.*

νόος, contr. *νοῦς, νοῦ, ὁ*, *mind, perception;* *προσέχω*, *turn one's mind to* a thing, *be intent, listen, heed.*

νουθετέω, *ήσω* (*νοῦς, τίθημι*), *put in mind; advise, suggest* (*to*).

νυκτερινός, *ή, όν*, adj. (*νύξ*), *by night, nightly, night-.*

νύκτωρ, adv. (*νύξ*), *by night.*

νυμφίος, *ὁ* (*νύμφη*, *bride*), *bridegroom.*

νῦν, adv., *now, at this very time;* in attrib. position, *present; just now, but now; soon, presently; now, as it is, as the case now stands.*

νύξ, *νυκτός, ἡ*, *night.*

νῶτον, *τό*, plur., *back.*

Ξ

ξενίζω, *ιῶ*, *ἐξένισα* (*ξένος*), *receive* or *entertain strangers; receive as a guest, entertain.*

ξένιος, (ᾱ), *ον*, adj. (*ξένος*), *belonging to a ξένος;* *τά*, *gifts of friendship.*

ξένος, *ὁ*, *guest friend* (a citizen of a foreign country with whom one has a treaty of hospitality).

ξηρός, *ά, όν*, adj., *dry;* *τό*, *dry bed of a river.*

ξύλινος, *η, ον*, adj. (*ξύλον*), *of wood, wooden.*

ξυστόν, *τό* (*ξύω, scrape*), *polished shaft; spear, lance.*

ξυστοφόρος, *ον*, adj. (*φέρω*), *carrying a lance; spear bearer.*

O

ὁ, *ἡ*, *τό*, definite article, *the;* used often with ellipsis of its noun, as *τὰ ἐν Βαβυλῶνι*, *affairs* in Babylon; with participles, *he, she,* or *they who,* etc.; as demonst. pron., *he;* *ὁ μέν, ὁ δέ*, *the one, the former . . . the other, the latter* (plur., *some . . . others*); *τὰ μέν . . . τὰ δέ*, *partly . . . partly;* *ὁ δέ, ἡ δέ*, *and he, but he* (*she*).

ὅδε, ἥδε, τόδε, demonst. pron., *this*, referring to what can be pointed out.

ὁδοιπορίᾱ, ἡ, *journey, march.*

ὁδός, οῦ, ἡ, *way, path, track, road, highway; journey, march; course* of a river; *way, means; distance.*

ὅθεν, adv., *from which, whence.*

ὅθενπερ, strengthened from ὅθεν, *from the very same source, in the same way.*

οἱ, enclitic, dat. of οὗ, *himself.*

οἶδα, εἴσομαι, *know; χάριν, be grateful; remember, recollect.*

οἴκαδε, adv. (οἶκος), *to one's home, homeward, home, at home* (= οἴκοι).

οἰκεῖος, ᾱ, ον, adj. (οἶκος), *of the house, domestic;* τά, *home* or *domestic affairs; of one's own, personal, private; related, near, dear; of interest, concerning.*

οἰκειότης, ητος, ἡ (οἰκεῖος), *relationship, kindred, union.*

οἰκείως, adv. (οἰκεῖος), *familiarly.*

οἰκέτης, ου (οἰκέω), *houseslave, servant; friend.*

οἰκέω, ήσω, ᾤκησα, etc. (οἶκος), *inhabit, occupy; furnish, equip;* pass. partic. as adj., *inhabited, occupied.*

οἴκησις, εως, ἡ (οἰκέω), *dwelling, habitation.*

οἰκήτωρ, ορος, ὁ (οἰκέω), *inhabitant.*

οἰκίᾱ, ἡ (οἰκέω), *building, house, dwelling.*

οἰκοδομέω, ήσω, ᾠκοδόμησα (οἰκοδόμος, *builder*), *build a house; build; fortify.*

οἴκοθεν, adj. (οἶκος), *from one's house; from home.*

οἴκοι, adv. (οἶκος), *at home, in one's house* or *country.*

οἰκονομικός, ή, όν, adj., *capable to manage a household;* τά, *matters of the household, economy.*

οἶκος, ὁ, *house, abode, dwelling, home; household.*

οἰκτείρω, τερῶ, ᾤκτειρα (οἶκτος, *pity*), *pity, feel pity for.*

οἶνος, ὁ, *wine.*

οἰνοχοέω, ήσω, ᾠνοχόησα (οἰνοχόος), *pour out wine for drinking.*

οἰνοχόος, ὁ (χέω, *pour*), *wine pourer; cup bearer.*

οἴομαι or οἶμαι, οἰήσομαι, ᾠήθην, *suppose, think, deem, imagine.*

οἷος, ᾱ, ον, adj. (ὁ, ὅς), *such as, what sort* or *manner of nature, kind* or *temper; able; possible;* οἷα δή, *as, since;* οἷον, *as* (for example).

οἷοσπερ, οἵᾱπερ, οἷονπερ, strengthened form of οἷος, *just such as; as, as if.*

ὄϊς, ὄϊος, ὁ, ἡ, *sheep.*

οἶσθα, see οἶδα.

οἴσω, see φέρω.

οἴχομαι, οἰχήσομαι, οἴχωκα or ᾤχωκα, *be gone, have gone, depart; be dead, die, perish.*

οἰωνίζομαι, ιοῦμαι, ᾠωνισάμην, *take omens from the flight of birds; take omens, seek auguries.*

οἰωνός, ὁ, *large bird; omen* (from birds), *augury.*

ὀκνέω, ήσω, ὤκνησα (ὄκνος, *shrinking*), *fear, dread, hesitate.*

ὀκνηρῶς, adv. (ὀκνηρός, *shrinking*), *hesitatingly, timidly.*

ὀκτακισχίλιοι, αι, α, num. adj., *eight thousand.*

ὀκτώ, num. adj., indecl., *eight.*

ὀλιγαρχίᾱ, ἡ, *government in the hands of a few, oligarchy.*

ὀλιγοετίᾱ, ἡ (ἔτος), *fewness of years, youth.*

ὀλίγος, η, ον, adj., *few, but few; small, short;* ὀλίγῳ, *a little, slightly.*

ὁλοκαυτέω, ήσω (κάω), *offer whole* as a burnt offering.

ὁλοπόρφυρος, ον, adj. (πορφύρᾱ, *purple*), *all purple.*

ὅλος, η, ον, adj., *whole, entire, complete;* τά, *the whole.*

ὅλως, adv. (ὅλος), *entirely, wholly, altogether.*

ὄμμα, ατος, τό (ὀπ-, ὁράω), *eye.*

ὄμνῡμι or ὀμνύω, ὀμοῦμαι, ὤμοσα, ὀμώμοκα, ὀμώμοσμαι, ὠμόθην and ὠμόσθην, *swear, take oath.*

ὁμόγλωττος, ον, adj. (γλῶττα, *tongue*), *speaking the same tongue.*

ὁμογνωμονέω, ήσω (ὁμογνώμων, *of one mind*), *be of like mind, agree in opinion.*

ὁμόθεν, adv. (ὁμός), *from the same place; from near, close at hand, at close quarters; of the same blood.*

ὅμοιος, (ᾱ), ον, adj. (ὁμός), *like, resembling, similar, the same.*

ὁμοίως, adv. (ὅμοιος), *similarly, in like manner; alike, equally, without discrimination.*

ὁμολογέω, ήσω, ὡμολόγησα, etc. (ὁμόλογος, *agreeing*), *agree, admit; say the same things, agree with, confirm.*

ὅμορος, ον, adj. (ὅρος, *border*), *having the same borders, bordering on;* ὁ, *neighbor.*

ὁμός, ή, όν, adj. (cf. ἅμα), *one and the same, common.*

ὁμόσε, adv. (ὁμός), *to the same place; together, to close quarters, hand to hand.*

ὁμότῑμος, ον, adj. (τῑμή), *equally honored;* οἱ, *the chief nobles* of the Persians, who were equals among themselves, *peers.*

ὁμοῦ, adv. (ὁμός), *at the same place; together; near at hand, at close quarters;* γίγνομαι, *assemble.*

ὁμόφῡλος, ον, adj. (φῦλον), *of the same race* or *nation.*

ὁμῶς, adv. (ὁμός), *all the same; yet, still, nevertheless, notwithstanding.*

ὄναρ, τό (only nom. and acc. sing.), *vision, dream.*

ὀνίνημι, ὀνήσω, ὤνησα, ὠνήμην, ὠνήθην, *profit; benefit, help, assist; please, delight.*

ὄνομα, ατος, τό, *name, honor, fame, renown.*

ὀνομάζω, άσω, ὠνόμασα, etc. (ὄνομα), *name, call by name.*

ὀνομαστί, adv. (ὀνομάζω), *by name.*

ὄνος, ὁ, *ass.*

ὀξέως, adv. (ὀξύς, *sharp*), *quickly, soon.*

ὅπῃ, adv., *by which way; whithersoever, wherever; in whatever way, however.*

ὄπισθεν, adv., *behind, at the back, in the rear;* τό, *the rear* of an army.

ὁπλίζω, σω, ὥπλισα, ὥπλισμαι, ὡπλίσθην (ὅπλον), *arm, equip;* mid., *arm oneself.*

ὅπλισις, εως, ἡ (ὁπλίζω), *arming, equipment.*

ὅπλον, τό, *instrument, implement; τά, weapons, arms;* for ὁπλῖται, *heavy-armed troops.*

ὁπλοφορέω, ήσω, *bear arms, be armed.*

ὁπλοφόρος, ον, adj. (φέρω), *bearing arms;* ὁ, *warrior, soldier.*

ὁπόθεν, adv., *from what place, whence.*

ὅποι, adv., *to what place, whither, wheresoever.*

ὁποῖος, ᾱ, ον, adj., *of what sort* or *kind, which, what, whatever.*

ὁποσάκις, adv., *as many times as.*

ὁπόσος, η, ον, adj., *as much* or *many as, as great as, however much* or *many;* interrog., *how many?* strengthened by οὖν, ὁποσονοῦν, *how many* or *much soever.*

ὁπότε, adv. of time, *when, whenever;* causal, *when, since, because.*

ὁπότερος, ᾱ, ον, adj., *which* of two.

ὅπου, adv. of place, *where,* (ἄν) *wherever; when; in which, wherein; when, since.*

ὀπτήρ, ῆρος, ὁ (cf. ὄψομαι), *eyewitness, spy.*

ὅπως, conj. of manner, *as, how, in whatever way;* in final clauses, = ἵνα, *that, in order that;* μὴ ὅπως . . . ἀλλ' οὐδέ, *not only not . . . but not even;* strengthened by οὖν, ὁπωσοῦν, *in any way whatever, however;* οὐδ' ὁπωστιοῦν, *not in any way whatever, without the least bit.*

ὁπωσοῦν, for ὅπως οὖν, see ὅπως.

ὁπωστιοῦν, for ὅπως τι οὖν, see ὅπως.

ὅρᾱμα, ατος, τό (ὁράω), *that seen; sight, spectacle.*

ὁράω, ὄψομαι, εἶδον, ἑώρᾱκα or ἑόρᾱκα, ἑώρᾱμαι or ὦμμαι, ὤφθην, *see, perceive, observe; discover; look, face; look* with the idea of expecting something; *have in view, aim at; take care, care for, regard; consider; see to it, beware.*

ὀργή, ἡ, *impulse; anger, wrath.*

ὀργίζω, ιῶ, ὤργισα (ὀργή), *make angry;* mid. and pass., *grow* or *be angry, be wroth, feel resentment,* w. dat. or prep. and acc.

ὀρέγω, ξω, ὤρεξα, ὠρέχθην, *reach, stretch;* mid., *reach after, grasp at, desire* (to reach).

ὀρεινός, ή, όν, adj. (ὄρος), *mountainous, hilly.*

ὄρθιος, (ᾱ), ον, adj. (ὀρθός), *straight up; in straight lines* or *files.*

ὀρθός, ή, όν, adj., *straight; upright, erect, standing.*

ὀρθόω, ώσω (ὀρθός), *set straight;* mid., *stand erect* or *upright.*

ὀρθῶς, adv. (ὀρθός), *rightly, without mistake; carefully.*

ὁρίζω, ιῶ, ὥρισα, etc. (ὅρος, *boundary*), *bound.*

ὅριον, τό, = ὅρος, *boundary; τά, borders.*

ὅρκος, ὁ, *oath.*

ὁρμαθός, ὁ, *string, chain, line.*

ὁρμάω, ήσω, ὥρμησα, etc. (ὁρμή), *set in motion; start, begin; start in flight;* mid., *set out, take the field, proceed; make an attack, charge; exert oneself; start, begin.*

ὁρμή, ἡ, *violent movement onwards; assault, attack.*

ὄρος, ους, τό, *mountain, hill.*

ὄρυγμα, ατος, τό (ὀρύττω), *place dug out; trench, pit.*

ὀρύττω, ξω, ὤρυξα, ὀρώρυχα, ὀρώρυγμαι, ὠρύχθην, *dig, excavate.*

ὄρφνινος, η, ον, adj., *brownish gray.*

ὀρχέομαι, ήσομαι, ὠρχησάμην (ὄρχος, *row* of vines), *dance in a row; dance.*

ὅς, ἥ, ὅ, rel. pron., *who, which, that;* ἐν ᾧ (sc. χρόνῳ), *while;* ἔστιν ὅς (εἰσὶν οἵ), *some one, some;* as demons. (= ἐκεῖνος or οὗτος), *he.*

ὁσίως, adv. (ὅσιος, *hallowed*), *religiously, scrupulously, duly.*

ὅσος, η, ον, adj., *how great, how much* or *many; whoever, whatever,* (plur.) *as many as, those who, all that;* ὅσῳ, *in proportion as;* so with τοσούτῳ or τόσῳ, *the . . . the;* following τοσοῦτος, *as.*

ὅσοσπερ, for ὅσος περ, *however great* or *much, as great* or *much as.*

ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ, strengthened from ὅς, *the very man who* or *thing which,* or simply *who, which.*

ὅστις, ἥτις, ὅ τι, indef. rel., or indirect interrog. pron., *any one who, anything which,* i.e. *whoever, whatever, whichsoever; of what kind;* strengthened by οὖν, ὁστισοῦν, *whoever, whatever;* ὁτιοῦν w. neg., *any at all, even a little.*

ὁστισοῦν, for ὅστις οὖν, see ὅστις.

ὅταν, conj., for ὅτ' ἄν (ὅτε), *whenever, when; as often as.*

ὅτανπερ, for ὅταν περ, *whenever.*

ὅτε, adv. of time, *when, while;* ἔστιν ὅτε, *sometimes.*

ὅ τι, neut. of ὅστις.

ὅτι, conj., *that,* in indir. disc.; w. superl., *as . . . as possible; for that, seeing that, inasmuch that, because.*

ὁτιοῦν, neut. of ὁστισοῦν, see ὅστις.

οὗ, see ὅς.

οὗ, οἷ, ἕ, reflex. pron., *of himself.*

οὐ, οὐκ, οὐχ, adv., *not;* οὔ, *no.*

οὐδαμῇ, adv. (οὐδαμός), *in no place, nowhere.*

οὐδαμός, ή, όν, adj. (= οὐδείς), *no one at all.*

οὐδαμοῦ, adv. (οὐδαμός), *nowhere.*

οὐδαμῶς, adv. (οὐδαμός), *in no way.*

οὐδέ, adv. (οὐ δέ), *but not, and not, not ever;* οὐδὲ (οὔτε) . . . οὐδέ, *neither . . . nor.*

οὐδείς, οὐδεμίᾱ, οὐδέν, adj. (οὐδέ, εἷς), *not even one; no one, none, no;* ὁ, *no one;* οὐδέν, *nothing;* adverbial, *not, not at all.*

οὐδέποτε, adv., *and not ever; never.*

οὐδέπω, adv. (οὐδέ πω), *not yet.*

οὐδεπώποτε, adv. (οὐδέ πώ ποτε), *never yet, never before.*

οὐδέτερος, ᾱ, ον, adj. (ἕτερος), *not either, neither* of two.

οὐκ, see οὐ.

οὐκέτι, adv. (οὐκ ἔτι), *no more, no longer.*

οὔκουν, adv. (οὐκ, οὖν), *not therefore, not indeed, so not.*

οὐκοῦν, adv. (οὐκ, οὖν), = οὔκουν, but without negative force, *therefore, accordingly, then;* in questions, usually with irony, *so then?*

οὖν, adv., *therefore, accordingly, so, then.*

οὔποτε, adv. (οὔ ποτε), *never.*

οὔπω, adv. (οὔ πω), *not yet; not at all, not, never.*

οὐπώποτε, adv. (οὐ πώποτε), *never yet, never.*

οὐρᾱ́, ἡ, *tail; rear* of an army; κατ' οὐρᾱ́ν, *in the rear.*

οὐρāγός, ὁ (ἡγέομαι), *leader of the rear guard.*

οὐράνιος, (ᾱ), ον, adj. (οὐρανός), *of* or *from the heavens, heavenly.*

οὐρανός, ὁ, *heaven; heavens, sky, upper air.*

οὖς, ὠτός, τό, *ear.*

οὖσα, fem. of ὤν, pres. partic. of εἰμί.

οὐσίᾱ, ἡ (οὖσα), *that which is one's own; property, fortune.*

οὔτε, adv. (οὔ τε), *and not;* usually repeated, οὔτε . . . οὔτε (οὐδέ), *neither . . . nor (even).*

οὗτος, αὕτη, τοῦτο, demons. pron., *this* near one, *that* spoken of; καὶ ταῦτα, *and that too,* emphasizing the preceding words.

οὑτοσί, αὑτηί, τουτί, strengthened form of οὗτος, *this man here.*

οὕτω, or οὕτως, adv. (οὗτος), *in this way* or *manner, so, thus; so much, to such an extent; under these circumstances, then.*

οὑτωσί, adv., strengthened from οὕτως (cf. οὑτοσί), *in this way, thus.*

οὐχ, for οὐ before a rough vowel.

οὐχί, Attic form of οὐ, *not.*

ὀφείλω, ήσω, ὠφείλησα, ὤφελον, ὠφειλήθην, *owe;* ὤφελε, as interj., *would that, O that.*

ὄφελος, ους, τό (ὀφέλλω, *increase*), *advantage, profit, aid, help, good, value.*

ὀφθαλμός, ὁ (ὀπ-, ὁράω), *eye.*

ὀχέω, ήσω (ὄχος, *that which bears*), *hold up, carry;* mid., *be carried, ride, go on horseback.*

ὄχλος, ὁ, *moving crowd; throng, multitude, mass.*

ὀχυρός, ά, όν, adj. (ἔχω), *lasting; strong, stout* (sc. χωρίον), *stronghold.*

ὀχυρόω, ώσω, *make fast and sure, fortify,* mid.

ὀψιμαθής, ές, adj. (ὀψέ, *late;* μανθάνω), *late in learning, late to learn.*

ὄψις, εως, ἡ (ὀπ-, ὁράω), *sight, view.*

ὄψομαι, fut. of ὁράω.

ὄψον, τό (ἕψω, *boil*), *cooked meat; meat; sauce, relish, seasoning.*

ὀψοποιός, ὁ (ποιέω), *one who cooks meat; cook.*

Π

πάγκαλος, (η), ον, adj. (πᾶς), *very beautiful* or *handsome.*

παγκάλως, adv. (πάγκαλος), *very beautifully* or *handsomely.*

πάθημα, ατος, τό (ἔπαθον, πάσχω), *anything that befalls; affection, emotion, condition.*

πάθος, ους, τό (ἔπαθον, πάσχω), *anything that befalls* one; *painful circumstance, affliction, misfortune.*

παιάν, ᾶνος, ὁ (Παιών, physician of the gods, later an epithet of Apollo), *choral song, hymn,* or *chant,* addressed to Apollo, *war song.*

παιδάριον, τό, dim. of παῖς, *little boy, young boy.*

παιδείᾱ, ἡ (παῖς), *rearing of a child; education, training.*

παιδεύω, σω, etc. (παῖς), *rear a child; bring up, educate, instruct, teach.*

παιδιά, ἡ (παίζω), *childish sport; game, sport, merriment.*

παιδικός, ή, όν, adj. (παῖς), *of* or *like a child, boyish; amusing, diverting.*

παιδίον, τό, dim. of παῖς, *little* or *young child;* ἐκ παιδίου, *from boyhood, from an early age.*

παίζω, ξοῦμαι, ἔπαισα, πέπαικα, πέπαισμαι (παῖς), *play like a child; play, jest, joke.*

παῖς, παιδός, ὁ, ἡ, *child;* ἐκ παίδων, *from boyhood, from childhood.*

παίω, σω and ήσω, ἔπαισα, πέπαικα, ἐπαίσθην, *strike, beat; strike, hit, wound.*

Πακτωλός, ὁ, *Pactolus*, a river of Lydia.

πάλαι, adv., *long ago, in time gone by, previously, formerly; for some time, long; long before.*

παλαιός, ά, όν, adj. (πάλαι), *of long ago; old, of old date, ancient.*

παλαμάομαι, ήσομαι, *manage, execute.*

πάλιν, adv., *a second time, again, back again; also, besides; also, again.*

παλτόν, τό, *light spear*, used by Persian cavalry, *javelin.*

πάμπαν, adv. (πᾶς), like πάνυ, *entirely, quite, wholly, altogether.*

πάμπολυς, πόλλη, πολυ, adj., *very great, very much* or (plur.) *many.*

πανήγυρις, εως, ἡ (ἄγυρις = ἀγορά), *general assembly; assembly, host.*

Πάνθεια, ἡ, *Panthea*, the beautiful wife of Abradatas.

παντάπᾱσι, adv., *all in all; utterly, entirely, completely, exactly.*

πανταχῇ, adv. (πᾶς), *everywhere, on each side.*

πανταχόθεν, adv. (πᾶς), *from every part, on every side.*

πανταχοῦ, adv. (πᾶς), *everywhere.*

παντελῶς, adv. (παντελής, *all-complete*), *absolutely, completely, entirely.*

παντοδαπός, ή, όν, adj. (πᾶς), *of every kind, of all sorts.*

πάντοθεν, adv. (πᾶς), *from all quarters, on all sides.*

παντοῖος, ᾱ, ον, adj. (πᾶς), *of all sorts* or *kinds.*

πάντως, adv. (πᾶς), *altogether, entirely; by all means, certainly.*

πάνυ, adv. (πᾶς), *altogether, very, exceedingly; certainly, by all means.*

(**πάομαι**), πᾱ́σομαι, ἐπᾱσάμην, *get, acquire;* pf. πέπᾱμαι = κέκτημαι, *have, possess.*

πάππος, ὁ, *grandfather.*

παρά, prep., *beside;* w. GEN., *from, from the side of; from, by; through, by means of;* w. DAT., *beside, with, among; with, at the home of;* w. ACC., *to the side of, to; alongside of, along by, near; contrary to.*

παραβάλλω [see βάλλω], *throw beside;* mid., *set upon a chance, hazard, stake.*

παραβάτης (παραβαίνω, *stand beside*), plur., *light troops*, who ran beside the horsemen.

παραγγέλλω [see ἀγγέλλω], *send word along; order, command; pass the word along.*

παραγίγνομαι [see γίγνομαι], *be by one's side; come up, come, arrive; befall, happen.*

παράγω [see ἄγω], *lead by; march from column into line; lead, bring, take along.*

παράδειγμα, ατος, τό (παραδείκνῡμι, *show side by side*), *pattern, example, model.*

παράδεισος, ὁ [Persian word], *park.*

παραδίδωμι [see δίδωμι], *give up, give over, surrender; transmit, pass along.*

παράδοξος, ον, adj. (δόξα, *expectation*), *contrary to opinion; strange, incredible.*

παραθέω, θεύσομαι, *run by* or *past.*

παραινέω, έσω and έσομαι, ᾔνεσα, ᾔνεκα, ᾔνημαι, *exhort, advise, recommend.*

παραιρέω [see αἱρέω], *take from beside; take away.*

παρακαθίζω, καθιῶ, *set beside;* mid., *seat oneself beside.*

παρακαλέω [see καλέω], *call to one's side, summon; ask, invite; urge, spur on, encourage.*

παρακατάκειμαι, *lie down beside; recline* or *sit by* one at meals.

παρακελεύομαι, *stand by* one *and order; urge, exhort, encourage.*

παρακελευσμός, ὁ, *exhortation.*

παρακλίτης, ου, *one who reclines beside* one at meals; *companion at table.*

παραλαμβάνω [see λαμβάνω], *receive from, get by inheritance; take, receive, get again; take possession (of); find; take with one, take along.*

παραλείπω [see λείπω], *leave one side; pass over, neglect, omit.*

παραλλάττω, ξω, ἤλλαξα, ἤλλαγμαι, ηλλάχθην, ηλλάγην, *transpose;* intrans., *pass by, get beyond.*

παραμείβω, ψω, *leave one side; march by, go past.*

παραμελέω, ήσω, *pass by and disregard, pay no heed to*, w. gen.

παραμένω [see μένω], *stay beside; remain, stay, abide.*

παραμηρίδιος, ον, adj. (μηρός), *along the thighs;* τά, *armor for the thighs, thigh pieces.*

παράνομος, ον, adj., *contrary to law;* τά, *things contrary to law.*

παραπίπτω [see πίπτω], *fall near, fall in one's way.*

παραπλευρίδια, τά (πλευρά, *side*), *covers for the sides of horses.*

παρασάγγης, ου (Persian *farsang*), *parasang* of thirty stades.

παρασκευάζω, άσω, εσκεύασμαι, *get ready, provide; equip; make, render;* mid., *prepare oneself* or *for oneself.*

παρασκευή, ἡ, *preparation.*

παράστασις, εως, ἡ (παρίστημι), *standing near; post near the king.*

παραστάτης, ου (παρίσταμαι), *one who stands by* one's side; *defender, supporter, comrade.*

παρατάττω [see τάττω], *place side by side; draw up, arrange, form in line of battle;* mid., *stand* or *form in line of battle.*

παρατείνω [see τείνω], *stretch out* on the rack; *torture, torment.*

παρατίθημι [see τίθημι], *place beside; set before, serve up.*

παρατυγχάνω [see τυγχάνω], *happen to be near, be with; come in one's way, meet.*

παραυτίκα, adv., *immediately, forthwith, straightway;* in attributive position, *present, momentary.*

παραφέρω [see φέρω], *bring to one's side; set before.*

παραχρῆμα, adv., for παρὰ τὸ χρῆμα, *on the spot; immediately, on the spot;* ἐν τῷ, *for the time.*

παραχωρέω, ήσομαι, *go aside; step out of the way* for another, *yield* one *the way.*

πάρδαλις, εως, ἡ, *pard, leopard.*

παρεγγυάω, ήσω, *hand over; pass the word of command along the line, give command, order; cheer on, exhort.*

παρειά, ἡ, usually plur., *cheek.*

πάρειμι (εἰμί), *be by* or *present, be near* or *at hand; be present, come up, report* or *arrive* (at); *be prepared, be ready;* ἐν τῷ παρόντι, *for the present, at the time.*

πάρειμι (εἶμι), *go by, pass along* or *by, march past; leave behind, outstrip; pass into, go in, enter.*

παρελαύνω [see ἐλαύνω], *drive by; ride along* or *on, ride past.*

παρέπομαι [see ἕπομαι], *follow alongside, follow close,* w. dat.

παρέρχομαι [see ἔρχομαι], *go by, pass, elapse; pass on, precede; escape.*

παρέχω [see ἔχω], *hold in readiness, provide, furnish;* ἑαυτόν, *show oneself, act; give; afford; make, render, produce;* mid., *make, render.*

παρθένος, ου, ἡ, *girl, maiden.*

παριδών, see παροράω.

παρίημι [see ἵημι], *let go by; admit; let pass, fail to notice, overlook, neglect.*

παρίστημι [see ἵστημι], *station beside;* mid., *present oneself, be at hand.*

παροξύνω, υνῶ, *urge on, stimulate, incite, animate.*

παροράω [see ὁράω], *look at by the way; look sideways, look around; look to* or *towards.*

παρορμάω [see ὁρμάω], *urge on, stimulate, excite.*

παρουσίᾱ, ἡ (παρών, πάρειμι), *presence.*

παροχέομαι, *ride beside* in a chariot.

παροψίς, ίδος, ἡ (ὄψον), *dainty side-dish.*

παρυφαίνω, ανῶ, παρύφασμαι (παρυφή, *woven border*), *hem in like a border.*

πᾶς, πᾶσα, πᾶν, adj., *all, every, the whole;* περὶ παντός ποιέω, *consider of highest importance;* ἐπὶ πᾶσι, *rear;* τὸ πᾶν, *in the highest degree, altogether.*

πασσυδί, adv., *with all one's force.*

πάσχω, πείσομαι, ἔπαθον, πέπονθα, *suffer, receive* good or ill; τι, *come to grief, have something happen* to one.

πατέω, ήσω (πάτος, *trodden way*), *tread* or *trample on.*

πατήρ, τρός, *father, sire.*

πάτριος, (ᾱ), ον, adj. (πατήρ), *of* or *belonging to one's father, from one's fathers;* κατὰ τά, *according to the customs* or *practice of the country.*

πατρίς, ίδος, ἡ, *fatherland; native land, country.*

πατρῷος, (ᾱ), ον, adj. (πατήρ), *of one's fathers, ancestral, hereditary.*

παύω, σω, ἔπαυσα, etc., *make cease;* mid., *cease* or *rest* (from), *stop; come to an end, cease.*

παχύς, εῖα, ύ, adj. (ἐπάγην, πήγνῡμι, *be solid*), *thick, stout.*

πεδινός, ή, όν, adj. (πεδίον), *of the plain, level.*

πεδίον, τό (πέδον, *ground*), *flat, plain.*

πεζῇ, see πεζός.

πεζικός, ή, όν, adj. (πεζός), *on foot;* τά, *exercises* or *evolutions of infantry.*

πεζός, ή, όν, adj. (πούς), *on foot, infantry;* οἱ, *foot soldiers, infantry;* dat. fem. πεζῇ, as adv. (sc. ὁδῷ), *on foot; by land.*

πείθω, πείσω, ἔπεισα and ἔπιθον, πέπεικα and πέποιθα, πέπεισμαι, ἐπείσθην, *prevail upon, win over, persuade;* mid. and pass., *allow oneself to be persuaded, comply, assent, obey.*

πειθώ, οῦς, ἡ (Πειθώ, *Peitho*, Persuasion as a goddess), *faculty of persuasion; obedience.*

πεινάω, ήσω, ἐπείνησα, πεπείνηκα, forms in εα contracting into η, not ᾱ (πεῖνα, *hunger*), *be hungry, hunger.*

πεῖρα, ἡ, *trial, experiment; experience.*

πειράομαι, ᾱ́σομαι, πεπείρᾱμαι, ἐπειρᾱ́θην (πεῖρα), *try, attempt, endeavor.*

πειστικός, ή, όν, adj. (πείθω), *persuasive.*

πέλαγος, ους, τό, *sea*, especially the *high sea, open sea.*

πελάζω, πελῶ, ἐπέλασα, ἐπελάσθην and ἐπλάθην (πέλας, *near*), *draw near, approach, come near.*

πελταστής, οῦ (πελτάζω, *serve as a targeteer*), *soldier with a light shield* (πέλτη); *targeteer, peltast.*

πελτοφόρος, ον, adj. (φέρω), *bearing a* πέλτη; *peltast, targeteer.*

πεμπάδαρχος, ὁ, *commander of five.*

πεμπάς, άδος, ἡ (πέμπε = πέντε), *body of five.*

πεμπτέον, verbal of πέμπω, *one must send.*

πέμπω, ψω, ἔπεμψα, πέπομφα, πέπεμμαι, ἐπέμφθην, *send, dispatch; send forth* or *away.*

πένης, ητος, ὁ (πένομαι, *toil*), *one who works for his daily bread; day laborer, poor man;* as adj., *poor, needy.*

πενθικῶς, adv. (πενθικός, *in mourning*), ἔχω, *be in mourning.*

πένθος, ους, τό, *grief, sorrow.*

πέντε, num. adj., indecl., *five.*

πεντήκοντα, num. adj., indecl. (πέντε), *fifty.*

πεπαίνω, ἐπέπᾱνα, ἐπεπάνθην (πέπων, *ripe*), *ripen; soften, assuage.*

πέπλος, ὁ, *woven cloth; robe, clothes.*

περ, enclitic particle, adding force to the word to which it is added.

περαίνω, ανῶ, ἐπέρᾱνα, πεπέρασμαι, ἐπεράνθην (πέρας), *bring to an end, finish, accomplish, carry out, execute.*

πέρας, ατος, τό (πέρᾱ, *beyond*), *end; boundary, extremity.*

περάω, ᾱ́σω, ἐπέρᾱσα, πεπέρᾱκα (πέρᾱ, *beyond*), *drive through* or *pass;* (sc. βίον), *live.*

περί, prep., *round about;* W. GEN., *about, concerning, as regards; on account of; for;* W. DAT., *around, near;* W. ACC., *in; in regard to, toward, about;* οἱ, *those about* one, one's *men, attendants*, etc.

περιάγω [see ἄγω], *lead* or *take about* with one.

περιαιρέω [see *αἱρέω*], *take off* something *from around; excuse* or *relieve from* a thing; mid., *take away.*

περιβάλλω [see *βάλλω*], *throw around; surround, inclose, capture.*

περίβλεπτος, *ον*, adj., *looked at from all sides; admired of all observers, conspicuous.*

περιβραχῑόνιος, *ᾱ*, *ον*, adj. (*βραχΐων*, *arm*), *round the arm; τά, armlet, arm piece.*

περιγίγνομαι [see *γίγνομαι*], *be superior to* others; *prevail over, overcome*, w. gen.; *excel, surpass, outdo.*

περίειμι (*εἶμι*), *go about, go around.*

περιελαύνω [see *ἐλαύνω*], *drive about; ride round* or *about.*

περιέπω, *ψω*, *έσπον*, *treat with great care; treat.*

περιέρχομαι [see *ἔρχομαι*], *go about* or *round;* of time, *come round, elapse, be ended.*

περιέχω [see *ἔχω*], *have about; encircle, surround, hem in.*

περιήκω, *ξω*, *have come round to one, fall to one's lot.*

περιίστημι [see *ἵστημι*], *station about, place round;* pf. system, *stand round;* mid., *encircle, surround.*

περιμάχομαι [see *μάχομαι*], *fight around, fight on all sides.*

πέριξ, adv. (*περί*), *round about, all around.*

περίοδος, *ἡ*, *going round; round, course.*

περιοικοδομέω, *ήσω*, *build round; wall in, inclose.*

περιπατέω, *ήσω* (*περίπατος*, *walking about*), *walk up and down, exercise.*

περιπλανάομαι, *wander about.*

περιποιέω, *ήσω*, etc., *make over and above;* mid., *save, keep, preserve.*

περιπτύσσω, *ξω*, *enfold;* mid., *outflank.*

περισπάω, *σω*, *draw off from around;* mid., *strip oneself of, take off.*

περιστρατοπεδεύομαι, *encamp round about* a place.

περιτέμνω, *τεμῶ*, *έτεμον*, *τέτμηκα*, *cut round about; cut off and hem in all round, intercept.*

περιτίθημι [see *τίθημι*], *put round about; bestow, confer;* mid., *put on.*

περιττός, *ή*, *όν*, adj. (*περί*), *beyond the regular number; more than sufficient, superfluous, extra; more* (than).

περιφέρω [see *φέρω*], *carry* or *pass round.*

περιφορᾱ́, *ἡ* (*περιφέρω*), *distribution, meats carried round.*

Περσεῖδαι, *οἱ*, *Perseidae*, descendants from Perseus.

Περσεύς, *έως*, *Perseus*, son of Zeus and Danaë.

Πέρσης, *ου*, *Persian;* as adj. (=*Περσικός*), *Persian; ὁ, a Persian.*

Περσικός, *ή*, *όν*, adj., *Persian; τό, in the Persian manner.*

Περσίς, *ίδος*, *ἡ*, *Persian;* (sc. *γῆ*), *Persia;* (sc. *γυνή*), *Persian woman.*

πῃ, enclit. particle, *in some way, in any way; in any part, anywhere.*

πηγή, *ἡ*, *stream, fountain; αἱ, source, origin.*

πιέζω, έσω, ἐπίεσα, πεπίεσμαι or πεπίεγμαι, ἐπιέσθην, *press; drive, press hard; oppress, distress.*

πιθανός, ή, όν, adj. (πείθω), actively, *calculated to persuade, convincing;* passively, *easy to persuade; obedient, docile.*

πῖλος, ὁ, *wool* or *hair made into felt; felt cloth, quilt.*

πίνω, πίομαι, ἔπιον, πέπωκα, πέπομαι, ἐπόθην, *drink.*

πίπτω, πεσοῦμαι, ἔπεσον, πέπτωκα, *fall, fall down* or *over; fall in battle, be slain.*

πιστεύω, σω, etc. (πίστις), *trust, trust to* or *in, put faith in, rely on,* w. dat. and infin.; *feel confident, be sure, hope; commit, intrust.*

πίστις, εως, ἡ (πείθω), *trust; pledge, promise, assurance.*

πιστός, ή, όν, adj. (πείθω), *to be trusted* or *believed, faithful, trusty, reliable;* τό, *pledge, assurance.*

πλάγιος, (ᾱ), ον, adj. (πλάγος, *side*), *placed sideways; in flanks;* ἐκ πλαγίου, *in* or *on the flank;* τά, *flank.*

πλανάομαι, ήσομαι and ηθήσομαι, πεπλάνημαι, ἐπλανήθην (πλάνη, *wandering*), *roam about, wander.*

πλάτος, ους, τό (πλατύς), *width, breadth.*

πλατύς, εῖα, ύ, adj., *wide, broad.*

πλατύτης, ητος, ἡ (πλατύς), *breadth, bulk.*

πλέγμα, ατος, τό (πλέκω, *plait*), *anything plaited; net.*

πλεθριαῖος, ᾱ, ον, adj. (πλέθρον), *a plethron* (100 feet) *broad* or *long.*

πλέον, adv., neuter of πλέων = πλείων, *more.* See πολύς.

πλεονεκτέω, ήσω and ήσομαι (πλεονέκτης), *have more* than one's due; *gain* or *have some advantage; take an advantage, defraud.*

πλεονέκτης, ου, = ὁ πλέον ἔχων, *one who has* or *claims* more than his share; as adj., *greedy, grasping.*

πλεονεξίᾱ, ἡ (πλεονέκτης), *disposition to take more* than one's share; *act of getting more* than one's share; *superiority, advantage.*

πλέω, πλεύσομαι or πλευσοῦμαι, ἔπλευσα, πέπλευκα, πέπλευσμαι, ἐπλεύσθην, *sail; sail on; cross over.*

πλέως, ᾱ, ων, adj. (πίμπλημι, *fill*), *full, full of; soiled.*

πληγή, ἡ (πλήττω), *blow, stroke; wound.*

πλῆθος, ους, τό (πίμπλημι, *fill*), *great number; crowd, multitude, host; number, numbers; main body.*

πλήν, prep. w. gen. (πλέον), *more than; except;* as conj., *except, except that, but.*

πλήρης, ες, adj. (πλέως), *full; filled* or *supplied with.*

πλησιάζω, άσω, πεπλησίακα (πλησίος, *near*), *draw near, approach,* w. gen. or dat.; *be near* (to) or *intimate* (with), w. dat.

πλησίον, adv. (πλησίος, *near*), *near, hard by.*

πλήττω, ξω, ἔπληξα, πέπληγμαι, ἐπλήχθην and ἐπλήγην, *strike, smite; wound.*

πλινθίον, τό, dim. of πλίνθος, *brick; small brick.*

πλούσιος, ᾱ, ον, adj. (πλοῦτος), *rich, wealthy, opulent.*

πλουτέω, ήσω (πλοῦτος), *be rich* or *wealthy.*

πλουτίζω, ιῶ (πλοῦτος), *make wealthy, enrich.*

πλοῦτος, ὁ, *wealth, riches.*

ποδάγρᾱ, ἡ, *trap* or *snare for the feet.*

ποδήρης, ες, adj., *reaching to the feet.*

ποθεν, enclitic adv., *from some place;* ἄλλοθεν, *from some other place* or *part.*

ποθέω, ήσω and έσομαι, ἐπόθε(η)σα (πόθος), *long for; miss, regret.*

πόθος, ὁ, *longing, yearning, regret.*

ποι, enclitic adv., *somewhither; in some* or *any direction, anywhere.*

ποιέω, ήσω, ἐποίησα, etc., *make, produce, create; build; make, render, accomplish, perform, execute; bring about, effect, cause; give, grant; institute, ordain; imagine, suppose; prepare; treat well* or *ill* (εὖ, κακῶς); *do* (to one); *act, do, perform;* τί ποιῶν, *how? (by doing what?)*; mid., *make, do, have made* or *done; declare; think, consider* it *a great thing* (μέγα); *of great importance* (περὶ πολλοῦ); *of greatest importance* (περὶ πλείστου); *above all* (περὶ παντός).

ποινή, ἡ, *quit money* for blood spilt; *penalty, punishment.*

ποῖος, ᾱ, ον, adj., *of what sort? what?* less definitely, w. τις.

πολεμέω, ήσω, etc. (πόλεμος), *carry on war, fight.*

πολεμικός, ή, όν, adj. (πόλεμος), *of* or *for war, military;* τά, *matters of war, practice of war.*

πολέμιος, (ᾱ), ον, adj. (πόλεμος), *of war; hostile;* τό (sc. στράτευμα), *hostile army;* οἱ, *the enemy;* ἡ (sc. χώρᾱ), *the enemy's country.*

πόλεμος, ὁ, *battle, fight, fighting, war.*

πολιορκέω, ήσω, etc. (πόλις, εἴργω), *hem in a city; blockade, besiege, storm.*

πολιορκητέος, ᾱ, ον, verbal adj. (πολιορκέω), *to be besieged* or *assailed.*

πολιορκίᾱ, ἡ, *besieging, siege.*

πόλις, εως, ἡ, *city, government, state.*

πολῑτείᾱ, ἡ (πολῑτεύω), *condition of a citizen; government.*

πολῑτεύω, σω (πολί̄της), *live as a citizen;* mid., *enjoy citizenship, be governed.*

πολί̄της, ου (πόλις), *member of a city* or *state; citizen, fellow citizen* or *countryman.*

πολλάκις, adv. (πολύς), *many times, often.*

πολλαπλάσιος, ᾱ, ον, adj. (πολύς), *many times as many, many times more* or *greater.*

πολλαχοῦ, adv., *in many places;* ἄλλοθι, *on many other occasions.*

πολυδωρίᾱ, ἡ, *openhandedness, generosity in giving.*

πολύευκτος, ον, adj., *much wished for, much desired.*

πολυλογίᾱ, ἡ, *much talking; loquacity.*

πολύλογος, ον, adj., *talkative, loquacious.*

πολύς, πολλή, πολύ, adj., *much, many; numerous, in abundance; great, vast;* οἱ, *the many, the majority, most; the people, the crowd;* ὡς τὰ πολλά, *for the most part;* ἐκ πολλοῦ, *from a distance; from a very great* (πάνυ) *dis-*

tance; of time, *long before;* πολύ or πολλῷ, as adv., *much, very, greatly, far, by far; a long way, far; a great deal, often;* ἐπὶ πολύ, *over a great space;* ἐπὶ τὸ πολύ, *for the most part;* comp. πλείων or πλέων, *greater, more numerous, more, rather more;* πλεῖον or πλέον, as adv., *more;* πλεῖον ἔχω, *have the advantage, be superior;* superl. πλεῖστος, *very much* or *many, most;* as adv., πλεῖστα, *most;* ὡς, *as much as possible.*

πονέω, ήσω, etc., *work hard, toil, labor; undergo fatigue* or *hardships; labor, be in distress.*

πονηρός, ά, όν, adj. (πονέω), *toilsome; painful, dreadful, sad; poor, wretched; bad, evil, wicked;* τά, *bad practices.*

πόνος, ὁ (πένομαι, *work*), *labor, task, hardship.*

πόντος, ὁ, *sea, open sea; the Euxine Pontus.*

πορεία, ἡ (πορεύομαι), *walking; journey, march.*

πορεύομαι, σομαι and θήσομαι, πεπόρευμαι, ἐπορεύθην (πόρος), *go, walk, march, proceed, take the field.*

πορεύσιμος, (η), ον, adj., *that may be crossed, passable.*

πορίζω, ιῶ, ἐπόρισα, πεπόρικα, πεπόρισμαι, ἐπορίσθην (πόρος), *bring; provide, procure;* mid., *provide for oneself; secure supplies.*

πόρος, ὁ (περάω, *pass across*), *means of passing; way, path, passage; way, means.*

πόρρω, adv., = πρόσω, *at a distance, far, away.*

πορσύνω, υνῶ, *offer, present, give* what is prepared; *provide, prepare.*

πορφύρεος, η, ον, contr. οῦς, ᾶ, οῦν, adj., *dark red, crimson, purple.*

πορφυρίς, ίδος, ἡ (πορφύρα, *murex*), *purple garment.*

πόσις, εως, ἡ, *drinking; drink.*

πόσος, η, ον, interrog. adj., *how great* or *much? how many?*

ποταμός, ὁ, *stream, river.*

ποτέ, adv., *at one time, once;* τί (τίς) ποτε, *why in the world? whoever?*

πότε, interrog. adv., *when?*

πότερος, ᾱ, ον, interrog. adj., *whether of the two? which?* neut. sing. or plur. as adv., *whether.*

ποτέρως, adv. (πότερος), *in which of two ways, whether.*

ποτός, ή, όν, adj. (πίνω), *fit for drinking;* τό (τά), *drink, drinking.*

ποῦ, interrog. adv., *where?*

πού, enclitic adv., *anywhere, somewhere, anyway, perhaps.*

πούς, ποδός, ὁ, *foot;* ἐπὶ πόδα, *backwards,* with ἀνάγω, *slowly.*

πρᾶγμα, ατος, τό (πράττω), *thing done, deed; thing, matter, affair, circumstance;* πράγματα ἔχω, *have trouble, be in trouble;* παρέχω, *furnish* or *cause trouble.*

πρακτικός, ή, όν, adj. (πράττω), *fit for doing; able, effective, serviceable.*

πρᾶξις, εως, ἡ (πράττω), *doing; action, undertaking, exploit, achievement; business, affair.*

πρᾷος, ον, adj., *mild, gentle, tractable.*

πρᾳότης, ητος, ἡ (πρᾷος), *mildness, gentleness.*

πράττω, *ξω*, *ἔπρᾱξα*, *πέπρᾱχα*, *πέπρᾱγα*, *πέπρᾱγμαι*, *ἐπράχθην*, *pass over; bring about, accomplish, effect, do; treat, do* (good or ill) *to;* w. adv., *fare, be* or *do, succeed.*

πρᾴως, adv. (*πρᾶος*), *mildly; gently, patiently.*

πρέπω, *ψω*, *ἔπρεψα*, *be clearly seen; become, beseem, fit, suit;* impers., *be fit* or *proper; be fitting* or *worthy*, w. dat.

πρεσβείᾱ, *ἡ* (*πρεσβεύω, serve as ambassador*), *embassy, body of ambassadors.*

πρέσβυς, *εως*, *ὁ*, *old man;* as adj., *πρεσβύτερος, advanced in age, on in years; elder, eldest; ambassador.*

πρεσβύτης, *ου*, *old man;* as adj., *aged.*

πρίασθαι, see *ὠνέομαι.*

πρίν, adv. (*πρό*), *formerly;* as conj., *πρὶν ἤ* (with *πρίν* often omitted), *sooner* (*than*), *before, until,* w. infin., or in neg. sentences a finite verb; often preceded by *πρόσθεν* or *πρότερον.*

πρό, prep. w. gen., *before;* of place, *in front of;* of time, *before.*

προαγγέλλω [see *ἀγγέλλω*], *announce beforehand, foretell.*

προαγορεύω, *σω*, etc., but in Attic Greek *προερῶ*, *εἶπον*, *εἴρηκα*, *tell beforehand; declare, proclaim.*

προάγω [see *ἄγω*], *lead ahead, move forward; go on, advance.*

προακούω [see *ἀκούω*], *hear beforehand, hear.*

προανύτω, *ύσω*, *accomplish beforehand.*

προβαίνω [see *βαίνω*], *go on, advance.*

προβάλλω [see *βάλλω*], *throw before;* mid., *hold before oneself* as a defense, *hold before.*

πρόβατον, *τό* (*προβαίνω*), *anything that walks forward;* plur., *flocks of sheep; sheep.*

προβουλεύω, *σω*, *plan before; plan for the future;* mid., *plan, contrive* (*beforehand*).

προγίγνομαι [see *γίγνομαι*], *be born* or *live before.*

πρόγονος, *ὁ*, *forefather, ancestor.*

προδίδωμι [see *δίδωμι*], *give up, betray, assert, play false; desert, flee.*

προδιερευνάω, *ήσω*, *discover by searching, explore.*

πρόειμι (*εἶμι*), *go before, precede; go ahead* or *forward, advance;* of time, *advance, go on.*

προεῖπον [see *εἶπον*], *say beforehand, tell before, warn; command before; mention beforehand, specify; proclaim, order.*

προεισπέμπω, *ψω*, *send in before.*

προεπίσταμαι, *know* or *understand beforehand.*

προέρχομαι [see *ἔρχομαι*], *go before; go forward* or *ahead, advance.*

προέχω [see *ἔχω*], *have before; hold before; get before; τῇ κεφαλῇ, beat by a head.*

προηγέομαι, *ήσομαι*, *go first and lead the way, lead forward, be the leader.*

προθῡμέομαι, *ήσομαι* and *ηθήσομαι*, *προὐθῡμήθην* (*πρόθῡμος*), *be ready, willing, eager, zealous,* or *desirous.*

προθῡμίᾱ, ἡ, *readiness, eagerness, zeal, alacrity, spirit.*

πρόθῡμος, ον, adj., *ready, willing, eager, zealous.*

προθύμως, adv. (πρόθῡμος), *readily, willingly, zealously, earnestly, ardently; faithfully; freely, bravely, without fear.*

προΐημι [see ἵημι], *send before; send on, advance.*

προκαλέω [see καλέω], *call forth;* mid., *challenge.*

προκαλύπτω, ψω, *hang before as a covering; cover, protect.*

πρόκειμαι, κείσομαι, *lie exposed* (used as pass. of προτίθημι), *be set before, lie open, stand exposed, be open to competition.*

προκῑνέω, *move forward.*

προκρῑ́νω, κρινῶ, *choose before* others; *prefer, select.*

προλαμβάνω [see λαμβάνω], *take beforehand, anticipate.*

προμαχέω, ήσω (πρόμαχος, *fighting in front*), *fight in the first rank* or *in front.*

προμετωπίδιος, ᾱ, ον, adj., (μέτωπον), *before the forehead;* τά, *frontlet* for horses.

προνοέω, ήσω, *perceive* or *observe before, foresee; take care, heed; take forethought, provide* or *care* (*for*), w. gen.; *provide, contrive* (that).

προνομή, ἡ (προνέμω, *assign beforehand*), *foraging;* plur., *foraging parties.*

πρό-οδος, ου, ἡ, *onward course, advance.*

προ-οράω [see ὁράω], *foresee; see* (*before* one), *see.*

προ-ορμάω, ήσω, *drive forward; go forward, advance.*

προπέμπω [see πέμπω], *send before, send out; attend, escort, wait upon.*

προπετῶς, adv. (προπετής, *headlong*), *rashly; thoughtlessly.*

προπομπός, όν, adj. (προπέμπω), *escorting;* ὁ, *conductor, escort.*

προπονέω, ήσω, *work beforehand; labor, toil.*

προρρηθῇ, see προεῖπον.

πρός, prep., w. GEN., in oaths or prayers, *before, by;* w. DAT., *near, against; near, by; besides, in addition to; on, towards;* w. ACC., *to, towards, upon, against; with respect* or *regard to, relating to, regarding; according to; in answer to; with; with a view to;* πρὸς πάντα, *on the whole;* as adv., *besides.*

προσαγορεύω, σω, ηγόρευσα, but more commonly εἶπον, ἐρῶ, etc. [see εἶπον], *speak to, address.*

προσάγω [see ἄγω], *lead to* or *against,* w. dat., or prep. w. acc.; *take* or *bring to; lead in, introduce; set before; bring* or *carry up;* mid., *draw to oneself.*

προσαιρέομαι, *choose in addition; take as a companion.*

προσάλλομαι, *jump up at* one.

προσαναγκάζω [see ἀναγκάζω], *compel, oblige.*

προσαποκτείνω [see ἀποκτείνω], *kill in addition.*

προσαρμόζω, όσω, *fit to; fix, attach to; agree with, suit.*

προσβάλλω [see βάλλω], *fall upon, beset, attack.*

προσβλέπω, ψω and ψομαι, *look at; see.*

προσβοηθέω, ήσω, *come to aid, support.*

προσγίγνομαι [see γίγνομαι], *come to; come up, come in addition; be added* or *acquired; come* (from), *belong* (to), *depend* (upon).

προσδεῖ, ήσει, impers., *there is still need* (of), w. gen.

προσδέομαι, ήσομαι, εδεήθην, *need in addition; want besides* one's own share; *lack, want.*

προσδέχομαι [see δέχομαι], *receive in addition; expect, await.*

προσδραμεῖν, see προστρέχω.

προσεθίζω, *accustom* or *inure* one to a thing.

πρόσειμι (εἶμι), *come to* or *against, advance against; approach, advance; go to, visit; advance to attack.*

προσελαύνω [see ἐλαύνω], *drive to; ride forward, advance, ride to* or *towards; set forward.*

προσεντέλλομαι, *enjoin* or *command besides.*

προσεπιστέλλω, στελῶ, *notify* or *enjoin besides*, espec. by letter (ἐπιστολή).

προσεργάζομαι, άσομαι, *work besides; make* or *earn in addition.*

προσέρχομαι [see ἔρχομαι], *come* or *go up to; accost; approach, draw near, go to; advance* (to attack).

προσέτι, adv., *over and above, besides;* sometimes written πρὸς δ' ἔτι.

προσεύχομαι, ξομαι, *offer prayers* or *vows, pray.*

προσέχω [see ἔχω], *hold to;* νοῦν, *turn . . . to, pay attention, be intent, take heed.*

πρόσηβος, ον, adj. (ἥβη, *youth*), *near manhood, young* (*man*).

προσήκω, ξω, *have come to; belong to, befit; be joined; be right* or *just, proper* or *necessary;* οἱ προσήκοντες, *relatives.*

προσημαίνω [see σημαίνω], *foretell, make known before.*

πρόσθεν, adv., *previously, before;* w. πρίν, *sooner* (than), *until;* w. article, *in front.*

πρόσθετος, (η), ον, verbal adj. of προστίθημι, *put to; put on, false* (hair).

προσιδεῖν, see προσοράω.

προσίημι [see ἵημι], *let come to* one; mid., *admit; allow* or *approve in oneself; submit to, incur; be inclined to, desire.*

προσίστημι [see ἵστημι], *place near;* pass., *stand near, go to, approach.*

προσκάθημαι *be seated by* or *near; sit down before* a town, *besiege.*

προσκαλέω [see καλέω], *call to, summon, invite.*

προσκομίζω, ιῶ, *bear* or *carry to* a place.

προσκοπέω, σκέψομαι, προυσκεψάμην, *see beforehand; observe, notice.*

πρόσκοπος, ον, adj., *seeing beforehand;* οἱ, *reconnoitering party.*

προσκτάομαι [see κτάομαι], *gain, get,* or *win in addition.*

προσκυνέω, ήσω, εκύνησα, κεκύνηκα, *fall down* and *worship, adore.*

προσλαμβάνω [see λαμβάνω], *take in addition; take with one; receive in addition.*

προσμάχομαι, οῦμαι, *fight against; assault, storm.*

προσμίγνῡμι [see μίγνῡμι], *mingle* or *join to; go close to, approach, draw near; attack, make assault.*

πρόσοδος, ου, ἡ, *going to; access; income, revenue, supplies.*

προσοράω [see ὁράω], *look upon.*

πρόσορος, ον, adj., *adjoining, bordering (on).*

προσπέμπω [see πέμπω], *send to.*

προσπίπτω [see πῑ́πτω], *fall against; throw oneself at one's feet; fall on, attack, make an attack; go up to, join the company of.*

προσπλέω, πλεύσομαι, *sail to (on the way to).*

προσποιέω, ήσω, etc., *make to;* mid., *pretend, make believe.*

προστατέω, ήσω (προστάτης), *stand before;* ὁ προστατῶν, *commander, chief.*

προστάτης, ου (προστῆναι, προΐστημι), *one standing before; president, chief, leader.*

προστάττω [see τάττω], *assign, bid, enjoin, command, give orders.*

προστερνίδιον, τό (στέρνον), *covering for the breast* (of horses).

προστίθημι [see τίθημι], *put to, add to; give to, assign; bring to bear (on);* mid., *add* or *join to oneself, take in addition; add to.*

προστρέχω [see τρέχω], *run to; make a sally, attack.*

προστυγχάνω [see τυγχάνω], *meet by chance, be on the spot.*

προσφέρω [see φέρω], *bring* or *take (to); present, offer;* mid. and pass., *come towards, advance; go to, put into, make* **(a harbor)**; *act, conduct oneself.*

πρόσχωρος, ον, adj. (χώρᾱ), *lying near, neighboring;* **οἱ**, *neighbors.*

πρόσω, adv., *onward; far off, at a distance, afar;* w. gen., *far from;* comp. προσωτέρω, *farther, more distant;* superl. προσωτάτω.

πρόσωθεν, adv. (πρόσω), *from a distance.*

πρόσωπον, τό (ὤψ, *face*), *face, countenance, features, looks;* κατά, *in front, facing.*

πρότερος, ᾱ, ον, adj. (πρό), *former; first, ahead; elder;* τό, as adv., *sooner* (than), *before.*

προτίθημι [see τίθημι], *set forth, offer, propose, determine.*

προτῑμάω, ήσω, *honor* one *before* or *above* another.

προφαίνω [see φαίνω], *show forth, manifest;* mid., *appear before* one, *be seen.*

προφασίζομαι, ιοῦμαι, προὐφασισάμην, *set up as a pretext* or *excuse, allege, pretend.*

πρόφασις, εως, ἡ (προφαίνω or πρόφημι), *pretext, excuse; pretense, fiction, falsehood.*

προφύλαξ, ακος, ὁ, *advanced guard, outpost.*

πρόχοος, contr. ους, ου, ἡ (προχέω, *pour out*), *pitcher, ewer.*

προχωρέω, ήσω, *go* or *come forward;* of time, *advance, go on; carry out, bring to a decision; go well, suit, be convenient.*

πρῴ or πρωί, adv., *early in the morning, early.*

πρῴην, adv. (πρῴ), *lately, recently.*

πρωτεύω, σω (πρῶτος), *be first, be superior.*

πρῶτος, η, ον, adj., *first, foremost, chief; in the front rank;* πρῶτον, as adv., *in the first place, before all, first, at first, before.*

πρωτοστάτης, ου (ἵστημι), *soldier in the first rank* or *in the chief place.*

πτερόν, τό, *feather;* plur., *wings.*

πτηνός, ή, όν, adj., *feathered; winged.*

πτωχός, (ή), όν, adj. (πτώσσω, *crouch*), *one who crouches; beggar.*

πύλη, ή, plur., *gate.*

πυνθάνομαι, πεύσομαι, ἐπυθόμην, πέπυσμαι, *hear, learn, ascertain* (by asking).

πῦρ, πυρός, τό, *fire.*

πύργος, ὁ, *tower.*

πυργόω, ώσω (πύργος), *fence with towers;* mid., *build towers.*

πυρπολέω, ήσω, *light and keep up a fire.*

πω, enclitic particle, *up to this time, yet.*

πωλέω, ήσω, ἐπώλησα, *exchange* or *barter goods; sell.*

πῶμα, ατος, τό, *drink, draught.*

πώποτε, adv. (πω, ποτέ), *ever yet,* often written as one word, as οὐπώποτε.

πῶς, interrog. adv., *how? in what way* or *manner?*

πως, enclitic adv., *in some* or *any way, somehow; perhaps.*

Ρ

ῥαβδωτός, ή, όν, adj. (ῥάβδος, *wand*), *striped.*

ῥᾴδιος, (ᾱ), ον, adj., *easy;* comp. ῥᾴων, superl. ῥᾷστος.

ῥᾳδιουργέω, ήσω (ῥᾳδιουργός, *doing things easily*), *act carelessly* or *without restraint.*

ῥᾳδίως, adv. (ῥᾴδιος), *easily, readily;* comp. ῥᾷον.

ῥᾴων, ῥᾷστος, see ῥᾴδιος.

ῥέω, ῥεύσομαι, ἔρρευσα, ἐρρύηκα, ἐρρύην, *flow.*

ῥηθεῖσα, ῥηθέντων, see εἶπον (ἐρρήθην).

ῥῆμα, ατος, τό (ἐρῶ, εἶπον), *word, saying.*

ῥῖγος, ους, τό, *frost, cold.*

ῥίς, ῥινός, ή, *nose.*

ῥυθμός, ὁ (ῥέω), *measured motion; rhythm, time.*

ῥύμη, ή, *force, rush.*

ῥώμη, ή (ῥώομαι, *rush*), *strength, vigor* (of body), *stoutness, courage* (of mind).

ῥώννῡμι, ἔρρωσα, ἔρρωμαι, ἐρρώσθην (ῥώομαι, *rush*), *strengthen;* pf. partic. ἐρρωμένος, *in good health, stout, vigorous, brave;* imper. ἔρρωσο, *farewell.*

Σ

Σάβαρις, ιος, *Sabaris,* younger son of the Armenian king.

σάγαρις, εως, ή, *single-edged ax* or *bill.*

Σάκᾱς, ου, *Sacian;* οἱ Σάκαι, a tribe north of Persia, but the name often used of Scythians.

Σαμβαύλᾱς, ου, *Sambaulas,* a Persian captain.

Σάρδεις, εων, αἱ, *Sardis,* capital of Lydia.

Σαρδιᾱνός, ὁ, *inhabitant of Sardis.*

σατράπης, ου, *satrap, viceroy, governor.*

σαυτοῦ, see *σεαυτοῦ*.

σάφα, adv. (*σαφής*), *clearly*, *well*; w. *οἶδα*, *be assured*.

σαφηνίζω, *ιῶ*, *make clear* or *plain*, *point out plainly*, *explain*.

σαφής, *ές*, adj., *clear*, *plain*, *unmistakable*, *sure*.

σαφῶς, adv. (*σαφής*), *plainly*, *manifestly*, *clearly*; *certainly*, *surely*, *without doubt*.

σαώτερος, (ᾱ), *ον*, adj., comp. of (*σάος*), *safer*, see *σῶς*.

σεαυτοῦ, *τῆς*, contr. *σαυτοῦ*, *τῆς*, *of thyself*, *of yourself*.

σεμνότης, *ητος*, *ἡ* (*σεμνός*, *revered*), *dignity*, *majesty*.

σεμνῶς, adv. (*σεμνός*, *revered*), *with dignity*; *magnificently*.

σημαίνω, *ανῶ*, *ἐσήμηνα* (-ᾱνα), *σεσήμασμαι*, *ἐσημάνθην* (*σῆμα*, *sign*), *show by sign*; *give a sign* or *signal*; *give notice*, *announce*; *tell*, *declare*; *signify*; *seal*.

σημεῖον, *τό* (*σῆμα*, *sign*), *sign*, *mark*; *ensign*, *standard*; *badge*; *sign*, *signal*; *portent*, *omen*.

σθένος, *ους*, *τό*, *strength*, *force*.

σῑγάω, *ήσομαι*, *σεσίγηκα*, etc., *be silent* or *still*.

σῑγή, *ἡ*, *silence*; dat. as adv., *in silence*, *silently*.

σιδήρεος, ᾱ, *ον*, contr. *οῦς*, ᾶ, *οῦν*, adj. (*σίδηρος*, *iron*), *made of iron* or *steel*.

σῑμός, *ή*, *όν*, adj., *snub-nosed*, *flat-nosed*; (stomach), *flat*.

σῑμότης, *ητος*, *ἡ* (*σῑμός*), *snubbiness*.

σίνομαι, *ήσομαι*, *ἐσῑνάμην*, *do harm* or *mischief*.

σῑτέομαι, *ήσομαι*, *ἐσῑτήθην* (*σῖτος*), *take food*, *eat*.

σῖτος, *ὁ*, plur. *σῖτα*, *τά*, *corn*, *grain*; *food*, *provisions*, *bread*.

σιωπάω, *ήσομαι*, *ἐσιώπησα*, *σεσιώπηκα*, *ἐσιωπήθην* (*σιωπή*), *be silent*, *keep still*; *keep secret*, *not speak of*.

σιωπή, *ἡ*, *silence*; dat. as adv., *in silence*, *silently*.

σκαρδαμύττω, *ξω*, *blink*, *wink*.

σκέλος, *ους*, *τό*, *leg*.

σκεπτέον, verbal of *σκέπτομαι*, *one must consider*.

σκέπτομαι, *ψομαι*, *ἐσκεψάμην*, *ἔσκεμμαι*, *look about*; *examine*, *inquire into*; *find out*, *ascertain*; *consider*.

σκεῦος, *ους*, *τό*, *vessel*, *implement*; *accouterment*, *equipment*; *baggage*.

σκευοφορέω, *ήσω*, *carry baggage*, *be a baggage carrier*.

σκευοφόρος, *ον*, adj. (*φέρω*), *carrying baggage*; *ὁ*, *baggage carrier*; *τά*, *baggage train*, *baggage*.

σκηνέω, *ήσω* (*σκηνή*), *dwell in a tent*, *encamp*.

σκηνή, *ἡ*, *tent*; *assembly* (in a tent), *entertainment*, *banquet*.

σκηνόω, *ώσω* (*σκηνή*), *pitch tent*, *encamp*.

σκηπτοῦχος, *ὁ* (*σκῆπτον*, *staff*; *ἔχω*), *wand bearer*, *chamberlain*, *eunuch*.

σκῆπτρον, *τό* (*σκήπτω*, *prop*), *staff*, *wand*, *scepter*.

σκοπέω, used only in pres. system, the other tenses supplied from *σκέπτομαι* (*σκοπός*), *look at*; *consider*, *look to*, *examine*; *take care*, *see to it*; *think over*, *deliberate*; mid., *consider*; *look out for*, *care for*.

σκοπή, ἡ (σκοπέω), *lookout place; watch, scout.*

σκοπός, ὁ, ἡ (σκέπτομαι), *watcher, scout, sentinel; mark, target.*

σκοταῖος, (ῑ), ον, adj. (σκότος), *in the dark, under cover of night.*

σκότος, ὁ, *darkness* of night; metaphorically, *gloom, darkness;* ὑπὸ σκότου, *concealed.*

Σκύθης, ου, *king of the Scythians,* a people north of the Caspian; οἱ, *the Scythians.*

σκυθρωπός, όν, adj. (σκυθρός, *angry;* ὤψ), *of sullen countenance; sad, melancholy-looking.*

σκυλακώδης, ες, adj. (εἶδος, *form*), *like a young dog, doglike.*

σκύλαξ, ακος, ὁ, ἡ (σκύλλω, *rend*), *young dog, whelp, puppy.*

σκῶμμα, ατος, τό, *jest, joke.*

σκώπτω, ψομαι, ἔσκωψα, ἐσκώφθην, *jeer; jest, joke (at).*

σός, ή, όν, poss. adj. (σύ), *thy, your.*

Σοῦσα, τά, *Susa,* capital of Susiana or Shushan.

Σούσιος, ὁ, *the king of Susiana.*

σοφίᾱ, ἡ, *skill* in handicraft and art; *wisdom, intelligence.*

σοφιστής, οῦ (σοφίζομαι, *instruct*), *wise man, philosopher, sophist.*

σοφός, ή, όν, adj., *skilled* in any handicraft or art; *wise, clever.*

σπανίζω, ιῶ, *be rare;* w. gen., *lack, be in want (of).*

σπάνιος, ᾱ, ον, adj. (σπάνις, *lack*), *rare, scarce;* τό, w. infin., *a rare thing, seldom (that).*

σπάω, άσω, ἔσπασα, ἔσπακα, ἔσπασμαι, ἐσπάσθην, *draw;* mid. (of a sword), *draw.*

σπείρω, ερῶ, ἔσπειρα, ἔσπαρμαι, ἐσπάρην, *sow, scatter.*

σπένδω, σπείσω, ἔσπεισα, ἔσπεισμαι, *pour* or *make a drink offering, make a libation.*

σπέρμα, ατος, τό (σπείρω), *that sown; seed.*

σπεύδω, σω, ἔσπευσα, ἔσπευκα, ἔσπευσμαι, *set going; seek eagerly, strive after; hurry, hasten.*

σπονδή, ἡ (σπένδω), *drink offering* to the gods, *libation.*

σπουδάζω, άσομαι, ἐσπούδασα, ἐσπούδακα, etc., *make haste; be busy* or *engaged, be earnest; be eager, desire greatly.*

σπουδαῖος, ᾱ, ον, adj. (σπουδή), *serious, grave.*

σπουδαίως, adv. (σπουδαῖος), *seriously, gravely.*

σπουδή, ἡ (σπεύδω), *haste, speed; zeal, alacrity;* dat. as adv., *with seriousness, seriously.*

στάδιον, τό, plur. στάδια or στάδιοι (ἵστημι), *stade,* a Greek measure of about 600 feet.

στεγάζω, άσω, *cover, defend, protect.*

στέγη, ἡ (στέγω), *roof (= tent).*

στενός, ή, όν, adj., *narrow.*

στέρνον, τό, *breast, chest.*

στέρομαι, pres. system only, = στερέομαι, *be deprived of; be wanting in, be without, lose.*

στέφανος, ὁ (στέφω), *crown.*

στεφανόω, ώσω (στέφανος), *crown;* mid., *crown oneself, wear a wreath.*

στέφω, ψω, ἔστεψα, ἔστεμμαι, ἐστέφθην, *put round; crown.*

στιβάς, άδος, ἡ (στείβω, *tread*), *bed of straw; mattress, mat.*

στῖφος, *ους, τό* (*στείβω, tread*), *close-pressed body; body of men in close array, mass, column; main body.*

στοῖχος, *ὁ* (*στείχω, walk*), *row, file.*

στολή, *ἡ* (*στέλλω, equip*), *equipment; dress, clothing; robe.*

στόλος, *ὁ, expedition, army.*

στόμα, *ατος, τό, mouth, lips; entrance.*

στοχάζομαι, *άσομαι, ἐστοχασάμην, ἐστόχασμαι, aim, shoot at.*

στρατεία, *ἡ* (*στρατεύω*), *expedition, campaign, military service.*

στράτευμα, *ατος, τό* (*στρατεύω*), *army* in the field.

στρατεύσιμος, *ον*, adj., *fit for service; of military service.*

στρατεύω, *σω* (*στρατός*), *undertake an expedition, take the field;* mid., *take part in a campaign, serve as a soldier; make an expedition, take the field* in war.

στρατηγέω, *ήσω* (*στρατηγός*), *be general, command the army.*

στρατηγία, *ἡ* (*στρατηγός*), *office of general, command.*

στρατηγικός, *ή, όν*, adj. (*στρατηγός*), *of a general; skilled in generalship, acquainted with military affairs.*

στρατηγός, *ὁ* (*στρατός*), *leader of an army, general.*

στρατιά, *ἡ, = στρατός, army, force.*

στρατιώτης, *ου, common soldier.*

στρατιωτικός, *ή, όν*, adj. (*στρατιώτης*), *of* or *for soldiers, of the army, military; τά, military affairs, matters of war.*

στρατοπεδεύομαι, *σομαι, encamp, bivouac, take up a position.*

στρατόπεδον, *τό, camp ground; camp, encampment; army in camp.*

στρατός, *ὁ, encamped army; army, soldiers, men.*

στρεπτός, *ή, όν*, verbal adj. (*στρέφω*), *flexible; ὁ, collar of twisted metal, necklace.*

στρέφω, *ψω, ἔστρεψα, ἔστροφα, ἔστραμμαι, ἐστρέφθην, ἐστράφην, turn about;* pass. and mid., *turn oneself, turn about* or *round.*

στρῶμα, *ατος, τό* (*στρώννῡμι, spread*), *bedclothes, coverings* of a dining couch.

στρωμνή, *ἡ* (*στρώννῡμι, spread*), *bed spread; mattress, bedding.*

σύ, *σοῦ, σοί, σέ*, plur. *ὑμεῖς*, pron. of second person, *thou, you.*

συγγενής, *ές*, adj. (*συγγίγνομαι*), *born with; ὁ, kinsman, relative.*

συγγίγνομαι [see *γίγνομαι*], *be with; be acquainted* or *intimate, associate with.*

συγγιγνώσκω [see *γιγνώσκω*], *think with; agree* or *concur with.*

συγγνώμη, *ἡ* (*συγγιγνώσκω*), *feeling with* another; *pardon, indulgence.*

σύγγραμμα, *ατος, τό* (*συγγράφω*), *writing, book.*

συγγράφω [see *γράφω*], *write* or *note down.*

σύγε, strengthened form of *σύ, thou at least, you for your part.*

συγκαλέω [see *καλέω*], *call to council, convoke, assemble; invite with* others to a banquet.

συγκαταθέω, *make an inroad with* another, *join in a raid.*

συγκαταινέω, *έσω, agree with, favor, approve; assent.*

συγκαταστρέφομαι, ψομαι, *conquer together, help overthrow.*

συγκεράννῡμι, άσω, κέκρᾱκα, κέκρᾱμαι, εκράθην, *mingle with;* mid., *associate with.*

συγκεφαλαιόω, ώσω, *bring together under one head, sum up.*

συγκλείω, σω, κέκλειμαι or κέκλεισμαι, εκλείσθην, *shut;* ἀσπίδας, *lock (shields).*

συγκομίζω, ιῶ, *carry* or *bring together;* mid., *assign to, confer upon.*

συγκόπτω [see κόπτω], *break up; thrash soundly, pound well.*

συγκροτέω, ήσω, *strike together, clasp* (the hands).

συγχωρέω, ήσω and ήσομαι, *come together; concede, yield, allow, comply, assent to.*

συλλαμβάνω [see λαμβάνω], *bring together; take with one; take captive; undertake, perform.*

συλλέγω [see λέγω], *collect, gather, assemble; hoard; contract, acquire.*

σύλλογος, ὁ (συλλέγω), *muster, assembly, place of assembly.*

συμβαίνω [see βαίνω], *go with; fall out, happen; be achieved* or *accomplished in war.*

συμβάλλω [see βάλλω], *throw together; bring together as foes, make quarrel; join forces* to fight; mid., *contribute.*

συμβοάω, ήσομαι, *shout together with, join in shouting; shout to one another.*

συμβουλεύω, σω, etc., *advise, counsel;* mid., *consult; talk over, deliberate.*

σύμβουλος, ὁ (βουλή), *adviser, counselor.*

συμμαχέω, ήσω (σύμμαχος), *fight with* one, *be a support* or *ally.*

συμμαχίᾱ, ἡ (σύμμαχος), *alliance,* defensive and offensive.

συμμάχομαι [see μάχομαι], *fight with* one; *be an ally* in war, *support.*

σύμμαχος, ον, adj. (μάχη), *allied with; helpful, useful;* ὁ, *ally, auxiliary, helper.*

συμμίγνῡμι or ύω [see μίγνῡμι], *mix with; have intercourse with, be with; meet in close fight, come to blows.*

συμπαρακαλέω [see καλέω], *invite together with* others; *invoke at same time.*

συμπαρέπομαι, ψομαι, *go along with.*

συμπαρομαρτέω, ήσω, *follow together with, accompany closely.*

σύμπᾱς, πᾶσα, πᾶν, adj., *all together, all in a body.*

συμπέμπω [see πέμπω], *send with* or *at the same time.*

συμπίπτω [see πίπτω], *fall together; fall in with, happen on.*

συμπονέω, ήσω, *work together, endure the same labor.*

συμπορεύομαι, *go with.*

συμπόσιον, τό (συμπίνω), *drinking party, banquet, entertainment.*

συμπράττω [see πράττω], *join in doing; act in concert, coöperate with.*

συμπροθῡμέομαι, *have equal desire with, join zealously.*

συμπροπέμπω, ψω, *join in escorting, accompany.*

συμφέρω [see φέρω], *bring together; bear with, help carry; assist, benefit, be for one's interest* or *good.*

σύμφημι, φήσω, ἔφησα, *assent, approve, agree fully.*

συμφορά, ἡ (συμφέρω), *event; misfortune, calamity.*

σύμφορος, ον, adj. (συμφέρω), *happening with; useful, profitable, advantageous.*

συμφύλαξ, ακος, ὁ, *fellow guard* or *watcher; joint guardian.*

συμφύω, σω, *make grow together;* pf., *grow together, be made one.*

σύν, prep. w. DAT., *with, together with; with the help of, by the aid of; with, against.*

συναγείρω, ερῶ, ἤγειρα, *gather together, collect, assemble.*

συναγορεύω (συνερῶ, εἶπον, used as fut., aor., etc.), *join in advocating, advocate, support.* See also συνεῖπον.

συνάγω [see ἄγω], *bring together; call together, collect, assemble.*

συναινέω, έσω, *join in praising; agree to, approve.*

συναίτιος. (ᾱ), ον, adj., *being cause of* a thing *with* another; *contributing to, accessory to, having a share in.*

συνακολουθέω, ήσω, *follow closely, accompany.*

συναλίζω, ήλισα, *bring together, assemble;* pass., *come together, assemble, be incorporated.*

συναξιόω, ώσω, *join in requiring; grant, allow.*

συναποπέμπω, ψω, *send off together.*

συναποστέλλω, στελῶ, *dispatch* or *send with* another.

συναρμόττω or ζω (ἁρμόσω, ἥρμοσα, ἥρμοκα, ἥρμοσμαι, ἡρμόσθην), *fit together; agree with, suit.*

συναρπάζω, άσω and άσομαι, ἥρπασα, *snatch up, possess oneself of.*

συναυξάνω (αὔξω), ξήσω, *join in increasing; increase, enlarge, contribute to.*

συνάχθομαι [see ἄχθομαι], *be troubled with, grieve with.*

συνδειπνέω, ήσω, *dine* or *sup with one* or *at one's house.*

σύνδειπνος, ὁ (δεῖπνον), *table companion.*

συνδοκέω, ήσω and ξω, *seem alike; seem* (to another) *also, seem good* or *best* to several.

συνειδέναι, see σύνοιδα.

σύνειμι (εἰμί), *be* or *associate with, converse with* or *together;* **οἱ** συνόντες, *associates, companions, friends.*

συνεῖπον [see εἶπον], *speak with; agree with, support.* See also συναγορεύω.

συνείρω, *string together;* ἀπιόντες, *go on without pausing.*

συνεισβάλλω [see βάλλω], *join in making an attack upon* the enemy.

συνελαύνω [see ἐλαύνω], *drive together.*

συνενέγκοντα, see συμφέρω.

συνέξειμι (εἶμι), *go out with* one.

συνεξορμάω, ήσω, *help urge on; rush forward with* one.

συνεπηχέω, ήσω, *join in* (a song or chorus).

συνεπισπόμενος, see συνεφέπομαι.

συνέπομαι [see ἕπομαι], *accompany, go with.*

συνεργάζομαι, άσομαι, *work with;* πρός, *contribute towards, help, assist.*

συνεργός, *όν*, adj., *working together*; *ὁ*, *co-worker*, *coöperator*, *assistant*.
συνέρχομαι [see *ἔρχομαι*], *come together*, *assemble*.
συνερῶ, see *συνεῖπον*.
σύνεσις, *εως*, *ἡ* (*συνίημι*, *learn*), *coming together*; *quick comprehension*, *intelligence*.
συνετός, *ή*, *όν*, adj. (*συνίημι*, *learn*), *intelligent*, *sagacious*.
συνεφέπομαι [see *ἕπομαι*], *follow together* or *at the same time*.
συνήδομαι [see *ἥδομαι*], *rejoice* or *sympathize with*, *be pleased* (*at*), *congratulate*.
συνήθης, *ες*, adj. (*ἦθος*, *habit*), *dwelling with*; *intimate*.
σύνθετος, *ον*, adj., *put together*, *united*.
συνθήκη, *ἡ* (*συντίθημι*), *composition*; *agreement*, *compact*.
σύνθημα, *ατος*, *τό* (*συντίθημι*), *anything agreed on*; *watchword*, *countersign*.
συνθηράω, *άσω*, *hunt together*, *join in hunting*.
συνθηρευτής, *οῦ* (*συνθηρεύω* = *συνθηράω*), *companion in hunting*.
σύνθηρος, *ον*, adj. (*θήρā*), *joining in hunting*; *ὁ*, *companion in hunting*.
συνίστημι [see *ἵστημι*], *set together*; *give in charge*, *intrust*; mid. w. 2 aor. and pf. act., *stand together* or *in the same place*; *combine*, *conspire*, *unite*.
σύνοιδα, *εἴσομαι*, *share in knowledge*; w. dat. and acc., *be conscious of* a thing.
συνοικέω, *ήσω*, *dwell* or *live with*.
συνοικτίζω, *σω*, *have compassion on*.
συνοίσω, see *συμφέρω*.
συνομολογέω, *ήσω*, *say the same with*; *consent*, *agree*; *agree* to do, *promise*.
συνουσίā, *ἡ* (*συνών*, *σύνειμι*), *a being with*; *social intercourse*, *society*.
σύνταξις, *εως*, *ἡ* (*συντάττω*), *putting together*; *organization*, *muster*; *order*, *discipline*.
συντάττω [see *τάττω*], *draw up in a body*, *muster*; *appoint*, *direct*, *order*; mid., *draw up* (*one's men*), *muster*.
συντίθημι [see *τίθημι*], *put together*; mid., *arrange*, *agree*, *stipulate*.
συντρέφω [see *τρέφω*], *feed together*; *bring up with* or *together*.
συντρέχω [see *τρέχω*], *run with* one.
συντυγχάνω [see *τυγχάνω*], *meet with*, *happen upon*; *meet*, *go into the presence of*.
Συρίā, *ἡ*, *Syria*.
Συριστί, adv., *in the Syrian tongue*; *ἐπίσταμαι*, *understand Syrian*.
Σύροι, *οἱ*, *Syrians*.
σῦς, *συός*, *ὁ*, *ἡ*, *wild swine*, *wild boar*.
συσκευάζω, *άσω*, *make ready by putting together*, *pack up*, *get together baggage*; mid., *pack up*; *prepare oneself*, *get ready*; *fit out*, *equip*.
συσκευοφορέω, *ήσω*, *help carry baggage*.
συσκηνέω, *ήσω*, *live in the same tent with* another; *mess with* one, *invite to one's tent*.
σύσκηνος, *ὁ*, *of the same tent*; *messmate*.
συσκοτάζω, *άσω*, *grow quite dark*.
σύσσῑτος, *ὁ*, *one who eats with* one; *messmate*.
συστεγάζω, *άσω*, *cover entirely with* a thing.

συστρατεύω, σω, *take the field with* one, *join in an expedition*.

συστρατοπεδεύομαι, *encamp along with* one.

σφαδάζω, *struggle, plunge*.

σφάλλω, αλῶ, ἔσφηλα, ἔσφαλμαι, ἐσφάλην, *trip up*; pass., *reel, stagger*; *be disappointed*; *come to grief*.

σφάττω, ξω, ἔσφαξα, ἔσφαγμαι, ἐσφάγην, *slay, slaughter, sacrifice*.

σφεῖς, σφῶν, σφίσι, σφᾶς, pron. of third person, *they, themselves*.

σφενδονήτης, ου, *slinger*.

σφέτερος, ᾱ, ον, poss. adj. (σφεῖς), *their, theirs*; οἱ, *their men, their party*.

σφόδρα, adv., *very, very much, greatly, strongly, exceedingly*.

σφοδρός, (ᾱ́), όν, adj., *vehement*; *strong, robust*.

σχεδόν, adv. (σχεῖν, ἔχω), *near*; *nearly, almost*.

σχολάζω, άσω (σχολή), *have leisure, have opportunity to devote oneself* to anything; *have a chance, be able*; *wish, care*.

σχολή, ἡ, *spare time, leisure, rest, ease*; dat. as adv., *leisurely, slowly*.

σῴζω, σω, ἔσωσα, σέσωκα, σέσω(σ)μαι, ἐσώθην, *save, preserve*; *keep, retain*.

σῶμα, ατος, τό, *body* of a man, *person*; *dead body*; περὶ τὸ σῶμα, *to fit one's size*.

σῶος and σῶς, acc. σῶν, n. plur. σᾶ, *safe and sound, alive and well, all right*; comp. σαώτερος (from σάος).

σώρευμα, ατος, τό, *heap, pile*.

σωτήρ, ῆρος, ὁ (σῴζω), *deliverer, savior*.

σωτηρίᾱ, ἡ, *saving, deliverance, safety*.

σωφρονέω, ήσω (σώφρων), *be wise, act with discretion, be moderate, show self-control*.

σωφρονίζω, ιῶ (σώφρων), *recall to one's senses, correct, humble*; mid., *become discreet, return to one's duty*.

σωφρόνως, adv. (σώφρων), *with control, discreetly*.

σωφροσύνη, ἡ, *soundness of mind*; *moderation*; *self-control, sobriety*; *modesty, discretion*.

σώφρων, ονος, ὁ, ἡ (σῶς, φρήν, *mind*), *of sound mind*; *sensible, discreet, wise*; *self-controlled, temperate*.

T

τακτικός, ή, όν, adj. (τάττω), *fit for ordering*; τά, *military tactics*.

τακτός, ή, όν, verbal adj. (τάττω), *prescribed, ordered*.

τάλαντον, τό, *balance*; *talent*, a weight of about 57.75 lbs.; of money, the amount represented by the weight of silver, about $1080.

τάλᾱς, αινα, αν, adj. (partic.), *suffering*; *wretched, miserable*.

τἆλλα or τᾶλλα, by crasis for τὰ ἄλλα.

τἀμά, by crasis for τὰ ἐμά.

ταμίᾱς, ου (τέμνω, *cut*), *one who carves and distributes*; *steward, treasurer*.

Ταναοξάρης, ου, *Tanaoxares*, younger son of Cyrus.

ταξίαρχος, ὁ, *commander of a* τάξις, *officer.*

τάξις, εως, ἡ (τάττω), *arranging; good order; order in the ranks, place in the lines; line, squad, company; grade, rank;* plur., *ranks, lines; military science;* ἐν τάξει, *in line, in order.*

ταπεινός, ή, όν, adj., *low; abject, humble, mean.*

ταπεινῶς, adv. (ταπεινός), *humbly, modestly.*

ταράττω, ξω, ἐτάραξα, τετάραχα, τετάραγμαι, ἐταράχθην, *stir up; throw into confusion, disturb; trouble, frighten.*

τάραχος, ους, τό, *trouble, disorder, confusion.*

τάττω, ξω, ἔταξα, τέταχα, τέταγμαι, ἐτάχθην, ἐτάγην (rare), *arrange in order; draw up, form* in battle order; *turn, face; appoint, arrange, order; assign, commission;* mid., *keep oneself in order, remain in one's position, stand.*

ταῦρος, ὁ, *bull.*

ταὐτά, ταὐτό, by crasis for τὰ αὐτά, τὸ αὐτό.

ταῦτα, see οὗτος.

ταύτῃ, adv. (dat. fem. of οὗτος), *in this way, thus;* ᾗ . . . ταύτῃ, *place in which, where, wherever.*

τάφρος, ου, ἡ (θάπτω), *ditch, trench.*

τάχα, adv. (ταχύς), *quickly; soon, presently; perhaps.*

ταχέως, adv. (ταχύς), *quickly, rapidly.*

τάχος, ους, τό (ταχύς), *speed, quickness, nimbleness;* ἐν τάχει = ταχέως, *quickly.*

ταχύ, adv. (ταχύς), *quickly, readily, at once, soon;* comp. θᾶττον, superl. τάχιστα, ὡς or ὅτι, *as quickly as possible;* ᾗ ἂν δύνωμαι, *as soon as possible;* ὡς, *as soon as;* ἐπεὶ (ἐπειδάν, ἐπειδή, ὅταν), *as soon as.*

ταχυεργίᾱ, ἡ, *quickness in working.*

ταχύς, εῖα, ύ, adj., *quick, speedy, swift;* comp. θάττων, superl. τάχιστος; τὴν ταχίστην (sc. ὁδόν), *as soon as possible, with the greatest dispatch.*

τε, τ', enclitic particle, corresponding to Lat. -que, *and;* τε . . . τε, τε . . . καί, *both . . . and, and also, and as well.*

τείνω, τενῶ, ἔτεινα, τέτακα, τέταμαι, ἐτάθην, *stretch.*

τειχίζω, ιῶ, ἐτείχισα, τετείχικα (τεῖχος), *build a wall; wall in, fortify;* mid., *build* (a fortress).

τεῖχος, ους, τό, *wall,* espec. *wall about a city; fortification, rampart, fort.*

τεκμαίρομαι, αροῦμαι, ἐτεκμηράμην (τέκμαρ, *fixed mark*), *fix by a mark; judge (from signs and tokens), conjecture; make out* or *discover objects.*

τέκνον, τό (τίκτω), *child.*

τέκτων, ονος, ὁ (τίκτω), *worker in wood, carpenter.*

τέλειος, (ᾱ), ον, adj. (τέλος), *complete; full grown.*

τελεστήριον, τό (τελέω), *thank offering for success.*

τελευταῖος, ᾱ, ον, adj. (τελευτή), *last;* τό, as adv., *finally, in the last place.*

τελευτάω, ήσω (τελευτή), *complete, finish, end;* with or without βίον.

end one's life, die; partic. as adv., *at last*.

τελευτή, ἡ (τελέω), *end; death*.

τελέω, τελῶ, ἐτέλεσα, τετέλεκα, τετέλεσμαι, ἐτελέσθην, *complete, fulfill, accomplish; pay out, expend*.

τελέως, adv. (τέλειος), *completely, perfectly, altogether*.

τέλος, ους, τό, *fulfillment* or *completion* of anything; *end, issue*; ἔχω, *have an end, be over; end, aim; officer, magistrate*; as adv., *at last, finally*; διὰ τέλους, *continually*.

τέμενος, ους, τό (τέμνω, *cut*), *piece of land cut off; sacred precinct*.

τέρμα, ατος, τό, *end, boundary*; χωρίου, *a bit of land*.

τεταρταῖος, ᾱ, ον, adj., *on the fourth day*.

τέταρτος, η, ον, adj., *fourth*.

τετρακισχίλιοι, αι, α, num. adj., *four thousand*.

τετράρρῡμος, ον, adj., *with four poles*, i.e. *eight horses*.

τέτταρες, α, num. adj., *four*.

τέχνη, ἡ (τίκτω), *art, craft, skill, science; art*, in bad sense, *trick*.

τεχνίτης, ου (τέχνη), *artisan; one skilled* in a thing.

τηλικοῦτος, αύτη, οῦτον, adj., *of such* or *this age*.

τήμερον, adv. (ἡμέρᾱ), *to-day*.

τηνικαῦτα, adv., *at that time, then*.

τιάρᾱ, ἡ, *tiara*, the Persian head-dress.

Τιγράνης, ου, *Tigranes*, elder son of the Armenian king.

τίθημι, θήσω, ἔθηκα and ἔθετον, τέθηκα, τέθειμαι, ἐτέθην, *put, place, station; deposit, bury; make, render*; mid., *make, gain; give*.

τιθηνέομαι (τιθήνη, *nurse*), *nurse*.

τίκτω, τέξομαι, ἔτεκον, τέτοκα, *bring into the world; produce, make*.

τῑμάω, ήσω, etc. (τῑμή), *esteem, honor; bestow rewards, present gifts*; mid., *honor*.

τῑμή, ἡ (τίω, *pay*), *honor, esteem, reward; office, duty*.

τίμιος, (ᾱ), ον, adj. (τῑμή), *valued; honored, worthy*.

τῑμωρέω, ήσω (τῑμωρός), *avenge, take vengeance*.

τῑμωρίᾱ, ἡ, *help; revenge; punishment*.

τῑμωρός, όν, adj. (τῑμή, ἀείρω, *uphold*), *upholding honor; avenger*.

τίνω, τίσω, ἔτῑσα, τέτῑκα, τέτισμαι, ἐτίσθην, *pay a price; pay, suffer*.

τις, τι, gen. τινός, *some one, any one, a man, anything, something*; as adj., *some, any*; neut. as adv., *in any respect, at all, any*.

τίς, τί, gen. τίνος, interrog. pron., *who? which? what?* τί, as adv., *why?*

τιτρώσκω, τρώσω, ἔτρωσα, τέτρωμαι, ἐτρώθην, *wound, injure*.

(**τλάω**), τλήσομαι, ἔτλην, τέτληκα (w. force of pres.), *take upon oneself; venture, dare*.

τοι, enclitic particle, *let me tell you, surely, truly* (like Lat. *et enim*, used to express belief in an assertion).

τοιγαροῦν, for τοι γὰρ οὖν, *so for example*.

τοίνυν, adv. (νυν), *therefore, accordingly, moreover, then*.

τοιόσδε, άδε, όνδε, stronger form of τοῖος, demonst. pron., *of such a kind, of this kind* (*the following*);

ἐν τῷ, on such an occasion, in such a case.

τοιοῦτος, αὐτη, οῦτο, stronger form of τοῖος, demonst. pron., *such as this; such, of such a kind; ἐν τῷ, in such a case, on such an occasion.*

τολμάω, ήσω, ἐτόλμησα, τετόλμηκα, *undertake; be brave, not fear, dare.*

τοξεύω, σω, *shoot with the bow.*

τοξικός, ή, όν, adj. (τόξον), *of a bow; skilled in shooting with a bow.*

τόξον, τό (τυγχάνω), *bow.*

τοξότης, ου (τόξον), *bowman, archer.*

τόπος, ὁ, *place, locality; station, position.*

τοσοῦτος, αὐτη, οῦτο or οῦτον, demonst. pron., stronger form of τόσος, *so much* or *great, such,* plur. *so many, only so many; ὅσον, so great as; ὅσῳ . . . ᾧ, so . . . as, the . . . the; τό,* as adv., *so much, so far, such a distance.*

τότε, adv., *at that time, then.*

τοῦδε, see ὅδε.

τοῦτο, τούτου, see οὗτος.

τοὐμόν, by crasis for τὸ ἐμόν.

τοὔμπροσθεν, by crasis for τὸ ἔμπροσθεν.

τοὐναντίον, by crasis for τὸ ἐναντίον.

τοὔνομα, by crasis for τὸ ὄνομα.

τοὐντεῦθεν, by crasis for τὸ ἐντεῦθεν, *then, henceforth.*

τράπεζα, ης, ἡ (for τετρά-πεζα, *four-legged*), *table; board, fare.*

τραῦμα, ατος, τό, *wound, injury.*

τράχηλος, ὁ, *neck, throat.*

τρεῖς, τρία, num. adj., *three.*

τρέπω, ψω, ἔτρεψα, τέτροφα and τέτραφα, ἐτραπόμην, τέτραμμαι, ἐτρέφθην, ἐτράπην, *turn;* mid., *turn* or *betake oneself; turn aside; apply oneself; turn in flight, put to rout.*

τρέφω, θρέψω, ἔθρεψα, τέτροφα, τέθραμμαι, ἐθρέφθην, ἐτράφην, *make grow; breed, raise; support, maintain; bring up, educate;* mid., *live.*

τρέχω, δραμοῦμαι, ἔδραμον, -δεδράμηκα, -δεδράμημαι, *run.*

τριᾱκόσιοι, αι, α, num. adj., *three hundred.*

τριᾱκοστός, ή, όν, adj., *thirtieth.*

τρίβος, ὁ, ἡ, *worn path; footpath.*

τρίς, adv. of τρεῖς, *thrice; εἰς, up to three times, thrice.*

τρισμύριοι, αι, α, num. adj., *three ten thousands,* 30,000.

τρισχίλιοι, αι, α, num. adj., *three thousand.*

τρίτος, η, ον, adj. (τρεῖς), *third; τό,* as adv., *thirdly; τῇ, on the third day.*

τρόπος, ὁ (τρέπω), *turn; way, manner, style, fashion; custom; manners, character, disposition.*

τροφή, ἡ (τρέφω), *nourishment; food, provisions, maintenance.*

τροχάζω, άσω (τροχός), *run like a wheel; run quickly.*

τροχός, ὁ (τρέχω), *anything that runs round; wheel.*

τυγχάνω, τεύξομαι, ἔτυχον, τετύχηχα and τέτευχα, *hit, strike; get, receive, obtain; be, happen to be,* partic. often best rendered as adv., *by chance, as it happened.*

τύπτω, τυπτήσω, ἐτύπτησα, ἐτύπην, *strike.*

τυραννέω, ήσω, ἐτυράννησα, *be a τύραννος, become absolute ruler.*

τύρβη, ἡ, *disorder, tumult.*

τύρσις, *ιος*, *ἡ*, *tower.*

τυφλός, *ή*, *όν*, adj. (*τύφω*, *raise a smoke*), *blind.*

τύχη, *ἡ* (*τυγχάνω*), *fortune, chance; good fortune; ill luck, disaster.*

Υ

ὑακινθινοβαφής, *ές*, adj. (*βάπτω*, *dip*), *dyed hyacinth color.*

ὑβρίζω, *ιῶ*, *ὕβρισα*, *ὕβρικα*, *ὕβρισμαι*, *ὑβρίσθην* (*ὕβρις*), *act wantonly* or *arrogantly, be rebellious; be arrogant* or *ostentatious.*

ὕβρις, *εως*, *ἡ*, *wantonness; insolence, offense; arrogance, presumption.*

ὑβριστικός, *ή*, *όν*, adj. (*ὑβρίζω*), *given to wantonness, insolent.*

ὕβριστος, *η*, *ον*, adj. (*ὑβρίζω*), *wanton, insolent, outrageous.*

ὑγιαίνω, *ανῶ*, *ὑγίᾱνα*, *ὑγιάνθην* (*ὑγιής*, *sound*), *be sound, be in health.*

ὑγιεινός, *ή*, *όν*, adj. (*ὑγιής*, *sound*), *healthy.*

ὕδωρ, *ὕδατος*, *τό*, *water.*

ὑϊκός, *ή*, *όν*, adj. (*ὗς*), *of* or *for swine; coarse, rude.*

υἱός, *ὁ*, *son.*

ὑμεῖς, *ὑμῶν*, *ὑμῖν*, *ὑμᾶς*, pron. used as plur. of *σύ*, *thou, you.*

ὑμέτερος, *ᾱ*, *ον*, adj. (*ὑμεῖς*), *your.*

ὑμνέω, *ήσω*, (*ὕμνος*, *hymn*), *sing.*

ὑπακούω [see *ἀκούω*], *listen under* one; *hear, give a hearing; listen* or *submit to, obey; be moved by, regard.*

ὑπανίστημι [see *ἵστημι*], mid., *ὑπανίσταμαι*, *rise up under; start up, be sprung.*

ὑπαντάω, *ήσομαι*, *ἤντησα*, *go* or *march to meet.*

ὑπαντιάζω, *άσω*, *come* or *go to meet, meet.*

ὑπάρχω [see *ἄρχω*], *begin; be at hand, be ready, be.*

ὑπείκω, *ξω*, *ὑπεῖξα*, *retire; give way (to), yield, submit.*

ὑπεκκομίζω, *ιῶ*, *carry off secretly,* mid.

ὑπεναντίος, *ᾱ*, *ον*, adj., *set over against; οἱ, the enemy.*

ὑπεξάγω [see *ἄγω*], *lead away secretly; withdraw, retire.*

ὑπέρ, prep., w. GEN., *over, above; for, in behalf of; for, on account of; about, concerning;* w. ACC., *above, beyond, more than.*

ὑπέραισχρος, *ον*, adj., *very ugly.*

ὑπερβάλλω [see *βάλλω*], *throw over;* act. and mid., *go beyond, exceed, surpass.*

ὑπέρδασυς, *υ*, adj., *very hairy.*

ὑπερεκπλήττω, *ξω*, *frighten beyond measure;* pass., *be in amazement.*

ὑπερεπιθῡμέω, *ήσω*, *desire exceedingly.*

ὑπερέχω [see *ἔχω*], *hold over; be* or *reach above.*

ὑπερήδομαι [see *ἥδομαι*], *rejoice greatly, be overjoyed.*

ὑπερίσχῡρος, *ον*, adj., *exceedingly strong.*

ὑπερμεγέθης, *ες*, adj., *exceedingly large, very deep.*

ὑπερπληρόω, *ώσω*, *fill overfull.*

ὑπερφαλαγγέω, *ήσω*, *extend the phalanx* so as to outflank the enemy, *outflank.*

ὑπερφιλέω, *ήσω*, *love beyond measure.*

ὑπερφοβέομαι, *ήσομαι*, *fear exceedingly, be overfrightened, be in great fear.*

ὑπερχαίρω, ήσω, *rejoice exceedingly, be greatly delighted.*

ὑπήκοος, ον, adj. (ἀκοή, *hearing*), *obedient, subject; οἱ, subjects, dependents.*

ὑπηρετέω, ήσω (ὑπηρέτης), *serve as rower; serve, minister, help.*

ὑπηρέτης, ου (ἐρέτης, *rower*), *under-rower; underling, attendant, assistant, servant, follower.*

ὑπισχνέομαι, ὑποσχήσομαι, εσχόμην, έσχημαι, *promise* or *engage* to do a thing, *undertake.*

ὑπό, prep., *under;* W. GEN., of agent, *by, at the hands of; through, by means of; from, on account of;* W. DAT., *under, under the command of;* W. ACC., *under, subject to; in; right up to, close up to.*

ὑποβάλλω [see βάλλω], *throw under; spread.*

ὑποβολή, ἡ (ὑποβάλλω), *throwing under; ἐξ, by admonition.*

ὑπογραφή, ἡ, *painting under* one's eyes.

ὑποδέχομαι [see δέχομαι], *receive under* one; *accept, undertake.*

ὑποδραμεῖν, see ὑποτρέχω.

ὑπολαμβάνω [see λαμβάνω], *take up* a discourse; *continue, reply, rejoin; interrupt; take up* a notion, *suppose, think.*

ὑπολείπω [see λείπω], *leave remaining;* pass., *stay behind, not go with* others; *fall* or *be left behind; be in the rear.*

ὑπομένω [see μένω], *remain behind, remain, wait; stand* (one's ground), *face* (the foe), *meet, endure.*

ὑπομιμνήσκω, μνήσω, ἔμνησα, *remind* one of a thing, *mention;* mid., *keep in memory, remember.*

ὑπόμνησις, εως, ἡ, *reminding, admonition.*

ὑπονοέω, ήσω, *think secretly; suspect, imagine.*

ὑποπέμπω [see πέμπω], *send secretly, dispatch privately.*

ὑποπίνω [see πίνω], *drink a little.*

ὑποπτεύω, σω, *be suspicious, suspect, mistrust.*

ὑποπτήσσω, ξω, *crouch beneath; fear; bow before, pay deference; be shy* or *bashful.*

ὕποπτος, ον, adj. (ὑπόψομαι, ὑφοράω, *look at from under*), *viewed with suspicion.*

ὑπόσχεσις, εως, ἡ (ὑπισχνέομαι), *undertaking, promise, fulfillment* of a promise.

ὑποτέμνω, τεμῶ, ἔτεμον, τέτμηκα, τέτμημαι, ετμήθην, *cut away under;* mid., *cut off, intercept.*

ὑποτίθημι [see τίθημι], *place under, put below.*

ὑποτρέχω [see τρέχω], *run under; run after, intercept.*

ὑποφαίνω [see φαίνω], *bring to light from under; begin to break* (dawn).

ὑποφέρω [see φέρω], *bear away under* one; *bear, carry.*

ὑποφθονέω, ήσω, *feel secret envy at.*

ὑποχείριος, (ᾱ), ον, adj., *under the hand; in one's power, subject.*

ὑποχωρέω, ήσομαι, *go back; fall back, retreat.*

Ὑρκάνιοι, ων, *Hyrcanians,* a people near the Caspians; ὁ, *the Hyrcanian king.*

ὗς, ὑός, ὁ, ἡ, *boar.*

ὑσγῖνοβαφής, ές, adj., *dyed scarlet.*
Ὑστάσπας, ου, *Hystaspas* or *Hystaspes*, a friend of Cyrus.
ὕστατος, see *ὕστερος.*
ὑστεραῖος, ᾱ, ον, adj. (*ὕστερος*), *next; following;* ἡ, *the following day.*
ὕστερος, ᾱ, ον, adj., *latter; following, next; last, in the last place;* superl. *ὕστατος*, *last, latest.*
ὑφαρπάζω, άσομαι, *snatch* or *steal from under.*
ὑφηγέομαι, ήσομαι, ἥγημαι, *go just before; lead, show.*
ὑφηνίοχος, ὁ, *charioteer, driver* (as *subordinate* to the warrior in the chariot).
ὑψηλός, ή, όν, adj. (ὕψι, *on high*), *high.*

Φ

φαγεῖν, see *ἐσθίω.*
φαιδρός, ά, όν, adj. (φάω, *shine*), *bright; beaming with joy, joyous.*
φαιδρύνω (*φαιδρός*), *brighten up* with joy; pass., *be delighted.*
φαιδρῶς, adv. (*φαιδρός*), *gladly, joyfully.*
φαίνω, φανῶ, ἔφηνα, πέφαγκα and πέφηνα, πέφασμαι, ἐφάνθην, ἐφάνην, *bring to light; give information;* mid. and pass., *show oneself, appear, be seen; take place, happen; show* or *prove oneself; appear, seem.*
φάλαγξ, γγος, ἡ, *line of battle, battle array, column; center, main body.*
φάναι, see *φημί.*
φανερός, (ά), όν, adj. (*φαίνω*), *open to sight; in sight, exposed, seen; manifest, plain, evident;* ἐκ τοῦ, *openly.*
φαρέτρᾱ, ἡ (*φέρω*), *quiver* for arrows.
φάρμακον, τό, *drug, medicine; poison.*
φάσκω, used to supply parts of *φημί*, *say, declare, allege; pretend.*
φαῦλος, (η), ον, adj., *slight; of no importance, weak, contemptible; poor, common, coarse.*
φαυλότης, ητος, ἡ (*φαῦλος*), *meanness; plainness, simplicity.*
φαύλως, adv. (*φαῦλος*), *slightly; carelessly, negligently.*
φείδομαι, σομαι, ἐφεισάμην, *spare, use mercifully; be sparing, grudge.*
Φεραύλᾱς, ου, *Pheraulas*, a Persian.
φερνή, ἡ (*φέρω*), *dowry, portion.*
φέρω, οἴσω, ἤνεγκα and ἤνεγκον, ἐνήνοχα, ἐνήνεγμαι, ἠνέχθην, *bear, bring, carry; endure;* βαρέως, χαλεπῶς, *bear impatiently, take it ill; lead; pay;* mid., *take, bear* or *have with one; carry off; rush; lead.*
φεύγω, ξομαι or ξοῦμαι, ἔφυγον, πέφευγα, *flee, take flight, run away, flee from.*
φήμη, ἡ (*φημί*), *voice* from heaven, *omen.*
φημί, φήσω, ἔφησα, *declare, make known* by voice; *say, affirm, assert; think; conjecture;* οὔ φημι, *say no, deny.*
φθάνω, φθήσομαι and φθάσω, ἔφθασα, ἔφθην, *come* or *do before* others; *overtake, outstrip, anticipate;* w. partic. often rendered as adv., *sooner, before, first.*
φθέγγομαι, ξομαι, ἐφθεγξάμην, ἔφθεγμαι, *utter a sound; sound; cry aloud.*

φθονερῶς, adv. (*φθονερός*, *envious*), *enviously*, *jealously*.

φθονέω, *ήσω*, *ἐφθόνησα*, *ἐφθονήθην* (*φθόνος*), *bear ill will* or *malice*, *bear a grudge*, *be envious* or *jealous*.

φθόνος, *ὁ*, *envy*, *jealousy*; *φθόνῳ*, *partially*.

φιάλη, *ἡ*, broad, flat *bowl*.

φιλανθρωπίᾱ, *ἡ*, *humanity*, *benevolence*, *kindliness*.

φιλάνθρωπος, *ον*, adj. (*φίλος*, *ἄνθρωπος*), *loving mankind*, *humane*, *benevolent*.

φιλέω, *ήσω*, *ἐφίλησα*, *πεφίληκα*, etc. (*φίλος*), *love*, *regard with affection*; *embrace*, *kiss*.

φιλίᾱ, *ἡ* (*φιλέω*), *friendly love*, *friendship*; *love*.

φιλικός, *ή*, *όν*, adj. (*φίλος*), *of* or *for a friend*, *of friendship*; *τά*, *proofs of friendship*.

φίλιος, (*ᾱ*), *ον*, adj. (*φίλος*), *of* or *from a friend*, *friendly*; *ἡ* (sc. *γῆ* or *χώρᾱ*), *friendly land*, *friendly ground*.

φιλόκαλος, *ον*, adj., *loving the beautiful* or *elegant*.

φιλομαθής, *ές*, adj. (*μαθεῖν*, *μανθάνω*), *fond of learning*, *eager for knowledge*.

φιλονεικέω, *ήσω* (*φιλόνεικος*, *loving strife*), *be fond of strife*; *engage in rivalry*, *vie*.

φιλονεικίᾱ, *ἡ*, *love of strife*; *eager rivalry*.

φιλονῑκίᾱ, *ἡ*, *love of victory*; *eager rivalry*, *ambition*.

φιλονίκως, adv. (*φιλόνῑκος*), *loving victory*), *in eager rivalry*; *ἔχω*, *be ambitious* or *emulous*.

φιλόπονος, *ον*, adj., *loving labor*, *industrious*, *diligent*.

φίλος, *η*, *ον*, adj., *loved*, *beloved*, *dear*; *friendly*; *friend* (sc. *ἀνήρ*).

φιλοστοργίᾱ, *ἡ*, *tender love*; *affectionateness*.

φιλόστοργος, *ον*, adj. (*στέργω*, *love*), *affectionate*, *loving*.

φιλοτῑμίᾱ, *ἡ*, *love of honor* or *esteem*, *desire for praise*.

φιλότῑμος, *ον*, adj. (*τῑμή*), *loving honor*, *ambitious*, *emulous*.

φιλοφρονέομαι, *ήσομαι*, *ἐφιλοφρονησάμην* and *ήθην* (*φιλόφρων*), *treat affectionately*, *show kindness* or *favor*.

φιλοφροσύνη, *ἡ* (*φιλόφρων*), *friendliness*; *affection*, *love*.

φιλόφρων, *ονος*, *ὁ*, *ἡ* (*φρήν*, *heart*, *mind*), *kindly minded*, *friendly*.

φλαῦρος, *ᾱ*, *ον*, adj. (= *φαῦλος*), *petty*; *displeasing*, *offensive*.

φλυᾱρέω, *ήσω* (*φλύᾱρος*, *silly talk*), *talk nonsense*, *trifle*.

φοβερός, *ά*, *όν*, adj. (*φόβος*), *fearful*; act., *causing fear*, *dangerous*, *terrible*.

φοβερῶς, adv. (*φοβερός*), *so as to cause fear*, *terribly*.

φοβέω, *ήσω*, *ἐφόβησα*, *πεφόβημαι*, *ἐφοβήθην* (*φόβος*), *put to flight*; pass. and mid., *be frightened*, *fear*, *dread*; *be in fear* or *doubt*, *not know from fear*.

φόβος, *ὁ*, *fear*, *alarm*, *terror*, *fright*.

Φοίνῑκες, *οἱ*, *the Phoenicians*.

φοινῑκίς, *ίδος*, *ἡ* (*φοῖνιξ*), *red* or *purple cloth*.

φοινίκεος, *ᾱ*, *ον*, contr. *οῦς*, *ᾶ*, *οῦν*, adj. (*φοῖνιξ*), *dark crimson*, *purple*.

φοῖνιξ, ικος, ὁ, *purple-red, crimson; palm tree, date palm.*

φοιτάω (φοῖτος, *constant going* or *coming*), *go to and fro;* εἰς, *go to, attend, frequent.*

φονεύς, έως, ὁ, *murderer.*

φονεύω, σω, *murder, kill, slay.*

φόνος, ὁ, *killing, slaughter.*

φορᾱ́, ἡ (φέρω), *carrying; payment, tribute.*

φόρημα, ατος, τό (φορέω, *bear*), *load, freight, burden.*

φορτίον, τό (φόρτος, *load*), *load, burden.*

φράζω, άσω, ἔφρασα, πέφρακα, πέφρασμαι, ἐφράσθην, *point out; tell, show.*

φραστήρ, ῆρος, ὁ (φράζω), *informer; guide, adviser.*

φρονέω, ήσω, ἐφρόνησα (φρήν, *mind*), *think, have understanding, be discreet* or *prudent; be disposed, know, think; plan, meditate; know how, have skill, be able;* μέγα, *be presumptious* or *conceited, be confident;* μετρίως, *be humbly* or *submissively disposed.*

φρόνημα, ατος, τό, *mind; spirit, courage; power, ability.*

φρόνησις, εως, ἡ (φρονέω), *thinking; thoughtfulness, prudence, sagacity.*

φρόνιμος, ον, adj., *in one's right mind; knowing, intelligent, prudent, clever, experienced.*

φρονίμως, adv. (φρόνιμος), *understandingly;* ἔχω, *be discreet* or *prudent.*

φροντίζω, ιῶ, ἐφρόντισα, πεφρόντικα, *think; be concerned, be anxious, care; think of, regard.*

φροντίς, ίδος, ἡ (φρονέω), *thought, anxiety, care, concern.*

φρούραρχος, ὁ, *commander of a watch* or *fortress.*

φρουρέω, ήσω, ἐφρούρησα, ἐφρουρήθην (φρουρός), *keep watch* or *guard.*

φρούριον, τό (φρουρός), *fortified place, fortress, guardpost, garrison.*

φρουρός, ὁ, *watcher, guard.*

Φρύγες, ων, *the Phrygians*, in western Asia Minor.

Φρυγίᾱ, ἡ, *Phrygia.*

φυγή, ἡ (φεύγω), *flight.*

φυλακή, ἡ (φυλάττω), *watching; guard, protection; watch, guardpost.*

φυλακτήριον, τό (φυλάττω), *guarded post; outpost, fort.*

φύλαξ, ακος, ὁ (φυλάττω), *watcher, guard, sentinel.*

φῡ́λαρχος, ὁ (φῡλή), *leader of a tribe* or *clan, phylarch.*

φυλάττω, ξω, ἐφύλαξα, πεφύλαχα, πεφύλαγμαι, ἐφυλάχθην, *keep watch and ward; watch, guard; keep safe, protect; protect with a guard, garrison; be on guard; keep; defend;* mid., *be on one's guard, be watchful* or *careful.*

φῡλή, ἡ (φύω), *tribe, clan, order, class.*

φῦλον, τό (φῡ́ω), *people, tribe, clan, division.*

φύρδην, adv. (φῡ́ρω, *mix*), *mixedly; in utter confusion.*

φύσις, εως, ἡ (φῡ́ω), *nature, character, constitution.*

φύω, φῡ́σω, ἔφῡσα and ἔφῡν, πέφῡκα, ἐφύην, *produce;* pass., w. pf. and 2 aor. act., *be produced, grow; be born, spring, arise; be by nature.*

φωνή, ἡ (*φάω, give light*), *sound, cry; voice, tone.*

φῶς, *φωτός* (contr. for *φάος, ους*), *τό, light, daylight; fire, πρὸς φῶς, at a fire.*

Χ

χαίρω, *ήσω, κεχάρηκα, κεχάρημαι* and *κέχαρμαι, ἐχάρην, rejoice, be glad, be delighted; salute, greet;* imper. as greeting, *farewell.*

χαλάω, *άσω, ἐχάλασα, κεχάλασμαι, ἐχαλάσθην, loosen;* intr. *be* or *stand open.*

Χαλδαῖοι, *οἱ, the Chaldeans,* south of Babylonia.

χαλεπαίνω, *ανῶ, ἐχαλέπηνα, ἐχαλεπάνθην* (*χαλεπός*), *be severe; be very angry, be provoked* or *enraged.*

χαλεπός, *ή, όν*, adj., *hard to bear; hard, difficult; troublesome; savage, refractory; unkind; heavy, grievous; τά, difficulties, dangers; punishment, reverses.*

χαλεπῶς, adv. (*χαλεπός*), *hardly, with difficulty; φέρω, take it ill, be vexed.*

χαλῑνός, *ὁ, bridle, bit.*

χάλκεος, (ᾱ), *ον*, contr. *οῦς, ῆ, οῦν*, adj. (*χαλκός*), *made of copper* or *bronze.*

χαλκεύς, *έως, ὁ, worker in copper, smith.*

χαλκός, *ὁ, copper.*

χαρά, *ἡ* (*χαίρω*), *joy, delight.*

χαρίεις, *εσσα, εν*, adj. (*χάρις*), *graceful; τό,* in irony, *a fine* or *pretty thing.*

χαρίζομαι, *ιοῦμαι, ἐχαρισάμην, κεχάρισμαι, ἐχαρίσθην* (*χάρις*), *show favor, please, oblige, gratify; confer benefits, grant favors.*

χάρις, *ιτος, ἡ, grace; benefit, favor; good will, gratitude; οἶδα, be grateful.*

χαριστήριος, *ον*, adj., *of* or *for thanksgiving; τά, thank offerings.*

χαρμονή, *ἡ* (*χαίρω*), *joy.*

χειμών, *ῶνος, ὁ, winter; storm.*

χείρ, *χειρός, ἡ, hand; deed, act; εἰς χεῖρας, to close quarters, hand to hand, closely; ἐκ χειρός, hand to hand, at close quarters.*

χειρίς, *ίδος, ἡ* (*χείρ*), *covering for the hand; loose sleeve.*

χειρόμακτρον, *τό, towel, napkin.*

χειρόω, *ώσω* (*χείρ*), *bring into hand;* mid., *overcome, subdue, master; kill, slaughter.*

χείρων, *ον*, gen. *ονος*, adj. (used as comp. of *κακός*), *worse, meaner, inferior.*

χῑλιαρχία, *ἡ, office* or *post of χιλίαρχος.*

χῑλίαρχος, *ὁ, commander of a thousand men.*

χίλιοι, *αι, α* (or *χῑλιος*, with collective noun), num. adj., *a thousand.*

χῑλιοστός, *ή, όν*, adj. (*χῑλιοι*), *thousandth.*

χῑλιοστύς, *ύος, ἡ* (*χῑλιοι*), *body of a thousand.*

χιλός, *ὁ, green fodder* for cattle, *forage.*

χιτών, *ῶνος, ὁ, shirt, tunic.*

χοή, *ἡ* (*χέω, pour*), *drink offering, libation.*

χορός, *ὁ, round dance; band of dancers.*

χράομαι, *ήσομαι, ἐχρησάμην, κέχρημαι, ἐχρήσθην, use, make use of,*

employ, enjoy; do with, treat; have, keep; find; do.

χρείᾱ, ἡ (χράομαι), *use; need, necessity.*

χρή, impf. ἐχρῆν or χρῆν, *it is fated; it is necessary, one ought.*

χρῄζω, σω, *need, want; wish, desire.*

χρῆμα, ατος, τό (χράομαι), *thing which one uses; creature, monster;* plur., *goods, property, money.*

χρηματίζω, ιῶ, κεχρημάτικα (χρῆμα), *negotiate;* mid., *enrich oneself, make money.*

χρήσιμος, (η), ον, adj. (χράομαι), *useful, serviceable.*

χρηστέον, verbal of χράομαι, *one must use* or *have.*

χρηστήριον, τό (χράω, *direct by oracle*), *oracle.*

χρίω, σω, ἔχρῑσα, κέχρῑ(σ)μαι, ἐχρίσθην), *touch on the surface; rub, anoint, paint.*

χρόνος, ὁ, *time, while.*

Χρῡσάντᾱς, ου, *Chrysantas*, a Persian, friend of Cyrus.

χρύσεος, ᾱ, ον, contr. οῦς, ῆ, οῦν, adj. (χρῡσός), *made of gold, golden.*

χρῡσίον, τό (χρῡσός), *gold, money.*

χρῡσοειδής, ές, adj. (εἶδος, *appearance*), *like gold.*

χρῡσόζυγος, ον, adj. (ζυγόν), *with yoke of gold.*

χρῡσός, ὁ, *gold.*

χρῡσοῦς, see χρύσεος.

χρῡσοχάλῑνος, ον, adj., *with gold-studded bridle.*

χρῶμα, ατος, τό, *surface of the body; skin; complexion; paint, color.*

χωλός, ή, όν, adj., *lame, halting.*

χώρᾱ, ἡ, *place, position, station; quarters; order, rank, condition; land, country.*

χωρέω, ήσω, ἐχώρησα, κεχώρηκα (χῶρος, *field*), *give way; go on, advance; pass, go;* of water, *run off.*

χωρίζω, ιῶ (χωρίς), *separate;* pass., *be divided, separate.*

χωρίον, τό (χῶρος, χώρᾱ), *place, spot, land; field; place, fortified post, stronghold.*

χωρίς, adv., *separately, apart, asunder, in two places, divided;* w. gen., *besides, beyond.*

Ψ

ψέλιον, τό, *armlet, bracelet.*

ψευδής, ές, adj. (ψεύδομαι), *false, lying.*

ψεῦδος, ους, τό (ψεύδω), *falsehood, untruth.*

ψεύδω, σω, ἔψευσα, ἔψευσμαι, ἐψεύσθην, *cheat by lies, deceive;* mid., *be false* or *wrong, be untrue, deceive.*

ψῆφος, ου, ἡ (ψάω, *rub*), *pebble; vote, decision, opinion.*

ψῑλός, ή, όν, adj., *bare, uncovered; without other arms.*

ψῑλόω, ώσω (ψῑλός), *strip bare; strip* (of men), *leave defenseless.*

ψῡχή, ἡ (ψύχω, *breathe*), *breath; soul, spirit; life;* plur., *spirit, mind; appetite; courage, spirit.*

ψῦχος, ους, τό (ψύχω, *breathe*), *cold.*

ψῡχρός, ά, όν, adj. (ψύχω, *breathe*), *cold.*

ψωραλέος, ᾱ, ον, adj., *mangy, scabby.*

Ω

ὦ, interj., *O! oh!*

ὦγαθε, for ὦ ἀγαθέ.

ὧδε, adv. (ὅδε), *thus, as follows, in the following way.*

ᾠδή, ἡ (for ἀοιδή, ἀείδω), *song, lay.*

ὠθέω, ὠθήσω and ὤσω, ἔωσα, ἔωσμαι, ἐώσθην, *push, shove, force onwards, drive.*

ὦμος, ὁ, *shoulder* with the upper arm.

ὠμός, ή, όν, adj., *raw; savage, inhuman, violent.*

ὠμότης, ητος, ἡ (ὠμός), *severity, cruelty.*

ὠνέομαι, ήσομαι, ἐώνημαι, ἐωνήθην, ἐπριάμην (ὦνος, *price*), *buy, purchase.*

ὤνιος, (ā), ον, adj. (ὦνος, *price*), *to be bought;* τά, *goods for sale, wares.*

ὥρā, ἡ, *time, season; proper time* (= καιρός); *age.*

ὡραῖος, ā, ον, adj. (ὥρā), *produced at the right season; ripe, of the proper age* (for marriage).

ὡς, adv. and conj., *as; how; that, so that; when;* w. partic., to give the reason or motive of the action expressed by the verb; w. superl., *as . . . as possible; almost, about;* as prep. w. acc., *to.*

ὥς, adv., = οὕτως, *thus.*

ὡσαύτως, adv., *in like manner, just so.*

ὥσπερ, adv., *like as, even as, just as, as.*

ὥστε, adv. and conj., *so that, so as,* (so) *that.*

ὠτακουστέω, ήσω, *listen attentively, watch covertly.*

ὤφελε, *oh that!* see ὀφείλω.

ὠφέλεια, ἡ (ὠφελέω), *utility, use, profit.*

ὠφελέω, ήσω, etc. (ὄφελος, *aid*), *aid, help, benefit;* mid., *derive profit, be benefited.*

BENEDICTINE UNIVERSITY LIBRARY
881X2C.G4 C001
THE CYROPAEDIA OF XENOPHON NEW YORK
3 2811 00084 7030